FRANS BENGTSSON

VIKINGII



Frans G. Bengtsson

VIKINGII



O povestire istoricã

din vremurile pãgâne

PROLOG



Cum o duceau cei rași pe vremea regelui Harald Dinte-Albastru

Mulţi oameni fără minte şi astâmpăr au purces din Scania cu Vagn şi Bue şi n-au avut nici un noroc la *Hjörungavåg*[1], alţii l-au însoţit la Uppsala pe Styrbjörn şi au căzut cu el în bătălie. Când s-a aflat acasă că mai erau puţini cei aşteptaţi să se întoarcă, au răsunat pe plaiuri cântece de jale şi s-au înălţat pietre pentru pomenirea lor, după care toţi cei cu judecată sănătoasă au înţeles că cele întâmplate veneau cum nici nu se putea mai bine, fiindcă acum puteau nădăjdui mai multă linişte ca înainte şi mai puţine împărţiri de moşteniri orânduite cu tăişul fierului. După aceea au urmat ani rodnici, cu belşug de secară şi de heringi, şi cei mai mulţi trăiau în tihnă; dar alţii, care socoteau că roadele pământului se coceau prea încet, porneau spre Anglia şi spre Irlanda, aveau noroc la *seceriş*[2] de primăvară, şi mulţi se pripăşeau pe-acolo.

Apoi oamenii raşi au început să vină şi în Scania, atât de la saxoni cât şi din Anglia, pentru a propovădui legea

1 în Norvegia
2 incursiune de jaf

creştină. Raşii aveau multe de povestit, şi oamenii de rând erau la început nespus de curioşi şi-i ascultau cu dragă inimă; femeile îndeosebi găseau că era plăcut lucru să fie botezate de străini şi să primească în dar, la scăldătoare, câte-o cămaşă albă. Dar în curând străinii începură să ducă lipsă de cămăşi şi oamenii de rând se săturară tot ascultând la predicile lor, care li se păreau cam încâlcite şi puţin vrednice de crezământ; şi, pe deasupra, ei vorbeau un grai care suna ca o bolboroseală, pe care-i învăţaseră în Hedeby sau în vreo insula de la apus, şi din pricina asta păreau cu minte de copii.

De aceea mergea greu cu creştinarea; iar raşii, care vorbeau mult de pace şi bună înţelegere între noroade şi care, mai presus de toate, tunau şi fulgerau într-una împotriva zeilor cei vechi, erau prinşi uneori de credincioşii altarelor străbune, spânzuraţi în frasini sacri, străpunşi cu suliţe şi cu săgeţi şi lăsaţi hrană *păsărilor lui Odin*[3]. Dar alţii, care, pornind spre miazănoapte, ajunseseră prin pădurile din Göinge, unde credinţa era slabă şi puţină, au fost primiţi cu braţele deschise, legaţi burduf, căraţi spre târgurile din Smoland şi daţi în schimb pe boi de jug sau piei de castor.

Ca robi la smolandezi, unii din ei şi-au lăsat să le crească părul, se lepădară de Jehova care-i oropsise şi-şi câştigau pâinea ca toată lumea, cu sudoarea frunţii; cei mai mulţi însă se îndârjeau să tulbure şi mai departe pe vechii zei şi botezau femeile şi pe copii în loc să spargă piatră sau să macine secară, stârnind stăpânilor atâta silă, încât, în scurtă vreme, göingii nu mai puteau să capete o pereche de boi smolandezi pe-un preot fără nici o hibă, ci doar un schimb de sare sau de aba. Şi toţi le purtau pică celor raşi de prin ţinuturile megieşe.

Numai că, într-o vară, se răspândi vestea că regele Harald Dinte-Albastru primise noua lege. În tinereţe mai făcuse el o încercare, dar repede se răzgândise; de data asta însă se creştinase cu adevărat. Căci regele Harald era acum bătrân, şi multă vreme fusese chinuit de mari dureri

3 corbilor

de şale, aşa că prea puţin se bucurase de berea sa şi de femei; iar episcopii înţelepţi, pe care-i trimisese împăratul Otto din Germania, se puseră să-l frece cu grăsime de urs blagoslovită cu numele părinţilor bisericii, îl înveliseră în blăni miţoase de berbeci, îi dăduseră de băut zeamă sfinţită de buruieni în loc de bere, îi scrijelaseră o cruce între umeri şi îi scoseseră cu rugăciuni atâţia draci din el, până când junghiurile se duseră cu dracii pe pustii, şi regele putu să umble iar şi se făcu creştin.

Oamenii Domnului îi preziseseră, cu acel prilej, că junghiuri mult mai mari aveau să-l canonească dacă s-ar mai întoarce iar la jertfele păgâne sau dacă nu s-ar arăta cu zel pentru credinţă. De aceea, după ce fu în stare să se mişte iarăşi şi să-şi ia în aşternut o tânără sclavă maură, pe care Olof cu Nestemate, rege în Cork, i-o trimisese ca un dar prietenesc, îndată porunci ca tot norodul să se creştineze; şi, cu toate că astfel de vorbe părură cam ciudate în gura celui care însuşi se trăgea din Odin, mulţi s-au supus poruncii lui, fiindcă domnise multă vreme şi cu mult noroc, şi de aceea avea un cuvânt cu greutate în regat. A pus osânda cea mai grea pentru aceia care ridicau mâna asupra preoţilor şi-aceştia au început să vină tot mai mulţi în Scania, şi s-au zidit biserici pe şesul cel întins; iar vechii zei au început să fie daţi uitării, şi nimeni nu-şi mai amintea de ei decât la vreme de primejdie pe mare sau când dădea vreo molimă în vite.

Însă în Göinge se râdea mult de toate bazaconiile astea pentru că oamenilor de prin pădurile îndepărtate, de la margine, le era mai uşor să facă haz decât acelor aşezaţi pe plaiuri, şi cel mai mult îşi băteau joc de pravilele regelui. Căci, prin ţinuturile lor, puţini erau aceia a căror putere putea ajunge mai departe decât braţul lor cel drept, iar din Jellinge[4] până în Göinge era o cale lungă chiar pentru regii cei mai mari. În vremurile de demult, sub domnia lui Harald Dinte-de-Dihor, a lui Ivar Braţ-Lung şi înaintea lor, regii obişnuiau să vină în Göinge ca să vâneze bouri prin codrii

4 Vechea reședință a regilor din Danemarca

neumblaţi, dar rareori cu alte treburi. Cu timpul însă bourii s-au terminat şi odată cu ei şi vânătorile regeşti; şi dacă uneori vreun rege se mai mânia din pricina neascultării sau a birului neîmplinit, ameninţând să se abată pe acolo, primea întotdeauna drept răspuns că nu se mai zărise nici un bour, dar că-i vor da de ştire când aceasta se va întâmpla, şi-atunci îl vor întâmpina prieteneşte. De aceea, printre pădurenii de la margine era veche zicala că nici un rege n-o să-şi mai arate faţa pe la ei până ce nu se vor întoarce bourii.

Astfel, în Göinge, totul a rămas ca mai-înainte, şi nici o creştinare n-a început acolo. Preoţii care îndrăzneau să vină pe meleagurile lor erau vânduţi peste hotare mai departe, iar unii dintre göingi socoteau că ar fi fost mai bine să-i omoare şi să pornească la război cu îmbuibaţii cârpănoşi din Sunnerbo şi din Allbo, deoarece preţul pe care îl dădeau acuma smolandezii nu aducea negoţului cu oameni raşi nici un câştig ca lumea.



VOL. 1

CUTREIERăTORII MăRILOR

CăTRE APUS

PARTEA ÎNTÂI

CăLăTORIA CEA MARE

I

Despre țăranul Toste și gospodăria lui

Pe coasta mării oamenii trăiau prin sate, pentru hrană şi pentru a fi mai la adăst de multele primejdii; căci deseori se încercau jafuri de pe corăbiile care ocoleau Scania, atât primăvara, de către cei ieşiţi pe mare cu gândul de a se îndestula cu hrană proaspătă pe veresie, cât şi toamna, de către necăjiţii ce se întorceau spre case de la *seceriş* cu mâna goală. În timpul nopţii, când se adulmeca vreo ceată coborâtă pe uscat, răsuna cornul de primejdie chemându-i pe vecini în ajutor; iar gospodarii din sat puteau ei înşişi, uneori, să pună mâna pe-o corabie sau două de la străinii nesăbuiţi şi astfel să aibă frumoasă pradă să le-arate celor plecaţi pe mare când corăbiile lungi se întorceau acasă la iernat.

Dar oamenii bogaţi şi mândri, care aveau şi ei corăbii, găseau că e stingheritor să aibă vecini pe-aproape şi trăiau mai ales răzleţi şi fiecare pentru sine; atunci când se aflau plecaţi pe mare, ei îşi lăsau gospodăriile bine apărate de oameni de nădejde care rămâneau acasă. În Kullen erau mulţi oameni cu stare; ţăranilor bogaţi de-acolo li se dusese vestea că erau mai îngâmfaţi decât cei de prin alte părţi. În vremea când stăteau acasă se ciorovăiau într-una pentru vreun lucru de nimic, cu toate că era loc berechet între gospodării; dar ei erau mai mult plecaţi, căci din copilărie tot priveau cu jind în largul mării şi-o socoteau drept o moşie din străbuni, pe care toţi străinii ce le ieşeau în cale erau siliţi să-şi recunoască singuri vina şi să dea seama pentru cutezanţa lor.

Trăia în Kullen un ţăran pe care-l chema Toste, om cu vază şi iscusit corăbier; cu toate că acum era în vârstă, tot îşi mai cârmuia corabia şi mai pleca spre ţări străine în fiecare primăvara. Avea neamuri în Limerick, în Irlanda, printre vikingii care se împământeniseră pe-acolo, şi se ducea de obicei prin părţile acelea pentru negoţ şi spre a-i ajuta căpeteniei, care era din sângele lui Lodbrok, să

strângă birul de la irlandezi, de la biserici şi de la mănăstirile acestora. Vremurile cele bune pentru vikingi începuseră să se cam schimbe în Irlanda după ce Muirkjartach cu Glugile-de-Piele, rege în Connacht, îşi terminase ocolul împrejurul insulei cu pavăza întoarsă către mare; căci pământenii învăţaseră acuma să se apere mai bine ca odinioară şi-şi urmau regii mai de bunăvoie, aşa că se cerea destulă osteneală ca să scoţi birul de la ei; până şi mănăstirile, şi chiar bisericile, care mai înainte puteau fi lesne jefuite, îşi ridicaseră turnuri înalte de cărămida arsă sau de piatră în care preoţii se adăposteau cu toată bogăţia lor şi unde nu-i puteai ajunge nici cu focul, nici cu fierul. De aceea, mulţi din oamenii lui Toste socoteau că ar fi fost mai cu folos acum dacă şi-ar fi îndreptat corăbiile către Britania sau către Regatul Francilor, pe unde apele erau mai liniştite şi de unde se putea dobândi mai mult şi cu mai puţine pierderi; dar Toste se simţea mai bine aşa cum se obişnuise, şi începuse să se socotească prea bătrân ca să mai cerceteze ţări în care nu era în largul lui.

Nevastă-sa se numea Osa şi îşi avea obârşia în ţinutul cu păduri. Era bună de gură şi cam repezită din născare, iar Toste spunea uneori că nu vedea vreun semn, oricât de mic, că s-ar mai domoli cu vârsta, aşa cum se întâmplă adesea cu bărbaţii; era însă o gospodină de nădejde şi îngrijea bine de casă când lipsea Toste; şi îi născuse cinci fii şi trei fiice, dar cu feciorii nu prea avusese cine ştie ce noroc. Căci cel mai mare murise tânăr, la o nuntă, pe când era tare înveselit de bere şi încercase să arate că putea merge călare pe un taur; al doilea fusese măturat de un talaz în timpul unei vijelii la prima lui ieşire pe corabie. Dar cea mai vitregă fusese soarta cu cel de-al patrulea fecior, pe care-l chema Ore; căci într-o vară, pe când era flăcău de nouăsprezece ani, lăsase grele pe femeile a doi vecini, care erau plecaţi pe mare, şi, prin aceasta, stârnise mare tevatură, multă batjocură şi, pe deasupra, multe oale sparte pe care Toste trebui să le plătească atuncea când încornoraţii se întoarseră acasă. Din pricina asta, el se făcu

ursuz şi începu să ocolească lumea, şi omorî un om care se cam întrecuse cu nişte glume groase pe seama bărbăţiei lui, iar după asta nu-l mai văzuse nimeni prin ţinut. Se spunea că se întovărăşise cu nişte neguţători şvezi şi că plecase cu ei spre răsărit; dar după aceea nu se mai auzise despre el. Osa visase într-o noapte un cal negru însângerat pe greabăn şi, tălmăcindu-şi visul, ea se încredinţase că Ore era mort.

După aceasta, Osa şi Toste mai rămăseseră cu doi feciori. Pe cel mai mare îl chema Odd; era scurt de statură, clădit otova şi crăcănat, vânjos, zgârcit la vorbă şi cu mâna grea; şi el plecase tot de timpuriu cu taică-său pe mare, şi era de nădejde pe corabie şi tare iscusit cu armele. Acasă-i sărea iute ţandăra, căci i se cam ura tot aşteptând să treacă iarna; şi-atuncea se isca adesea ceartă între el şi Osa. Spunea mereu morocănos că, stând acasă fără nici o treabă, pastrama râncedă de pe corabie ajunsese să-i placă mai mult decât cârnaţii de Crăciun de pe uscat; iar Osa i-o întorcea spunându-i îmbufnată că nu băgase seama niciodată că el se înfrupta mai cumpătat decât ceilalţi din bunătăţile pe care le punea pe masă. Dormea atât de mult în timpul zilei că se vaieta adeseori că noaptea nu prea avea somn; şi chiar atunci când îşi lua vreo slujnică în paie, tot nu putea să doarmă ceva mai omeneşte. Osei nu-i prea venea la socoteală că se culca cu slujnicele ei; acestea puteau să-şi cam ia nasul la purtare de-atâta cinste, să fie neascultătoare şi obraznice cu stăpâna lor, aşa că Odd ar fi făcut mai bine să-şi găsească o nevastă. Odd însă o ţinea într-una că nu se prea grabea cu-nsurătoarea; femeile cu care se simţise cel mai bine le dibuise prin Irlanda, şi dintr-acelea nu avea curajul să aducă vreuna; fiindcă atuncea, după câte bănuia, ar fi pornit curând la treabă atât pliscurile cât şi ghearele între Osa şi străină. Când auzea astfel de vorbe, Osa se făcea vânătă la faţă de mânie, îl întreba dacă n-avea cumva de gând să se aşeze pe acolo şi îşi dorea mai bine moartea. Iar Odd putea până la urmă să-i răspundă că, în privinţa aceea, n-avea decât să facă aşa

cum socotea ea că era mai bine; el nu voia să-i dea vreun sfat ca s-o înrâurească, dar era gata să îndure orice ar fi putut să iasă din sminteala asta.

Cu toate că era molâu la vorbă, Osa nu izbutea uşor întotdeauna să aibă ultimul cuvânt în faţa lui; şi spunea deseori ţinând mâna la inimă că era tare dureros să fi pierdut trei feciori buni şi să-i fi rămas unul de care ea s-ar fi lipsit fără să verse măcar o lacrimă.

Cu Toste însă Odd se înţelegea mai bine; şi de îndată ce începea să bată vânt de primăvară şi să miroase a răşină şi catran în jurul adăposturilor şi punţilor pentru corăbii, firea lui se făcea ca prin minune mult mai blândă. Atuncea încerca sa întocmească uneori chiar cântece, deşi nu prea se pricepea şi n-avea spor la de-alde astea; stihuri despre ogorul pinguinului torda care acum era gata pentru arat; sau despre caii mării, cum le zicea corăbiilor, care aveau să-i poarte în curând spre ţara unde era numai vară.

Dar mare trecere ca scald nu dobândise niciodată; cel mai puţin se bucura de asta pe lângă fetele bune de măritiş ale ţăranilor de prin ţinut. Şi rareori era văzut privind cu faţa către ţărm atuncea când pleca pe vreo corabie.

Frăţâne-său era prâslea în casă şi totodată lumina ochilor lui Osa; îl chema Orm. Creştea văzând cu ochii şi se făcuse lung şi deşirat, iar Osa se plângea într-una de trupul lui firav; cum nu mânca mai zdravăn decât vreunul dintre vârstnici, ea începea să creadă că avea să-l piardă, şi spunea mereu că numai lipsa de poftă de mâncare avea să-l ducă la pieire. Lui Orm îi plăcea însă să mănânce bine, şi rareori se supăra de grija maică-si pentru mâncarea sa, iar Odd şi Toste mormăiau din când în când nemulţumiţi uitându-se cu ciudă la bucăţile cele mai bune care intrau numai în burta lui. De mic zăcuse de vreo două ori, ca toţi copiii; iar după aceea Osa nu mai putea în ruptul capului să creadă că rămăsese întreg şi sănătos, ci tot umbla pe lângă el cu teamă şi cu corcoleli făcându-l să se simtă uneori bolnav de moarte şi în mare nevoie de prişniţe cu ceapă,

descântece şi străchini calde, când răul îi venea doar pentru că se îndopase cu arpacaş şi şuşăniţe de slănină.

Când începuse să se facă flăcău, grijile maică-si se înmulţiră. Căci ea trăgea mare nădejde c-avea să ajungă un bărbat de seamă şi căpetenie. Şi-i tot spunea lui Toste mulţumită că Orm făgăduia să crească mare şi voinic, şi că era atât de înţelept când deschidea guriţa, încât era cu ochi şi cu sprâncene că semăna în partea ei; dar era îngrozită de mulţimea de primejdii care-l pândeau pe drumul bărbăţiei. Vorbea adeseori cu el în taină despre nenorocirile fraţilor mai mari si îl punea să jure că se va păzi de tauri, că va fi cu luare-aminte pe corabie şi că nu se va culca vreodată cu femeile altor bărbaţi; dar, în afară de acestea, mai erau atâtea alte mari nenorociri care l-ar fi putut ajunge, încât ea nici nu mai ştia ce să-l înveţe. Când se făcuse de vreo şaisprezece ani şi trebuia să plece cu corabia pe mare cu ceilalţi, Osa nu l-a lăsat, deoarece era încă prea tânăr şi cu sănătatea şubredă; iar când Toste a întrebat-o supărat dacă avea de gând să-l dădăcească mai departe pentru a-l face cârmaci de bucătărie şi viteaz printre cumetre, a început să tune şi să fulgere atât de aprig, că Toste s-a înspăimântat şi a lăsat-o să se potolească, bucuros să plece chiar şi singur în călătorie. În toamna aceea Odd şi Toste s-au întors târziu acasă, şi în călătoria lor pierduseră atâţia oameni, încât abia mai rămăseseră destui la vâsle; erau cu toate astea mulţumiţi şi-aveau multe întâmplări de povestit. Jaful fusese slab în Limerick, pentru că regii din ţinutul Munster ajunseseră acum atât de tari, că vikingii nu mai puteau să facă altceva pe acolo decât să-şi apere ei înşişi pielea; nişte prieteni de-ai lui Toste, care veniseră prin părţile acelea cu corăbiile, îl întrebaseră de nu voiau şi ei să-i însoţească la o încercare împotriva unui iarmaroc de vară ce se ţinea în Merioneth, din Wales, un loc unde vikingii nu mai fuseseră până atunci, dar unde se putea ajunge lesne cu ajutorul unor iscusiţi cârmaci pe care îi aveau la îndemână prietenii lui Toste. Pe Toste îl induplecase mai mult Odd, iar oamenii de pe corabie fuseseră şi ei dornici să meargă; şi astfel, cu

şapte corăbii laolaltă, au ajuns cu bine la Merioneth, au coborât pe ţărm, au străbătut un drum anevoios spre inima ţinutului şi, fără să fie simţiţi, s-au năpustit asupra iarmarocului. A fost o bătălie crâncenă, cu sumedenie de morţi, iar vikingii au biruit până la urmă şi-au apucat o pradă mare, atât în mărfuri cât şi în prinşi. După aceea s-au întors în grabă la corăbii, au trecut peste mare până la Cork şi şi-au vândut acolo prinşii, fiindcă în Cork se adunau din vremuri vechi neguţători de sclavi din toate colţurile lumii spre a alege ce era mai bun din prăzile pe care vikingii le aduceau la târg; iar regele de-acolo, Olof cu Nestemate, care era creştin, foarte bătrân şi tare înţelept, obişnuia el însuşi să-i cumpere pe cei care-i păreau mai răsăriţi, spre a îngădui după aceea rudelor să vină sa-i răscumpere cu bun câştig şi pentru el. Iar de la Cork au plutit către casă laolaltă, spre a nu fi luaţi pe neaşteptate de tâlharii mărilor tocmai atunci, când aveau mai puţin chef să se bată, cu oameni prea puţini pe punte şi multă pradă în pântecele grelelor corăbii, şi astfel au ocolit fără alte pierderi capul Skagen, unde oamenii din golfuri şi foldingii de la apus stăteau mereu la pândă adăstând corăbii încărcate în drum spre casă.

După ce toţi de pe corabie şi-au primit partea lor de prada, tot i-a mai rămas mult lui Toste; iar când şi-a cântărit argintul în cămară, la fereală, a spus că o călătorie norocoasă ca aceea putea să pună capăt secerişului de primăvară pentru el şi că, pe viitor, avea de gând să stea acasa, mai ales că mădularele-i bătrâne începuseră să-i scârţâie, iar Odd putea acum să se îngrijească la fel de bine ca şi el de toate şi pe deasupra avea să-l ia pe Orm în ajutor. Odd se umfla în pene spunând că vorbele acelea i se păreau cu multă judecată. Dar Osa sări arsă de la locul ei şi spuse că n-aveau nici o judecată; fiindcă, într-adevăr, argintul dobândit atuncea era mult, dar n-avea să le ajungă multă vreme cu atâţia oameni pe care îi ţineau pe băutură şi mâncare în toate iernile; şi cum putea oare să creadă că Odd n-avea să irosească tot câştigul cu femeile lui din

Irlanda, dacă s-ar mai gândi măcar să se întoarcă acasă; iar Toste ar face mai bine să priceapă că înţepeneala aia din spinare i se trăgea din faptul că stătea mai toată iarna fără nici o treabă pe cuptor, şi nu fiindcă umbla pe mare; şi ei îi era prea destul că se împiedica de el prin casă atâtea luni pe an. Şi nu putea pricepe, spunea ea, ce se întâmplase cu bărbaţii din zilele ei; căci fratele bunicului din partea mamei, Sven Bot-de-Şobolan, războinic vajnic printre göingi, căzuse-n lupta cu smolandezii la trei ani după ce-i băgase pe toţi oaspeţii sub masă la nunta fiului feciorului său mai mare; acum însă trebuia să stai şi să oftezi tot ascultând verzi şi uscate despre balamale ruginite ale unor oameni în puterea vârstei cărora nu le mai era ruşine să spună că doreau să moară pe un aşternut de paie, ca vitele. Cu toate astea, Toste şi Odd, ca şi toţi cei care se întorseseră acasă, aveau să capete în semn de bun venit bere, dintr-o dospeală după placul lor, şi din belşug; iar Toste trebuia să-şi scoată prostiile din cap şi să închine cea dintâi stacană pentru o călătorie la fel de norocoasă în anul următor; apoi n-aveau decât să huzurească toată iarna împreună, numai să n-o mai zgândăre vreunul cu mofturi de astea de copii.

Când Osa plecă să pregătească băutura, Odd spuse că Sven Bot-de-Şobolan găsise poate că era mai bine la smolandezi, dacă toate femeile din neamul lui erau la fel de arţăgoase ca şi ea; iar Toste, hâtru, mărturisi că tot aşa credea şi el, dar că în multe alte treburi Osa era femeie de nădejde şi nu voia s-o întărâte mai mult decât era silit şi îi ceru lui Odd să n-o mai supere nici el.

În iarna aceea băgară toţi de seamă că Osa pleca uneori palidă şi abătută la treburi şi că gura îi mergea ceva mai potolit; era mai grijulie ca oricând cu Orm şi câteodată se oprea pe loc şi se uita la el de parcă ar fi avut vedenii. Acum Orm crescuse mare şi putea să se întreacă în luptă cu cei de-o seamă şi chiar cu mulţi alţii mai copţi ca el. Era roşcat la păr şi alb la faţă, cu ochii depărtaţi unul de altul, cu nasul cârn şi gura mare, mâinile lungi şi cam adus de

spate; era zglobiu şi sprinten, neastâmpărat, iar cu lancea şi arcul nimerea mai bine decât mulţi alţii. Îi sărea ţandăra uşor, şi atunci era în stare să se repeadă nesăbuit, orbeşte, la omul care-l zădărise; până şi Odd, care mai înainte se desfăta făcându-l să pălească şi scoţându-l din sărite, se cam ferea de el de când puterea începuse să-l facă şi primejdios. Dar altfel era paşnic şi îngăduitor, şi totdeauna gata sa se mlădieze după Osa în orişice privinţă, cu toate că din când în când se apuca la harţă chiar cu ea, atunci când corcoleala întrecea măsura.

În scurtă vreme Toste îi dădu şi arme de bărbat, paloş şi bardă precum şi un coif destul de bun, iar Orm îşi făcu singur scutul; cu zaua însă fu mai greu, căci nici una din cele ce se aflau în casă nu i se potrivea, şi deocamdată era lipsă de făurari de zale în ţară, pentru că cei mai mulţi plecaseră prin alte părţi, în Anglia sau la curtea ducelui de Rouen unde erau plătiţi mai bine. Dar Toste socotea că, până una alta, Orm putea să fie mulţumit şi cu o platoşă de piele până când va ajunge să-şi găsească zaua pe măsură în
Îrlanda; acolo se găseau oricând, prin toate porturile, zale şi alte arme de război pe care cei ce duceau lipsă puteau să le cumpere destul de ieftin.

Într-o zi, pe când stăteau la masă şi vorbeau iarăşi despre za, Osa îşi lăsă faţa între braţe şi începu să plângă. Tăcură toţi uitându-se miraţi la ea, căci rareori i se întâmpla să verse lacrimi; Odd o întrebă dacă o apucase vreo durere de măsele. Osa îşi şterse faţa cu dosul palmei şi se întoarse către Toste; îi spuse ca vorbele acelea despre veşmintele oamenilor morţi i se păreau o prevestire rea, şi că era de acum încredinţată că Orm avea să piară în prima lui călătorie; căci îl văzuse până atuncea în trei rânduri într-un vis zăcând însângerat lângă o bancă de corabie; şi toţi ştiau că orice vis al Osei avea un tâlc. De aceea, îl ruga pe Toste să fie bun cu ea şi să nu irosească viaţa lui Orm fără să fie neapărat nevoie, ci să-l lase să mai stea acasă şi în vara aceea; căci ea era încredinţată că o primejdie de moarte îl

pândea curând; şi, de scăpa atuncea de năpastă, poate că ar fi fost mult mai puţin ameninţat după aceea.

Orm o întrebă la rându-i dacă nu putuse desluşi cumva în vis unde era rănit. Dar Osa îi răspunse că de fiecare dată se trezise îngrozită de vedenie; îşi aducea aminte că-i văzuse părul năclăit de sânge şi faţa palidă şi suptă; iar visul cel cumplit o întristase mult, şi tot mai mult de fiecare dată când îl visa aidoma din nou, cu toate că nu îndrăznise până atuncea să spună nici o vorbă despre ce visase.

Toste rămase un răstimp pe gânduri neştiind ce să-i răspundă; după aceea mormăi ursuz că el nu prea se pricepea la vise şi că nicicând nu se neliniştise din pricina lor.

— Fiindcă bătrânii noştri spuneau întotdeauna cu înţelepciune: cum menesc Ursitoarele, aşa se şi întâmplă ! Acum însă când tu, Osa, ai avut de trei ori la rând acelaşi vis, poate c-o fi vreun semn, vreo prevestire; şi am pierdut până acum destui feciori; aşa că n-o să mai zic nici o vorbă despre asta; iar Orm poate să stea acasă şi la vară, dacă vrea. Acum parcă mă simt în stare să mai plec o dată peste mări; şi astfel va fi poate cel mai bine pentru toţi.

Odd se alătură lui Toste, căci el băgase seama că deseori visele Osei se îndeplineau. Orm nu era prea mulţumit cu ceea ce se hotărâse, dar el era deprins să se dea după Osa în treburile serioase; apoi nu s-a mai pomenit nimic despre plecare.

Când a pornit să bată vânt de primăvară şi destui oameni s-au învoit cu Toste pentru locuri pe corabie, Toste şi Odd au plecat iarăşi cu corabia în largul mării, iar Orm a rămas tot acasa. Era cam supărat pe Osa şi uneori se prefăcea bolnav, aşa, doar ca s-o sperie; dar când Osa se învârtea de zor pe lângă el cu prişniţe şi fel de fel de leacuri, i se întâmplă chiar lui să creadă că era bolnav de moarte şi avea puţina bucurie din toată şaga asta. Osa nu mai putea să uite visul rău, dar, cu toate grijile şi supărările pe care i le făcea Orm, avea destulă mulţumire că-l vedea acasă.

În vara aceea însă Orm tot a plecat în prima lui călătorie, fără ca Osa să mai fie întrebată dacă-l lasă.

II

Despre raita lui Krok
şi
cum a plecat Orm în cea dintâi călătorie

In cel de al patruzecilea an al domniei regelui Harald Dinte-Albastru, cu şase ani mai înainte de năvălirea vikingilor din Jomsburg în Norvegia, trei mari corăbii cu pânze noi şi bine înarmate au pornit din Lister îndreptându-se spre miazăzi ca să prădeze printre venzi. Erau călăuzite de o căpetenie pe nume Krok, un bărbat oacheş şi înalt, cam ciolănos şi voinic fără pereche; se bucura de multă faimă prin tot ţinutul, pentru că născocea într-una planuri îndrăzneţe şi făcea mereu glume pe seama celor cărora le ieşiseră pe dos, tot lămurindu-i cum el ar fi putut să se descurce mult mai bine dacă-ar fi fost în locui lor. El însuşi nu făcuse niciodată vreo ispravă, ci se simţise cum nici nu se putea mai bine tot povestind ce avea de gând să facă în curând; acuma însă atâta aţâţase tineretul din ţinut cu fel de fel de basme despre prada pe care nişte oameni curajoşi puteau s-o dobândească într-o scurtă preumblare spre Vendeea, că până la sfârşit s-au adunat în grabă oameni pentru vâsle, s-au înarmat trei mari corăbii, iar el a fost ales drept căpetenie. Multe erau de câştigat la venzi, spusese el; puteau fi siguri chiar din capul locului de pradă bună în argint, în chihlimbar şi sclavi.

Şi astfel Krok şi soţii săi s-au urcat pe corăbii şi au pornit către coasta venzilor, au nimerit la gura unui râu, după

aceea au vâslit în susul lui într-un şuvoi năvalnic până ce au ajuns la o cetate cu stavilă de lemn de-a curmezişul apei.

Au coborât acolo pe uscat în revărsatul zorilor şi-au năvălit asupra venzilor ocolind întăritura lor de lemn. Dar venzii erau mulţi la număr şi trăgeau roiuri de săgeţi, iar oamenii lui Krok puţini şi istoviţi de atâta tras la vâsle; a fost o luptă crâncenă până ce venzii au fost puşi pe fugă. Krok a pierdut atuncea oameni de nădejde; iar când s-a strâns prada luată şi s-a făcut o socoteala, s-a văzut repede că nu erau decât vreo două-trei ceaune şi câteva cojoace. Aşa că au pornit-o înapoi cu buzele umflate şi au ieşit din nou pe mare ca să încerce în altă parte, ceva mai spre apus; dar şi acolo aşezarea era la fel de bine apărată; şi, după altă luptă crâncenă, când iarăşi au avut destule pierderi, soţii lui Krok au apucat să pună mâna pe câteva costiţe afumate, o za făcută ferfeniţă şi-o salbă de bănuţi de argint cam înnegriţi.

Şi-au îngropat morţii pe ţărm, apoi s-au aşezat la sfat; iar Krok nu prea putu să lămurească de ce călătoria nu se arătase până atunci aşa cum prezisese el. A izbutit însă să-şi liniştească oamenii cu vorbe pline de înţelepciune. La întâmplări neaşteptate şi nenoroc, le spuse el, ei trebuiau să fie pregătiţi oricând; adevăratul viking nu dă înapoi doar pentru atâta fleac; era adevărat că venzii începuseră să aibă solzi mai tari ca înainte, că le veneai mai greu de hac, aşa că el avea să se gândească la un plan mai bun, care să întoarcă lucrurile în folosul tuturor. Apoi le spuse să dea o raită prin Bornholm, căci bogăţiile de acolo erau bine cunoscute de toată lumea, iar insula era săracă în oameni buni de luptă, pentru că mulţi plecaseră de câtva timp spre Anglia. Şi, cu puţină trudă, o năvală repede pe ţărm, avea să le aducă pradă multă şi bogată, atât în aur cât şi în ţesături şi arme scumpe.

Uitându-se în gura lui, oamenii au găsit vorbele astea cu multă judecată şi şi-au recăpătat curajul şi încrederea în el; aşa că au pus pânzele în vânt, au cârmit înspre Bornholm şi au vâslit spre miazănoapte pe lângă coasta de la răsărit, pe

o mare fără vânt şi-o ceaţă ce se risipea, tot căutând un loc mai potrivit ca să coboare pe uscat. Vâsleau ţinând corăbiile una lângă alta, erau plini de nădejde şi voioşi, dar nu scoteau o vorbă încercând s-ajungă nesimţiţi la ţărm. Deodată auziră chiar în faţa lor scârţâit de cârlige şi plescăit de vâsle care cădeau în tact, apoi zăriră o corabie răzleaţă, ca o umbră, care venea drept înspre ei fără să-şi domolească tactul vâslelor. Toţi se opriră holbându-se cu gurile căscate la corabie, care era mare şi frumoasă, cu un cap roşu de balaur la etravă, douăzeci de perechi de vâsle, şi — singură; iar Krok strigă îndată ca toţi cei care nu stăteau pe bănci la vâsle să-şi tragă armele şi să fie pregătiţi, fiindcă acolo puteau să dobândească multe. Însă corabia răzleaţă se apropia mereu de ale lor ca şi când nu le-ar fi văzut, iar un bărbat grăsan, care stătea semeţ la provă, c-o barbă lată sub un coif împodobit cu un panaş, îşi puse mâna pâlnie la gură când se apropiaseră destul unii de alţii şi le strigă cu un glas aspru, răguşit:

— Daţi-vă la o parte sau vă bateţi !

Krok începu atunci să râdă, şi tot aşa şi soţii lui, şi zbieră drept răspuns:

— Ai mai văzut vreodată trei corăbii făcând loc doar la una ?

— Am mai văzut şi altele, nu numai asta ! răcni grăsanul cel de la etravă cam nerăbdător; căci cei mai mulţi se dau în lături în faţa lui Styrbjörn ! Numai fă bine şi alege o dată cum vrei !

Atuncea Krok n-a mai răspuns nimic, ci s-a ferit în lături lăsând vâslele dintr-o parte nemişcate în apă, în vreme ce corabia străină trecea vâslind în tact pe lângă el; şi nici o spadă nu s-a tras din teacă pe vreuna din corăbiile lui. Şi au văzut un bărbat tânăr, înalt cât un stejar, înveşmântat în mantie albastră şi cu un puf bălai în jurul gurii; se ridicase de pe banca de odihnă de lângă cârmă şi stătea falnic cu o lance în mână uitându-se la ei cu nişte ochi pe jumătate închişi şi căscând mai să-şi rupă fălcile; apoi puse deoparte lancea şi se întinse iarăşi la odihnă. Şi oamenii lui Krok au

înţeles că uriaşul era Björn Olofsson, poreclit şi Styrbjörn[5], nepotul izgonit al regelui din Uppsala, care arareori se temea de furtună, nicicând de luptă, şi pe care puţini viteji îl întâlneau cu bucurie când rătăcea pe mare. Corabia lui Styrbjörn îşi urmă drumul mai departe şi se pierdu în negură cârmind spre miazăzi; iar soţilor lui Krok le cam pierise cheful de taifas, şi voia bună n-avea să se mai întoarcă printre ei curând.

Au vâslit către larg până la stâncile din răsărit, unde nu se afla ţipenie de om; acolo au coborât pe ţărm să fiarbă ceva de mâncare şi au rămas mult timp la sfat; mulţi socoteau acum, după ce nenorocul îi însoţise şi la Bornholm, că lucrul cel mai înţelept era să se întoarcă acasă. Căci, cu Styrbjörn prin apele acelea, insula trebuia să fie plină de vikingii din Jomsburg, şi-atuncea nu mai rămânea nimica de făcut şi pentru alţii. Iar câţiva spuseră că ei n-aveau ce căuta pe mare fără o căpetenie ca Styrbjörn, care nu se dădea în lături fără rost.

O vreme, Krok fu mai zgârcit la vorbă ca de obicei, dar după aceea porunci să se aducă bere pentru toţi pe ţărm; şi, după ce-au băut, a început să le dea iar curaj. Recunoştea deschis că, într-un fel, fusese un nenoroc că-l întâlniseră pe Styrbjörn; dar, într-alt fel, fusese un mare noroc că-l întâlniseră singur pe mare; căci, dacă ar fi apucat s-ajungă undeva pe ţărm şi ar fi dat acolo peste el sau peste alţi vikingi din Jomsburg, ar fi avut din nou mari pierderi. Toţi vikingii din Jomsburg, şi mai cu seamă oamenii lui Styrbjörn, erau pe jumătate fiare, nişte urşi sălbatici, şi uneori nevătămaţi de fier, care tăiau cu amândouă mâinile la fel de straşnic ca cei mai buni războinici din ţinutul Lister. Că n-a vrut să se lege de corabia lui Styrbjörn putea să i se pară cam ciudat unui nepricopsit la minte; dar el era încredinţat că nu degeaba se dăduse la o parte şi că fusese un adevărat noroc că îşi schimbase la timp gândui. Căci un tâlhar al mărilor, un om pribeag, nu prea putea să aibă cine ştie ce agoniseală care să merite o luptă sângeroasă; şi nici

---

5 Ursul căpetenie

ei nu ieşiseră pe mare ca să câştige numai faimă goală, ci spre a do- bândi şi pradă; aşa că socotise mult mai nimerit să se gândească la folosul tuturor, nu doar la faima lui şi, după ce vor chibzui mai bine, vor înţelege că judecase şi se purtase ca o căpetenie.

Şi după ce, cu vorbe de astea, începu să le mai risipească din descurajare, Krok se simţi el însuşi întărit de vorbăria lui şi-şi urmă cuvântarea sfătuindu-i să mai aştepte cu întoarcerea. Căci cei de acasă, din ţinutul Lister, spunea el, erau un neam de oameni cu limba ascuţită, iar cu femeile îndeosebi era mai greu să se împace, fiindcă aveau să-i sâ- câie cu atâtea întrebări despre isprăvile făcute, despre pradă şi mai ales despre întoarcerea atât de grabnică. Nici un bărbat cu oarecare faimă n-ar putea să îndure atâta trăncăneală, aşa c-ar trebui să mai aştepte cu întoarcerea până vor pune mâna pe ceva care să merite să fie dus acasă. Acum, lucrul cel mai de seamă ar fi să cadă la o înţelegere spre a rămâne mai departe laolaltă, să dea dovadă de curaj şi stăruinţă şi să încerce să găsească un loc mai bun spre care să se-ndrepte; şi, înainte de a le mai spune alte lucruri, ar fi fost tare bucuros s-audă ce ziceau şi cei cu judecată despre asta.

Unul din ei îşi dădu cu părerea să plece spre Kurlanda şi Livonia, unde s-ar afla pradă din belşug; însă părerea lui nu fu împărtăşită, căci cei ce cunoşteau mai bine locurile ştiau de mult că şvezii jefuiau în fiecare vară în cete mari prin ţările acelea şi se uitau chiorâş la toţi străinii care veneau pe acolo cu aceleaşi treburi. Un altul auzise că cel mai mult argint din toată lumea s-ar găsi în Gotland, şi era de părere că puteau face şi ei o încercare; dar alţii; care ştiau încă mai bine cum stăteau lucrurile, ziceau că goţii, acum când se îmbogăţiseră, trăiau în aşezări puternice, care nu mai puteau fi cotropite decât cu multă oaste.

Apoi luă cuvântul un al treilea, un om pe care-l chema Berse, care vorbea cu judecată şi era respectat de toţi pentru înţelepciunea sa. El spuse că de un timp încoace era cam strâmt şi că bătea un vânt hain de sărăcie pe întinsul

Balticei, unde prea mulţi pluteau acum de colo-colo după pradă şi unde chiar şi venzii se apucaseră să înveţe cum să se apere. Şi, întrucât nu se puteau întoarce acasă cu fruntea sus şi împăcaţi — cum le spusese înainte cu înţelepciune Krok — le rămânea să chibzuiască dacă nu cumva era mai nimerit să se îndrepte spre apus. El unul nu fusese niciodată prin părţile acelea, dar nişte scanieni, cu care se întâlnise şi vorbise la un iarmaroc vara trecută, fuseseră în Anglia şi în Bretania cu Toke Gormsson şi Sigvalde Jarl, şi avuseseră multe de povestit tot lăudând acele raite. Se grozăviseră cu câteva verigi de aur şi cu veşminte scumpe; şi, după spusa lor, vikingii care se aşezaseră pentru mai multă vreme la gurile râurilor france, spre a prăda mai lesne înlăuntrul ţării, aveau adesea fiice de margrafi în aşternut, ca să se bucure cu ele, şi pârcălabi şi egumeni în curte, ca argaţi. El nu putea să ştie cât adevăr era în spusele tovarăşilor din Scania, dar, ţinând seama de numele cel bun al scanienilor, ar fi fost poate înţelept să creadă doar pe jumătate. Totuşi era de netăgăduit că oamenii aceia, care se întorceau atunci spre casă, aveau o stare nemaipomenită, căci altfel nu l-ar fi cinstit pe el, un om necunoscut din Blekinge, cu o mulţime de stacane de bere tare, fără să-i şterpelească lucrurile când adormise sub o masă; de aceea, nu se putea ca totul să fi fost minciună, ceea ce se ştia acum destul de bine şi din alte zvonuri. Acolo unde scanienilor le mersese atât de bine, puteau să se căpătuiască şi cei din Blekinge; aşa că, spuse Berse la sfârşit, el se gândea să încerce mai degrabă o călătorie spre apus, dacă şi cei mai mulţi gândeau la fel.

Unii strigară cu însufleţire că se învoiau să meargă într-acolo; dar alţii mormăiră că merindele erau prea slabe ca să le poată ţine vlaga până în ţările acelea grase din apus.

Atuncea Krok se ridică din nou şi spuse repede că Berse venise chiar cu planul pe care el însuşi se gândise să-l înfăţişeze. La cele ce spusese Berse despre fiicele de margrafi şi despre egumenii cei bogaţi, pentru care se căpătau de obicei mari sume de răscumpărare, ţinea să mai

adauge un lucru îndeobşte cunoscut printre oamenii mai umblaţi, anume că în Irlanda se aflau nu mai puţini decât o sută şi şaizeci de regi unul peste altul, mai mari sau mai mici, care aveau cu toţii mari comori şi femei mândre şi ai căror oşteni luptau doar în straie de in, aşa că nu era cine ştie ce mare greutate să le vii de hac. Singura greutate ar fi să treacă fără pagube prin Öresund, unde adeseori puteai să dai peste oameni viteji şi neciopliţi. Dar trei corăbii bine înarmate, de care însuşi Styrbjörn n-a avut curajul să se lege, aveau să fie de temut chiar şi pe-acolo; apoi, cei mai mulţi dintre vikingi erau de mult în drum către apus pe vremea-aceea; şi, spre norocul lor, tocmai aveau câteva nopţi prielnice de mers, fără un pic de lună. Iar lipsurile din cămara de merinde puteau să fie împlinite de îndată ce vor fi trecut cu bine prin strâmtoare.

Toţi oamenii erau din nou cu voie bună, gândind că planul era minunat, că Krok avea mintea cea mai isteaţă şi că ştia mai bine decât toţi tot ce se întâmpla în lume; şi erau tare mândri găsindu-se destul de îndrăzneţi şi încercaţi pentru o raită spre apus, fiindcă, de când îşi aduceau aminte cei bătrâni, nici o corabie de prin ţinutul lor nu se încumetase să facă o asemenea călătorie.

Au ridicat deci pânzele şi au pornit spre Möen; acolo au rămas o zi şi o noapte pândind în toate părţile şi aşteptând un vânt prielnic. După aceea au plutit pe o vreme cam vântoasă prin strâmtoare ţinând mereu spre miazănoapte, şi au trecut prin gâtul ei pe înserat fără să întâlncască vreo corabie vrăjmaşă; spre miezul nopţii au ajuns la adăpost sub Kullen şi au hoţărât să se îngrijească de-ale gurii. Se împărţiră în trei cete și porniră nesimţiţi la deal pe coastă, în câte o parte fiecare. Ceata lui Krok fu norocoasă, ajunse la un ţarc de oi aproape de-o gospodărie mare, şi câţiva oameni ageri izbutiră să ucidă pe cioban şi câinele de pază mai înainte de a apuca sa dea de veste. După aceea au prins oile şi le-au tăiat tn grabă beregata la atâtea câte puteau duce; atuncea însă începu şi behăiala, iar Krok le porunci soţilor săi să se zorească.

Au aruncat pe umeri câte-o oaie şi au luat-o la picior inspre corăbii tot pe cărarea pe care ajunseseră acolo mergând atât de repede cât le îngăduia povara. Au auzit în urma lor larma argaţilor din curte care fuseseră treziţi din somn, şi îndată începu şi hămăitul gros al câinilor puşi să alerge după ei. Apoi, ceva mai de departe, se auzi glasul unei femei care striga: „Aşteaptă ! Stai !“, sfâşietor şi deznădăjduit. Lui Krok şi oamenilor săi le era greu să meargă repede împovăraţi cu oile pe umeri, fiindcă poteca era plină de pietroaie, iar cerul înnorat şi aproape întuneric beznă. Krok venea ultimul în şir ducându-şi oaia lui pe umeri şi ţinând o secure în mână. N-avea chef să se bată din pricina oilor, căci nu prea merita să pună în primejdie vieţi şi mădulare pentru atâta de puţin; îşi zorea oamenii cu vorbe aspre când se împiedicau de bolovani sau mergeau prea încet.

Corăbiile aşteptau lângă un şir de stânci ca nişte lespezi ţinute să nu se izbească de muchea lor cu vâslele întinse; erau gata să iasă iar în larg de îndată ce sosea şi Krok, căci celelalte două cete se întorseseră între timp cu mâna goală; câţiva din ei se mai aflau pe ţărm pentru a-i ajuta lui Krok dacă ar fi avut nevoie. Mai rămăseseră doar câţiva paşi până la lespezile unde îi aşteptau corăbiile, când doi câini mari, ce coborau în goană pe cărare, îi ajunseră din urmă. Unul din ei se repezi la Krok, însă acesta se feri în lături pocnindu-l totodată cu securea; celălalt trecu urlând pe lângă el şi se aruncă asupra omului din faţa lui trântindu-l la pământ şi înfigându-i colţii fioroşi în beregată. Doi dintre cei ce aşteptau pe ţărm săriră de îndată şi uciseră câinele; dar, când aceştia şi Krok se aplecară asupra celui doborât, văzură repede că beregata îi fusese sfâşiată şi că avea să moară în curând pierzându-şi sângele.

Deodată vâjâi o lance zburând pe lângă Krok, iar doi inşi coborâră iute povârnişul şi săriră sprinteni pe stâncile oable; ei alergaseră atât de repede, că îi lăsaseră în urmă pe toţi care ieşiseră din casă. Dar cel dintâi, cu capul gol şi fără scut, doar cu o spadă scurtă într-o mână, se poticni de

un pietroi căzând în brânci pe lespezi; două lănci vâjâiră pe deasupra nimerindu-l pe însoţitorul lui, care se prăbuşi cu faţa la pământ fără suflare. Dar cel cu capul gol se ridică într-o clipită urlând ca lupii; se năpusti ca fulgerul asupra unui om care-şi trăsese spada şi-i sărise înainte când căzuse şi-l doborî năprasnic dintr-o lovitură. După aceea îl văzu pe Krok, care era cel mai aproape. Ridică spada şi izbi aprig, cu sete; dar Krok mai avea oaia în braţe, şi-o puse între ei; şi în aceeaşi clipă lovi el însuşi cu muchea securii trăsnindu-l drept în frunte pe potrivnic, care se prăbuşi fără simţire. Krok se plecă asupra lui şi atunci putu să deslușească un flăcău roşcat la păr, cu nasul cârn şi faţa albă; îşi trecu degetele peste locul unde-l nimerise cu securea şi găsi ţeasta întreagă.

— Deh, o să iau şi oaia, şi cârlanul, spuse el, fiindcă o să vâslească în locul celui pe care l-a ucis.

Zicând acestea, îl luă în braţe, îl urcă pe punte şi-l aşeză cu grijă sub o bancă de vâslit; şi fără alte pierderi, afară de cei doi oameni care muriseră pe ţărm, porniră înspre larg vâslind din răsputeri atunci când droaia de urmăritori ajunse lângă stânci. În vremea asta începuse să se lumineze, şi lănci fură zvârlite cu necaz înspre corăbii, însă căzură în apă. Vâslaşii trăgeau vârtos la rame bucurându-se că, în sfârşit, aveau şi merinde proaspete; ajunseseră la o bucată bună de uscat când, printre cei urcaţi pe stânci, desluşiră o femeie în cămaşă sinilie, cu părul fluturând în vânt, care se repezi pe lespezi întinzând braţele către corăbii şi strigând. Strigătele ei de deznădejde ajungeau acum până la dânşii doar ca un murmur pe deasupra apei, dar ea rămase pe stânci multă vreme după ce nu mai putură s-o audă.

Şi astfel Orm, feciorul lui Toste, care cu timpul a ajuns vestit sub numele de Röde Orm[6] sau Orm cel Mult-Umblat, a pornit fără să vrea pe mare în prima lui călătorie.

6Șarpele Roșu

III

Cum au plecat spre miazăzi
şi
cum au dat peste o bună călăuză

Krok şi ai săi ajunseră flămânzi şi istoviţi pe insula Väder, după ce se trudiseră vâslind din greu tot drumul; acolo traseră la ţărm pentru a strânge vreascuri ca să-şi gătească un prânz mai omenesc; pe insulă nu se aflau decât câţiva pescari bătrâni, care, fiind săraci lipiţi pământului, nu se temeau de oamenii străini şi de vânturătorii mărilor. Când spintecară oile, lăudară carnea grasă şi păşunile bogate care trebuiau să se găsească în ţinutul Kullen; înfipseră hartane mari în vârfurile lăncilor frigându-le hoţeşte pe jăratic şi gustând din ele când seul începea să sfârâie, căci era mult de când nu mai simţiseră în nări un miros mai îmbietor. Mulţi mestecau tot povestind când avuseseră ultima dată parte de ciozvârte aşa gustoase, şi toţi erau încredinţaţi că raita lor înspre apus părea că începuse într-o zodie mai bună. Apoi porniră să înfulece cu atâta lăcomie, încât le picura grăsime şi din bărbi.

Orm îşi recăpătase într-acestea cunoştinţa, dar nu era în stare de prea mare lucru; când coborâse cu ceilalţi pe ţărm, abia se putea ţine pe picioare. Se aşezase pe pământ ţinându-şi capul între mâini şi nu dădea nici un răspuns la întrebări. Dar, mai târziu, după ce scuipase amăreala şi îşi clătise gura cu puţină apă de izvor, se simţi parcă mai bine; iar când şfara de carne friptă începu să-l gâdile la nări, ridică ochii buimac, ca unul care se trezea din somn,

uitându-se mirat la cei din jurul său. Cel care se afla alături rânji prietenos spre el, tăie o halcă din ciozvârta sa şi i-o întinse.

— Ia şi mănâncă, spuse el. Friptură mai bună ca asta n-ai pus pe limbă niciodată.

— Te cred, răspunse Orm. Fiindcă eu însumi o plătesc.

Luă bucata şi şi-o puse în palmă fără să mănânce uitându-se la fiecare cu luare-aminte, apoi adăugă:

— Dar unde-i ăla pe care l-am lovit aseară ? A murit ?

— Da, a murit, îi răspunse nepăsător vecinul; dar nici unul de-aici nu are legământ de răzbunare, aşa că o să tragi în locul lui la vâslă. Iar vâsla lui e chiar în faţa vâslei mele, şi de aceea lucrul cel mai bun ar fi ca tu şi eu să ne împrietenim. Pe mine mă cheamă Toke, dar ţie cum îţi zice ?

Orm spuse cum îl cheamă şi întrebă din nou:

— Era vreun om cu faimăăla pe care l-am ucis ?

— Era din fire cam molâu, după cum însuţi cred că ai băgat de seamă, iar cu armele nu era tot atât de iscusit ca mine; dar asta ar fi însemnat să-i ceri prea mult, fiindcă aici sunt socotit drept unul dintre cei mai iscusiţi. Era cu toate astea un om voinic şi de nădejde; îl chema Ole, taică-său seamănă câte douăsprezece mierţe de secară, şi mai fusese de vreo două ori pe mare. Iar dacă tu vâsleşti la fel cum vâslea el, să ştii că nu vâsleşti prea prost.

După ce auzi aceste lămuriri parcă îşi mai veni un pic în fire şi începu să pigulească din friptură. Dar, după câteva înghiţituri cu noduri, îl întrebă din nou:

— Şi cine-i ăla care m-a pălit în frunte ?

Krok, care se afla puţin mai la o parte, auzi ce întreba. Pufni în râs, îşi ridică securea, termină de mestecat şi spuse:

— Vezi ? Asta-i drăgălaşa care te-a pupat; daca te-ar fi muşcat, nu mai puteai să întrebi nimic acum.

Orm se uită la Krok cu nişte ochi mari şi adânci în care nu se mai zări nici urmă de clipeală, apoi oftă şi mormăi:

— Ieşisem fără coif şi gâfâiam de alergătură; altfel cred că s-ar fi întâmplat alt fel.

— Eşti cam înfipt, măi scaniene, mârâi Krok, şi te şi crezi un luptător. Numai că eşti cam tinerel şi încă n-ai mintea unui războinic. Căci nici un om cu judecată sănătoasă nu dă buzna afară fără coif doar pentru nişte oi; nu, nici chiar dacă tâlharii i-ar fura nevasta. Cred însă că eşti un om cu noroc, şi s-ar putea să ai noroc şi pentru noi. Căci, până acuma, ţi-am văzut norocul în trei chipuri: te-ai poticnit şi ai căzut pe lespezi tocmai când două lănci zburau spre tine; şi pentru Ole, pe care l-ai ucis, nici unul dintre noi nu are legământ de răzbunare, iar eu nu ţi-am crăpat ţeasta, pentru că-mi trebuia un om la vâsle în locul lui. De aceea, socotesc că tu ai mult noroc şi că norocul tău ne poate folosi şi nouă; aşa că îţi dau pacea din partea mea şi-a tuturor, atâta vreme cât o să ai grijă cum se cuvine de vâsla unui om fără noroc cum a fost Ole.

Toţi socoteau că Krok vorbise cu înţelepciune. Iar Orm mâncă şi chibzui pe îndelete, apoi răspunse:

— Am auzit ce-ai spus, şi-ţi primesc pacea;şi cred că n-am de ce să fiu mâhnit şi să mă ruşinez de asta, cu toate că ai furat oi de la mine. Dar nu vreau să vâslesc ca sclav, căci sunt de neam ales; şi, deşi-s încă tânăr, mă socotesc bărbat cu faimă de când am doborât un om viteaz ca Ole. De aceea îţi cer să-mi dai spada îndărăt.

S-au sfătuit apoi pe îndelete în privinţa armei. Unii ziceau că cererea lui Orm era puţin întemeiată şi că putea să fie mulţumit că i se dăruise viaţa, dar alţii socoteau că îndrăzneala era firească la un tânăr şi că ar trebui să i se arate doar bunăvoinţă unui om care avea atât noroc; iar Toke începu să râdă şi întrebă care erau aceia de pe cele trei corăbii ce s-ar putea simţi înfricoşaţi în faţa unui tânăr înarmat cu spadă. Unul din ei, pe nume Kalv[7], care vorbise împotriva cererii lui Orm, voia să se bată cu Toke pentru acele vorbe; iar Toke spuse că era gata să-i facă pe voie de îndată ce va isprăvi ciozvârta grasă cu rinichi din care

7 Vițelul

tocmai ronţăia. Dar Krok opri orice încăierare pentru lucruri de nimic, iar încheierea fu că Orm îşi lua spada înapoi, şi doar purtarea lui avea să hotărască dacă pe viitor avea să fie socotit ca sclav sau ca tovarăş. Dar pentru spadă, care era o armă bună, Orm trebuia să-i dea lui Krok ceva în schimb de îndată ce aveau să pună mâna pe vreo pradă în călătoria lor.

Tot clefăind şi stând de vorbă, începuse să adie un vânt bun, iar Krok se ridică şi spuse că era vremea să iasă în larg cu el. Aşa că se urcară toţi pe punte şi corăbiile apucară către miazănoapte strecurându-se prin Kattegatt cu pânzele umflate. Orm se uită în urmă, peste mare, şi spuse că avuseseră mare noroc că în acea parte din an erau corăbii cam puţine acasă, prin locurile acelea, căci altfel, dacă îşi cunoştea mama cu adevărat, ea ar fi trebuit pe vremea aceea să fi fost în larg pe urma lor cu jumătate din vecinii din ţinutul Kullen pe corăbii.

După aceea îşi spălă rana de la frunte şi-şi curăţă sângele închegat din păr; iar Krok îi spuse ca o mângâiere că benghiul care-i va rămâne toată viaţa va merita să fie arătat printre femei. Apoi veni şi Toke şi-i aduse un coif de piele cu întărituri de fier; spunea că, pentru vremurile acelea, nu era cine ştie ce podoabă, dar că-l găsise pe la venzi, şi nu avea altul mai bun de dat. În faţa loviturii de secure, mai spunea el, ar fi o slabă apărare, dar tot era mai bun decât nimic. Orm îl luă şi-l încercă, şi se văzu îndată că avea să i se potrivească de minune după ce cucuiul dădea înapoi. Îi mulţumi din toată inima lui Toke, şi-acuma amândoi ştiau că vor rămâne buni prieteni toată viaţa.

Au ocolit în scurtă vreme capul Skagen plutind mereu cu vânt prielnic, şi acolo au adus ofrandă lui Aegir[8] şi întregului său neam, atât carne de oaie şi de porc cât şi de băutură, şi multă vreme au fost petrecuţi de pescăruşii care ţipau, ceea ce era socotit ca un semn bun. Apoi cârmiră către miazăzi pe lângă coasta neguroasă a Jutlandei, pe unde ţărmul era un întins pustiu şi se vedeau adesea coaste de

8 Zeul mării

corăbii sfărâmate năpădite de nisip; ceva mai jos spre miazăzi coborâră pe câteva ostroave şi găsiră apă şi puţină hrană, dar altceva nimic. După aceea plutiră mai departe tot de-a lungul coastei; şi multă vreme au avut noroc de vânt prielnic, aşa că oamenii erau nespus de bucuroşi că mai scăpau de truda de la vâsle. Toke spunea că Orm avea şi mult noroc la vreme, pe lângă toate celelalte; iar norocul la vreme s-ar număra printre cele mai deosebite daruri pe care le-ar putea avea un om, astfel că Orm putea nădăjdui cu adevărat o soartă bună. Orm socotea că Toke ar putea avea dreptate, dar Krok nu se îndura să-i întărească spusele.

— Norocul la vreme e al meu, le spunea el. Căci încă de la început am avut noroc de vreme bună şi de vânt prielnic, mai înainte ca Orm să fie printre noi; şi, dacă nu mă bizuiam că am mare noroc la vreme, nu m-aş fi încumetat vreodată să încep călătoria asta. Dar şi norocul lui Orm e mare, chiar dacă nu e chiar atât de mare ca norocul meu; şi, cu cât vom avea mai mulţi oameni cu noroc pe punte, cu atât va fi mai bine pentru toţi.

Îar înţeleptul Berse socotea la fel, şi spuse că oamenii fără noroc o duceau cel mai greu:

— Fiindcă pe oameni îi biruiesc alţi oameni, iar împotriva armelor se află alte arme; dar împotriva lipsei de noroc nu e pe lumea asta nici un leac.

Toke le spuse că el nu ştia dacă avea mare noroc, însă la pescuit întotdeauna avusese mână bună. Cu oamenii cu care avusese câte ceva de împărţit se descurcase totdeauna bine, dar asta putea să fie datorită mai mult puterii şi îndemânării decât norocului.

— Acuma însă, mai spunea, stau şi mă tot întreb dacă-o să am noroc la aur şi baftă la femei; fiindcă am auzit multe poveşti despre minunăţiile care trebuie să se găsească pe acolo, spre apus, şi a trecut cam multă vreme de când tot

umblu după un inel de aur şi o femeie cum îmi place mie. Şi chiar dacă în loc de aur va fi mai mult argint, şi n-o să dau de fiice de margrafi, aşa cum crede Berse, ci doar de nişte france de rând, însă frumoase, tot n-o să-mi pară rău, pentru că eu nu sunt deloc fudul.

Atunci Krok îi dădu să înţeleagă că trebuia să mai aibă câtva timp răbdare, oricât ar fi tânjit şi după una, şi după alta, iar Toke socoti vorbele lui drept foarte înţelepte; pentru că nu se prea părea, cum lămurit vedea chiar el, ca aurul şi-acele chipeşe femei să se arate des prin locurile acelea.

Plutiră înainte de-alungul unor coaste joase, pe unde nu se mai zărea nimic afară de nisip şi mlaştini, şi doar din când în când câte o colibă prizărită de pescari; apoi trecură pe lângă nişte limbi ciudate de pământ pe care se aflau înfipte cruci de lemn înalte, şi atunci au înţeles că ajunseseră în ţara creştinilor şi la coastele france. Căci cei mai pricepuţi de pe corăbii ştiau că acele cruci fuseseră înălţate mai întâi de împăratul Carol, strămoşul tuturor marilor împăraţi, pentru a-i ţine pe corăbierii de la miazănoapte cât mai departe de uscat, dar zeii vikingilor fuseseră mai tari decât ai lui.

Pătrunseră în strâmtoare intrând pe vijelii primejdioase prin limanuri pentru a se adăposti şi ca să mâie peste noapte, apoi văzură apele, mult mai sărate şi mai verzi, crescând şi retrăgându-se după crugul lunii. Şi nu se mai zărea nici o corabie pe tot întinsul mării, şi nici un om pe ţărm; numai din loc în loc urmele unor aşezări străvechi; căci altădată, mai înainte de a fi venit normanzii, fuseseră pe acolo multe sate. Dar totul fusese jefuit şi ars de multă vreme şi lăsat pustiu, şi doar departe, înspre miazăzi, mai puteau acum vânturătorii mărilor să se aştepte la ceva folos.

Cârmiră către miazăzi acolo unde marea se strâmta între uscatul nesfârşit şi Anglia, apoi ţinură sfat dacă să taie de-a dreptul către Anglia. Căci ei ştiau că regele Edgar murise de curând şi urmaseră la tron nişte feciori care nu

împliniseră nici unul vârsta bărbăţiei; aceasta adusese ţării bun renume printre vikingi. Dar Krok şi Berse, ca şi alţii dintre cei mai înţelepţi de pe corăbii, socoteau tot ţara francilor drept cea mai bună, numai s-ajungă mai departe înspre miazăzi; pentru că regele Franciei şi împăratul Germaniei se războiau de câtva timp din pricina pietrelor de hotar şi, când astfel de hărţuieli erau în toi, ţinuturile de pe coasta rămâneau de când ştiau cu toţii pământul binecuvântat pentru normanzi.

De aceea au rămas pe lângă coasta francă; pluteau însă mult mai în larg ca înainte şi erau numai ochi şi trăgeau cu urechea în toate părţile, pentru că ajunseseră aproape de ţara pe care normanzii o cuceriseră de la regele Franciei; de bună seamă, se mai vedea şi pe acolo câte o cruce veche pe limbile de pământ care înaintau în mare şi pe la gurile râurilor, dar mai adesea nişte pari în care erau cocoţate căpăţâni bărboase, ca o dovadă că stăpânii ţării nu-i mai priveau acuma cu ochi buni pe vajnicii corăbieri din ţara lor de baştină când se apropiau cu jind de coaste. Krok şi oamenii săi socoteau că atâta lipsă de bunăvoinţă faţă de rubedenii era ruşine mare pentru aceia care stăteau acum pe bogăţii şi huzureau în ţara lor cea nouă; dar nu s-ar fi putut să te aştepţi la altceva, spuneau cu scârbă şi obidă, din partea unor cârpănoşi care veniseră din Scania şi din Själland numai cu sufletul; şi-l întrebară curioşi pe Orm dacă n-avea cumva şi el rudenii prin acea ţară. Orm le răspunse că nu credea să aibă, pentru că cei din neamul lui fuseseră întotdeauna în Irlanda; dar înălţarea căpăţânilor în pari era un lucru de care avea să-şi amintească la întoarcerea acasă, căci născocirea asta înţeleaptă putea să fie de mare folos pentru creşterea oilor în Kullen. La vorbele astea râseră cu toţii şi socotiră că se pricepea să muşte.

Se puseră la pândă la gura unui râu şi prinseră câteva bărci de pescuit, însă găsiră puţine lucruri mai de preţ în ele, iar de la amărâţii de pescari n-au putut stoarce vreun răspuns, oricât îi întrebară unde erau satele mai pricopsite de prin vecinătate; după ce omorârâ pe câţiva din ei, şi

ceilalţi tot nu le puteau răspunde desluşit, îi sloboziră cătrăniţi cu zile, pentru că arătau bătrâni şi pirpirii şi nu erau buni nici de vâslaşi, nici de vânzare. În multe rânduri coborâră pe uscat în timpul nopţii, dar nu găsiră mare lucru nici atunci; căci pământenii trăiau în sate mari şi bine apărate, aşa că fură nevoiţi de fiecare dată să se grăbească înapoi către corăbii pentru a nu cădea împresuraţi de gloată. Şi tot nădăjduiau că ţara aceea, în care stăpâneau normanzii, avea să se sfârşească în curând.

Într-o seară întâlniră patru corăbii lungi care înaintau cu vâslele spre miazăzi; păreau să fie încărcate greu, şi Krok lăsă corăbiile sale să se apropie de ele spre a vedea mai bine ce oameni se aflau pe punte şi cum erau aceia înarmaţi. Era o vreme liniştită şi se apropiau încet unii de alţii; străinii înălţară un scut lungăreţ pe catargul corăbiei din faţă, cu pintenul întors în sus, în semn că se apropiau cu gânduri paşnice; iar când ajunseră la o aruncătură zdravănă de lance, intrară în vorbă, în timp ce fiecare căuta să cântărească puterea celuilalt. Străinii spuseră că erau din Jutlanda şi că se întorceau spre casă dintr-o călătorie lungă. Vara trecută prădaseră cu şapte corăbii în Bretania, după aceea mai departe, spre miazăzi, apoi iernaseră pe un ostrov, la gurile Loarei, şi mai târziu fuseseră în sus pe fluviu; dar la sfârşit dăduse o molimă în ei, şi acum se îndreptau spre casă doar cu corăbiile pentru care mai avuseseră destui vâslaşi. Cât despre prada lor, răspunseră cu tâlc că un corăbier cu minte nu-şi preţuieşte niciodată partea şi câştigul mai înainte de a le avea la adăpost acasă, pe uscat, dar, cum la întâlnirea aceea erau destul de tari ca să-şi păstreze agoniseala, le puteau spune fără teamă că, în privinţa asta, n-aveau de ce se plânge. Trebuia să ţii seama totdeauna de vremurile grele, faţă de cele bune de odinioară, oricât de mult şi de departe ai colinda pe mări; dar cel care avea norocul să dea peste un loc nejefuit de prin Bretania sau mai departe, către miazăzi, tot mai putea sa aibă o răsplată pentru truda sa.

Krok întrebă daca aveau vin sau bere tare ca să schimbe pe carne de porc sau peşte afumat; şi totodată căută să se apropie de ei pe nesimţite, căci tare îl mai îndemna ispita să facă o încercare împotriva lor şi prin aceasta să pună mâna dintr-o dată pe un câştig ca lumea pentru întreaga lor călătorie. Dar căpetenia juţilor îşi rândui corăbiile una lângă alta, cu provele spre cele trei ale lui Krok, şi îi răspunse că aveau de gând să-şi ţină atât vinul cât şi berea pentru setea lor.

— Dar eşti bine venit şi mai aproape, îi spuse el lui Krok, dacă e vorba şi de altceva ce-ai vrea să guşti.

Krok cumpăni în mână lancea şi parcă şovăia tot chibzuind şi neştiind ce trebuia să facă; dar chiar atuncea se iscă o tulburare pe una din corăbiile străine. Fură văzuţi doi oameni luptându-se pe lângă parapet şi apoi căzând în apă ţinându-se cu străşnicie încleştaţi în braţe. Se duseră deodată amândoi la fund, iar unul dintre ei rămase în adâncuri; dar celălalt ieşi ia faţa apei departe de corabie şi se dădu la fund din nou în clipa când o lance fu slobozită după el de către cei pe care-i părăsise. Se auziră strigăte de furie de pe corăbiile jute, dar când oamenii lui Krok îi întrebară ce se întâmplase nu căpătară nici o vorbă drept răspuns. Umbrele serii începuseră să se pogoare şi, după câteva cuvinte în doi peri, străinii îşi urmară drumul, fără ca Krok să fi putut lua vreo hotărâre pentru luptă. Toke, care stătea la vâsla sa pe partea stângă a corăbiei de căpetenie, chiar lângă Orm, se ridică şi îi strigă lui Krok:

— Ia vino-încoace să te uiţi ! Norocul meu la pescuit, pe cât se vede, e din ce în ce mai mare.

O mână se ţinea de vâsla lui şi cealaltă de a lui Orm, iar între mâini plutea un chip pe faţa apei privind stăruitor în sus spre cei de pe corabie. Era un chip cu ochi holbaţi, galben ca ceara, cu părul creţ şi barba neagră.

— Ăsta e negreşit voinic şi ager, şi bun înotător, spuse unul din oameni, s-a dat la fund pe sub corabie spre a scăpa de juţi.

— Poate să fie şi cu multă judecată pe deasupra, fiindcă îşi caută scanarea agăţându-se de noi, pe care ne-o fi socotind mai buni ca juţii.

— E negru ca un căpcăun şi palid ca şi când ar vrea sa moară, spuse un al treilea; şi nu arată c-ar avea prea mult noroc; şi s-ar putea să dăm de vreun necaz luându-l pe nepricopsitul ăsta pe corabie.

Apoi s-au sfătuit dacă să-l ia sau nu, şi câţiva dintre ei strigară întrebări către omul din apă; dar el stătea cu gura încleştată ţinându-se cu mâinile de vâsle, clipind din când în când din ochi şi legănându-se pe valuri. Până la urmă, Krok porunci să fie ridicat pe punte; puteau doar să-l ucidă după aceea, le spuse celor care se împotriveau, dacă străinul se va dovedi o pacoste.

Toke şi Orm traseră vâslele înăuntru şi îl urcară pe corabie; era un om cu pielea măslinie, bine clădit, gol de la brâu în sus, şi nu avea pe el decât o zdreanţă ca să-şi ascundă goliciunea. Se clătina şi se ţinea cu multă greutate pe picioare, dar strânse pumnul şi ameninţă înspre corăbiile jute ce se pierdeau în asfinţit, scuipă cu scârbă, scrâşni din dinţi şi strigă vorbe de neînţeles; apoi se prăbuşi pe punte la o clătinare a corăbiei, dar se ridică îndată, se bătu cu pumnii în piept şi înălţă braţele către cer strigând din nou cu glas schimbat, dar nişte vorbe pe care nimeni nu putea să le priceapă. Orm spunea deseori la bătrâneţe, când stătea lângă vatră depănându-şi amintirile, că n-auzise niciodată scrâşnet mai furios, nici glas mai jalnic şi mai răsunător decât atuncea când străinul striga amarnic cu ochii holbaţi spre cer.

Li se păru ciudat la toţi, îl întrebară cu blândeţe şi pe îndelete cine era şi ce i se întâmplase. Înţelegea câte ceva din întrebări şi le putea răspunde câteva cuvinte pocite şi rău puse în graiul nordic; iar lor li se păru că înţelegeau că era *judeu*, că nu voia să mai vâslească sâmbăta şi că aceasta era pricina îndârjirii lui împotriva celor de la care fugise; dar nu puteau găsi vreo noimă în acele vorbe, iar unii dintre ei credeau că nu era în toate minţile. Apoi se

îndurară să-i dea să bea şi să mănânce; şi el se îndopă hulpav cu bob şi peşte, însă dădu cu scârbă la oparte carnea de porc din faţa lui. Krok spuse că ar putea să-şi merite mâncarea ca vâslaş, iar la sfârşit va fi vândut pe bani frumoşi. Iar Berse, urmă el, poate ar fi în stare, cu marea lui înţelepciune, să se căznească să-l priceapă şi să-l descoase dacă n-avea cumva ceva folositor de spus despre ţinuturile din care venea.

În zilele care urmară, Berse rămase multa vreme singur cu străinul vorbind unul cu altul cum puteau. Berse era blajin şi răbdător, mare mâncău şi iscusit la stihuri, şi plecase pe mare numai ca să scape de o nevastă arţăgoasă cu care se certa de dimineaţa până seara; avea o minte dezgheţată şi ştia multe lucruri, aşa că izbuti încet-încet să înţeleagă tot mai mult din ce spunea străinul. Apoi împărtăşi lui Krok şi celorlalţi tot ce aflase de la el.

— Străinul nu e un smintit, cu toate că aşa ni s-a părut la început; nu e nici *jute*, şi asta se vede destul de lămurit după înfăţişarea lui, ci e *judeu*, cum zice el, adică din neamul evreilor. Acesta e un popor din răsărit, care-a ucis pe omul care e socotit drept zeu printre creştini. Omorul ăsta s-a petrecut de multă vreme; însă creştinii păstrează mai departe o ură neîmpăcată judeilor din pricina asta, îi ucid deseori şi nu vor să audă de vreo învoială sau de vreun preţ pentru răscumpărarea sângelui vărsat. De aceea, cei mai mulţi judei trăiesc acum la califul din Cordova, fiindcă acolo omul ucis odinioară nu-i socotit drept zeu.

Berse adăugă că, nu de mult, el însuşi auzise istorisindu-se ceva destul de asemănător, iar câţiva dintre vikingi mărturisiră că şi ei auziseră nişte poveşti cam în acelaşi fel; Orm spuse că el auzise că omul omorât fusese pironit pe lemn, tot aşa cum făcuseră odată fii lui Lodbrok cu preotul cel mare în Anglia. Dar cum putuse să mai fie socotit drept zeu după ce-l omorâseră judeii, nici unul nu putea pricepe, fiindcă un zeu adevărat nu putea fi ucis de nişte muritori. Apoi Berse urmă cu cele ce mai înţelesese din vorbele străinului.

A fost un an ca rob la juţi, şi-a suferit din greu la ei pentru că nu putea vâsli şi sâmbăta; căci zeul mare şi puternic al evreilor se mânie şi se răzbună pe orice credincios care face vreo treabă în acea zi. Dar juţii nu puteau să înţeleagă lucrul ăsta, cu toate că a încercat de multe ori să-i lămurească; ei îl băteau şi îl lăsau flămând de câte ori se încăpăţâna şi nu voia să mai vâslească. La ei a învăţat puţinul pe care-l ştie acum din limba noastră; dar, când vorbeşte despre ei, îi blestemă pe limba lui, pentru că nu ştie destule vorbe dintr-a noastră. Mai spune că a plâns vreme îndelungată cât a stat la ei şi l-a chemat pe zeul lui în ajutor; a înţeles că strigătele i-au fost auzite atunci când s-au apropiat corăbiile noastre, şi-a tras cu el în mare peste parapet pe cel care-l bătuse cel mai mult. Căzând în apă, l-a rugat pe zeul lui să-i fie ca o pavăză, iar pe vrăjmaşul lui să-l piardă; de aceea nu l-a nimerit nici lancea, iar lui i-a fost dată tăria să se scufunde și să ajungă nevătămat pe sub corabie până la noi; şi numele zeului său are aşa mare putere, că nici nu îndrăzneşte să-l rostească în faţa mea, oricât m-aş strădui ca să-l silesc s-o facă. Asta e tot ce spune despre juţi şi despre fuga de la ei; dar zice că ar mai avea multe de spus şi despre altceva, ccva ce socoteşte că nc-ar fi nouă de folos. Şi, printre altele, sunt incă multe lucruri pe care nu le pot pricepe lămurit.

Krok spuse că lui nu-i prea venea să creadă că un zeu și-ar da atâta osteneală ca să ajute pe un prăpădit de zdrenţăros, oricât ar striga el cu ochii către cer, dar omul se descurcase repede şi cu îndemânare; iar ceilalţi se mirau şi voiau să se dumirească de ce străinul cel ciudat dădea cu scârbă la o parte carnea de porc gustoasă, însă mânca în schimb cu multă lăcomie hrană mai slabă şi mai proastă. Berse răspunse că şi cu carnea părea să fie la fel cum era şi cu vâslitul sâmbăta; zeul evreilor se mânia dacă vedea pe vreun judeu mâncând carne de porc; dar încă nu putuse să priceapă de ce se făcea foc şi pară pentru atâta lucru. Se putea totuşi crede, mai spunea el, că însuşi zeului îi plăcea atât de mult carnea de porc, că n-o îngăduia poporului ales;

iar vikingii găsiră că aceasta era desluşire de crezare, şi erau tare fericiţi că ei aveau zei mai de treabă, care nu se băgau în astfel de nimicuri.

Acum se arătau nerăbdători să afle dacă străinul n-ar mai avea şi altceva de spus, ceva care ar fi putut să le slujească lor; iar Berse, cu puţină stăruinţă, ajunse până la sfârşit atâta de departe, încât înţelegea aproape totul:

— Spune că în ţara lui, la împăratul cordovan, el e un om cu faimă şi bogat, îl cheamă Solomon, e argintar, şi zice că şi el ar fi un mare scald. A fost luat ca rob de-un senior creştin din miazănoapte care a dat năvală şi a prădat prin părţile Cordovei. L-a pus să strângă mult argint pentru răscumpărare, dar i-a luat argintul şi l-a vândut unui neguţător de sclavi, fiindcă, din pricina acelui zeu ucis, creştinii nu-şi prea ţin cuvântul dat judeilor. Neguţătorul l-a vândut unor corăbieri pe mare, iar de la ei a fost luat de juţi; şi toată marea lui nenorocire a început pentru c-a fost pus la vâsla într-o sâmbătă. El îi urăşte acum pe juţi cu înverşunare, dar asta-i o nimica toată faţă de ura ce i-o poartă seniorului creştin care l-a înşelat ca un nemernic. Iar seniorul ăla e putred de bogat şi-şi are cuibul undeva, cale de-o zi de coasta marii; şi spune că bucuros ne-ar arăta drumul pâna acolo, ca sa-l prădăm pe senior de tot ce are, să-i ardem casa, sa-i scoatem ochii şi să-l gonim în pielea goală printre şiruri de nuiele zvârlind în el cu pietre. Mai spune că acolo e multa bogăţie pentru noi.

Oamenii socotiră că acestea erau cele mai bune veşti din câte auziseră de la o vreme, iar Solomon, care stătuse lângă Berse şi urmărise cu luare-aminte tot ce putea să înţeleagă din tălmăcirea lui, se ridică strigând şi arătând prin schime că se bucura nespus; apoi se aruncă pe punte la picioarele lui Krok şi îşi băgă în gură o şuviţă din barba-i neagră pc care începu s-o mestece; după aceea îl apucă pe Krok de un picior pe care-l puse pe grumazul său sporovăind într-una cu înflăcărare fără ca vreunul să-l poată înţelege. Când se mai potoli puţin, prinse să caute cu trudă bruma de cuvinte pe care le ştia pe limba lor; şi se legă cu

jurământ să le slujească neobosit şi cu credinţă până vor pune mâna pe bogăţia seniorului creştin şi el va izbuti să se răzbune; cerea pentru aceasta să-i făgăduiască, tot cu jurământ, că numai el avea să-i scoată ochii ticălosului. Şi Krok şi Berse mărturisiră că rugămintea lui era îndreptăţită.

Pe cele trei corăbii începu să se vorbească mult despre aceasta, iar oamenii erau acuma cât se poate de voioşi; socoteau că străinul poate nu prea avea norocul de partea lui, dacă era să judeci după câte pătimise, dar poate că avea noroc cu carul pentru ei, iar Toke spuse că niciodată n-avusese noroc mai mare la pescuit. Erau prietenoşi cu el, îi căutară toţi câte ceva de îmbrăcat şi îi dădură să bea bere, cu toate că nu mai aveau prea multă. Ţara spre care voia să-i ducă se chema Leon, şi oarecum ştiau cu toţii cam pe unde se afla: pe mâna dreaptă, între ţara francilor şi cea a califului cordovan; poate vreo cinci zile bune de mers pe mare, la miazăzi de pintenul Bretaniei, pe care tocmai îl zăriseră. Aşa c-aduseră din nou ofrandă tuturor zeilor mării, prinseră un vânt bun şi cârmiră către larg pe marea verde şi pustie.

IV

Cum au ajuns în ţara lui Ramiro
şi
cum au cercetat un loc cu mult folos

Orm spunea deseori la bătrâneţe, când povestea despre isprăvile de altădată, că nu prea avusese de ce se plânge în timpul petrecut cu Krok, cu toate că se pomenise în călătoria aceea fără voia sa. În urma rănii de la frunte suferise puţină vreme, iar cu oamenii s-a împăcat bine chiar de la început, aşa că în curând nici unul nu se mai gândea că, la drept vorbind, el era prinsul lor. Îşi aminteau lingându-se pe buze de oile cu carne fragedă şi grasă pe care le luaseră din ţarcul lui, şi chiar şi fără asta le era drag tuturor. Căci el ştia pe dinafară tot atâtea stihuri ca şi Berse, şi învăţase de la maică-sa să le rostească iscusit, cu mlădieri în glas, ca scalzii; şi se mai pricepea atât de bine să toarne baliverne, încât mai că-ţi venea să-l crezi, cu toate că recunoştea el însuşi că în meşteşugul ăsta Toke putea să-i fie învăţător. De aceea era privit ca un tovarăş bun şi priceput, care venea cu fel de fel de snoave ca să le treacă vremea în zilele cu vânţ, statornic, când toţi erau scutiţi de vâsle.

Câţiva mai cârcotaşi de pe corăbii se tot plângeau că Krok plecase din Bretania fără să caute să pună mâna mai întâi pe altă hrană proaspătă; fiindcă merindele rămase în cămări prinseseră de multă vreme iz de vechi. Slănina era rânced, batogul muced, laptele acru, pâinea viermănoasă şi apa împuţită; dar Krok şi cei deprinşi cu lipsa ziceau că

era o mâncare bună şi aleasă, de care nici un om adevărat al mării nu putea să se plângă. Orm îşi înfuleca bucăţile cu multă poftă, dar mestecând îşi amintea şi povestea adesea despre acele bunătăţi cu care fusese învăţat acasă. Berse spunea că lui i se părea o înţeleaptă şi zeiască rânduială că, pe mare, oamenii mâncau cu poftă şi plăcere o hrană pe care pe uscat, acasă, n-ar da-o nici robilor, nici câinilor, ci numai porcilor; căci, dacă n-ar fi rânduiala asta, călătoriile acelea lungi pe mare ar fi părut oricui nespus de grele.

Toke spunea că, pentru el, nenorocirea cea mai mare era că se sfârşise berea. Nu era câtuşi de puţin lingav, mai spunea el, şi se simţea în stare să mănânce orice, dacă era nevoie, chiar şi scroabele lui, făcute din toval de focă, numai să i se dea şi bere tare să le ude. Căci, pentru el, o viaţă fără băutură era ceva la care nici nu se putea gândi, fie pe mare, fie pe uscat; şi stăruia pe lângă Solomon tot întrebându-l despre berea din ţara înspre care se duceau, dar nu primea răspunsuri desluşite. Şi povestea despre petreceri şi beţii de pomină la care chefuise, şi-i părea rău că n-avusese grijă să bea mai mult atunci.

În cea de-a doua noapte au avut un vânt puternic şi mari talazuri, dar erau bucuroşi că cerul rămânea senin, fiindcă puteau să se călăuzească după stele. Krok începuse să se teamă să iasă în oceanul fără margini; dar cei care ştiau mai multe despre mare spuneau că, oricum ar pluti, mergând mereu spre miazăzi, tot vor găsi uscat pe mâna stângă, numai să aibă grijă să nu treacă de Njörvasund[9], unde drumul pe apă ducea spre Roma, ce se afla în mijlocul pământului. Corăbierii care au pornit din Norvegia către Islanda au avut o sarcină mai grea, le spunea Berse, căci, dacă ar fi trecut cumva pe lângă ţara aceea îngheţată, nu mai aveau de aşteptat nici un pământ, ci numai apă şi iar apă, la nesfârşit.

Judeul era cunoscător în ale cerului şi spuse că se pricepea să caute şi să găsească după stele drumul cel bun; dar le era de prea puţin folos la asta, căci stelele evreilor

---

9 Strâmtoarea Gibraltar

aveau nume străine, iar el fu apucat curând de răul mării. Cu Orm se întâmplă la fel şi amândoi, ca două umbre, stăteau alături ţinându-se cu mâinile de parapet în mare suferinţă şi socotind că le venise ceasul de pe urmă. Judeul se jelea strigând mereu pe limba lui, atunci când nu vărsa, iar Orm răcnea la el să tacă şi să rabde, chiar dacă-i era rău; dar Solomon îi răspundea că nu striga decât la zeul său, ce se afla în mijlocul furtunii. După un timp, scos din sărite, Orm îl apucă de ceafă spunându-i că, oricât de prăpădit era el însuşi, tot va găsi puteri ca să-l arunce peste parapet dacă nu-şi ţinea gura şi mai striga măcar o dată; căci vântul sufla şi aşa destul de tare, fără să-şi cheme zeul să vină mai aproape.

Şi Solomon tăcu, iar către dimineaţă vremea se mai linişti, şi a fost bine pentru amândoi. Judeul era pământiu la faţă, dar îi zâmbi lui Orm prietenos şi nu părea să-i poarte pică; după aceea arătă cu mâna peste mare către răsărit, îşi căută cuvintele pe care le ştia, şi spuse că în zare erau aripile roşii ale dimineţii şi că acolo se afla şi zeul său. Orm îi răspunse că-i părea nespus de bine că nu venise mai aproape la strigătele lui.

Când se mai lumină, zăriră drept în faţă nişte munţi răzbind prin pâclă. Cârmiră înspre coastă şi întâmpinară multe greutăţi până găsiră un liman adăpostit pentru corăbii; judeul spuse că ţinutul îi era străin. Împinşi mai mult de gândul de a găsi ceva merinde proaspete, oamenii coborâră pe uscat şi începură repede bătaia cu pământenii care trăiau pe acolo în număr mare; aceştia o apucară tot atât de repede la fugă, iar cetele lui Krok le scotociră prin colibe şi se întoarseră cu nişte capre, cu ceva de-ale gurii şi cu doi prinşi. Fură aprinse focuri; şi toţi erau acuma bucuroşi că ajunseseră cu bine pe uscat şi că puteau să guste iarăşi carne friptă pe jăratic. Toke umblase multă vreme după bere, dar nu găsise decât două fedeleşuri pline cu vin, care era atât de înăsprit şi acru, încât spunea că simte cum i se răzvrăteşte burta când îl dădea pe gât. De aceea nici nu fu în stare să-l bea singur pe tot, ci le dădu şi

altora cât mai rămăsese, apoi stătu deoparte toată seara întristat şi lălăind cu lacrimi ce i se prelingeau prin barbă. Iar Berse spuse să nu-l tulbure vreunul, fiindcă era primejdios când bea atât încât plângea.

Judeul Solomon vorbi cu prinşii; după aceea le spuse vikingilor că nimeriseră în ţara ducelui castilian, iar locul unde voia el să-i ducă se afla mai spre apus. Krok socoti atunci că trebuia s-aştepte să se schimbe vântul spre a porni în partea aceea şi că, în aşteptare, aveau răgaz să se mai odihnească şi să mănânce după pofta inimii; dar, mai spunea tot el, puteau să aibă mari necazuri dacă ar fi luaţi fără de veste de cete numeroase în acel loc, cât timp vântul bătea înspre uscat, sau dacă niscaiva corăbii i-ar încolţi acolo, în limanul în care se aflau. Dar Solomon îi lămuri că o asemenea primejdie era aproape cu neputinţă, căci ducele castilian cu greu putea să ţină vreo corabie pe mare, şi-avea să-i ia cam multă vreme până să poată înjgheba o flotă în stare să le facă stricăciuni. Odinioară, spunea el, ducele de Castilia fusese un stăpânitor puternic, acuma însă era tare prigonit de marele calif şi trebuia să-i dea tribut; căci în afară de împăratul Otto din Germania şi împăratul Basileus din Constantinopol, nu mai era pe lume nici un suveran tot atât de puternic cum era califul din Cordova. Dar, auzind acestea, vikingii, făcură haz şi spuseră că Solomon vorbea săracul cum se pricepea, dar nu părea să ştie mare lucru despre acele treburi. Nu auzise oare vorbindu-se de regele Harald al Danemarcei ? se mirară ei. Şi nu ştia că regele Harald era cel mai puternic dintre toţi ?

Orm era încă fără vlagă după răul lui de mare, n-avea deloc chef de friptură şi îi intrase în cap c-avea să se îmbolnăvească greu; căci încă se îngrijora adesea de sănătatea sa. El adormi curând lângă un foc şi începu să sforăie, dar, peste noapte, când toţi se potoliseră în tabără, Toke veni la el şi îl trezi. Plângea mărturisindu-i că nu avea pe lume alt prieten şi că voia să-i cânte nişte stihuri care-i veniseră atunci în minte; era un cântec cu doi pui de urs, îl învăţase de la maică-sa de mic copil şi avea stihurile cele

mai frumoase din câte auzise. Se aşeză pe iarbă lângă Orm şi începu să-i cânte nepoftit. Orm, ca mulţi alţii, mai avea meteahna că era cam ciufut dacă era trezit din somn adânc; nu scoase însă nici o vorbă, ci se întoarse pe cealaltă parte şi încercă s-adoarmă iarăşi.

Toke nu-şi amintea prea multe stihuri din cântecelul său şi se întristă din nou; bodogăni cu ciudă că rămăsese singur toată seara şi că nimeni nu venise să-i ţină de urât. Iar faptul că Orm nu se uitase nici o clipă înspre el îl supărase cel mai mult; căci el îl socotise totdeauna ca prieten, chiar de la început, însă acum îşi dădea seama că nu era decât o secătură şi un om de nimic, la fel ca toţi ceilalţi nemernici scanieni; iar când un căţelandru se purta urât, singurul leac era o chelfăneală bună.

Zicând acestea, se sculă să caute un retevei, iar Orm se deşteptă de-a binelea şi se întoarse într-o rână. Prinzând de veste că-l pândea, Toke îi pregăti o izbitură de picior, dar în aceeaşi clipă Orm apucă un pumn de jar din foc şi i-l zvârli în ochi. Toke se trase într-o parte ca să se ferească şi căzu pe spate cu piciorul ridicat, dar se sculă ca fulgerul de jos, vânăt la faţa şi orbit de furie. Orm se sculă şi el pe dată. Era un cer senin şi lună plină, însă lumina palidă scânteia roşu în ochii lui atuncea când se repezi la Toke care încerca să-şi scoată spada; Orm şi-o lăsase pe a sa deoparte, şi nu mai apucă să pună mâna iar pe ea. Toke era un om vânjos şi trupeş, cu pieptul ca de taur şi nişte mâini de uriaş; Orm n-ajunsese încă la deplina bărbăţie, dar era de pe atuncea mult mai puternic decât alţi flăcăi. Îşi trecu repede o mână pe după grumazul lui Toke şi-l apucă de închietura pumnului cu cealaltă, astfel că nu mai putu trage spada, dar Toke se prinse cu nădejde de haina lui, se îndreptă iute de mijloc şi-l azvârli cu gaibaracele în sus. Orm însă nu slăbi de tot strânsoarea, cu toate că simţea că era gata să se frângă; se răsuci, îi puse un genunchi în spate şi se lăsă să cadă cu Toke peste el. Apoi îl înşfăcă în braţe cu putere şi se rostogoli, astfel că Toke ajunse dedesubt cu faţa la pământ. În vremea asta, mulţi se treziseră de bufnituri şi de

icneli; iar Berse veni în fuga mare cu nişte funii spunând că trebuiau să se aştepte la aşa ceva după ce Toke turnase atâta vin în el. Fu legat fedeleş de mâini şi de picioare, cu toate că se împotrivea urlând ca apucaţii. Se potoli însă curând şi, după un răstimp, strigă spre Orm să-i spună că-şi adusese aminte restul cântecului; şi începu să lălăiască iar, dar Berse îl stropi cu apă rece, şi după aceea adormi buştean.

A doua zi, când se trezi din mahmureală, începu să se vaite că era legat, şi nu-şi mai aducea aminte de nimic; află de cele petrecute, se simţi ruşinat faţă de Orm şi spuse că aşa fusese el ursit: să le aducă numai supărări de câte ori se îmbăta; căci berea îl făcea din om neom, iar vinul poate şi mai rău. Voia să ştie dacă Orm îi purta pică pentru cele întâmplate. Orm îi răspunse că nici n-avea de ce să fie supărat pe el, dar că ţinea să se măsoare într-o luptă dreaptă, fără sânge, atunci când Toke o să aibă chef; trebuia însă să-i făgăduiască doar un singur lucru, anume că va înceta să cânte, căci viersul unei păpălude sau al unei ciori bătrâne ar fi mult mai frumos decât răcneala lui de noapte. Iar Toke râse de această glumă cu ţepuşă făgăduind că se va strădui să cânte mai frumos; căci el era un om de duh şi paşnic, atunci când nu-l strica berea sau vinul.

Toţi socoteau că Orm se descurcase mai presus de aşteptări în noaptea aceea, cu toate că era atât de tânăr; căci cei mai mulţi se alegeau cu vânătăi şi cu cucuie dacă încăpeau pe mâinile lui Toke atunci când ajungea să verse lacrimi de beţie; iar Orm crescu mult cu acel prilej, atât în ochii săi cât şi în ai celorlalţi. După încăierarea asta au început să-i zică Röde Orm, nu numai din pricina parului roşcat, ci şi pentru că dovedise că era un om care putea răspunde cu muşcături la muşcătură şi pe care nu trebuia sa-l întărite nimeni fără rost.

După câteva zile începu să bată vânt prielnic, şi corăbiile ieşiră iar în larg. Pluteau ţinându-se mai departe de coastă, pentru a se feri de apele primejdioase care

puteau să-i tragă înspre stânci, apoi cârmiră spre apus de-a lungul ţării lui Ramiro ocolind capul cel mai îndepărtat ce le stătea în cale. După aceea începură să vâslească spre miazăzi pe lângă o coastă prăpăstioasă şi crestată, şi, în sfârşit, printr-un arhipelag pe care vikingii îl socoteau aidoma cu cel de acasă, în Blekinge, până ce nimeriră la gura unui fluviu după care se tot uita judeul. Pătrunseră în fluviu odată cu apele crescute şi vâslira mai departe până ce fură stăviliţi de apele năvalnice. Coborâră pe mal şi se strânseră la sfat, iar Solomon veni cu alte lămuriri asupra drumului pe care trebuiau să-l facă. Le spuse că nişte oameni repezi de picior puteau ajunge în mai puţin de-o zi de mers de acolo până îa nemernicul pe care voia să se răzbune, unul dintre margrafii regelui Ramiro, pe care îi chema Ordeno, cel mai mare tâlhar de-a lungul întregului hotar al ţărilor creştine.

Berse şi Krok îl iscodiră cu de-amănuntul despre cetate, despre tăria şi aşezarea ei precum şi despre numărul oştenilor pe care margraful îi ţinea de obicei pe lângă el. Cetatea se afla într-o paragină stâncoasă şi deşartă, le spuse Solomon, aşa încât oastea califului, care era alcătuită mai mult din călăreţi, nu izbutise niciodată să ajungă în preajma ei. De aceea era un bun bârlog pentru tâlhar, şi înăuntru se aflau mari bogăţii. Era durată din trunchiuri groase de stejar cu o întăritură de pământ şi cu palancă, iar straja ei putea să aibă cel mult două sute de oşteni. Cum se găsea ferită într-un loc aşa retras, Solomon nu credea ca straja dinlăuntru sa fie prea de soi, şi deseori grosul oştirii era plecat la jaf spre miazăzi.

Krok spuse că tăria strājii îi dădea mai puţină grijă decât valul de pământ şi întăritură de buşteni, care puteau să facă destul de grea şi cu primejdii o năvală. Câţiva din vikingi socoteau că nu era cine ştie ce greutate să dea foc la palancă: dar Berse spuse că, dacă lua foc totul, s-ar bucura puţin de bogăţiile făcute scrum. Până la urmă rămase hotărât să se încreadă în norocul lor şi să aleagă mijlocul cel mai bun spre a ajunge în cetate; patruzeci

dintre ei aveau să stea de pază la corăbii, iar ceilalţi trebuiau să plece bine înarmaţi spre seară, când începea să se mai răcorească. Au tras la sorţi cine să plece şi cine să rămână, pentru că toţi voiau să plece acolo unde era multă bogăţie de prădat.

Îşi pregătiră armele şi petrecură ceasurile de zăduf dormind într-o dumbravă de stejari; după aceea se întremară cu de-ale gurii, iar când începu să se însereze porniră bucuroşi la drum; erau de toţi o sută şaizeci şi şase de oameni. Krok mergea înainte, cu judeul şi cu Berse, apoi veneau ceilalţi în şir; unii aveau cămăşi de zale, alţii doar platoşe de piele, cei mai mulţi erau înarmaţi cu spade şi cu lănci, câţiva cu bărzi sau cu securi, şi toţi purtau şi scut şi coif. Orm mergea lângă Toke, care spunea că era tare bine să-şi mai dezmorţească şi picioarele după atâta stare pe banca de vâslit.

Înaintară prin nişte paragini, pe unde nu zăriră nici o aşezare omenească, fiindcă ţinuturile acelea mărginaşe dintre creştini şi andaluzieni erau de multă vreme pustiite şi rămăseseră pustii. Ţinură tot pe malul stâng al fluviului trecând prin câteva pâraie bălăcind prin apă; şi tot mergând se întunecase beznă şi poposiră aşteptând să iasă luna. După aceea ridicară tabăra şi porniră către miazănoapte; urcară mai departe printr-o trecătoare şi se văzură dintr-o dată pe un şes întins; iar Solomon se dovedi o bună călăuză, căci, înainte de revărsatul zorilor ajunseră aproape de cetate. Făcură fără gălăgie un popas printre câteva tufişuri, se odihniră un răstimp şi iscodiră înaintea lor spre a deosebi ce se putea zari în palida lumină a lunii care scăpăta. Dar, la vederea întăriturilor de lemn, le cam pieri curajul, fiindcă erau făcute din trunchiuri groase de stejar şi mai înalte decât de două ori statura unui om, iar poarta era făurită pe deasupra şi arata grozav de trainică.

Krok spuse că nu era uşor să se dea foc la o asemenea întăritură şi că i-ar fi plăcut să ia cetatea fără flăcări şi pojar, dar poate nu era alt mijloc: aşa că trebuiau să care vreascuri, să le îngrămădească rug lângă palancă, să le

aprindă şi să tragă nădejde că n-avea sa ardă totul până la pământ.

Îl întrebă pe Berse dacă n-avea vreun plan mai bun, dar Berse se scărpină în creştet, oftă şi spuse că nu-i trecea prin cap ceva mai nimerit, cu toate că şi lui îi părea rău să se dea foc. Nici Solomon n-avea un plan mai bun, ci spuse doar că s-ar fi mulţumit să-l vadă pe tâlhar arzând în flăcări, deşi nădăjduise o răzbunare mai cumplită.

Dar, într-acestea, Toke se apropiase. târându-se pe burtă până la Krok şi Berse, curios să afle ce mai aşteptau; se simţea tare însetat şi, cu cât dădeau năvală mai curând în ceţăţuie, cu atât mai repede putea găsi ceva să-şi ude gâtul. Krok îi dădu să înţeleagă că singura lor greutate era aceea de a pătrunde înăuntru. Atunci Toke îi spuse că, dacă ar avea cinci lănci la îndemână, el se credea în stare să le dea dovada că se mai pricepea destul de bine şi la altceva, nu doar la vâslă şi la băutură. Îl întrebară cam miraţi ce se gândea să facă; dar el nu le răspunse decât c-avea un plan mai bun să intre în cetate dacă totul mergea cum chibzuise el şi dacă stăpânii lăncilor ar fi în stare să le pună repede mânerele la loc când aveau să le capete înapoi. Berse, care îl cunoştea de multă vreme, spuse c-ar trebui să i se dea îndată lăncile. Aşa se şi făcu, iar Toke le tăie cu meşteşug cotoarele deasupra cerculeţelor de fier, astfel că îi rămaseră doar vârfurile cam de un cot de lungi. După aceea le şopti că era gata; şi, însoţit de Krok, porni târându-se pe brânci cu multă luare-aminte spre valul de pământ, feriţi de tufe şi de stânci, cu oameni tot unul şi unul după dânşii. Se auziră doi cocoşi cântând pe undeva, prin cetăţuie, dar în rest totul rămânea tăcut şi paşnic.

La câţiva paşi alăturea de poartă se aburcară târâş pe val. Toke se ridică în picioare chiar lângă palancă; la un cot bun de la pământ vârî un vârf de lance între doi buşteni şi îl înfipse cu toată puterea ca să-l facă să stea înţepenit. Puţin mai sus, în crăpătura următoare, înfipse un alt vârf; iar după ce-l înţepeni bine şi fără nici un zgomot, se urcă pe cotoare cu luare-aminte şi vârî pe al treilea mai sus, în altă

crăpătură. Îi fu însă cu neputinţă să-l înţepenească bine fără să facă larmă, aşa cum stătea cocoţat, iar Krok, înţelegând acuma care-i era planul, îi făcu semn să se coboare şi-i spuse că mai departe nu mergea fără ciocan, chiar dacă cei din cetăţuie ar fi fost tulburaţi în somnul lor. Acestea zise, apucă vârfurile de lănci rămase şi luă repede locul lui Toke pe cele două capete care stăteau înfipte bine şi slujeau ca nişte trepte; cu câteva muchii zdravene de bardă înţepeni vârful înfipt de Toke, şi tot aşa pe celelalte două, pieziş, din ce în ce mai sus. Urcă încet-încet pe ele, după cum erau înfipte, şi ajunse astfel până pe creasta palancei.

Atunci se auziră strigăte şi larmă în cetate precum şi tutuit de cornuri; dar ceilalţi vikingi urcară în grabă unul câte unul pe treptele lui Toke şi se avântară după Krok. Pe dinăuntru, cât ţinea întăritura, era un brâu de lemn pentru arcaşi; Krok şi cei care-l însoţeau săriră repede pe el tăind cu spadele câţiva oşteni încă buimaci de somn care veneau în fugă cu lănci şi arcuri. Îndată începu o ploaie de săgeţi trase de jos asupra lor, şi câţiva fură nimeriţi; dar Krok şi ceilalţi de pe brâu se năpustiră către poartă, apoi săriră jos ca s-o deschidă cât mai repede, aşa ca toată ceata lor să poată da năvală înăuntru. Se încinse o luptă aprigă, căci într-acestea mulţi dintre apărători avură vreme să ajungă acolo, şi, în fiecare clipă, veneau în fugă tot mai mulţi. Unul dintre cei douăzeci de oameni care îl însoţiseră pe Krok căzuse frânt în două pe întăritură cu o săgeată în ochi iar alţi trei mai fuseseră răpuşi de lănci pe când fugeau pe brâu în urma lui; dar cei ce apucaseră să sară jos de pe palancă se adunaseră umăr la umăr cu strigăte de luptă şi ajunseseră cu lănci şi spade sub bolta porţii, unde era mai întuneric şi mare învălmăşeală, fiindcă acum aveau vrăjmaşi atât în faţă cât şi în spate.

Primiră de afară răspuns la strigătele lor de luptă, căci oamenii de dincolo alergaseră spre valul de pământ atuncea când văzuseră că încercarea izbutise, mulţi începură să izbească în poartă cu securile, în timp ce alţii se

căţărară iute pe scara lui Toke şi ajunseră tocmai la vreme pentru a le da ajutor acelora ce se aflau înghesuiţi sub bolta porţii. Acolo lupta era încâlcită, cu soţi şi cu vrăjmaşi de-a valma; Krok doborâse câţiva cu securea, dar fu el însuşi nimerit la ceafă cu măciuca de un uriaş care avea barda neagră împletită şi părea să fie o căpetenie; coiful ţinu la lovitură, dar Krok se clătină şi se lăsă să cadă în genunchi. Prin vălmăşagul de scuturi şi de oameni, unde picioarele alunecau pe pietrele pline de sânge şi unde lăncile nu mai puteau fi mânuite, Toke, Orm şi cu alţi câţiva răzbiră greu până la poartă şi izbutiră să tragă drugii şi zăvoarele, iar vrăjmaşii de sub boltă care nu apucaseră să fugă fură îndată măcelăriţi.

Atunci se răspândi printre creştini o spaimă nemaipomenită şi o luară toţi la goană cu moartea în spinare. Solomon, care era printre primii ce intraseră pe poartă, se avântă ca un ieşit din minţi împiedicându-se de cei căzuţi; găsi o spadă rătăcită şi, învârtind-o pe deasupra capului, strigă cu mare glas ca toţi să se grăbească să ajungă în cetăţuie, iar Krok, care mai era încă năucit de lovitura de măciucă şi nu se putea ţine pe picioare, striga la fel zăcând lungit în umbra bolţii. Vikingii năvăliră în căscioarele de după valul de pământ spre a-şi uda puţin gâtlejul sau căutând femei, dar cei mai mulţi se luară după cei care fugeau şi îi ajunseră la cetăţuia de la mijloc, la poarta căreia era învălmăşeală de fugari. Urmăritorii năvăliră înăuntru odată cu fugarii, mai înainte ca poarta să poată fi închisă; şi avu loc o nouă luptă chiar în cetăţuie atuncea când fugarii se văzură nevoiţi să se orânduiască în şir de apărare. Uriaşul cu barba împletită se bă- tea cu străşnicie; el doborî doi vikingi care se năpustiseră asupra lui, dar fu înghesuit într-un ungher unde primi cumplite lovituri de spadă şi căzu la pământ cu răni de moarte. Solomon, ajuns acolo tocmai când se prăbuşea, se aruncă asupra lui ca un sălbatic, îl înşfăcă de barbă şi îl scuipă în faţă ţipând cu înverşunare, dar uriaşul nu părea să

înţeleagă mare lucru, ci se cutremură cuprins de un fior, clipi din ochi şi îi închise pe vecie.

Judeul îşi ieşi din fire jelindu-se de ciudă că i se răpise bucuria unei depline răzbunări, pentru că n-avusese parte să ridice el însuşi mâna asupra vrăjmaşului său; iar creştinii care mai rămăseseră în viaţă încetară să se mai împotrivească după ce povăţuitorul lor căzuse. Câţiva din ei fură cruţaţi, deoarece puteau fi de folos; apoi biruitorii se ghif- tuiră cu mâncare şi cu băutură, atât bere cât şi vin. După aceea începură să scotocească prin cetate după pradă; şi se iscară certuri pentru femeile găsite tupilate prin ascunzători, căci vikingii nu mai văzuseră de multişor catrinţe. Şi toată prada fu cărată la un loc — bani sunători, podoabe, arme, haine, ţesături, cămăşi de zale, lucruri de gospodărie, hamuri, blide şi vase de argint şi multe altele; iar după ce toate fură strânse grămadă, văzură că era mai mult decât visaseră; fiindcă acolo, le spunea Solomon, se aflau laolaltă bogăţiile multor ani de jafuri în ţara andaluzienilor. Krok, care putea iarăşi să se ţină pe picioare şi avea în jurul capului o cârpă înmuiată în vin, se bucură văzând atâtea lucruri scumpe, dar se temea c-avea să fie greu să care totul pe corăbii; Berse credea că puteau lua totul.

— Căci nimeni nu se plânge, spunea el, de o încărcătură grea, atunci când tot ce are pe corabie e numai pradă.

În ziua aceea petrecură şi se veseliră, cu mare bucurie pentru câte dobândiseră, apoi dormiră un răstimp; în timpul nopţii porniră înapoi către corăbii. Toţi prinşii erau greu împovăraţi, şi chiar şi vikingii aveau destule de cărat. Câţiva ostatici andaluzieni fuseseră găsiţi în lanţuri în beciul cetăţuiei; plângeau de bucuria izbăvirii lor, dar arătau ca nişte umbre şi nu erau în stare să ducă cine ştie ce. Fură descătuşaţi şi lăsaţi slobozi, iar la întoarcere plecară toţi pentru ca, împreună cu judeul Solomon, să îşi urmeze apoi drumul spre miazăzi, către ţinuturile lor de baştină. Fuseseră luaţi din cetăţuie şi câţiva măgari, iar Krok, urcat pe unul, călărea în fruntea cetei dând pinteni bulgărilor de

pământ. În urma lui erau mânaţi ceilalţi, împovăraţi cu bere şi merinde; poverile lor fură uşurate repede, căci vikingii voiau să poposească des ca să se întremeze, ziceau ei.

Berse îi îndemna să se zorească, spre a ajunge la corăbii, cât mai repede. Lui îi era teamă de vreo urmărire, căci câţiva din oştenii din cetate scăpaseră cu fuga şi poate ajunseseră departe ca să cheme ajutoare, dar cei mai mulţi dintre vikingi erau pe jumătate beţi şi tare veseli, şi prea puţin se sinchiseau de ce le spunea el. Orm căra ţanţoş un val de ţesătură de mătase, o oglindă de bronz şi un castron mare de sticlă cu care avea mult de furcă; Toke purta pe umăr un cufăr mare cu întărituri de fier frumos lucrate, umplut cu o sumedenie de lucruri, şi mai ducea cu el o fată care-i căzuse lui cu tronc şi pe care voia s-o ia cu el şi s-o păstreze cât se putea mai mult. Râdea într-una şi-i tot spunea lui Orm că el nădăjduia ca fata să fie fiica margrafului, dar după aceea se întrista la gândul că n-avea să se găsească un loc şi pentru dânsa pe corabie. De atâta cât băuse mergea împleticindu-se, dar fata părea că începuse să-l priceapă şi să-l îndrăgească, şi-l sprijinea de câte ori făcea câte un pas greşit. Era bine făcută şi foarte tânără, iar Orm spunea că rar i se întâmplase să vadă vreo fată tot atâta de frumoasă, şi că pe drept cuvânt puteai râvni să ai noroc la pescuit şi baftă la femei cum avea Toke. Dar Toke îi dădu de înţeles că, oricât de buni prieteni ar fi ei, n-ar putea s-o împartă, căci îi plăcea din cale-afară şi se gândea să şi-o păstreze numai pentru sine, dacă aceasta era şi mai departe cu putinţă.

Ajunseră cu bine la corăbii, şi mare le fu bucuria acelora ce rămăseseră acolo când văzură prada cea bogată, fiindcă avea să fie împărţită între toţi. Judeul Solomon primi multe dovezi de mulţumire şi câteva daruri alese, apoi porni în drumul lui cu prinşii sloboziţi; era nerăbdător să se îndepărteze cât putea mai repede de hotarele creştinilor. Toke, tot bând într-una, începu să plângă când auzi că Solomon plecase, fiindcă acuma nu mai era nimeni care să-l ajute să stea de vorbă cu frumoasa, şi trase spada voind să

fugă după el. Dar Orm, împreună cu ceilalţi, izbuti să-l potolească fără s-alerge după funii; iar Toke adormi buştean alăturea de fată, după ce-o legase strâns de el, aşa ca să nu poată fugi de lângă dânsul sau să i-o răpească altul cât avea să doarmă.

A doua zi de dimineaţă se începu cu împărţeala prăzii, şi nu fu lucru prea uşor. Toţi trebuiau să capete parte deopotrivă; dar Krok şi Berse, cârmacii şi alţi câţiva primeau de trei ori cât ceilalţi; şi, cu toate că cei mai înţelepţi fură chemaţi să împartă totul după învoială şi dreptate, era destul de greu ca toţi să fie împăcaţi. Berse zicea că, întrucât într-o mare măsură era meritul lui Toke că cetatea fusese cucerită fără foc, şi el era îndreptăţit la parte întreită; şi toţi găsiră că aşa se cuvenea. Dar Toke spuse că el s-ar mulţumi şi cu o parte după rânduială, dacă în schimb i se îngăduia să-şi ia fata pe punte şi s-o păstreze netulburat de ceilalţi.

— Căci mult aş vrea s-o duc acasă, spunea el, cu toate că nu sunt încredinţat dacă e fiică de margraf sau nu. Dar mă împac bine cu ea de pe acum, şi mult mai bine o să fie când vom putea să înţelegem ce ne spunem şi ea o să înveţe să vorbească graiul nostru.

Berse zâmbi pe sub mustaţă şi spuse că aceea ce cerea la urmă poate n-avea să fie partea cea mai bună, aşa cum credea Toke, iar Krok adăugă îndată că, de prea multă pradă, corăbiile aveau să fie atât de grele, cu toate că unsprezece oameni ucişi în luptă nu mai erau acum trecuţi la socoteală, încât îi venea greu să creadă că fata mai putea să aibă loc pe punte; el socotea că până şi o parte din prada de mai puţin preţ trebuia lăsată fără stăpân pe ţărm.

Atuncea Toke se sculă de jos, îşi ridică fata pe umăr şi le ceru la toţi să caşte ochii şi să se uite bine cât era de frumoasă şi ce trup minunat avea.

— Îmi pare că multora le lasă gura apă, mârâi. Şi dacă e aici vreunul care-o pofteşte mai mult decât atât cât se cuvine, vreau să mă bat cu el acum, aşa cum singur

socoteşte că-i mai bine, cu spada sau securea. Acela care va învinge păstrează fata; iar cel ucis va uşura corabia cu mult mai mult decât o îngreuiază ea; şi astfel, până la sfârşit, tot voi putea s-o duc cu mine acasă.

Fata se ţinea bine cu o mână de barba lui, se îmbujorase şi se zbătea dând din picioare, acoperindu-şi faţa cu cealaltă mână, dar şi-o lăsă curând în jos părând nespus de bucuroasă că o sorbeau din ochi alţi bărbaţi; şi socotiră toţi că Toke era mare hâtru, iar târgul lui cu dibăcie ticluit. Cu toată frumuseţea fetei, nici unul nu voia să lupte pentru ea, căci Toke le era drag tuturora şi, pe deasupra, era tare temut pentru puterea şi îndemânarea lui cu armele.

După ce toată prada fu împărţită şi rânduită pe corăbii, se hotărî că Toke putea să-şi ia fata pe corabia lui Krok, cu toate că era greu încărcată; căci era vrednic de o astfel de răsplată după atâtea câte săvârşise la cetate. Apoi ţinură sfat pentru întoarcerea acasă şi hotărâră să plutească înapoi pe lângă coaste, dacă aşa ar fi nevoie din pricina vremii, dar mai degrabă să încerce să ajungă până în Irlanda, pentru a se îndrepta spre casă făcând ocolul insulelor scoţiene; căci, cu asemenea încărcătură bogată, ar fi fost poate mult prea îndrăzneţ să treacă înapoi plutind prin apele acelea strâmte unde erau de aşteptat destule întâlniri cu mari primejdii.

Apoi mâncară şi băură toţi pe săturate, pentru că se găseau de toate din belşug, şi multe de-ale gurii tot trebuiau lăsate pe uscat; şi toţi erau glumeţi şi plini de bucurie tot povestindu-şi unii altora ce aveau de gând să-şi cumpere acasă pe bogăţiile ce le duceau cu ei. După aceea dezlegară chiuind parâmele şi începură să vâslească în josul fluviului. Acuma Krok era destul de întremat; dar căpetenia de pe una din corăbii căzuse în lupta de la cetăţuie şi Berse îi luase locul. Toke şi Orm trăgeau la vâsle pe corabia lui Krok, ca mai înainte, şi munca le era uşoară plutind la vale cu şuvoiul; Toke era cu ochii doar la fată, care şedea mai toată vremea pe genunchii lui, şi avea grijă

ca nimeni să nu se-apropie prea mult de ea fără să aibă altă treabă pe acolo.

V

Cum s-a schimbat norocul lui Krok în două rânduri şi
cum a devenit Orm stângaci

Plutind la vale au ajuns netulburaţi în estuarul fluviului odată cu scăderea mării şi au adus ofrandă zeilor un fedeleş cu vin şi un ceaun cu carne pentru călătorie norocoasă înspre ţară; după aceea au ridicat pânzele şi au tras vâslele înăuntru ieşind în larg cu un vânt slab prin limanul cel lung. Corăbiile încărcate se cufundau adânc în apă şi înaintau încet; iar Krok le spuse că, negreşit, vor trebui cu toţii să vâslească să le iasă mâinile din umeri până ce vor zări din nou coastele de acasă. Aceasta, povestea Orm la bătrâneţe, a fost cea mai nenorocită prevestire pe care a auzit-o ieşind din gura unui om; căci, de îndată ce a fost rostită, s-a isprăvit şi cu norocul lui Krok, noroc care, până atunci, fusese cel mai darnic în toată călătoria lor; de parcă un zeu răutăcios ar fi tras cu urechea şi ar fi vrut să i se împlinească prorocirea.

Şapte corăbii înaintau pe lângă promontoriul de la miazăzi îndreptându-se spre miazănoapte, dar, când zăriră corăbiile lui Krok, schimbară cursul şi intrară în liman apropiindu-se în grabă cu lovituri repezi de vâsle. Erau nişte corăbii întocmite altfel decât acelea pe care le văzuseră soţii lui Krok până atuncea: lungi, joase şi sprintene pe apă. Erau pline de oameni înarmaţi, cu bărbi negre şi cu năframe şi ciucuri lungi ce spânzunau în jurul coifurilor; iar oamenii de la vâsle, la fiecare câte doi, erau fără veşminte şi pielea

le lucea în negru-arămiu. Vâsleau mereu cu opinteli şi chiote ciudate, răguşite, şi cu o răpăială ca o grindină din nişte tobe mici.

Corăbiile iui Krok se aşezară îndată punte lângă punte, cât mai laolaltă, şi cârmiră mai aproape de unul dintre ţărmuri spre a nu fi împresurate din toate părţile. Dar Krok nu vru să dea jos pânzele; căci, dacă vântul se înteţea, le spuse el, puteau să fie de folos. Toke se îngriji în grabă să-şi vadă fata ascunsă printre boccelele cu pradă şi s-o adăpostească bine, pentru a fi ferită de săgeţi şi lănci. Orm îi dădu prieteneşte ajutor, apoi se rânduiră amândoi de-a lungul parapetului împreună cu ceilalţi. Orm era acum bine înarmat; se înzestrase în cetăţuie cu nişte zale pe măsura lui, cu scut şi cu un coif bun. Un om de lângă ei îi întrebă dacă străinii nu erau cumva creştinii care veneau să se răzbune; Orm însă socotea mai de crezut că erau oşteni de-ai califului, fiindcă pe scuturile şi pe flamurile lor nu se zărea vreo cruce. Iar Toke spuse că-i părea bine că putea să înceapă lupta cu setea potolită, căci, după cum se arăta, avea să fie înfocată.

— Iar cei ce vor scăpa cu viaţă, mai spunea el, vor avea multe întâmplări de povestit, căci oamenii aceştia arată aprigi la vedere şi sunt cam mulţi faţă de noi.

Dar între-acestea străinii se apropiaseră şi slobozіră roiuri de săgeţi; vâsleau cu dibăcie ocolind corăbiile şi-i hărţuiau din toate părţile în care puteau să ajungă. Corabia pe care acuma era Berse căpetenie se apropiase cel mai mult de ţărm şi vrăjmaşii nu puteau să-i iasă în faţă; corabia lui Krok se afla însă în dreapta, mai în larg, şi acolo începu curând o luptă crâncenă. Două dintre corăbiile străinilor se opriră una lângă alta pe partea ei spre mare, coastă în coastă; se agăţară zdravăn cu căngi şi lanţuri, iar oştenii începură să treacă în fugă şi urlând de pe cea de la margine spre cea oprită mai aproape, apoi se năpustiră toţi la luptă. Dădeau năvală cu duiumul şi cu înverşunare, şi erau iscusiţi cu armele. Iar corabia lui Krok fu curând copleşită şi rămase în urma celorlalte două. Altă corabie vrăjmaşă se strecură

între uscat şi ea, şi izbuti s-arunce căngile şi s-o agaţe; iar în învălmăşeala bătăliei, corabia lui Berse şi cealaltă o luară repede la fugă afară din liman înconjurate de patru corăbii vrăjmaşe cu care aveau mult de furcă, pe când cea a lui Krok rămase tot acolo şi se lupta singură cu trei. În vremea asta vântul se mai înteţi, şi cele două corăbii ale lui Berse se îndepărtară din ce în ce spre larg lăsând în urmă vuiet mare de încăierare şi nişte dâre late purpurii pe valuri.

Soţii lui Krok nu prea avură vreme să se gândească la corăbiile lui Berse şi să ia seama ce se întâmpla cu ele, căci fiecare avea destul de lucru cu vrăjmaşii de pe puntea lor. Săriseră atât de mulţi deodată peste unul dintre parapete, încât corabia se aplecă pe o parte gata să se scufunde; şi, cu toate că mulţi fură trecuţi prin săbii căzând în mare sau prăvălindu-se înapoi tot pe corăbiile lor, rămaseră totuşi destui, şi parcă tot mai mulţi veneau buluc din amândouă părţile. Krok se bătea cu străşnicie, şi cei pe care îi lovea nu mai aveau nimic de spus; văzu însă curând că numărul vrăjmaşilor era covârşitcr. Atunci se descotorosi de scut, porni în fugă pe lângă parapet învârtind securea cu amândouă mâinile şi tăie două din odgoanele care ţineau corăbiile agăţate una de alta; dar un vrăjmaş căzut pe punte îl apucă de un picior şi în aceeaşi clipă primi o lance între umeri; se prăbuşi cu faţa în jos pe puntea corăbiei vrăjmaşe, unde îndată mulţi se aruncară asupra lui grăbindu-se să-l prindă şi să-l lege.

Atuncea au căzut şi mulţi dintre ai lui, după ce se apăraseră atâta cât fuseseră în stare; iar până la sfârşit corabia lor fu măturată, rămânând doar vreo câţiva vikingi ce izbutiseră să-şi facă drum spre provă lovind în dreapta şi în stânga; Toke şi Orm erau printre aceştia. Toke primise o săgeată în coapsă, dar mai putea încă să se ţină pe picioare; iar Orm se alesese cu o tăietură deasupra sprâncenelor şi nu prea mai putea să vadă de sângele ce-i şiroia în ochi. Şi amândoi erau acuma cu puterile sleite. Spada lui Toke se frânsese în gurguiul unui scut; tot bătând în retragere, se poticni de un butoi de bere care fusese

dibuit în cetăţuie şi pus la provă. Zvârli cât colo spada frântă, luă butoiul cu amândouă mâinile şi-l ridică deasupra capului.

— Mai poate încă folosi, rosti el cu năduf, şi-l aruncăînspre vrăjmaşii mai de aproape cu atâta sete, încât doi-trei fură zdrobiţi şi mulţi alţii căzură de-a berbeleacul.

Atunci strigă spre Orm şi spre ceilalţi spunându-le că nu mai rămânea nimica de făcut, şi cu aceasta se aruncă în mare spre a încerca s-ajungă înot până la ţărm. Orm şi ceilalţi, atâţia câţi putuseră să scape de vrăjmaşi, săriră după el. În urma lor căzu o ploaie de săgeţi şi lănci, şi doi sau trei fură loviţi; Orm se lăsa la fund, ieşea să-şi tragă răsuflarea la faţa apei şi înota din răsputeri. La bătrâneţe, când îşi aducea aminte de întâmplarea asta, spunea că nu sunt multe lucruri mai grele decât să înoţi în zale atunci când nu mai ai puteri şi zaua e prea strâmtă. Şi Orm şi Toke fură curând sleiţi de vlagă şi erau gata să se înece; una dintre corăbiile vrăjmaşe vâsli îndată după dânşii, şi nu mai fură în stare să se împotrivească, ci fură traşi pe punte şi cetluiţi.

Şi astfel, în scurt timip, străinii biruiră; când totul se sfârşi, vâsliră înspre ţărm pentru a face socoteala prăzii şi ca să-şi îngroape morţii. Făcură curăţenie pe corabia lui Krok zvârlind pe cei ucişi în mare, apoi se puseră să scotocească prin încărcătura ei; cei prinşi fură căraţi pe ţărm, siliţi să se aşeze pe pământ cu mâinile legate şi păziţi straşnic; erau nouă la număr, şi toţi cu răni. Stăteau tăcuţi privind în largul mării şi aşteptau să fie omorâţi; şi nu se mai vedea nici urmă din corăbiile lui Berse sau ale vrăjmaşilor, ce se pierduseră în zare împreună.

Toke oftă şi începu să îngâne câteva vorbe pentru sine; după un răstimp oftă din nou şi rosti cu glas tare:

Ars de sete am lăsat
berea bună să se risipească;
dar curând voi sorbi

mied din care bea Odin.

Orm stătea întins pe spate tot uitându-se spre cer; el spuse:

Acasă, în ograda
care m-a văzut venind pe lume,
aş sta mai bucuros
cu lapte prins şi pită.

Krok era cel mai abătut, căci el se socotise de când plecase în călătorie un mare norocos şi un viteaz fără pereche, şi acuma trebuia să-şi vadă norocul spart deodată; văzu pe cei ucişi de pe corabie aruncaţi în mare, şi se jeli şi el:

Plugarii mărilor
sunt istoviţi de trudă;
răsplata lor — năpasta
şi-o moarte cruntă — moartea.

Toke mărturisi că asta era mai mult decât şi-ar fi putut închipui: trei scalzi să se găsească laolaltă.

— Şi chiar dacă s-ar întâmpla, urmă el mândru, ca voi să nu aveţi atâta har şi atâta uşurinţă cum am eu la întocmirea stihurilor, vă mai rămâne totuşi şi vouă mângâierea că scalzii beau din cornul cel mai mare la ospăţul zeilor.

Deodată se auziră nişte ţipete şi se iscă o mare hărmălaie pe corabia lor, fiindcă străinii izbutiseră să dibuiască fata în ascunzătoarea ei. O înşfăcară şi o aduseră pe ţărm, şi era limpede c-aveau să se încaiere spre a se hotărî a cui urma să fie, pentru că prea mulţi se ciorovăiau tot arătând spre ea cu croncăneli piţigăiate şi clămpănind în sus şi în jos din bărbile lor negre. Toke spuse mâhnit:

— Când şoimul zace la pământ cu aripile frânte, se bat cioroii pentru puică.

Fata fu adusă înaintea căpeteniei străinilor; acesta era un bărbat grăsun cu barba încărunţită şi cu verigi de aur în urechi; purta hlamidă stacojie, iar în mână avea un ciocan de argint cu coada albă şi cam lungă. El o privi pe îndelete tot mângâindu-şi barba, apoi începu să-i vorbească, şi se vedea prea bine că se înţelegeau. Fata avea o sumedenie de lucruri de povestit, şi arăta în repetate rânduri cu degetul trandafiriu spre locul unde stăteau prinşii. Dar, la câteva din întrebările străinului, când arătă şi el spre ei, fata întinse mâinile înainte şi scutură din cap. Mai-marele străinilor făcu până la urmă un semn de încuviinţare; după aceea îi dădu în grabă o poruncă la care fata părea că n-ar voi să se supună, căci înălţă deodată mâinile spre cer împotrivindu-se şi strigând dârză; dar după ce-i vorbi din nou mai cu asprime, ea se făcu mai blândă, îşi lepădă veşmintele sfioasă şi se opri în faţa lui aşa cum o născuse maică-sa. Oştenii lui oftară înghiţind în sec, scărpinându-se în bărbi şi murmurând parcă vrăjiţi, căci fata era frumoasă coz din creştet până în tălpi. Străinul îi porunci să se întoarcă pe toate părţile cercetând-o lung cu de-amănuntul; îşi trecu degetele groase prin părul ei, care era lung, mătăsos şi negru, şi-o mângâie stăruitor pe piele. Apoi se ridică şi-şi apăsă inelul cu pecete, pe care îl purta pe degetul cel mijlociu, pe pântecele ei, apoi pe sân şi la sfârşit pe buze; şi, după ce le spuse câteva cuvinte, alor săi, îşi dezbrăcă mantia stacojie şi i-o puse cu grijă în jurul umerilor. La vorbele acelea, străinii îşi duseră mâna la frunte, murmurară plini de veneraţie ceva neînţeles, apoi se înclinară cu supunere. În vremea asta, fata se îmbrăcă din nou, însă păstră pe umeri şi mantia stacojie; după aceea i se aduse de mâncat de băut, şi se vedea că toţi străinii o priveau cu mult respect.

Prinşii stăteau tăcuţi, martori neputincioşi la toate câte se făceau în faţa lor; iar după ce fata fu îmbrăcată cu mantia şi i se aduse mâncare şi băutură, Orm spuse că,

după cum se arăta, ea era cea mai norocoasă din toţi cei care fuseseră pe corabia lui Krok. Toke gândea la fel, şi mormăi cu ciudă că-i venea tare greu s-o vadă în toată frumuseţea ei tocmai atuncea, când trecuse în mâna altuia; căci timpul lui fusese scurt, şi multe se făcuseră în grabă; şi acuma, spunea el scrâşnind, îi dădeau lacrimile de necaz gândindu-se că niciodată n-o să-i poată crăpa ţeasta burtosului cu barba sură care-şi trecuse labele pe trupul ei.

— Dar trag nădejde şi mă bucur, adăugă, că hodorogul o să aibă prea puţină fericire din partea ei; fiindcă din prima clipă am simţit-o inimoasă şi isteaţă, cu toate că n-am putut vorbi unul cu altul; de aceea nu mă îndoiesc că o să se pricepă ea curând cum să împlânte un jungher în burta unui ţap aşa bătrân.

Krok rămăsese tăcut tot timpul, copleşit de soarta sa, întors cu faţa către mare, fără să-i pese de cele ce se petreceau pe ţărm; deodată dădu un chiot şi, în acelaşi timp, străinii începură să se vânzolească nerăbdători, căci se vedeau patru corăbii la intrarea în liman vâslind din greu spre ţărm; erau corăbiile care se luptaseră cu ale lui Berse. Vâsleau încet, şi se văzu îndată că una dintre ele plutea cu pântecele scufundat adânc în apă şi că avea mari stricăciuni; un parapet era sfărmat la mijloc şi multe vâsle rupte.

Cu toate că erau nenorociţi de soartă, vlăguiţi de răni şi chinuiţi de sete, toţi prinşii izbucniră în hohote de râs când le văzură cum se întorceau. Căci înţeleseră îndată că una din corăbiile lui Berse izbutise să-şi înfigă pintenul în cea stricată atunci când vântul se înteţise în larg şi că vrăjmaşii fuseseră siliţi să înceteze lupta, numai cu trei corăbii bune făcând cale întoarsă, cu una gata să se înece. Câţiva chiar începură să tragă mari nădejdi că Berse avea să vină înapoi să-i scape. Dar Krok le spuse:

— El a pierdut mulţi oameni, fiindcă ultima dată când l-am văzut avea o droaie de vrăjmaşi pe punte şi se bătea din răsputeri. Şi acuma, nemaivăzându-ne corabia ieşind afară din liman, el îşi dă lesne seama că prea puţini dintre

ai noştri au mai rămas în viaţă. De aceea o să încerce mai degrabă să se îndrepte către casă cu ce are, fie cu amândouă corăbiile, fie numai cu una dacă oamenii săi nu vor mai fi destui. Şi chiar dacă ajunge acasă numai cu una din corăbii, tot se va povesti despre călătoria noastră, ce va rămâne veşnic în amintirea rudelor din Lister. Dar pe noi ne vor ucide negreşit acuma, de ciudă că două corăbii ale noastre au scăpat.

Numai că prorocirea asta de pe urmă a lui Krok nu s-a adeverit, căci după un răstimp au primit apă şi mâncare, iar un străin veni la ei ca să le cerceteze rănile. Atunci au înţeles că aveau să rămână robi; iar unii socoteau că era mai bine aşa decât să moară, în timp ce alţii nu ştiau ce să mai creadă tot întrebându-se ce soartă putea să fie mai amară. Mai-marele străinilor îngădui vâslaşilor de pe corăbii să coboare pe uscat şi să stea de vorbă cu prinşii; vâslaşii robi păreau să fie de multe neamuri şi încercară să se facă înţeleşi cu fel de fel de schime şi de strigăte; dar nici unul din ei nu glăsuia vreo limbă pe care vikingii s-o poată înţelege.

Străinii rămaseră acolo câteva zile bune şi în acest răstimp îşi dreseră corabia stricată şi-o puseră din nou în stare de plutire. Mulţi din vâslaşii de pe corabia aceea fuseseră ucişi atunci când o izbise a lui Berse cu pintenul de fier, şi-n locul lor fură încătuşaţi vikingii prinşi în viaţă. Erau deprinşi cu toţii să vâslească şi munca nu li se păru la început nespus de grea, căci fiecare vâslă era mânuită pe corabia aceea de doi oameni. Dar trebuiau să stea pe bănci aproape goi, lucru care li se păru la început drept o ruşine nemaipomenită, şi toţi aveau la gleznă o cătuşă ferecată de un lanţ. Pe lângă ceilalţi robi, ei erau tare albi la piele; spinările li se cojiră de arşiţă, şi fiecare răsărit de soare li se părea un nou chin. Dar, după câtva timp, pielea se tăbăci, uitară să mai socotească zilele şi nu mai ştiau de nimic afară de vâslit şi de somn, de foame şi sete; li se dădea din când în când să bea şi să mănânce pentru ca după aceea să vâslească iarăşi. Până la urmă, ajunseră aşa departe,

încât, când erau istoviţi peste măsură, puteau să aţipească stând pe bănci şi totuşi sa vâslească la fel cu ceilalţi fără să piardă tactul şi fără să mai fie treziţi din adormeală de biciul priveghetorului. Căci ajunseseră robi cu adevărat.

Vâsleau pe zăpuşeală, când ploua cu ciutura şi uneori mai pe răcoare, dar niciodată nu vâsleau în frig. Erau robii califului, fără să ştie încotro vâsleau sau la ce folosea toată strădania. Pluteau pe lângă coaste sterpe şi prăpăstioase, pe lângă câmpii bogate, din când în când trudeau din greu la vâsle în susul unor râuri mari cu ape înspumate şi năvalnice; vedeau pe ţărmuri oameni oacheşi sau chiar negri, iar uneori, mai de departe, femei care purtau pe faţă văluri; trecură prin strâmtoarea Njörva[10], ajunseră până la marginea ţării califului, văzură insule mănoase şi cetăţi minunate care n-aveau vreun nume pentru ei. Aruncau ancora în golfuri mari unde erau cetăţi făcute anume pentru corăbii, şi unde erau ţinuţi închişi în case anume pentru sclavi până când venea iarăşi vremea să pornească în larg; vâsleau din răsputeri după corăbii venetice până ce inimile se umflau gata să crape, şi gâfâiau zăcând cu faţa-n sus când căngile se aruncau şi începeau cumplite bătălii la care nu mai erau în stare să se uite.

Nu mai simţeau nici o durere, nu mai aveau nici o nădejde, şi nici nu mai chemau în ajutor vreun zeu; le era prea de ajuns să-şi vadă de vâslit şi să se păzească de zbirul cu harapnic care-i priveghea. Toţi îl urau de moarte când îi îmboldea cu lovituri; dar mai înverşunată era ura lor atunci când, trebuind să tragă necurmat la vâsle, priveghetorul trecea în grabă printre ei cu hălci de pâine înmuiate în vin acru pe care li le îndesa în gură; fiindcă atunci ştiau că erau siliţi să vâslească fără răgaz atât cât îi ţineau puterile. Ei nu-i înţelegeau vorba răstită; dar învăţaseră curând, după cum ridica mâna şi glasul, cam câte lovituri de bici avea de gând să-i dea aceluia care nu prea vâslea cu tragere de inimă; şi singura lor mângâiere era să-şi făurească în minte o moarte cât mai cruntă pentru

---

10 Gibraltar

zbir: cu beregata sfârtecată sau cu spinarea biciuită până ce aveau să i se vadă coastele printre şiroaiele de sânge.

La bătrâneţe Orm spunea că acel timp fusese lung de îndurat şi de trăit, dar scurt pentru a povesti cum se scursese; fiindcă o zi era la fel cu toate celelalte, aşa că, într-un fel, parcă timpul ar fi stat pe loc. Dar el avea câteva semne care îi arătau cum trecea vremea; unul din ele era chiar barba lui. El era singurul care fusese încătuşat la vâslă ca tânăr, fără barbă; curând barba prinse să-i crească şi se făcu încă mai roşie ca părul, iar în cele din urmă ajunsese atât de lungă, încât i se freca de vâslă când se pleca asupra ei. După aceea însă nu se făcu mai lungă, căci forfecarea vâslei o ţinea tuşinată atât cât trebuia; şi, dintre toate chipurile de îngrijire a bărbii, spunea întotdeauna, acela era cel mai silnic.

Alt semn era sporirea bărbăţiei. Era vânjos şi atuncea când fusese pus la vâslă, şi deprins să vâslească pe corabia lui Krok; dar truda robilor era mai grea decât a oamenilor slobozi şi, la vâslit îndelungat, care-l punea la grele încercări, i se mai întâmplase la început să-i vină ameţeală şi să se simtă fără pic de vlagă. Văzuse oameni vâslind până le plesnea inima, căzând pe spate peste bănci cu spumă roşie în bărbi, murind cu zvârcoliri din toate mădularele şi aruncaţi în mare fără milă; dar el ştia că nu erau decât doar două rele din care mai avea de-ales: sau să vâslească atâta cât vâsleau şi ceilalţi, chiar dacă ar fi trebuit să tragă vâsla toată viaţa, sau să primească pe spinare biciul priveghetorului. Mai povestea că alesese răul cel dintâi, cu toate că n-avea de tras mare nădejde; fiindcă o dată, chiar la început, i se întâmplase să simtă pleasna biciului pe piele, şi după aceea înţelesese că, dacă se mai întâmplă o dată, avea să fie apucat de furia lui oarbă, şi atunci i s-ar fi tras şi moartea negreşit.

De aceea trăgea la vâslă cât putea mai bine, chiar când îi venea ameţeală şi îi înţepeneau braţele şi spinarea de durere; dar după un răstimp nu mai băga de seamă oboseala. Puterea îi crescu din ce în ce, şi trebuia să aibă

grijă să nu se opintească prea vârtos ca să nu rupă cumva vâsla, pe care începuse s-o simtă ca pe-o lopăţică în mâinile-i vânjoase; fiindcă o vâslă ruptă aducea îndată după sine o straşnică mustrare cu biciul. Tot timpul cât a fost robul califului a tras la vâslă pe partea stângă a corăbiei; aşa s-a întâmplat — un lucru de mirare — că a fost pus dreptaci la vâslă şi a fost scos din lanţuri ca stângaci. După aceea, tot restul vieţii sale, a mânuit şi lingura şi paloşul mai mult cu stânga; numai la aruncarea lăncii a rămas dreptaci ca mai-ânainte. Puterea dobândită în acea vreme, care era mai mare decât a celorlalţi, i s-a păstrat întreagă după robie, şi îi mai rămăsese din belşug chiar şi la bătrâneţe.

Dar mai era şi un al treilea semn, afară de creşterea bărbii şi de sporirea bărbăţiei, care-l făcea să-şi dea într-una seama cum trecea timpul în vitregia de la vâslă: acela că, pe nesimţite, începuse să priceapă câte ceva din graiul străinilor, întâi câte o vorbă, apoi din ce în ce mai multe. Unii din robi erau din ţări îndepărtate de la miazăzi şi răsărit şi vorbeau nişte graiuri care sunau ca lătrături de câini, pe care nu putea să le înţeleagă nimeni afară de ei înşişi; alţii erau dintre creştinii de la miazănoapte şi vorbeau limba lor; dar mulţi erau chiar andaluzieni, ferecaţi la vâsle ca tâlhari sau răzvrătiţi sau pentru că-l întărâtaseră din cale-afară pe calif cu noi învăţături despre profet sau dumnezeul lor; aceştia vorbeau araba, la fel ca şi stăpânii lor. Chiar şi priveghetorul cu răsteala şi cu biciul vorbea tot limba asta; şi, cum era de mult folos oricăruia dintre vâslaşi să înţeleagă ce dorea zbirul acela, el a fost pentru Orm un bun învăţător de limbă fără să-şi dea vreo osteneală pentru asta.

Era o limbă greu de înţeles, şi mai greu încă era să încerci să o rosteşti, cu nişte strigăte ce zăboveau în fundul gâtului şi aduceau mai mult cu nişte croncăneli de ciori şi orăcăit de broaşte; iar lui Orm şi celorlalţi li se părea un lucru de mirare că străinii se încăpăţânau să croncănească astfel de strigăte căznite în loc să glăsuiască pe limba

oamenilor, cum glăsuiau normanzii. Dar Orm se dovedi mai silitor decât oricare altul la însuşirea acelei limbi; poate pentru că era mai tânăr decât toţi, poate şi pentru faptul că îi fusese totdeauna uşor să înveţe vorbe ciudate dintr-acelea cum se aflau în vechile poeme, chiar dacă nu le pricepea şi tâlcul.

Şi astfel s-a făcut că Orm a fost întâiul care a început să înţeleagă ce li se spunea, şi singurul care putea să le întoarcă două-trei vorbe drept răspuns. De accea el ajunse povăţuitorul şi tălmaciul fraţilor de suferinţă, aşa că după câtva timp poruncile erau rostite către el; şi trebuia să afle o sumedenie de lucruri pentru ceilalţi punând într-una întrebări vâslaşilor care vorbeau araba şi ştiau mai multe. Şi cu toate că era cel mai tânăr dintre scandinavi şi un rob ca şi ceilalţi, ajunse astfel să se poarte ca o căpetenie, căci nici Krok, nici chiar Toke nu erau în stare să înveţe măcar o vorbă din limba răguşită a străinilor; după aceea Orm spunea mereu că, pe lângă noroc, putere şi îndemânare cu armele, nimic nu e mai de folos pentru un om printre străini decât silinţa la învăţătură.

Corabia era înzestrată cu cincizeci de oşteni; iar vâslaşii erau cu toţii şaptezeci şi doi, la optsprezece perechi de vâsle. Se vorbea mult în şoaptă printre bănci despre vreun mijloc de a se dezlega din lanţuri, de-a covârşi cu numărul lor mare pe oşteni şi de a-şi dobândi în felul ăsta volnicia; însă cătuşele de la picioare erau zdravene, cercetate zilnic cu luare-aminte, şi totdeauna se puneau oameni de strajă atuncea când corabia era oprită în limanuri; chiar şi în timpul luptelor cu corăbiile vrăjmaşe întâlnite-n larg, câţiva oşteni umblau într-una printre bănci spre a-i veghea pe robi şi a ucide pe oricare n-ar sta cuminte la locul său. Când erau coborâţi pe ţărm, în vreunul din porturile de război ale califului şi zăvorâţi în casele anume pentru robi până când aveau să pornească iar în larg, erau ţinuţi sub pază straşnică şi niciodată nu le era îngăduit să se adune la un loc mai mulţi; şi, din pricina acelor aspre oprelişti, li se părea la toţi că nu aveau altă nădejde decât să tragă vâsla

până la sfârşitul vieţii sau până când vreo corabie vrăjmaşă izbutea s-o biruie pe-a lor şi atunci, poate, s-ajunga iarăşi oameni slobozi. Dar corăbiile califului erau multe, şi biruiau întotdeauna, aşa că nici în mântuirea asta nu trăgeau prea mari nădejdi. Cei ce se semeţeau cu nesupunerea şi vorbe de ocară erau bătuţi cu biciul până îşi dădeau suflarea sau erau aruncaţi de vii în valuri; uneori însă, când era vorba de vâslaşi voinici, erau scopiţi şi puşi la vâsle mai departe cu de-a sila; şi, cu toate că robii nu erau slobozi niciodată la femei, ei socoteau pedeapsa asta cea mai cruntă dintre toate.

Până la adânci bătrâneţe, când povestea nepoţilor de vremea cât fusese rob la vâslă, Orm îşi mai aducea aminte lămurit de locul vikingilor pe corabie, şi chiar de locurile multora dintre străini; în povestirea sa, putea să umble de la vâslă la vâslă, să spună ce fel de oameni stătuseră pe bănci, care din ei muriseră, cum ferecaseră pe alţii în locul lor şi care fuseseră bătuţi cu biciul cel mai mult. Spunea că nu-i era prea greu să-şi amintească de toate astea; fiindcă în vise se visa adesea pe corabia aceea văzând în faţa sa spinări arse de soare, încordate, cu urme sângerii de bici, chiar auzind icnetele oamenilor care vâsleau din răsputeri şi, tot aşa, mereu, pasul priveghetorului ce răsuna de colo-colo printre bănci; şi mărturisea că pentru el nu putea fi o fericire mai deplină decât să se trezească şi să-şi dea seama că n-a fost decât un vis rău.

La a treia vâslă în faţa lui Orm, şi tot pe partea stângă, îşi avea locul Krok; iar Krok era acum un om schimbat cu totul. Orm şi ceilalţi îşi dădeau seama bine că soarta de rob la vâsle era mult mai cumplită pentru Krok decât pentru oricare dintre ei, căci el era un om deprins să poruncească, şi multă vreme se bizuise pe norocul sau. Acum era posac şi rareori mai răspundea la câte-o întrebare a vreunuia din soţii săi ce se aflau mai prin apropiere; şi cu toate că, fiind atâta de vânjos, putea să mânuiască vâsla cu multă uşurinţă, acum vâslea parcă pe jumătate adormit şi părea veşnic cufundat în gânduri care n-aveau nimic de-a face cu

starea lui. Uneori zăbovea cu mâinile pe vâslă şi rămânea în urma celorlalţi; atunci priveghetorul îl trezea din toropeală şi visare cu şfichiuri aprige de bici care tăiau în carne. Nimeni nu auzea în clipele acelea vreun vaiet ieşind din gura lui sau vreo înjurătură scrâşnită printre dinţi; apuca vâsla cu nădejde şi intra iarăşi în măsură; însă privirea lui îl urmărea cu tâlc pe zbir când pornea mai departe printre bănci, întocmai cum se uită cineva la un viespoi sâcâitor pe care nu poate să-l prindă.

Tovarăşul de vâslă al lui Krok era un om pe care-l chema Gunne; acesta se plângea mereu că multe lovituri îi cădeau pe spinare din pricina lui; dar, la plângerile sale, primea arareori răspunsuri de la Krok. O dată însă, când priveghetorul îi biciuise crunt pe amândoi, iar urletele de durere şi mânie ale lui Gunne răsunară mai tare ca de obicei, Krok se uită la el de parcă atunci l-ar fi văzut întâia dată, apoi îi spuse liniştit:

— Răbdare, Gunne, căci n-o să mai înduri prea multă vreme din pricina mea; mi-a mai rămas însă ceva de împlinit, dacă norocul m-o mai ţine.

După aceea nu mai scoase nici o vorbă, iar Gunne nu putu să afle de la el care anume era lucrul pe care se gândea să-l împlinească.

Pe banca din faţa lui Orm erau doi vikingi, pe nume Halle şi Ogmund; vorbeau mult între ei despre vremurile bune pe care le trăiseră, despre bucatele gustoase, berea tare şi despre fetele nurlii de prin ţinutul lor şi, tot vâslind, puneau ia cale moartea prive-ghetorului în fel şi fel de chipuri; n-au fost în stare însă niciodată să născocească şi chipul cum să pună mâna mai uşor pe el. Cât despre Orm, el se afla alături de un străin cu pielea măslinie, care se alesese cu limba smulsă din pricina vreunei fărădelegi; acesta trăgea cu sârg la vâslă şi rareori era atins de bici, dar Orm ar fi fost mult mai bucuros să fi avut alături pe unul dintr-ai săi, sau chiar vreun om străin care să poată să vorbească. Şi partea cea mai rea, socotea Orm, era că robul fără limbă, care nu putea grăi, cu atâta mai vârtos putea să

horcăie şi să tuşească cu o tuse mai urâtă decât oricare alta din câte auzise el vreodată; se înverzea la faţă, căsca într-una gura după aer ca un peşte scos din apă, şi arăta atât de prăpădit, că nu era nădejde să mai trăiască mult. Aceasta îl făcea pe Orm să se îngrijoreze chiar de sănătatea sa. De bună seamă, viaţa lui ca rob la vâsle nu mai avea acuma nici un preţ; dar nici de tuse nu voia să moară, atât îşi spuse de îndată ce-l auzise pe robul fără limbă tuşind şi horcăind. La gândul ăsta se posomora, şi mult ar fi dorit să-l fi avut pe Toke mai aproape.

Dar Toke se afla la câteva vâsle înapoia lui, aşa că nu puteau vorbi decât arareori, atunci când erau coborâţi pe ţărm sau când erau mânaţi iar pe corabie; fiindcă în casele anume pentru robi toţi erau ferecaţi în lanţuri, patru câte patru, în mici cămări, după cum erau locurile lor la vâsle. Toke îşi păstrase vechea lui fire bună şi mai putea găsi oricând lucruri de care să facă haz; se ciondănea adesea cu tovarăşul de suferinţă, un om pe care-l chema Tume şi care, în ochii lui Toke, trăgea puţin la partea lui la vâslă, dar prea mult pentru partea lui la hrană; făcea stihuri glumeţe râzând de Tume sau de priveghetor, şi le cânta pe melodii de vâslă, aşa ca Orm şi ceilalţi să le audă.

Dar cel mai mult îşi batea capul încercând să născocească un mijloc sigur ca să scape din robie; şi prima dată când a putut vorbi cu Orm, îi spuse că avea un plan aproape gata; tot ce-i mai trebuia era un drug de fier călit şi potrivit. Cu aşa ceva ar fi putut să rupă o verigă din lanţul lui de la picior; aceasta trebuia să se întâmple într-o noapte întunecoasă, în vreme ce corabia s-ar fi aflat în vreun liman şi toţi, afară de străjile de noapte, ar fi dormit; drugul ar fi trecut atuncea din mână în mână şi toţi s-ar fi descătuşat pe nesimţite. Când vikingii ar fi fost iarăşi slobozi, nu le-ar mai fi rămas decât să îi sugrume fără zarvă pe străjeri şi să le ia în grabă armele; apoi, după ce ar fi ajuns pe ţărm, ar fi găsit oricum scăpare mai departe.

Orm îi răspunse că planul lui era grozav, numai să fie dus la îndeplinire; cât despre sugrumarea paznicilor, dacă

ar fi putut ajunge până-acolo, lucru de care se cam îndoia, el socotea că asta ar fi fost de mult folos. Numai că — unde să găsească fierul ? Şi cum ar putea nişte oameni goi, care erau păziţi cu străşnicie zi şi noapte, să păstreze o asemenea unealtă pe corabie fără să fie dibuită ? Dar Toke suspină mâhnit şi spuse că astea erau nişte greutăţi la care mai puteau să se gândească; că nu era un plan mai bun decât al lui şi că de aceea trebuiau s-aştepte cu răbdare şi cu nădejde vreun prilej.

Întră în vorbă şi cu Krok şi-i povesti şi lui de planul său; dar Krok îl ascultă căzut pe gânduri şi nu-i răspunse mare lucru.

Nu mult după aceea, corabia fu trasă pe uscat într-o făurărie de-a califului spre a fi răzuită şi unsă cu catran; mulţi dintre robi, în lanţuri câte doi, fură îndată puşi la muncă, iar vikingii, care se pricepeau mai bine la meşterit corăbii, se aflau în frunte. Oşteni de strajă înarmaţi stăteau în jurul lor, iar priveghetorul se învârtea de colo-colo printre ei cu biciul şi-i îndemna la treabă; şi doi străjeri cu arcuri şi cu săbii îl însoţeau peste tot locul ca să-l apere. Aproape de corabie se încălzea catran într-un cazan cât toate zilele, iar alături se afla o putină cu apă de băut anume pentru robi.

Krok şi Gunne tocmai se opriseră la putină ca să-şi potolească setea, când unul dintre robi veni cărându-şi în spinare tovarăşul care alunecase în vreme ce lucra şi îşi scrântise un picior, astfel că nu era în stare să-l mai pună în pământ; fu aşezat cu grijă jos şi îi dădură să bea apă, iar priveghetorul se apropie să vadă ce se întâmplase. Cel vătămat zăcea întins văitându-se într-una de durere, iar priveghetorul, neîncrezător din fire, îl plesni cu biciul ca să se încredinţeze dacă putea sau nu să umble. Dar cel lovit rămase la pământ gemând, şi toţi cei din apropiere se uitau înmărmuriţi la el.

Krok se afla la câţiva paşi mai înapoi, de partea cealaltă a putinei; atuncea se urni din loc trăgând pe Gunne după sine, şi parcă dintr-o dată se trezi din toropeala sa. Iar când ajunse destul de aproape şi văzu că lanţul nu-l mai

împiedica, făcu o săritură, îl înşfacă pe priveghetor de brâu şi de grumaz şi-l ridică pe sus întocmai ca pe-un sac. Acesta scoase un urlet răguşit de groază, iar straja care se afla aproape se răsuci în grabă pe călcâie şi înfipse sabia în Krok. Krok însă nu păru să bage în seamă arsura fierului, ci mai făcu doi paşi în lături şi îl vârî pe zbir cu capul în catranul care clocotea; dar în aceeaşi clipă cel de-al doilea păzitor îl lovi cu sabia în creştet. Şi Krok se clătină, dar ţinea ochii mari deschişi uitându-se la ce se mai zărea din priveghetor; pufni în râs şi spuse:

— Acum s-a îndreptat norocul meu.

Zicând aceasta se prăbuşi şi închise ochii; din piepturile robilor care fuseseră de faţă se înălţă un strigăt de bucurie văzând ce moarte cruntă primise priveghetorul. Soţii lui Krok simţiră totodată şi o mâhnire adâncă, iar după aceea s-a vorbit adesea despre isprava lui Krok şi despre vorbele lui de pe urmă. Cu toţii socoteau că îşi ţinuse legământul ca o căpetenie; şi se gândeau că poate priveghetorul mai avusese destulă viaţă în cazan spre a simţi cum trebuie catranul clocotind. Toke făcu şi nişte stihuri în cinstea lui Krok:

Mai crunt decât arsura de şfichi
a suferit bătăuşul cu biciul
când capul i-a fost cufundat
în balia încinsă a calului mărilor.
Krok, care de o soartă vitregă
a fost încătuşat ca rob la vâslă,

s-a răzbunat şi a ajuns iar slobod:
acum norocul lui s-a îndreptat.

Când au pornit din nou vâslind spre larg aveau un alt priveghetor; la toţi însă li se părea că înlocuitorul trăsese oarecum învăţătură din ceea ce i se-ntâmplase celui dinaintea sa, fiindcă umbla mai uşurel cu biciul.

VI

Despre judeul Solomon, despre frumoasa Subaida şi
cum a căpătat Orm sabia Blåtunga[11]

Osânditul fără limbă, care trăgea cu Orm la vâslă, se prăpădea văzând cu ochii şi în cele de pe urmă nu mai era în stare de mare lucru; iar într-un rând, pe când corabia se afla într-unul din porturile de la miazăzi ale califului, care se numea Malaga, fu luat pe uscat urmând ca altul să fie pus în locul lui. În ultima călătorie Orm trebuise să ducă mai tot greul la vâsla sa, şi-acum era nerăbdător să vadă ce fel de om avea să fie noul său tovarăş; acesta sosi pe corabie a doua zi de dimineaţă. Fu dus târâş pe punte de patru oşteni zdraveni, care avură mult de furcă pentru a-l face să treacă pe podişcă, şi se putea băga de seamă de departe că avea limba întreagă în gură. Era un bărbat tânăr şi frumos, firav şi fără barbă, care răcnea şi blestema mai groaznic decât se auzise pe corabie vreodată.

Fu dus pe sus până la locul lui şi ţinut straşnic aşezat pe bancă până ce i se puse lanţul la picior; atunci i se prelinseră câteva lacrimi pe obraz, dar se vedea destul de limpede că erau izvorâte mai mult de furie. Atât capudanul corăbiei cât şi priveghetorul celor de la vâsle veniră ca să-l vadă; el începu îndată să-i împroaşte cu aprige ameninţări şi vorbe de ocară, strigându-le o sumedenie de nume pe care Orm nu le mai auzise până atunci; şi toţi vâslaşii aşteptau să-l vadă plesnit cu biciul din belşug. Dar capudanul şi priveghetorul îşi mângâiau doar bărbile pe

11 Limbă albastră

gânduri în vreme ce citeau cu multă luare- aminte un înscris pe care oştenii îl aduseseră cu ei; găseau îndreptăţite unele dintre rânduri şi clătinau din cap la altele, pe când noul venit răcnea la ei într-una numindu-i feciori de târfe, spurcaţi care mâncau carne de porc şi sodomiţi care se împerecheau cu măgăriţele. În cele de pe urmă, după ce-l ameninţă cu biciul spunându-i să-şi mai ţină gura, priveghetorul îşi văzu de drum cu capudanul; şi-atunci noul venit se puse cu adevărat pe plâns bocindu-se ca o muiere.

Orm găsi toate lucrurile astea cam ciudate, şi socotea că anevoie ar avea vreun ajutor la vâslă din partea unui astfel de bărbat dacă nu va fi plesnit cu biciul; era cu toate astea bucuros că în locul celui fără limbă i se dăduse un tovarăş care putea măcar vorbi. La început însă noul venit nu prea avea multe să-i spună, cu toate că era îmbiat la vorbă cu prietenie; iar cât despre vâslitul lui, şi acesta era tare puţintel; îi venea greu să se împace cu starea lui cea nouă şi, în primele zile, tuna şi fulgera uitându-se la hrana ce i se dădea, care, deşi era într-adevăr cu grijă drămuită, cum socotea şi Orm, era întotdeauna bună şi aleasă. Orm era însă îngăduitor cu el, trăgea la vâslă pentru amândoi, îi spunea cum se pricepea vorbe de încurajare şi în mai multe rânduri îl întrebă cine era şi pentru ce anume ajunsese acolo. Dar noul său tovarăş îl privea cu trufie şi ridica mereu ursuz din umeri; în cele de pe urmă, sâcâit de Orm, răspunse că se trăgea dintr-un neam mare şi nu era deprins să fie descusut de nişte robi care nici nu-i ştiau limba cum se cuvine. Atunci Orm se uită la el şi-i spuse:

— Pentru prostiile ce ţi-au ieşit acum din gură, ar trebui să-ţi dau vreo două-trei scatoalce ca să te învăţ cum să vorbeşti; dar e mai înţelept să păstrăm pacea şi să ne cunoaştem. Aici suntem cu toţii robi, şi tu, şi noi ceilalţi; iar pe corabia aceasta, pe lângă tine, mai sunt mulţi alţii de neam mare, şi eu mă număr printre ei. Mă cheamă Orm, şi-s fiul unei căpetenii. E drept că-s un neştiutor în limba ta, dar tu eşti încă mai neştiutor în limba mea, din care nu cunoşti măcar o vorbă. De aceea, mie mi se pare că

amândoi suntem la fel de buni; sau, dacă unul dintre noi o fi cumva mai bun, cu greu aş crede că ăla ai fi tu.

— Vorbeşti stricat, spuse noul venit, însă se pare că ai avea o judecată bună. Şi s-ar putea să fii de viţă printre cei din neamul tău, dar n-ai putea să te măsori cu mine în ruptul capului; căci, după mamă, sunt din acelaşi trunchi ca şi Profetul, odihnească-se în pace ! Şi trebuie să ştii că limba ce-o vorbesc e limba lui Alah, căci numai diavolii le-au născocit pe toate celelalte pentru a pune stavilă adevăratei învăţături. De aceea, noi nu putem fi semeni, tu şi eu. Mă cheamă Khalid, fiul lui Yazid; tatăl meu a fost mult într-o dregătorie înaltă pe lângă marele calif, iar eu am bogăţii nenumărate şi-mi petrec vremea numai cu grădina mea, cu petrecerile, cu muzica şi meşteşugul stihurilor. E drept că mi s-a dat acuma altceva să fac, dar asta nu va ţine mult, mânca-le-ar viermii ochii celor care m-au adus aici ! Am întocmit nişte poeme care sunt cântate în Malaga toată, şi prea puţini stihuitori în viaţă sunt tot atât de iscusiţi ca mine.

Orm spuse că în ţara aceea a califului trebuia să fie o droaie de poeţi, fiindcă mai întâlnise unul până atunci. Khalid răspunse că, în felul lor, erau cu droaia, căci mulţi se îndeletniceau cu meşteşugul stihurilor, însă poeţii cei adevăraţi poeţi erau puţini la număr.

După aceasta au început să se împace bine, deşi Khalid rămase mai departe tot un vâslaş becisnic şi uneori nu mai putea în nici un fel să fie de folos, căci mâinile-i gingaşe i se jupuiau într-una de asprimea vâslei; curând îi povesti lui Orm cum se întâmplase că fusese osândit la vâslă. Şi multe lucruri a trebuit să le repete de câteva ori şi să le lămurească prin alte întocmiri de vorbe, fiindcă lui Orm îi era greu să înţeleagă cuvântarea lui aleasă, dar până la sfârşit Orm pricepu aproape totul.

Khalid îi spuse că năpasta se abătuse asupra lui din pricină că o fecioară, cea mai frumoasă din Malaga, era fiica locţiitorului califului în acel oraş, iar acel dregător era un om pizmaş şi de neam prost. Dar frumuseţea fiicei lui era

atât de mare, că nici chiar un poet n-ar fi putut visa ceva mai gingaş, mai desăvârşit, iar lui Khalid i se întâmplase într-un rând s-o vadă fără văl la o serbare câmpenească. După aceea a îndrăgit-o mai mult decât pe toate femeile frumoase la un loc, şi a făcut în cinstea ei câteva cântece ce se topeau ca mierea în cerul gurii; şi, stând odată în apropierea casei ei, a izbutit s-o vadă când era singură pe-acoperiş. Atuncea i-a vorbit cu înfocare întinzând braţele spre ea şi a înduplecat-o să-şi ridice iarăşi vălul. Aceasta era dovada de netăgăduit că îl iubea şi ea; şi, din pricina frumuseţii ei fără pcrcche, el a rămas vrăjit.

Încredinţându-se că fata îl dorea din toată inima, i-a făcut roabei care o slujea daruri bogate, şi astfel a izbutit să facă să-i ajungă în taină răvaşele de dragoste. După aceea, dregătorul a plecat într-o călătorie spre a da seamă califului de slujba sa, iar fata i-a trimis îndată lui Khalid o floare roşie. Atunci Khalid s-a îmbrăcat ca o femeie mai bătrână şi, ajutat de sclavă, a putut pătrunde în iatacul fetei desfătându-se în dulce dragoste cu ea mai multe seri de-a rândul. Dar într-o zi, pe când se preumbla agale prin oraş, fratele fetei a tăbărât asupra lui cu sabia, iar în acea încăierare, datorită îndemânării lui Khalid cu armele, fratele furios a fost rănit. Scurt timp după aceasta, dregătorul s-a întors acasă, iar Khalid a fost prins şi dus în faţa lui.

Ajuns aici cu povestirea, Khalid se învineţi la faţă de mânie, scuipă plin de năduf şi-l blestemă cu fiere pe dregător. Apoi urmă:

— După lege, el nu avea nimica împotriva mea. Într-adevăr m-am desfătat în dragoste cu fiica lui, dar, ca răsplată am cântat-o în stihuri minunate; şi, că un bărbat din neamul meu nu poate să se însoare c-o fată de berber de rând, e un lucru pe care ar putea să-l înţeleagă chiar tatăl ei. I-am rănit fiul, dar el s-a năpustit asupra mea ca un nebun, şi numai mulţumită blândeţei mele a putut scăpa cu viaţă. Pentru aceasta, s-ar fi cuvenit ca dregătorul să-mi arate recunoştinţă, dar dimpotrivă, s-a sfătuit cu răutatea care zace în el, o răutate fără de pereche în Malaga, şi iată

ce nelegiuire a pus la cale. Ia aminte şi minunează-te, ghiaurule !

Orm asculta plin de bunăvoinţă, cu toate că multe vorbe îi erau necunoscute; vâslaşii de pe băncile apropiate ascultau şi ei, deoarece Khalid îşi depăna povestea în gura mare.

— A pus să se citească una dintre cele mai frumoase poeme de-ale mele şi m-a întrebat dacă într-adevăr eu o scrisesem. Eu i-am răspuns că toţi locuitorii din Malaga cunoşteau acea poemă şi că ştia oricine că eu o întocmisem, fiindcă era o odă închinată oraşului Malaga, şi cea mai bună care fusese scrisă până atunci. Iar în acea poemă erau şi stihurile astea:

Şi-un lucru ştiu cu adevărat: de-ar fi putut Profetul
să guste din nectarul ce-l au în ei butucii viţei de la noi,
nicicând el nu ar fi oprit, aşa cum a făcut
în cartea lui cea aspră fără să cerceteze, ca mustul
stors din struguri să se bea.
Nu ! Fericit, cu barba umezită de mustul
porfiriu şi cupa plină,
ar fi făcut mai bună legea sa
Îngăduindu-le drept-credincioşilor şi vin să bea.

Când isprăvi de recitat aceste stihuri, Khalid se întrista şi izbucni în lacrimi mărturisind printre sughiţuri că din

pricina lor fusese osândit la vâslă. Deoarece califul, care era străjerul adevăratei legi şi locţiitorul Profetului pe pământ, hotărâse ca oricine ar lua în derâdere pe Profet sau ar cârti împotriva învăţăturii lui să fie aspru pedepsit; iar dregătorul, însetat de răzbunare, socotise că acuma avea prilejul cel mai nimerit ca, prefăcându-se că apără legea, să pună în sfârşit gheara pe el.

— Dar mă împac cu gândul că silnicia asta n-o să ţină mult; căci familia mea e mai puternică decât a lui şi e bine văzută de calif, aşa că izbăvirea o să vină în curând. De aceea nimeni de pe corabie nu îndrăzneşte să mă ameninţe măcar cu biciul; ei ştiu că n-ar putea ridica mâna asupra unui om care e rudă cu Profetul fără să fie pedepsiţi.

Orm se uită mirat la el şi-l întrebă în ce vreme trăise Profetul, şi Khalid îi răspunse că trecuseră mai bine de trei sute cincizeci de ani de când umblase pe pământ. Atunci Orm spuse că Profetul fusese cu adevărat un om puternic, dacă mai putea încă să-şi apere drept-credincioşii şi să mai hotărască ce-i era îngăduit poporului să bea. Căci nici un om din ţara lui, în Scania, nu avusese vreodată o putere atât de mare, nici chiar regele Ivar Vidfamne, cel mai puternic om care trăise vreodată pe meleagurile acelea.

— Cu toate că-i adevărat, adăugă el mândru, că pe la noi nu-i pasă nimănui ce bea sau ce mănâncă altul, fie ei regi sau muritori de rând.

Iscusinţa lui Orm în arabă spori mult după ce-l căpătase ca tovarăş pe Khalid, fiindcă acesta, o dată gheaţa spartă, sporovăia într-una şi avea multe întâmplări de povestit; după un timp fu dornic să afle pe unde se afla ţara lui Orm şi cum de ajunsese rob pe corabia califului. Atunci Orm îi istorisi cu de-amănuntul despre Krok şi secerişul lui şi cum el însuşi pornise în călătorie precum şi despre cele ce se întâmplaseră pe urmă. După ce-i povesti aproape totul cât putu mai lămurit, adăugă:

— Multe din astea se trag din întâlnirea noastră cu judeul ăla, Solomon. Poate era un om cu mult noroc, căci a scăpat cu bine din robie, şi, câtă vreme a fost cu noi, toate

ne-au mers din plin. Spunea că e un om de vazăîntr-un oraş cu numele Toledo, unde era giuvaergiu şi cel mai iscusit printre poeţi.

Khalid îi spuse că îl cunoştea prea bine, fiindcă podoabele de-argint care ieşeau din mâna lui erau vestite, şi, fiind din Toledo, era şi foarte iscusit poet.

— Şi nu e mult, urmă Khalid, de când am auzit pe un menestrel de prin părţile de la miazănoapte cântându-i nişte stihuri; iar în acele stihuri el povestea cum ajunsese în mâinile unui margraf asturian şi cum fusese chinuit de acesta; cum izbutise mai târziu să scape şi cum călăuzise nişte tâlhari sălbatici spre cetatea ticălosului, cum năvăliseră peste întărituri şi-l omorâseră lăsându-i căpăţâna într-un par ca hrană corbilor şi cum pornise către casă cu bogăţiile margrafului. Era fireşte o bucată bine întocmită în felul ei, fără zorzoane de prisos, cu toate că-i lipsea dulceaţa armoniei care-i un fel de lege printre poeţii cei mari din Malaga.

— Nu e deloc zgârcit cu isprăvile sale, spuse Orm, şi, când a fost în stare să săvârşească atâtea spre a se răzbuna pe un vrăjmaş, ar putea tot atât de lesne să facă şi ceva pentru a răsplăti nişte prieteni care i-au fost de mare ajutor. Căci noi l-am scăpat din robie, noi am cuprins cetatea şi tot noi am dus la bun sfârşit şi răzbunarea lui; şi, dacă e un om cu trecere în ţară, atunci ar putea să ne facă şi el un bine nouă, celor ce astăzi ne aflăm aici. Căci cum am putea scăpa din robie altfel, nu ştiu.

Khalid îi spuse că Solomon era vestit pentru multele sale bogăţii şi că se bucura de mare trecere pe lângă calif, cu toate că nu primise credinţa cea adevărată. Orm începu atunci să tragă oarecum nădejde, dar nu le pomeni nimic celor din ţara sa despre cele aflate de la Khalid. Până la urmă Khalid făgădui să-i ducă veşti şi salutări lui Solomon de îndată ce el însuşi va fi iarăşi slobod.

Dar, cum zilele şi nopţile treceau fără să se audă ceva despre vreo izbăvire, Khalid ajunse din ce în ce mai frământat de gânduri şi era foc şi pară pe rudele sale cu

vază cărora parcă nici nu le păsa de soarta lui; şi începu să întocmească un lung poem despre desfrâul şi nenorocirile pe care le aducea cu sine vinul, poem pe care nădăjduia să-l poată pune pe hârtie în vreun liman şi să-l trimită mai târziu califului, pentru ca astfel să-i fie cunoscute adevăratele lui gânduri în privinţa vinului şi a beţiei; dar, când ajunse la proslăvirea apei de izvor şi-a zemii de lamâie, pe care trebuia să le înfăţişeze drept mai bune decât vinul, începu să-l doară capul chinuindu-se să potrivească stihurile. Cu toate că în ceasurile sale de furie îi împroşca mai departe cu sudălmi şi cu măscări pe capudan şi pe priveghetor, el nu era atins vreodată cu un singur şfichi de bici; iar Orm gândea că asta era dovada cea mai bună că n-avea să rămână multă vreme printre robi.

Şi, într-o dimineaţă, când se aflau într-unul din limanurile de la răsărit, după ce corabia lor se întorsese împreună cu multe altele dintr-o goană înverşunată pe urmele unor tâlhari de mare africani, patru bărbaţi trecură pe podişcă şi ajunseră pe punte; iar când Khalid putu să-i vadă lămurit la faţă, parcă-şi ieşi din minţi de bucurie şi nu mai ascultă la întrebările lui Orm. Unul dintre străini era un dregător cu turban mare şi o mantie care-i cădea în falduri până la călcâie; îi înmână îndată o scrisoare capudanului corăbiei pe care acesta o duse mai întâi la frunte, apoi o desfăcu şi o citi cu mult respect; altul părea să fie o rubedenie de-a lui Khalid, căci de îndată ce Khalid fu slobozit din lanţul ferecat de la picior, se aruncară unul în braţele celuilalt plângând, îmbrăţişându-se şi sărutându-se, şi spunându-şi pe întrecute fel de fel de lucruri. Ceilalţi doi erau nişte servitori ce aduceau veşminte şi panere; îl îmbrăcară pe Khalid cu haine scumpe şi frumoase şi-l îmbiară să mănânce. Orm îl strigă spre a-i aduce aminte de făgăduială, dar Khalid tocmai începuse să-şi mustreze ruda, fiindcă uitase să-i aducă un bărbier, şi nu mai auzea nimic. După aceea coborî în grabă pe uscat împreună cu însoţitorii săi, iar capudanul şi oamenii de pe corabie îl salutară înclinându-se cu mult respect la despărţire; el înclina uşor

din cap la temeneli, ca un stăpân, abia părând că bagă în seamă pe vreunul, şi se pierdu în forfota de oameni de pe ţărm mergând de braţ cu ruda sa.

Orm se întristă văzând atâta nepăsare, căci Khalid fusese un tovarăş bun pentru el, şi acuma, fiind slobod, se putea întâmpla să se socotească de neam prea ales spre a-şi mai aminti de ceea ce făgăduise. Alăturea de Orm fu pus alt osândit, un neguţător gras şi rumen care vânduse la cântar cu greutăţi ştirbite; acesta obosea uşor, căci n-avea vlagă pe măsura lui, şi trebuia din când în când să guste biciul; atunci se văicărea amarnic şi murmura pentru el însuşi versete pline de evlavie. Orm avea prea puţină bucurie de la el, şi acesta a fost timpul petrecut ca rob la vâslă care i se păruse cel mai greu. Nădăjduia încă în Khalid şi în Solomon, însă din ce în ce mai slab, căci zilele treceau ca întotdeauna fără să se întâmple nimic deosebit.

Dar, în cele din urmă, la Cadiz, a venit şi ziua cea mare pentru ei. Căci un stegar urcă pe punte cu o ceată de oşteni şi toţi vikingii fură scoşi din lanţuri, căpătară veşminte noi şi încălţări, apoi fură urcaţi pe o altă corabie, care porni în sus pe fluviu, spre Cordova. Toţi trebuiră s-ajute la vâslit împotriva şuvoiului, dar fără lanţuri şi harapnic, şi făcând cu schimbul; acum puteau să se adune împreună şi să vorbească nestânjeniţi pentru întâia dată după atât amar de vreme. Fuseseră ca robi la vâsle doi ani şi cea mai mare parte din al treilea, iar Toke, care nu făcea alta decât să cânte şi să râdă, le spuse că nu ştia ce-avea să se întâmple mai departe, dar de un lucru era sigur: că în sfârşit venise ziua să bea şi el pe săturate. Dar Orm îi spuse că ar face tare bine să aştepte un prilej mai potrivit; căci ar fi rău dacă ar ajunge tocmai atuncea la încăierări turbate, şi astfel de încăierări, din câte îşi amintea, se întâmplau întotdeauna după ce-şi potolea el setea. Şi Toke socotea la fel, că trebuia să mai aştepte, însă adăugă că aşteptarea aceea avea să fie tare grea. Acum se întrebau cu toţii ce avea să se întâmple mai departe, şi Orm le spuse în sfârşit tot ce vorbise cu Khalid despre judeu. Atunci găsiră multe vorbe

mari spre lauda judeului şi a lui Orm şi, deşi Orm era un flăcăiandru printre ei, vedeau acum cu toţii în el pe căpetenia lor.

Orm îl întrebă pe stegar ce aveau de gând cu ei şi dacă-l cunoştea pe Solomon; dar tot ce ştia stegarul era că el primise poruncă să-i ducă la Cordova, iar pe judeu nu-l cunoştea.

Ajunseră şi la cetatea califului şi văzură că se întindea pe amândouă malurile fluviului cu case înghesuite una într-alta, cu palate albe, cu turnuri şi grădini de palmieri. Se minunară de mărimea şi de frumuseţea acelei falnice cetăţi care întrecea tot ce-şi putuseră închipui vreodată; iar bogăţia ei li se păru destul de mare spre a ajunge din belşug tuturor oamenilor mării din împărăţia danilor.

Fură duşi prin oraş la deal uitându-se într-una cu mirare la forfota de oameni; însă femeile erau cam rare şi vikingii se tot plângeau că nu puteau deosebi prea mare lucru nici chiar la cele întâlnite în treacăt, pentru că toate purtau mantii până la pământ şi aveau feţele ascunse sub valuri până la sprâncene.

— Ar trebui să fie tare slută o femeie, spuse Toke, ca să nu-mi pară acum frumoasă, dacă aş putea cumva să intru în vorbă cu vreuna; căci suntem de vreo trei ani printre oamenii aceştia fără să ne fi desfătat cu vreo femeie de a lor.

— Numai s-ajungem iarăşi slobozi, spuse Ogmund, şi-o să avem femei cu droaia, la fel ca toţi, fiindcă bărbaţii lor nu prea arată cine ştie ce grozavi faţă de noi.

— Orice bărbat din ţara asta, spuse Orm, poate să aibă patru neveste, după ce l-a recunoscut pe Profet şi i-a primit învăţătura. Dar, o dată ce-a primit legea Profetului, nu îi mai este îngăduit să bea un strop de vin.

— Alegerea nu e uşoară, spuse Toke, căci berea lor e cam subţire pentru limba mea. Se poate însă să nu fi gustat încă din zăcătoarea lor mai bună. Iar cât despre femei, îmi pare că patru ar fi tocmai atâtea câte mi-ar trebui.

Glumind şi minunându-se ajunseră într-un târziu la o căsoaie cu o ogradă mare plină de oşteni, şi acolo rămaseră să doarmă în noaptea aceea. A doua zi veni un om străin şi-i duse până la o altă casă din apropiere; fură luaţi îndată în primire de băieşi şi de bărbieri, şi li se puse dinainte o băutură răcoroasă în nişte cupe mici, cu meşteşug lucrate. Apoi li se dădură veşminte mai uşoare, care nu-i mai rodeau prea tare; căci, întrucât fuseseră aproape goi atâta vreme, hainele li se păreau acum grozav de aspre şi de grele. Uitându-se unii la alţii începură să se minuneze şi să râdă văzând cât de schimbaţi erau; şi, după toate astea, spre marea lor uimire, fură duşi într-o încăpere plină cu de-ale gurii, unde un bărbat îi aştepta cu zâmbetul pe buze şi le ură cu plecăciune bun venit. Ei îl recunoscură îndată pe judeul Solomon, cu toate că era cu totul altfel decât cum îl văzuseră ultima dată; acuma se vedea într-adevăr că era un bărbat puternic şi bogat.

Era prietenos cu ei, îi îmbie să bea şi să mănânce şi să se simtă ca la ei acasă; uitase însă cea mai mare parte din vorbele ce le ştiuse pe limba celor de la miazănoapte, aşa că numai el şi Orm puteau să stea de vorbă. Îi spuse că făcuse tot ce fusese în stare pentru ei, de îndată ce aflase cât ajunseseră de rău, fiindcă ei îi făcuseră odată cel mai mare bine, şi acum era o mare bucurie pentru el că în sfârşit putea să-i răsplătească. Orm îi răspunse cu mulţumiri din partea tuturor, dar, căutând vorbe cât mai frumoase, adaugă că ar fi vrut sa ştie dacă acuma erau oameni slobozi sau mai departe robi.

Solomon îi răspunse că rămâneau robii califului, şi în privinţa asta el nu putea face nimic; numai că, de atunci încolo, aveau să slujească în straja palatului care era alcătuită din cei mai buni oşteni prinşi de calif în lupte precum şi din robi cumpăraţi anume pentru asta prin ţări străine. Califii din Cordova avuseseră întotdeauna o astfel de strajă, mai spunea el, fiindcă aşa puteau dormi mai liniştiţi în patul lor decât cu nişte supuşi înarmaţi care puteau fi mai uşor ademeniţi de rude şi prieteni ca să ridice

mâna împotriva lor atuncea când în ţara domnea nemulţumirea.

Dar, mai spunea el, până să fie rânduiţi în strajă la palat, aveau să fie mai întâi oaspeţii lui, pentru a se mai întrema puţin după atâtea suferinţe; aşa că au rămas la el cinci zile şi-au dus-o tot atât de bine ca şi vitejii care petrec la masa lui Odin. S-au înfruptat dintr-o mulţime de bucate alese şi li s-au adus-băuturi după dorinţă; le-au cântat muzicanţi şi s-au înveselit de vin în fiecare seară, căci, pentru Solomon, nici un profet din lume nu oprise această băutură. Dar Orm şi ceilalţi erau într-una cu ochii pe Toke, ca nu cumva să bea peste măsură, să verse lacrimi şi să sară la bătaie. Stăpânul casei dădu la fiecare câte o sclavă tânără ca să le ţină de urât în pat, şi aceasta îi bucură mai mult decât orice. Îl lăudară toţi ca pe un om darnic şi ca pe-o căpetenie de luptători, spunând că era la fel de bun ca şi când ar fi fost de gintă scandinavă, iar Toke adăugă că rareori i se întâmplase să aibă aşa noroc la pescuit cum avusese atuncea când îl scosese din senin din mare pe acel judeu cu atâta vază. În timpul dimineţii trândăveau până târziu în nişte aşternuturi moi de puf cum nu văzuseră în viaţa lor, iar la masă se ciondăneau în glumă pentru cea mai nurlie sclavă, însă nici unul nu voia s-o schimbe pe a lui.

A treia zi spre seară, Solomon lua pe Toke şi pe Orm deoparte şi le spuse că trebuiau să-l însoţească undeva, căci mai era acolo o fiinţă căreia trebuiau să-i mulţumească pentru dezrobirea lor şi care, poate, făcuse pentru ei mai mult decât făcuse el. Plecară împreună cotind pe ulicioare; pe drum Orm întrebă dacă nu cumva Khalid, vestitul poet din Malaga, venise la Cordova şi dacă el era acela pe care trebuiau să-l întâlnească. Dar Solomon răspunse că fiinţa pe care aveau s-o vadă era mult mai sus-pusă decât Khalid.

— Şi numai un străin, adăugă el cam în zeflemea, poate să creadă că acel Khalid ar fi un mare bard, oricât ar trâmbiţa el însuşi asta. Căci, dacă stau să-i număr bine pe cei cu adevărat poeţi de seamă care trăiesc acum sub

stăpânirea înţeleptului calif, nu suntem decât cinci cu toţii; iar Khalid nu va ajunge niciodată printre noi, oricât de mult s-ar strădui să-i sune vorbele din coadă. Faci bine însă, Orm, că spui astfel de lucruri bune despre el, căci, fără răvaşul lui, n-aş fi aflat nimica despre tine şi despre soţii tăi, de aceea, dacă îl întâlneşti şi el îşi zice mare bard, nu trebuie să-i zdruncini năzăreala.

Orm îi răspunse că el avea destulă minte ca să-i lase pe poeţi să creadă tot ce vor atuncea când e vorba de mărimea lor; iar Toke voia acum să ştie de ce-l luaseră cu ei la acea preumblare când el nu pricepea o boabă din cele ce vorbeau şi se simţea atât de bine petrecând în casă. Dar Solomon îl linişti spunându-i că trebuia neapărat să meargă, fiindcă aşa era porunca.

Ajunseră la o grădină împrejmuită şi se opriră în faţa unei porţi care le fu deschisă îndată; păşiră înăuntru, înaintară printre pomi frumoşi şi fel de fel de flori şi ajunseră într-un loc unde ţâşnea cu susur un havuz, iar apa limpede curgea prin iarba înflorită în nişte pârâiaşe şerpuite. Din partea cealaltă venea o lectică purtată de patru slujitori, iar în urmă mergeau două roabe şi doi arapi cu săbii.

Solomon se opri, şi-odată cu el Orm şi Toke. Lectica fu lăsată jos, iar roabele păşiră în grabă înainte şi rămaseră smerite în cele două părţi când o femeie cu faţa ascunsă sub un văl puse piciorul pe pământ. Solomon o salută făcând trei temenele cu mâinile la frunte, iar Orm şi Toke înţeleseră că trebuia să fie o femeie de neam regesc; dar ei rămaseră drepţi pe picioare, căci lor li se părea nepotrivit ca un bărbat în toată firea să facă plecăciuni unei femei.

Străina îi răspunse lui Solomon dând mândră din cap şi se uită pe rând la Toke şi la Orm şoptind ceva sub văl; şi ochii ei zâmbeau prietenos. Solomon se înclină din nou în faţa ei, apoi grăi:

— Viteji din Ţara de la Miazănoapte, mulţumiţi-i înălţimii Sale Subaida; fiindcă puterea ei v-a slobozit din lanţuri !

Atuncea Orm îi spuse privind-o drept în ochi:

— Dacă ne-ai ajutat să fim iar slobozi, îţi datorăm cea mai adâncă recunoştinţă. Noi nu ştim însă cine eşti şi pentru ce ai fost atât de binevoitoare.

— Şi totuşi noi ne-am mai văzut, rosti ea cu dulceaţă-n glas;şi poate că nu m-aţi uitat cu totul de atunci.

Zicând acestea îşi trase vălul la o parte, iar Solomon se înclină din nou. Toke se apucă de barbă şi îi şopti lui Orm:

— Dar asta-i fata mea, aceea din cetate, şi parcă mai frumoasă ca atunci. Mare noroc mai trebuie să aibă dacă a ajuns regină după aia ! Şi tare mi-ar plăcea să ştiu de-i pare bine că mă vede iar !

Ea se uită la Toke şi-l mustră zâmbind:

— De ce-i vorbeşti prietenului tău şi nu mie ?

Orm îi răspunse că Toke nu ştia boabă arăbeşte, dar că îşi amintea de ea şi socotea că frumuseţea ei sporise mult de când se despărţiseră odinioară.

— Iar noi ne bucurăm nespus, adăugă, căţi-ai găsit norocul, fericirea şi puterea, căci nouă ni se pare că eşti vrednică de toate bucuriile din lume.

Ea îl privi pe Orm cu luare-aminte, zâmbi şi spuse:

— Iar tu, roşcatule, ai izbutit săînveţi limba asta la fel ca mine. Care din voi e mai viteaz, tu sau prietenul tău care mi-a fost scurt timp stăpân ?

— Amândoi suntem socotiţi deopotrivă de viteji, răspunse Orm;însă eu sunt mai tânăr şi n-am fost în atâtea bătălii ca el; iar el a dobândit şi multă faimă atunci când am cuprins cetatea în care te aflai. De aceea, socot că el e mai destoinic decât mine, cu toate că nu-ţi poate spune singur asta în arabă. Dar mai viteaz decât noi doi era căpetenia noastră, Krok, numai că el e mort acum.

Ea spuse că îşi amintea de Krok şi că arareori căpeteniile de războinici trăiau prea mult. Orm îi istorisi cu de-amănuntul cum murise, iar Subaida clătină uşor din cap, apoi îi spuse:

— Între voi şi mine soarta a urzit în chip ciudat. Voi aţi cuprins cetatea noastră, l-aţi omorât pe tatăl meu şi pe

mulţi alţii ce se aflau acolo, şi pentru asta eu ar fi trebuit să vă
port ură şi să vă prigonesc până la moarte. Dar tatăl meu a fost un om barbar şi s-a purtat cu maică-mea ca un sălbatic, şi îl uram, şi mă temeam de el ca de un diavol plin de păr. Mi-a părut bine când a fost ucis, şi nu m-am întristat când am ajuns printre străini; şi, tot aşa, n-am plâns nici că am fost iubită de prietenul tău, cu toate că a fost un chin că nu puteam să ne înţelegem prin cuvinte. E drept că nu mi-a prea plăcut duhoarea bărbii lui; dar avea ochii veseli şi un râs prietenos, şi asta îmi plăcea; şi mă strângea la piept cu grijă, chiar când era întărâtat de băutură şi zorit de poftă. Şi nici o vânătaie n-a rămas pe trupul meu cât am fost cu el, şi mi-a dat să car o povară mică pe drumul spre corabie. Spune-i şi lui !

Orm se întoarse către Toke şi-i tălmăci tot ce-i spusese ea. Acesta ascultă cu multă încântare şi grăi:

— Acuma poţi vedea şi tu ce mare baftă am eu la femei. Dar ea e cea mai bună dintre toate, aşa să-i spui din partea mea. Socoţi cumva că se gândeşte să mă facă un om de vază în ţara asta ?

Orm îi răspunse că ea nu pomenise nimic despre aşa ceva, iar după ce îi tălmăci cuvintele lui Toke, o rugă să povestească ce i se întâmplase din ziua când se despărţiseră.

— Mai-marele peste corăbii m-a adus aicea, la Cordova, începu ea, şi el nu s-a atins de mine, cu toate că a trebuit să stau în pielea goală în faţa lui. El îşi dăduse seama că eram un dar ales pentru stăpânul său, vizirul. Acum sunt a lui Almansur, vizirul califului şi omul cu puterea cea mai mare în ţară; şi, după ce a poruncit să mi se dea o brumă de învăţătură în legea Profetului, din sclavă m-a făcut întâia lui soţie, deoarece el a găsit că frumuseţea mea e mai presus decât a celorlalte. Fie slăvit numele lui Alah ! Şi astfel, datorită vouă, mi-a mers bine; căci dacă voi n-aţi fi cuprins cetatea, aş mai fi stat şi acum acolo temându-mă de tatăl meu şi-aş fi avut de soţ un om de rând cu toată

frumuseţea mea. Iată de ce-am voit să vă ajut după puterea mea când Solomon, care-mi lucrează nişte podoabe minunate, mi-a dat de ştire că încă mai eraţi în viaţă.

— Trei sunt la număr, spuse Orm, cei cărora le datorăm recunoştinţă pentru că ne-au ajutat ca să scăpăm din lanţuri; tu, Solomon şi un bărbat de seamă din Malaga cu numele Khalid. Acum ştim însă că puterea ta e cea mai mare, şi de aceea ţie trebuie să-ţi mulţumim mai mult. Iar norocul nostru a fost c-am dat peste fiinţe ca tine şi ceilalţi doi, căci altfel am fi stat şi azi la vâsle şi n-am fi aşteptat nimica altceva, doar moartea. Aoum suntem cu toţii bucuroşi că vom intra în slujbă la stăpânul tău şi că-l vom ajuta să lupte împotriva mulţilor vrăjmaşi. Dar ni se pare cam ciudat că tu, cu toată trecerea ce-o ai, ai fost în stare să-l înduplеci să ne scoată din robia de la vâsle, căci noi, vânturătorii mărilor din miazănoapte, suntem priviţi aici vrăjmaşi încă din timpul feciorilor lui Lodbrok.

— Voi l-aţi slujit pe domnul şi stăpânul meu, vizirul Almansur, luând cetatea tatei şi dându-mă plocon în mâna lui. Şi, printre noi, e lucru bine cunoscut că oamenii din ţara voastră sunt dintre cei ce-şi ţin cuvântul dat şi vajnici luptători. Fiindcă atât califul Abderrachman cel Mare cât şi tatăl lui, emirul Abdullah, aveau mulţi vikingi în straja lor; pe vremea aceea ei erau şi mari jefuitori ai coastelor spaniole, dar de atunci n-au mai venit prea mulţi încoace, iar acuma, afară de voi opt, nu se mai află nici unul în straja palatului. Şi, dacă-l veţi sluji cu cinste şi credinţă pe domnul şi stăpânul meu, vizirul Almansur, răsplata voastră va fi mare; stegarul străjii o să vă dea la toţi îmbrăcăminte de război şi arme bune. Iar pentru voi doi am şi eu un dar.

Strigă pe unul dintre slujitorii de la lectică şi acesta se înfăţişă cu două săbii; aveau teci măiestrit împodobite şi cingători cu catarame grele de argint. Ea înmână una întâi lui Toke, pe cealaltă i-o dărui lui Orm. Ei le primiră cu mare bucurie, căci parcă le lipsea ceva umblând neînarmaţi, aşa cum trebuiseră să umble până atunci. Le traseră din teci

îndată, le cercetară gura cu luare-aminte şi le cumpăniră ca să vadă cum stătea mânerul în pumn. Solomon se uită la săbii şi spuse:

— Sunt lucrate în Toledo, unde se află făurarii cei mai iscusiţi, atât în aur şi argint cât şi în oţel. Acolo încă se mai fac Săbiile drepte, aşa cum se făceau pe vremea regilor goţi, mai înainte ca slujitorii Profetului să fi venit în ţara asta. Şi săbii mai bune ca acestea nu mai făureşte nimeni în zilele noastre.

Toke începu să râdă cu hohote de încântare, murmură ceva doar pentru sine, apoi rosti să fie auzit i

Mult au răbdat mâinile războinicului
vâsla cea aspră de lemn;
acum a venit iarăşi vremea
să ţină în mână o spadă de luptă

Orm nu prea putea să se împace să rămâna mai prejos ca Toke în meşteşugul stihurilor; aşa că se gândi puţin, ridică sabia în faţă şi spuse:

Spada dăruită de-o frumoasă
o ridic cu mâna stângă
la fel ca Tyr printre zei:
Şarpele[12] poate iar să muşte !

Subaida zâmbi şi spuse:

— A dărui unui bărbat o spadă e la fel ca a dărui unei femei o oglindă: atunci ei nu mai au ochi pentru altceva. E plăcut însă când vezi că darurile-ţi sunt primite cu atâta bucurie; să le purtaţi cu mult noroc !

Orm îi răspunse:

12„Orm” înseamnă „Șarpe”

— Acuma ne simţim ca nişte căpetenii, Toke şi eu, căci săbii la fel de bune ca acestea n-am mai văzut vreodată. Iar dacă domnul şi stăpânul tău, vizirul Almansur, e tot ca tine, atunci e vrednic să-l slujim.

Şi cu aceasta întâlnirea lor se termină, căci Subaida le dădu să înţeleagă că se făcuse timpul să-şi ia rămas bun şi că, poate cândva, vor mai avea prilejul s-o revadă. Îşi puse vălul, se urcă în lectică şi robii porniră iar la drum.

Ei se întoarseră cu Solomon la casa lui, şi toţi ceilalţi avură multe de vorbit în cinstea Subaidei şi despre darurile ei alese. Iar Solomon adăugă că el o cunoscuse cu un an în urmă; căci îi vânduse de mai multe ori podoabe şi îşi dăduse seama îndată că era fata pe care-o dobândise Toke în cetatea margrafului neomenos, cu toate că frumuseţea ei sporise mult de atunci. Şi Toke se făli:

— E bunăşi frumoasă, şi nu-l uită pe cel ce l-a iubit întâi; şi-mi vine tare greu, acum când am văzut-o iarăşi, s-o ştiu nevasta unui mare dregător. E totuşi lucru bun că nu e a moşneagului burtos, cel cu ciocanul de argint, care ne-a pus pe toţi în lanţuri. Dar nu vreau să mă plâng prea mult, căci fata pe care mi-a dăruit-o Solomon n-are nici un cusur.

Orm începu apoi să-ntrebe despre Almansur, domnul şi stăpânul Subaidei, mirându-se cum de putea să fie el cel mai puternic om din ţară, când mai puternic trebuia să fie negreşit califul; iar Solomon îl lămuri cum era şi cu asta. Califul dinainte în Cordova, Hacham cel învăţat, fiul lui Abderrachman cel Mare, fusese un stăpân cumplit, cu toate că şi-a petrecut aproape toată vremea citind la cărţi şi stând de vorbă cu învăţaţii; la moartea lui lăsase ca urmaş un fiu în vârstă fragedă cu numele Hischam, care acum era calif. Iar pentru cârmuirea ţării cât timp Hischam era nevârstnic, Hacham numise dinainte pe cel mai bun dintre sfetnicii săi împreună cu prima sa soţie, mama copilului; şi aceştia găsiră că puterea era dulce şi rânduiră treburile astfel ca tânărul calif să stea închis într-o cetate răspândind zvonul că era atât de credincios şi blând, încât nu se putea îndeletnici cu treburi pământeşti. Iar acest dregător, ca

mai-marele ţării, dobândise multe izbânzi împotriva creştinilor de la miazănoapte, şi din pricina asta primise numele de Almansur, adică biruitorul. Regina, mama califului, îl iubise multă vreme pe viteazul Almansur mai mult decât orice pe lume; însă lui Almansur i se făcuse cam lehamite de ea, căci era mai în vârstă decât el şi uneori cicălitoare, când era vorba de putere; şi, din această pricină măruntă, stătea acum şi ea închisă, ca şi fiul ei, califul, iar Almansur domnea de unul singur ca ocârmuitor al ţării în numele califului. Şi pentru ceea ce făcuse împotriva califului şi-a mamei lui, era urât de mulţi; dar, tot aşa, era iubit de mulţi pentru izbânzile printre creştini, iar faţă de străjerii săi era un stăpân bun, deoarece avea încredere în ei şi-i socotea ca pe un scut în faţa tuturor acelora care-l urau şi-i purtau pică. De aceea, era de aşteptat ca Orm şi soţii săi să aibă zile bune la palat când domnea pacea, dar totodată mocnea şi pofta lui de luptă; fiindcă, în fiecare primăvară, lui Almansur îi venea chef să plece la război cu oaste mare fie împotriva regelui Asturiei şi-a ducelui de Castilia, fie împotriva regelui de Navarra şi-a ducilor aragonezi, până departe către miazănoapte, aproape de hotarul francilor. Era o spaimă pentru toţi aceştia, aşa că ei se învoiau adesea să-i plătească bir, numai să nu-l mai vadă colindând prin ţările lor.

— O să le fie însă greu să scape de urgia lui plătind, urmă pe gânduri Solomon, şi asta din pricină că e un om nefericit. El e puternic şi biruitor în lupte, şi tot ce-a început până acuma a isprăvit cu bine, dar toată lumea ştie că e veşnic chinuit de-o mare spaimă. Căci el a ridicat mâna asupra califului, care e umbra Profetului, şi i-a răpit puterea; şi pentru asta se teme de mânia lui Alah, şi n-are nici un pic de linişte în suflet. În fiecare an încearcă să-l îmbune pe Alah cu noi războaie prigonind creştinii şi de aceea el nu ia niciodată bir de la seniorii creştini; căci vrea să aibă oricând la mână pe câţiva dintre ei, spre a putea să-i cerceteze şi cu sabia, ca mărturie a credinţei sale înflăcărate. Şi dintre toţi războinicii născuţi în ţara asta el e

cel mai cumplit; şi a făcut un jurământ: că va muri pe câmpul de bătaie cu faţa către cei ce se închină la fel de fel de idoli şi cred că fiul lui Iosif e Dumnezeu. Lui nu-i prea pasă cine ştie ce de poezie şi de muzică, şi soarele e palid pentru poeţi acum faţă de strălucirea de pe vremea lui Hachan cel învăţat; dar în răstimpurile sale de odihnă îşi găseşte desfătarea în podoabele de aur, de argint şi nestemate, şi de aceea eu nu mă număr printre cei ce-l ponegresc. Mi-am rostuit această casă în Cordova numai spre a putea face mai lesne negoţ cu el; şi mulţi să-i fie anii, toate să-i meargă bine, căci pentru un giuvaergiu e cu adevărat un stăpân bun !

Acestea şi multe altele îi spuse Solomon lui Orm, iar Orm le tălmăci lui Toke şi celorlalţi; şi toţi rămaseră încredinţaţi că acel Almansur era într-adevăr un domnitor cu mare faimă. Nu prea puteau pricepe însă teama lui de Alah, căci, pentru vikingi, teama faţă de zei era ceva necunoscut.

Mai înainte de a se împlini timpul să plece din casa lui Solomon, acesta le dădu poveţe de folos în multe treburi; iar pe Toke îl mai sfătui ca, pe viitor, să nu mai lase să se înţeleagă că el fusese cândva stăpânul Subaidei.

— Fiindcă nici domnitorilor nu le place mutra celor ce s-au culcat vreodată cu femeile lor mai mult decât ne place nouă, spuse el cu tâlc; şi-a fost destul de îndrăzneţ din partea ei cutezând să aibă o întâlnire cu voi doi, cu toate că au fost de faţă martori care au văzut că totul s-a desfăşurat cum se cuvine. Căci Almansur e un stăpân cu ochiul ager, căruia nu-i scapă nimic în lucruri de-astea ca şi-n toate celelalte, aşa ca Toke ar trebui să ia aminte ce i-am spus acum.

Toke răspunse ca în privinţa asta nu vedea nici o primejdie; şi lucrul la care se gândea mai mult era ca să-i găsească un nume potrivit frumoasei sale săbii. Fiindcă o sabie atât de minunată ca a lui, venea fără îndoială dintr-o făurărie tot atât de vestită ca aceea în care fusese lucrată Gram, spada lui Sigurd, sau Mimming, care a fost a lui

Didrik, sau Skofnung, pe care a purtat-o Rolf Krake; de aceea, ca şi acestea, şi-a lui va trebui să aibă nume. Totuşi el nu putea găsi vreunul care să-i pară destul de bun, cu toate că se gândea într-una doar la asta. Orm însă o numi pe-a lui Blåtunga[13].

Se despărţiră de Solomon cu multe dovezi de recunoştinţă, fură duşi la palatul lui Almansur şi luaţi în primire de un stegar; după aceea primiră îmbrăcăminte de război şi armele de trebuinţă şi-şi începură slujba ca oşteni în strajă. Iar pentru cei şapte tovarăşi Orm ajunsese căpetenie.

13 Limbă albastră

VII

Despre slujba lui Orm în straja lui Almansur
şi
cum a plutit pe valuri cu clopotul Sfântului Iacob

Orm şi-a început slujba în straja palatului din Cordova în anul care era socotit drept al optulea din domnia califului Hischam; era cu trei ani înainte de năvala lui Bue Digre şi Vagn Akesson în Norvegia. Şi în această slujbă a stat patru ani încheiaţi.

Oştenii din straja palatului se bucurau de multă trecere şi aveau îmbrăcăminte mai împodobită decât a celorlalţi. Zalele lor erau uşoare şi subţiri, dar ferecate mai frumos şi mai bine călite decât toate împletiturile de fier pe care Orm şi soţii lui le încercaseră până atunci. Coifurile lor aveau o poleială de argint, şi peste zale purtau câteodată nişte mantii stacojii; iar scuturile lor aveau pe margini un şir de litere frumoase, ca o ghirlandă. Aceleaşi semne erau brodate şi pe flamura cea mare a lui Almansur care era purtată înaintea lui întotdeauna la războaie, iar înţelesul lor era: Nici un biruitor afară de Alah !

Când Orm şi soţii săi s-au dus întâia oară la palat pentru a fi înfăţişaţi lui Almansur de mai-marele străjii, toţi au rămas uimiţi văzându-l în carne şi oase, căci ei şi-l făuriseră în minte o mândreţe de voinic, ca toţi vitejii. Era un om neînsemnat, slab şi pe jumătate chel, galben-verzui la faţă şi cu pleoapele pleoştite; şedea printre perniţe pe un pat jos şi larg şi se tot scărpina în barbă vorbind grăbit către doi dregători care stăteau smeriţi în faţa lui şi-i aşterneau de zor poruncile pe nişte suluri de hârtie. Lângă divan, pe o

masă, se afla un sipet de aramă, iar alături un talger încărcat cu fructe şi o cuşcă mare de sârmă împletită; în ea se zbenguiau nişte maimuţe mititele sărind de colo-colo pe o roată care se învârtea într-una. În timp ce dregătorii scriau de zor ce le spusese mai-înainte, el lua fructe de pe talger, le vâra printre ochiurile cuştii şi se uita cum se bateau maimuţele ca să apuce poamele scoţând afară mâinile lor mici pe care le întindeau cu stăruinţă după altele; el însă nu râdea de giumbuşlucurile lor, ci se uita la ele cu o faţă întristată vârând printre zăbrele alte fructe şi începând din nou să le vorbească dregătorilor care scriau mereu.

După un timp le dădu drumul scriitorilor şi porunci mai-marelui în strajă să se apropie cu oamenii cei noi; îşi ridică privirea aţintită către cuşcă şi se uită pe rând la Orm şi la ceilalţi. Ochii lui negri erau trişti; dar undeva, departe, în străfundul lor, parcă ardea un foc, aşa că tuturor le era greu să-i întâlnească scânteia din pnvire mai mult decât o clipă. Îi cercetă pe vikingi cu de-amănuntul, unul câte unul, şi clătină din cap a încuviinţare.

— Ăştia par să fie într-adevăr războinici, îi spuse el mai-marelui în strajă. Ştiu limba noastră ?

Mai-marele îl arătă pe Orm cu mâna şi spuse că el ştia limba arabă, dar ceilalţi prea puţin, sau chiar deloc, şi că îl socoteau pe Orm drept căpetenie.

Atuncea Almansur se întoarse către Orm:

— Care ţi-e numele ?

Orm îşi rosti îndată numele şi-l lămuri ce însemna. Almansur îl întrebă din nou.

— Cine e regele tău ?

— Harald Gormsson, răspunse Orm, şi e stăpân peste împărăţia danilor.

— N-am auzit vreodată de numele acesta, urmă pe gânduri Almansur.

— Poţi să te bucuri că n-ai auzit, stăpâne, răspunse Orm, căci până hăt-departe, pe unde îi ajung corăbiile, toţi regii au pălit doar auzind de acest nume.

Almansur se uită la Orm mai cu luare-aminte; apoi grăi:

— Îmi pari ager la limbă, şi poate că porţi numele pe drept. Regele tău le e prieten francilor ?

— Le-a fost prieten pe vremea când avea necazuri chiar în ţara lui. Acuma însă, când norocul e din nou cu el, le pârjoleşte târgurile şi cetăţile, atât în Francia cât şi în Saxonia. Şi trebuie să ştii că e un rege cu mult noroc.

— Poate că e un rege bun, bodogăni în barbă Almansur. Care e dumnezeul tău ?

— Deh, întrebarea asta e ceva mai grea, stăpâne, răspunse Orm. Zeii mei sunt zeii neamului meu şi-s socotiţi puternici, ca şi noi. Sunt mulţi la număr, dar unii au îmbătrânit, aşa că doar puţini mai ţin acum seama de ei, şi-s pomeniţi numai de scalzi. Cel mai puternic se numeşte Thor; e roşcovan ca mine şi toţi îl socotim prieten. Iar cel mai înţelept e Odin; el e zeul vitejilor, şi se spune că, datorită lui, noi, vikingii suntem războinici fără de pereche. Dar nu ştiu dacă vreunul dintre ei o fi făcut ceva şi pentru mine; ştiu însă sigur că eu unul n-am făcut mare lucru pentru ei. Şi cred că zeii noştri sunt departe tare de ţara asta însorită.

— Acum ascultă, măi pagâne, şi ia aminte bine la ce-ţi spun, rosti cu voce aspră Almansur: Nu. este nici un dumnezeu afară de Alah ! Să nu mai spui că sunt mai mulţi; nici că sunt trei; va fi mai bine pentru tine la judecata de apoi dacă n-o să mai spui aşa. Alahe Singurul, Sublimul, Veşnicul; iar Mahomed profetul lui. Acesta este adevărul şi trebuie să crezi în adevăr. Când pornesc la război împotriva creştinilor, fac asta doar pentru Alah şi pentru Mahomed; şi ar fi rău dacă oştenii străjii mele nu i-ar slăvi cum se cuvine. Aşa că, începând din clipa asta, tu şi ai tăi să nu vă mai rugaţi unui alt dumnezeu afară de cel adevărat.

Orm îi răspunse:

— Noi, vikingii, nu prea avem năravul să-i tot chemăm pe zei fără vreun rost, căci nu vrem să-i scârbim cu strigăte şi văicăreli. În ţara asta n-am mai chemat în ajutor vreun zeu de când, odată, am adus jertfă zeului care frământă

mările ca să ne întoarce sănătoşi şi cu noroc acasă; şi nici atuncea nu ne-a folosit, fiindcă îndată după aceea s-au arătat corăbiile tale, iar noi, cei care ne aflăm aici, am fost prinşi şi robiţi la vâsle. Poate că zeii noştri nu prea au putere în ţara asta. Şi de aceea eu, stăpâne, îţi fac cu dragă inimă pe plac, şi-o să mă rog la zeul tău aici, în ţara ta. Şi, dacă asta-ţi este voia, o să-i întreb şi pe ceilalţi ce cred şi ei în treaba asta.

Almansur făcu un semn din cap, iar Orm se întoarse către soţii săi:

— El zice că trebuie să ne rugăm la zeul lui. El n-are decât unul singur, acesta e Alah, şi nu-i plac ceilalţi zei. Eu cred că zeul lui e tare în ţara asta, iar zeii noştri slabi, fiind atâta de departe de meleagurile noastre. Vom fi văzuţi mai bine dacă vom face cum e datina pe aici, şi-ar fi nechibzuit din partea noastră să ne împotrivim lui Almansur pentru atâta lucru.

Vikingii socoteau că n-aveau alta de ales, căci ar fi fost o neghiobie să întărâte un stăpân ca Almansur; aşa că, în cele din urmă Orm se întoarse iarăşi cu faţa către Almansur şi-i spuse că toţi primeau de bunăvoie să se închine lui Alah şi să nu mai cheme în ajutor pe nimeni altul.

Atuncea Almansur dădu poruncă să fie aduşi înăuntru doi hogi şi un cadiu; iar Orm şi soţii săi fură puşi să rostească în faţa lor vorbele sfinte ale slujitorilor lui Mahomed, aceleaşi pe care i le spusese Almansur lui Orm: că nu e vreun alt dumnezeu afară de Alah şi că profetul lui e Mahomed. Şi tuturor, în afară de Orm, le fu cam anevoie să îndruge vorbele acestea, cu toate că erau rostite una câte una limpede și cu răbdare.

Când jurământul de credinţă se sfârşi, Almansur părea foarte împăcat şi spuse preoţilor săi că socotea că prin aceasta el îi făcuse lui Alah o mare bucurie, iar preoţii se înclinară până la pământ recunoscând că adevăr grăise. Apoi vârî mâna în sipetul ce se afla pe masa lui, scoase cu pumnul nişte bani de aur dinăuntru şi dărui la fiecare dintre vikingi câte douăzeci, iar lui Orm de două ori pe atâta. Le

mulţumi pentru dovada de credinţă, şi după aceea fură duşi înapoi de mai-marele străjii care-i lăsă în voia lor.

Toke luă cuvântul:

— Acum ne-am lepădat de zeii care au fost ai noştri din moşi-strămoşi, şi poate că-i mai bine aşa într-o ţară străină, unde domnesc alţi zei; dar dacă mai ajung vreodată acasă, o să mă tem mai mult de ei decât de acest Alah. Aici cred însă că Alah e cel mai bun, iar noi am căpătat şi aur datorită lui. Şi o să-l preţuiesc încă mai mult atunci când o să-mi dăruiască şi femei.

Curând după înfăţişarea lor, cumplitul Almansur dădu poruncă să se pregătească de război, apoi purcese către miazănoapte cu straja sa şi oaste mare şi făcu jaf timp de trei luni în Navarra şi prin ducatele aragoneze; Orm şi ai săi au dobândit acolo şi pradă, şi femei; şi erau mulţumiţi cu slujba lor. După aceea au dus-o tot aşa: toamna şi primăvara se aflau departe, la război cu straja, pe lângă Almansur, dar rămâneau întotdeauna la odihnă pe căldurile din timpul verii şi în partea din an căreia oamenii de la miazăzi îi ziceau iarnă. Se străduiau să se deprindă cu obiceiurile ţării şi găseau puţine lucruri de care să se plânga lui Almansur; căci le făcea adesea daruri scumpe, spre a le câştiga încrederea şi a le păstra mereu supunerea fără sminteală, iar tot ce dobândeau în lupte şi la jafuri puteau să pună deoparte pentru ei după ce a cincea parte din agoniseală intra în mâinile lui Almansur.

Câteodată însă li se părea destul de greu să-l tot slujească pe Alah şi să-i tot facă Profetului pe plac. Căci atunci când, în vreme de război, găseau vin tare şi costiţe de purcel pe la creştini, erau opriţi să se înfrupte din aceste lucruri bune, cu toate că mult le mai duceau dorul la amândouă; şi rareori se încumetau să treacă peste această pravilă, care li se părea cea mai copilăroasă dintre toate despre care auziseră vorbindu-se, fiindcă asprimea lui Almansur era necruţătoare când era vorba de călcarea legii. Iar rugăciunile către Alah şi temenelele pentru Profet li se păreau prea dese; căci atât dimineaţa cât şi seara, când

Almansur era în cort, întreaga-i oaste îngenunchea cu faţa către locul unde se spunea că se afla cetatea sfântă a Profetului, şi trebuiau cu toţii sa-şi aplece fruntea până la pământ de mai multe ori. Lucrul acesta li se părea nepotrivit pentru nişte bărbaţi în toată firea, şi vrednic doar de râs, şi niciodată n-au putut să se obişnuiască pe deplin; dar se înţeleseră între ei să se descurce cât puteau mai bine şi să termine rugăciunea la fel ca şi ceilalţi.

În scurtă vreme se deosebiră ca războinici de nădejde şi dobândiră mare faimă printre cei din strajă. Ei înşişi se socoteau acolo drept luptătorii cei mai buni; iar când se lăcea împărţeala prăzii, nimeni nu cuteza să se apropie prea mult de partea lor. Erau opt inşi la număr: Orm şi Toke; Halle şi Ogmund; Tume, cel care vâslise cu Toke; Gunne, care vâslise cu Krok; Rapp, care era chior de un ochi; şi Ulf, cel mai în vârstă dintre ei şi care, pe vremuri, la un praznic de Crăciun, se alesese cu un colţ al gurii răsfrânt în sus şi din pricina asta fusese poreclit Grinulf[14], pentru că gura îi stătea pieziş şi era mult mai largă decât a altora. Norocul lor era acum atât de bun, că numai unul singur din ceata lor căzuse şi îşi lăsase oasele pe câmpul de bătaie în patru ani de când îl însoţeau pe Almansur.

În toată vremea asta au trebuit să umble mult de colo-colo; deoarece când barba lui Almansur începu să încărunţească, acesta se făcu din ce în ce mai aprig faţă de creştini, și rămânea din ce în ce mai rar în tihnă la Cordova. Erau cu straja când Almansur se avântă cel mai departe către miazănoapte, până la Pamplona, în regatul Navarrei, şi încercă de două ori zadarnic să ia cetatea, iar la a treia încercare o cuprinse şi o lăsă în voia jafului şi focului; Tume, care vâslise lângă Toke pe corabie, a fost ucis acolo de un pietroi zvârlit de-o catapultă. Apoi au plutit împreună chiar pe corabia lui Almansur până la Majorca, atuncea când guvernatorul insulelor începuse să se răzvrătească, și-au stat de strajă când Almansur a poruncit să i se taie capul răzvrătitului şi altora treizeci din neamul lui. Şi au luptat

14 Lup rânjit

prin colb şi pe o arşiţă cumplită într-o bătălie sângeroasă pe malul râului Henares, unde fuseseră împresuraţi de oastea ducelui castilian, dar până la sfârşit l-au încolţit şi l-au înfrânt; acolo, peste noapte, creştinii omorâţi în luptă au fost căraţi toţi la un loc şi stivuiţi într-un morman de leşuri, din vârful căruia un preqt de-al lui Almansur chema pe credincioşii lui Alah şi ai Profetului la rugăciune. Au mers apoi cu straja la alte mari războaie în regatul Leon, unde regele Sancho cel Gros fu hărţuit fără răgaz, până fu socotit chiar de oştenii lui drept un netrebnic, deoarece, din pricina grăsimii sale, nu mai putea să stea pe cal, şi-l detronară venind smeriţi cu bir la Almansur.

În timpul tuturor acestor crâncene războaie, Orm şi ai săi se minunau de înţelepciunea, de puterea şi de norocul cel bun al lui Almansur în tot ce începea, dar cel mai mult se minunau de spaima-i faţă de Alah şi, mai ales, de toate câte născocea pentru a-l îmbuna şi mulţumi pe zeul său. Colbul ce i se aşternea pe haine şi pe încălţări, când se afla pe câmpul de bătaie, era cu multă grijă adunat de slujitorii lui şi pus grăunte cu grăunte într-o pungă de mătase; şi, după fiecare luptă, colbul acela era luat şi dus acasă la Cordova. El rânduise de mai multă vreme să fie îngropat cu colbul strâns în războaiele sale împotriva creştinilor; căci Profetul spusese: Fericiţi cei ce-au umblat pe căi prăfuite în războaie împotriva necredincioşilor !

Dar, cu tot sacul lui de colb, spaima tot nu-l lăsa să doarmă liniştit, şi, în cele din urmă, se hotărî să facă o faptă mai măreaţă decât oricare altul şi să dărâme din temelii oraşul cel sfânt al creştinilor din Asturia, unde era înmormântat apostolul Iacob, marele făcător de minuni. În al doisprezecelea an de domnie al califului Hischam, care era al patrulea an al lui Orm şi al oamenilor săi în slujba lui Almansur, acesta strânse o oaste mai mare ca oricând şi porni către miazănoapte şi soare-apune străbătând Ţara Pustie, care era hotarul vechi dintre creştinii din Asturia şi andaluzieni. Ajunse la aşezările creştinilor, de cealaltă parte a pustiului, pe unde nu călcase nici o oaste andaluziană de

când îşi aduceau aminte cei bătrâni; şi în fiecare zi se dădeau bătălii, deoarece creştinii se apărau cu bărbăţie prin munţi şi trecători. Iar într-o noapte, când oastea se afla în tabără şi Almansur se odihnea în cortul mare după rugăciune, creştinii; năvăliră fără veste, şi la început avură spor; o ceată răzbătu în tabără şi se iscă învălmăşeală şi larmă mare, cu îndemnări la luptă şi strigăte de ajutor. Şi Almansur ieşi în grabă din cortul său, cu coif şi spadă, dar fără zale, spre a vedea ce se întâmplase; Orm şi doi dintre soţii săi, Halle şi Rapp Chiorul, erau de strajă la intrarea în cort în noaptea aceea. Atuncea, câţiva călăreţi vrăjmaşi veneau în goană îndreptându-se spre cort; şi, când îl văzură pe Almansur, ei îl recunoscură îndată după năframa verde de la coif, căci el era singurul din oaste care purta acea culoare, şi începură să urle cu înverşunare zvârlind cu lănci în el. Era aproape întuneric beznă, iar Almansur era acum bătrân şi nu se mai putea feri de lănci ca altădată; dar Orm, ce se afla în preajmă, se repezi ca fulgerul spre el şi îl trânti cu faţa în jos primind el însuşi două lănci în scut şi una în umăr. A patra îl zdreli pe Almansur în coapsă în vreme ce căzuse la pământ, aşa că sângele începu să-i curgă pe veşminte. Halle şi Rapp se repeziră spre vrăjmaşi zvârlind în ei cu lăncile şi doborând un călăreţ; apoi sosiră ajutoare din toate părţile, iar creştinii fură omorâţi în mare parte şi puşi pe fugă în neorânduială.

Orm trase afară lancea care-l nimerise în umăr, îl ajută pe Almansur să se ridice şi nu ştia ce avea să zică marele vizir fiindcă fusese doborât cu faţa la pământ. Dar Almansur era nespus de mulţumit de rana sa, întâia pe care-o căpătase până atunci; căci socotea o mare fericire să-şi poată da şi sângele pentru Alah, când vătămarea nu era prea grea. Aşa că porunci să se înfăţişeze de îndată trei dintre căpeteniile sale de spahii şi-i mustră aspru pentru că nu vegheaseră cu străşnicie în jurul taberei. Aceştia se aruncară cu faţa în ţărână şi începură să se vaite mărturisindu-şi vina; iar Almansur, aşa cum avea obiceiul de câte ori era în toane bune, le mai dădu răgaz să-şi facă

rugăciunea şi să îşi lege bărbile în sus până să vie gâdele ca să le taie capetele.

Lui Halle şi lui Rapp le dărui la fiecare câte un pumn de aur; apoi, în timp ce toţi străjerii oştii se mai aflau încă acolo, mai porunci ca Orm să fie scos în faţă. Îl cercetă îndelung, apoi rosti:

— Ai ridicat mâna asupra stăpânului tău, barbă-roşcată, şi asta nu trebuie s-o facă nici un oştean. Trântindu-mă cu faţa la pământ mi-ai ştirbit cinstea. Ce ai de spus la asta ?

— Prea multe lănci zburau în jurul nostru, răspunse Orm cu curaj, şi nu era nimica alta de făcut. Iar eu socot, stăpâne, că cinstea ta e atât de mare, că nu poate să fie vătămată numai de atâta lucru. Afară de asta, tu ai căzut cu faţa spre vrăjmaş, aşa că nimeni n-o să poată spune că te-ai ferit din calea lor.

— Găsesc că tot ce-ai spus ca să te aperi e întemeiat şi drept. Mi-ai scăpat viaţa, şi asta tot mai poate fi de vreun folos.

Bătu din palme şi porunci să se aducă din sipetul său cu podoabe un colan gros de aur şi adăugă:

— Bag seama că ai primit o lance în umăr, şi se vede bine că te doare. Dar iată şi un leac pentru arsură.

Şi atârnă el însuşi lanţul în jurul gâtului lui Orm, ceea ce însemna o cinste mare; iar după fapta asta, Orm şi oamenii săi se bucurară încă de mai multa trecere pe lângă domnitorul Almansur. Toke privi cu luare aminte lanţul şi mult îi păru bine că Orm primise o podoabă atât de scumpă.

— Şi nu încape îndoială, spuse el, că Almansur e cel dintâi dintre stăpânii ce merită a fi slujiţi. Dar socotesc că a fost un mare noroc, şi pentru tine, Orm, şi pentru noi ceilalţi, că nu l-ai doborât cu spatele întors către vrăjmaşi.

Apoi oştirea porni la luptă mai departe; şi după câtva timp ajunse la porţile oraşului cel sfânt, unde era înmormântat apostolul Iacob şi unde fusese înălţat un lăcaş de închinăciune chiar pe mormântul lui. Acolo se dădură lupte grele, fiindcă creştinii erau încredinţaţi c-aveau să fie

ajutaţi de bunul lor apostol şi se bătură straşnic; dar până la sfârşit ei fură covârşiţi de marea oaste a lui Almansur, iar oraşul cuprins şi pârjolit.

Acolo se aflau îngrămădite mari comori aduse de creştini din toată ţara, fiindcă acel oraş nu mai fusese ameninţat! niciodată de vreun vrăjmaş; şi s-a făcut pradă bogată, şi au fost luaţi mulţi prinşi. Şi ceea ce voia cumplitul Almansur să strice mai cu seamă era biserica cea mare de pe mormântul apostolului; dar aceasta era clădită doar din piatră şi nu putea să fie arsă. De aceea, el puse prinşi şi oameni mulţi din oastea lui ca s-o dărâme. În turnul ei atârnau douăsprezece clopote, numite după ucenicii lui Cristos; aveau un dangăt dulce şi erau socotite drept odoare minunate de creştini, şi mai cu seamă cel mai mare dintre ele, carc se numea Iacob.

Almansur porunci ca toate clopotele acelea să fie duse la Cordova de prinşii luaţi printre creştini, pentru a fi orânduite în moscheea cea mai mare cu gurile în sus, pline cu nard care să ardă veşnic spre slava lui Alah şi a Profetului. Erau grozav de grele şi anevoie de cărat, şi se făcură pentru ele nişte tărgi anume; şaizeci de prinşi aveau să tot asude rând pe rând pentru căratul fiecărui clopot. Cel al lui Iacob însă era prea greu, aşa că pentru el nu se putea întocmi vreo targă; şi nu putea fi dus nici într-un car cu boi pe drumurile şi potecile din munţi. Dar Almansur nici nu voia s-audă să lase acel clopot pe care-l socotea drept cea mai preţioasă pradă.

Aşa că porunci să se lucreze o podină pe care trebuia să fie aşezat cu grijă clopotul; aceasta urma să fie trasă înspre vale pe buşteni potriviţi şi rotunjiţi până la râul din apropiere spre a fi dusă mai departe pe o corabie până la Cordova. Iar când totul fu gata, cu bile potrivite dedesubt, fură vârâte nişte beldii trainice prin veriga clopotului şi mulţi oameni tot încercară să-l ridice pe podină; dar oamenii din miazăzi nu erau de ajuns de înalţi şi nici n-aveau destulă vlagă, şi când aduseră prăjini mai lungi, spre a putea să pună umărul mai mulţi, prăjinile se frânseră la

mijloc, iar clopotul rămase pe pământ. Orm şi oamenii săi se duseră şi ei acolo, se învârtiră în jurul lor miraţi şi începură să glumească şi să râdă. Toke le spuse:

— Socot că pentru şase oameni zdraveni asta n-ar fi o treabă grea.

— Eu cred, îl îndreptă atuncea Orm, c-ar fi de ajuns şi patru.

Apoi el, Toke, Ogmund şi Rapp Chiorul se rânduiră lângă clopot, băgară prin verigă un drug scurt şi îl urcară pe podină uşurel.

Almansur, care venise călare tocmai în vremea aceea, stătuse locului uitându-se la ei; când isprăviră treaba îl chemă pe Orm şi-i spuse:

— Ţie şi oamenilor tăi v-a dăruit multă putere atotputernicul Alah, slăvit să-i fie numele ! Şi mie mi se pare că numai voi sunteţi cei hărăziţi ca să urcaţi clopotul ăsta pe o corabie şi să mi-l duceţi la Cordova; căci alţii n-ar putea nici să-l urnească.

Orm făcu temeneaua până la pământ în faţa lui şi spuse că sarcina aceea nu-i părea prea grea.

Apoi Almansur dădu poruncă să se întocmească o ceată de cărăuşi zdraveni dintre cei prinşi; aceştia aveau să tragă clopotul la vale până la locul de unde se putea pluti pe râu şi să rămână mai departe vâslaşi pe o corabie ce se afla acolo pe care o luaseră de la asturieni. Doi slujitori din cei ce-l însoţeau pe Almansur fură trimişi cu ei spre a veghea ca totul să se facă bine.

După aceea se legară nişte funii de podină, iar Orm porni voios cu clopotul şi cărăuşii; unii din prinşi trăgeau la ham, alţii se îngrijeau de bile. Călătoria a fost anevoioasă, căci drumul ducea mai mult la vale, iar uneori clopotul Iacob o lua razna cu podina, aşa că la început câţiva din robii ce schimbau într-una bilele au fost striviţi. Orm puse însă să se lege nişte funii-opritori la spatele podinei, aşa ca oamenii să poată ţine în frâu podina când ajungeau la povârnişuri repezi; şi astfel treaba merse mai uşor şi ajunseră la râu în locul unde se afla corabia.

Era doar o corabie pentru negoţ, prea mare nu, însă lucrată trainic şi cu punte; avea zece perechi de vâsle şi de asemenea catarg şi pânze. Orm şi ai săi urcară clopotul pe punte şi-l priponiră bine cu funii şi pene zdravene de lemn; apoi îi puseră pe robi la vâsle şi porniră fără multă vorbă pe râu la vale. Acesta curgea către soare-apune, ceva mai sus de râul pe care corabia lui Krok urcase altădată spre cetatea margrafului creştin; iar vikingilor le părea nespus de bine că pluteau iarăşi ca stăpâni pe o corabie.

Făceau cu schimbul pentru a priveghea pe prinşii de la vâsle şi îi găseau nepricepuţi şi tare îndărătnici; rămaseră nemulţumiţi văzând că pe corabie nu se găseau deloc lanţuri pentru picioare, aşa că trebuiau să stea de veghe toată noaptea cu ochii numai la vâslaşi; iar câţiva dintre cei care fuseseră bătuţi cu vergile tot izbutiră să se facă nevăzuţi. Cu toţii socoteau că niciodată nu văzuseră vâslaşi atât de ticăloşi şi că în felul ăsta nu puteau să facă drumul până la Cordova.

Iar când ajunseră în estuar, văzură aşteptând acolo multe dintre corăbiile cele mari de luptă ale iui Almansur ce nu putuseră urca pe râu; şi cei mai mulţi dintre oşteni fuseseră trimişi mai înlăuntrul ţării spre a prăda pe la asturieni. Vikingii se bucurară de aceasta, iar Orm trimise de îndată pe cei doi slujitori să facă rost cu împrumut de lanţuri şi cătuşe de la capudanii de corăbii, şi nu-i slăbi până nu căpătă ce-i trebuia. Aşa că robii fură ferecaţi în lanţuri; şi tot acolo primi Orm şi multă hrană pentru drum, deoarece călătoria până la Cordova era lungă. Apoi rămaseră pe loc, lângă corăbiile de război legate într-un liman adăpostit, în aşteptarea unui vânt prielnic ca să ridice pânzele.

Spre seară, Orm, Toke şi Gunne coborâră împreună pe uscat lăsându-i pe ceilalţi să stea de pază pe corabie. Şi merseră la vale de-a lungul ţărmului până la nişte pescării, unde se oploşiseră câţiva neguţători ce cumpărau lucruri de pradă şi le vindeau cele de trebuinţă oştenilor de pe corăbii. Iar când ajunseră aproape de una dintre dughene, şase

oşteni de pe-o corabie tocmai intrau în ea, şi Gunne se opri deodată.

— Acolo au intrat nişte oşteni cu care avem puţină treabă, le spuse arătând cu mâna către uşa prăvăliei. I-aţi văzut pe cei doi din frunte ?

Nici Orm, nid Toke nu-i văzuse.

— Erau aceia care l-au tăiat pe Krok, le spuse Gunne.

Orm se învineţi la faţă, şi un fior îi străbătu prin trup.

— Atuncea cred că au trăit destul, scrâşni el.

Traseră spadele afară. Toke şi Orm purtau darurile căpătate de la stăpâna Subaida. Toke nu dibuise încă un nume vrednic pentru spada sa, la fel de ageră ca Blåtunga.

— Krok este mai presus decât stăpânul nostru Almansur, rosti Orm dârz;şi toţi avem de împlinit o răzbunare, dar mai cu seamă eu, care sunt căpetenie în urma lui ! Voi doi daţi fuga în dosul prăvăliei, pentru ca nimeni să n-o poată şterge ieşind pe acolo.

Dugheana avea uşi în cele două părţi, de-a lungul; Orm năvăli pe cea din faţă şi dădu peste cei şase oşteni care vorbeau cu negustorul. Acesta se ascunse după câţiva saci când îl văzu pe Orm cu spada scoasă, dar cei şase oşteni îşi traseră îndată armele şi-i întrebară cu glas aspru şi răstit ce vânt îl aducea acolo. În prăvălie era strâmt şi nici nu se vedea prea bine, dar Orm deosebi îndată pe unul dintre cei care-l loviseră pe Krok.

— Ţi-ai făcut rugăciunea în seara asta ? îi spuse Orm lovindu-l la grumaz cu spada atâta de năprasnic, că-i zbură căpăţâna spre tavan.

Atunci doi dintre ei se năpustiră îndârjiţi asupra lui tot fulgerând cu săbiile ca de spaima morţii, aşa că Orm avea de lucru până peste cap; ceilalţi se repeziră ca orbeţii căutând să scape pe uşa dosnică, dar acolo dădură peste Toke care le ţinea calea cu Gunne. Toke îl doborî cât ai clipi pe unul strigând numele lui Krok şi tăie la iuţeală pe cel care venea în urmă; apoi fu mare tărăboi printre balercile şi sacii din dugheană. Un om sări pe-o bancă şi pregăti o lovitură pentru Orm; dar vârful spadei se înfipse într-o

bârnă din tavan, iar Orm îi aruncă scutul în faţă; pintenul scutului îl nimeri în ochi, vrăjmaşul căzu la pământ unde rămase ţeapăn. După aceasta, lupta se termină curând. Căci cel de-al doilea, care odinioară îl lovise pe Krok, fu doborât de Gunne; Orm doborâse doi, şi Toke trei; iar negustorul, care nu se prea zărea din colţul unde se făcuse ghem, fu lăsat teafăr, căci el n-avea nici un amestec în răfuiala lor.

Când terminară treaba şi ieşiră afară din dugheană, câţiva oşteni veniră lângă ei spre a afla despre ce răfuială era vorba, dar, uitându-se mai bine la feţele lor, se răsuciră pe călcâie şi o luară toţi la fugă. Toke ţinea spada în faţă; un sânge gros se mai scurgea de-a lungul limbii căzând din vârf în picături ca nişte boabe mari.

— Acum o să-ţi dau numele, soră cu Blåtunga. Rödnäbba[15] o să te numeşti după isprava asta !

Orm se uita după oştenii care fugeau mâncând pământul.

— Cred că am face bine să ne zorim şi noi, spuse şi el, fiindcă acum suntem scoşi de sub scutul legii în ţara asta. E însă preţul răzbunării.

Aşa că se grăbiră să ajungă la corabie şi povestiră şi celorlalţi ce se întâmplase; corabia ieşi îndată din liman cu toate că se lăsase întuneric. Erau cu toţii bucuroşi că Krok fusese răzbunat, şi înţeleseră că trebuiau să se grăbească spre a se îndepărta cât mai curând de ţara aceea; se străduiau pe întrecute pentru a-i îndemna pe robi să tragă vâslele mai repede. Iar Orm însuşi stătea la vâsla cârmei pândind spre larg prin întuneric; cei doi slujitori ai lui Almansur, care habar n-aveau de cele întâmplate, îl tot băteau la cap cu fel de fel de întrebări, dar căpătau puţine vorbe drept răspuns; iar în cele din urmă corabia ieşi cu bine din liman şi primi un vânt bun din miazăzi, aşa că pânzele au putut să fie ridicate. Plutiră către miazănoapte şi mai depărtişor de ţărm până ce se iviră zorile; nu se zărea nici o corabie pornita după ei.

---

15 Plisc roșu

În cursul zilei văzură două insule pe mâna dreaptă, şi Orm trase la ţărm lângă una din ele. Îi coborî pe cei doi slujitori prin care-i trimitea lui Almansur multe urări de bine.

— Nu vrem să părăsim un astfel de stăpân fără să-i spunem pentru ce, cinstit, începu el. Să-i spuneţi aşadar din partea noastră, a tuturora, că aşa ne-a fost nouă scris, să omorâm şase oşteni, deoarece ne rămăsese moştenire răzbunarea lui Krok, căpetenia noastră; iar vieţile a şase oameni n-au fost prea multe pentru viaţa lui. Luăm cu noi corabia cu robii de pe ea, şi socotim că pierderea aceasta nu înseamnă cine ştie ce pentru stăpânul Almansur; şi-i mai luăm şi clopotul, pentru că ţine în cumpănă corabia, şi mai departe o să avem de înfruntat mări mai primejdioase. Mărturisim cu toţii că el ne-a fost un stăpân bun; şi, daca nu s-ar fi întâmplat încăierarea asta, l-am fi slujit cu dragă inimă şi mai departe; dar, aşa cum stau lucrurile acuma, asta e singura noastră cale spre a scăpa din slujba lui cu viaţă.

Şi slujitorii făgăduiră că vor spune totul în faţa lui Almansur, vorbă cu vorbă, întocmai cum grăise Orm; iar el adăugă:

— Ar fi mai bine dacă voi, când veţi ajunge iarăşi la Cordova, aţi vrea să duceţi salutări din partea noastră unui judeu bogat pe care-l cheamă Solomon, care-i poet şi totodată argintar, şi să-l vestiţi că-i mulţumim pentru că ne-a fost un bun prieten; căci ni se pare că n-o să-l mai vedem vreodată.

— Să-i spuneţi şi frumoasei Subaida, luă cuvântul Toke, că cei doi vikingi, pe care ea-i cunoaşte, îi mulţumesc şi îi urează numai bine. Şi să-i mai spuneţi că săbiile pe care ni le-a dăruit ne-au fost de mare ajutor, şi nici o ştirbitură nu se vede pe tăişuri, cu toate c-au avut destul de lucru. Dar astea trebuie să i le spuneţi aşa, ca să n-audă Almansur.

Cei doi slujbaşi aveau în faţă cele de trebuinţă pentru scris şi însemnară totul cu luare-aminte; apoi fură lăsaţi pe insulă cu hrana de care puteau avea nevoie acolo până

când vreo corabie dădea de ei sau ar fi izbutit cumva s-ajungă pe uscatul cel întins.

Toţi robii de la vâsle se zbateau zbierând ca nişte surzi când corabia începu să se îndepărteze plutind domol spre largul mării, şi era limpede că ei cereau sa fie părăsiţi acolo unde fuseseră lăsaţi şi slujitorii. Aşa că oamenii lui Orm fură siliţi să umble printre bănci cu vergi şi capete de funie pentru a-i potoli şi îmboldi ca să vâslească; căci nu sufla un pic de vânt şi trebuiau să se grăbească spre a scăpa cât mai curând din apele acelea.

— E bine totuşi că-i avem în lanţuri, spuse Gunne, pentru că altfel ar fi sărit cu toţii peste parapet, cu toate săbiile noastre; e însă rău că n-am luat cu împrumut şi-un bici atunci când am primit cătuşele, căci mie mi se pare că vergile şi funia nu muşcă de ajuns din nişte oameni atât de îndărătnici cum sunt ăştia.

— Ce mult e de mirare că acuma ai dreptate, jpuse Toke; fiindcă, pe vremea când noi înşine stăteam pe băncile vâslaşilor, nici nu ne-ar fi trecut prin minte c-am putea preţui vreodată folosul unui harapnic pentru sclavi.

— Spinarea mea mă doare cel mai mult, asta-i adevărat, urmă Gunne cu tâlc; însă spinările acestor oameni vor trebui să îndure şi mai mult, dacă vrem să ni le cruţăm pe ale noastre.

Toke găsi că Gunne grăise adevărul, şi porniră iarăşi roată plesnind în dreapta şi în stânga cât puteau mai tare spre a spori iuţeala. Cu toate loviturile care cădeau într-una, vâslitul mergea totuşi prost, căci robii nu puteau ţine măsura. Orm băgă repede de seamă şi spuse:

— Doar cu plesnitul n-o să putem să-i facem să tragă vâslele mai bine, dacă nu sunt deprinşi; clopotul însă poate c-ar ajuta.

Luă îndată o secure, se aşeză după aceea lângă clopot şi începu să bată cu muchea tactul vâslitului; din clopot răsună atuncea un dăngănit puternic, iar sclavii ciuliră rând pe rând urechile şi vâslitul începu să meargă mult mai bine. Orm, bucuros, îşi puse oamenii să bată tactul rând pe rând;

cu vremea, băgară toţi de seamă că, dacă băteau cu o măciucă înfăşurată într-o piele, scoteau din clopot dăngănitul cel mai bun, şi găseau multă desfătare în a bate tactul.

Însă curând avură iarăşi vânt, şi robii nu mai trebuiră să vâslească; vântul se înteţi din ce în ce şi se schimbă în vijelie, aşa că începu să fie cu primejdie. Atunci Grinulf le spuse ca nici nu se putea să se aştepte la altceva dacă porniseră la drum fără să facă jertfă duhurilor mării. Câţiva se ridicară însă împotriva lui şi-i amintiră de ofranda pe care-o aduseseră odinioară, atuncea când corăbiile lui Almansur le căşunaseră nenorocirea îndată după sacrificiu. Gunne gândea că era poate mai cu noimă să-i facă jertfă lui Alah, şi alţi câţiva i se alăturară; lui Toke însă nu-i venea să creadă că Alah ar fi avut multă putere în largul mării. Atunci Orm spuse:

— Credinţa mea e că nici unul dintre noi nu poate şti prea bine cât de puternic e vreun zeu şi ce folos ne poate aduce fiecare; şi socotesc că. e mai înţelept să nu lăsăm deoparte pe unul pentru altul. Iar deocamdată nu putem tăgădui că printre ei se află unul care ne-a ajutat până acuma în călătoria noastră, şi acela este Sfântul Jacob, căci clopotul lui ţine în cumpănă corabia şi, tot aşa, ne-a ajutat şi la vâslit. Aşa că el nu trebuie uitat.

Vikingii găsiră că toate astea erau adevărate, şi aduseră ofrandă carne şi băutură lui Aegir şi lui Alah, precum şi Sfântului Jacob, şi după aceea se simţiră cu inima mai uşurată şi mai întăriţi.

Ei nu ştiau prea bine unde se aflau, ci numai că străbătuseră o bucată bună dincolo de Asturia. Ştiau însă că dacă ţineau tot către miazănoapte, aşa cum îi mâna furtuna, şi n-ajungeau mult prea departe spre apus, aveau oricum să dea peste uscat până la urmă, fie Irlanda sau Anglia, fie Bretania. De aceea îşi păstrară cumpătul, înfruntară vijelia (şi, zărind de vreo două-trei ori stelele, trăgeau nădejde că aveau s-ajungă fără sminteală în vreun liman.

Necazul cel mai mare îl aveau cu sclavii; căci, cu toate că aceştia nu mai aveau nimica de făcut la vâsle, ajunseră cu toţii într-o stare jalnică din pricina spaimei, a răului de mare, a umezelii şi-a frigului care începuse să se înăsprească, aşa că toţi erau învineţiţi şi clănţăneau din dinţi, iar doi din ei înţepeniră pe vecie. Nu se găseau destule veşminte căldu-roase pe corabie, şi se făcea din zi în zi mai frig, căci era spre sfârşit de toamnă. Orm şi ai săi erau nespus de necăjiţi de starea jalnică a sclavilor şi-i îngrijeau acuma cât puteau mai bine; când mai puteau mânca, le dădeau hrana cea mai bună; căci, dacă sclavii aceia puteau să fie duşi cu zile până în ţară, aveau să preţuiască mult bănet acolo.

Dar, în cele din urmă, trecu şi vijelia, şi timp de-o zi întreagă avură iarăşi vreme bună şi vânt prielnic, şi plutiră cu mult spor către miazănoapte-răsărit, iar sclavii se mai întremară în razele călduţe ale soarelui de toamnă. Spre seară însă vântul încetă cu totul şi-o ceaţă se lăsă deasupra lor făcându-se din ce în ce mai deasă. Era o ceaţă rece şi pătrunzătoare, aşa că îngheţară toţi de frig, mai ales sclavii; nu mai sufla măcar o adiere, corabia stătea pe loc săltând şi coborând pe valurile lungi. Orm spuse:

— Acum am dat peste un alt necaz; căci, dacă stăm pe loc şi aşteptăm să bată vântul, ne mor sclavii de frig; iar dacă-i punem să vâslească, tot or să moară, atât de prăpădiţi cum sunt. Şi nici n-avem vreun îndreptar ca să vâslim atâta vreme cât nu se vede nici soarele, nici stelele.

— Eu socotesc că lucrul cel mai bun ar fi să-i punem să vâslească, spuse Rapp; trăgând la vâsle s-or mai încălzi. Iar noi hai să întoarcem cârma încotro aleargă valurile, căci vijelia venise dinspre miazăzi; alt semn n-avem să ne călăuzim atâta vreme cât o să ţină ceaţa.

Sfatul lui Rapp fu găsit înţelept; aşa că sclavii fură siliţi să pună iar mâna pe vâsle, cu toate că tare se mai văicăreau şi-aveau puţină vlagă. Vikingii făcură iar cu schimbul ca să ţină tactul bătând în clopot cu măciuca, şi acum li se părea că sună încă mai frumos decât mai

înainte, scoţând un dangăt tremurat, prelung, la fiecare lovitură, aşa că le ţinea tovărăşie bună prin negura cea deasă. Din când în când îi mai lăsau pe sclavi să mai răsufle şi să doarmă, dar altfel vâsliră toată noaptea ţinându-se într-una după valuri; iar ceaţa era mereu la fel de deasă.

Dimineaţa îl găsi pe Ogmund la cârmă, în timp ce Rapp bătea în clopot; ceilalţi vikingi dormeau. Deodată ciuliră urechile amândoi uitându-se miraţi unul la altul; după aceea ascultară iarăşi: un sunet slab se auzea venind din depărtare. Rămaseră uimiţi, apoi îi deşteptară pe ceilalţi şi ascultară toţi. Sunetul se auzea mereu şi părea că venea din faţă.

— Se-aude de parcăşi alţii ar vâsli ca noi, cu clopot, spuse Toke.

— De-aici încolo va trebui să-ânaintăm cu grijă, căci prin apropiere ar putea să se aţină Ran[16] cu fiicele sale, care-i ademenesc pe mulţi corăbieri cu cântece şi jocuri.

— Mie îmi pare mai degrabă că nişte fauri-spiriduşi ar bate cu ciocanele, spuse Halle, şi, tot aşa, că ar putea fi cu primejdie să ne apropiem prea mult de astfel de meleaguri. Poate că ne aflăm pe lângă nişte insule unde îşi au sălaşul spiriduşii.

Dăngătul slab din depărtare se auzea neîncetat, şi aşteptau cu toţii cuprinşi de tulburare ce avea să spună Orm. Până şi sclavii îşi ciuleau urechile şi după un răstimp toţi începură sa măcăie nerăbdători; dar graiul lor era necunoscut lui Orm şi oamenilor săi.

— Ce-o mai fi însemnând şi asta nimeni nu poate şti, le spuse Orm, dar ar fi cam nepotrivit din partea noastră să ne speriem pentru atâta lucru. De aceea să vâslim cu bărbăţie mai departe şi să fim mereu cu ochii în patru. Căci eu n-am auzit vreodată ca duhurile rele să se arate în timpul dimineţii.

Toţi ceilalţi fură de părerea lui, iar vâslele urmară să bată apa mai departe; sunetul straniu se auzea din ce în ce mai tare. Uşoare adieri de vânt veneau spre ei, iar ceaţa

---

16 Soția lui Aegir, zeul mării

începu să se mai subţieze; şi toţi strigară deodată că se vedea uscatul. Era o coastă cenuşie şi stâncoasă şi părea să fie un promontoriu sau o insulă; sunetul venea lămurit din partea aceea, dar pe neaşteptate conteni. Apoi văzură iarbă verde şi câteva căpriţe ce păşteau; deosebiră două-trei colibe, iar lângă ele nişte oameni care priveau nepăsători înspre corabie.

— După cât văd, ăştia nu seamănă nici cu spiriduşii, nici cu fetele lui Ran, spuse Orm liniştit. Mai bine hai să coborâm pe ţărm şi să vedem pe ce meleaguri am ajuns.

Aşa făcură; iar oamenii de pe ostrov nu arătau deloc să fie speriaţi văzând nişte vlăjgani în zale şi cu arme de război sărind pe ţărm, ci le ieşiră cu prietenie în întâmpinare şi-i salutară. Erau şase bărbaţi, bătrâni şi gârbovi, cu rantii lungi şi alunii; şi ceea ce spuneau nici unul dintre vikingi nu puteau pricepe.

— În care ţară am ajuns, întrebă Orm, şi ai cui oameni sunteţi voi ?

Unul dintre bătrâni îi înţelese vorbele şi strigă spre ceilalţi: Lochlannach, Lochlannach[17]. Şi îi răspunse chiar în graiul lor:

— Aţi ajuns în Irlanda, iar noi suntem supuşii slujitori ai Sfântului Finnian.

Când Orm şi soţii săi îl auziră vorbind astfel, fură cuprinşi de o mare bucurie şi începură să se socotească aproape acasă. Apoi putură să-şi dea seama că nimeriseră pe o insuliţă, şi ceva mai departe zăriră coasta înceţoşată a Irlandei.

Pe insuliţa aceea nu se aflau decât bătrânii şi caprele lor slabe. Bătrânii sporovăiau într-una între ei şi păreau cam uimiţi; cel care ştia graiul de la miazănoapte se întoarse către Orm şi-i spuse.

— Vorbeşti graiul normanzilor, şi eu cunosc graiul acesta;în tinereţea mea am petrecut destulă vreme cu normanzii, mai înainte de-a ajunge pe ostrovul ăsta. Dar e

---

17Oameni din Țara Lacurilor; cei negri erau din Dania, cei albi din Norvegia.

adevărat că n-am văzut vreodată oameni din Lochlann înveşmântaţi ca tine şi ca soţii tăi. Din ce parte veniţi ? Sunteţi lochlannachi albi, sau negri ? Şi cum se face că veniţi plutind cu dăngănit de clopot ? Astăzi e ziua Sfântului Brandan, iar noi trăgeam clopotul nostru spre a-i slăvi numele sfânt, şi-atunci am auzit clopotul vostru care dădea răspunsuri de pe mare; şi am crezut că poate era însuşi Sfântul Brandon care ne răspundea, căci el a fost mare corăbier. Dar, în numele Domnului Isus Cristos, sunteţi cumva cu toţii botezaţi, dacă veniţi plutind cu dangăt sfânt ?

— Moşneagul se pricepe să vorbească, spuse Toke; şi aici, Orm, va trebui să dai răspunsuri la multe întrebări.

Orm se întoarse spre bătrân:

— Noi suntem dintre lochlannachii negri, oameni din ţara regelui Harald; cu toate că nu ştiu dacă regele Harald mai e în viaţă, căci noi lipsim de mult de acasă. Dar mantiile şi zalele ce le purtăm sunt spaniole, fiindcă venim din Anda-luzia, unde-am slujit unui stăpân puternic pe care-l cheamă Almansur. Clopotul nostru se numeşte Jacob şi l-am luat dintr-o biserică frumoasă din Asturia unde se află îngropat acest apostol Jacob, şi e clopotul cel mai mare din toate câte se aflau acolo; dar, cum a ajuns cu noi pe mare, e o istorie prea lungă ca să v-o povestesc acum. Noi îl cunoaştem pe Cristos; însă acolo de unde venim noi nu e ţinut în mare cinste, şi botezaţi nu suntem. Dar, întrucât voi înşivă sunteţi creştini, socot că vă veţi bucura aflând că avem nişte oameni botezaţi la vâsle. Sunt robii noştri, şi ei vin de acolo de unde vine clopotul, şi acuma sunt sleiţi de vlagă din pricina călătoriei şi nu mai sunt prea buni de muncă. De aceea, bine-ar fi să-i coborâm aicea, pe uscat, ca să se poată odihni şi întrema sărmanii mai înainte de a ne urma călătoria. De noi nu trebuie să aveţi vreo teamă; căci voi păreţi oameni de treabă, şi nu suntem nişte barbari faţă de cei ce nu ni se împotrivesc. Negreşit însă, câteva din capre vor fi tăiate şi mâncate, dar ăsta o să fie necazul

vostru cel mai mare pe care o să-l înduraţi din partea noastră; n-avem de gând să stăm aicea mult.

După ce înţeleseră toate astea, bătrânii încuviinţară dând din cap şi le zâmbiră cu bunăvoinţă; apoi tălmaciul lor le spuse că nu arareori ei găzduiseră oameni de-ai mărilor pe insuliţa lor şi că nici unul nu se întâmplase să le facă vreun rău.

— Pentru că nici noi n-am făcut ceva nedrept faţă de vreunul, adăugă bătrânul, şi nici n-avem averi, doar caprele, câmpul cu napi şi câteva colibe în care ne adăpostim; şi pe deasupra, întregul ostrov e ostrovul Sfântului Finnian, iar el e mare în ceruri şi-şi ţine mâna asupra noastră ca un scut. Iar caprele au fost blagoslovite din belşug în anul ăsta, aşa că hrana n-o să vă lipsească. Fiţi aşadar bineveniţi în sărăcia noastră şi la puţinul pe care suntem în stare să vi-l dăruim; iar pentru noi bătrânii, care hălăduim mai toată vremea singuri aici, e o adevărată desfătare să putem asculta ce mai spun oamenii de peste mări şi ţări.

Sclavii fură aduşi pe uscat şi corabia trasă pe ţarm; iar Orm şi soţii săi făcură tabără pe insula Sfântului Finnian în bună înţelegere cu pustnicii. Ieşiră împreună la pescuit, avură mult noroc la prins şi-i îndopară pe vâslaşi până când începură să arate mai puţin vrednici de plâns; iar Orm şi soţii săi mai trebuiră să le povestească pustnicilor o mulţime din isprăvile lor mai de seamă, căci, cu toate că mergea cam greu cu tălmăcirea, bătrânii erau tare dornici să audă noutăţi din ţările îndepărtate. Dar cel mai mult se minunau de clopot, care era cel mai mare despre care auziseră vorbindu-se vreodată prin Irlanda. Spuneau că era o minune nemaipomenită că apostolul Jacob şi Sfântul Finnian se chemaseră unul pe altul prin negură, din depărtări, cu clopotele lor; din când în când, la rugăciuni, sihaştrii băteau în clopotul lui Jacob în loc să-l tragă pe al lor, şi mult se bucurau când dăngănitul lui puternic plutea pe mare răsunând.

VIII

Despre popasul lui Orm la călugării Sfântului Finnian
şi
despre minunea de la Jellinge, în Dania.

Ïn timp ce se aflau la călugării Sfântului Finnian, după ce sclavii se întremaseră îndeajuns, Orm şi ai săi se sfătuiră în- delung cum să orânduiască lucrurile mai bine spre a porni iarăşi la drum. Voiau cu toţii să se întoarcă acasă, atât Orm cât şi ceilalţi; cine ştie ce primejdie din partea hoţilor de mare nu prea era de aşteptat în acel timp al anului, când doar puţine corăbii se mai aflau pe mare. Călătoria însă avea să fie tare grea la început de iarnă, s-ar fi putut prea bine întâmpla ca sclavii să li se prăpădească, şi de aceea socoteau că lucrul cel mai înţelept era să caute să-i vândă cât mai repede cu putinţă. Pentru aceasta ar fi putut sau să se ducă până la Limerick, unde tatăl lui Orm era prea bine cunoscut, sau, tot aşa, să se îndrepte către Cork, unde Olof-cu-Nestemate făcea de când ţineau ei minte cel mai vestit negoţ de sclavi. Îi întrebară şi pe sihaştri care din cele două locuri putea să fie cel mai nimerit.

Îar când călugării se dumeriră ce căutau să afle, stătura de vorbă între ei şi începură să zâmbească; apoi tălmaciul lor le spuse:

— Se vede bine că veniţi din locuri tare depărtate şi nu prea ştiţi cum stau acuma lucrurile în Irlanda. Căci nici în Limerick, şi nici în Cork n-o să vă fie prea uşor să faceţi vreun negoţ. Brian Borhumba are acum puterea în Irlanda; şi cu toate că sunteţi nişte străini veniţi de peste mări şi ţări, se poate totuşi să fi auzit vorbindu-se de el.

Orm spuse că el îl auzise deseori pe taică-său vorbind despre un rege cu numele Brian care se războia cu vikingii din Limerick.

— Acum nu se mai războieşte cu ei, îl îndreptă sihastrul. La început a fost doar căpetenia dalcassienilor; pe vremea aceea vikingii din Limerick duceau războaie împotriva lui. Apoi a ajuns rege al Thomondului; şi atunci el purta războaie împotriva vikingilor aşezaţi în Limerick. După aceea a ajuns rege al întregului Munster; atunci a cotropit ţinutul Limerick şi a ucis acolo pe cei mai mulţi din vikingi, iar cei care au scăpat cu viaţă au fugit. Acum e cel mai mare războinic din Irlanda, rege în Munster, stăpân pe Leinster, şi primeşte tribut de la toţi veneticii care s-au pripăşit prin târgurile sale de-a lungul coastelor; iar împotriva lui Malachi, regele cel mare al Irlandei, s-a ridicat acuma cu război spre a-i răpi nevasta şi puterea. Olof-cu-Nestemate îi plăteşte bir şi trebuie să-i mai trimită şi oşteni pentru războiul lui cu regele Malachi. Şi însuşi Sigtrygg Barbă-de-Mătase din Dublin, cel mai puternic străin între hotarele Irlandei, i-a plătit bir în două rânduri.

— Ne-ai dat veşti însemnate, spuse Orm, iar acest rege Brian pare să fie un stăpân puternic, chiar dacă se poate întâmpla ca noi să fi văzut unul şi mai puternic. Acuma însă, dacă tot ce ne-ai spus e adevărat, de ce n-am putea oare să-i vindem sclavii noştri lui ?

— Pentru că regele Brian nu cumpără un singur sclav, urmă sihastrul, ci ia cu anasâna câţi îi trebuie, atât de la vecini cât şi de la străinii din Lochlann. Şi, în afară de aceasta, toată lumea ştie că sunt trei lucruri pe care le iubeşte mai presus de toate, şi tot aşa, trei lucruri pe care le urăşte cel mai mult, iar acestea din urmă sunt pentru voi

o piedică. Lucrurile care-i plac mai mult sunt: puterea fără margini, şi o are; cât mai mult aur, şi aurul e de asemenea al lui; şi cea mai chipeşă femeie, şi toată lumea ştie că aceasta e Gormlaith, sora lui Malmora, regele din Leinster, şi pe ea n-a pus încă mâna. A fost căsătorită mai întâi cu regele Olof Kvaran din Dublin, şi acesta a izgonit-o din pricina limbii ei de viperă; de câtăva vreme e nevasta lui Malachi, regele cel mare, iar acum el gângureşte în iatacul ei şi aproape nu mai e în stare să pornească la război; iar când Brian o să-l înfrângă pe Malachi, o s-o câştige şi pe Gormlaith; căci ceea ce şi-a pus în gând o data, aceea face. Iar cele trei lucruri pe care nu le poate suferi sunt: necreştinii, oamenii din Lochlann şi poeţii care ridică în slăvi alţi regi. Ura lui e la fel de mare ca şi dragostea, nimic nu-i poate domoli înver-şunarea; aşa că, întrucât sunteţi şi necreştini, şi din Lochlann, noi nu vă sfătuim să vă apropiaţi de el, căci nu dorim pieirea voastră.

Vikingii ascultară cu luare aminte toate astea şi socotiră că n-avea nici un rost să facă negoţ cu regele Brian. Orm spuse:

— Mie îmi pare că Sfântul Jacob cu clopotul său ne-a în-drumat pe calea bună aducându-ne pe insuliţa asta şi nu chiar pe pământul regelui Brian.

— Şi clopotul Sfântului Finnian v-a fost de ajutor, adăugă sihastrul, iar acum, când aţi văzut ce pot să facă sfinţii, chiar pentru necreştini, n-ar fi oare mai înţelept să începeţi şi voi să credeţi în Dumnezeu şi să vă creştinaţi ?

Orm îi răspunse că nu se prea gândise la aceasta şi ca era un lucru ce nu i se părea prea grabnic.

— Poate-i mai grabnic decât crezi, urmă sihastrul, căci iată, au mai rămas doar unsprezece ani până ce lumea va pieri şi când Cristos va pogorî din ceruri să judece pe vii şi pe cei morţi. Mai înainte de aceasta, toţi păgânii trebuie să fie botezaţi, şi-ar fi neînţelept din partea voastră ca să rămâneţi printre cei din urmă. Necredincioşii trec acum de partea Domnului în număr mult mai mare decât altădată, astfel că în curând n-o să rămână mulţi în întunericul

Satanei; şi cu adevărat se-apropie venirea lui Cristos, după ce până şi cel mai înverşunat dintre păgâni, regele Harald al Danemarcei, s-a pocăit şi a primit botezul. De aceea, ar trebui acum să vă lepădaţi şi voi de zeii voştri mincinoşi şi să primiţi credinţa cea adevărată.

Toţi se uitau la el uimiţi, iar câţiva dintre ei pufniră în râs batându-se cu palmele peste genunchi.

— De ce nu spui mai bine că s-a făcut călugăr ca şi tine,: hohoti Toke, şi căşi-a ras şi părul de pe creştet.

— Noi am umblat prin lume multa vreme, spuse Orm, iar tu hălăduieşti cu fraţii tăi pe-o insulă pustie; şi tot tu eşti acela care are de povestit cele mai însemnate noutăţi. Dar ce vrei să ne faci să credem spunând că regele Harald s-a creştinat nu e un fleac, şi mie mi se pare că vreun vânturător al mărilor şi-a strecurat minciuna asta gogonată doar ca să facă haz de buna ta credinţă.

Dar pustnicul ţinea morţiş că ceea ce spusese era adevărat şi nu vreo născocire de corăbier. Căci vestea asta mare o auziseră chiar din gura episcopului lor, cu doi ani mai în urmă, când venise pe la ei să-i cerceteze; şi şapte duminici de-a rândul i-au mulţumit lui Dumnezeu pentru asemenea, izbândă în numele creştinilor năpăstuiţi atâta vreme de normanzi.

După această întărire, vikingii începură să mai creadă în cele spuse de bătrân, deşi nu prea puteau să se împace cu o veste atâta de ciudată.

— Căci el se trage din Odin, murmurau ei uitându-se unii la alţii; acum poate dar să creadă în alt zeu ?

— Şi toată viaţa a avut noroc, mai spuneau ei, iar norocul i-a fost hărăzit chiar de asari[18], zeii noştri cei buni; şi mul- tele-i corăbii de război au pornit împotriva ţărilor creştinilor şi s-au întors acasă doldora de pradă. Ce are el atunci de-a face cu zeul celor botezaţi ?

Dădură gânditori din cap, apoi rămaseră într-o nedumerire mare.

---

18 Zei buni, în mitologia scandinavă .

— Acuma e bătrân, le spuse Grinulf, şi poate-o fi căzut în mintea ţâncilor, la fel ca regele Ane din Uppsala în vremurile de odinioară. Căci regii beau o bere mult mai tare decât sărmanii muritori de rând, şi au multe femei cu care să se bucure în aşternut; şi astea pot cu timpul să-i vlăguiască, aşa că mintea începe să li se întunece şi nu-şi mai dau seama ce fac. Dar, întrucât sunt regi, ei fac aşa cum le trăsneşte lor prin cap, chiar şi atunci când nu mai sunt în toate minţile; aşa că, se prea poate ca regele Harald să fi fost prins în mrejele legii creştinilor.

Vikingii clătinară iar din cap şi începură să povestească întâmplări cu nişte oameni din ţinuturile lor care, la bătrâneţe, ajunseseră ciufuţi şi greu de înţeles şi-o pacoste pe capul celor tineri din familie cu toanele şi năzărelile lor năstruşnice; şi socoteau cu toţii că nu era cine ştie ce fericire sa trăieşti până îţi cad toţi dinţii şi mintea începe să se-ntunece.

Călugărul le spuse atunci că pentru ei aveau să fie chinuri mult mai grele, deoarece la judecata de apoi, adică peste unsprezece ani, aveau să fie toţi luaţi de pe pământ nepregătiţi. Dar vikingii răspunseră că, din partea lor, sfârşitul lumii n-avea decât să vină la timpul sorocit, şi că nu se grăbeau să treacă în oastea lui Cristos doar din pricina asta.

Dar Orm rămase dus pe gânduri; întrucât ei nu mai cutezau să meargă la târgul din Irlanda, trebuia bine chibzuit ce-aveau să facă mai departe. Într-un târziu le spuse oamenilor săi:

— E bine să fii căpetenie atunci când se împarte prada şi când se toarnă berea în pocale, dar tare rău când trebuie să iei vreo hotărâre şi hotărârea pe care am luat-o acuma nu mi se pare cea mai bună. Trebuie însă să pornim la drum cât mai curând; căci sclavii s-au mai întremat aicea de hrană grasă şi odihnă, şi cu cât vom zăbovi mai mult, cu atât mai grea va fi călătoria noastră. Mie îmi pare că lucrul cel mai bun ar fi să mergem la regele Harald; la curtea lui hălă-duiesc oameni de seamă şi bogaţi care ne vor plăti

poate un preţ mai bun pe sclavi; şi, dacă acum el însuşi s-a făcut creştin, eu socotesc c-avem un dar frumos şi pentru el, aşa că-i vom intra îndată pe sub piele. Acum aş fi mai bucuros să intru în slujba lui decât să stau ca prâslea acasă în gospodăria tatei, dacă bătrânul şi Odd, frăţâne-meu, mai sunt cumva în viaţă; iar vouă, celorlalţi, dacă aveţi ce face acasa, o să vă fie lesne să ajungeţi iar în Blekinge după ce ne vom vinde marfa şi vom împărţi câştigul. Dar lucrul cel mai greu va fi să-i ocrotim pe sclavi, astfel încât să nu ne moară când vom ajunge în frigul de la miazănoapte.

După aceea le spuse fraţilor călugări că ar vrea să facă şi cu ei un târg. Ei să-i dea toate pieile de capră pe care le aveau şi straiele de care se puteau lipsi; în schimb el le lăsa cu dragă inimă pe cei doi sclavi mai prăpădiţi, căci altfel aceştia aveau să moară negreşit pe drum, dar puteau să le fie de folos bătrânilor dacă se mai înzdrăveneau, şi pe deasupra şi câteva băncuţe de argint din Andaluzia. Călugării zâmbiră şi răspunseră că acesta era un schimb mai bun decât acela pe care irlandezii l-ar fi încheiat cu lochlannachii, dar c-ar fi fost mai bucuroşi să aibă clopotul lui Sfântul Jacob. Orm le răspunse că ei nu se puteau lipsi de clopot; iar târgul răma-se aşa cum le ceruse el, aşa că, oarecum, sclavii primiră hai-ne pentru iarnă.

Sărară şi afumară peşte şi carne de capră ca hrană pentru drum şi mai luară cu ei şi napi de la călugări. Aceştia îi ajutară la toate pregătirile, mereu prietenoşi, şi nu se plânseră că turma lor de capre se micşorase în timpul şederii lor acolo; singura, lor amărăciune era că sfântul clopot rămânea în mâinile păgânilor şi că Orm şi soţii săi nu voiau să înţeleagă binele lor propriu şi să se creştineze. La despărţire ei le vorbiră iarăşi despre Cristos şi despre Sfântul Finnian, precum şi despre ziua de apoi şi despre toate cele câte aveau să li se întâmple dacă nu se îngrijeau din vreme să îmbrăţişeze credinţa cea adevărată. Orm le răspunse că se zorea şi că nu prea avea acuma vreme să mai asculte asemenea poveşti; după aceea însă adăugă că el ar fi o căpetenie de rând dacă la despărţire s-ar arăta

zgârcit faţă de nişte gazde atât de binevoitoare cum au fost ei faţă de el şi soţii săi. Zicând acestea, băgă mâna în chimir, scoase cu grijă trei galbeni şi li-i dărui.

Toke începu să râdă când văzu asemenea risipă, dar apoi spuse că şi el avea o stare tot atât de bună ca şi Orm; căci, când avea să vină vremea, el se gândea să se însoare cu o fată din gospodăriile cele mai bogate din împrejurimi şi să ajungă om de vază în ţinut. După aceasta băgă şi el mâna în chimir şi dărui călugărilor tot trei galbeni, iar aceştia rămaseră înmărmuriţi de atâta dărnicie. Ceilalţi nu arătau prea mulţumiţi de toate astea; dar, pentru a nu-şi face faima de ruşine, dădură şi ei câte ceva; toţi, afară de Grinulf. Acesta fu luat în zeflemea de toţi pentru zgârcenie, dar el rânji cu gura-i mare şi piezişă şi se scărpină în barbă părând destul de împăcat cu sine însuşi.

— Eu nu sunt căpetenie, mârâi el, şi în afară de asta am început să cam îmbătrânesc; cu mine n-o să se mărite nici o fată cu gospodăria ei pe mână, nici chiar una bătrână. De aceea, cred că am toată dreptatea să fiu zgârcit.

După ce sclavii fură urcaţi iarăşi pe corabie şi cetluiţi pe bănci, Orm se îndepărtă de ostrovul Sfântului Finnian, cârmi spre miazănoapte ocolind Irlanda şi avu vânt prielnic şi mult spor la drum. Toţi sufereau de frigul toamnei pe sfârşite, cu toate că se înveleau în piei de capră; căci Orm şi soţii lui hălăduiseră atâta vreme în ţările cu soare de la miazăzi, că pielea lor se încreţea de vremea rece mai mult ca altădată. Cu toate astea ei erau voioşi cu toţii, fiindcă acuma se apropjau de casa şi nu se mai temeau decât de cutreierătorii marilor din ţara Tor, după care se tot uitau cu grijă pe întinsul marii. Căci pustnicii spuseseră că vikingii danezi se învârteau acuma mai mult ca niciodată în jurul coastelor engleze, după ce cea mai mare parte a Irlandei le fusese închisă de puterea regelui Brian şi Anglia avea acuma, în locul ei, faima ca ţara cea mai bună de prădat. De teamă să nu fie puşi pe fugă de alţi vikingi, Orm îşi ţinu corabia cât mai departe de uscat atuncea când trecură prin strâmtoarea Angliei. Avură tot timpul noroc şi nu se

întâlniră cu prieteni nedoriţi; ieşiră către miazănoapte în largul mării, simţiră de îndată că stropii valurilor erau mai reci, apoi plutiră cu pânzele umflate până ce zăriră coasta Jutlandei. Atuncea izbucniră toţi în strigăte de bucurie, căci era tare bine să vadă iarăşi pământul ce ţinea de stăpânirea danilor; şi arătau cu mâna spre foişoarele de pază de pe coastă pe care le văzuseră odinioară, atuncea când porniseră în larg cu Krok.

Trecură ocolind de capul Skagen, cârmiră înspre miazăzi şi astfel ajunseră la adăpost sub coastă; şi sclavii trebuiră să vâsleasca iarăşi, atât cât mai erau în stare, în timp ce clopotul Sfântului Jacob bătea într-una tactul. Apoi intrară în vorbă cu oamenii din bărcile de pescuit pe care le întâlneau în cale, şi astfel au putut afla cât mai aveau până la Jellinge, acolo unde se afla puternicul rege Harald; şi începură să-şi şteargă armele cu sârg şi-şi cercetară cu luare-aminte hainele, spre a se arăta în faţa regelui ca nişte mari războinici.

Era devreme într-o dimineaţă când ei vâsliră înspre Jellinge şi traseră corabia lângă o punte; putură vedea de acolo curtea regelui care se înălţa pe o colina ceva mai sus pe ţărm, împrejmuită cu un val falnic de pământ şi întărită cu palancă. În vale, lângă punţi, se înşirau vreo câteva colibe, şi oamenii ieşiseră în praguri holbându-se la Orm şi soţii săi care, după îmbrăcăminte, păreau a fi nişte străini. Fără să-i bage în seamă, ei ridicară clopotul de pe corabie şi-l coborâră pe uscat odată cu podişca şi bilele pe care le folosiseră şi în Asturia; câţiva, mai curioşi, de prin colibele învecinate, se strânseră îndată ciopor în jurul lor spre a vedea asemenea minunăţie şi a afla din ce ţară veneau; lui Orm şi oamenilor săi li se păru tare ciudat când auziră limba lor vorbită şi de alţii, după ce petrecuseră atât amar de vreme numai printre străini. Desferecară sclavii şi-i puseră la ham la clopot pentru a-l trage sus, până la curtea regelui.

Atunci se auzira strigăte şi larmă mare dinspre curte, şi un om gras cu o mantie lungă venea în fugă către ei. Era

ras ca în palmă, avea o cruce de argint ce-i spânzura pe piept, iar groaza îi schimonosise faţa; ajunse fără răsuflare la colibe şi întinse mâinile ţipând:

— Vreau lipitori ! Vreau lipitori ! Nu e nici un om milostiv care să aibă lipitori ? Îmi trebuie îndată lipitori, dintr-alea sănătoase şi vânjoase !

Se vedea bine că era străin, dar gura îi mergea ca meliţa în grai danez, cu toate că abia putea să mai răsufle.

— Pe deal a dat boleşniţa în lipitori, aşa că nu mai vor să muşte. Şi numai lipitorile ajută atunci când îl apucă durerile de dinţi. În numele Tatălui, al Fiului şi-al Sfântului Duh, ce, nimeni n-are lipitori ?

Nici un om din colibe n-avea în casă lipitori, iar preotul cel gras se tot văita şi părea la ananghie. Tot jelindu-se şi în- trebând ajunse lângă puntea unde se afla corabia lui Orm şi văzu clopotul şi oamenii din jurul lui. Atuncea se holbă uimit şi se apropie în grabă.

— Ce-i asta ? strigă el frecându-se la ochi. Un clopot, un clopot sfânt ! Oare visez ? E vreo nălucă de-a Satanei sau e un clopot adevărat ? Cum de-a ajuns aici, în ţara întunericului şi-a diavolilor ? N-am mai văzut în viaţa mea un clopot aşa mare, nici chiar în turla bisericii chezarului din Worms.

— Îi zice Jacob, după numele unui apostol, îl lămuri atuncea Orm, şi l-am adus încoace chiar din biserica apostolului, care se află în Asturia[19]. Am auzit că regele Harald s-ar fi făcut creştin, şi ne-am gândit că un astfel de dar l-ar bucura.

— Minune, o minune ! strigă preotul plângând de bucurie şi ridicându-şi braţele spre cer. Îngerii Domnului s-au îndurat de noi venindu-ne în ajutor tocmai când lipitorile ni s-au îmbolnăvit. Căci ăsta e un leac mai bun ca lipitorile. Dar hai, grăbiţi-vă o dată, şi daţi-i zor ! E cam primejdios să zăbovim, căci astăzi are mari dureri.

Sclavii se opintiră şi începuiră să tragă clopotul la deal, spre curtea regelui, iar preotul îi îndemna pe vikingi să-i mâne cu toată străşnicia. Vorbea înţr-una, ca şi când şi-ar fi

---

19În orașul Santiago de Compostela

ieşit din minţi, îşi ştergea ochii plini de lacrimi cu mâneca sutanei, îşi ridica privirea către cer şi-l proslăvea pe Dumnezeu în limba preoţească. Orm şi ceilalţi au priceput îndată că regele avea dureri de dinţi, dar nu se dumireau la ce putea sluji clopotul lor. Dar preotul sporovăia neîncetat de fericire numindu-i drept trimişi ai cerului şi spuse că de atunci încolo totul avea să meargă bine.

— Nu i-au ramas mulţi dinţi în gură, slăvit fie Atotputernicul, urmă el, dar cei pe care îi mai are ne căşunează tot atât necaz cât toate celelalte drăcării din ţara asta. Căci încă îl mai dor destul de des, cu toată vârsta lui înaintată, afară de cei doi câineşti albaştri; iar când durerile se înteţesc e cu primejdie să fii prin preajmă-i şi atunci huleşte nemaipo-menit. O dată, astă-vară, când îl durea o blestemată de măsea, n-a lipsit mult să-l facă mucenic pe fratele Willibald; căci i-a zvârlit în cap cu crucifixul nostru cel mai mare, ce trebuia să-i mai aline cumplitele dureri. Fratele Willibald e iarăşi zdravăn, Domnul fie binecuvântat, dar a zăcut în chinuri şi mare ameţeală. Noi ne-am pus vieţile în mâinile lui Dumnezeu, fratele Willibald şi eu, atunci când l-am urmat pe episcopul Poppo încoace, spre ţara întunericului cu evan-ghelia şi meşteşugul nostru de tămăduire; cu toate astea, ni se pare o grozăvie să fim ameninţaţi într-una cu botezul sângelui doar din pricina câtorva dinţi stricaţi. Şi nu ne e îngăduit să-i scoatem nici un dinte, de la aceasta ne-a oprit sub pedeapsa cu moartea; fiindcă el spune că nu vrea să ajungă ca răposatul rege de la şvezi care, la bătrâneţe, sugea lapte de vacă dintr-un corn de zimbru. În aşa vitregie şi obidă trăim noi oropsiţii la curtea ăstui rege pentru a ocroti împărăţia Domnului; fratele Willibald, care e cel mai bun tămăduitor din tot episcopatul Bremen, şi eu, care sunt şi tămăduitor, şi cantor şi mă numesc fratele Mathias.

Se mai opri să-şi tragă răsuflarea, îşi şterse năduşeala de pe faţă cu dosul mâinii şi se răsti la sclavi să se grăbească. Apoi urmă:

— Cel mai greu lucru pentru noi, tămăduitorii, în ţara asta e că n-avem moaşte în ajutor; măcar un singur dinte din toţi dinţii Sfântului Lazăr, ce nu dau niciodată greş la junghiurile de măsele şi din care se găsesc destui prin multe părţi ale creştinătăţii. Căci noi, care plecăm printre păgâni, nu luam şi moaşte în traistă, căci s-ar putea ca ele să încapă pe mâinile păgânilor şi astfel să fie pângărite. Trebuie să ne încredem numai în rugile noastre fierbinţi, în cruce şi în leacuri omeneşti şi, uneori, toate acestea nu sunt de ajuns. De aceea nimeni n-o să poată lecui aici, printre danezi, cu vreo tămăduire minunată până ce nu vor fi şi în ţara asta moaşte la îndemână, şi până atunci mai va. E drept că până acuma trei episcopi şi mulţi predicatori de rând au fost ucişi de oamenii din ţara asta, iar trupurile acestor mucenici au fost găsite şi au primit înmormântare creştinească, aşa că ştim unde se află ele; Sfânta Biserică a hotărât cu toate astea ca nici un os de-al cpiscopilor şi-al mucenicilor să nu fie deshumat şi folosit ca leac mai înainte de a se împlini treizeci şi şase de ani de la moartea lor; şi până se va împlini sorocul va fi cam prost pentru bieţii de noi, tămăduitorii de pe meleagurile astea.

Dădu din cap şi murmură îndurerat ceva doar pentru sine însuşi; apoi se lumină iarăşi la faţă:

— Acuma însă, când Dumnezeu s-a îndurat de noi şi a lăsat să se întâmple minunea asta, va fi mai bine pentru mine şi pentru fratele Willibald. E adevărat că în cărţile învăţaţilor n-am citit încă nicăieri ca Sfântul Jacob să fie pomenit anume pentru puterea lui la junghiurile de măsele; dar, în clopotul lui, adus acuma de la sfântul lui mormânt, trebuie totuşi să sălăşluiască multă tărie împotriva tuturor relelor, chiar şi împotriva durerilor de dinţi. De aceea tu, războinicule căpetenie, eşti un adevărat trimis al Domnului acuma pentru mine, pentru fratele Willibald şi pentru orice faptă creştinească din ţara asta.

— Ia spune, iscusite meştere, îi taie cuvântul Orm, cum poţi tu oare să tămăduieşti durerile de dinţi cu ajutorul unui clopot ? Eu şi oamenii mei am colindat departe, peste mări

şi ţări, şi am văzut multe minunăţii pe unde am fost, dar lucrul asta mi se pare cel mai ciudat din toate.

— Sunt două chipuri pe care noi, cei învăţaţi, le ştim, şi amândouă sunt la fel de bune, răspunse fratele Mathias netulburat. Părerea mea e însă —şi fratele Willibald o să gândească negreşit la fel ca mine în privinţa asta — că vechiul sfat al Sfântului Grigore e cel mai bun. Şi asta ai s-o vezi curând.

În vremea asta ajunseseră la valul de pământ şi la palancă, iar marea poartă din afară le fu deschisă de un străjer bătrân, pe când un altul sună din corn cum că soseau nişte străini.

Fratele Mathias porni în fruntea ciudatului alai şi începu să cânte cu glas tare un imn sfânt: *Vexilla regis prodeunt*; în urma lui păşeau cu fală Orm şi Toke, apoi veneau sclavii cu clopotul, mânaţi de ceilalţi vikingi. Înlăuntrul întăriturii de buşteni se aflau multe case, care ţineau cu toatele de curtea regelui. Căci regele Harald avea putere mare şi mai multă bogăţie decât avusese tatăl său; pusese să se mai clădească la sala cea mare de ospeţe a regelui Gorm şi s-o facă mai făţoasă, iar pentru strajă şi slugile sale făcuse lungi şiruri de cămări.

Cuptorul lui de pâine ca şi zăcătoarea lui de bere fuseseră slăvite de mulţi scalzi când au fost terminate, şi erau socotite de cei pricepuţi mai mari decât cele ale regelui din Uppsala. Fratele Mathias o apucă pe drumul care ducea spre casa în care se afla iatacul regelui, unde acum, la bătrâneţe, regele Harald îşi petrecea aproape toată vremea împreună cu femeile şi sipetele sale pline cu aur şi odoare.

Era o casă arătoasă de lemn, cu încăperi mai mari; de obicei însă nu mai era aşa plină de lume ca altădată. Căci, după ce episcopul Poppo îl dojenise în repetate rânduri pe regele Harald spunându-i că trebuie să se silească spre a trăi în orişice privinţă o viaţă de creştin, regele se descotorosise de multe din femei şi nu îşi mai păstrase decât vreo câteva, alese dintre cele mai tinere şi mai

frumoase; iar cele mai bătrâne, care-i născuseră copii, stăteau acum deoparte, în alte case. În dimineaţa aceea însă era însufleţire în jurul casei regelui, şi oameni mulţi, atât bărbaţi cât şi femei, tot alergau de colo-colo în mare grabă şi înspăimântaţi. Mulţi se opriră uitându-se uimiţi la cei care veneau şi întrebându-se ce mai putea să fie şi cu alaiul ăsta; dar fratele Mathias curmă cântarea şi năvăli nerăbdător pe lângă ceilalţi în odaia regelui, iar Orm şi Toke îl urmară.

— Frate Willibald, frate Willibald, se mai găseşte încă balsam de Gilead ! Iar tu, mărite rege, bucură-te şi laudă-l pe Dumnezeu, căci s-a făcut mare minune pentru tine, şi chinurile se vor duce îndată pe pustii ! Eu sunt ca Saul, fiul lui Kis, căci am pornit să caut lipitori şi am găsit un lucru sfânt.

Şi, în vreme ce oamenii lui Orm se chinuiau să bage clopotul Sfântului Jacob în odaie, fratele Mathias porni să povestească în grabă cum se întâmplase cu minunea.

Orm şi oamenii săi îl salutară pe regele Harald cu multă cinste uitându-se la el ca la ceva nemaivăzut; căci auziseră cu toţii vorbindu-se de el de când puteau să-şi mai aducă aminte, şi acum li se părea tare ciudat să-l vadă chinuit de junghiuri şi becisnic.

Patul lui se afla în fund, lângă perete, chiar în faţa uşii. Era lucrat temeinic, înalt şi plin cu pilote şi pături îmblănite; era atât de mare, că trei sau patru oameni trupeşi puteau dormi în el de-a latul fără să se înghesuie. Regele Harald stătea pe margine, cu multe perini îngrămădite în jurul lui; avea pe cap o scufă galbenă de lână împletită şi tremura de frig înfofolit într-o învelitoare lungă din piei de vidră. Iar pe podea, în faţa lui, stăteau pe vine două tinere femei, cu un vas cu jeratic între ele, ţinându-i fiecare câte un picior între genunchi şi tot frecându-i labele spre a le ţine calde.

Putea vedea oricine că regele Harald era un rege mare acolo unde se afla, cu toate că era fără alai regesc, iar în pri- vire-i domnea spaima. Se tot holba, ca într-o aşteptare neguroasă, cu nişte ochi mari şi rotunzi, la oamenii care

intraseră în odaie şi la marele clopot care era băgat pe uşă, fără să pară că-i păsa prea mult de ceea ce vedea şi gâfâia înspăimântat şi scurt gata să-şi piardă răsuflarea; căci abia îl slăbiseră durerile, şi acuma aştepta să înceapă să-l sfredelească iarăşi. Era mare la trup şi zdravăn, cu pieptul mare şi burduhănos; faţa-i era mare şi roşcovană, cu pielea lucie şi fără zbârcituri. Avea părul albit; dar barba, deasă şi lată, desfăcută în şuviţe peste piept, era cărunt-gălbuie, iar la mijloc, într-un smoc de sub buză, se păstrase roşcat-aurie, fără pic de cărunţeală. De atâtea leacuri câte băgase în el din pricina durerilor, era umed în jurul gurii, aşa că cei doi dinţi albaştri, vestiţi nu numai pentru albăstreală, ci şi pentru lungimea lor, ieşeau acuma la iveala mai mult ca de obicei, ca nişte colţi de vier bătrân. Ochii îi erau bulbucaţi şi sângerii, iar în străfundul lor părea că se ascunde putere şi primejdie, ca şi în fruntea-i lată şi în sprâncenele stufoase şi cărunte. Aşa era regele Harald Blatand când Orm şi soţii săi l-au văzut întâia oară; iar Toke spunea după aceea, dându-şi cu părerea, că puţini regi bătrâni şi chinuiţi de dureri de dinţi ar mai fi arătat la fel de regi ca el.

Episcopul Poppo nu se afla atuncea în odaie, căci el stătuse de veghe toată noaptea la căpătâiul regelui rostind într-una rugăciuni şi tndurând tot felul de vorbe de ocară şi ameninţări de câte ori durerile se înteţeau, aşa că în zori fusese nevoit să plece ca să încerce să se odihnească. Dar fratele Willibald, care, împreună cu fratele Mathias, închipuise fel de fel de leacuri, se învârtea mereu de colo-colo şi tot nu se dădea bătut. Era un om sfrijit şi mărunţel, chel cu desăvârşire, cu nasul mare şi buzele pungite; în creştet avea o zgaibă stacojie. Încuviinţa mereu din cap în timpul spovedaniei fratelui Mathias, iar când clopotul fu băgat cu greutate înăuntru îşi ridică mâinile slabe către cer.

— Aceasta e într-adevăr minune, strigă el cu un glas piţigăiat şi plin de înflăcărare. După cum corbii cerului au venit cu hrană la profetul Elia, singur în pustiu, tot astfel au venit şi aceşti călători acuma cu putere sfântă într-ajutorarea noastră. Cu leacuri pământeşti noi n-am putut

face decât ca suferinţa să treacă vremelnic; căci de îndată ce stăpânul nostru regele, în nerăbdarea lui, a deschis gura, durerile s-au întors iarăşi; aşa a fost noaptea întreagă. Acuma însă tămăduirea e neîndoielnică. Tu, frate Mathias, o să speli clopotul îndată cu agheasmă; şi pentru treaba asta, mie mi se pare cel mai potrivit să pui să-l culce pe o parte şi să-l clăteşti pe dinăuntru, fiindcă pe dinafară nu prea văd urme de praful de care avem nevoie. Iar între timp eu o să pregătesc şi restul.

Clopotul fu răsturnat pe o coastă, şi fratele Mathias îl spălă cu de amănuntul cu o cârpă pe care o muiase în agheasmă, iar la sfârşit o stoarse într-o cupă. În clopot se găsea praf vechi destul, aşa că apa stoarsă se făcu o zoaie neagră, şi fratele Mathias nu mai putea de bucurie văzând-o cât era de tulbure. În vremea asta, fratele Willibald se apu-case să scotocească printre leacurile sale, pe care le ţinea cu grijă într-o taşcă mare, sporovăind neîncetat şi dând într-una lămuriri tuturor celor din odaie care voiau s-asculte.

— Vechea mixtură gregoriană e cea mai bună în împre-jurări ca asta, iar pentru junghiuri de măsele e lesne de făcut, fără secrete: suc de scaieţi, silitră, fiere de mascur, sânge de bou, hrean cât ai apuca între trei degete şi câteva picături de oleu de ienupăr; amestecate la un loc cu tot atâta agheasmă, în care se clăteşte rămăşiţa sfântă. Se ţine-n gură cât timp se cântă trei psalmi; şi se repetă de trei ori. Acesta e cel mai sigur leac pentru durerile de dinţi pe care îl cunoaşte meş-teşugul tămăduirii; iar când relicva are destulă tărie, leacul nu dă niciodată greş. Vracii din Apulia ai chezarului Otto foloseau adesea sânge de broască în loc de sânge cald de bou, dar acuma nu mai ţinem seama de povaţa lor în privinţa asta; şi socotesc că-i bine că s-a întâmplat aşa, căci, mai ales pe vreme rea de iarnă, e greu să faci rost de sânge de broască.

Vorbind mereu, scoase din taşcă două butelii mici de cositor, le destupă şi mirosi cu grijă ce era în ele; apoi dădu

din cap cu mulţumire şi repezi un slujitor pe la bucătării s-aducă sânge cald de bou şi fiere proaspătă.

— Căci numai ce e cel mai bun e şi destul de bun într-o asemenea împrejurare; şi oricâtă tărie ar avea relicva, tot trebuie să se mai ţină seama şi de adaosurile celelalte.

Se scursese o bucată bună de vreme într-acestea, şi regele Harald părea mai puţin chinuit de junghiurile sale. Îşi aţinti privirea asupra lui Orm şi Toke şi se vedea în ochii lui că îi părea ciudat să vadă oaspeţi din altă ţară în îmbrăcăminte de război; căci ei purtau mantiile cele stacojii şi scuturile înflorate de la Almansur, iar coifurile lor aveau în jur nişte năframe care cădeau în jos peste obraji şi ceafă. Le făcu semn să se apropie.

— Ai cui supuşi sunteţi ? îi întrebă părând că se dezmeticeşte.

— Suntem oamenii tăi, mărite rege, răspunse Orm cu îndrăzneală. Dar am venit aici tocmai din Andaluzia. Acolo l-am slujit pe Almansur de la Cordova, stăpânul cel puternic, până când a curs sânge între noi şi el. La început căpetenia noastră a fost Krok din Lister, şi am plecat cu el la *seceriş* cu trei corăbii. Dar el e mort acum, şi mulţi de-ai noştri au murit cu el; iar eu sunt Orm, fiul lui Toste din Kullen, în Scania, şi căpetenia celor care au mai rămas; şi am sosit la curte cu clopotul pe care-l vezi. Noi credem că-i un dar frumos, mărite rege, de când am auzit că te-ai făcut creştin. Despre puterea lui pentru durerile de dinţi nu ştiu nimic, dar nouă ne-a fost da mult ajutor cât am plutit pe mare. Şi era cel mai zdravăn clopot de la mormântul lui Sfânt-Jacob din Asturia, un loc unde se află o mulţime de minunăţii; am fost acolo cu stăpânul nostru Almansur, şi el îl socotea drept un odor de mare preţ.

Regele Harald dădea mereu din cap fără să spună-o vorba, dar una dintre cele două tinere femei, care stăteau pe vine pe podea, întoarse capul şi se uită în sus spre Orm şi Toke, apoi rosti grăbit în îrăbeşte:

— În numele lui Alah, Preamilostivul şi îndurătorul ! Sânteţi din oamenii lui Almansur ?

O priviră amândoi cu luare-aminte, uimiţi că auzeau această limbă la curtea regelui Harald. Era frumoasă la înfăţişare, cu nişte ochi negri şi mari care priveau adânc şi trist din faţa-i palidă; părul îi era negru ca pana corbului şi cădea greu în două cozi cu măiestrie împletite de la tâmple. Toke nu izbutise niciodată să fie iute la voroavă în arăbeşte; acuma însă trecuse multă vreme de când nu mai văzuse vreo femeie, aşa că vorbele-i ieşiră lesne de pe buze:

— Tu trebuie să fii din Andaluzia. Căci acolo am mai văzut femei ca tine, cu toate că puţine tot atâta de frumoase.

Ea îi zâmbi fugar cu dinţii albi care păreau nişte mărgăritare, dar într-o clipă întristarea i se întipări din nou pe faţă.

— Iată, străine ce vorbeşti în limba mea, ce mi-a hărăzit mie frumuseţea, rosti ea repede cu glasu-i trist şi dulce. Aici am ajuns eu, o andaluziană de neam kelbitic, sclavă printre păgânii întunericului cel mai groaznic, dezvăluită fără ruşinare, frecând picioarele cu degetele putrede ale acestui boşorog Dinte-Albastru. În ţara asta nu e decât negură şi frig, cergi puturoase de blăni pline de păduchi şi-o hrană de care ar vărsa şi câinii din Sevilla. De aceea, pentru tot ce mi-a dăruit mie frumuseţea, eu îmi găsesc acuma mângâierea numai în Alah.

— Îmi pari prea chipeşă şî bună pentru îndeletnicirea ta de-acum, îi spuse Toke cu prietenie; şi cred c-ar trebui să-ţi cauţi un bărbat care să aibă altceva să-ţi dea să-i mângâi în locul deştelor de la picioare.

Ea îi surâse iar, înseninată, cu toate că mai înainte ochii îi înotau în lacrimi, dar regele Harald se încruntă şi începu să se frământe. Nemaiputând să rabde întrebă răstit:

— Dar tu cine mai eşti de te pui la taifas în limba ciorilor cu femeile mele ?

— Sunt Toke, feciorul lui Grå-Gull[20] din Lister, răspunse el, iar spada şi gura mea cam slobodă sunt toată bogăţia mea. Şi nimic fără respect faţă de tine, mărite rege şi

20Gălbejitul

stăpâne, n-am avut nici chiar în gând cu vorbele către femeia ta. M-a întrebat de clopot şi i-am răspuns cum se cuvine, şi mi-a mai spus că socoteşte că e un dar la fel de preţios ca şi ea însăşi, şi c-o să-ţi fie tot atât de mult de ajutor.

Regele Harald deschise iarăşi gura să vorbească; dar în aceeaşi clipă faţa i se întunecă, scoase un răcnet şi se prăvăli pe spate între perini, aşa că cele două tinere femei de la picioare căzură una peste alta pe podea; căci junghiurile sfredeleau din nou într-o măsea mai gaunoasă.

Atuncea se stârni foiala în odaie, şi cei ce se aflau în preajma regelui se traseră degrabă înapoi ferindu-se de izbucnirea lui de furie. Dar într-acestea fratele Willibald îşi terminase leacul şi păşi curajos în faţă îmbujorat de zel şi vorbe de îmbărbătare.

— Îndată, chiar acum, mărite rege ! Doar o clipită, măria ta ! rosti dojenitor şi făcând semnul crucii, întâi spre rege, apoi deasupra cupei cu amestecătura pe care o ţinea cu grijă în cealaltă mâna. După aceea luă cu mâna dreaptă o lingură de corn şi rosti cu glas grav:

Flăcări ce ard
cu pală în gură
se sting din această
fântână de leacuri:
pe loc o să simţi
cum piere durerea.

Regele se holbă fa el şi la cupă, pufni cu mânie, scutură din cap şi începu să geamă; apoi se trase îndărăt muncit de junghiuri mugind,cu un glas ca de tunet:

— În lături, popă blestemat! Piei dinaintea mea cu farmecele şi descântecele tale şi cu zeama ta ! Scutare Hall- björn, Arnkel, Grim ! Amandea iute cu o bardă şi căsăpiţi-l pe păduchele ăsta în sutană !

Dar slujitorii lui de încredere, ce-l auziseră adeseori răcnind asemenea porunci, nici nu se sinchisiră la strigătele lui, iar fratele Willibald nu-şi pierdu cumpătul deloc, ci spuse mai departe cu glas tare:

— Fii răbdător, mărite rege, urcă-te binişor în pat şi ia acuma leacul ăsta. În el e din belşug putere sfântă, toată tăria lui vine din ceruri. Numai trei linguri, nu mai mult, stăpâne, şi nici nu trebuie să înghiţi. Ia cântă frate Mathias, dă-i drumu' !

Fratele Mathias, care stătea în spatele lui Willibald cu crucifixul cel mare strâns în mână, îşi drese iute glasul şi începu să cânte un imn sfânt:

Solve vincla reis,
profer lumen caecis
mala nostra pelle,
bona cuncta posce !

Regele părea că se îmblânzeşte auzind acest cântec, căci se lăsă urcat în pat blajin şi cu răbdare. Fratele Willibald îi strecură cu dibăcie o lingură de zeamă în gură şi începu îndată să cânte şi el împreună cu fratele Mathias, în timp ce toţi cei din odaie se zgâiau şi aşteptau plini de nădejde. Regele se învineţi la faţă de tăria amestecăturii, dar ţinea cu răbdare gura strânsă; şi după ce se terminară trei versete, scuipă supus cocleala ce-o ținuse în gură, apoi fratele Willibald, cântând într-una, îi turnă iarăşi printre dinţi o lingură de zeamă.

Toţi cei de faţă mărturiseau prin curte mai târziu că nu trecuse decât un scurt răstimp după ce regele luase cea de-a doua lingură când închisese ochii şi rămăsese neclintit mai înainte de-a se fi cântat în întregime încă un verset. Apoi deschise iarăşi ochii mari scuipând afară ce avea în gură; oftă adânc şi porunci să i se aduca bere. Fratele Willibald îşi încetă cântarea şi se plecă grăbit deasupra patului:

— Stăpâne, ţi-e mai bine ? Te-a lăsat durerea ?

— Da, m-a lăsat, răspunse regele cu scârbă, şi scuipă din nou; mişmaşul tău a fost cam acru, dar a ajutat.

Fratele Willibald întinse mâinile spre cer de fericire.

— Osana ! strigă el. Minunea s-a înfăptuit ! Sfântul Jacob de Hispania ne-a venit în ajutor ! Acuma laudă-l pe Dumnezeu, mărite rege, căci se apropie vremuri mai luminoase. De azi încolo durerile de dinţi n-o să-ţi mai posomorască sufletul, şi nici n-o să mai bage spaima în oasele celor ce cu credinţă te slujesc.

Regele Harald dădu din cap în semn de încuviinţare şi-şi netezi în lături barba de sub buză. După aceea înhăţă cu amândouă mâinile un ciubăr zdravăn, pe care-l adusese un copil de casă, şi-l ridică până la gură. La început se arătă mai grijuliu cu duştile, de teamă că durerile puteau să înceapă iarăşi, apoi însă bău cu lăcomie până ce ciubărul rămase gol. Dădu poruncă îndată să fie umplut iar şi i-l întinse prietenos lui Orm.

— Bine-ai venit ! rosti înseninat. Şi-ţi mulţumesc de ajutor !

Orm apucă ciubărul şi începu să bea. Era cea mai grozavă bere pe care o sorbise el până atunci, tare şi gustoasă, aşa cum numai regilor le dă mâna s-o facă; şi sorbi cu nesaţ. Toke se frământa şi se uita la el cu jind tot înghiţind în sec; până la urmă, nemaiputând răbda, rosti:

Limba şi gâtul unui oaspe
venit de departe sunt uscate: tu, luminate
şi mărite rege, porunceşte
să i se dea un ciubăr şi lui Toke.

— Dacă eşti scald, o să bei, spuse regele Elarald, dar trebuie să cânţi pentru băutură.

Ciubărul fu umplut apoi pentru Toke, iar el îl ridică la gură şi bău cu capul lăsat tare pe spate; în odaia regelui se auzi atunci un murmur de uimire, căci nu multe ciubere fuseseră golite mai repede ca acela. În vreme ce-şi ştergea spuma din barbă, el chibzui mai înainte de-a începe, apoi rosti cu glas mai tare decât înainte:

Multe am mai îndurat fără bere,
am vâslit şi am luptat fără bere:
să trăieşti, vajnic fiu al lui Gorm,
tu nu m-ai lăsat să aştept fără bere.

Cei care se aflau în iatac găsiră stihurile lui Toke bine ticluite, iar regele Harald spuse:

— A început să cam fie lipsă de scalzi, şi în zilele noastre se văd tot mai rar dintr-aceia care pot face stihuri fără prea multă bătaie de cap. Mulţi au venit la curtea mea cu osanale şi cu crâmpeie de imnuri, şi-ţi venea să mori de ciudă văzân- du-i stând cu nasul în stacana cu bere toată iarna fără să mai fie de vreun folos după ce-şi recitaseră cânturile pe care le avuseseră în traistă. Mie îmi plac mai mult dintre aceia cărora stihurile le vin pe buze de la sine, astfel încât să fie desfătarea de fiecare zi în sală. Şi s-ar putea întâmpla ca tu, Toke din Lister, sa fii mai iscusit de cât ceilalţi pe care i-am tot ascultat după ce Einar Skalaglam şi Vigfus Viga-Glums- son au fost oaspeţi la curtea mea. O să petreceţi amândoi la mine, şi oamenii voştri împreună cu voi; şi o să vi se dea să beţi diin berea cea mai bună, căci socotesc că darul vostru o merită cu prisosinţă.

Zicând acestea, regele Harald se întinse şi căscă să-şi rupă fălcile, căci era tare obosit după noaptea de canon pe care o avusese. Se înveli în blăni, se cuibări mai bine în pat

şi mulţumit se puse pe odihnă cu cele două tinere femei alături; poclăzile fură întinse peste ei, iar fraţii Mathias şi Willibald făcură semnul crucii deasupra regelui în timp ce îngânau o rugăciune. După aceea ieşiră cn toţii din odaie, iar scutarul Hallbjörn rămase strajă în mijlocul ogrăzii strigând de trei ori cu glas tare:

— ”Regele danilor doarme !” — pentru ca nici o şoaptă să nu mai tulbure odihna regelui Harald.

IX

Cum se sărbătorea Crăciunul la curtea regelui Harald Dinte-Albastru

Din multe părţi veniseră la Jellinge bărbaţi vestiţi spre a petrece de Crăciun la curtea regelui Harald, şi începu să fie cam înghesuială atât în casele pentru dormit cât şi în jurul meselor. Dar Orm şi soţii săi nu se plângeau de atâta lume, nici că era cam strâmt, căci astfel ei avură un vad bun pentru negoţul lor de sclavi și îi vândură cu preţ bun pe toţi mai înainte de a începe sărbătorile. După ce Orm făcu şi împărţeala banilor pe care-i adunase din vânzare, oamenii săi se socoteau bogaţi şi se simţeau în largul lor; şi nu doreau decât să se întoarcă în Lister, spre a le arăta celor rămaşi acasă cu ce se aleseseră şi pentru a afla dacă cele două corăbii ale lui Berse sosiseră cumva în ţară sau dacă erau ei singurii rămaşi în viaţă din cei care plecaseră cu Krok. Însă în timpul sărbătorilor erau nespus de bucuroşi să stea la Jellinge; fiindcă era o mare cinste, ce le sporea şi faima pentru totdeauna, ca de Crăciun să bea şi sa petreacă la curtea regelui danezilor.

Cel mai de seamă printre oaspeţi era feciorul regelui Harald, regele Sven Tveskägg[21], care venise din Hedeby cu alai mare. Era făcut c-o ţiitoare, ca toţi copiii regelui Harald; iar buna înţelegere dintre tătâne-său şi el lăsa mult de dorit, astfel că amândoi erau mai bucuroşi să nu se întâlnească faţă-n faţă. Dar la Crăciun, regele Sven venea de obicei întotdeauna, şi toţi ştiau de ce venea; căci de

---

21 Barbă-despicată

Crăciun, atuncea când era mâncare din belşug şi berea cea mai tare spumega în cornuri şi stacane, se întâmplă adeseori ca oamenii bătrâni să moară aşa, deodată, în pat sau chiar pe banca băutorilor; la fel se întâmplase cu bătrânul rege Gorm care, după ce băuse zdravăn şi înfulecase o mulţime de frigărui de porc, zăcuse fără grai vreo două zile şi într-a treia a murit; iar regele Sven ţinea să fie acolo unde se aflau şi sipetele cu comori, atunci când taică-său avea să-şi dea şi el sfârşitul ca toţi oamenii. De multe ori venise el până atunci zadarnic de Crăciun, şi nerăbdarea lui creştea în fiecare an. Oamenii lui erau războinici de temut, neînfricaţi şi dârji, şi le venea cam greu să ţină pacea cu cei ai regelui Harald; cât despre pace, acum era încă mai rău ca înainte, după ce regele Harald primise noua învăţătură şi mulţi dintre curtenii săi se botezaseră odată cu el. Căci regele Sven rămăsese la credinţa veche şi zâmbea cam pieziş de convertirea lui tătâne-său; şi spunea acru că danezii ar fi fost scutiţi de o asemenea ruşine dacă bătrânul ar fi avut măcar atâta minte ca să închidă ochii când venise vremea.

Aceasta însă n-o spunea în gura mare în timp ce se afla la Jellinge, căci regelui Harald nu-i trebuia prea mult să-şi iasă din sărite, şi atunci era primejdios pentru oricine. După urările de bun venit şi bun găsit, rostite cu priviri piezişe, nu mai aveau nimic să-şi spună şi, stând în jilţurile lor înalte, ei nu beau unul în cinstea celuilalt mai mult decât era nevoie.

În ajunul Crăciunului se stârnise viscol, dar după aceea vremea se liniştise pe deplin şi se lăsase ger; iar dimineaţa, în ziua de Crăciun, când preoţii porniseră să cânte liturghia şi curtea regelui era învăluită într-un abur binemirositor care venea de la bucatele alese ce se găteau încă de noapte în cuhnie, sosi venind din miazăzi o corabie mare şi trase lângă punţi cu pânzele fâşii şi vâslele acoperite de promoroacă. Regele Harald moţăia la slujbă, dar se trezi când i se-aduse vestea; se întrebă mirat cine puteau să fie acei oaspeţi şi ieşi în pridvor ca să se uite la corabie. Era lucrată cu copastia înaltă; iar capul roşu de balaur de la

provă se înălţa semeţ pe gâtu-i încordat şi avea gheaţă între fălci din pricina talazurilor despicate. Se vedeau coborând pe ţărm nişte bărbaţi cu promoroacă pe veşminte şi, printre ei, un bărbat falnic cu o mantie albastră şi altul cu mantie roşie; şi amândoi păreau să fie de-opotrivă de înalţi. Regele Harald se uită cu luare-aminte căutând să desluşească totul atât cât îi îngăduia vederea de departe şi spuse:

— Pare să fie o corabie a vikingilor din Jomsburg sau poate una de prin părţile şvedezilor; iar pe punte sunt nişte oameni trufaşi, căci se încumetă să vină la regele danezilor cu o singură corabie fără să fi înălţat din vreme scutul păcii. Şi nu cunosc decât trei oameni care cutează să vină astfel, şi ăştia sunt: Skoglar-Toste, Vagn Akesson şi Styrbjörn. Corabia a intrat în liman fără să se fi coborât capul balaurului, cu toate că e lucru îndeobşte cunoscut că foişoarelor noastre de strajă nu le prea place această înfăţişare; şi nu cunosc decât doi inşi cărora prea puţin le pasă de ce le place şi ce nu le place străjilor hotarelor, şi ăştia doi sunt Vagn şi Styrbjörn. Şi se mai vede, după pânzele corăbiei, că nu a căutat vreun adăpost când s-a stârnit furtuna, şi nu cunosc decât un singur om ce nu se dă în lături pe-o vreme cum a fost astă-noapte. De aceea, eu cred că este Styrbjörn, ginerele meu, pe care nu l-am mai văzut de patru ani; şi asta se mai potriveşte şi cu mantia-i albastră; căci o să poarte o mantie albastră până ce-şi va lua în stăpânire moştenirea părintească rămasă de la regele Erik. Cine e celălalt, care pare să fie tot atât de înalt ca el, n-aş putea spune fără greş; însă feciorii lui Strutharald sunt mai înalţi ca alţii, tustrei, şi buni prieteni cu Styrbjörn. Sigvalde Jarl nu poate fi, fiindcă acesta nu se mai simte în largul său la praznic de Crăciun din pricina ruşinii cu care s-a acoperit când a dat bir cu cei fugiţi vâslind ca apucat de iele înapoi în toiul bătăliei de la Hjörungavag; Hemming, frăţâne-său, se află acuma undeva prin Anglia. Iar cel de-al treilea e Thorkel Höge, şi ăsta trebuie să fie găliganul !

Aşa grăi regele Harald a cărui înţelepciune era vestită; iar când străinii ajunseră la curte, şi se văzu că nu se înşelase, se arătă mai bucuros decât fusese după sosirea regelui Sven. Le ură bun venit lui Styrbjörn şi lui Thorkel, dădu poruncă să se facă focul în cămara de îmbăiere şi să se aducă bere încălzită pentru toţi.

— Cred că-i de trebuinţă după o astfel de călătorie, adăugă el binevoitor, chiar pentru cei mai vajnici dintre toţi vitejii;şi e adevărat ce-au spus strămoşii:

Bere fierbinte pentru cei rebegiţi,
şi bere fierbinte pentru cei istoviţi;
căci berea fierbinte e prietenul trupului
şi cârja fi făclia sufletului.

Câţiva din oamenii lui Styrbjörn erau atât de storşi de vlagă din pricina călătoriei, încât se clătinau gata să cadă din picioare; dar când li se întinseră stacanele cu bere aburindă, mâinile lor şi încetară să mai tremure, aşa că nu fu risipit pe jos un singur strop.

— Şi, după ce o să vă îmbăiaţi şi-o să vă odihniţi în voie, începe praznicul Crăciunului; şi parcă am mai mult chef de petrecere acum decât dacă-l aveam numai pe fiul meu la care să mă uit într-una peste masă.

— E şi Tveskägg aici ? îl întrebă Styrbjörn uitându-se în jur. Tare-aş mai vrea să-l văd şi să vorbesc cu el.

— Trage nădejde să mă vadă mort de moartea berei, spuse clipind cu tâlc regele Harald; de aceea se şi află el aici. Credinţa mea e însă că, dacă o fi să mor la vreun Crăciun, asta o să se întâmple mai degrabă pentru că o să-

mi vină greaţă de mutra lui cea prefăcută. O să găseşti destulă vreme să stai de vorbă şi cu el; aş vrea însă să ştiu un lucru: e cumva vorba de sânge între voi ?

— De sânge nu e vorba deocamdată, răspunse Styrbjörn liniştit, dar s-ar putea să fie în curând. Căci mi-a făgăduit un ajutor în oameni şi corăbii ca să purced la drum spre ruda mea din Uppsala, şi până-acuma n-am primit nimic.

— La curtea mea sunt însă astfel rânduite lucrurile, mai spuse regele Harald, căîn timpul sărbătorilor nu trebuie să se stârnească nici o ceartă;şi vreau să afli asta de la început, chiar dacă buna înţelegere nu ţi-ar plăcea deloc. Fiindcă acuma eu sunt de partea lui Cristos, care mi-a fost de mare ajutor la multe; şi Domnul Nostru Isus Cristos nu îngăduie nici o tulburare de Crăciun, care e ziua lui de naştere, şi nici în zilele care urmează şi sunt şi ele sfinte sărbători.

— Eu sunt un om fără de ţară, răspunse Styrbjörn, şi nu prea am de ce să fiu atât de paşnic; căci altfel stau cu mine lucrurile, şi mie-mi place mai degrabă să fiu corbul decât acel pe care-l ciocăneşte corbul ! Dar, cum sunt oaspetele tău, nădăjduiesc că voi păstra pacea la fel ca şi ceilalţi, oricare ar fi zeul pentru care prăznuim; căci tu ai fost un socru bun, şi cu tine n-am avut vreodată ceva de împărţit. E drept însă că astăzi trebuie să-ţi spun că Tyra, fiica ta, e moartă; şi că mi-ar fi plăcut să-ţi aduc veşti ceva mai bune.

— Intr-adevăr, îmi dai o veste tristă, spuse regele Harald. Şi din ce-a murit ?

— S-a mâniat când mi-am adus o ţiitoare din Vendeea, răspunse Styrbjörn, şi şi-a făcut atâta supărare, că a scuipat şi sânge; după aceea a început să lâncezească, şi a murit. Dar altfel a fost o soaţă foarte bună.

— De multă vreme bag de seamă, îi spuse regele Harald, că tinerii mor mai uşor decât bătrânii. Acuma însă, când prăznuim Crăciunul, să nu lăsăm ca vestea asta să ne mâhnească prea adânc; şi mai am încă destule fete cu care nu ştiu ce-o să mă mai fac. Toate sunt nişte îngâmfate şî nu vor decât bărbaţi de neam ales şi pe deasupra şi cu multă

faimă; iar tu nu trebuie să rămâi multă vreme văduv, dacă vreuna dintre ele o să-ţi placă. O să le vezi pe toate; şi s-ar putea ca pacea lor de sărbători să fie tulburată din pricina asta.

— Acum eu mă gândesc mai mult la altceva decât la însurătoare, îi spuse Styrbjörn; dar despre asta o să stăm de vorbă mai târziu.

Din pragul uşilor şi de sub streaşina cerdacurilor mulţi ochi priviră îndelung după Styrbjörn pe când acesta se îndrepta spre baie împreună cu oamenii săi; căci el era un oaspe rar şi cel mai vajnic dintre toţi războinicii din Norland de când trecuse vremea feciorilor lui Lodbrok. Avea barbă bălaie, tuşinată scurt, şi ochii albăstrii; iar cei care nu-l mai văzuseră până atunci şopteau uimiţi găsindu-l atât de subţirel şi zvelt. Căci toţi ştiau că el avea aşa putere, încât cu spada sa, Vaggsang, tăia scuturile ca pe nişte turte, iar pe oştenii îmbrăcaţi în zale de la gâtlej până la locul unde se desfac picioarele. Bătrânii înţelepţi spuneau că norocul de odinioară al regilor din Uppsala era acum la el, şi că norocul îi dădea puterea şi izbânda în tot ce cuteza. Dar, totodată, era de toată lumea cunoscut că şi ceva din blestemul care plutea asupra neamului precum şi soarta cea nenorocită-i fuseseră lăsate moştenire; de aceea era şi-o căpetenie fără de ţară; şi astfel se făcea că uneori era cuprins şi copleşit de silă şi de-o tristeţe fără margini. Atunci obişnuia să se închidă singur între patru ziduri şi să zacă zile în şir oftând şi murmurând posomorât, fără să rabde vreo fiinţă în preajma lui afară de-o femeie care să-i pieptene părul şi un harpist bătrân care să-i toarne de băut şi sa-i cânte melodii de jale. Dar, de îndată ce gândurile negre îl slăbeau, întotdeauna se grăbea să plece cu corabia pe mare şi la război, şi atunci putea să-i ducă chiar şi pe cei mai aprigi soţi ai săi la silă şi nelinişte cu cutezanţa sa nechibzuită şi cu norocul cel prost la vreme.

De aceea, în jurul lui plutea o spaimă mai mare ca în jurul altor căpetenii, ca şi când ceva din puterea şi mânia zeilor ar fi sălăşluit într-însul; iar unii credeau că odată, în

plinătatea puterii, el avea să pornească spre Miklagärd[22], să se încoroneze acolo ca împărat şi să plutească de jur împrejurul pământului cu nişte corăbii uriaşe.

Dar alţii spuneau că se putea vedea în ochii lui c-avea să moară tânăr şi în nenorocire.

Iar într-acestea totul fusese pregătit pentru praznicul Crăciunului în marea sală de ospeţe a regelui Harald şi toţi bărbaţii fuseseră orânduiţi la locurile lor în jurul meselor. Nici o femeie nu era de faţă la petrecania unei asemena cete de beţivani; căci era greu, socotea regele Harald, să păstrezi pacea între bărbaţi care erau lăsaţi sa chefuiască numai între ei; dar mai greu ar fi fost dacă aceştia, în fumurile băuturii, ar fi avut nişte femei în faţa cărora să-şi dovedească dragostea pârdalnică. După ce toţi luară loc pe bănci, scutarul regelui rosti cu glas puternic că în sală domnea pacea lui Cristos şi-a regelui Harald şi că de aici încolo nimănui nu-i mai era îngăduit să folosească fierul ascuţit decât spre a-şi tăia bucatele cu el; împunsătura, tăietura şi orice altă sânge-rare pe care vreunul ar pricinui-o altuia cu cana de băut sau cu osul din carne, cu talgerul, cu lingura sau pumnul, urma să fie socotită drept săvârşire de omor, drept o necinste faţă de Cristos, fărădelege de neiertat, iar celui vinovat avea să i se lege un bolovan de gât şi avea să fie aruncat unde e apa mai adâncă. Şi toate armele, afară de cuţitele de masă, fuseseră lăsate în cămările de la intrare, şi numai oamenii sus-puşi, care stăteau la masa regelui Harald, aveau cu dânşii săbiile; căci erau socotiţi bărbaţi care puteau să-şi stăpânească mâna chiar după ce se îmbătau ca toată lumea.

Sala era făcută astfel ca să cuprindă şaizeci de duzini de oaspeţi fără să se înghesuie, iar la mijloc se afla masa de cinste a regelui Harald în jurul căreia stăteau treizeci dintre bărbaţii mai de vază. Mesele pentru ceilalţi se înşirau de-a curmezişul spre cele două capete ale sălii. La masa regelui Harald erau şi şase scaune înalte, de fiecare parte câte trei. În dreapta regelui Harald stătea Styrbjörn, la stânga

22 Bizanţ, Constantmopol

preacu- cernicul episcop Poppo; în faţă, regele Sven avea la dreapta sa pe Thorkel Hoge, iar la stânga un *jarl*[23] bătrân, roşcovan şi chel, din Smaoar, pe nume Sibbe; apoi stăteau la rând ceilalţi, şi la această masă însuşi regele Harald îi hotărâse locul fiecăruia. Orm nu putea fi socotit în rândul căpeteniilor mari, dar căpătă un loc mai bun decât se aşteptase, şi tot aşa şi Toke; căci regele Harald le arăta recunoştinţă pentru clopotul cel mare şi îi plăcea tovărăşia lor. Orm era cel de-al treilea, de la episcop numărând, iar Toke cel de-al patrulea mesean; căci Orm îi mai spusese regelui Harald că, orice s-ar fi întâmplat, el nu voia să fie despărţit de Toke, pentru că, altfel, Toke putea să fie zurbagiu turnând în el o bere atât de tare. În faţa lor, de cealaltă parte a mesei, stăteau nişte căpetenii din alaiul regelui Sven.

Episcopul se ridică şi începu o rugăciune, dar pe la mijloc regele Harald ceru s-o mai scurteze; după aceea închinară de trei ori: în cinstea lui Cristos, pentru norocul regelui Harald şi pentru întoarcerea luminii soarelui pe meleagurile acelea. Până şi necreştinii închinară în slava lui Cristos, fiindcă era întâia cană şi multora li se uscase gâtul tot aşteptând să vină berea; dar câţiva dintre ei făcură pumnul ca ciocanul deasupra cănii şi murmurară numele lui Thor mai înainte de a bea. Iar când se închină pentru norocul regelui Harald, regelui Sven îi intră bere pe alături, se înecă şi se opri ca să tuşească, aşa că Styrbjörn se uită mirat la el şi-l întrebă daca duşca aceea nu fusese cumva prea tare.

Apoi fură aduse înăuntru bucatele grase de porc; războinicii şi căpeteniile amuţiră când le văzură; le înghiţeau cu ochii, adulmecau pe nări mirosul şi rânjeau de plăcere; mulţi dintre ei îşi desfăcură cingătorile spre a fi pregătiţi cum trebuie de la început. Căci, deşi erau unii care spuneau în şoaptă că la curtea regelui Harald, acum la bătrâneţe, se cam băga de seamă zgârcenie şi cumpătare la aur şi argint, nu se auzise niciodată aşa ceva când era

---

23 comite, voievod

vorba de băutură şi mâncare, şi cu atâta mai puţin din gura celor care mai petrecuseră la curtea lui în timpul sărbătorilor Crăciunului.

Regele Harald poruncea în fiecare an ca de Crăciun să se jertfească patruzeci şi opt de porci hrăniţi cu ghindă şi bine îngrăşaţi; şi îi plăcea să spună că, dacă slănina nu era cumva de ajuns pentru tot praznicul Crăciunului, avea să fie totuşi o gustare bună pentru fiecare, iar după aceea puteau să se îndoape cu ciosvârte de berbec şi cu hartane zdravene de bou. Slujitorii de la bucătării veneau doi câte doi, într-un şir lung, ducând cu grijă între ei nişte cazane mari din care ieşeau aburi; alţii cărau copăi pline cu caltaboşi cu sânge. Alţi slujitori de la ospătărie, ţinând în mână ostii lungi, veneau în urmă; iar după ce cazanele fură lăsate jos pe lângă mese, începură să bage ostiile în zeamă tot pescuind hartane mari de carne grasă pe care le puneau în talgerele dinaintea oaspeţilor după rânduială, aşa ca să nu facă nimănui nici un hatâr; şi, pe deasupra, fiecăruia i se lăsa câte un cot de cârnat cu sânge sau chiar mai mult, dacă cerea vreunul. Codri de pâine şi napi prăjiţi se găseau din belşug în nişte străchini de pământ puse pe mese; iar lângă fiecare masă, de-o parte şi de alta, se aşezase câte un lin cu bere astfel încât stacanele şi cornurile să poată fi umplute într-una.

Când carnea grasă ajunse la Orm şi Toke, aceştia se întoarseră cu faţa spre cazan stând neclintiţi şi urmărind cu luare-aminte cum slujitorul pescuia de sârg cu ostia. Oftară din adânc de bucurie când li se scoaseră nişte bucăţi mari şi gustoase de spată de godac; şi îşi aduseră aminte unul altuia cât timp trecuse de când stătuseră ultima dată la un asemenea ospăţ mirându-se cum de putuseră să rabde atâţia ani in ţara aceea îndepărtată fără carne de purcel. Iar când văzură şi cârnaţii cei cu sânge, îndată li se umeziră ochii de lacrimi mari de bucurie înţelegând că nu mai avuseseră o masă cu mâncare omenească de când porniseră cu Krok pe mare.

— Mirosul ăsta este cel mai bun din toate, spuse Orm.

— Are şi cimbru, adăugă Toke cu glasu-i spart.

Băgă cârnatul cu nădejde în gură, muşcă din el cu lăcomie şi începu să mestece de zor; apoi se întoarse la iuţeala, întinse mâna după slujitorul care voia să plece mai departe cu copaia şi-l apucă de haină spunând:

— Mai dă încoa nişte cârnaţi, dacă nu e împotriva poruncii regelui Harald, căci multă vreme am colindat răbdând prin ţara andaluzienilor, unde nu se găseşte de mâncare pentru adevăraţi bărbaţi, şi unde şapte ani la rând am tot tânjit după cârnaţii de Crăciun fără să fi putut să-i văd măcar.

— Cu mine-i tot aşa, spuse şi Orm.

Atuncea slujitorul începu sa râdă şi spuse că regele Harald avea destui cârnaţi ca să se sature în lege toţi mesenii. Le mai lăsă câte-o lungime dintre cei mai groşi, iar ei se liniştiră şi începură să manânce cu nădejde.

O bună bucată de vreme nu se mai auzi vorbă, nici la masa regelui Harald, nici la celelalte, decât atunci când oaspeţii cereau să li se toarne bere în stacane sau lăudau printre îmbucături bucatele gustoase de Crăciun cu care-i ospăta cu atâta dărnicie regele.

La dreapta lui Orm stătea la masă un bărbat mai tânăr care îşi tăia carnea cu un jungher ce avea mânerul încrustat măiestru cu argint; era bălai la faţă şi avea un păr lung şi frumos şi pieptănat cu îngrijire. Era dintre însoţitorii lui Thorkel Höge, şi se vedea prea bine că era de neam ales, fiindcă stătea la loc de cinste, la masa regelui, cu toate că n-avea încă barbă; că era de neam bun se mai vedea şi după hainele-i de preţ şi după cingătoarea-i scumpă cu paftale de argint. Când munca îndârjita a fălcilor şi dinţilor se mai potoli, acesta se întoarse către Orm şi-i spuse:

— E bine şi plăcut să stai la un ospăţ alături de oameni mult umblaţi, şi mi se pare că am auzit că tu şi cu vecinul tău aţi fost şi mai departe decât alţii.

Orm îi răspunse că aşa era, că el şi Toke colindaseră prin Spania vreme de şapte ani.

— Căci, din mai multe pricini, urma el, calatoria noastra a ţinut mai mult decât ne aşteptam; şi în călătoria asta au plecat mulţi alţii, care nu s-au mai întors.

— Atunci o să aveţi câte ceva de povestit, adăogă celălalt, dar, cu toate că eu n-am ajuns ca voi, atâta de departe, trebuie să ştiţi că şi eu am fost într-o călătorie din care puţini s-au mai întors acasă.

Orm termină de mestecat şi-l întrebă cine era şi pe unde umblase în călătoria lui.

— Eu sunt din Bornholm, îi răspunse tânărul, şi mă numesc Sigurd, iar Bue Digre a fost tatăl meu. Poate c-ai auzit vorbindu-se de el, cu toate că ai stat atâta vreme prin ţări îndepărtare. Am fost şi eu cu el la Hjörungavåg, acolo unde a căzut, şi acolo am fost prins cu Vagn şi cu ceilalţi. Şi nu m-aş fi aflat aici, şi nici n-aş fi vorbit cu tine despre bătălia asta de n-ar fi fost părul meu lung; căci părul meu mi-a scăpat viaţa când prinşii trebuiau să fie omorâţi.

Între acestea, mai mulţi din cei care stăteau la masă se săturaseră deocamdată, sau obosiseră tot mestecând, şi începuseră să simtă mâncărimi pe limbă; se-amestecă în vorbă şi Toke spunând că tot ce povestise tânărul din Bomholm părea ciudat şi că vorbele lui erau cu tâlc; fiindcă el socotise totdeauna că părul lung era mai mult un neajuns decât folos la un războinic. Thorkel Höge se scobea în dinţi cu o aşchie de lemn, în felul cel curtean care începuse să fie o deprindere printre bărbaţii de seamă mai umblaţi, stând întors într-o parte şi ţinând o mâna ca o pavăză în dreptul gurii; dar, auzind despre ce era vorba, spuse şi el că părul lung de multe ori dusese pe războinici la nenorocire şi că, de aceea, bărbaţii înţelepţi îşi ridicau întotdeauna părul sub coif; dar, din spusele lui Sigurd Buesson, adăugă el, s-ar părea cum că și părul lung putea să fie de folos unui războinic înţelept, aşa că el nădăjduia că toţi din sală doreau s-asculte povestirea mai departe.

Regele Sven începuse să se simtă mai în largul său, cu toate că înainte de ospăţ, şi după ce dăduse ochii cu Styrbjörn, se cam întunecase la vedere; stătea pe spate,

răsturnat în jilţul său de cinste şi înfuleca de zor dintr-un picior de porc scuipând oscioarele în paiele de pe podea şi tot uitându-se cu o ascunsă bucurie cum regele Harald, care vorbea cu Styrbjörn despre femei, mânca şi bea într-una mai vârstos decât oricare altul. Asculta cu luare-aminte cele ce se spuneau la masă despre păruj lung şi se băgă şi el în vorbă lăsând să se-nţeleagă că un războinic înţelept mai trebuia să se gândească şi la barbă; căci, într-o luptă pe o vreme mai vântoasă, barba-i prea lungă poate să-i zboare drept în ochi tocmai atuncea când ar trebui să se ferească de lovitura grea de spadă sau de o suliţă venind pieziş; de aceea, mai spunea, el deprinsese de mult obiceiul ca în luptă să poarte totdeauna barba în şuviţe împletite strâns. Acuma însă i-ar fi plăcut s-audă în ce chip Sigurd Buesson trăsese aşa folos din părul său cel lung, fiindcă bărbaţii care fuseseră la Hjörungavåg aveau de obicei de povestit destule lucruri vrednice de ascultat.

Episcopul Poppo nu izbutise să dovedească tot ce-i fusese pus în talger, şi acuma începuse să sughiţe din pricina berei, totuşi ţinea nespus să-şi dea şi el părerea. Printre sughiţuri izbuti să spună că i-ar fi plăcut să povestească tuturor despre fiul de rege Absalom, care a dat peste năpastă tocmai din pricina părului său lung;aceasta, spunea el, era o întâmplare potrivită şi plină de învăţăminte, şi care era scrisă chiar în cartea cea sfântă a lui Dumnezeu. Dar regele Sven i-o reteză îndată spunându-i că astfel de bazaconii putea să povestească femeilor şi ţâncilor, dacă aceştia binevoiau să stea şi să-l asculte; aşa că între el şi episcop se iscă o ciorovăială în legătură cu povestea din cărţile sfinte. Atuncea regele Harald le spuse împăciuitor:

— O să avem vreme de povestit destule întâmplări la un ospăţ cum e al nostru, care, după cum ştiţi bine, ţine o săptămână încheiată; şi doar puţine lucruri sunt mai plăcute decât să stai tihnit şi să asculţi istorii, care s-au petrecut cu adevărat, după ce te-ai ospătat cum se cuvine şi ţi-a mai rămas bere în stacană. Căci astfel mai uşor ne

trece vremea dintre prânzuri şi mai puţine sunt certurile peste mese. Şi ţin să mai adaug, pentru cinstirea înţeleptului episcop, că el ştie nişte poveşti foarte frumoase; căci însumi eu am ascultat cu desfătare o mulţime de istorioare, atât cu sfinţi şi cu apostoli cât şi cu regii de demult din ţara de la răsărit. Mi-a povestit şi multe lucruri despre unul pe care-l chema Solomon care era iubit de Dumnezeu şi semăna cu mine, cu toate că-i adevărat că el avea femei mai multe. Şi acuma socotesc că episcopul trebuie să povestească întâi; căci cu băutura de Crăciun el nu se are tot atât de bine ca şi noi, fiindcă nu s-a deprins la vreme, sărăcuţul. Iar după el şi ceilalţi o să-şi povestească isprăvile, cei care au fost la Hjörungavåg, cu Styrbjörn printre vedeeni sau au ajuns prin alte părţi. Şi mai avem la masa noastră nişte oameni care au fost tocmai în Spania şi au venit la curtea mea pe mare cu un clopot sfânt care mi-a fost de mult folos; şi suntem tare dornici să-i ascultăm cât timp va ţine ospăţul nostru de Crăciun.

Toţi socoteau că regele Harald vorbise cu înţelepciune, şi se făcu aşa precum spusese el; şi în seara aceea, după ce faclele aprinse fură aduse înăuntru, episcopul le povesti despre regele David şi despre fiul lui cu plete lungi pe care-l chema Absalom. Vorbea tare şi răspicat, aşa ca toţi să-l poată auzi, şi era plin de înţelepciune; şi tuturora le plăcu povestea lui, doar înăcritul rege Sven strâmbă din nas. Când episcopul termină de povestit, regele Harald spuse că istorioara aceea merita să fie ţinută minte, atât de unul cât şi de celălalt; iar Styrbjörn începu să râdă, bău în cinstea regelui Sven şi-i spuse:

— Ar fi poate bună povaţă pentru tine ca, după asta, să-ţi tai părul la fel de scurt ca un episcop.

Regelui Harald îi plăcură aceste vorbe de duh, se bătu cu palmele pe coapse şi începu să râdă cu atâta poftă, că banca oaspeţilor mai de frunte se zgâlţâia; iar când oamenii săi şi cei ai lui Styrbjörn văzură pe stăpânii lor făcând atâta haz, se puseră pe râs cu toţii, chiar şi cei care nu auziseră nimic, aşa că întreaga sală hăuia. Dar celor ai regelui Sven

nu le venea la socoteală râsul ăsta; iar regele se făcu vânăt la faţă de necaz şi furie, scrâşni câteva vorbe printre dinţi şi-şi muşcă barba de sub buză uitându-se cumplit în jur de parcă-ar fi fost gata să sară de pe bancă şi să înceapă bătălia. Styrbjörn stătea puţin plecat în faţă uitându-se la el cu ochii săi albaştri-spălăciţi, în care nu tresărea nici o sclipire, şi zâmbea; iar pe la mese se iscă o mare tulburare şi se părea că pacea de Crăciun şi buna înţelegere aveau să se sfârşească rău. Episcopul se ridică şi înălţă mâinile în sus strigând ceva ce nimeni nu mai auzea, iar oaspeţii erau cu ochii aţintiţi unii la alţii peste mese tot bâjbâind după cea mai apropiată sculă pe care să o poată folosi drept armă. Atuncea însă cei doi bufoni ai regelui Harald, nişte pitici irlandezi vestiţi pentru meşteşugul lor, în cămăşi bălţate şi cu pene în păr, se cocoţară chiar pe masa regelui şi începură să bată din aripi cu mânecile lungi şi largi, umflându-şi pieptul şi călcând ţanţoş cu picioarele lor scurte, întinzând gâtul şi cucurigând unul la altul întocmai ca nişte cocoşi, aşa că nimeni nu mai credea că ar fi auzit vreodată un cocoş adevărat cântând la fel de bine cum cântau ei; şi îndată toţi uitară de mânie nemaiputându-şi struni râsul de giumbuş-lucurile pe care le făceau bufonii. Şi cu aceasta se încheie în- tâia zi.

A doua zi, după ce oaspeţii isprăviseră cu mestecatul şi în sală intrară slujitorii cu făcliile, Sigurd Buesson povesti pe îndelete prin câte trecuse la Hjörungavåg şi despre folosul pe care-l avusese de la părul său cel lung. Ştiau cu toţii prea bine despre năvălirea aceea: cum vikingii din Jomsburg împreună cu mulţi războinici din Bornholm şi din Scania porniseră pe mare cu o mulţime de corăbii având drept căpetenii pe feciorii lui Strutharald, Vagn Akesson şi Bue Digre pentru a cuceri Norvegia de la Hakan Jarl, şi cum numai puţini s-au mai întors acasă din încercarea aceea; aşa că Sigurd nu vorbi prea mult despre toate acestea, şi nici nu pomeni nimic despre fuga lui Sigvalde cu toate corăbiile lui în toiul bătăliei. Căci ar fi fost nepotrivit ca să vorbească despre Sigvalde când Thorkel Höge se afla

printre ascultători, deşi ştiau cu toţii că Thorkel era bărbat viteaz şi că în timpul bătăliei, atuncea când corăbiile se agăţaseră unele de altele, primise un pietroi în cap şi nu-şi venise în simţire când fratele său o luase îngrozit la sănătoasa.

Sigurd luptase pe corabia tătâne-său, şi nu vorbi decât de întâmplări la care fusese însuşi martor. El povesti pe scurt sfârşitul părintelui său drag: cum Bue, după o luptă crân- cenă şi după ce norvegienii năvăliseră în număr mare pe corabie, căpătase o lovitură năprasnică de spadă peste faţă care-i zburase nasul şi mare parte din bărbie, şi cum atunci şi-a strâns în braţe sipetul cu comoara şi a sărit cu el în mare; şi cum cârmaciul lui, Aslak Holmskalle, s-a năpustit ca un turbat lipsit de coif şi scut, ceva ce nu se mai vedea adesea în acele vremuri, tăind în dreapta şi în stânga cu amândouă mâinile fără să fie doborât de fier, până când scaldul din Islanda, care era cu Erik, fiul lui Hakan Jarl, a ridicat o nicovală de pe punte şi i-a crăpat ţeasta cu ea.

— Iar nouă, celor ce scăpaserăm cu viaţă pe corabie, urmă Sigurd, nu ne mai rămăsese mare lucru de făcut; căci noi eram puţini la număr şi istoviţi; şi toate corăbiile noastre au fost în scurtă vreme măturate, afară doar de una singură, cea a lui Vagn, pe care încă se mai lupta. Am fost înghesuiţi la provă şi în curând n-am mai putut să ridicăm o mână sau să urnim măcar piciorul; până la urmă am mai rămas doar nouă inşi, răniţi toţi nouă, strânşi ca-ntr-un cleşte între scuturi şi făcuţi prinşi. După aceea am fost duşi fără arme pe uscat; şi în curând au fost aduşi şi ultimii de pe corabia lui Vagn, şi însuşi Vagn cu ei. Era târât de doi oşteni, avea răni sângerânde de spadă şi de lance, era sleit de vlagă, palid la faţă şi nu mai spunea nici o vorbă. Am fost siliţi să ne-aşezăm pe un buştean ce se afla pe ţărm şi ne-au legat picioarele cu o frânghie lungă, dar mâinile le aveam slobode; şi stăteam înşiraţi în aşteptare, în vreme ce norodul căuta să afle de la Hakan Jarl ce-avea să se întâmple cu noi, prinşii. Răspunsul a fost că urma să fim ucişi îndată; iar Erik Jarl, feciorul lui, a coborât pe ţărm

ca să se uite, şi mulţi alţii cu el; fiindcă norvegienii erau dornici să vadă cum se purtau vikingii din Jomsburg atunci când trebuiau să moară. Eram treizeci de oameni pe buştean, nouă de pe corabia lui Bue, opt de pe a lui Vagn, restul de pe alte corăbii. Vagn însuşi statea în capătul din dreapta. Iar pe cei cunoscuţi, dintre oamenii ce se aflau acolo, o să-i numesc îndată.

Zicând acestea, îi numără la rând pe toţi cei cărora le cunoştea şi numele, aşa precum fuseseră puşi pe buştean; şi toţi din sală ascultau cu luare-aminte, căci mulţi dintre aceia pe care-i numea Sigurd erau bărbaţi vestiţi şi aveau rude printre ascultători.

— După aceea, urmă Sigurd, veni în grabă un războinic cu o bardă pentru bărbierit; oprindu-se la Vagn îl întrebă: „Ştii tu cine sunt eu ?“ Vagn se uită la el, dar nu-l luă în seamă şi nu-i răspunse nici o vorbă, fiindcă era la capătul puterilor. „Sunt Thorkel Leira”, adăugă celălalt, „şi poate-ţi mai aduci aminte de legământul pe care l-ai făcut: să mă ucizi şi să te culci cu fiică-mea, frumoasa Ingeborg”. Era adevărat; căci Vagn făcuse jurământul acela mai înainte de-a porni la luptă, aflând din auzite că fiica lui Thorkel era cea mai frumoasă fată din Norvegia şi totodată şi cea mai bogată. „Acuma însă”, spuse Thorkel Leira rânjind cu gura până la urechi, „îmi pare că eu sunt cel care o să te omoare”. Atuncea Vagn strâmbă din gură rânjind şi el: „Încă nu-s morţi toţi vikingii din Jomsburg”. „Dar o să fie în curând”, răspunse Thorkel, „şi o să mă îngrijesc chiar eu de treaba asta, ca să nu mai avem nimic de spus; şi o să-ţi vezi toţi oamenii murind de mâna mea, iar la sfârşit o să-i urmezi tu însuţi”. Zicând acestea, Thorkel se duse la celălalt capăt al buşteanului şi începu să taie capetele prinşilor, om după om, aşa precum stăteau la rând; avea o bardă ageră, lucra cu sârg şi nu era silit să dea de două ori pentru un cap. Credinţa mea e că toți cei ce erau de faţă nu puteau spune altceva decât că oamenii lui Vagn şi ai lui Bue ştiau cum să se poarte în faţa morţii. Doi prinşi, care stăteau la rând în stânga, se întrebau dacă un om mai

putea şti ceva după ce capul i se despărţea de trup, şi socoteau că nimeni nu putea să ştie asta dinainte. Unul din ei îi spuse celuilalt: „Vezi ? Ţin acum o cataramă în mână şi, dacă voi mai şti ceva după ce-mi va cădea capul, o s-o înfig cu cuiul în pământ“. Thorkel ajunse în dreptul lui; şi, când izbi cu barda, catarama îi scăpă din mână. După aceea mai erau doi inşi până s-ajungă şi la mine Thorkel.

Sigurd zâmbi către ascultătorii care stăteau tăcuţi şi încordaţi, îşi ridică stacana cu bere şi o bău până la fund. Atunci regele Harald îi spuse:

— Văd totuşi că mai ai capul întreg pe umeri, iar după gâlgâială am băgat de seamă că şi gâtlejul ţi-a rămas nevătămat, dar, aşa cum mergea atuncea treaba pe buştean, eu nu prea pot pricepe cum ai putut tu scăpa teafăr, oricât de lung ţi-ar fi fost părul. Asta mai zic şi eu poveste, şi-acum nu ne lăsa să aşteptăm prea mult sfârşitul.

Ţoţi socoteau la fel ca regele Harald, iar Sigurd Buesson îşi drese glasul şi urmă:

— Pe când stăteam acolo pe buştean, eu nu eram deloc mai speriat decât ceilalţi; dar mi se părea tare ruşinos să pier fără să fi făcut ceva care să fie povestit. Aşa că, atunci când Thorkel a ajuns la mine, i-am spus: „Ţin mult la părul meu şi n-aş vrea să fie mânjit cu sânge“. Zicând aceste vorbe, l-am netezit cu mâna dându-l peste cap; iar un bărbat care mergea în spatele lui Thorkel — după aceea mi s-a spus ca era chiar cumnatul lui — păşi în faţă, îmi răsuci părul cu amândouă mâinile, apoi îl îndemnă pe Thorkel: „Acum loveşte !“ Şi el lovi cu sete; dar în aceeaşi clipă am tras capul înapoi cât am putut de iute, astfel că barda nimeri năprasnic între mine şi cumnat, căruia-i reteză deodată mâinile. Una rămase spânzurând în părul meu.

Toţi cei din sală izbucniră atunci în hohote de râs, râse şi Sigurd, apoi urmă:

— Vă prăpădiţi de râs, şi vă-nţeleg, dar asta e-o nimica faţă de cum râdeau norvegienii când l-au văzut pe cumnatul lui Thorkel rostogolindu-se ciungit pe ţărm şi mai

ales pe Thorkel holbându-se încremenit la el; câţiva au căzut jos de râs. Jarl Erik a venit atunci la mine şi m-a întrebat: „Cine eşti tu ?“ Eu i-am răspuns: „Mă cheamă Sigurd, iar tatăl meu a fost viteazul Bue; şi încă n-au murit toţi vikingii din Jomsburg.” Jarl Erik a urmat: „Se vede că eşti din sămânţa lui Bue, vrei să primeşti tu viaţa de la mine ?” „De la un om ca tine primesc”, i-am răspuns eu. Şi astfel am fost slobozit din funie. Lui Thorkel însă nu i-a plăcut asta şi-a strigat: „Acum o să începem cu hatâruri ? Atunci măcar să nu mai zăbovesc cu Vagn”. Şi, zicând asta, îşi ridică barda plină de sânge pornind în fugă către capătul celălalt, acolo unde stătea el. Dar unul dintre oamenii lui Vagn, pe nume Skarde, era al patrulea din partea aia; şi lui i se păru nedrept ca Vagn să moară înainte de a-i fi venit lui rândul. Aşa că, pe când Thorkel se apropia în fugă, se aruncă în faţă pe deasupra funiei, iar Thorkel se împiedică de el şi căzu la pământ chiar la picioarele lui Vagn. Vagn se plecă îndată punând mâna pe bardă; şi nici un pic de oboseală nu se văzu la el când o înfipse cu nădejde în creştetul lui Thorkel. „Asta e jumătate din făgăduială”, spuse Vagn, „şi încă n-au murit toţi vikingii din Jomsburg.” Acum norvegienii râdeau încă mai tare ca la început; iar Erik Jarl îl întrebă: „Vrei tu să primeşti viaţa, Vagn ?“ „Vreau”, răspunse Vagn, dar numai dacă ne-o dăruieşti la toţi”. „Aşa va fi“, mai spuse Erik; şi furăm dezlegaţi îndată. Eram cu toţii doisprezece, cei care am scăpat cu viaţă de pe buştean.

Sigurd Buesson primi multe cuvinte de laudă pentru povestirea sa, şi toţi cei de la mese preţuiră cum se cuvenea chipul în care el trăsese folos din părul său cel lung. Şi se vorbi mult peste mese despre cele ce povestise şi despre norocul lui şi al lui Vagn; iar Orm îi spuse lui Sigurd:

— Multe întâmplari, pe care toţi ceilalţi le ştiu, nouă ne sunt necunoscute, căci eu cu Toke am lipsit din ţară multă vreme. Unde se află Vagn acum, şi ce s-a întâmplat cu el după ce a scăpat cu viaţă de pe buştean ? Din povestirea ta

îmi pare că norocul lui a fost mai mare decât al tuturor acelor despre care ne-ai vorbit.

— S-a judecat după dreptate, răspunse Sigurd, şi norocul lui nu s-a oprit la mijlocul cărării. El a ajuns în mare cinste la curtea lui Erik Jarl; după un timp s-a dus s-o vadă pe fiica lui Thorkel Leira şi a găsit-o încă mai frumoasă decât se aşteptase; iar fata n-a avut nimica împotrivă ca să-l ajute să-şi îndeplinească restul legământului, şi acuma sunt soţ şi soţie şi o duc bine. El se gândeşte să se întoarcă împreună acasă, în Bornholm, de îndată ce se va ivi prilejul; dar, când am auzit veşti despre el ultima oară, era tot în Norvegia şi se plângea c-avea să treacă multă vreme până să vină înapoi de acolo. Fiindcă primise atâtea curţi o dată cu mireasa, şi pe deasupra mult avut, că nu putea să vândă totul şi repede, şi pe preţ bun; şi nu e Vagn omul acela care să vândă ieftin atunci când nu e nevoit.

— În povestirea ta este un lucru la care nu pot să nu mă gândesc, îi spuse Toke lui Sigurd; şi-anume sipetul cu bogăţii al lui tătâne-tău, viteazul Bue, pe care l-a luat cu sine atunci când a sărit în valuri. L-ai scos cumva mai înainte de-a pleca spre casă din Norvegia, sau a fost scos cumva de altul ? Dacă se află încă tot pe fundul mării, ştiu eu ce-ar trebui să fac dacă ajung vreodată în Norvegia: să caut sipetul cu plasa; fiindcă argintul strâns de Bue ar merita atâta osteneală.

— Atât norvegienii cât şi noi, cei care-am mai rămas din oamenii lui Bue, am pescuit mult timp umblând să scoatem sipetul acela, spuse Sigurd. Şi mulţi au cercetat pe fund cu cangea, dar nu s-a agăţat nimic; un om din Viken s-a lăsat la fund cu o frânghie şi n-a mai fost văzut ieşind la faţa apei. După aceea toţi au început să creadă că Bue Digre era un om, nu glumă, spre a-şi păstra acolo jos comoara şi a lovi cu străşnicie în cei ce încercau să i-o răpească. Căci el era un om voinic, şi tare-şi mai iubea argintul. Iar înţelepţii cred cu toţii că puterea celor din înalturi e mult mai mare decât a celor ce trăiesc. Şi-aşa trebuie să fie şi cu

Bue, cu toate că nu s-a urcat la cer, ci stă stingher pe fundul mării lângă sipet.

— Păcat de-argint, mai spuse Toke, dar e adevărat că până şi îndrăzneţul cel mai îndrăzneţ şi-ar dori orice altceva decât să simtă braţele lui Bue Digre cum îl înlănţuie sub apă.

Şi cu aceasta se sfârşi şi seara aceea; iar seara următoare regele Harald voi s-audă întâmplările lui Styrbjörn printre vendeeni şi kuri. Styrbjörn le spuse că el nu prea se pricepea la povestit; însă un islandez dintre însoţitorii lui luă cuvântul. Îl chema Björn Asbrandsson, era vestit războinic şi totodată scald cu faimă, ca toţi vitejii din Islanda care cutreierau pe mări; cu toate că era puţin cam afumat de băutură, rosti la început cu multă iscusinţă nişte stihuri pentru regele Harald, într-o măsură care se numea *töglag*. Aceasta era cea mai nouă şi mai grea măsură născocită de scalzii islandezi, iar stihurile erau alcătuite cu atâta meşteşug, încât puţini puteau să înţeleagă o boabă din cuprinsul lor. Dar toţi mesenii ascultau cu multă luare-aminte, căci dacă nu te pricepeai la poezie, ţi se spunea îndată că eşti necioplit; iar regele Harald îi lăudă în gura mare stihurile şi-i dărui la urmă un inel de aur. Toke stătea cu capul între mâini, proptindu-se cu coatele pe masă, şi oftă adânc, mormăi întristat că aceea era adevărata poezie, iar acum, spunea el, putea să-şi dea prea bine seama că n-o să fie niciodată în stare să făurească stihuri de-alea care rodeau verigi de aur.

Scaldul din Islanda, pe care unii îl mai numeau şi Björn Bredvikingakappe[24], urmă după aceea să povestească despre luptele lui Styrbjörn şi despre întâmplări ciudate care se petrecuseră în războaie; vorbea frumos şi bine, şi multă vreme povesti fără ca vreunul dintre oaspeţi să obosească ascultând; şi toţi ştiau că tot ce povestea era adevărat, ţinând seama că însuşi Styrbjörn se afla printre ascultători. Avu multe de spus despre isprăvi grozave şi despre norocul bun ce-l însoţea pe Styrbjörn, şi, tot aşa, şi

24 Dimerlie, baniță de wiking

despre sculele de preţ dobândite de oştenii lui. Ca încheiere recită un epos vechi despre tatăl lui Styrbjörn începând cu zeii şi sfârşind cu unchiul lui, cu Erik, care acum stătea pe tron în Uppsala; iar strofa de la urmă o făcuse el:

Curând spre miazănoapte
ca să-şi ceară marea moştenire
porneşte vâslind Styrbjörn
cu sute de corăbii;
bărbaţi cutezători
încununaţi cu laurii victoriei
petrec după aceea
în sălile lui Erik.

Strofa aceasta fu salutată cu strigăte de bucurie; mulţi se urcară chiar pe bănci şi închinară pentru izbânda lui Styrbjörn. Iar Styrbjörn porunci să se aducă o cupă scumpă de argint pe care i-o dărui cu o ocheadă scaldului spunându-i:

— Aceasta nu-i decât o parte din răsplată pentru iscusinţa ta ca scald; o să primeşti însă mai mult când eu o să domnesc în Uppsala. Acolo e răsplată bună pentru fiecare dintre cei ce mă urmează cu credinţă; căci Erik, unchiul meu, e strângător şi-a pus deoparte lucruri scumpe care ne pot fi nouă de folos. La primăvară o să plec acolo spre a-i deschide sipetele ferecate, iar cei ce vor să fie martori sunt toţi bineveniţi.

Atât printre apropiaţii regelui Harald precum şi printre cei ai regelui Sven erau destui care se şi simţiră îmboldiţi de aceste vorbe; se ridicară în picioare şi strigară că şi ei voiau să meargă; căci bogăţiile regelui Erik erau vestite, iar

Uppsala nu mai fusese jefuită de pe vremea lui Ivar Vidfamne. Jarl Sibbe din Småör era beat, îşi ţinea anevoie capul drept pe umeri şi nu mai nimerea la gură cu stacana; totuşi strigă şi el cu glas dogit că se gândea să-l însoţească pe Styrbjörn cu cinci corăbii; căci începuse să se simtă obosit şi şubred, spunea el, şi ar fi fost mai bine să moară într-o luptă, printre războinici, decât pe aşternut de paie, ca o vită. Regele Harald spuse că, în ceea ce-l privea, era acuma prea bătrân ca să mai meargă la război, iar de oştenii săi avea nevoie spre a ţine în frâu poporul ce se frământa; n-avea însă nimica împotrivă, adăugă el, dacă Sven voia să îl ajute pe Styrbjörn cu oameni şi corăbii.

Regele Sven scuipă în lături dus pe gânduri, trase o duşcă zdravănă, se scărpină cu îndârjire în barbă şi spuse că-i venea cam greu să se lipsească de oameni şi corăbii, deoarece avea mare nevoie de toţi oştenii săi în hărţuiala cu obotriţii şi saxonii.

— Şi mi se pare că ar fi mai potrivit, mai spuse el, ca ajutorul să-i fie dat de tatăl meu; fiindcă acum, când e batrân, oștenii lui au mai puţine de făcut afară de-a petrece la ospeţe şi de a asculta bodogăneala popilor.

Când auzi aceste vorbe, regele Harald se făcu vânăt de mânie, aşa că în sală se stârni un freamăt de nelinişte, şi spuse că era uşor de înţeles că Sven voia să-l ştie stând acasă fără oaste.

— Acum o să se facă însă aşa cum poruncesc, răcni el roşu ca racul fiert la faţă, căci *eu* sunt regele danezilor, nu altul ! Iar tu, iubite Sven, să-i dai lui Styrbjörn corăbii şi oşteni.

Regele Sven nu mai suflă o vorbă, căci se temea de furia tătâne-său; şi se băgă bine de seamă că mulţi dintre oamenii lui ar fi vrut să meargă împreună cu ceilalţi spre Uppsala. Atunci Styrbjörn luă cuvântul:

— Mă bucur mult văzând cât de grăbiţi sunteţi cu ajutorul, amândoi; şi acuma o să fie mult mai bine ca tu, Harald, să hotărăşti ce să-mi trimită Sven, iar tu, iubite Sven, să spui ce ajutor ar trebui să-mi dea tătâne-tău.

La vorbele acestea, mulţi pufniră în râs, iar buna înţelegere se întoarse iarăşi printre ei; şi până la sfârşit se hotărî ca Harald şi Sven să-l ajute pe Styrbjörn fiecare cu câte douăsprezece corăbii bine înarmate, afară de corăbiile şi oamenii pe care putea să-i scoată de la căpeteniile din Scania; iar pentru ajutorul dat, Harald şi Sven aveau să îşi primească partea cuvenită din bogăţiile regelui Erik. Şi cu aceasta se încheie şi seara aceea.

În ziua următoare, carnea de porc se isprăvi; în schimb feciorii aduseră la masă ciorbă de varză cu carne de berbec, şi toţi găsiră că noul fel era binevenit după atâta carne cu slănină. În seara aceea, un războinic din Halland le povesti despre o nuntă de pomină din Finnveden, printre barbarii smolandezi, la care fusese şi el oaspe. La nuntă se iscase o neînţelegere pentru un târg de cai, şi, ca întotdeauna, cuţitele fură îndată scoase la vedere; iar mireasa şi druştele ei începură să râdă, să bată şi din palme şi să-i îndemne pe cei ce se certau să se ia la bătaie. Dar când mireasa, care era dintr-o familie de vază, îşi văzu unchiul cu un ochi scos de către unul din neamurile mirelui, smulse o faclă din perete şi îl pocni cu ea în cap pe mire, căruia i se-aprinse părul; iar o druşcă mai isteaţă îşi ridică îndată fustele şi i le puse mirelui în cap, îl strânse sub ea cum îşi strânge cloşca puiul şi astfel îl scăpă cu viaţă, cu toate că urla ca apucaţii şi era negru ca tăciunele şi pârlit ca porcul de Crăciun când izbuti să scoată capul iarăşi la vedere. Dintr-asta focul s-a întins pe paiele de pe podea; şi unsprezece dintre oaspeţi, răniţi sau beţi, au ars de vii în casă; aşa că nunta asta e socotită de toţi din Finnveden o nuntă cu bucluc, de pomină, de care merită să se vorbească. Iar apriga mireasă trăieşte fericită cu mirele scăpat sub fusta druştei, cu toate că nici până astăzi nu i-a mai crescut alt păr.

Când această poveste se sfârşi, regele Harald spuse că-i plăcea sa asculte asemenea istorii despre smolandezi, care din firea lor sunt şugubeţi şi buclucaşi; iar episcopul Poppo, adăugă el, ar trebui să-i mulţumească lui Dumnezeu, de

câte ori găseşte vreme, c-a nimerit la oameni cumsecade, în Danemarca, şi nu la o adunătură de tâlhari din Finnveden sau Värend.

— Iar mâine, încheie regele Harald căscând, aş vrea să ascultăm lucruri mai noi din ţara andaluzienilor şi isprăvile lui Orm Tostesson şi Toke Grågulesson din călătoria lor; fiindcă eu cred că povestirea ne va desfăta nespus pe toţi.

Cu asta se sfârşi şi seara aceea, iar în ziua următoare Orm şi Toke chibzuiră îndelung care din ei avea să povestească.

— Tu ne eşti căpetenie, îi spuse Toke, de aceea tu trebuie să povesteşti.

— Tu însă erai în ceată mai înainte de a ajunge printre voi, îi spuse Orm împotrivindu-se, şi ai o trâmbiţă mai bună ca a mea. Şi cred că a venit vremea să trăncăneşti până ţi s-o urî; căci, dacă nu mă-nşel, am băgat de seamă că din când în când stăteai ca pe ghimpi în serile astea tot răcind din gură pe când alţii povesteau.

— De vorbit nu prea mă sperii, spuse Toke răspicat; şi mă cred şi eu în stare să mă întind la vorbă ca mulţi alţii; numai că eu am o meteahnă; nu pot să glasuiesc prea mult fără bere din belşug, fiindcă mi se usucă gâtul şi povestirea mea, cum ştii, va fi un pic cam lungă. Până acuma au trecut fără necazuri patru seri, aşa că m-am sculat şi treaz, şi paşnic de la masa regelui; a fost însă grozav de greu, cu toate că n-a trebuit să spun prea multe. Şi cred că n-ar fi nici o cinste dacă-aş intra acum în pielea mea cea păcătoasă şi s-ar spune despre mine că am apucături urâte când stau la masa unui rege.

— Să ne gândim numai la cele bune, spuse Orm. Şi chiar dacă ai să te îmbeţi în timpul povestirii, îmi vine greu să cred că ai putea s-ajungi ciufut şi furios din berea asta aşa bună.

— O să se întâmple aşa cum trebuie să te întâmpie, răspunse Toke clătinând din cap cu îndoială.

Şi în seara aceea Toke povesti pe larg despre ieşirea lor cu Krok pe mare şi tot ce se întâmplase mai târziu: cum

ajunsese Orm pe corabie, cum pescuiseră din apă pe judeu şi despre jaful de la cetatea din ţara lui Ramiro; după aceea pomeni de lupta de pe mare cu andaluzienii, ce pătimiseră ca robi la vâsle şi cum pierise Krok. Apoi el povesti cum fuseseră scoşi de la vâsle şi cum primiseră în dar săbiile de la Subaida.

Iar când ajunse aici, atât regele Harald cât şi Styrbjörn se arătară dornici să vadă săbiile mult lăudate; aşa că Orm şi Toke aşezară pe Blåtunga şi Rödnäbba de-a lungul mesei. Regele Harald şi Styrbjörn le traseră din teci, le cumpăniră şi le cercetară cu luare-aminte; şi fură de părere amândoi că niciodată nu văzuseră săbii mai bune ca acelea. Apoi, din mână în mână, săbiile făcură înconjurul mesei, căci mulţi erau nespus de dornici să vadă nişte arme ca acelea; iar Orm stătu pe ghimpi până ce ele veniră înapoi, căci se simţea singur şi pe jumătate despuiat fără Blåtunga.

În faţa lui Orm şi a lui Toke, ceva mai într-o parte, stăteau doi fraţi ce se numeau Sigtrygg şi Dyre şi erau dintre oamenii regelui Sven; Sigtrygg era cârmăci chiar pe corabia regelui Sven. Era înalt şi gros la trup şi avea o barbă lată şi zbârlită care-i creştea până sub ochi aproape. Dyre, frăţâne-său, era mai tânăr şi socotit şi el printre oştenii cei mai buni ai regelui Sven. Şi Orm băgă de seamă că, de câtva timp, Sigtrygg se tot uita întunecat la Toke şi la el, iar în câteva rânduri se pregătise parcă să înceapă vorba; când săbiile ajunseră la el, le cercetă îndelung şi clătină din cap cu înţeles părând că-i venea tare greu să le întindă altor mâini.

Regele Sven, căruia îi plăcea întotdeauna să asculte povestiri din ţări îndepărtate, îl îndemnă apoi pe Toke să urmeze; şi Toke, care în acest răgaz mai deşertase câteva stacane, răspunse că era gata să povestească mai departe de îndată ce oamenii se vor fi săturat să caşte ochii la spada lui şi a lui Orm. Atuncea Sigtrygg şi Dyre le trecură mai departe, iar Toke deşertă altă stacană şi începu să povestească iar.

Vorbi acuma despre Almansur, despre puterea şi bogăţia lui, cum ajunseseră în strajă la palat siliţi să se închine Profetului făcând într-una temeneli şi ţinând posturi; despre războiul cel cumplit la care fuseseră şi ei şi despre prada dobândită cu acel prilej. Ajunse apoi la trecerea prin ţara cea pustie până la mormântul Sfântului Jacob, şi povesti amănunţit cum îi scăpase Orm viaţa lui Almansur şi cum primise Orm lanţul de aur ca răsplată. Atunci regele Harald spuse:

— Dacă mai ai colanul, Orm, m-aş bucura să mi-l arăţi şi mie, căci dacă e la fel de preţios printre podoabe, ca săbiile voastre printre arme, atuncea merită a fi văzut.

— Da, îl mai am, răspunse Orm, şi am de gând să-l mai păstrez, şi-am socotit întotdeauna că lucrul cel mai înţelept e să-l arăt cât se poate mai rar, căci e destul de preţios ca să stârnească pizma tuturor, afară doar de regi şi oamenii cei mai de vază. Dar cred c-ar fi prea mare îndrăzneala de m-aş împotrivi acum şi nu ţi l-aş arăta ţie, regelui Sven, regelui Styrbjörn precum şi jarlilor de faţă; mi-aţi face însă un mare bine de nu l-aţi da din mână în mână în jurul mesei.

Zicând acestea, Orm îşi descheie cămaşa, scoase cu grijă la iveală colanul ce-l purta în jurul gâtului şi i-l dădu în mână lui Sigurd Buesson. Acesta îl trecu scutarului Hallbjörn, ce se afla în dreapta sa; iar Hallbjörn îl întinse mai departe regelui Harald pe lângă jilţul episcopului Poppo care acuma era gol; fiindcă episcopul se ghiftuise cu mâncare şi băuse zdravăn şi se afla de mult în pat, în chilioara lui, unde îl îngrijea fratele întru Domnul, prea iscusitul Willibald.

Regele Harald cercetă colanul ţinându-l în lumină spre a-i vedea mai bine lucrătura cea măiastră. Spuse că toată viaţa lui strânsese la podoabe şi lucrături de preţ, şi totuşi nu-şi putea aduce aminte să fi văzut cândva un giuvaer aşa frumos. Lanţul era alcătuit din bucăţele groase de aur neamestecat şi fiecare bucăţică era lungă de mai bine de un puricar, lată cât unghia de puricar, la mijloc, şi ceva mai

îngustă înspre capete; iar între ele erau nişte verigi mai mici, ce le prindeau una de alta. Erau de toate treizeci şi şase de bucăţi, şi fiecare avea încrustat la mijloc când un rubin, când un smarald.

Când Styrbjörn primi colanul în mână, spuse că negreşit era o lucrătură de Vaulunder, dar el credea că giuvaeruri la fel de minunate şi de rare se mai găseau şi în sipetele scumpului său unchi; iar când colanul ajunse şi la el, regele Sven fu de părere că era un giuvaer dintr-acelea pentru care bărbaţii cei viteji şi-ar da cu dragă inimă şi sângele, iar fiicele de regi cu uşurinţă fecioria.

După ce Thorkel Höge se uită bine la colan, şi-l lăudă ca şi ceilalţi, îl strânse şi-l împinse peste masă către Orm. Atunci Sigtrygg se repezi ca uliul cercând ca să-l apuce, dar Orm se dovedi mai ager şi-l trase iute către sine.

— De ce întinzi tu gheara ? îl întrebă pe Sigtrygg. N-am auzit că ai fi rege sau jarl, şi alţii nu au voie să-l ia în mână.

— Vreau să mă bat cu tine pentru podoaba asta, rânji Sigtrygg.

— Tu poţi să vrei, i-o tăie Orm, căci mi se pare că eşti om lacom şi cu obrazul gros. Dar sfatul meu e să-ţi ţii labele acasă frumuşel şi să laşi oaspeţii în pace.

— Atuncea ţi-o fi frică să te baţi cu mine, răcni Sigtrygg, dar trebuie sau să te baţi, sau să-mi dai lanţul, fiindcă eu am de mult cu tine o răfuialăşi acuma, ca ispaşă, îţi cer lanţul.

— Eu cred că nu prea ţii la băutură, sau o fi berea tare pentru tine, aşa c-ai început s-o iei cam razna, spuse Orm, căci nu te-am mai văzut până la ospăţul ăsta, astfel că tu nu poţi avea vreo pricină cu mine. Şi acuma, urmă el începând să-şi cam piardă din răbdare, ar fi mult mai cuminte să-ţi ţii gura şi să stai liniştit, până nu-l rog pe regele Harald să-mi treacă cu vederea dacă-ţi întorc nasul la ceafă. De felul meu sunt un om paşnic şi mi-e cam scârbă să pun mâna pe un rât ca al tău; dar mi se pare că ţi s-ar cuveni o chelfăneală chiar de la omul cel mai răbdător.

Dar Sigtrygg era un vlăjgan cât toate zilele, temut pentru puterea şi cruzimea sa, şi nedeprins cu astfel de mustrări. Sări îndată de pe bancă mugind ca un taur sălbatic şi îm- proşcând cuvinte de ocară, dar încă mai puternic răsună glasul regelui Harald când porunci înfuriat să se facă tăcere şi întrebă care era pricina acelei tulburări.

— Mărite rege, spuse Orm, omul acesta şi-a pierdut minţile din pricina berei tale tari şi-a lăcomiei care îl orbeşte; căci strigă cerând lanţul meu spunând că are nu ştiu ce de împărţit cu mine, deşi nu l-am văzut nicicând mai înainte.

Regele Harald se plânse că oamenii lui Sven îi căşunau întotdeauna supărări, şi-l întrebă pe Sigtrygg de ce n-avea măcar atâta minte să se înfrâneze când auzise bine că în sală trebuia să dăinuiască tot Crăciunul pacea lui Cristos şi-a regelui Harald.

—Mărite rege, începu cu îndrăzneală Sigtrygg, îngăduie-mi să-ţi spun cum e cu răfuiala şi ai să vezi că am toată dreptatea.

Cu şapte ani în urmă am suferit o pagubă, şi am aflat acuma că aceşti doi oameni sunt aceia care mi-au făcut-o. În vara aceea, eu, Bork Hvenske, Silverpalle şi Faravid Svensson ne întorceam spre casă cu patru corăbii; atunci ne-am întâlnit cu trei corăbii care ieşeau pe mare şi am vorbit în treacăt cu oamenii care erau pe punţi, iar din poveştile lui Toke ştiu acuma ale cui erau acele trei corăbii. Şi pe corabia mea aveam un rob din Spania, cu părul negru şi măsliniu la piele; acesta a sărit în apă, în timp ce noi stăteam de vorba, trăgând cu sine pe cumnatul meu pe care-l chema Oskel, un om viteaz; şi nu s-a mai văzut nimic din amândoi. Acuma însă am auzit cu toţii că robul ăla a fost luat pe puntea lor, că el era acela pe care îl numeau judeul Solomon, şi că au tras foloase mari dintr-asta. Aceşti doi oameni ce se află acum aici, Orm şi Toke, sunt cei care l-au pescuit din apă; şi asta am auzit-o chiar din gura unuia din ei. De la un rob ca Solomon aş fi putut avea mare folos; iar Orm, aici de faţă, e astăzi căpetenia acelora ce-au mai

rămas în viaţă de pe corăbiile lui Krok, şi de aceea se cuvine să plătească o ispaşă pentru paguba ce-am suferit-o. Aşa că, Orm, îţi cer să-mi dai colanul pentru cumnatul meu şi pentru rob, şi-ai să mi-l dai, fie de bună voie, fie că vrei să te masori cu mine în luptă dreaptă, colea afară, în bătătură, cu scut şi spadă, chiar acum. Tot trebuia să te ucid după ce-ai spus c-ai vrea să-mi muţi nasul la ceafă, căci mie, Sigtrygg, feciorul lui Stigand, cârmaciul regelui Sven, nimeni nu mi-a aruncat asemenea cuvinte şi apoi a mai văzut lumina zilei următoare.

— Doar două lucruri îmi sunt mângâierea, când te aud vorbind, răspunse Orm. Unul, că lanţul e al meu şi tot al meu o să rămână, oricare ar fi aceia care au sărit în mare de pe corabia ta cu şapte ani în urmă. Iar celălalt, că eu şi agera mea Blåtunga o să avem ceva de povestit despre acela dintre noi care va apuca să vadă lumina zilei mâine. Acuma însă să ascultăm ce zice regele Harald de răfuiala noastră.

Toţi cei din sală erau bucuroşi că începuse să miroase a întrecere în luptă, fiindcă era de aşteptat ca lupta între doi bărbaţi ca Orm şi Sigtrygg să merite a fi văzută. Regele Sven şi însuşi Styrbjörn socoteau că lupta nu putea să fie decât binevenită, ca o desfătare, după atâta băutură şi mâncare şi după toată trăncăneala de Crăciun, dar regele Harald stătea pe gânduri mângâindu-şi barba şi părea nehotărât. Până la urmă spuse:

— Aceasta-i o pricină puţintel cam încurcată ca s-o poţi judeca pe loc, şi mie mi se pare că rămâne de văzut dacă Sigtrygg este cumva îndreptăţit să ceară o ispaşă de la Orm pentru o pagubă pe care a suferit-o fără ca Orm să fie vinovat. Acuma însă, când s-au schimbat atâtea vorbe grele, tot o să fie luptă intre ei, de îndată ce nu vor mai fi în faţa mea; iar un colan ca ăsta pe care-l poartă Orm, ar fi putut pricinui până acum o seamă de omoruri, şi cred că o să fie pricina multora de acum încolo. De aceea, socotesc că e totuna dacă se bat acum în luptă dreaptă aici, spre desfătarea noastră, a tuturora; iar tu Hallbjörn, ai grijă ca

locul luptei să fie neted şi încercuit colea, afară, unde pământul e bătătorit. Mai pune torţe şi făclii în jur, şi vino de ne cheamă când totul va fi gata.

— Mărite rege, spuse Orm îngrijorat în glas, eu nu vreau să mă bat într-o astfel de luptă.

Atunci toţi se întoarseră uitându-se miraţi la el, iar Sigtrygg şi mulţi dintre oamenii regelui Sven se puseră pe râs. Regele Harald clătină din cap nemulţumit şi-i spuse:

— Dacăţi-e teamă să te baţi, eu nu văd să-ţi rămână alta de făcut decât să-i dai colanul, ceea ce poate fi oricum înspre folosul tău. Mi s-a părut că adineauri erai mai ţanţoş, mai băţos !

— Nu mă gândesc la luptă, spuse Orm, ci doar la frigul de afară. Am fost întotdeauna şubred, iar gerul îl îndur cel mai puţin; şi, precât ştiu, nimic nu e mai cu primejdie pentru mine decât să ies afară în gerul nopţii de la bere şi căldură, acuma mai cu seamă, după ce-am stat atâta vreme prin ţările din miazăzi şi nu mai sunt deprins cu iarna. Şi mi se pare că n-ar fi cu cap ca eu, din pricina acestui Sigtrygg, să trebuiască să mă lupt apoi cu tusea tot restul iernii; căci boala asta, de obicei, mă ţine multa vreme, iar maică-mea spunea adesea că tusea o să-mi fie moartea de nu mă voi păzi de ea cum trebuie. Aşa că, dacă mi-e îngăduit acum, mărite rege, mai bine-ar fi ca lupta să se desfăşoare înăuntru, chiar aici, în faţa mesei tale, unde e loc destul ca să învârţi spada. Şi astfel ai putea să stai în jilţ şi să vezi lupta fără să dârdâi pe afară rebegit de frig.

Mulţi oaspeţi făcură mare haz de teama lui Orm, dar Sigtrygg nu mai râse, răcni cuprins de furie că o să aibă el destulă grijă să-l scutească pentru totdeauna de necazurile tusei.

Orm însă nici nu-l băga în seamă; stătea întors spre regele Harald şi aştepta să afle hotărirea lui. Atunci regele Harald spuse:

— E rău că tineretul începe să se moleşească şi nu mai e la fel ca altădată. Feciorii lui Lodbrok nu se gândeau la sănătate şi la asprimea iernii, nici mie nu-mi păsa de vreme

în tinereţea mea; dar, dintre tinerii de astăzi, curând n-o să mai ştiu pe vreunul, afară de Styrbjörn, care să fie din plămada noastră. Dar e adevărat că astăzi, la vârstă mea înaintată, ar fi mai potrivit să pot vedea şi lupta tot din jilţul meu. Şi-un lucru bun e că episcopul Poppo zace la pat, pentru că el s-ar fi împotrivit la asta. Iar gândul meu este că pacea pe care am binecuvântat-o în sala de ospăţ nu e nesocotită şi încălcată de o luptă dreaptă pe care chiar eu o îngădui, şi nu cred că Isus Cristos ar putea privi cu ochi răi o luptă, când totul se petrece după lege şi după obicei. De aceea, fie îngăduit ca Orm şi Sigtrygg să se bată chiar aici, pe locul gol din faţa mesei mele, cu sabie şi scut, cu coif şi zale; şi nimeni n-are voie să-i ajute altfel decât la punerea armurii. Iar dacă unul dintre ei e omorât, atuncea totul e aşa cum trebuie să fie; dar dacă unul dintre ei nu se mai poate ţine pe picioare, îşi zvârle sabia sau fuge ascunzându-se sub masă, atuncea nu mai poate fi lovit de celălalt, dar astfel pierde lupta şi, cu aceasta, şi colanul. Iar eu şi Styrbjörn, împreună cu scutarul Hallbjörn, vom veghea ca totul să se desfăşoare într-o luptă dreaptă.

După aceasta, câţiva oşteni ieşiră ca s-aducă zalele şi armele lui Orm şi Sigtrygg; iar în sală se iscă o mare larmă şi mulţi oaspeţi se strigau în gura mare între ei. Oamenii regelui Harald îl socoteau pe Orm mai bun, dar însoţitorii regelui Sven îl lăudau pe Sigtrygg spunând că doborâse nouă inşi în luptă dreaptă fără să capete vreo rană care să trebuiască oblojită. Iar printre cei mai guralivi era şi Dyre; îl întrebă pe Orm dacă se temea de tuse şi-n mormânt, apoi se întoarse spre frăţâne-său rugându-l să se mulţumească numai cu colanul şi să-l lase pe el să-i ia sabia lui Orm.

După ce fusese oprit din povestirea sa, Toke stătuse poso-morit pe bancă, bodogănise ceva numai pentru sine şi deşertase câteva stacane; însă când auzi vorbele lui Dyre, prinse viaţă din nou. Sări ca ars, îşi împlântă cuţitul în tăblia mesei din faţa lui Dyre cu aşa putere, îneît rămase adânc înfipt în lemn şi-şi zvârli sabia nescoasă din teacă lângă cuţit; apoi se repezi deasupra mesei atât de iute, că Dyre

nu mai apucă să se ferească, îl prinse zdravăn de urechi şi de barbete şi, aplecându-l cu faţa către arme, îi spuse:

— Iată aicea nişte arme la fel de bune ca şi ale lui Orm, dar trebuie să le câştigi tu însuţi, dacă le vrei, şi nu să le cerşeşti la alţii.

Dyre era un om vânjos. Îl apucă şi el pe Toke de încheieturi şi trase cu nădejde; dar, prin aceasta, urechile şi barba îl dureau mai tare, şi el gemea de ciudă nemaiputând să scape din strânsoare.

— Acuma hai să stăm de vorbă ca doi prieteni, spuse Toke, fiindcă nu vreau să tulbur pacea regelui în sală. Dar n-o să te slăbesc deloc până nu vei făgădui c-ai să te baţi cu mine, căci Rödnäbba se simte prost stând fără întrebuinţare în teacă atunci când soră-sa e scoasă.

— Dă-mi drumul, scrâşni Dyre cu buzele lipite de tăblia mesei, şi-o să te ucid de îndată ce pun mâna pe tine.

— Acuma ai făgăduit, îi spuse Toke, şi cu aceasta îi dădu drumul din strânsoare suflând cu scârbă firele de barbă smulse ce-i rămăseseră în podul palmelor.

Dyre era roşu în jurul urechilor blegite, dar altfel palid de mânie, şi la început parcă-i pierise glasul. Apoi se ridică şi spuse:

— N-ai nici o grijă, că mă răfuiesc cu tine îndată; mai nimerit nici că se poate, astfel şi eu şi frate-meu vom dobândi în seara asta câte una din săbiile voastre spaniole. Aşa că hai să mergem amândoi să ne pişăm afară, dar ia-ţi cu tine sabia, fiindcă mi-o iau şi eu.

— Îmi place că ai zis-o bine, spuse Toke, căci între noi, acuma, nu mai e nevoie de mofturi şi de vorbe goale. Iar pentru cinstea ce mi-o faci, o să-ţi fiu recunoscător cât vei trăi şi, cât vei mai trăi de acum încolo, asta rămâne de văzut.

Acestea zise, se lăsară amândoi de-a lungul, pe partea sa de masă fiecare, apoi porniră străbătând de-a latul coridorul dintre mesele de-a curmezişul sălii şi ieşiră în ogradă printr-una dintre uşile din fund. Regele Sven se uită după ei şi zâmbi cu mulţumire; îi plăcea ca oamenii din jurul

său să se deosebească de ceilalţi sporindu-şi faima şi răspândind pe unde ajungeau respect şi groază.

În vremea asta, Orm şi Sigtrygg se pregătiră pentru luptă; iar podeaua fu cu grijă curăţată pe locul unde aveau să se bată pentru ca luptătorii să nu se împiedice în paie sau în ciolanele aruncate la întâmplare pentru zavozii regelui Harald. Oaspeţii din capetele sălii se strânseră înghesuindu-se în faţă, spre a putea vedea mai bine, şi se aşezară unii lângă alţii pe bănci, pe mesele din cele două părţi în jurul locului de luptă, iar alţii chiar în spatele mesei regelui Harald sau înşiraţi pe lângă peretele din fund. Regele Harald era acum în toane bune şi ardea de nerăbdare să înceapă lupta; iar când, întâmplător, se răsuci în jilţ şi zări câteva femei crăpând o uşă şi uitându-se în sală, el porunci ca soaţele şi fiicele sale să intre înăuntru şi să privească; ar fi fost prea aspru, gândea el, să le oprească de la o astfel de întrecere între bărbaţi. Le făcu loc pe jilţul cel de cinste, lângă el, şi pe cel al episcopului Poppo, ce rămăsese gol, iar două dintre fetele cele mai chipeşe trebuiră să se aşeze lângă Styrbjörn, şi nu se plânseră că era prea strâmt pentru ele; zâmbiră galeş când el le îmbie cu bere, apoi băură voiniceşte. Pentru femeile care nu încăpeau pe lângă rege se puse altă bancă mai în spate, pe locul unde jilţul cel înalt nu împiedica vederea.

Spătarul Hallbjörn făcu semn ca să sune cornul, apoi ceru să se facă tăcere şi anunţă că toţi de faţă trebuiau să şadă liniştiţi în timpul luptei, că nimeni n-avea voie s-arunce cu ceva pe locul de bătaie sau să strige şi să dea sfaturi luptătorilor, care acuma erau pregătiţi şi amândoi deodată păşiră între mese apropiindu-se unul de celălalt; iar când se văzu că Orm purta sabia în mâna stângă, se auzi un zvon de glasuri; căci lupta dintre un dreptaci şi un stângaci era la fel de încurcată pentru amândoi, pentru că loviturile veneau pe dos, aşa că scuturile nu-i apărau deloc.

După înfăţişarea amândurora se vedea bine că erau nişte luptători pe care doar puţini ar fi dorit să-i întâlnească de bună voie, şi nu se desluşea pe faţa nici unuia din ei

vreo teamă pentru cum avea să sfârşească lupta. Orm era cu un cap aproape mai înalt ca Sigtrygg şi avea braţele mai lungi; dar Sigtrygg era mai legat la trup şi arăta mai puternic. Ţineau scuturile bine în faţa pieptului, şi destul de sus, spre a-şi putea acoperi la repezeală gâtul, şi aveau ochii aţintiţi unul la sabia celuilalt pentru a fi din vreme pregătiţi la orice lovitură. De îndată ce se aflară faţă în faţă, Orm fulgeră năprasnic o lovitură spre picioarele lui Sigtrygg, dar acesta sări iute într-o parte şi se întoarse cu o lovitură grea care izbi în coif cu zdrăngănit de tunet. După aceasta se feriră amândoi mai bine, şi toate loviturile cădeau pe scuturi; iar regele Harald nu mai putea de bucurie şi-şi lămurea femeile că era lucru bun că luptătorii iscusiţi nu se izbeau orbeşte şi nici nu se descopereau nechibzuit, şi în felul ăsta desfătarea lor ţinea mai mult.

— Şi emai greu să spui mai dinainte, chiar dacă eşti cunoscător şi ai văzut destule lupte, care din ei o să învingă aici, mai spuse el, dar roşcovanul mi se pare unul dintre cei mai siguri oamenii din mulţi câţi am văzut în viaţa mea, cu toate ca se teme de răceală şi de tuse; şi poate să se întâmple ca din joaca asta Sven să rămână păgubaş, adică mai sărac cu un cârmaci.

Regele Sven, care, la fel ca cei doi jarli, se aşezase pe marginea mesei pentru a sta cu faţa drept spre luptă, zâmbi subţire, batjocoritor, şi spuse că nici unul din cei ce-l cunoşteau pe Sigtrygg nu trebuia să-şi facă griji.

— Şi, cu toate că oamenii mei nu se tem de luptă dreaptă, adăugă nepăsător, nu mi se prea întâmplă des să pierd pe vreunul în felul ăsta, afară numai când se luptă între ei.

Toke se întorcea în sală. Trăgea cam anevoie un picior şi se auzea că murmura ca pentru sine nişte stihuri; iar când păşi cu greutate peste bancă şi se aşeză la locul lui, se văzu bine că era plin de sânge de la coapsă până sub genunchi.

— Ia spune, cum a mers cu Dyre ? îl întrebă Sigurd Buesson.

— A mers cam greu, şi mi-a luat cam multă vreme, răspunse Toke, acuma însă cred că i s-a scurs afară tot pişatul.

Într-acestea, oaspeţii nu mai aveau ochi decât pentru lupta din sală pe care Sigtrygg părea c-avea de gând s-o isprăvească repede. Lovea într-una şi năprasnic cercând s-ajungă la picioarele lui Orm, la faţă şi la degetele de pe mânerul spadei. Orm se ferea de lovituri cu multă dibăcie, însă el însuşi nu prea se avânta în luptă, şi se vedea destul de bine că avea multe neajunsuri cu scutul lui Sigtrygg. Era mai mare ca al său, lucrat din scândură de lemn de soi, cu piele groasă, ţintuiţă, şi doar veriga de la mijloc era de fier; era mare primejdie dacă spada se înţepenea în marginea acelui scut, fiindcă atunci putea fi frântă sau, lucru şi mai rău, smulsă din mână. Scutul lui Orm era întreg din fier şi-avea un pinten ascuţit în mijloc.

Sigtrygg răcni spre Orm şi-l întrebă dacă-i era destul de cald. Pe obrazul lui Orm se prelingea uşor un firicel de sânge după întâia lovitură peste coif, şi mai primise o împunsătură la picior şi-o tăietură chiar pe dosul mâinii, dar Sigtrygg era încă neatins. Orm nu răspunse nici o vorbă, ci se trăgea cu grijă îndărăt pe lângă una dintre mesele de-a curmezişul. Sigtrygg stătea ca un arici la adăpostul scutului, se repezea înainte şi se ferea în lături, lovea din ce în ce mai furios şi, pentru cei mai mulţi, izbânda lui părea apropiată.

Dar, fără veste, Orm făcu o săritură înainte, feri cu spada o lovitură a lui Sigtrygg, îşi izbi cu sete scutul său de-al lui, aşa că pintenul îi răzbătu prin piele şi rămase înfipt în scoarţa cea de lemn. Se opinti şi apăsă scuturile spre pământ cu aşa putere, încât mânerele se frânseră; atunci se traseră înapoi numai cu săbiile şi loviră amândoi deodată. Sabia lui Sigtrygg nimeri într-o coastă, trecu prin zalele lui Orm şi îi făcu o rană adâncă; dar sabia lui Orm lovi la gât şi un strigăt mare răsună în sală când capul lui Sigtrygg zbură cât colo izbindu-se de muchea mesei şi apoi căzu, din întâmplare, într-un ciubăr cu bere.

Orm se ţinea cu mare greutate pe picioare şi se sprijini de masă; îşi şterse sabia însângerată pe genunchi, o nimeri şi o vârî în teacă, privi în jos spre trupul fără cap şi spuse doar atât:

— Acuma vezi al cui e lanţul.

X

Cum şi-a pierdut Orm lanţul

După aceea s-a vorbit mult la curtea regelui despre lupta pentru lanţul de aur, atât în sala de ospăţ cât şi prin bucătării şi prin cămările femeilor. Cei ce fuseseră de faţă îşi întipăriseră în minte tot ce se spusese şi tot ce se-ntâmplase, pentru ca astfel să poată povesti şi altora cu de-amănuntul mai târziu cum se desfăşurase lupta. Iar mânuirea scutului de către Orm a fost mult lăudată.

În seara următoare, islandezul lui Styrbjörn a recitat cu măiestrie nişte stihuri în forma *ljodahattr*[25] în care era vorba despre nenorocita soartă de a-ţi pierde capul într-un ciubăr cu bere. Şi socoteau cu toţii deopotrivă că nici la curtea regelui Harald nu se putea petrece la fel de bine în fiecare an.

Însă cei doi viteji, Toke şi Orm, fură siliţi să zacă la pat într-o cămară, vlăguiţi de răni, şi multă vreme după aceea puţină le-a fost bucuria, cu toate că fratele Willibald îi oblojea cu cele mai grozave alifii. Rana lui Toke se obrinti, astfel că aiura din când în când, era cuprins de furii şi trebuia să fie ţinut zdravăn de patru slujitori când i se spăla rana; iar Orm, care se alesese cu două coaste frânte şi pierduse sânge mult, se simţea prăpădit de tot, fără putere şi nu mai avea poftă de mâncare ca de obicei. El socotea lucrul acesta drept un semn rău şi fu cuprins de gânduri negre.

Regele Harald le dăduse o cămară bună unde puteau să zacă netulburaţi de nimeni, cu căldură blândă de la focul

---

25 Veche măsură oslandeză

dintr-o vatră de cărămidă şi cu fân moale pe paturi în loc de paie. Mulţi dintre oamenii regelui şi ai lui Styrbjörn se duseră acolo în prima zi ca să vorbească despre luptă şi să râdă pe socoteala regelui Sven, aşa că odăiţa fu plină de războinici şi vui de larmă până când fratele Willibald îi alungă afară cu glas aspru; iar Orm şi Toke nu puteau să-şi mai dea seama dacă le era mai urât când aveau oaspeţi sau atunci când erau singuri. În vremea asta se descotorosiră şi de soţii lor care voiau să se întoarcă acasă după ce praznicul Crăciunului se încheiase; toţi, afară de Rapp, care era scos în afara legii în ţinutul său şi de aceea rămăsese. După câteva zile, când o furtună se abătu năprasnic peste mare împrăştiind gheaţa spre larg, şi regele Sven pornise la drum cu buzele umflate, Styrbjörn îşi luă bun rămas de la regele Harald, căci se grăbea să dea o raită prin împrejurimi ca să adune oameni pentru războiul său; şi oamenii lui Orm putură să călătorească pe corabia lui trăgând în schimb pe rând la vâsle. Dar mult ar fi vrut Styrbjörn să-i aibă pe Orm şi Toke printre oamenii săi; el însuşi intră la ei în odăiţă să le spună că amândoi fuseseră de mare ajutor la praznicul Crăciunului şi că nu trebuiau sa zacă prea mult acolo şi să-şi mai piardă vremea cu nişte zdrelituri.

— Şi lăsaţi-mă să nădăjduiesc c-o să vă întâlnesc pe insula Bornholm atuncea când încep să vină cocorii, adăugă al; căci, pentru oameni atât de vajnici, am locuri la provă, chiar pe puntea mea.

Plecă fără să mai aştepte şi răspunsul, chemat de treburi grabnice; şi asta a fost tot ce-au vorbit ei cu Styrbjörn. Rămaseră tăcuţi un timp, apoi Toke grăi:

Blagoslovită va fi pentru mine ziua

când voi vedea de pe puntea corăbiei

cocorul, gâsca şi barza
zburând cu pliscul către miazănoapte

Iar Orm, care îl ascultase dus pe gânduri, oftă şi îi răspunse cu inima zdrobită:

Mai încetează cu cocorii; căci eu
m-am dus până atunci în groapă
acolo unde cârtiţa şi popândăul
adulmecă rece pe mort.

După ce cei mai mulţi dintre oaspeţi plecară şi era mai puţină forfotă pe la bucătării, fratele Willibald rândui să se fiarbă carne şi să li se dea celor doi răniţi zeamă dimineaţa şi seara pentru a le întrema puterile şi, din dorinţa de a-i vedea şi a afla noutăţi, câteva dintre femeile regelui îşi făcură de lucru ducând zeama în cămara lor. Acum puteau să facă treaba asta fără să fie tulburate; căci regele Harald zăcea şi el la pat după atâta ghiftuială, iar fraţii Mathias şi Willibald erau siliţi să stea mai mult pe lângă el împreună cu episcopul, ca să-i citească rugăciuni şi să-i dea leacuri de curăţenie pentru sânge şi pentru maţe.

Cea care băgă prima capul pe uşă era tânăra femeie maură pe care o văzuseră când se înfăţişaseră întâia dată în iatacul regelui Harald, iar când o văzu, Toke strigă tare şi-i ceru să se apropie. Ea trecu pragul cu o oală şi c-o lingură, se aşeză tăcută lângă el şi începu să-l hrănească; cu ea o dată mai intrase încă una, care se aşeză alăturea de Orm. Era o fată tânără, trupeşă, înaltă şi palidă la faţă, cu o gură mare şi frumoasă; avea păr negru şl o cunună de

chihlimbar în jurul capului. N-o mai văzuse Orm până atunci, dar nu părea să fie una dintre slujnice.

Lui Orm îi venea greu să înghită zeama, căci nu putea să se ridice în capul oaselor din pricina rănii sale, aşa încât o gură zdravănă se duse pe alături şi începu să horcăie şi să tuşească. Atunci simţi un junghер răsucindu-i-se în rană, îşi pierdu cumpătul şi gemu. Fata surâse cu blândeţe, dar Orm se necăji şi se uită la ea posomorât. Când îl mai slăbi tusea, spuse:

— Nu zac aici ca să se facă haz de mine. Cine eşti ?

— Mă cheamă Ylva, îi răspunse ea, şi n-am ştiut până acuma că eşti unul dintre aceia de care să se râdă. Cum poţi scânci pentru o lingură de zeamă caldă tocmai tu, care l-ai doborât pe cel mai vajnic dintre războinicii fratelui meu, Sven ?

— N-a fost din pricina fierturii, spuse Orm, şi o femeie ar trebui să înţeleagă că o rană ca a mea e dureroasă. Dar, dacă eşti sora regelui Sven, mi se pare că zeama pe care mi-ai adus-o e cam rea; nu-mi place gustul ei. Ia spune, ai venit cumva ca să răzbuni paguba ce i-am făcut-o fratelui tău ?

Fata se ridică deodată, zvârli oala şi lingura cât colo, aşa că zeama împroşcă toată odaia, şi rămase în picioare uitându-se cu furie spre Orm; dar se îmblânzi curând, pufni în hohote de râs şi se aşeză din nou pe-o margine de pat.

— Ţie nu-ţi este teamă să arăţi cât ţi-e de teamă, spuse ea, şi eu te laud pentru asta; dar nu ştiu bine care dintre noi e înzestrat cu mai puţină minte. Am fost şi eu de faţă când te-ai bătut cu Sigtrygg, şi-a fost o luptă straşnic de frumoasă; şi trebuie să ştii că nimeni nu-mi este duşman dacă îi face pagubă fratelui meu. Iar Sigtrygg a săvârşit odinioară un omor nelegiuit. Îi puţea gura de la o leghe depărtare, şi era înţeles cu Sven ca să mă ceară de nevastă. Dacă s-ar fi făcut pe voia lui, n-ar fi dormit prea multe nopţi alăturea de mine, căci eu nu sunt dintr-alea care se mulţumesc cu cel dintâi bărbat care le iese în cale.

De aceea, îţi sunt îndatorată şi recunoscătoare pentru binele ce mi l-ai făcut.

— Eşti cam fudulăşi cam neruşinată, şi poate zgârii mai rău ca multe altele, îi spuse Orm, dar cred că ăsta le este feleşagul fiicelor de regi şi nu pot să tăgăduiesc că tu pari prea de soi pentru un om de teapa lui Sigtrygg. Dar şi eu m-am ales cu o grea vătămare din lupta aceea, şi nu ştiu cum o să se sfârşească şi cu mine.

Ylva îşi strânse limba între dinţi, dădu din cap şi se uită la el pe gânduri.

— Poate mai sunt şi alţii în afară de tine, de Sigtrygg şi Sven, care au suferit pierderi şi vătămări din lupta asta, spuse ea. Am auzit şi eu de lanţul tău pe care voia să pună mâna Sigtrygg; se spune că l-ai primit în dar chiar de la regele acelei ţări din miazăzi şi că-i cel mai frumos dintre toate podoabele. Aş vrea acuma să mă laşi să-l văd şi eu, şi să nu-ţi fie teamă c-o să ţi-l iau şi o să fug cu el, cu toate c-ar fi fost al meu dacă te biruia atuncea Sigtrygg.

— E o nenorocire, după câte văd, să ai un lucru pe care toată lumea vrea să-l pipăie şi să-l privească, spuse Orm întristat.

— Dacă-i aşa, de ce nu l-ai lăsat pe Sigtrygg săţi-l ia ? îl întrebă Ylva mirată. Acuma ai fi fost scutit de grija asta.

— De un lucru sunt încredinţat, cu toate că nu te cunosc de multă vreme: pentru acela care s-o însura cu tine vor fi cam rare rândurile când va avea de spus el ultimul cuvânt.

— Eu nu prea cred că ai să fii rugat să încerci să vezi dacă ai nimerit-o bine, îi spuse Ylva; căci astfel cum arăţi acum, chiar de-ai avea şi zece lanţuri... De ce până acuma n-ai chemat pe cineva să-ţi spele şi să-ţi descâlcească părul şi barba ? Fiindcă arăţi mai rău ca un sălbatic din Småland. Dar, până una alta, spune-mi ce-ai de gând: vrei să-mi arăţi lanţul, au ba ?

— E cam nepotrivit s-asemuieşti un suferind cu un sălbatic smolandez, se îndârji atuncea Orm. Eu sunt de neam ales, atât din partea tatei cât şi a mamei; căci Sven Råtnös din Göinge a fost fratele vitreg al tatălui mamei

maicii mele, iar după mamă se trăgea din spiţa lui Vidfamne. Şi numai din pricina suferinţei mele stau astăzi la taifas cu tine şi nu te scot pe uşă afară. E drept că tare aş mai vrea să fiu spălat şi ţesălat, cu toate că-s atât de prăpădit, şi, dacă-mi faci binele ăsta, o să vedem noi dacă eşti mai pricepută la aşa ceva decât să mă hrăneşti cu zeamă. Dar s-ar putea ca fiicele de regi să nu fie isteţe la treburi d-astea de folos.

— Ce-mi ceri să fac e-o muncă prea de rând, pentru o slujnică, îi spuse Ylva dârză, şi nimeni până la tine n-a îndrăznit atâta; poate cutezi din pricină că-l ai pe Vidfamne în neam. E drept însă că tare mi-ar plăcea să văd cât eşti de chipeş; aşa că mâine dimineaţă voi veni din nou, şi ai să vezi că şi la treburi de astea mă pricep la fel de bine ca oricare alta.

— Vreau să mă mai şi piepteni, îi spuse Orm, şi, dacă totul se va face aşa ca să fiu mulţumit, atunci o să-ţi arăt colanul.

În colţul unde-şi avea Toke patul era mare gălăgie. El putea sta în capul oaselor, prinsese glas din zeama hrănitoare şi se înfierbântase în apropierea tinerei femei. Sporovăiau pe limba ei, şi asta îl cam încurca pe Toke; dar mâinile-i mergeau mai lesne şi încerca s-o tragă înspre el. Ea se ferea plesnindu-l peste degete cu lingura, dar nu se apăra mai mult decât era nevoie şi nu părea să fie supărată; iar Toke îi tot lăuda trupul şi nurii cât se pricepea mai bine şi-şi blestema în gura mare piciorul vătămat care-l ţinea neputin-cios în aşternutul său de paie.

Orm şi Ylva se întoarseră spre ei când şaga lor ajunse zarvă; Ylva zâmbea, dar Orm se încruntă posomorât şi îi strigă lui Toke să se poarte cumsecade şi să lase pe femeie-n pace.

— Ce crezi c-ar zice regele Harald, îi spuse el, dac-ar afla că i-ai cuprins femeia de mijloc şi-ai mângâiat-o mai sus de genunchi ?

— Poate c-ar zice ca şi tine, Orm, se băgă Ylva repede în vorbă: că-i o nenorocire să ai un lucru pe care toţi vor să-l

privească şi să-l pipăie. Dar de la mine n-o să afle el nimic, căci are, precum ştii, femei mai multe decât i-ar trebui la vârsta lui, iar ea, sărmana, are puţină bucurie aici, la noi, plânge adesea şi e greu s-o mângâiem, căci nu prea înţelege multe din ce-i spunem. Aşa că nu-ţi mai face griji fiindcă glumeşte-acum cu un bărbat cu care poate sta de vorbă şi care, pe deasupra, pare un vlăjgan grozav.

Orm însă o ţinea într-una că Toke trebuia să chibzuiască bine în treburi de astea atâta vreme cât erau oaspeţi la curtea regelui Harald.

În vremea asta Toke se potolise şi nu mai ţinea pe femeie decât de una din cozi. El socotea la fel ca Ylva că Orm se necăjise fără rost.

— N-o să se poată trăncăni prea multe, spunea el, atâta timp cât o să zac în halul ăsta cu piciorul meu beteag, şi chiar tu însuţi, Orm, l-ai auzit pe preotul cel mititel spunând că regele a poruncit ca să se facă totul spre desfătarea noastră pentru necazul ce i l-am căşunat lui Sven. Şi, după cum cu toţii ştiu, cu mine e aşa că mi-e urât fără femei; iar asta, care stă colea pe patul meu, îmi pare că n-are pereche, cu toată suferinţa mea, şi că e leacul cel mai potrivit ca să mă vindec mai degrabă, aşa că de pe-acum mă simt ceva mai bine. I-am spus să vină încoace cât mai des, când poate, ca să m-ajute să mă pun iarăşi pe picioare, şi nu prea cred să-i fie teamă, cu toate că i-am pus mâna pe coapse şi am ciupit-o puţintel de şolduri.

Orm mormăi ursuz, dar până la sfârşit rămase lucru înţeles că amândouă trebuiau să vină iar a doua zi ca să le spele chicile şi bărbile.

Fratele Willibald intră în mare grabă ca să le oblojească rănile; ţipă deodată supărat văzând zeama de carne împroş-cată pe podea, dădu femeile afară, şi nici chiar Ylva nu îndrăzni să-i spună ceva împotrivă, căci toată lumea de la curte tremura în faţa celui ce avea putere asupra vieţii şi asupra răului din trup.

Când Orm şi Toke fură iarăşi singuri, rămaseră un timp tăcuţi, având şi unul şi celălalt destule lucruri la care să se tot gândească. Apoi Toke grăi:

— Acum norocul nostru este iarăşi bun, de când femeile îşi fac de lucru pe la noi. Parcă mi-a mai venit şi inima la loc.

Orm însă mormăi posomorit:

— Acum ne paşte nenorocul dacă tu, Toke, n-o să poţi să-ţi înfrânezi poftele. Şi bine-ar fi de m-aş putea încredinţa că ai să poţi.

Toke răspunse că trăgea mare nădejde să poată, dacă stăruia.

— Dar e adevărat, mai spuse el, că ei nici nu i-ar trece prin căpşor să se împotrivească, dacă aş fi om zdravăn şi aş stărui puţin. Un rege bătrâior nu înseamnă mare lucru pentru o tânără femeie cum e ea, şi-a fost ţinută mult la post de când a fost adusă aici. O cheamă Mirah, e din Rhonda şi de neam ales; a fost răpită de nişte normanzi ce-au năvălit acolo într-o noapte, urcată pe corabie cu multe altele şi-apoi vândută regelui din Cork. La rândul său, acesta i-a dăruit-o regelui Harald, ca o dovadă de prietenie, pentru frumuseţea ei. Ea spune însă că ar fi preţuit mai mult această cinste dacă ar fi fost dată unui bărbat mai tânăr şi cu care ar fi putut să stea de vorbă. Nu mi-a fost dat să văd prea des femeie mai nurlie, aşa bine făcută şi cu o piele atât de moale, ca mătasea. Dar şi codana care s-a aşezat alăturea de tine merită numai laude, cu toate că mie mi s-a părut cam deşirată şi cam slabă. Pare că vrea să-ţi împlinească voia; şi până şi aici putem băga de seamă ce mai bărbaţi suntem, când dobândim bunăvoinţa unor femei aşa frumoase chiar pe patul de zăcere.

Orm spuse însă că lui nu-i ardea de drăgăleală cu femei, pentru că se simţea din ce în ce mai slab, mai prăpădit şi poate că n-avea să mai trăiască mult.

În ziua următoare, de îndată ce se luminase, femeile veniră iarăşi, după cum spuseseră, cărând cu ele în odaie leşie caldă, apă şi ştergare, iar Orm şi Toke se văzură cu

chicile şi bărbile spălate cu multă grijă şi dichis. Cu Orm, ce nu putea să se ridice în capul oaselor, a mers destul de anevoie; dar Ylva îl sprijini umblând cu el cu luare-aminte şi-şi isprăvi slujba cu cinste, aşa încât lui Orm nu îi intră leşie nici în ochi şi nici în gură, şi totuşi era spălat şi limpezit. După aceea ea se aşeză la căpătâiul patului, îi luă capul binişor între genunchi şi începu să-l pieptene. După un timp îl întrebă daca stătea rău cum stătea; dar Orm răspunse că trebuia să recunoască dimpotrivă, că stătea bine cum stătea. Îi era greu să-i treacă pieptenul prin păr, care era gros la fir şi des, şi se încurcase după ce-l spălase; dar ea îl descurcă încet şi cu răbdare, astfel că Orm nu-şi aducea aminte să fi fost pieptănat vre-odată mai bine ca atuncea. Ea îi vorbea fără sfială, de parcă ar fi fost prieteni de când lumea; iar Orm simţea că-i creşte inima în piept având-o lângă el.

— O să mai fiţi odată cu capetele leoarcă mai înainte de a vă pune pe picioare, spuse ea; fiindcă episcopului şi oamenilor lui le place să-i boteze pe cei ce zac bolnavi, şi mult e de mirare că n-au venit la voi până acum. Cu tata au făcut la fel, atunci când a zăcut la pat şi aproape nu se mai gândea c-o să se scoale de pe boală. Şi cei mai mulţi sunt de părere că iarna este vremea cea mai potrivită de botez pe patul de zăcere; fiindcă atuncea popii îţi stropesc cu apă numai capul, dar altfel trebuie să te cufunde până peste cap în mare, şi nu sunt mulţi aceia cărora le place lucrul ăsta când apa e rece ca gheaţa. Atunci e greu şi pentru preoţi, ei se învineţesc la faţă cât timp stau în genunchi în apă, şi-aşa le clănţănesc dinţii în gură, c-abia mai pot rosti o binecu-vântare. De aceea, ei îi botează pe cei ce zac la pat îndeosebi cât ţine iarna; însă pe mine episcopul m-a botezat la miezul verii, în ziua căreia îi zic ei Sfântul Ioan Botezătorul, şi-atuncea n-a fost greu deloc. Noi, adică eu şi surorile mele, stăteam pe vine în jurul lui în timp ce el ne tot citea la cap; iar când el ridica mâna deasupra noastră, noi ne ţineam de nas şi ne dădeam la fund; iar eu am stat la fund mai mult ca toate, astfel încât botezul meu a fost

după aceea socotit drept unul dintre cele mai plăcute lui Cristos. Apoi am căpătat veşminte binecuvântate şi pe de-asupra câte o cruciuliţă ca s-o purtăm la gât, şi nici una din noi nu s-a ales cu vreo răceală după botez.

Orm îi răspunse că el cunoştea tot felul de obiceiuri şi de ciudăţenii, fiindcă fusese atât în ţara de la miazăzi, unde nimeni n-avea voie să mănânce carne de porc, cât şi pe la monahii din Irlanda care mult se ţinuseră de capul lui ca să-l boteze.

— Şi-mi vine greu să pot pricepe, urmă el, ce folos aduc astfel de lucruri oamenilor sau dacă fac vreo bucurie zeilor. Şi aş vrea să-l văd şi eu pe acest episcop sau pe oricare slujitor al lui Cristos silindu-mă să stau în apă rece până peste cap, chiar vara. Şi nici nu mă gândesc să-i las să-mi toarne apă în cap şi să-mi bodogănească rugăciuni la căpătâi. Fiindcă eu sunt încredinţat că trebuie să te păzeşti cu grijă de tot felul de descântece şi vrăji.

Ylva mai povesti că unii din oamenii regelui Harald s-au văitat de dureri de şale după botez, şi pentru asta au cerut despăgubiri de la episcop, dar altfel nu băgaseră de seamă ceva vătămător; iar acum erau mulţi aceia care, dimpotrivă, socoteau botezul binefăcător. Preoţii n-aveau nimic de zis împotriva cărnii de godac, după cum Orm însuşi putuse să-şi dea seama la ospăţul de Crăciun, şi nu-şi prea băgau nasul în ce mânca poporul. Doar când li se dădea carne de cal obişnuiau să scuipe şi să-şi facă semnul crucii, şi uneori fuseseră auziţi spunând în şoaptă că poporul n-ar trebui să guste carne vinerea; dar tatăl ei strigase că nu mai vrea s-audă asemenea prostii. Ea însăşi nu putea să spună că băgase de seamă vreun neajuns din pricina învăţăturii celei noi. Dar unii strigau sus şi tare că roadele pământului se făcuseră mai proaste şi laptele de vacă mai subţire de când nu-i mai cinsteau pe vechii zei.

Tot povestind, trăgea uşor cu pieptenul printr-o şuviţă în- câlcită pe care-o ridicase în sus mai la lumină şi-o cerceta cu luare-aminte.

— Nu ştiu cum s-o fi făcând asta, spuse ea, dar mi se pare că în părul tău nu e nici un păduche, măcar unul,de sămânţă.

— Dar nu se poate, spuse Orm, poate n-o fi bun pieptenul. Ia piaptănă mai cu nădejde.

Ea spuse însă că pieptenul acela era bun, făcut anume pentru scos păduchii, şi începu să-l pieptene atât de apăsat, că îl frigea la rădăcina părului. Cu toate astea nu găsi nici un păduche.

— Atunci înseamnă că e rău de mine, oftă Orm descu-rajat, şi încă mult mai rău decât credeam. Poate că asta înseamnă că boala mi-a intrat în sânge.

Ylva se străduia să-l liniştească spunându-i că poate nu era atât de rău, dar Orm nu se gândea decât la boala sa şi puse semnul cu păduchele la inimă. Rămase mut tot restul pieptănatului bodogănind din când în când posomorât la vorbăria ei. Toke şi Mirah aveau însă multe să-şi destăi-nuiască unul altuia şi păreau că se simt din ce în ce mai bine împreună.

Până la urmă Ylva isprăvi cu pieptănatul, îi descâlci şi barba şi se uită la el cu încântare.

— Arăţi mai puţin ca o sperietoare de păsări şi ceva mai mult ca o căpetenie, îi spuse ea. Puţine fete ar mai fugi acum de tine, şi pentru asta mie trebuie să-mi mulţumeşti.

Îi ridică scutul de pe podea, îl lustrui cu mâneca acolo unde era mai puţin zgâriat de loviturile primite şi i-l ţinu în faţă. Orm se văzu în luciul scutului şi clătină din cap.

— Părul e bine pieptănat, îi spuse el, şi mult mai bine decât credeam că e în stare să pieptene o fiică de rege. Se poate însă ca tu să fii mai pricepută decât altele. Meriţi să-ţi fac pe voie şi să-ţi arăt podoaba drept răsplată.

Îşi descheie cămaşa la pieptar, scoase colanul şi i-l întinse. Când îl avu în mâini, Ylva scoase un ţipăt de uimire, îl cântări în palme şi mult se minimă de frumuseţea lucrăturii; iar Mirah îl lăsă pe Toke singur repezindu-se să vadă lanţul şi minunându-se şi ea tot cu un ţipat. Atuncea Orm îi spuse Ylvei:

— Pune-l la gât.

Şi ea făcu aşa cum îi spusese. Colanul era lung şi-i atârna în jos peste agrafele pieptarului, iar ea se duse indată să aşeze scutul pe banca de lângă perete ca să se poata oglindi în el.

— E lung destul ca să-l petreci de două ori în jurul gâtului, spuse Ylva nemaiputând să-şi ia ochii şi degetele de pe ei. Cum oare trebuie purtat ?

— Almansur îl ţinea intr-un sipet, răspunse Orm, şi acolo nimeni nu-l putea vedea, iar de când e al meu, cu l-am purtat într-una sub cămaşă, pâna mi-a ros şi pielea, ţi nu l-am arătat fără să trebuiască până acuma, la ospăţul de Crăciun. Şi asta a fost îndată spre nenorocirea mea. Acuma însă nimeni nu mai poate spune altceva decât că lanţul a ajuns la loc mai bun; de azi încolo, Ylva, e al tău, şi poţi să-l porţi cum crezi tu că-i mai bine.

Ea ţinea lanţul cu amândouă mâinile şi se uita la Orm cu ochii mari.

— Ţi-ai pierdut oare minţile ? îi spuse ea. Ce-am făcut pentru tine ca să-mi dăruieşti asemenea podoabă ? Regina cea mai mândră s-ar culca chiar cu un viking necioplit şi pentru o podoabă de mai mic preţ ca asta.

— M-ai pieptănat frumos, surise Orm. Şi noi, din spiţa lui Vidfamne, sau facem daruri scumpe, sau nu dăruim nimic.

Mirah voia să încerce şi ea colanul, dar Toke îi porunci să se întoarcă lângă el şi să nu-şi facă sânge rău din pricina podoabei; şi începuse să aibă atâta stăpânire asupra ei, încât ea se supuse fără murmur. Iar Ylva gânguri:

— Poate c-ar trebui să-l port şi eu ascuns la piept pe sub cămaşă, aşa cum l-ai purtat şi tu; fiindcă surorile şi femeile de la curte ar fi în stare să-mi scoată ochii pentru el. Dar nu pricep de ce mi-l dăruieşti acuma mie, oricât te-ai trage tu din neamul lui Vidfamne.

Orm îi răspunse suspinând:

— La ce bun oare să-l păstrez când peste mine în curând va creşte iarba ? Eu ştiu acuma c-am să mor, când am văzut că nici păduchii nu mai au ce căuta în părul meu;

şi asta a fost presimţirea mea mai adineauri. S-ar fi putut să capeţi lanţul chiar dacă n-aş fi fost cu un picior în groapă, însă atunci ţi-aş fi cerut ceva în schimb. Dar îmi pari vrednica de-aşa podoabă minunată, şi cred că eşti în stare să te aperi dacă vreuna din femei ar încerca să-ţi scoată ochii. Mi-ar fi plăcut însă mai mult să pot trăi şi să te văd mereu cu el la gât.

XI

Despre mânia fratelui Willibald
şi
despre Orm în chip de peţitor.

Nu trecu multă vreme până să se întâmple aşa cum le spusese Ylva; episcopul veni şi începu să stăruie cu rugăciuni şi predici spre a-i îndupleca pe cei doi suferinzi să se boteze, dar nu înainta un singur pas cu vreunul dintre ei. Orm îşi pierdu răbdarea îndată şi-i spuse răspicat să-l mai slăbească cu viaţa de apoi, căci el avea să moară în curând; iar Toke spuse că, în ceea ce-l privea, nu prea vedea la ce puteau să-i folosească toate astea, pentru că el avea să se înzdrăvenească în curând. Episcopul îl puse însă pe fratele Mathias să încerce să-i câştige cu răbdare şi să-i pregătească pentru a primi noua credinţă; dar, după ce acesta se chinuise în mai multe rânduri să le vâre în cap mărturisirea de credinţă şi nu voise să ţină seama de sfaturile lor de a-i lăsa în pace, Toke ceru să i se-aducă în cămară o lance cu foaia lungă şi vârful bine ascuţit; şi când fratele Mathias veni din nou ca să-i povăţuiască, el rămase sprijinit în cot şi cumpănindu-şi lancea în mână spuse:

— E rău să strici pacea la curtea regelui, dar nimeni nu poate zice ceva atuncea când e tulburată de răniţii care au dreptul să se apere. Şi, tot aşa, cred c-ar fi rău să murdărim podeaua din cămara asta cu un grăsan ca tine care pare să aibă sânge din belşug în el; dar, m-am gândit că, dacă te voi ţintui de zid cu lancea asta, şuvoiul de sânge poate că n-ar fi prea mare. Nu e deloc uşor pentru un om ce zace-n pat, dar o să-ncerc să mă întrec pe mine însumi; şi asta o să se întâmple chiar acum, de îndată ce ai să deschizi iar

pliscul şi ai să-ncepi iar cu bogoniseala ta de care te-am rugat să ne scuteşti.

Fratele Mathias rămase alb ca varul, întinse palmele în faţă şi încercă să murmure ceva; apoi fu străbătut de o cutremurare, ieşi de-andoaselea afară din odaie şi închise bine uşa în urma lui. După aceasta n-au mai fost tulburaţi de el. Dar fratele Willibald, ce nu dăduse nici un semn de teamă, continua să vină ca de obicei, le oblojea cu grijă rănile şi-i mustra aspru fiindcă băgaseră spaima în fratele Mathias.

— Tu eşti un om întreg, cu toate că eşti mititel, îl spuse Toke într-o zi, şi e ciudat că-mi placi mai mult ca alţii din tagma ta, deşi eşti prefăcut şi arţagos. Dar asta poate-i din pricină că tu nu încerci cu vorbe să ne călăuzeşti spre creştinism, ci socoteşti că e destul numai văzându-ne de răni.

Fratele Willibald răspunse că el petrecuse mai mult decât ceilalţi în ţara negurilor şi că de aceea, cu vremea, izbutise să se dezbere de fleacuri şi copilării.

— La început, le spuse el, eu, ca oricare altul din frăţia Sfântului Benedict, eram la fel de plin de zel ca să-i botez pe roţi păgânii. Acuma însă eu ştiu ce-i de folos şi ce e numai pierdere de vreme. În ţara asta n-ar trebui să fie botezaţi decât copiii şi, poate, femeile ce nu s-au terfelit prea mult în mocirla păcatului, dacă se mai găsesc cumva dintr-astea; dar bărbaţii în toată puterea cuvântului din ţara asta sunt cu desăvârşire în stăpânirea diavolului şi, pentru împlinirea dreptăţii lui Dumnezeu, vor trebui să ardă în focul veşnic al gheenei, oricât de botezaţi ar fi; căci nici o ispăşire nu le-ar putea fi de ajuns. Aceasta e credinţa mea, fiindcă acum eu îi cunosc. Şi de aceea nu-mi pierd vremea încercând să vă povăţuiesc pe voi.

Vorbea din ce în ce mai tare şi mai înflăcărat uitându-se plin de mânie când la unul, când la celălalt, apoi porni să dea din mâini ca o moară de vânt şi le strigă:

— Lupi sângeroşi, ucigaşi şi făcători de rele, curvari şi porci hârbari, lumina ochilor lui Belzebut şi buruienile

Satanei, pui de năpârci şi vasilişti, veţi fi oare curăţaţi vreodată prin botez şi veţi sta albi ca neaua printre îngerii Domnului ? Nu, vă spun eu, în vecii vecilor ! Eu sunt de mult la curte, eu am văzut prea multe, eu vă cunosc; nici un episcop, nici un părinte al bisericii n-o să mă poată face să cred aşa ceva ! Cum s-ar putea oare să intre nişte vikingi în împărăţia cerului ? Voi v-aţi lega de sfintele fecioare cu vorbe de ruşine, aţi scoate urlete războinice în faţa serafimilor şi a arhanghelilor, şi aţi răcni să vi se aducă bere chiar în faţa lui Dumnezeu ! Nu, lăsaţi-mă să vă spun totul, eu ştiu prea bine ce vorbesc; iadul e singurul locşor în care veţi ajunge, fie că veţi fi botezaţi sau nu, slăvit fie Atotputernicul în vecii vecilor, amin !

Zicând acestea, scotoci grăbit şi furios printre cutiile şi legăturile cu leacuri şi se apropie de Toke ca să-i pună un balsam pe rană.

— Atunci de ce te osteneşti atâta să ne vindeci, spuse Orm, când îndârjirea ta împotriva noastră e atât de mare ?

— O fac pentru că sunt creştin şi ştiu să răsplătesc răul cu bine, răspunse el; şi asta e ceva ce voi nu veţi ajunge niciodată să înţelegeţi. Nu am eu încă semn pe ţeasta mea, acolo unde regele Harald m-a otânjit cu sfânta cruce ? Şi totuşi, zi de zi, cu toată osârdia, eu îngrijesc de trupul lui ros de păcate. Şi, tot aşa, socot că poate fi de mult folos ca nişte mari războinici, aşa ca voi, să fie lecuiţi şi să trăiască în ţara asta; pentru că voi o să trimiteţi pe mulţi alţii de soiul vostru drept în iad mai înainte să se ducă singuri tot acolo, aşa cum v-am văzut făcând în timpul praznicului de Crăciun. Să lăsăm lupii să-i sfâşie pe lupi, şi astfel vor avea mai multă tihnă mieii Domnului.

Când îi lăsă iar singuri, Toke spuse că, după socoteala lui, omuleţul ăla se cam scrântise sub chelie în urma loviturii, atunci când regele îl altoise la scăfârlie cu crucifixul, pentru că mare parte din vorbele-i răstite erau cu neputinţă de înţeles; şi Orm fu de părerea lui. Dar amândoi recunoşteau că era iscusit şi plin de râvnă în meşteşugul lecuirii şi că-şi dădea destulă osteneală îngrijindu-i.

De la o vreme, Toke începu să se înzdrăvenească şi în curând putu să meargă prin odaie şontâc-şontâc, şi chiar pe afară, iar Orm, sărmanul, rămânea atuncea singur şi murea de urât dacă nu venea Ylva. Când ea stătea pe patul lui, el nu se mai gândea atât c-avea să moară, căci ea era întotdeauna gureşă, zglobie şi voioasă, şi lui tare-i plăcea să stea şi s-o asculte; dar se posomora atunci când ea-i spunea că arăta din ce în ce mai bine şi că în scurtă vreme avea să se însănătoşească. Căci despre asta, spunea el, ştia mai multe decât alţii. Cu toate astea, nu după multă vreme, putu să se ridice şi să stea în capul oaselor pe pat fără să geamă de durere; iar într-o zi, când Ylva îl pieptănă a doua oară şi îi găsi în cap un păduche mare, zdravăn şi doldora de sânge, căzu din nou pe gânduri şi spuse că nu ştia ce să mai creadă.

— Să nu te întristezi acuma din pricina colanului, îi spuse Ylva. Tu mi l-ai dat atuncea când credeai că ai să mori, şi lucrul ăsta te frământă când înţelegi c-o să trăieşti. Dar o sa ţi-l dau înapoi cu dragă inimă, cu toate că e mai frumos decât oricare altul din câte s-au văzut în ţara noastră. Căci nu vreau să se spună că ţi-am luat cu viclenie aurul pe când zăceai la pat slăbit de răni. Şi asta chiar am auzit-o în mai multe rânduri.

— E drept c-ar fi un lucru bun ca astfel de podoabă să se păstreze în neamul nostru, îi spuse Orm, dar, pentru mine, târgul cel mai bun ar fi să păstrez şi podoaba, şi pe tine, căci altfel nu vreau s-o primesc acuma înapoi. Dar, mai înainte de a-l întreba pe tatăl tău despre păstrarea asta, aş vrea să aflu ce gândeşti tu însuţi. Fiindcă, întâia oară când am stat de vorbă amândoi, spuneai îmi pare că te gândiseşi să-l înjun- ghii pe Sigtrygg în patul tău de nuntă, dacă i-ai fi fost data de mireasă lui; şi mi-ar plăcea să ştiu dacă ai avea gânduri mai blânde pentru mine.

Ylva pufni în râs şi-i spuse că nici el nu putea să doarmă pe o ureche în privinţa asta.

— Căci eu, din fire, sunt mai năbădăioasă decât crezi, şi e cam greu să-mi intre cineva în voie. Iar fiicele de regi sunt

mult mai rele decât celelalte fete atunci când se mărită, aşa încât sugrumă şi pe regi dacă nu-s mulţumite de purtarea lor. N-ai auzit ce s-a întâmplat odinioară cu Agne, regele şvezilor, când a dobândit o fiică a unui rege de la răsărit de mare fără voia ei ? S-a culcat cu ea în noaptea nunţii într-un cort sub un copac; iar când a adormit buştean, ea a trecut o funie pe sub colanul lui, care era făcut dintr-o verigă tare, şi-aşa l-a spânzurat în pom, cu toate că era un rege trupeş şi voinic, iar ea n-avea decât o slujnică în ajutor la funie. Deci, chibzuieşte bine înainte de-a mă cere.

Se aplecă spre el, îl mângâie pe frunte, îl ciupi uşurel de sfârcul urechii şi-l privi drept în ochi zâmbindu-i drăgăstoasă; iar Orm se simţi din privirea asta aşa cum nu se mai simţise de multă vreme.

După aceea însă chipul i se schimbă, părea dusă pe gânduri şi-i spuse serioasă că toate astea nu erau decât vorbe de clacă până ce taică-său nu-şi va fi spus cuvântul; şi socotea c-avea să fie tare greu să-i smulgă încuviinţarea, dacă Orm nu stătea mai bine decât ceilalţi peţitori cu vitele, pământul şi aurul.

— Căci el se plânge adesea de multele sale fiice încă nemăritate, spuse ea; dar tare greu îi este să ne găsească soţi care să fie destul de înstăriţi şi totodată şi cu faimă, după placul lui. Nu-i chiar atât de bine, aşa cum crede lumea, să fii fiică de rege; mulţi tineri îndrăzneţi ne fac zâmbre pe furiş şi încearcă să ne-apuce de panglicile de la fuste când nimenea nu-i vede, dar prea puţini cutează să stea de vorbă cu tata; iar cei care cutează ies mofluzi după ce au vorbit cu dânsul. Şi e mare păcat că ţine atât de mult să ne mărite în bogăţie; cu toate ca, la drept vorbind, un bărbat chipeş dar sărac n-ar fi alesul pentru mine. Tu însă, Orm, care poţi dărui asemenea podoabă şi care-l ai pe Vidfamne în neam, nu eşti cumva printre cei mai bogaţi bărbaţi cu faimă din Scania ?

Orm îi răspunse că nădăjduia să se înţeleagă până la urmă cu regele Harald, fiindcă era binevăzut de dânsul, atât

pentru clopotul Sfântului Jacob cât şi pentru izbânda în lupta de Crăciun.

— Dar cât sunt de bogat în Scania, mai spuse el, nu ştiu nici eu, fiindcă acum sunt şapte ani de când colind prin lume şi n-am mai dat pe acasă; de atuncea nu mai ştiu nimic despre ai mei. Se poate ca acum să fie în viaţă mai puţini decât când i-am văzut ultima oară, şi s-ar putea întâmpla ca partea mea de moştenire să fi crescut de atunci. Am însă de cărat acasă mai mult aur din ţara de la miazăzi, afară de colan; şi chiar de n-aş avea decât doar ce-am adus cu mine de acolo, tot n-aş rămâne un bărbat sărac. Şi multe se pot dobândi aşa precum s-au dobândit şi astea.

Ylva clătină din cap pe gânduri, întristată, şi-i spuse că starea lui nu prea era o chezăşie ţinând seama cât de neînduplecat era tătâne-său; iar Toke, care intrase în odaie în timp ce ei stăteau de vorbă, gândea la fel şi spuse c-aveau nevoie de sfaturi mai înţelepte.

— Iar acum, adăugă el hâtru, se potriveşte de minune să vă istorisesc cum un bărbat câştigă mai uşor o fată înstărită şi de neam mare când tatăl se împotriveşte, dar nu şi fata. Bunicul meu din partea mamei se numea Tönne din Näset şi făcea negoţ cu smolandezii; avea gospodărie mică, douăsprezece vaci şi multă minte; şi într-un rând, pe când umbla cu treburile sale prin Värend văzu acolo o fată frumoasă pe care-o chema Gyda, fiica unui om cu vază, şi îşi puse în cap s-o dobândească, atât pentru a-şi spori faima şi a-şi rotunji averea cât şi pentru că-i plăcea trupul ei bine făcut şi cozile ei groase şi roşcate. Tatăl fecioarei — Glum se numea — era om mândru şi spunea că Tönne nu era destul de bun să-i fie ginere, cu toate că fiică-sa socotea altfel. Dar Gyda şi Tönne nu se puseră pe plâns din pricina împotrivirii ghiujului, ci repede găsiră leacul şi se întâlniră în pădure când ea era la cules de alune cu slujnicele; după cules, ea a rămas grea, iar Tönne s-a bătut de două ori cu un frate al ei, astfel că amândoi au purtat semnele acelor întâlniri până la moarte. Şi când Gyda născu doi gemeni de

toată frumuseţea, bătrânul socoti că era de prisos să se mai împotrivească, aşa că au fost cununaţi, au trăit bine toată viaţa şi-au mai avut încă şapte copii; şi toţi cei din ţinutul nostru au lăudat înţelepciunea tatălui mamei mele, aşa că faima i-a tot sporit, îndeosebi după ce-a căpătat o moştenire grasă când a închis ochii bătrânul Glum. Şi, dacă tatăl mamei mele n-ar fi născocit un mijloc atât de înţelept ca să se însoare, eu n-aş fi fost acum aici să vă dau sfaturi de folos, căci maică-mea a fost chiar una dintre gemenele plămădite în aluniş.

— Dacă e musai să iasă gemeni spre a ne fi de vreun folos, îi spuse Ylva, atuncea sfatul ăsta e mai lesne de primit decât de dus la bun sfârşit. Şi, pe deasupra, cred că-i puţină osebire între un biet ţăran din Värend şi regele danezilor, şi, din pricina asta, nu e tocmai sigur că o asemenea încercare ar fi la fel de izbutită şi pentru noi.

Orm socotea că rămâneau de spus destule lucruri, atât pentru cât şi împotriva sfatului lui Toke, cu toate că nu era prea nimerit pentru un om bolnav şi fără vlagă, dar mai întâi, adăugă, voia să se înzdrăvenească şi să stea de vorbă cu regele Harald.

Pentru aceasta mai trebui să treacă destulă vreme; dar în cele din urmă se însănătoşi, rana i se închise, şi începu să îşi recapete puterile şi voia bună; atunci era către sfârşitul iernii. Regele Harald umbla parcă mai sprinten, era în toane bune şi avea mult de lucru cu pregătirea corăbiilor sale; căci se gândea să plece spre Skanör pentru a ridica tributul în heringi şi a-i trimite şi lui Styrbjörn corăbiile pe care le făgăduise. Aşa că Orm intră la el şi-şi spuse păsul. Regele Harald nu arătă pe faţă nici o nemulţumire, însă îl întrebă îndată ce stare pân-pe-acolo avea el ca să cuteze a se gândi la o căsătorie aşa aleasă. Orm îi răspunse cum stătea cu neamurile, cu obârşia şi cu avuturile lui tătâne-său, şi nu uită să pomenească şi despre ce avea el însuşi de dus acasă dobândit prin ţări străine.

— Şi pe deasupra, urmă el, în Göinge mai sunt nişte pământuri pe care mama aştepta să le primească

moştenire, dar despre asta ştiu puţine lucruri. Nu ştiu nici cum or fi ducând-o acum ai mei, sau care or mai fi în viaţă. Fiindcă în şapte ani poate că multe s-or fi întâmplat.

— Podoaba ce i-ai dat-o fiicei mele e un dar de om cu stare, spuse regele Harald, iar mie mi-ai făcut doar slujbe bune, pe care nu pot să le uit. Dar o căsătorie cu o fiică a regelui danezilor e cinstea cea mai mare la care poate să râv- nească un bărbat şi nimeni n-a venit la mine să-mi ceară o fată de nevastă fără să aibă ceva mai mult decât mi-ai înşirat tu adineauri. Pe lângă asta, mai ai şi un frate între tine şi averea părintească. Iar dacă el trăieşte şi are şi copii, atunci ce mai ai tu ca să-mi ţii fiica ? Încet-încet îmbătrânesc, cu toate că la mine, poate, nu prea se vede asta, şi aş vrea să-mi văd odraslele cum se cuvine măritate atâta vreme cât mai pot să le căpătuiesc. Căci Sven n-o să mai facă mare lucru pentru ele atunci când vremea mea va trece.

Până la urmă Orm mărturisi că nu era prea înstărit, dacă era vorba de o peţire ca aceea.

— Dar se prea poate ca toată moştenirea să fie doar a mea când m-oi întoarce acasă, spuse el. Căci tata începuse să îmbătrânească încă de acum şapte ani; iar Odd, frăţâne-meu, pleca înspre Irlanda în fiecare primăvară şi n-avea nici un chef să-şi facă un rost acasă. Şi am mai auzit că au urmat şi vremuri grele pentru ai noştri din Irlanda, după ce regele Brian a luat tronul şi puterea.

Regele Harald dădu din cap spunând că regele Brian le făcuse de petrecanie multor danezi de prin Irlanda şi multor vânturători ai mărilor ce se tot învârteau pe lângă coaste, şi că aceasta, uneori, fusese de folos, căci printre aceia erau şi mulţi care acasă, în Danemarca, nu fuseseră decât o pacoste.

— Acuma însă lui Brian ăsta, rege în Munster, i s-a umflat creasta şi umblă ţanţoş de bine ce-i merge, astfel că nu mai cere bir doar de la regele Olof din Cork, care-mi este prieten, ci şi de la regele Sigtrygg din Dublin, care îmi este rudă. Asemenea îngâmfare nu se prea potriveşte unui rege

irlandez, şi, când va veni vremea, o să trimit nişte corăbii către insulă ca să-i mai domolesc puţin trufia. Ar fi un lucru tare bun să-l putem prinde, să îl aducem viu aici şi să-l punem să stea în lanţuri la uşa sălii de petreceri, nu numai pentru desfătarea prietenilor mei la o stacană, ci şi ca pildă de umilinţă creştinească pentru el şi ca povăţuire pentru ceilalţi regi. Căci gândul meu a fost întotdeauna că, între regi, regele danilor e acela ce trebuie ţinut în cea mai mare cinste.

— Eu cred că tu eşti cel mai mare dintre regi, îi spuse Orm, chiar printre andaluzieni şi arapi sunt oameni care-ţi cunosc numele şi-au auzit despre isprăvile-ţi măreţe.

— Aici ai nimerit-o bine, zâmbi cu mulţumire regele Harald, dar altfel îmi arăţi puţină cinste venind să-mi ceri pe una dintre fiicele cele mai chipeşe fără să ştii măcar cum stai cu moştenirea şi cu avuturile tale. Totuşi, n-o să-ţi iau îndrăzneala în nume de rău, şi asta din pricina tinereţii tale şi a călcâielor tale aprinse. Dar, la ceea ce mă rogi acum, n-o să-ţi răspund nici da, nici nu; căci iată care-i hotărârea mea: întoarce-te din Scania la toamnă, când o să fiu şi eu aici, ca să mă lămureşti mai bine ce stare ţi-a rămas acasă; şi, dacă voi găsi atunci că bogăţia ta e de ajuns, poţi să iei fata, pentru prietenia ce ţi-o port, iar dacă nu, găseşti oricând o slujbă bună printre vitejii mei. Şi până atunci va trebui să ai răbdare.

Ylva se întristă când Orm îi povesti cum se desfăşurase convorbirea: îi străluciră lacrimi între gene şi strigă furioasă c-avea să-l tragă pe moşneag de barbă pentru zgârcenia şi încăpăţânarea lui, iar după aceea să urmeze îndată sfatul pe care li-l dăduse Toke. Dar, când îşi reveni în fire, găsi că era mai cuminte să se stăpânească până una alta.

— Eu nu mă sperii de mânia lui, mai spuse ea, şi nu mă tem nici chiar atunci când rage ca un taur şi-aruncă după mine cu stacana. Căci sunt prea sprintenă faţă de el, şi nu m-a lovit încă niciodată, iar furia îi trece ca un foc de paie. Dar cu el lucrurile stau aşa, că, dacă e înfruntat odată ce-a luat o hotărâre, atunci prinde ranchiună şi nu mai doarme

liniştit până nu se răzbună. De aceea, lucrul cel mai înţelept e să nu-l îndârjim cu asta, fiindcă atuncea ar putea să se înfurie pe amândoi şi să mă dea oricui, chiar primului venit, numai ca să ne facă în necaz şi să ne arate astfel cine e mai tare. Dar Orm, tu trebuie să ştii că eu nu vreau pe nimeni altul, şi, pentru mine, tu meriţi să aştept până la toamna, cu toate că e mult, şi zilele vor trece greu. Iar dacă tata o să se împotrivească şi atunci, eu n-o să mai aştept, ci te urmez oriunde vrei.

— Acum parcă mai prind puţin curaj, când te aud vorbindu-mi astfel, spuse Orm îmbujorat.

XII

Cum s-a întors acasă Orm din lunga sa călătorie.

Regele Harald înarmase douăzeci de corăbii bune şi le ţinea într-una pregătite de plecare. Douăsprezece dintre ele trebuiau să pornească înspre Styrbjörn, iar cu celelalte se gândea să glece la Skanör, unde era nevoie de o ceată mare pentru a încărca tributul în heringi. Îşi alesese cu mare grijă oamenii de pe corabia sa, dar toţi voiau să meargă pe corăbiile care aveau să pornească pe mare împreună cu Styrbjörn, fiindcă în larg puteau să se aştepte la pradă multă şi bogată.

Mulţi oameni au purces spre Jellinge ca să găsească slujbe pe corăbiile regelui Harald; iar Orm şi Toke se învârtiră printre cei care mai rămăseseră căutând vâslaşi cu plată spre a porni cât mai degrabă către casă pe corabia lor; însă vâslaşii erau scumpi, şi ei găsiră că cheltuiala era mare; fiindcă acum, când se aflau aşa aproape de ţinuturile lor, erau mult mai zgârciţi cu banii de călătorie. Spre a scăpa fără să bage mâna la şerpar, se învoiră cu un om din Fyn, pe nume Ake, să le cumpere corabia, să le găsească oameni pentru vâsle, să-i ducă până acasă pe amândoi, pe Orm la Kullen şi pe Toke în Lister, şi să răspundă şi de hrană în tot timpul călătoriei.

A fost multă tocmeală pentru toate astea şi era cât pe-aci să se termine cu o încăierare între Toke şi Ake; căci Toke voia pe deasupra şi ceva bani, deoarece corabia, după părerea lui, era ca nouă, trainică şi plutea bine, cu toate că era cam mică; dar Ake nu voia să dea nici o lăscaie, căci, zicea el, corabia era străină, prost întocmită şi fără preţ, astfel încât se socotea el în primejdie de a ieşi în pagubă din învoiala aia. Până la urmă îl luară pe scutarul Hallbjörn

ca mijlocitor, şi astfel bătură palma fără păruială, dar cu puţin câştig pentru Toke şi Orm.

Nici unul dintre ei nu simţea vreun îndemn să se ducă la Styrbjörn, căci amândoi aveau acuma altceva de gând; iar Orm se întrema încet, aşa încât credea din ce în ce mai mult c-o să rămână şubred toată viaţa. Îi venea greu să se despartă şi de Ylva, iar regele Harald pusese acuma două babe s-o păzească, aşa ca ei să nu stea prea mult singuri împreună înainte de soroc. Dar, cu toate că babele erau destul de sprintene, ele se tot plângeau că regele le încărcase cu o îndeletnicire prea grea pentru picioarele lor bătrâne.

Când flota era gata să pornească în larg, regele Harald porunci ca toate corăbiile să fie binecuvântate de episcop; nu voia însă să-l ia şi pe el în călătorie, din pricină că preoţii erau socotiţi cu toţii piază-rea şi nu aveau noroc la vreme. Episcopul ţinea să meargă cu acel prilej în Scania pentru a-i cerceta pe preoţii şi bisericile de acolo şi spre a face o numărătoare a celor ce primiseră botezul, dar regele Harald îi spuse că avea să-l ia cu sine data următoare, când vor pleca alte corăbii într-acolo; fiindcă nu se gândise niciodată să ia pe mare un episcop, nici măcar un preot mai de rând.

— Acum sunt prea bătrân ca să mă mai joc cu norocul, spunea el, şi toţi corăbierii ştiu prea bine că duhurile mării, spiriduşii din adâncuri şi stihiile din valuri nu au faţă de nimeni o mai mare duşmănie ca faţă de cei raşi. Guld-Harald, feciorul lui frăţâne-meu, plutea o dată întorcându-se spre casă din Bretania cu mulţi sclavi buni la vâsle şi a avut furtună, viscol şi marea cea mai furioasă, cu toate că era abia la începutul toamnei; iar când corabia era gata să se scufunde, el se uită în juru-i şi văzu doi oameni raşi printre vâslaşii săi; şi, după ce îi aruncă în mare, el a avut vreme după dorinţă tot restul drumului. Asta, fireşte, a putut s-o facă el, care era un păgân; dar pentru mine ar fi un păcat mare să-l arunc pe episcop peste parapet spre a domoli vremea, şi de aceea nu ma poate însoţi.

În dimineaţa când flota trebuia să iasă în larg, şi odată cu ea şi Orm cu Toke, regele Harald, înveşmântat în mantie albastră şi cu coif argintiu, coborî de-a lungul punţilor către corabia sa cu alai mare şi cu stindardul său purtat în frunte. Când ajunse la locul unde se afla Orm, se opri, le porunci însoţitorilor săi să-l aştepte şi se urcă singur pe puntea corăbiei lui Orm pentru a-i spune câteva cuvinte.

— Am vrut să-ţi fac şi cinstea asta, îi spuse el, spre a se vedea lămurit prietenia noastră şi pentru ca nimeni să nu creadă cumva că între noi ar fi vreo neînţelegere din pricina că nu ţi-am dat-o încă pe fiică-mea, pe Ylva. Ea stă acum închisă la femei si face mare tărăboi cu ele, fiindcă aşa cum îi e firea, lesne i-ar fi putut trece prin minte s-alerge în goană până la corăbii, de îndată ce m-aş fi întors cu spatele, cercând să te ademenească s-o iei cu tine; şi asta ar fi fost nespus de rău, şi pentru ea, şi pentru tine. Acum ne despărţim pentru câtăva vreme şi n-am să-ţi fac vreun dar spre a-ţi aduce mulţumire pentru clopot; cred însă că va fi mai bine să ţi-l fac la toamnă, căci fiecare e dator la rândul său.

Era o dimineaţă frumoasă de primăvară, cu cer senin şi vânt molcom, şi regele Harald era în toane bune. Se uită cu luare-aminte la corabie şi băgă de seamă lucrătura ei străină; se pricepea la toate, se uită la copastie şi la furcile vâslelor cu ochiul unui meşter de corăbii şi văzu multe lucruri pe care le găsi vrednice de laudă. Într-acestea se urcă şi Toke pe corabie, adus de spate sub povara unui sipet zdravăn. Rămase cam mirat când dădu cu ochii de regele Harald, puse sipetul uşurel pe punte şi-l salută cu toată cinstea cuvenită.

— Pare să fie cam greu sipetul pe care-l cari în spate, spuse regele. Ce ai în el ?

— Ia, nişte fleacuri pe care le-am luat în schimbul altora pentru bătrâna de acasă, maică-mea, dac-o mai fi cumva în viaţă, răspunse Toke îndreptându-se de mijloc. Cred că se cade să-i duc şi ei ceva, când am lipsit atâta vreme.

Regele Harald încuviinţă din cap socotind că era lucru frumos ca tinerii să aibă grijă şi gânduri bune faţă de părinţii lor; el unul, spuse cam cu amărăciune, nu prea băgase des de seamă asemenea purtări în vremea de pe urma.

— Şi-acum, adăugă el aşezându-se pe sipet, mi s-a făcut cam sete şi aş vrea să trag o duşcă de bere mai înainte de a ne despărţi.

Sipetul pârâi sub greutatea lui, iar Toke părea îngrijorat şi păşi mai aproape, dar sipetul ţinea destul de bine. Orm luă o stacană, turnă în ea bere dintr-o balercă şi i-o întinse regelui care bău pentru călătorie norocoasă. Îşi şterse cu dosul mâinii spuma de pe barbă şi spuse că i se părea ciudat că berea era întotdeauna mai gustoasă pe mare; şi de aceea el ceru să i se umple iar stacana. I se umplu, şi o sorbi pe îndelete; apoi îşi luă rămas bun şi coborî pe ţărm pornind vioi către corabia regească pe care fâlfâia în vânt stindardul său făcut din ţesătură de mătase roşie, cu doi corbi mari cu aripile întinse brodaţi în negru.

Orm se uită la Toke şi întrebă:

— Ce ai de eşti atât de palid ?

— Necazurile mele, ca şi alţii, îi răspunse Toke. Dar află că nici tu n-arăţi prea bine.

— Eu ştiu ce las în urmă, spuse Orm, dar nimeni nu poate şti ce-o să găsesc când m-oi întoarce, sau dacă oi mai găsi ceva, când stau să mă gândesc mai bine.

Curând toate corăbiile ieşiră în larg şi apucară spre zări deosebite. Regele Harald cârmi cu flota sa spre miazăzi, printre ostroave, iar corabia lui Orm înainta cu lovituri de vâsle spre miazănoapte spre a ajunge mai sus de Själland. Vântul sufla prielnic pentru corăbiile regelui, astfel că în scurt timp pluteau foarte departe. Toke stătea pe punte uitându-se mereu în urma lor până ce pânzele umflate abia se mai zăreau; atunci el spuse uşurat:

Greu a fost
când regele danilor,

burduhosul, a stat
pe capacul cel şubred al sipetului.
Abia mai pot
crede că bocceluţa
a îndurat nevătămată
să fie apăsată de Dinte-Albastru.

Se îndreptă grăbit spre sipet, îl deschise şi scoase la lumina bocceluţa în care era înfăşurată femeia maură. Era grozav de palidă şi abia mai răsufla, fiindcă în sipet fusese strâmt şt înnăbuşitor, şi rămăsese ghemuită înăuntru cam multă vreme. Când Toke o puse jos pe punte, ea îşi pierdu de slăbiciune cunoştinţa şi rămase întinsă gâfâind, tremurând şi părând pe jumătate moartă, până ce-o ajută să se ridice şi să stea iarăşi în picioare. Începu să plângă şi se uită în juru-i speriată.

— Nu trebuie să îţi mai fie teamă, îi spuse Toke, fiindcă acum el e departe.

Stătea albă ca varul, cu ochii mari de spaimă, holbându-se într-una la corabie şi la oamenii din jur, iar vâslaşii se uitau şi ei la ea cu ochii mari şi întrebându-se miraţi ce-o mai fi însemnând şi asta. Dar cel care era mai palid şi mai nedumerit era Orm, de parcă o nenorocire mare se abătuse din senin asupra lui.

Corăbierul Ake rămase un răstimp pe gânduri scărpinându-se în barbă.

— N-ai pomenit nimic de asta când ne-am tocmit, îi spuse el lui Orm, eu n-am ştiut că o să meargă pe corabie şi o femeie. Singurul lucru ce ţi-l cer acuma e să-mi spui şi mie cine e şi pentru ce-a ajuns pe punte într-un sipet.

— Asta nu te priveşte, îi răspunse Orm posomorât. Vezi-ţi de treaba ta, adică de corabie, şi lasă-ne pe noi să ne vedem de ale noastre.

— Acela care nu vrea să răspundă ar putea să aibă de ascuns unele lucruri cu primejdie, se îndârji atuncea Ake. Eu sunt străin în Jellinge şi nici nu ştiu prea multe despre treburile de aici; însă oricine poate înţelege că nu-i lucru curat în asta, şi lesne ar putea să-mi căşuneze numai supărări. De la cine a fost furată ?

Orm stătea pe un colac de funii, cu mâinile împreunate pe genunchi şi cu spatele spre Ake, şi îi răspunse liniştit fără măcar să se întoarcă:

— Îţi dau s-alegi una din două: sau taci din gură, sau te azvârl în mare. Alege cum doreşti, însă ceva mai repejor; căci latri ca o javră şi-ai început să mă cam superi.

Ake se răsuci atuncea pe călcâie, bodogăni ceva în barbă, apoi scuipă cu ciudă peste parapet; şi se băga bine de seamă, în vreme ce stătea la cârmă, că era frământat de gânduri şi că nu mai plutea pe ape liniştite. Dar Orm rămase mai departe pe colac părând că nici nu-l bagă în seamă.

După ce maura lui Toke îşi mai veni în fire din leşin, şi căpătă ceva ca să se mai întremeze, ajunse iarăşi într-o stare jalnică din pricina răului de mare şi gemea aplecată peste parapet fără să poată auzi vorbele de încurajare pe care i le îndruga într-una Toke. Până la urmă o lăsă în pace legând-o zdravăn cu o funie şi se duse să se-aşeze lângă Orm.

— Ce-a fost mai greu s-a dus, începu el, e drept însă că-ţi căşunează atât grijă mare cât și mari încurcături ca să-ţi faci rost de o femeie în felul ăsta. Cred că nu-s mulţi aceia care ar cuteza să facă asemenea ispravă; se poate însă ca norocul meu să fie puţintel mai bun decât al multor altora.

— Aicea ai dreptate, căci e mai bun decât al meu, îi spuse Orm.

— Poate să fie doar în cumpănă o vreme, adăugă mai vesel Toke, fiindcă norocul tău a fost întotdeauna bun; şi

socotesc că-i mai ceva să dobândeşti fără necazuri o fiică de rege decât ce-am dobândit eu cu atâta frică. Şi să nu-ţi pară rău că n-ai putut să faci ca mine; căci ar fi fost nespus de greu, acum când fata e ţinută sub pază cu atâta străşnicie.

Orm râse, dar cam mânzeşte. Rămase câtva timp tăcut, apoi îi porunci lui Rapp să-i ia locul lui Ake de la cârmă, pentru ca nu cumva să-i crească urechile prea mult.

— Credeam, îi spuse cam mâhnit lui Toke după aceea, că prietenia dintre noi era de neclintit, când am hălăudit atât amar de vreme împreună, dar e adevărat, aşa precum spuneau bătrânii, că mult trebuie încercat un om până să-l poţi cunoaşte bine; iar în nebunia asta, pe care-ai pus-o acum pe roate, ai lucrat ca şi când eu nici n-aş fi fost sau n-aş fi fost vrednic să chibzuiesc.

— Ai tu o slăbiciune ce nu-i şade bine unei căpetenii, spuse Toke, anume că prea te pierzi cu firea. Mulţi alţii m-ar fi lăudat că am răpit femeia singur, fără să bag şi pe altul în toată încurcătura asta; dar tu eşti făcut astfel, îneît socoţi că nu ţi s-a dat cinstea cuvenită pentru că n-ai ştiut de tărăşenie de la început. Cred însă că prietenia cea mai bună e aceea care nu se strică pentru atâta lucru.

Orm se uita ţintă la el, şi se făcuse vânăt de mânie.

— Cam greu să nu-ţi ieşi din sărite cu un nătâng ca tine, spuse el. Ce-mi pasă mie cum ai dres şi ce-ai făcut ca să-ţi răpeşti femeia, sau cât de tainic ai ţinut tu lucrul ăsta ? Îmi pasă însă şi mă tem de altceva, anume că l-ai făcut pe regele Harald duşmanul nostru neîmpăcat, iar pe noi nişte oameni în afara legii în regatul lui. Tu ţi-ai luat femeia ta, dar mie mi-ai închis şi zăvorâţ porţile femeii mele. Nu e nevoie deci să fii prea inimos din fire ca să găseşti cusururi într-o asemenea prietenie.

Toke nu prea avea ce spune ca să se apere, trebuia să recunoască fără murmur că nici nu se gândise la urmări. Cu toate astea încercă să-l îmblânzească pe Orm amintindu-i că regele Harald era bătrân şi hodorog şi că n-avea s-o mai ducă multă vreme, dar asta era slabă mângâiere pentru

Orm; şi, cu cât se gândea mai mult la regele Harald şi la necazul lui, cu atâta se simţea mai despărţit de Ylva şi îi sporea mânia.

Într-un rând, când trăseseră la ţărm ca sa petreacă noaptea într-un liman ferit, s-au aprins două focuri. Lângă unul din ele stătea Orm împreună cu ai săi, lângă celălalt Ake şi oamenii de ajutor de pe corabie. Nu se vorbea prea mult în jurul focului lui Orm, în schimb, în jurul celuilalt, Ake şi ortacii lui aveau multe să-şi spună. Stăteau de vorbă pe şoptite, aşa încât nimic să nu se poată auzi până la focul lui Orm. După ce terminară de mâncat, femeia adormi aproape de căldură învelită c-o mantie. Toke şi Orm stăteau tăcuţi ceva mai la o parte unul de celălalt în vreme ce se înnopta. Marea se încreţea-n bătaia unui vânt rece, şi nori grei de furtună se ridicau dinspre apus. Orm oftă de câteva ori şi se trase cu năduf de barbă; Toke se scobea în dinţi. Fierbeau acum de mânie amândoi. Orm mârâi:

— Ar fi mai bine să isprăvim odatăşi cu asta !

— Spune numai cum vrei s-o isprăvim, scrâşni şi Toke.

Rapp se dusese să strângă vreascuri pentru foc. Tocmai se întorcea, şi-i auzi. Era un om tăcut din fire, care nu se băga decât arareori în treburile altora. Acuma însă spuse:

— Ar fi mai bine dacă aţi mai zăbovi un pic cu răfuiala, fiindcă o să avem îndată alta de făcut. Oamenii de pe corabie sunt paisprezece la număr, iar noi doar trei, şi cred că-i o deosebire.

Îl întrebară grabnic ce veşti le aducea.

— Se sfătuiesc să ne lovească pe neaşteptate, din pricina femeii, răspunse Rapp; nădăjduiesc multe dintr-asta. I-am auzit tot ce vorbeau în vreme ce mergeam printre copaci şi adunam găteje.

Orm râse.

— Începe să meargă din ce în ce mai bine cu nerozia ta, îi spuse el lui Toke.

Acesta clătină din cap şi se uită îngrijorat la maura care dormea adânc.

— Nici nu se putea altfel, spuse el; ar trebui să găsim noi un mijloc ca să le venim de hac. Mie îmi pare că lucrul cel mai bun ar fi să tăbărâm asupra lor îndată, cât mai tăifă-suiesc fără habar urzind cum să ne piardă. Or fi ei mulţi, dar mult le mai lipseşte ca sa fie nişte bărbaţi ca noi.

— Sunt semne c-o să fie vreme rea, spuse şi Rapp, aşa că n-o să ne dea mâna să omorâm prea mulţi din ei, fiindcă o să ne trebuiască oameni pe corabie, dacă nu vrem să stăm pe loc aici. Ar fi însă mai nimerit să isprăvim degrabă ce ne rămâne de făcut, căci altfel n-o să avem odihnă peste noapte.

— Aştia-s nişte oameni proşti din Fyn, mai spuse Toke, şi, după ce-l vom omorî pe Ake şi încă vreo doi-trei, nici nu mă îndoiesc că ceilalţi vor fi mai bucuroşi să se supună. Acuma însă tu, Orm, eşti acela care va hotărî ce trebuie să facem; căci, poate, ar fi încă mai bine dacă ne-am năpusti asupra lor în timpul somnului.

Acum, când avea iar ceva de lucru, Orm se simţea cu inima mai împăcată. Se ridică nepăsător şi se dădu după un pom ca să se pişe, aşa că, fără să fie la vedere, putea să stea şi să se uite în voie spre focul celălalt.

— Sunt doisprezece în jurul focului şopti când se întoarse la ai săi;şi asta poate săînsemne că doi au fost trimişi pe undeva, fără ca noi să fi băgat de seamă, pentru a cere ajutoare. Astfel că în curând ne vom trezi c-o ceată întreagă tăbărând asupra noastră, şi, de aceea, cel mai bine ar fi să isprăvim cu ei acum. Sunt nişte oameni fără prevedere şi nu prea ştiu cum sa lucreze; pentru că altfel ar fi căutat să te înhaţe, Rapp, pe când umblai de unul singur adineauri. Acuma însă o sa-i învăţăm să caşte bine ochii atunci când au ceva de împărţit cu noi. O să veniţi pe nesimţite după mine când o s-ajung în faţa lor şi încep să le vorbesc iar ei au ochii aţintiţi asupra mea; şi sa loviţi ca fulgerul şi cu nădejde, daca voi izbuti precum nădăjduiesc. Trebuie să mă duc la dânşii fără scut, dar scutul nu mi-ar fi de vreun folos.

Zicând acestea, puse mâna pe-o ciutură, în care avusese bere pentru cină, şi porni agale spre focul lui Ake ca s-o umple iarăşi din butoiul coborât de pe corabie. Câţiva din oa-
menii din jurul focului se întinseseră în voie pe pământ să doarmă, dar cei mai mulţi stăteau de veghe şi nu-l slăbeau din ochi pe Orm. După ce umplu ciutura, suflă în spuma de deasupra şi trase cu nesaţ o duşcă.

— Butoiul tău e din lemn prost, îi spuse cam scârbit lui Ake. Căci berea a prins iz de doagă.

— Berea care a fost destul de bună chiar pentru regele Harald poate să fie tot atât de bună şi pentru tine, răspunse Ake arţăgos. Dar îţi făgăduiesc că n-o să mai bei mult din berea asta.

Oamenii prinseră să râdă la vorbele acestea, dar Orm se apropie şi îj întinse ciutura fără să ia în seamă hazul lor.

— Gustăşi tu, şi vezi dacă nu am dreptate, spuse el.

Ake luă atuncea ciutura fără să se urnească din loc. Când o duse la gură, Orm îi dădu năprasnic un picior în fund, aşa că fălcile lui Ake se desfăcură din încheieturi şi barba îi căzu pe piept.

— Acuma simţi izul de doagă ? rânjî Orm; şi în aceeaşi clipă trase spada şi-l lovi pe unul care era mai aproape şi tocmai se sculase în picioare.

Văzând aceasta, cei din jurul focului rămaseră încremeniţi şi nici nu apucaseră să scoată bine spadele afară, că Rapp şi Toke se şi năpustiră asupra lor din spate; iar după asta nu le mal rămase multă vreme ca să arate ce erau în stare. Patru din ei fură ucişi, pe lângă Ake, doi se făcură nevăzuţi zbughind-o prin pădure, iar ceilalţi cinci se traseră în grabă spre corabie stând gata să se apere acolo. Orm le strigă s-arunce armele, aşa li s-ar cruţa viaţa. Ei, auzind ce le spusese, începură să se cam codească.

— Nu ştim dacă te vei ţine de cuvânt, rosti unul din ei.

— Aceasta ar putea să se întâmple, le-o întoarse el, puteţi însă nădăjdui că eu nu sunt la fel de necinstit ca voi.

Mai chibzuiră între ei, apoi răspunseră că nu aveau încre-, dere destulă în făgăduiala lui; voiau mai bine, spuneau ei, să plece înarmaţi şi să-i lase lui Orm corabia cu tot ce se afla pe ea.

— Atunci eu vă încredinţez la rândul meu, le spuse Orm, că toţi veţi fi ucişi acolo unde vă aflaţi dacă nu vă supuneţi chiar acum ! Şi asta, mi se pare mie, e tocmai ce vi se cuvine.

Zicând acestea, se urcă îndată pe corabie şi se îndreptă spre ei fără să-i mai aştepte pe Toke şi pe Rapp. Era cu capul gol, în urma unei pietre care-l nimerise şi-i zburase coiful, cu ochii fulgerând de furie, cu Blåtunga plină de sânge şi se apropia de ei de parcă ar fi fost vorba sa potolească nişte câini, se supuseră cu toţii şi-şi aruncară armele cu vorbe grele despre Ake; căci îşi pierduseră curajul văzând că totul se întâmplase altfel decât spusese el.

Începuse să se facă beznă şi sufla un vânt aspru, însă Orm socoti că lucrul cel mai înţelept era să nu mai zăbovească în acel loc. Altfel, spunea el, avea să vină în curând o droaie de bărbaţi din Själland năvălind asupra lor ca să ia înapoi un bun al regelui Harald. De aceea, ei trebuiau să-şi încerce norocul lor pe mare, prin întuneric, pe vreme rea şi cu puţine braţe, din pricina acelei nerozii ale cărei urmări aveau să le îndure multă vreme.

Aşa că începură să se cam zorească urcând din nou pe punte lada cu merinde şi butoiul cu bere; femeia plângea tăcută şi-i clănţăneau dinţii de groază gândindu-se la o asemenea călătorie, dar îi urmă fără împotrivire. Orm stătea de veghe cu sabia în mână asupra celor prinşi care fuseseră puşi să vâslească, în timp ce Rapp şi Toke urcau berea pe punte; Toke era stângaci şi îi scăpa totul din mână, aşa că Orm strigă la ei să se grăbească.

— Când strâng ceva, mi-alunecă, şi degetele o iau razna, răspunse Toke amărât, căci mâna mi-a fost despicată.

Orm nu-l mai auzise niciodată văitându-se atât de jalnic. Mâna în care ţinea spada era despicată la mijloc, aşa că degetele i se răşchirau în lături, două câte două.

— Nu cred să mi se scurgă tot sângele din mine, spuse Toke, dar, la noapte, mâna asta o să tragă prost la vâslă; şi lucrul ăsta-i rău, căci o să trebuiască să vâslim, nu glumă, ca să ieşim pe vremea asta din liman.

Îşi clăti mâna binişor în apă şi se întoarse spre femeie.

— Curcă plouată, îi spuse el, până acum m-ai ajutat să fac destule boroboaţe, cu toate că partea ta de vină o fi fiind mai mică decât partea mea; ia să te văd de eşti în stare să mă ajuţi.

Femeia îşi şterse lacrimile şi înaintă până la el. Se văicări înspăimântată când văzu ce mare era rana, dar se pricepea s-o oblojească. Ar fi vrut vin pentru spălat şi pânză de păianjen ca să pună pe deasupra; dar, în lipsă de acestea, o scoase ea la capăt cu apă, câteva buruieni şi pâine mestecată, iar la urmă îi legă mâna strâns cu nişte feşe rupte chiar din cămaşa ei.

— Chiar cele mai nefolositoare lucruri pot fi uneori de mult folos, îi spuse Orm lui Toke; acum suntem amândoi stângaci.

Şi, după glas, se putea limpede băga de seamă că mânia lui se potolise.

Apoi porniră înspre larg cu şapte inşi la vâsle şi cu Toke la cârmă; iar ca să iasă din liman şi să ajungă la fereală de primejdii ocolind capul, fu truda cea mai grea pe care o îndurase Orm de când fusese pus ca rob la vâsle. Avea la în- demână o lance, pentru a însemna pe cel dintâi din prinşi care s-ar fi lăsat pe tânjeală; iar când o vâslă bătu în gol în faţa unui val, vâslaşul care căzu pe spate se ridică într-o clipită şi începu să tragă iarăşi, mai de zor. Femeia stătea ghemuită la picioarele lui Toke acoperindu-şi ochii de slăbiciune şi de groază. Toke o împinse cu piciorul poruncindu-i aspru să pună mâna pe căuş şi să scoata apa afară; dar, cu toate că ea se strădui supusă să-l asculte, nu fu în stare de nimic; iar corabia era pe jumătate plină când

ajunseră cu chiu, cu vai să ocolească promontoriul; atuncea izbutiră să ridice pânza şi putură să înceapă să scoată apa din copastie.

Apoi plutiră toată noaptea împinşi într-una de furtună, şi Orm însuşi stătu de veghe nemişcat la cârmă. Tot ce puteau să facă era să ţină mereu spre miazănoapte-răsărit şi să tragă nădejde că, înainte de-a se lumina de ziuă, n-aveau să se izbeasca de vreo stâncă. Dar nici unul dintre ei nu mai credea că era vreo nădejde să scape cu viaţă pe o astfel de vreme, mai rea decât aceea prin care trecuseră în călătoria lor către Irlanda. Rapp spuse:

— Acuma avem pe corabie cinci prinşi, fără arme şi cu totul în puterea noastră. E îndoielnic dacă ne vor mai trebui la vâsle, dar ar putea să ne slujească spre a domoli furtuna jertfindu-i duhurilor mării.

Toke fu de părere că vorbise bine şi cu judecată, dar socotea că, pentru început, puteau s-arunce în valuri unu, doi, să vadă dacă jertfa lor era de vreun folos.

Dar Orm se împotrivea şi spuse că nu-i puteau jertfi pe prinşi, pentru că le făgăduise viaţa.

— Iar dacă tu, Toke, vrei să le dai ceva duhurilor mării, spuse el, nu văd nimica altceva de dat, doar să le dai femeia ta. Şi s-ar putea să fie bine pentru toţi descotorosindu-ne de o muiere care n-a fost decât o piază-rea până acuma.

Dar Toke mârâi că asta n-avea să se întâmple cât el era încă în viaţă, şi că-i mai rămăsese o mână ageră în stare să ridice spada. Aşa că nu se mai vorbi nimic de jertfă.

În revărsatul zorilor veni o ploaie mare învăluindu-i ca un fum, şi vântul începu să scadă. Când cerul se mai limpezi, zăriră coasta ţării, Halland, şi în curând intrară în gura unui râu, sleiţi de vlagă, cu corabia plina de apă şi pânza zdrenţuită.

— Scândurile astea m-au adus de la mormântul Sfântului Jacob până aici, spuse Orm; iar până acasă nu mai e mult. Dar măîntorc fără colanul dăruit de Almansur şi fără

clopotul Sfântului Jacob, şi cine ştie ce scofală n-am făcut lăsându-le în dar pe drum.

— Nu te mai plânge, îi spuse Toke, tu duci acasă o spadăşi o corabie, iar eu o spadăşi o femeie;şi-atât de bine n-au sfârşit călătoria mulţi din cei care au plecat în larg cu Krok.

— Ducem cu noi acasăşi mânia unui mare rege, mai spuse Orm; cu o dobândă mai frumoasă nu ne putem întoarce decât noi.

Acuma vitregiile călătoriei se sfârşiseră; pe cei cinci prinşi îi coborâră pe uscat şi-i luară la goană; iar după ce s-au odihnit şi au dres corabia şi pânza, au avut vreme bună şi au plutit de-a lungul coastei cu vânt blând. Până şi maura prinsese iar curaj şi putea să le dea o mână de ajutor la una şi la alta, astfel că Orm putu s-o rabde pe corabie mai uşor ca până atunci.

Era pe înserat când traseră la ţărm lângă lespezile de piatră, la vale de gospodăria lui Toste, acolo unde adăstaseră corăbiile lui Krok cu şapte ani în urmă, şi apucară pe cărarea povârnită către casă. Orm mergea în frunte. Ceva mai sus, cărarea trecea peste un pârâu; acolo se afla o punte pe trei bulumaci. Orm spuse:

— Feriţi-vă pe partea stângă. E putredă şi lunecoasă.

După aceea se uită cu luare-aminte la bulumac şi adăugă:

— Era stricată înainte de-a pleca, şi taică-meu spunea de fiecare dacă când trecea pe-aici c-ar trebui dreasă cât mai repede. Şi încă n-a fost dreasă, şi încă nu s-a prăbuşit, şi totuşi mi se pare că am fost departe multă vreme. Atuncea poate că şi bătrânul mai e încă în viaţă.

Ceva mai sus, într-un copac înalt, era un cuib de barză. Orm se opri şi începu să fluiere, iar barza fâlfâi din aripi şi clămpăni din plisc.

— Mă recunoaşte, spuse Orm cu mulţumire, e aceeaşi barză, şi acuma mi se pare că parcă ieri am stat de vorbă împreună, eu cu barza.

Apoi trecură printr-un ţarc. Orm spuse iarăşi:

— Închideţi bine poarta după voi, căci maică-mea se cam burzuluieşze când scapă oile, iar cina e mai slabă când ea e supărată.

După aceea începură să latre câinii, iar nişte slugi stăteau în dreptul uşii şi se zgâiau miraţi la ei când îi văzură în ogradă. O femeie îşi făcu loc printre argaţi şi le ieşi înainte. Era chiar Osa, puţin cam palidă, dar altfel părea ia fel de sprintenă ca şi odinioară.

— Iată-mă, m-am întors, îi spuse Orm.

— Orm ! rosti ea cu glas tremurător. Vezi, Dumnezeu m-a ascultat, cu toate că mult a zăbovit până să-mi împlinească rugămintea.

— De câtva timp are din ce în ce mai mulţi pe care trebuie să stea şi să-i asculte, îi spuse Orm, dar nu mă aşteptam să te găsesc creştină.

— Arn rămas tare singură, răspunse Osa, dar acuma totul o să fie iarăşi bine,

— Ai tăi - or fi ieşit cumva pe mare ? întrebă Orm.

— Cum să mai iasă ? Nu mai am pe nimeni, răspunse ea. Căci Odd s-a prăpădit la un an după ce-ai plecat, iar Toste a murit acum trei ani, în iarna aia când a dat molima în vite. Dar am putut trăi şi singură de când am înţeles învăţătura cea adevărată a creştinilor; fiindcă ştiam c-ai să te-ntorci la rugăciunea mea de fiecare zi.

— Avem noi multe de vorbit, îi spuse Orm, dar bine-ar fi să începem cu mâncarea. Ăştia doi sunt ortacii mei, femeia însă e străina, şi nu-i a mea.

Osa nu spuse decât că Orm era acum stăpânul casei şi că oaspeţii lui erau şi ai ei, şi fură ospătaţi împărăteşte; i se umplură ochii de lacrimi mari de bucurie când aduse la masă mâncarea care ştia că-i plăcea cel mai mult lui Orm. Erau multe lucruri de povestit, aşa încât taifasul lor ţinu câteva seri la rând; dar nu se pomeni nimic despre felul cum Toke îşi dobândise femeia maură, căci Orm n-avea de gând să-i tulbure tihna şi bucuria maică-sii chiar de la început. Osa îi îndrăgi pe loc pe Toke şi-i obloji rana cu multă grijă, astfel că în scurtă vreme începu să se închidă;

iar faţă de Mirah ea se purta cu dragoste, întocmai ca o mamă, cu toate că nu puteau vorbi prea multe amândouă, şi-i lăuda într-una frumuseţea şi părul ei ca pana corbului. Dar îi părea nespus de rău şi era necăjită că Orm şi soţii lui nu voiau să-i mulţumească lui Dumnezeu împreună cu ea pentru întoarcerea cu bine, dar bucuria îi era prea mare acum ca să se supere şi să bufnească din pricina asta; spunea numai că Orm şi ceilalţi aveau să înţeleagă mai bine vorba ei când vor ajunge la o vârstă ceva mai coaptă.

La început, Orm se simţi puţin străin faţă de Osa, în bucuria şi blândeţea ei; abia a şaptea zi de la sosirea lor putu să o audă răstindu-se la slujnice prin curte, şi atunci i se păru că începea să fie iarăşi cea de mai înainte.

Între Orm şi Toke domnea acuma pacea, şi nu se mai vorbi nimic de Ylva. Când îi povesteau Osei prin câte mai trecuseră de când porniseră la drum cu Krok, Orm simţea iarăşi vechea prietenie faţă de Toke şi avea multe vorbe mari de spus în cinstea lui; când însă ajungea să se gândească iar la Ylva, parcă-i cădea o piatră grea pe inimă, şi atunci vederea lui Toke şi-a femeii lui îl bucura cel mai puţin din toate. Maura Mirah se făcea din zi în zi tot mai frumoasă, râdea într-una şi cânta; ea şi cu Toke se simţeau atât de bine, încât nu prea băgau de seamă necazurile altora. Osa spunea c-aveau să aibă prunci frumoşi, iar Mirah râdea îmbujorată ca un soare şi răspundea şăgalnic că ei făceau tot ce puteau pentru a înlesni şi lucrul ăsta. Osa se bucura uitându-se la ei, şi într-o seară spuse că se gândea să-i caute nevastă şi lui Orm, cât mai curând, dar Orm răspunse mohorât la faţă că nu prea trebuia să se grăbească.

Aşa cum stăteau lucrurile, Toke nu putea să-şi mai urmeze drumul către casă tot pe mare, acum când regele Harald se afla în Skanör; se hotărî să meargă pe uscat până în Lister, singur, doar cu femeia lui, căci Rapp rămânea la Orm, şi cumpără cai pentru călătorie. Aşa că, într-o dimineaţă, după ce-i mulţumiră Osei pentru găzduire, porni-

ră întremaţi la drum, iar Orm îi însoţi spre a le arăta în care parte să apuce

la răspântie.

— Aici o să ne despărţim, le spuse Orm, şi vă urez drum bun. Dar ce-o să se întâmple mai departe rămâne să trăim şi să vedem; căci regele Harald o să pornească să te caute, oriunde te-ai afla.

— Asta e soarta noastră, spuse Toke, să nu avem noroc cu regii, cu toate că suntem la fel de blânzi şi de supuşi ca şi ceilalţi. Almansur, regele Sven şi regele Harald: cu toţi am isprăvit-o în acelaşi chip, şi cel ce le va duce capetele noastre într-o traistă va fi bine primit la curtea lor şi răsplătit regeşte. O să mă străduiesc să mi-l păstrez cu grijă pe al meu.

Apoi se despărţiră. Toke şi Mirah porniră mai departe către răsărit şi se pierdură curând printre mesteceni, iar Orm îşi struni calul şi se întoarse acasă spre a-i povesti şi Osei despre primejdia ce atârna asupra capetelor lor din pricina mâniei regelui Harald.

PARTEA A DOUA

ÎN ȚARA REGELUI ETHELRED

I

Despre bătălia de la Maeldun şi ce-a ieşit din asta

În primăvara aceea au fost în grabă dulgherite o mulţime de corăbii de-a lungul coastelor de miazănoapte şi s-au tot călăfătuit copăstii care stătuseră să se usuce; din golfuri şi strâmtori ieşeau mereu corăbii cu regi şi cu mânia lor pe punţi; şi-n vara ce urmă fu mare forfotă pe mări.

Styrbjörn porni devreme urcând pe Ostersjön[26] cu o mulţime de corăbii, cu vikingii din Jomsborg, viteji din Bornholm şi din Scania, apoi intră în Mälaren şi ajunse pe câmpia de lângă Uppsala; acolo avu loc şi bătălia cu

26 Marea Baltică

uzurpatorul Erik. Styrbjörn a fost ucis chiar la începutul luptei şi se spunea că a căzut râzând. Fiindcă atunci când a văzut oştirea suedeză, orânduită ca în timpurile vechi, înaintând în urma unor capete de cai purtate în prăjini, cu Erik însuşi în mijlocul oştirii urcat într-un car sfânt şi tras de boi ca în vechime, şi-a dat capul pe spate şi s-a pornit pe râs; şi în aceeaşi clipă, o săgeată a nimerit între bărbie şi marginea de sus a scutului şi i s-a înfipt în gât. Războinicilor săi le-a cam pierit curajul, şi unii dintre ei au început să fugă îndată care încotro, iar regele Erik a dobândit acolo o mare biruinţă.

După aceasta, regele Sven Tveskägg a coborât printre os-troavele daneze cu lungi corăbii din Fyn şi din Jutlanda cercând să-l prindă pe regele Harald pe când acesta se afla în Skanör şi socotea tributul pe heringi; căci Sven era acum din cale-afară de mâhnit că taică-său nu mai voia să moară o dată. Dar regele Harald se strecură spre Bornholm şi-şi adună corăbiile acolo; şi între aceştia doi avură lor mai multe lupte crâncene, până ce regele Harald, rănit, fugi spre Jomsborg.

Atunci domni dihonia în multe părţi ale împărăţiei danilor; pentru că unii ţineau cu regele Harald, iar alţii cu regele Sven; iar alţii se străduiau să-şi îmbunătăţească soarta acum când ţara rămăsese fără de stăpân între doi regi care se războiau.

Dar, în toiul verii, regele Erik din Uppsala veni pe mare cu o oaste mai numeroasă decât văzuseră şvezii vreodată pe corăbii gonind în faţa lui rămăşiţele flotei lui Styrbjörn, care plutise prădând de-a lungul coastelor pentru a răzbuna înfrângerea stăpânului; fiindcă şi el voia să se răzbune, atât pe regele Harald cât şi pe Sven, pentru tot ajutorul pe care i-l dăduseră lui Styrbjörn; şi multora li se părea acuma că era de prisos să se împotrivească aceluia ce-l biruise chiar pe Styrbjörn şi care începuse să fie numit şi Segersäll[27]. El se ţinu pe urmele regelui Sven, pe când acesta se trăgea spre insule şi spre Jutlanda, şi-şi puse jarlii săi prin toate

27 Biruitorul

locurile pe unde ajunsese. Curând se răspândi şi zvonul că regele Harald murise din pricina rănilor, pribeag şi fără ţară, în Jomsborg, lăsat în voia soartei de norocul care-l însoţise mereu până atunci; dar, între ceilalţi doi, lupta crâncenă urma fără cruţare mai departe. Regele Erik era biruitor, dar regele Sven i se împotrivea cu cerbicie. Curtea din Jellinge, după cum se spunea, era când în mâna unuia, când în a celuilalt; dar se ţinea drept cel mai vrednic de crezare zvonul că regele Sven era acela care ajunsese cel dintâi la sipetele regelui Harald.

În Scania erau oameni de vază care aveau prea puţin chef să se amestece în toată zăpăceala asta şi voiau mai degrabă să-i lase pe regi să se răfuiască singuri, între ei, spre a se îndeletnici ei înşişi cu treburi care le aduceau mai mult câştig. Printre aceştia se număra şi Thorkel Höge, căruia nu-i plăcea deloc să fie omul regelui Sven, şi nici nu se gândea măcar să intre cu o putere micşorată în slujba regelui Erik. De aceea, înştiinţă pe căpetenii şi pe ţăranii mai cu stare că el avea de gând să plece la *seceriş* prin ţări străine, în Frisia şi Anglia, dacă găsea destui însoţitori. Mulţi i se-alăturară la acest îndemn, pentru că Thorkel era o căpetenie cu faimă şi toată lumea îl iubea, şi era socotit plin de noroc de când scăpase teafăr de la Hjörungavåg. I se alăturară de asemenea şi oameni răzleţiţi din oastea lui Styrbjörn care scăpaseră cu fuga de cruntul rege Erik, şi în curând el se afla cu douăzeci şi două de corăbii în strâmtoarea de lângă insula cea mică Hven, dar încă nu se socotea destul de tare ca să pornească în larg.

Unul din cei care i se alăturaseră acolo era chiar Röde Orm, feciorul lui Toste din Kullen, care venise cu o corabie frumoasă şi bine înzestrată; Thorkel îl cunoştea de la ospăţul de Crăciun, la curtea regelui Harald şi-l salută cu bucurie.

Cum era şi de aşteptat, lui Orm i se urâse repede să stea acasă, să fie mai mare peste vaci şi să tot dea porunci argaţilor; dar mai greu încă îi fusese să trăiască în bună înţelegere cu Osa, deşi bătrâna îi dorea întotdeauna numai

binele. Căci, pentru ea, el rămăsese tot un băieţaş firav şi se învârtea în jurul lui cu sfaturi bune, ca şi când el n-ar fi fost destul de copt la minte. Nu folosi prea mult dându-i să înţeleagă că el se deprinsese să hotărască singur ce trebuia să facă el, ce trebuiau să facă alţii; iar râvna ei de a-l vedea creştin şi însurat nu îi făcuse mai mare bucuria şederii în cămin.

Vestea morţii regelui Harald fusese o mare uşurare pentru amândoi; căci, după ce aflase cum stăteau lucrurile cu Toke şi cu femeia lui, Osa se îngrozise şi socotise că trebuiau să vândă casa şi să se mute în gospodăria ce-i rămăsese moştenire de la părinţi, departe, în pădurile de la hotarul cu Smoland, pentru ca astfel să fie mai la adăpost de braţul regelui Harald. Neliniştea se risipise odată cu vestea morţii regelui; dar Orm nu mai putea să-şi mute gândul de la Ylva, şi din asta izvorau cele mai mari necazuri. Se întreba adesea cum o ducea ea oare după moartea regelui Harald; dacă acum regele Sven nu lua hotărâri fără s-o mai întrebe spre a o mărita cu vreunul din vikingii săi barbari; sau dacă într-acestea nu căzuse în mâinile şvedezilor, lucru ce nu i se părea mai bun. Având pe regele Sven duşman, el nu vedea nici un mijloc ca s-o regăsească, şi cu atât mai slabă îi era nădejdea atâta vreme cât domnea zavistia în jurul insulelor.

El nu-i spusese Osei nimica despre Ylva, pentru a fi scutit de toată vorbăria de prisos care era de aşteptat. Dar astfel nu câştigă prea mult; căci Osa cunoştea câteva fete prin ţinut destul de potrivite pentru el, iar mamele acestora aveau acelaşi gând şi-şi tot făceau drum pe la Kullen cu fetele de măritat pe care le aduceau cu ele spălate proaspăt şi cu fir roşu de mătase împletit în cozi. Fecioarele le însoţeau cu dragă inimă şi cu nădejde, stăteau sfioase mai deoparte, cu pieptul plin şi încărcat de zdrăngănele lucitoare sorbindu-l pe furiş din ochi; nu se vedea însă la Orm vreo înfocare, fiindcă nici una nu semăna cu Ylva, nici nu era plină de viaţă şi gureşă ca ea; iar Osa începu în

scurtă vreme să-şi piardă şi puţina ei răbdare şi socotea că până şi lui Odd ar fi putut să-i facă mai uşor pe plac.

De aceea, când se zvoni că Thorkel avea de gând să plece prin ţări străine cu o mulţime de războinici, lui Orm nu-i prea păsă de lacrimile Osei, ci făcu rost îndată de o corabie bine lucrată şi chemă oameni înarmaţi de prin ţinut. Ştiau cu toţii că el era un om viteaz, care umblase peste mări şi ţări, şi că se întorsese acasă cu mult aur şi argint, aşa că nu-i fu greu să strângă oameni pe sprânceană pentru corabie, îi spuse Osei că nu credea c-o sa lipsească tot atât de mult ca prima dată, că după aceea avea să se aştearnă pe trai şi pe odihnă şi să se facă un ţăran adevărat. Osa începu să plângă şi-i spuse că nu putea să mai trăiască în aşa restrişte şi singurătate; Orm însă îi răspunse că ea avea s-o ducă bine multă vreme ca sa-l ajute să-şi bată nepoţii cu nuiaua. Atunci ea se porni pe plâns şi mai amarnic, şi cu aceasta îşi luară bun rămas şi Orm porni plutind spre Thorkel.

Pe când acesta încă mai stătea pe loc tot aşteptând un vânt prielnic, sosi o flotă de douăzeci şi opt de corăbii dinspre miazăzi, şi se văzu după stindarde şi etrave că erau şvedeze. Era o vreme liniştită, bună pentru bătălie, şi amândouă părţile se pregătiră de încăierare; dar Thorkel puse mâna pâlnie la gură strigând către străini cine era şi ca voia să stea de vorbă cu căpetenia. Ei ascultau de două căpetenii, bărbaţi viteji la fel de buni; unul din ei se numea Jostein şi era din Uppsala, pe celălalt îl chema Gudmund şi era ostrogot. Veniseră pentru a-l ajuta pe regele Erik să prade Danemarca, şi-l întrebară cam zoriţi pe Thorkel ce mai voia să ştie.

— Dacă ne batem, strigă Thorkel, cam mic va fi câştigul pentru cel ce va învinge şi mare pierdere în oameni pentru toţi, chiar dacă, precum cred, eu o să fiu acela care va învinge.

— Noi avem cinci corăbii mai mult, răspunseră străinii dârz.

— Oamenii mei sunt odihniţi şi tocmai şi-au mâncat merticul, spuse Thorkel, în vreme ce ai voştri sunt sleiţi de-atâta tras la vâsle, şi-o să le fie greu să mânuiască atât lancea cât şi spada. Dar noi putem să facem în alt chip, care ne-ar folosi la toţi; căci nu tocmai departe de aici sunt nişte locuri unde jaful, după câte ştiu, aduce mult mai mult câştig decât în Danemarca.

— Noi am venit să-l ajutăm pe regele Erik, strigă străinul din Uppland.

— Se poate, răcni iarăşi Thorkel, şi dacă eu mă bat cu voi, atuncea sunt un ajutor la fel de bun regelui Sven. Dar dacă nu ne batem, ci pornim pe mare împreună spre nişte locuri unde multe sunt de dobândit, înseamnă că i-am ajutat pe regii noştri tot atâta ca şi când ne-am fi tăiat unii pe alţii chiar aici; fiindcă, dacă ne batem, suntem cu toţii morţi; iar dacă nu ne batem, deosebirea este că rămânem vii cu toţii, cu multe bogăţii de dobândit în faţa noastră.

— Îţi ticluieşti cu iscusinţă vorbele, îi strigă drept răspuns Gudmund, şi-n tot ce spui e multă judecată; de aceea socotesc c-ar merita să stăm de vorbă mai pe îndelete despre treaba asta.

— Am auzit spunându-se că sunteţi nişte căpetenii mari şi totodată că vă ţineţi şi cuvântul dat, răcni iar Thorkel, aşa că nu mă tem de viclenie şi înşelăciune dacă ne întâlnim să stăm la sfat.

— Eu îl cunosc pe frate-tău, Sigvalde, strigă Jostein. Am auzit însă pe mulţi spunând că tu, Thorkel, nu eşti ca el.

Până la urmă se înţeleseră să se întâlnească spre a sta de vorbă pe ostrov, sub ruptura coastei, pentru a fi văzuţi de cei de pe corăbii: Jostein şi Gudmund cu câte trei oameni fiecare, Thorkel cu cinci, toţi înarmaţi cu spade, dar fără suliţe sau lănci. Aşa se hotărâse; iar de pe corăbii se văzu cum ei, la început, se opriră la câţiva paşi unii de alţii cu oamenii ce-i însoţeau în urma lor. După aceea însă, Thorkel porunci să se împartă bere, pâine şi slănină; şi în curând fură văzuţi stâncl la un loc şi îndemnându-se la vorbă cu prietenie. Cu cât Jostein şi Gudmund cumpăneau mai mult

sfatul lui Thorkel, cu atât li se părea mai bun, şi Gudmund se învoi îndată. Jostein se mai împotrivi o vreme spunând că regele Erik era cumplit faţă de cei cc-i arătau neascultare, dar Thorkel mai găsi multe de spus despre vremurile cele bune pentru oamenii mărilor prin părţile dinspre soare-apune, iar Gudmund socotea şi el că-i rămânea destulă vreme să se frământe din pricina firii regelui Erik dacă, după aceea, mai trebuia cumva să se frământe. Apoi ţinură sfat şi se învoiră cum să-şi împartă între ei corăbiile, cine avea să fie mare căpetenie precum şi cum aveau să facă împărţeala prăzii aşa ca nici o ceartă să nu se işte mai târziu; iar Gudmund spuse că, mâncând la pită cu slănină şi tot stând de vorbă, i se făcuse o sete nemaipomenită, şi preţui berea lui Thorkel după cum se cuvenea. Thorkel se înclină cu mulţumire şi spuse că berea aceea era fără tăgadă cea mai bună pe care o avea atuncea de băut, însă adăugă că nu era cine ştie ce tare faţă de berea care se făcea în Anglia, unde creştea orzoaica cea mai de soi; iar Jostein fu şi el până la urmă de părere că ţara aceea merita să fie cercetată.Apoi bătură palma ca să pecetluiască târgul şi tovărăşia şi ţinură cuvântări; iar când urcară iarăşi pe corăbii, fură înjunghiate trei oi grase pe etravele corăbiilor căpeteniilor, ca jertfă duhurilor mării pentru noroc la vreme şi călătorie cu câştig. Toţi oamenii de pe corăbii erau nespus de mulţumiţi de ceea ce se hotărâse; iar faima lui Thorkel, care şi până atunci fusese mare, spori încă mai mult cu acea nouă dovadă de înţelepciune.

Lui Thorkel îi mai sosiră într-acestea câteva corăbii venind din Scania şi din Halland; iar într-o zi, când începu să bată vânt prielnic, flota ieşi în larg cu cincizeci şi cinci de pânze, prădă în toamna aceea pe coastele frisone şi rămase la iernat acolo.

Orm începu să-l iscodească pe Thorkel şi să-i întrebe şi pe alţii dacă ştiau ce se alesese din curtea regelui Harald. Unii auziseră spunându-se că Jellinge arsese până la pământ, alţii că episcopul Poppo domolise valurile mării cu rugăciuni şi psalmi şi că scăpase peste mare, cu toate că

regele Sven se străduise mult să-l prindă, dar nimeni nu ştia ceva despre femeile şi fiicele regelui Harald.

*

*   *

În Anglia începuse să fie iarăşi aşa precum fusese altădată, pe vremea fiilor lui Lodbrok, de când stătea pe tron regele Ethelred. După ce ajunsese bărbat în toată firea şi luase singur cârma ţării, se făcuse cunoscut curând sub numele de Villrådige[28] sau Rådlöse[29]; iar normanzii, care cutreierau într-una mările, se adunau adesea bucuroşi în jurul coastelor ţării lui pentru a-l ajuta să nu-şi facă de râs porecla.

La început veneau în cete mici şi erau repede luaţi la goană; căci, când grămezile de vreascuri erau aprinse pe coline şi dădeau de veste de-a lungul coastelor pe care ei puneau piciorul, se adunau îndată oameni cu duiumul şi se tăiau cu ei în săbii lovind deasupra scuturilor late. Dar bunul rege Ethelred căsca de oboseală stând la masă, dădea poruncă să se facă rugăciuni pentru ca vikingii să fie izgoniţi şi se culca de zor cu femeile oamenilor săi de vază; răgea plin de mânie din iatacul său când era tulburat din desfătări cu ştirea că, în ciuda multor rugăciuni, corăbiile lungi se întorceau din nou; el asculta în silă fel de fel de sfaturi, se tot plângea de multa-i trudă şi nu ştia ce să mai facă. Atuncea cetele se îngroşau şi tăbărau din ce în ce mai des pe coaste, până ce oastea de strânsură a început să nu mai poată face faţă; şi acuma cete tot mai numeroase pătrundeau câte o bucată bună înlăuntrul ţării şi se întorceau fără sminteală la corăbii aduşi de spate sub poverile cu pradă; şi începu să se lăţească zvonul, care fu auzit de mulţi, că în slănină şi argint nu era nici o ţară mai bogată ca ţara regelui Ethelred spre care oamenii cutezători ai mărilor se îndreptau acum cu droaia, fiindcă

---

28 Nehotărâtul

29Descumpănitul

trecuse multă vreme de când în Anglia se prădase şi înlăuntru, nu numai pe coaste.

Nu mai sosise până atuncea nici o flotă mare, şi nici o căpetenie nu învăţase încă să ridice datoria danilor în bani bătuţi pe muche din sipetele regelui Ethelred; dar în anul 991 de la mântuirea lumii se împlinise vremea, şi după asta nu a mai rămas nimic neînvăţat cu uşurinţă atâta vreme cât regele Ethelred a stat pe tron ca să plătească.

Îndată după Paşti în anul acela, care era al cincilea de când regele Ethelred împlinise vârsta ca să domnească singur, fură aprinse focurile mari de strajă de-a lungul coastei Kentului; în revărsatul zorilor, oamenii se uitară înfricoşaţi spre larg şi începură să ascundă grabnic ce mai puteau ascunde, să-şi mâne vitele spre inima pădurii şi să se vâre în ascunzători cu ele; iar câţiva călăreţi porniră în goană spre a vesti regelui Ethelred şi jarlilor că flota cea mai mare ce-o văzuseră vreodată urca de-a lungul coastei şi că păgânii cei barbari şi începuseră să sară din corăbii bălăcind spre ţărm prin apă.

Când oamenii chemaţi la arme apucară să se strângă, nu mai puteau face nimic străinilor care cutreierau ţinutul în cete numeroase prădând şi pustiind tot ce găseau în cale. Fu mare spaimă că acum barbarii aveau să răzbată până în miezul ţării, aşa că episcopul de Canterbury porni la drum spre rege ca să-i ceară ajutor pentru oraşul său; dar, după ce străinii au făcut ce-au vrut pe coastă şi după ce-au cărat în grabă pe corăbii tot ce li se părea că merită păstrat, ei ridicară pânzele şi se îndepărtară iarăşi urcând pe lângă coastă. După aceea coborâră la saxonii cei din răsărit şi făcură şi acolo ca la ei.

Regele Ethelred şi arhiepiscopul său, pe care-l chema Si- gerik, porunciră să se facă rugăciuni mai lungi ca înainte, iar când, la scurtă vreme, aflară că păgânii, după ce pustiiseră câteva sate, se făcuseră iarăşi nevăzuţi pe mare, puseră să se împartă daruri preoţilor care se rugaseră cu mai multă râvnă şi se crezură în sfârşit scăpaţi de plaga asta. Curând după aceea, normanzii se iviră iar vâslind

voioşi înspre Maeldun, aproape de gurile râului Panta; făcură tabără pe un ostrov şi începură de îndată pregătiri să năvălească spre oraş.

Jarlul saxonilor răsăriteni se numea Byrthnoth. Era vestit în ţară, mult mai înalt decât alţi oameni răsăriţi şi un războinic mândru şi cutezător. Strânsese laolaltă o mulţime de oşteni cu arme bune şi porni către normanzi, pentru a încerca şi alte mijloace pe lângă rugăciuni, ajunse la Maeldun şi de acolo înaintă drept înspre locul lor de tabără până ce numai braţele de râu mai despărţeau oştirile vrăjmaşe. Dar de acolo era greu s-ajungă la normanzi dinspre gurile râului, şi tot atât de greu era şi pentru ei s-ajungă la saxoni. Apele mării în urcare pătrunseră în braţul râului şi îl umplură până sus; nu era mult mai larg ca o aruncătură zdravănă de suliţă şi se puteau schimba ocări şi strigăte, dar altceva părea că nu putea să se întâmple, iar oştile stăteau în aşteptare una în faţa celeilalte pe o vreme molcomă de primăvară.

Un crainic din ceata lui Thorkel Hoge, care se pricepea la graiuri, păşi în faţă lângă mal, ridică scutul şi strigă tare peste apă:

— Oamenii neînfricaţi ai mării m-au trimis în faţa voastră ca să vă spun precum urmează: Daţi-ne aur şi argint, iar noi vă vom da în schimb pacea. Sunteţi mult mai bogaţi ca noi şi e mai bine să cumpăraţi pacea cu bir decât să vă luptaţi cu nişte oameni cum suntem noi cu lancea şi cu spada. Dacă aveţi destule bogăţii, atunci nu e nevoie să ne omorâm unii pe alţii. Iar după ce vă veţi răscumpăra cu aur libertatea şi veţi dobândi cu aur pacea pentru voi şi pentru neamurile voastre, pentru gospodării şi tot ce e al vostru, atunci noi ne vom socoti prieteni, ne vom întoarce la corăbiile noastre cu tributul, vom ridica iar pânzele şi vom pleca de pe meleagurile astea ţinând ca sfânt tot ce-am făgăduit.

Dar însuşi Byrthnoth păşi atunci în faţă şi zgâlţâindu-şi scutul le strigă drept răspuns:

— Luaţi aminte, tâlhari ai mărilor, care e răspunsul nostru ! Acestea sunt comorile cu care vrem să plătim birul: vârfuri de lănci şi săbii bine ascuţite. Căci ar fi rău dacă un jarl ca mine, eu, Byrthnoth, fiul lui Byrtholm, cu faimă fără pată, nu mi-aş sluji şi nu mi-aş apăra ţara şi regele. Dreptatea se va face între noi numai cu vârfuri şi tăişuri, şi greu va trebui să mai loviţi mai înainte de-a găsi şi altceva aici.

Rămaseră pe loc până ce volbura apelor mării se opri şi începu să se întoarcă iar spre larg; atunci crainicul vikingilor strigă deodată peste râu:

— Am zăbovit destul fără vreo treabă ! Ia treceţi gârla dincoace la noi şi vă vom da câmp de bătaie pe ostrov; sau, dacă nu, daţi-ne loc pe malul vostru, şi atunci vom trece noi la voi !

Jarlului Byrthnoth i se părea nechibzuit să treacă bălăcind prin apă; căci apa râului era cam rece, iar oamenii puteau să amorţească de răceală şi să se împiedice în armuri. Totuşi era nerăbdător să se ajungă la încăierare mai înainte ca oştenii săi să înceapă să fie chinuiţi de foame şi de oboseală. De aceea el răcni aceste vorbe drept răspuns:

— Vă facem loc aici: treceţi îndată să ne batem. Şi numai Dumnezeu din cer poate să ştie care din noi o să păstreze câmpul.

Şi astfel povesteşte un bard al lui Byrthnoth care a fost de faţă la bătălie şi a scăpat cu viaţă:

Hoarda oamenilor mării nu s-a temut de umezeală:

lupii cei sângeroşi treceau de la apus prin Panta:

de-a dreptul prin apa râului ce strălucea

ei purtau pe uscat scuturi de tei.

Oştenii lui Byrthnoth stăteau pe mal ca un zăgaz de scuturi, iar Byrthnoth îi povăţuise ca mai întâi să îşi arunce lăncile şi după aceea să pornească cu săbiile şi să-i împingă pe păgâni cu spatele în râu. Normanzii însă se întrulocară repede în cete de îndată ce ajunseră la mal, dădură strigăte de luptă şi porniră iureş înainte cu căpeteniile lor de pe corăbii în frunte. O puzderie de lănci îi făcură pe mulţi să cadă şi să rămână la pământ, dar se apropiară repede până ce ajunseră la scuturi cu vrăjmaşii. După aceea începu o căsăpeală cruntă şi cu mare vuiet; iar înspre dreapta şi spre stânga normanzii fură stăviliţi şi prinşi ca într-un cleşte. Dar Thorkel Hoge şi celelalte două căpetenii de corăbii — una din ele era Orm, cealaltă Faravid Svensson, un războinic cu mare faimă din Själand, pe care regele Harald îl scosese de sub scutul legii pe tot cuprinsul stăpânirii danilor şi care-l însoţise pe Styrbjörn la bătălia de pe râul Fyris — se năpustiră asupra zaplazului de scuturi din jurul lui Byrthnoth şi izbutiră să-l străpungă. Atuncea Thorkel începu să strige oamenilor săi să-l prăvălească la pământ pe găliganul cu coiful de argint şi astfel izbânda avea să fie pe deplin a lor; şi acolo fu îndată cea mai cruntă luptă, iar pentru cei mai mici de stat era cam mare înghesuiala şi nu-şi mai puteau face loc nici chiar lovind ca nişte apucaţi cu coatele. Faravid se năpusti înainte, îl doborî năprasnic pe oşteanul care purta steagul lui Byrthnoth, lovi cu paloşul pe Byrthnoth şi-l răni, dar căzu însuşi în aceeaşi clipă cu o lance ce-i intră în piept prin barbă. În scurtă vreme începură să cadă cu grămada oamenii cei mai vajnici de-o parte şi de alta; Orm se împiedică de-un scut scăpat pe iarbă care era alunecos de sânge şi căzu cu faţa la pământ peste un vrăjmaş pe care-l omorâse. În cădere, primi o lovitură de măciuca după ceafă şi fu acoperit îndată de scuturile pe care cei ce se aflau în preajma lui le aruncară peste el pentru a-i apăra spinarea de alte lovituri.

Când îşi veni în fire şi se sculă cu greutate în picioare, sprijinit de Rapp, încăierarea se mutase în altă parte, şi normanzii erau acum mai tari. Byrthnoth căzuse, şi mulţi

dintre vitejii lui o luaseră la fugă; dar alţii se strânseseră umăr la umăr într-un loc, erau împresuraţi din toate părţile şi tot se mai băteau. Thorkel strigă la ei prin larma bătăliei c-avea să-i lase să trăiască dacă, de bună voie, aruncau din mână armele; dar, drept răspuns, unul din ei strigă:

— Cu cât vom ţinti mai bine, cu cât vom tăia mai vajnic şi cu mai mult curaj, cu atâta vom rămâne mai puţini.

Şi se bătură mai departe până ce toţi căzură acolo, alături de vikingi, în jurul leşului lui Byrthnoth. Vitejia lor fu lăudată mult printre normanzi, dar bătălia de la Maeldun, cu trei săptămâni înaintea Rusaliilor din anul 991, a fost o mare înfrângere pentru piosul rege Ethelred şi o năpastă pentru regatul său; căci ţara era acum deschisă până hătdeparte pentru a fi prădată de străini.

*

* *

Normanzii îşi îngropară morţii şi băură pentru ei şi pentru biruinţă. Dădură solilor îndureraţi trupul lui Byrthnoth pentru a-i face o înmormântare creştinească, apoi trimiseră vorbă la Maeldun pentru o datorie de război şi birul de răscumpărare ce trebuiau plătite îndată spre a fi scutiţi de alte lucruri mult mai rele. Se bucurau la gândul bogăţiilor pe care ei le socoteau acum ca ale lor, şi începură să turbeze de mânie văzând că zilele trec una după alta fără să vină cineva cu închinarea şi cu banii. Vâsliră mai în sus, spre Maeldun, dădură foc întăriturii de pe partea râului, intrară cu năvală în oraş şi-l pustiiră, iar după aceea se plângeau că focul mistuise mult şi că puţin mai rămăsese pentru împărţeală. Se hotărâră ca de aici încolo să umble mai grijuliu cu focul, fiindcă dorinţa lor era argintul şi nu pojarul în care se topea argintul; de aceea se străduiră să strângă cai de prin împrejurimi pentru a da fără zăbavă raite prin ţinuturile în care nimeni nu îi aştepta. Curând porniră cete călări în toate părţile, şi aduceau mult plean când se întorceau în tabără; iar groaza ajunsese atât de mare pretutindeni, încât, după răpunerea lui Byrthnoth, nu

se mai găsea nici o căpetenie care să vrea să-i întâlnească în luptă. Prinşii spuneau că regele Ethelred stătea înspăimântat şi alb ca varul la adăpostul zidurilor sale, că murmura din buze la un loc cu preoţii şi nu ştia la care sfânt să se mai roage.

În biserica din Maeldun, care era de piatră, mai rămăse-seră vreo câţiva oameni, preoţi şi femei şi alţii, care fugiseră în turn în timpul năvălirii şi trăseseră şi scările în urma lor, aşa că nimeni nu putea să se mai urce după dânşii. Şi se credea printre normanzi că sus, în turn, fuseseră cărate o mulţime de odoare, şi de aceea multe încercări fură făcute spre a-i sili pe oameni să coboare şi astfel să le ia tot ce urcaseră cu ei în turn. Dar nici cu focul, nici cu armele nu se putu face nimic; iar cei din turn aveau mâncare şi băutură din belşug, cântau la psalmi şi dădeau dovadă şi de mult curaj. Şi când normanzii veniră lângă turn spre a-i îndupleca prin vorbe să se dea jos şi să le lase bogăţiile, cei de sus le aruncară pietre, blesteme şi necurăţenii, şi făceau mare haz când nimereau pe vreunul. Normanzii socoteau cu toţii că bisericile de piatră şi turnurile lor erau cele mai mari neca-zuri peste care puteau da nişte războinici.

Jostein, care era un ghiuj cumplit şi tare lacom la argint şi aur, spuse că el nu cunoştea decât un singur mijloc pentru a dobândi fără zăbavă ce voiau: să-i strângă laolaltă pe prinşi în faţa bisericii şi să înceapă să-i omoare unul câte unul, până când cei din turn aveau să se supună în faţa acelei privelişti. Câţiva i se alăturară, căci el se bucura de mare trecere pentru înţelepciunea sa; dar Gudmund şi Thorkel socoteau că lucrul ăsta n-ar face mare cinste unui războinic, şi nu voiau să se învoiască la o asemenea cruzime. Mai degrabă, spunea Thorkel, ar trebui să se încerce cu vicleşug; îi cunoştea bine pe preoţi şi ştia cum trebuiau luaţi spre a ajunge la o înţelegere cu ei.

Aşa că puse să se scoată o cruce mare din biserică, cea de la altar. Doi oameni o purtau în faţa lui; se opri lângă turn şi strigă tare către cei de sus c-avea nevoie de câţiva

preoţi ca să-i îngrijească pe răniţi şi, tot aşa, chiar de mai mulţi spre a-l povăţui, zicea el, în învăţătura cea creştină; căci, de multă vreme, începuse să simtă o mare dorinţă de a afla cuvântul cel adevărat. Şi avea să se poarte cu ei ca şi când ar fi fost creştin, îngăduindu-le celor din turn să plece unde vor fără să li se clintească nici un fir de păr.

Dar, când ajunse până aici, zbură din turn un bolovan şi-l nimeri în braţul în care ţinea scutul, lângă umăr, aşa că fu îndată doborât cu mădularul frânt. Cei doi din faţă lăsară crucea şi-l ajutară să se tragă îndărăt; iar cei din turn se desfătau pe seama lui şi chiuiau de bucurie. Jostein, care stătea mai la o parte şi se uita, zâmbi cu tâlc şi spuse că nu mergea uşor întotdeauna cu şiretlicurile, aşa cum poate gân- deau tinerii mai zvăpăiaţi şi fără minte.

Toţi oamenii lui Thorkel fură cuprinşi de furie văzându-şi căpetenia cu umărul zdrobit şi traseră îndată o ploaie de săgeţi spre ochiurile turnului prin care se hlizeau creştinii. Dar asta nu aduse vreun folos, şi lucrurile păreau cam încurcate. Orm spuse că, în ţara de la miazăzi, îi văzuse pe oamenii lui Almansur scoţându-i pe creştini din turnuri şi biserici dându-le fum. Aşa că fură strânse vreascuri şi paie umede atât înlăuntrul bisericii cât şi în jurul turnului şi li se dădu foc; dar turnul era înalt, şi un vânt uşor sufla într-o parte mai tot fumul; până la urmă se trudiră degeaba şi hotărâră să aştepte cu răbdare până ce foamea avea să îşi arate colţii printre cei de sus.

Thorkel era nespus de abătut că şiretlicul său dăduse greş şi se temea c-avea să audă fel de fel de vorbe pe seama sa. Afară de aceasta, mai spunea el, era grozav de rău că, până una alta, nu putea porni şi el la drum călare împreună cu ceilalţi, ci trebuia să stea de unul singur la Maeldun şi să păzească tabăra; şi mai voia să i se-aducă nişte oameni pricepuţi în meşteşugul lecuirii ca să-i cerceteze vătămarea. Pe când stătea lângă un foc cu braţul frânt lăsat în jos şi se mai întrema bând bere încălzită, veni şi Orm să-l vadă; şi mulţi îi pipăiră braţul, dar nimeni nu se pricepea cum ar fi trebuit să fie pus în lopăţele.

Thorkel gemea şi se schimonosea la faţă de durere când apăsau cu degetele lor mari şi noduroase spunându-le să mai termine cu tămăduirea şi să-i lege braţul cum voiau, cu sau fără lopăţele.

— Şi acum, adăugă, tot ce spuneam mai adineauri e adevăr adevărat, anume că mi-ar trebui un preot, căci preoţii sunt tare iscusiţi în treburi de astea.

Orm încuviinţă din cap şi spuse că preoţii erau tămăduitori neîntrecuţi; după ospăţul de Crăciun la curtea regelui Harald, când căpătase o rană mult mai grea decât cea a lui Thorkel, fusese vindecat de un preot; şi el ar fi avut acum nevoie de un preot; căci, după lovitura ce-o primise în ţeastă cu o măciucă ghintuită, simţea mereu dureri cumplite, așa că uneori credea că i se învârtea ceva stricat în cap.

— Te socotesc drept cel mai chibzuit din căpeteniile mele de corăbii, îi spuse Thorkel când fură singuri, şi chiar cel mai viteaz războinic, după ce-a căzut Faravid; cu toate astea e limpede că eşti dintre aceia care se descurajează repede când au de îndurat câte ceva, chiar dacă vătămarea nu e cine ştie ce.

— Acuma mie-mi merge aşa, îi spuse Orm: pentru că sunt un om pe care l-a lăsat norocul. Mai înainte norocul meu era bun, căci am trecut prin mai multe primejdii decât alţii scăpând teafăr, şi-mi mergea bine la orice. Dar de când m-am întors acasă, din ţara de la miazăzi, totul mi-a fost într-una împotrivă şi mi-a ieşit numai pe dos, aşa că am pierdut colanul, fata cu care voiam să mă însor şi pe omul cu care mă înţelegeam mai bine; iar în luptă, de la o vreme, îmi merge atât de prost, încât abia mai pot să trag afară spada fără să fiu rănit îndată. Iar când dau sfatul să se afume o turlă de biserică, nici măcar atâta lucru nu se sfârşeşte cu izbândă.

Thorkel zicea că întâlnise şi oameni mai nenorocoşi ca Orm; dar Orm dădea din cap cu neîncredere; îşi lăsă oamenii să plece după pradă cu Rapp în frunte, rămase în oraş cu Thorkel şi se gândea într-una la necazurile sale.

Într-o dimineaţă clopotele din turn sunară îndelung, iar cei de sus cântau mereu la psalmi, astfel că străjile de jos strigară înspre ei şi-i întrebară de ce zbierau atâta. Acum nu mai aveau prea multe pietre ca să le arunce păgânilor în cap; dar drept răspuns strigară că era praznicul Rusaliilor şi că aceea era ziua bucuriei lor.

Se minunară toţi când auziră aceste vorbe, iar câţiva întrebară iarăşi ce li se întâmplase de se bucurau atâta şi cum stăteau cu carnea şi cu berea.

Creştinii le răspunseră că în privinţa asta putea să fie cum o fi; totuşi se bucurau, fiindcă Cristos era în ceruri şi avea să-i ajute de acolo.

Oamenii lui Thorkel se apucară să frigă oi grase pe jăratic, şi şfara de carne friptă se înălţa plutind spre turnul în care toţi erau lihniţi de foame. Apoi strigară înspre ei să fie oameni cu mintea întreagă, să se dea jos şi să se înfrupte şi ei din carnea friptă; dar cei de sus nici nu se sinchiseau de asta şi începură în curând să cânte iarăşi psalmi.

Thorkel şi Orm stăteau pe iarbă unul lângă altul înfulecând de zor ciozvârte rumene de oaie şi ascultând cântările din turn.

— Cântă mai răguşit ca de obicei, îi spuse Thorkel, o fi început să li se usuce gâtul; aşa că s-ar putea să nu mai zăbovească mult până vor coborî din turn, dacă li s-o fi terminat şi băutura.

— Ăştia o duc mai greu ca mine, şi totuşi cântă, spuse Orm uitându-se posomorât la o bucata zdravănă de carne friptă mai înainte de a o vârî în gură.

— Îmi pare însă, spuse Thorkel clefăind cu poftă, că ţi-ar sta rău ţârcovnic într-o turlă de biserică.

*

* *

În aceeaşi zi, cam pe la prânz, Gudmund se întoarse din raită prin împrejurimi. Era un om mătăhălos şi vesel de felul lui, cu faţa scrijelată de nişte urme vechi lăsate de ghiarele

unui urs; sosi cam afumat şi cu mult chef de vorbă, cu o mantie scumpă de purpură pe umeri, cu două cingători grele de argint, în jurul mijlocului, şi cu un zâmbet larg în barba-i deasă şi gălbuie.

Asta, strigă de cum dădu ochii cu Thorkel, era o ţară pe placul său, cu bogăţii ce întreceau orice închipuire; şi avea să-i fie recunoscător pe toată viaţa că-l ademenise să vină aici. Prădase nouă sate şi un car mare de negoţ, şi nu pierduse decât patru oameni; caii abia puteau să meargă cu genunchii îndoiţi sub grelele poveri, deşi nu se luase decât doar ce fusese mai de preţ, iar în urmă veneau care trase de boi încărcate cu butii mari de bere tare şi altele. Era neapărat nevoie, spunea el, să facă rost din vreme de mai multe corăbii pântecoase spre a putea căra acasă tot ce agonisiseră în ţara aceea cu aşa puţină osteneală.

— Şi pe deasupra, urmă el, am mai găsit pe drum şi un pâlc de călători: doi episcopi cu alaiul lor. Spun c-ar fi soli din partea regelui Ethelred, aşa că i-am poftit la o stacană şi i-am adus cu mine încoace. Episcopii sunt cam bătrâni şi călăresc încet, dar o să fie în curând aici; şi ce-ar putea să vrea ei de la noi nu e uşor de înţeles. Spuneau că vin cu pace de la stăpânul lor, dar, după câte ştiu, noi suntem ăia care hotărăsc când o să fie pace, nu el. Poate că vor să ne şi predice învăţătura lor creştină; numai că n-o să avem vreme să-i ascultăm, cu aşa pradă bună pretutindeni.

Thorkel se bucură de veşti şi spuse că tocmai atunci se întâmplă să aibă nevoie mare şi de nişte preoţi, iar Orm voia de asemenea să stea de vorbă cu un preot despre capul său hodorogit.

— S-ar putea însă ca adevărata lor solie să fie răscumpă-rarea prinşilor şi a celor din turlă, credea Thorkel.

După puţină vreme sosiră şi episcopii călare. Erau oameni vrednici de respect, cu glugi şi cârje şi cu o mulţime de însoţitori, slujitori pe cai, preoţi şi scutieri, paharnici şi muzicanţi. Şi se rugau ca pacea Domnului să se pogoare asupra tuturor acelora pe care-i întâlneau în cale. Oamenii lui Thorkel, atâţia câţi mai rămăseseră în oraş, veniră spre a

se uita cu gurile căscate la ei, dar câţiva se traseră cu spaimă înapoi când episcopii ridicară mâinile asupra lor să-i binecuvânteze; iar cei din turn strigară ca nişte apucaţi când îi văzură şi începură iar să tragă clopotele.

Thorkel şi Gudmund îi întâmpinară cu prietenie şi, după ce se odihniră şi mulţumiră lui Dumnezeu pentru călătoria, care se terminase fără vreun necaz, spuseră în sfârşit de ce anume veniseră.

Unul dintre episcopi, care părea să fie mai bătrân şi îi ziceau episcopul mormântului Sfântului Edmund, luă cuvântul în faţa lui Thorkel şi Gudmund şi a altora care veniseră aproape să-l asculte. Spuse la început că vremurile erau vitrege şi că pentru Cristos şi sfânta lui biserică era nespus de trist că oamenii nu se înţelegeau ca să trăiască în pace, cu îngăduinţă şi dragoste frăţească. Totuşi, acum, în Anglia era o mare fericire că ţara avea un rege care iubea pacea din toată inima, în ciuda marii lui puteri şi a mulţimii de războinici pe care putea oricând să-i puna să se bată, un rege înţelept şi blând care voia mai bine să câştige supunerea vrăjmaşilor cu vorbă bună decât să-i nimicească în războaie. Regele Ethelred îi socotea pe vikingi ca pe nişte tinerei înflăcăraţi fără povăţuitori, nişte războinici zvăpăiaţi ce nu ştiau nici pentru ce se bat; aşa că, după ce a ascultat cu luare-aminte vorbele unor sfetnici înţelepţi, el a găsit drept şi cu cale ca, de data asta, să nu-i privească cu asprime, ci să-i aducă pe drumul bun cu mustrări blânde. De aceea, el îşi trimisese acuma solii spre a cerceta cum ar putea fi mulţumiţi nobilii hövdingi din ţara de la miazănoapte împreună cu vitejii lor războinici şi cum anume i-ar putea îndupleca să se abată de pe calea lor primejdioasă. Iar ce dorea regele Ethelred era aceasta: ca ei să se întoarcă la corăbii, să plece de lângă coasta ţării şi să rămână acasă, în ţara lor, în pace şi cu fericire; şi, pentru a le înlesni aceasta şi a le câştiga prietenia pentru totdeauna, el voia să le facă nişte daruri aşa bogate, încât să fie cu toţii plini de bucurie şi recunoştinţa. Dintr-asta s-ar putea ca inimile lor să se mai îmblânzească, astfel încât să

înveţe a-l iubi pe Dumnezeu şi să primească învăţătura lui Cristos. Atunci, cu adevărat, nespusă ar fi bucuria cucernicului rege Ethelred, iar dragostea lui pentru ei ar spori şi mai mult.

Episcopul era încovoiat de bătrâneţe şi n-avea dinţi, şi prea puţini putură înţelege ce bodogănea; dar vorbele lui fură tălmăcite de un preot iscusit în graiul lor, aşa că toţi de faţă se uitau unii la alţii miraţi de o asemenea solie. Gudmund stătea călare pe un butoi de bere, afumat şi mulţumit, şi tot freca de mâneca mantiei o cruciuliţă de aur spre a o face mai strălucitoare; când pricepu tot ce spusese episcopul, începu să se legene ca pe-un căluţ nemaiputând de încântare. Şi îi strigă lui Thorkel că trebuia să dea răspuns la o aşa frumoasă predică.

Thorkel luă cuvântul cu demnitate spunând că cele ce auziseră mai înainte meritau într-adevăr să fie chibzuite. În Danemarca, regele Ethelred se bucura de multă faimă; acuma însă el se dovedea cu mult mai bun decât ar fi putut să creadă ei; iar gândul lui de a le face daruri spre a-i îmbuna se potrivea cum nici nu se putea mai bine cu ceea ce ei înşişi nădăjduiseră chiar de la început.

— Căci noi i-am spus lui Byrthnoth Jarl, atuncea când am stat de vorbă răcnind unii la alţii peste râu, că voi, cei ce trăiţi în ţara asta, sunteţi oameni bogaţi, iar noi, nişte sărmani vânturători ai mărilor, am vrea să fim prieteni buni cu voi, dacă am împărţi frăţeşte multele voastre avuţii. Acum ne pare bine auzind că însuşi înţeleptul rege Ethelred gândeşte tot aşa; şi, cât e de puternic şi bogat şi plin de înţelepciune, nădăjduim c-o să se arate negreşit şi darnic. Cât se gândeşte să ne dea n-am putut afla încă, dar trebuie să ne dea mult ca să ne umple inima de bucurie, căci noi suntem un neam de oameni cam posomorâţi; şi ar fi tare bine să ne dea totul în aur şi argint bătut pe muche, fiindcă în felul ăsta o să fie mai uşor de numărat şi mult mai lesne pentru noi de dus acasă. Iar până se va face socoteala asta, noi am dori să stăm aici netulburaţi şi să luăm de prin ţinut tot ce ne trebuie pentru trai şi desfătare. Numai că, vezi,

mai este unul care, ca şi Gudmund, ca şi mine, are tot atât de spus în treaba asta şi acela e Jostein. Acuma însă e plecat prin ţară după pradă cu mulţi oameni şi, până când s-o întoarce suntem siliţi să aşteptăm, pentru a hotărî toţi trei cam cât de mare trebuie să fie darul. Un lucru însă vreau să aflu chiar acum, anume dacă în alaiul vostru e vreun preot priceput în tainele tămăduirii; căci eu am braţul ăsta frânt şi trebuie îngrijit cât mai degrabă.

Celălalt episcop răspunse că aveau cu ei doi oameni iscusiţi în meşteşugul lecuirii, şi că aceia ar vedea cu dragă inimă de braţul lui zdrobit. În schimb el ar fi tare bucuros ca cei închişi în turn să poată coborî nevătămaţi şi să se ducă fiecare unde-o vrea; căci era greu, mai spuse el, să-i ştie chinuiţi de foame şi de sete de atâta vreme.

— Din partea mea pot să coboare când doresc, răspunse Thorkel. E tocmai ce le-am spus să facă încă de când am cucerit oraşul ăsta; dar ei n-au vrut să se supună în ciuda sfaturilor noastre, şi tot ei sunt aceia care mi-au frânt braţul. Aşa că jumătate din bogăţiile din turn vor trebui să ni le lase nouă; e o ispaşă de nimica pentru braţul meu zdrobit şi pentru tot necazul ce ni l-au făcut de când s-au cocoţat acolo. După aceea pot să plece unde or vrea.

Lăsară scările destul de repede şi se dădură jos toţi cei din turn, galbeni şi slabi ca nişte umbre. Unii din ei plângeau şi se aruncară la picioarele episcopului; alţii strigau să li se-aducă apă şi mâncare. Iar oamenii lui Thorkel se posomorâră văzând că doar puţine lucruri mai de preţ erau în turn; cu toate astea le dădură să mănânce şi nu le căşunară nici un rău.

Puţin după aceea, Orm trecu pe lângă o adăpătoare, unde o parte din cei care fuseseră în turn se opriseră să-şi poto-lească setea; printre aceştia se afla un omuleţ pleşuv în rantie de preot, cu nasul lung şi cu un benghi trandafiriu în scăfârlie. Orm căscă ochii de uimire, se repezi la el şi-l apucă de mână.

— Pe tine sunt bucuros să te revăd, îi spuse el;şi-ţi datorez recunoştinţă de când ne-am despărţit. Dar nu mă aşteptam să-l întâlnesc pe vraciul regelui Harald în ţara asta. Cum ai ajuns aici ?

— Aicea am ajuns dându-mă jos din turlă, răspunse fratele Willibald plin de mânie, am fost silit să stau acolo paisprezece zile încheiate din pricina unor barbari păgâni.

— Am multe de vorbit cu tine, îi spuse Orm. Urmează-mă şi o să capeţi de mâncat şi de băut.

— Eu însă n-am nimica de vorbit cu tine, se îndârji fratele Willibald. Cu cât văd mai puţini danezi, cu-atât mai bine, atâta lucru am putut să învăţ şi eu acuma. Iar de mâncat şi de băut o să primesc din altă parte.

Orm începu să se cam teamă ca nu cumva omul cel mititel, în paraponul şi mânia lui, să fugă de lângă el şi să se facă nevăzut; de aceea îl ridică în braţe şi îl luă pe sus, în vreme ce-i făgăduia că n-o să i se întâmple nimic rău. Fratele Willibald răcnea zbătându-se din răsputeri ca să-i dea dru-mul şi spuse că lepra şi buba neagră erau pedeapsa cea mai blândă pentru cel care ridica mâna asupra unui preot; dar Orm îl duse fără să-i răspundă într-o casă pe care şi-o alesese după cuprinderea oraşului, unde acuma nu se mai aflau decât câţiva răniţi dintre oamenii de pe corabia sa şi două femei bătrâne.

Se vedea bine după faţă că preotul cel mititel era lihnit de foame; dar când carnea şi berea îi fuseră aduse dinainte, rămase un răstimp tăcut şi nemişcat în faţa blidului şi a stacanei uitându-se la hrană cu o mutră amărâtă. Apoi oftă, bodogăni ceva ca pentru sine, făcu de trei ori semnul crucii deasupra mesei şi începu să înfulece cu lăcomie. Orm îi umplu iarăşi stacana şi aşteptă deoparte cu răbdare ca să-şi potolească foamea. Berea cea bună nu fu în stare să-i îmblânzească faţa şi nici o îndulcire nu se băgă de seamă în glasu-i aspru; catadicsi cu toate astea să răspundă la întrebările lui Orm, şi în curând se puse pe sporovăială. El izbutise să scape împreună cu episcopul Poppo fugind din Danemarca atunci când regele Sven, cel crud şi necreştin,

pornise înspre Jellinge ca să-i stropşească pe slujitorii Domnului ce se găseau acolo; iar episcopul se afla acum, slab şi nevolnic, la abatele din Westminster şi era tare îndurerat de truda sa în van printre danezi. De asta însă, socotea fratele Willibald, nu prea aveai de ce să te mâhneşti, dacă stăteai şi te gândeai mai bine, căci, negreşit, tot ceea ce se întâmplase era un semn al Domnului că oamenilor din ţara de la miazănoapte n-ar trebui să li se arate calea cea adevărată, ci mai degrabă ar trebui lăsaţi în pace pentru ca ei înşişi să se nimicească cu răutatea lor, care era cu adevărat fără de margini. Cât despre el, n-avea de gând să se mai îndeletnicească niciodată cu propovăduirea evangheliei printre păgânii ăia, şi asta, pe crucea şi calvarul lui Cristos, era gata s-o spună sus şi tare în faţa orişicui, chiar dacă acela ar fi fost însuşi arhiepiscopul din Bremen.

Goli stacana cu ochii scăpărând fulgere de mânie, mai îmbucă ceva şi spuse că berea era mai de folos decât friptura pentru un om care răbdase îndelung de foame. Orm îi umplu din nou stacana, iar el urmă să povestească.

În ziua când episcopul Poppo aflase că vikingii danezi erau în ţară pe coasta de la răsărit, se puse să adune veşti vrednice de crezare din împărăţia danilor: dacă acolo mai erau creştini în viaţă şi dacă, aşa cum se zvonea, era adevărat că regele Harald murise, precum şi altele de felul ăsta. Însă episcopul era mult prea slăbit pentru a face o călătorie atât de plină de primejdii, şi de aceea trebuise să plece fratele Willibald în locul lui.

— Fiindcă episcopul mi-a spus că eu aveam de înfruntat primejdii mai puţine printre păgâni, chiar dacă ar fi fost orbiţi de furie: aveam să fiu bine primit la ei ca tămăduitor şi, poate, chiar cinstit cum se şi cuvenea de mulţi dintre aceia care m-au văzut la curtea regelui Harald. Aveam prepusurile mele despre toate astea, pentru că vă cunosc mai bine decât episcopul, care-i un om prea bun pentru o lume cum e asta; dar nu se cade să te împotriveşti unui episcop în lucruri de-astea, aşa că m-am supus şi am pornit

la drum. Într-o seară, flămând şi frânt de oboseală, am ajuns în oraşul ăsta şi, după ce-am fost la vecernie, m-am dus şi m-am culcat în azilul bisericii; şi acolo am fost trezit din somn de strigăte şi fumul gros al focurilor, iar oamenii veneau pe jumătate goi şi îngroziţi alergând prin pălălăile pârjolului strigând că dracii năvăliseră asupra noastră. Nu erau diavoli, ci mai rău ca diavolii, şi atunci am socotit că n-avea nici un rost să le ies în întâmpinare cu binecuvântări din partea episcopului Poppo. Am scăpat, împreună cu ceilalţi, luând-o repede la fugă şi urcându-mă în turn; şi acolo sus mi-aş fi dat sufletul, şi tot aşa şi ceilalţi, dacă Dumnezeu nu s-ar fi milostivit şi nu ne-ar fi scăpat de la pieire în ziua asta sfântă a Rusaliilor.

Se înclină şi sorbi din stacană uitându-se la Orm cu nişte ochi nespus de obosiţi:

— Sunt paisprezece zile de atunci, şi n-am mai prea avut parte de somn după aceea. Iar trupul omului e slab... nu, slab nu e el, e tare, la fel de tare ca şi sufletul, nu însă chiar atât de tare.

— De dormit o să dormim noi după asta, îi spuse Orm nerăbdător. Mai ştii ceva de Ylva, fiica regelui Harald ?

— Ştiu doar atâta, răspunse fratele Willibald fără să şovăie, că o să se ducă drept în iad pentru trufia şi răutatea ei, dacă nu se smereşte cât mai curând. Şi cine poate aştepta vreun semn de îndreptare de la o fiică a regelui Harald ?

— Eşti mâniat şi pe femei ? se miră Orm. Dar ce rău ţi-a făcut ea ţie ?

— Ceea ce mi-a făcut ea mie nu are nici o însemnătate, răspunse micul preot cu obidă, cu toate că mi-a zis că-s huhurez bătrân şi chel atunci când am ameninţat-o cu mânia Domnului.

— Cum ? Ai ameninţat-o ? şuieră Orm sculându-se deodată de pe bancă. Şi pentru ce-ai ameninţat-o ?

— Ţipa c-avea de gând să facă aşa cum o să vrea şi că o să se mărite cu un păgân, chiar dacă toţi episcopii din lume s-ar fi pus de-a curmezişul.

Orm se apucă de barbă, se holbă lung la el şi se aşeză la loc pe bancă.

— Eu sunt păgânul ăla cu care vrea să se mărite, spuse după aceea potolit. Acuma unde este ea ?

Dar la această întrebare nu primi nici un răspuns în seara aceea fiindcă fratele Willibald pusese capul binişor pe braţe şi adormise stând la masă.

Orm încercă să-l trezească şi-l zgâlţâi de umeri, dar în van; aşa că, în cele din urmă, îl duse necăjit în braţe până la laviţa de la perete şi îl culcă acolo acoperindu-l cu mantia. Atunci băgă de seamă cu mirare că îl iubea pe preotul acela mititel şi supărat pe oameni; dar, după ce stătu o vreme singur în faţa stacanei cu bere fără să-i vină somnul, îl încolţi iar nerăbdarea; se întoarse repede la laviţă şi-l zgâlţâi pe adormit.

Dar fratele Willibald se răsuci pe partea cealaltă bodogă-nind morocănos:

— Mai răi chiar decât diavolii.

*

*   *

A doua zi, când în sfârşit se deşteptă din somn, fratele Willibald era ceva mai potolit şi nu părea că se simţea prea rău acolo unde se găsea; iar Orm nu trebui să mai aştepte mult spre a afla din gura lui tot ce ştia şi despre Ylva. Ea fugise împreună cu episcopul socotind că era mai bine să pribegească decât să stea acasă sub mâna aspră a fratelui său Sven; aşa că petrecuse iarna cu el arzând de nerăbdare să se întoarcă în Danemarca de îndată ce aveau să vină veşti mai bune de acolo. Dar, de câtva timp, se răspândise zvonul că regele Harald murise în surghiun şi Ylva începuse să se gândească să plece către miazănoapte, la sora ei Gunhild, care era măritată cu jarlul danez Palling din Northumberland. Dar episcopul nu voia s-o lase să pornească într-o călătorie atât de plină de primejdii, ci mai curând să se mărite cu vreun bărbat de vază din ţinut, pe care ar fi ajutat-o bucuros să şi-l aleagă. Numai că, auzind

astfel de vorbe, ea se învineţise de mânie, ţipând şi ocărând pe oricine-i ieşea în cale, chiar dacă acela era însuşi episcopul.

Asta era tot ce avea de spus micuţul preot despre Ylva. Şi Orm se bucură aflând că izbutise să scape de cruntul rege Sven şi de curtenii lui, dar, neştiind vreun mijloc s-ajungă iar la ea, avea parcă o greutate drept pe inimă. Mai era necăjit şi din pricina loviturii pe care o primise după ceafă şi a dureri-lor de cap care nu-l mai slăbiseră, dar fratele Willibald zâmbi cu tâlc de toate astea spunându-i că o ţeastă ca a lui putea să facă faţă la mai mult decât o lovitură de măciucă. După aceea îi puse nişte lipitori după urechi, astfel că în curând Orm se simţi mai bine. Dar gândurile îl purtau atunci din ce în ce mai mult spre Ylva şi mult ar mai fi vrut să îl înduplece pe Thorkel să pornească la un jaf de pomină spre Londra şi Westminster, pentru ca astfel să ajungă iar la ea. Atuncea, între soli şi căpetenii, aveau loc lungi tocmeli cu privire la dairurile regelui Ethelred; şi toată oastea stătea fără vreo treabă pe băutură şi mâncare trăncănind de dimineaţa până seara vrute şi nevrute şi mai cu seamă ce-ar trebui să le plătească la o adică un rege atât de mare.

Cei doi episcopi mai bătrâni se străduiau cu bărbăţie pentru îndeplinirea soliei lor şi aveau multe de spus împotriva sumelor de bani pe care căpeteniile vikingilor le socoteau cu cerbicie potrivite: ar fi fost tare bucuroşi să-i facă să înveţe că erau şi alte lucruri mai de preţ decât argintul, lucruri ce nu erau din lumea asta, şi că mai greu era pentru un om cu mare bogăţie să intre în împărăţia cerurilor decât pentru un bou să treacă printr-un horn. Dar căpeteniile ascultau la toate astea spunând că ei se învoiau să ia asupra lor ponosul cu folosul şi că suma trebuia să fie aşa cum o ceruseră; iar dacă povestea episcopilor cu împărăţia cerurilor şi cu hornul era adevărată, ei socoteau că-i fac un mare bine regelui Ethelred luându-i măcar o parte din bogăţiile care-l împovărau.

Oftând din greu, episcopii au fost siliţi să-şi tot sporească dania şi până la sfârşit s-au învoit asupra sumei. Aşa că fiecare om de pe corăbii avea să capete în dar câte şase mărci[30]de argint, afară de tot ce dobândiseră până atunci din pradă; cârmacii câte douăsprezece mărci şi fiecare căpetenie de corabie câte şaizeci; iar Thorkel, Gudmund şi Jostein câte trei sute fiecare. Episcopii se tânguiau spunând că ziua aceea era o zi de întristare pentru ei şi că nici nu ştiau ce avea să spună regele despre o sumă atât de mare, cu atât mai mult cu cât, tot atunci, el mai avea nişte trimişi la un războinic din Norvegia, pe nume Olof, fiul lui Tryggve, care prăda cu o mulţime de corăbii pe coasta de la miazăzi. Şi era îndoielnic, spuneau ei, dacă chiar toate comorile bunului rege Ethelred puteau să fie deajuns pentru atâtea daruri.

La vestea asta, căpeteniile începură să se teamă că ei ceruseră puţin şi că norvegienii aveau să capete mai mult. După ce chibzuiră îndelung şi lucrul ăsta, răspunseră episcopilor că ei n-aveau de gând s-o ia de la început asupra celor hotărâte, dar că episcopii ar face bine să se întoarcă îndată la rege şi să le aducă fără zăbavă tot argintul, şi că n-ar fi prea mulţumiţi dacă norvegienii şi-ar primi darul întâi.

Episcopul din Londra, care era un om prietenos, mereu cu zâmbetul pe buze, se înclină şi le făgădui c-avea să facă tot ce putea pentru a-i mulţumi.

— Dar e ciudat, mai spuse el, să vezi că nişte căpetenii cu atâta faimă se frământă din pricina acestei căpetenii din Norvegia a cărui flotă e mult mai mică decât a voastră. N-ar fi mai bine pentru voi să vă îndreptaţi pe mare către coasta de la miazăzi, acolo unde s-a oprit norvegianul ăsta, să tăbă- râţi fără de veste asupra lui şi să-i luaţi toate averile prădate ? El a urcat spre miazănoapte cu nişte corăbii arătoase, şi se aude c-ar fi dobândit pe acolo multe lucruri de preţ. Acesta socotesc c-ar fi un mijloc spre a vă face şi mai mare dragostea pe care regele şi stăpânul meu o are

30 O livră = 425 gr.

pentru voi; iar după aceea i-ar fi şi mai uşor să vă împartă darul cel bogat, când nu va mai avea de mulţumit şi pe norvegianul ăsta trufaş şi lacom.

Thorkel dădu din cap părând că stă în cumpănă, iar Gud- mund începu să râdă şi socotea că la aceasta mai trebuiau să se gândeasca.

— Eu n-am avut vreodată de a face cu norvegienii, spuse el; dar toată lumea ştie că la întâlnirile cu ei se iscă totdeauna bătălii frumoase şi după aia sunt multe isprăvi de povesit. La noi acasă, în Bråvik, mulţi spun că anevoie s-ar mai găsi şi alţii afară de ostrogoţi care să le poată veni de hac; şi cred că n-ar strica să cercetăm mai bine dacă ce se zvoneşte e şi adevărat. Căci printre oamenii ce mă însoţesc am nişte vikingi barbari din Åland care au început să mârâie că *secerişul* ăsta le dă pradă bogată şi berea cea mai bună, dar prea puţin prilej de luptă şi ei nu sunt deprinşi să stea degeaba, spun ei.

Thorkel adăugă că el se întâlnise cu norvegienii, dar că nu se temea să-i întâlnească iarăşi, numai să i se lecuiască braţul, căci acolo s-ar putea lesne dobândi şi faimă, şi multă bogăţie.

Dar Jostein izbucni în hohote de râs, îşi scoase pălăria şi o trânti cu fundul de pământ în faţa sa.

— Uitaţi-vă la mine, spuse el, sunt om bătrân şi chel ca-n palmă; şi unde-i bătrâneţea, acolo e şi înţelepciunea, asta o să se vadă bine acum. Pe voi doi, Thorkel şi Gudmund, omul lui Dumnezeu vă poate amăgi cu viclenia lui, pe mine însă nu; căci eu sunt tot atât de înţelept şi de şiret ca el. Pentru episcop şi regele lui ar fi cum nu se poate mai frumos să ne încaiere cu norvegienii şi astfel să ne omorâm unii pe alţii; căci astfel ar scăpa de noi şi n-ar mai trebui să-şi risipească banii de argint pentru puţinii care ar mai rămâne vii. Dar asta n-o să se întâmple, dacă mă ascultaţi.

Şi Gudmund cât şi Thorkel trebuiră sa recunoască un pic cam ruşinaţi că ei nu se gândiseră la lucrul ăsta şi că Jostein era mai înţelept; iar solii înţeleseră îndată că nu mai rămânea nimica de făcut. Se pregătiră aşadar să se

întoarcă la regele Ethelred pentru a-i spune cum se desfăşurase totul şi a plati cât mai curând argintul.

Dar, înainte de-a porni la drum, se înveşmântară în odăj- diile cele mai frumoase, îşi luară după ei însoţitorii şi ieşiră cu alai pe câmpul unde se dăduse bătălia. Acolo se opriră şi înălţară rugăciuni pentru cei morţi, care acum zăceau pe jumătate acoperiţi de iarba ce crescuse din belşug, în timp ce stoluri mari de corbi se tot roteau şi croncăneau deasupra lor, nerăbdători să se întoarcă iarăşi la ospăţ.

II

Despre treburi bisericeşti

Domnea o mare veselie în tabăra normanzilor după ce se aflase ce se hotărâse între soli şi căpetenii. Toţi lăudau pe căpetenii pentru această învoială şi-l socoteau pe regele Ethelred drept cel mai bun dintre toţi regii pentru sărmanii cutreierători ai mărilor din ţara de la miazănoapte. Se făceau glume, se bea pe rupte şi era mare cerinţă de oi grase şi femei tinere; iar oamenii mai iscusiţi stăteau pe gânduri laolaltă pe lângă focurile la care se frigeau berbecii cercând a socoti pe degete cam cât argint avea să fie de corabie şi după aceea pentru toată flota. O scoaseră destul de greu la capăt, şi-n multe rânduri se iscară ciondăneli, pentru că nu ştiau care din ei făcuse socoteala cea mai dreaptă; toţi erau însă de părere că nimeni n-ar putea să creadă că se găsea atât argint pe lume, poate că numai la curtea împăratului din Miklagård. Câţiva găsiră ceva de cârtit, anume că prea mult primeau cârmacii, cu toate că munca lor era uşoară şi nici nu trebuiau să-şi rupă mâinile la vâsle; cârmacii însă socoteau că orice om cu mintea întreagă putea pricepe că, dintre toţi, ei erau singurii cărora li se cuvenea mai mult.

Cu toate că berea era tare şi din belşug, şi zarva mare, nu se ajunse la vreo încăierare din pricina asta; căci toţi se socoteau acum bogaţi, găseau că viaţa e frumoasă şi de aceea erau acuma mai puţin grăbiţi decât de obicei să pună mâinile pe arme.

Orm însă stătea mohorât pe gânduri împreună cu preotul cel mititel şi socotea că puţini oameni puteau fi mai necăjiţi ca el.

Fratele Willibald găsise multe de făcut, fiindcă erau de îngrijit o sumedenie de oameni răniţi şi suferinzi, şi se închină acestei îndeletniciri cu multă dragoste şi râvnă. A trebuit să cerceteze şi braţul lui Thorkel, şi găsi multe lucruri de spus despre tămăduitorii episcopilor şi despre felul cum îl îngrijiseră, pentru că-i venea greu să creadă că şi alţii s-ar pricepe şi-ar fi dibaci în meşteşugul lecuirii. Spunea c-avea de gând să plece împreună cu episcopii, dar Orm se împotrivi când auzi de asta.

— Fiindcă e lucru mare să ai un tămăduitor la îndemână, spunea el, şi poate-i chiar aşa cum zici, că eşti cel mai dibaci din toţi. E drept că bucuros aş vrea să te trimit cu un răvaş la Ylva, fiica regelui Harald, căci tu eşti singurul sol de încredere pe care-l pot trimite, dar astfel ar însemna să nu te mai văd vreodată din pricina urii înverşunate pe care ne-o nutreşti nouă, normanzilor, şi n-aş afla în vecii vecilor răspunsul ei. Şi de aceea mă frământ aşa fără să ştiu ce să mai fac, încât şi pofta de mâncare şi somnul au început să-mi piară.

— Gândeşti cumva să mă păstrezi ca prins aici ? îl întrebă fratele Willibald mâhnit şi supărat. Se spune totuşi că la voi ţinerea cuvântului o dată dat e o virtute tot atât de mare ca şi vitejia voastră, iar noi, toţi cei care am fost în turn, am căpătat făgăduiala că vom putea pleca nestânjeniţi oriunde-om vrea. Se poate oare să fi uitat acuma asta ?

Orm se uita posomorât în faţa sa şi spuse că nu-i era uşor să uite.

— Dar greu e să te las să pleci, urmă, fiindcă e ca şi când mi-ai fi un ajutor, chiar dacă nu poţi face mai nimic în toată treaba asta. Tu însă eşti un om cu multă minte, dragă preoţele, şi acum ascultă-mă ce-ţi spun: dacă ai fi în pielea mea, dacă ai fi în starea mea de-acum, ce-ai face tu ?

Fratele Willibald zâmbi, îl măsură prietenos pe Orm şi clătină din cap.

— Pari tare îndrăgostit de această tânără femeie, cu toată firea ei sucită, spuse el, şi ăsta e un lucru cam ciudat,

căci voi, barbarii fără Dumnezeu, vă luaţi adesea femeile aşa cum se întâmplă, fără să vă muncească gândul pentru vreuna îndeosebi. E asta oare din pricină că-i fiica unui rege ?

— Poate că nu mai are nici o moştenire de primit, aşa cum s-a sfârşit cu taică-său, răspunse Orm, şi dintr-asta poţi prea bine înţelege că eu nu umblu după bogăţii, ci după ea. Nu strică însă că-i vlăstar de rege, eu însumi sunt de neam ales.

— Poate căţi-o fi dat să bei vreo băutură ca să te prindă în mreje şi te-o fi fermecat, spuse fratele Willibald, aşa că asta o fi pricina care te face atâta de statornic în toana ta.

— Mi-a dat o dată de băut, răspunse Orm, şi niciodată după aia, şi-a fost când am văzut-o întâi, şi mi-a dat doar zeamă de carne. Din zeamă însă abia dacă am apucat să înghit puţin, căci ea se mânia pentru nimica toată şi a zvârlit oala cât colo. Şi, dacă-ţi mai aduci aminte, chiar tu mi-ai spus atunci că zeama aia fusese fiartă anume pentru mine.

— Da, dar eu n-am fost de faţă când a fost fiartă şi adusă în cămară, spuse pe gânduri fratele Willibald, iar pentru un bărbat mai tânăr nu e nevoie de prea mult dintr-o asemenea fiertură, când şi femeia e mai tânără şi bine împlinită. Dar, dacă ţi-o fi pus şi un farmec în ulcică, atunci nu se mai poate îndrepta nimic; căci împotriva băuturilor de dragoste nu e alt leac decât tot dragoste, aşa spun într-un glas toţi vracii cei mai iscusiţi, din timpurile vechi.

— Eu tocmai leacul ăsta-l caut răspunse Orm, şi-acuma te întreb de ştii cumva vreun mijloc să mi-l dai.

Fratele Willibald ridică degetul arătător cu înţeles şi îi vorbi ca un părinte:

— Nu e decât un singur lucru de făcut când un bărbat o duce greu şi nu mai ştie încotro să se îndrepte; iar tu, nenorocit închinător la idoli, stai în privinţa asta rău de tot. Căci tot ce se mai poate face e să te rogi lui Dumnezeu să te ajute, şi tu nu ştii cum să te rogi.

— Pe tine te ajută des ? întreba Orm nerăbdător.

— M-ajută, atuncea când îi cer lucruri cu judecată, răspunse fratele Willibald cu hotărâre, şi asta e mai mult decât fac zeii voştri pentru tine. Nu mă ajută însă dacă mă plâng de mici necazuri, pe care socoteşte că pot să le îndur fără sminteală; şi l-am văzut eu însumi pe slujitorul sfânt, episcopul Poppo, pe când fugeam cu spaimă peste mare, rugându-se fierbinte atât lui Dumnezeu cât şi Sfântului Petru să-l ajute împotriva răului de valuri fără să fie ascultat. Dar când am stat cu ceilalţi împresuraţi în turn şi eram hămesiţi de foame şi de sete, iar spadele paginilor ne pândeau viaţa, şi am strigat spre Dumnezeu să ne ajute în restriştea noastră, atunci ne-a auzit, cu toate că printre noi nu se afla nici unul tot atât de bun în faţa Domnului ca episcopul Poppo. Fiindcă atuncea au sosit trimişii pentru izbăvirea noastră şi poate fi adevărat că erau solii regelui Ethelred trimişi la căpeteniile de războinici, dar totodată ei au fost şi solii pe care Dumnezeu ni i-a trimis în ajutor pentru multele noastre rugăciuni.

Orm încuviinţă din cap mărturisind că se putea să fie chiar aşa, fiindcă el însuşi văzuse cum se petrecuse totul.

— Şi-acum pricep mai bine de ce n-am izbutit să vă dăm jos din turn cu fumul, spuse el, fiindcă se poate să fi fost chiar Dumnezeu sau vreun alt sfânt de-al vostru care-a făcut să bată vântul şi să împrăştie fumul în lături.

Fratele Willibald răspunse că aşa se şi întâmplase: doar cu un singur deget Dumnezeu a făcut ca o asemenea scornire diavolească să nu poată izbuti.

Orm rămase pe gânduri trăgându-se cam încurcat de barbă.

— Maică-mea s-a făcut creştină, acum la bătrâneţe, spuse el. A învăţat şi două rugăciuni, le foloseşte deseori şi le socoate bune pe amândouă. Mi-a spus că rugăciunile acelea au făcut ca eu să scap cu viaţă dintr-o mulţime de primejdii, cu toate că Blatunga şi eu însumi, poate, am făcut multe pentru asta, şi de asemenea şi tu, micule preot. Acuma s-ar putea să am eu însumi chef să-l chem pe Dumnezeu în ajutor, dacă se spune că e atât de milostiv.

Dar nu ştiu ce-o să-mi ceară în schimb, şi nici măcar cum să vorbesc cu el.

— Nu poţi să-i ceri vreun ajutor lui Dumnezeu mai înainte de-a te fi făcut creştin, îi spuse fratele Willibald; şi nu te poţi face creştin mai înainte de-a te boteza; şi nu poţi să fii botezat mai înainte de-a te lepăda de idolii tăi mincinoşi şi de-a mărturisi credinţă în Tatăl, Fiul şi în Sfântul Duh.

— Nu mai era nevoie de atâtea mofturi ca să stai de vorbă cu Alah şi cu profetul său, spuse Orm încruntat.

— Alah şi-al său profet? sări micuţul preot încremenit, de silă şi mirare. Ce ştii tu despre ei ?

— Eu am umblat prin lume mai mult ca tine, răspunse Orm, şi, când eram la Almansur din Andaluzia, îl strigam pe Alah şi pe profetul lui de două ori pe zi, şi uneori chiar de trei ori. Şi rugăciunile acelea le mai ştiu şi acum, de vrei cumva să le asculţi.

Fratele Willibald întinse mâinile în faţă cuprins de groază.

— În numele Tatălui, al Fiului şi-al Sfântului Duh ! strigă cu ochii către cer. Păzeşte-ne Atotputernice de ispita diavolului şi de înşelăciunile lui Mahomed cel blestemat ! Cu tine e mai greu decât cu oricare dintre păgâni, căci a te închina lui Mahomed e lucrul cel mai rău din toate. Mai eşti cumva în mrejele învăţăturii lui ?

— Am ascultat de legea lui atâta vreme cât am fost în straja lui Almansur, fiindcă aşa era porunca lui, răspunse Orm. Căci el era un om în faţa căruia nu prea era cuminte să cârteşti. După aceea n-am mai avut alt zeu, şi poate asta o fi pricina că de atunci încoace mi-a mers atât de rău.

— E de mirare că episcopul Poppo n-a aflat de rătăcirea ta în timpul cât ai stat la curtea regelui Harald, se tângui fratele Willibald. Dacă ar fi ştiut că te-ai rugat după învăţătura amăgitorului cel negru, el te-ar fi botezat pe loc, aşa evlavios şi plin de zel cum e, chiar dacă ar fi trebuit să cheme doisprezece dintre oştenii regelui Harald ca să te ţină. Bun lucru e şi binecuvântat, să izbăveşti sufletul unui

muritor din întuneric şi orbire, şi se prea poate ca şi vikingii să fie socotiţi la fel în faţa Domnului, cu toate că mi-e greu să cred aşa ceva când stau şi mă gândesc prin câte am trecut; dar toţi oamenii sfinţi sunt de părere că e de şapte ori mai bine să mântuieşti un suflet care fusese hărăzit lui Mahomed. Fiindcă nimic nu-i căşunează diavolului mai multă ciudă decât asta.

Orm începu să-l iscodească despre diavol, iar fratele Willibald îl lămuri în grabă.

— Atunci se pare că aşa s-a întâmplat cu mine, îi spuse Orm, l-oi fi întărâtat pe diavol fără să-mi dau seama părăsindu-l pe Alah şi pe Profet, şi din pricina asta mi s-au tras toate nenorocirile.

— Aşa e, spuse micul preot, şi e un lucru îmbucurător c-ai început să-ţi dai seama de asta. Nu poate însă fi mai rău decât cum e acum cu tine; căci diavolul se ţine scai pe urma ta, iar tu n-ai nici o ocrotire de la Dumnezeu. Atâta vreme cât te-ai închinat lui Mahomed — blestemat să-i fie numele ! — diavolul ţi-a fost tovarăşşi prieten, şi de aceea ţi-a mers bine atunci.

— E tocmai cum credeam, răspunse Orm, că puţini oameni stau la fel de prost ca mine. Aşa că, nefiind pe plac nici diavolului, nici lui Dumnezeu, înseamnă să ai prea mult împotrivă-ţi.

Apoi rămase un răstimp pe gânduri.

— Acum aş vrea să mergi cu mine la trimişii regelui, îi spuse liniştit după aceea. Căci vreau să stau de vorbă cu cei ce au mai multă trecere pe lângă Dumnezeu.

*

*   *

Episcopii tocmai se întorseseră de pe câmpul bătăliei, unde îi prohodiseră pe morţi; şi se pregăteau să plece înapoi spre casă în ziua următoare. Cel mai bătrân din ei era trudit de drum şi se dusese să se odihnească, dar episcopul Londrei îl poftise pe Gudmund la gazda sa şi petrecea cu el la masă mâncând şi bând, şi-n vremea asta

mai făcea o încercare spre a-l îndupleca până la urmă să se lase creştinat.

Încă de la sosirea lor la Maeldun, cei doi episcopi făcuseră tot ce fuseseră în stare pentru a câştiga pe căpetenii pentru creştinătate; aşa le poruncise regele Ethelred şi arhiepis-copul, pentru că prin aceasta gloria regelui ar fi sporit mai mult atât în faţa Domnului cât şi în faţa oamenilor. Cu Thorkel însă nu ajunseră departe, el răspunsese că norocul său cu armele era destul de bun, şi chiar mai bun decât cel al creştinilor, şi de aceea n-avea nici un chef să-şi caute acum alţi zei. Şi nici cu Jostein nu le-a mers mai bine; acesta stătea mut şi asculta, cu mâinile-i vânoase sprijinite pe securea sa de luptă pe care o purta mereu cu sine şi îi zicea cu încântare Änkesorg[31] uitându-se la ei posomorât pe sub sprâncenele-i stufoase în timp ce-i predicau despre Cristos şi despre împărăţia Domnului. Până la urmă se porni pe râs, trânti cu pălăria de podea şi-i întrebă mirat de nu-l luau cumva drept nătărău.

— Eu am fost preot la marele altar de sacrificiu din Uppsala douăzeci şi şapte de ierni la rând, le spuse el, şi socotesc că-mi arătaţi puţină cinste dacă veniţi la mine cu basme de-astea bune pentru copiii fără minte şi pentru babele care nu mai aud. Cu Änkesorg, securea asta pe care o vedeţi aicea, i-am căsăpit pe cei care au fost jertfiţi pentru roade bogate şi care, după aceea, au fost spânzuraţi cu toţii în pomul sfânt din faţa templului; şi, printre ei unii erau creştini, şi chiar şi preoţi, care se tânguiau stând în genunchi în pielea goală prin zăpadă, şi, spuneţi, ce folos au avut de la Dumnezeul lor ?

Auzind aceasta, amândoi episcopii se cutremurară înfioraţi şi îşi făcură semnul crucii înţelegând că nu mai merita să stăruie pe lângă un asemenea păgân.

Dar ei nădăjduiră până în cea din urmă clipă că-l vor putea îndupleca pe Gudmund, deoarece era prietenos şi vesel şi asculta cu dragă inimă ce aveau de spus, iar când turna mai multă bere în el, le mulţumea înduioşat fiindcă

31 Jalea văduvelor

grăiau aşa frumos şi se îngrijeau atâta pentru mântuirca sufletului său. Cu toate astea, nu se îndurase încă să le facă vreo făgăduială; aşa că episcopul Londrei pusese acuma să se aducă tot ce avea mai bun, la masă, atât udătură cât şi uscătură, pentru a-l face să se hotărască odată.

Gudmund luă cu voie bună din cele ce-i fuseseră puse în faţă, iar după un răstimp, aşa frumos cântară muzicanţii episcopului, că barba i se umezi de lacrimi. Apoi episcopul făcu un semn şi începu să-i predice *cuvântul* cu glasul cel mai blând şi alegând cu mare grijă vorbele. Gudmund îl asculta, dădea din cap în semn de încuviinţare şi la sfârşit recunoscu că la creştini erau şi multe lucruri care îi plăceau.

— Eşti un om bun, îi spuse el episcopului, cu oaspeţii eşti darnic, eşti înţelept şi bei ca un bărbat, şi e o desfătare să te audă cineva vorbind. De aceea aş fi bucuros să-ţi fac pe plac, dar ce ceri de la mine nu e puţin lucru; căci pentru mine ar fi nespus de rău să mă întorc acasă şi să fiu luat peste picior, atât de slugi cât şi de megieşi, că m-am lăsat aşa uşor ademenit de cântecele preoţilor. Cred însă că un om ca tine are putere mare şi ştie multe taine; şi am la mine un lucruşor pe care l-am găsit acum câteva zile, şi aş fi foarte bucuros să-l binecuvântezi.

Scoase din sân de sub cămaşă cruciuliţa cea de aur şi o ţinu în faţa episcopului.

— Am găsit asta, spuse el în casa unui om cu stare, a costat viaţa a doi oameni, dar jucărie mai frumoasă nu-mi amintesc să fi văzut vreodată. O să i-o dau ţâncului meu când o să mă întorc acasă. Îl cheamă Folke, iar femeile îi zic Filbyter[32]. E un bădărănaş sălbatic, se bucură nespus când vede aur sau argint şi ţine straşnic ce apucă. O să întindă amândouă mâinile spre cruciuliţa asta. Şi ar fi tare bine dacă ai putea să vâri ceva noroc în ea; căci vreau s-ajungă puternic şi bogat, aşa încât să stea cinstit de toţi acasă, să-şi vadă ogoarele îmbelşugate şi vitele grase, şi să fie scutit de a umbla pe mări spre a-şi agonisi traiul ca mine, răbdând şi îndurând printre străini şi armiile lor.

---

32 Jugănitor

Episcopul zâmbi, luă crucea în mână şi murmură ceva nedesluşit deasupra ei, iar Gudmund o băgă la loc în sân cu multă mulţumire.

— Ai să te întorci acasă ca un om bogat, spuse episcopul, şi asta datorită marii dărnicii a regelui Ethelred, dar crede-mă când îţi grăiesc: norocul tău ar fi încă mai bun dacă ai trece de partea lui Cristos.

— Prea mult noroc nu poate avea omul niciodată, răspunse Gudmund scărpinându-se în barbă gânditor. Eu ştiu de pe acum căror vecini o să le cumpăr ţarinile şi cum va trebui să fie casa mea cea nouă; o s-o ridic încăpătoare şi din cel mai trainic lemn, stejar. O să se scurgă mult argint pentru a face totul aşa cum vreau. Şi, orice-aş face acum aici, poate că nimeni n-o să-mi râdă în nas acasă dacă voi fi destul de înstărit şi-o să-mi rămână şi destul argint în sipet. Aşa că, fie precum vrei: poţi să începi să mă botezi, şi mă voi ţine de legea lui Cristos de acum încolo dacă îmi faci partea mai mare cu o sută de mărci în argint sunător.

— Aceasta, spuse episcopul cu vorbă blândă, nu e adevărata fire pentru acela care vrea să intre în turma lui Cristos. Dar eu n-o să te cert, căci tu nu poţi să ştii acuma că s-a spus: Fericiţi cei săraci ! Şi mi-ar lua cam multă vreme ca să te fac să înţelegi că adevăr grăit-a Domnul. Ar trebui însă să te gândeşti că vei primi o mare bogăţie de la piosul nostru rege Ethelred, cu mult mai mare decât ar fi putut să-ţi dea vreun altul; şi el e cu adevărat un rege mare şi puternic, dar chiar şi sipetele lui au fund. De aceea, îi e cu neputinţă să-ţi dea atât de mult, chiar dacă ar fi bucuros să-ţi dea atât cât ceri. Pot însă să-ţi făgăduiesc un dar de douăzeci de mărci pentru botez, pentru că eşti o mare căpetenie, dar asta-i tot ce pot să-ţi dau; şi s-ar putea ca până şi această sumă să i se pară regelui prea mare. Acuma însă trebuie să guşti din băutura care ni se-aduce şi care, poate, nu e cunoscută în ţara ta; e vin fiert, îndoit cu miere şi aromat cu nişte mirodenii rare din Levant, ghimbir şi scorţişoară. Cei care se pricep socotesc că nici o altă

băutură nu-i mai plăcută pentru limbă şi de mai mult folos spre a abate gândurile negre şi a îndulci amărăciunea.

Gudmund găsi că băutura era bună şi binefăcătoare, şi plescăi cu mulţumire, însă răsplata episcopului i se păru prea mică: doar pentru douăzeci de mărci n-avea de gând să-şi pună în primejdie numele cel bun de care se mândrea acasa prin ţinut.

— Dar, pentru marea prietenie pe care-o simt acuma pentru tine, spuse el, o să fac asta dacă-mi dai şaizeci de mărci. Mai ieftin n-o să izbuteşti să mă câştigi de partea lui Cristos.

— Şi eu simt o prietenie pentru tine, grăi episcopul cu miere în gâtlej, şi mi-e atât de mare dorinţa de-a te vedea creştin şi hărăzit împărăţiei cerurilor, că bucuros aş da chiar din argintul meu spre a-ţi putea face pe voie. Numai că eu nu am prea multe din cele pământeşti, aşa că zece mărci e tot ce pot să mai adaug.

Când auzi aceasta, Gudmund clătină nemulţumit din cap şi începu să moţăie. Până aici se ajunsese cu tocmeala când de afară se auziră tropăieli şi glasuri; şi Orm dădu năvală înăuntru cu fratele Willibald, pe care îl ţinea vârtos de braţ, şi cu doi paznici de la uşă care se agăţaseră de el strigând că episcopul nu trebuia să fie tulburat.

— Sfinte episcop, spuse el grăbit, sunt Orm, fiul lui Toste din Kullen, în Scania, unul dintre mai-marii de pe corăbiile lui Thorkel Höge. Vreau să fiu botezat îndată şi să te însoţesc şi eu la Londra.

Episcopul holbă ochii la el încremenit, şi la început păru un pic cam speriat. Dar când bagă de seamă că Orm nu era beat, nici furios voi să afle ce mai însemna şi asta căci nu era deprins ca vikingii să dea buzna la el cerându-i să-i boteze.

— Vreau să ajung sub aripa lui Dumnezeu, îi spuse Orm, căci pentru mine lucrurile stau mai prost decât pentru oricare altul. Preotul ăsta poate să-ţi lămurească totul mai bine decât mine. Fratele Willibald făcu o plecăciune şi îşi ceru iertare fiindcă şi el era părtaş la tulburarea aceea; se

întâmplase însă fără voia lui, căci el fusese silit de nerăbdare şi puterea de barbar şi dus pe sus pe lângă paznicii care stăteau la uşă, cu toate că auzise bine că înăuntru se vorbea despre lucruri de seamă între patru ochi.

Episcopul îi spuse cu prietenie să nu se mai gândească acum la asta. Şi arătă spre Gudmund, care într-acestea, ajutat de-o ultimă cană cu vin înmiresmat, trăgea la aghioase cu capul sprijinit pe masă.

— Cu el am avut mult de furcă spre a-l îndupleca să se boteze, spuse el, şi încă n-am ajuns la bun sfârşit, căci sufletul lui e robit cu totul celor lumeşti. Iar acum Dumnezeu îmi trimite pe-altul, care vine nechemat. Bine-ai venit vitea-zule ! Eşti pregătit cum trebuie, cu totul ?

— Sunt gata, îi răspunse Orm; căci am slujit odinioară pe Mahomed, profetul, şi pe zeul lui, iar azi am înţeles că nici un lucru nu-i mai primejdios ca ăsta.

Ochii episcopului se făcură mari, rotunzi, îşi făcu semnul crucii de trei ori, apoi strigă să i se-aducă repede agheasmă.

— Pe Mahomed şi zeul lui ? făcu el cu uimire întorcân-du-se spre fratele Willibald. E oare cu putinţă aşa ceva ?

Se într-ajutorară amândoi pentru a lămuri totul episco-pului. Acesta spuse că văzuse multe isprăvi de-ale păcatului şi întunericului, dar niciodată până în ziua aceea un om care se închinase lui Mahomed. Iar când sosi agheasma, scoase din vas o chită şi-l stropi pe Orm rostind într-una rugăciuni spre izgonirea duhurilor rele. Cu stropii reci pe faţă, Orm păli; el spuse după aceea că era greu de îndurat aghes- muiala, căci îl treceau fiori prin toate mădularele şi simţea bine cum i se zbârlea părul spre ceafă. Episcopul se învârti de zor în jurul lui o vreme, dar termină până la urmă spunând că nu mai trebuia şi altceva.

— Dacă nu faci spume la gură, nici nu cazi la pământ în spasme, şi nici măcar duhoare nu se simte în preajma ta, înseamnă că duhul cel necurat te-a părăsit; şi pentru asta trebuie să-i mulţumeşti lui Dumnezeu.

Îşi scutură mănunchiul cu agheasmă înspre Gudmund care se trezi îndată răcnind să se dea jos pânza, apoi căzu la loc pe bancă şi începu să sforăie din nou. Iar Orm îşi şterse stropii de pe faţă şi întrebă dacă aghesmuiala era la fel de bună ca botezul.

Episcopul îl lămuri cu vorbe blânde că era o deosebire mare şi că nu se făcea aşa uşor botezul, mai ales pentru acela care slujise ani în şir lui Mahomed.

— Trebuie să te lepezi mai întâi de zeii tăi cei mincinoşi, îi spuse el, şi să mărturiseşti credinţă, în Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. Şi, pe deasupra, mai trebuie să fii şi îndrumat puţin, ca să cunoşti legea creştină.

— N-am nici un zeu de care să mă lepăd, răspunse Orm grăbit, şi vreau să trec acuma de partea lui Dumnezeu şi a fiului său şi a duhului lor. Iar îndrumări în învăţătura creştinească am ascultat de multe ori; întâi la nişte pustnici din Irlanda, apoi la curtea regelui Harald şi mai târziu acasă, la bătrâna mea, atâta cât poate să înţeleagă ea, şi-acum la preotul acesta mărunţel, care îmi e prieten şi care m-a învăţat destule despre diavol şi puterea lui. Aşa că, în privinţa asta, mă socotesc la fel de îndrumat ca şi mulţi alţii.

Episcopul dădu din cap a încuviinţare spunând că-i prea bine să audă asta şi că nu se-ntâmpla prea des să dai peste păgâni atât de îndrumaţi în cele sfinte. Apoi îşi frecă nasul, privi cu ochi cercetător spre Gudmund care dormea buştean, şi se întoarse iar spre Orm.

— Numai că, vezi, mai e încă ceva, îi spuse el domol şi serios. Ai făptuit păcate mult mai grele decât oricare altul pe care l-am văzut până acum, fiindcă te-ai închinat profetului cel mincinos, cea mai întunecată căpetenie a diavolului. Iar azi, când după grozăvia asta, vrei să intri sub aripa ocrotitoare a Dumnezeului cel viu, s-ar cuveni s-aduci cu tine o ofrandă pentru el şi să faci danie bisericii, pentru a dovedi că gândul ţi-e nestrămutat şi că primeşti din toată inima învăţătura lui Cristos.

Orm îi răspunse că era cum nici nu se putea mai drept şi că se cuvenea să facă un dar bisericii pentru a-şi îmbuna norocul şi-a dobândi oblăduire de la Dumnezeu. Şi întrebă care anume ar fi darul potrivit.

— Aşa ceva se socoteşte după neam şi după bogăţie, şi după cât de păcătos e păcătosul ce se pocăieşte, îi răspunse blând episcopul. Am botezat odată o căpetenie daneză care luase o moştenire în ţara asta; a dăruit cinci boi, o butie cu berc şi douăzeci de turte de ceară de albine pentru biserica lui Dumnezeu, dar în hrisoavele mai vechi putem citi despre păgâni de neam ales care au dat şi zece mărci de argmt, poate chiar douăsprezece, şi pe deasupra au mai ridicat şi o biserică; atuncea însă ei s-au botezat cu toţi ai casei.

— Nu vreau să fiu eu mai prejos ca alţii, sări Orm, îl am în neam pe Vidfamne ! Când o s-ajung acasă clădesc şi o biserică, vei căpăta cincisprezece mărci din partea mea de argint, şi dacă vrei, poţi să-mi botezi toată corabia; pentru aceasta însă vreau să mă pui bine pe lângă Dumnezeu.

— Eşti cu adevărat o căpetenie, mărturisi episcopul cu voie bună, şi o să fac tot ce mi-o sta în putere pentru tine.

Şi unul şi celălalt erau acuma foarte mulţumiţi; dar episcopul căută să afle dacă Orm vorbea în serios făgăduind că oamenii ce ascultau de dânsul pe corabie aveau să se boteze.

— Când o să fiu creştin, răspunse Orm, n-o să mai pot îngădui să am păgâni pe punte; ce-ar zice Dumnezeu atuncea ? Va trebui să fie doar o lege pentru toţi;şi, cum voi spune oamenilor mei, aşa vor face. Am pe corabie câţiva care sunt botezaţi, atât o dată cât şi de două ori; dar încă o dată nu cred că poate să le strice.

Acum voia ca amândoi episcopii împreună cu însoţitorii lor să urce pe corabie a doua zi pentru a-i duce neîntârziat la Londra şi Westsminster. Ajunşi acolo, puteau să fie botezaţi cu toţii.

— Am o corabie încăpătoare şi lucrată bine, le spuse el. Fireşte, cu atâţia oaspeţi o să fie puţintel cam strâmt, dar drumul va fi scurt, iar vremea e frumoasă şi statornică.

Era nerăbdător să plece, dar episcopul îi răspunse că nu putea să ia o hotărâre atât de însemnată mai înainte de a sta de vorbă cu fratele său întru Domnul şi cu ceilalţi. Aşa că Orm mai trebuia să stea şi să aştepte până în ziua următoare; se despărţi de episcop cu mulţumiri şi se întoarse către casa sa luând cu el pe fratele Willibald. Acesta nu vorbise cine ştie ce de faţă cu episcopul, acuma însă, păşind mărunt pe lângă Orm, nu mai putea să-şi stăpâneas-că râsul.

— Dar ce s-a întâmplat că nu mai poţi de bucurie ? îl întrebă cu ciudă Orm.

— Multe mai ticluieşti pentru a pune mâna pe fiica regelui Harald, răspunse preotul cel mărunţel. Şi mi se pare că le ticluieşti cu socoteală.

— Dacă va merge totul bine, n-o să rămâi nerăsplătit, îi spuse Orm, fiindcă norocul meu a început să se mai îmbuneze, văd, din clipa când te-am întâlnit aici.

Rămas de unul singur, episcopul căzu un pic pe gânduri, apoi zâmbi şi-şi chemă slujitorii înăuntru ca să-l trezească pe Gudmund. Şi izbutiră după un răstimp, cu toate că acesta mârâia ciufut că era tulburat din somn.

— M-am gândit bine la lucrul despre care am vorbit noi doi, grăi episcopul; şi, ajutat de Dumnezeu, pot să-ţi făgădu-iesc acuma patruzeci de mărci, dacă primeşti botezul.

Gudmund se deşteptă îndată la aceste vorbe; şi, după un răstimp, căzură în sfârşit la învoială pentru patruzeci şi cinci de mărci; şi, pe deasupra, o măsură de mirodenii din acelea pe care episcopul le punea în vinul său.

*

*   *

A doua zi se ţinu sfat la Thorkel; vorbiră îndelung despre propunerea lui Orm şi despre întoarcerea episcopilor. Gudmund spunea că se gândea şi el să întindă pânzele şi să-i urmeze; căci, când aveau o chezăşie atât de bună din partea solilor că vor pluti nestânjeniţi, şi când urma să se încheie pacea între ei şi regele Ethelred, ar fi dorit să stea şi el de faţă şi să vadă când se cântărea argintul, aşa ca totul să se îndeplinească drept şi după învoială.

Thorkel găsi că Gudmund avea multă dreptate şi spuse că ar fi mers şi el cu dragă inimă, dacă s-ar fi simţit mai binişor cu braţul. Dar Jostein spuse că unul era deajuns pentru o astfel de călătorie; căci lipsa lor putea ademeni oricând vrăjmaşul la vreo năvală pe neaşteptate, aşa că nu era cu judecată să-şi slăbească tabăra mai înainte ca argintul să ajungă în mâna lor.

Episcopii n-aveau nimica împotrivă de a călători pe marea cea frumoasă, numai să poată fi la adăpost de vajnicii tâlhari ai mărilor şi până la sfârşit rămase hotărât ca Orm şi Gudmund, fiecare pe corabia sa, să pornească în sus către Westminster cu episcopii. Acolo trebuiau să-şi dea silinţa ca să primească banii cât mai curând, iar dacă regele era acolo aveau să-i mulţumească pentru dar şi să-i mai spună că erau gata să înceapă a prăda din nou, şi mult mai rău decât până atunci, dacă tărăgăna cu plata.

Aşa că Orm îşi adună îndată oamenii de pe corabie şi îi înştiinţă c-aveau să urce înspre Westminster cu scutul păcii şi cu sfânta solie a regelui Ethelred pe punte.

Câţiva dintre oamenii săi se cam îngrijorară auzind această veste. Spuseră că era primejdios cu popi pe punte, după cum toţi cei ce umblau pe mari ştiau prea bine, iar cu episcopi poate că avea să fie şi mai rău.

Dar Orm îi linişti încredinţându-i că totul avea să sfârşească bine pentru că oamenii lui Dumnezeu erau atât de

sfinţi, încât n-aveau să sufere vreo pagubă, oricât s-ar strădui stihiile şi duhurile mării să le stea în cale. Apoi urmă:

— Când vom ajunge la Westminster, eu o să mă botez. Căci, după ce am stat de vorbă cu oamenii cei sfinţi, eu mi-am dat seama că e mai bine să trec de partea lui Cristos, şi asta am de gând să fac după aceea. Cel mai bun lucru e ca pe o corabie să domnească buna înţelegere şi multe alte lucruri să fie deopotrivă pentru toţi; şi, de aceea, dorinţa mea e să vă botezaţi cu toţii. Va fi şi spre folosul vostru, al tuturora, puteţi să fiţi încredinţaţi de asta, căci eu ştiu bine ce vă spun. Iar dacă vreunul dintre voi nu vrea sa se boteze, acela trebuie s-o spună neted chiar acum şi poate să-şi ia tălpăşiţa cu toate câte-s ale sale, şi nu mai e sub ascultarea mea.

Câţiva chiar începură să se scarpine după ureche uitându-se nehotărâţi unii la alţii; dar Rapp cel Chior, care era cârmaciul pe corabie şi temut de mulţi, stătea în primul rând în ceată şi încuviinţă în linişte cuvintele lui Orm, căci el luase parte la astfel de hotărâri şi altădată. Şi după asta nimeni nu mai găsi ceva de zis.

— Eu ştiu că printre noi se află unii care au primit botezul şi acasă, în Scania, mai spuse Orm, şi care, poate, au căpătat în dar câte-o cămaşă sau câte-o scurtă pentru osteneală, sau chiar o cruciuliţă ca s-o poarte c-o legătură în jurul gâtului; şi se întâmplă să auzi astfel de oameni spunând că nu se vede cine ştie ce folos primind botezul. Acelea însă au fost botezuri ieftine, mai mult pentru femei şi prunci; acuma însă vom fi botezaţi într-alt chip, şi de oameni mult mai sfinţi, pentru a dobândi oblăduire de la Dumnezeu şi pentru că norocul nostru să se îmbuneze pentru toată viaţa. Şi nu se cade să primim asemenea hatâr fără să dăm nimic în schimb. Eu voi plăti mult pentru mine şi fiecare dintre noi va trebui să dea câte doi sfanţi.

La vorbele acestea se stârni un murmur printre vikingi. Iar câţiva fură auziţi spunând că pentru ei era ceva cu totul

nou să se plătească pentru botezare, şi că doi sfanţi nu erau chiar bani de aruncat pe gârlă.

— Eu nu silesc pe nimeni, spuse Orm. Oricine socoteşte că-i prea mult cât v-am cerut acum, îşi poate păstra banii întâlnindu-mă în luptă dreaptă după botez. Dacă învinge, e scutit de plată, iar dacă pierde, e scutit cu atât mai mult.

Mai toţi găseau că vorbele lui Orm erau cu judecată şi începură să răcnească la cei mai cărpănoşi să iasă-n faţă. Dar cei strigaţi zâmbeau mânzeşte şi socotiră că era mai bine să ia parte la soiul ăsta de câştig.

Gudmund şi Orm îi împărţiră între ei pe solii Domnului, astfel că episcopul cel mai bătrân, cu tot alaiul său, urcă pe corabia lui Gudmund, iar episcopul Londrei pe corabia lui Orm; cu el mergea şi fratele Willibald. Episcopii blagosloviră corăbiile rugându-se pentru o călătorie norocoasă şi-şi înălţară steagurile lor; apoi corăbiile ieşiră în larg, avură vreme bună şi vânt prielnic, aşa că vikingii începură să se uite la episcopi cu mai mult respect, şi-o dată cu apele crescute intrară în Tamisa. Acolo se opriră petrecându-şi noaptea la gura fluviului; iar dimineaţa următoare la răsăritul soarelui, sub un cer senin, purceseră vâslind în sforul apei.

Pe lângă mici coiibe înşirate prin tihăraia de pe maluri stăteau bărbaţi pândind bănuitori, în vreme ce pescarii de pe fluviu se grăbeau să fugă de corăbii, dar se liniştiră când văzură însemnele episcopilor. În câteva locuri se zăriră sate pârjolite, ce rămăseseră pustii după ce vikingii le cercetaseră; iar ceva mai sus ajunseră într-un loc unde fluviul era închis cu stâlpi de lemn pe patru rânduri, având numai o gârlă strâmtă la mijloc prin care se mai putea trece. Acolo se aflau de pază trei corăbii mari pline cu oameni înarmaţi; şi acolo vikingii fură opriţi, în vreme ce corăbiile mart se rânduiră una lângă alta în mijlocul gârlei cu toţi oştenii pregătiţi de luptă.

— Ce sunteţi orbi ? Sau poate v-aţi zmintit ? le strigă Gudmund. Nu vedeţi oare că venim cu scutul păcii fi că avem nişte episcopi sfinţi pe punte ?

— Nu ne-amăgiţi pe noi ! se auzi răspuns de pe corăbiile cele mari de strajă. Pe aici n-o să lăsăm să treacă viu nici un tâlhar !

— Avem cu noi chiar pe trimişii regelui, răcni iar Gudmund.

— Ştim noi cine sunteţi, i se răspunse dârz. Sunteţi umpluţi cu viclenie şi doldora de drăcării.

— Venim ca să fim botezaţi, strigăşi Orm nerăbdător.

La vorbele acestea se auziră hohote de râs de pe corăbiile cele mari, iar un glas limpede urmă:

— V-aţi săturat de diavol, tatăl şi stăpânul vostru ?

— Da ! îi răspunse Orm înfuriat, şi la acest răspuns se râse şi mai tare.

Cam începuse să miroase a bătălie; fiindcă lui Orm nu-i prea plăcea s-audă hohote de râs; şi-i porunci la Rapp să meargă înainte şi să agaţe corabia cea mai din faţă, pe care se râdea mai tare. Dar, într-acestea, episcopii îşi puseră pe ei odăjdiile şi, ţinând cârjile în sus strigară să rămână liniştiţi cu toţii. Orm se supuse mormăind ceva în barbă, şi chiar şi Gudmund socoti că cele trei corăbii erau prea mult pentru puterea ier. Episcopii intrară în vorbă cu străjerii grăindu-le cu măreţie, astfel că ei se dumeriră la iuţeală că cei pe care îi vedeau în faţa lor erau într-adevăr oamenii sfinţi, şi nu prinşi sau tâlhari înveşmântaţi popeşte. Corăbiile fură lăsate aşadar sa treacă şi nu ieşi nimic din toată sfada, afară de câteva cuvinte mai tăioase schimbate între oamenii de pe corăbii când vikingii trecură mai departe.

Orm stătea mândru cu o lance în mînă şi se uita înspre corăbiile cele mari de pază şi era încă palid de mânie.

— Tare-aş fi vrut să-i învăţăm cum să se poarte, îi spuse el fratelui Willibald care stătea alături şi nu se arătase cine ştie ce îngrijorat atunci când se părea că erau gata să se ia la harţă.

— Cine ridică sabia, de sabie va pieri, glăsui el. Aşa stă scris în cartea sfântăîn care sînt trecute toate pildele bune, Cum crezi c-ai fi putut ajunge la fiica regelui Harald daca te-

ai fi luat la harţă cu străjerii regelui Ethelred ? Dar tu eşti un barbar, aşa ai să rămâi, şi lucrul ăsta e cel mai rău chiar pentru tine însuţi.

Orm scoase un oftat şi îşi lăsă lancea din mână.

— Când o s-o am pe Ylva, o să mă fac om paşnic, spuse el.

Dar la făgăduiala asta, preotul cel mărunţel dădu din cap cu neîncredere şi-l întrebă:

— Oare poate jderul să-şi schimbe bălţăturile din blană ? Sau arapul să-şi albească pielea ? Şi asta e trecutăîn sfintele scripturi. Dar mulţumeşte Domnului şi sfinţilor episcopi că te-au ajutat acum !

Curînd ajunseră la un cot al fluviului şi-n faţa lor, pe malul drept, văzură Londra. Priveliştea-i făcu pe oamenii de pe corăbii să stea şi să se uite cu gurile căscate; fiindcă oraşul era atât de mare, încât din sforul apei nu i se putea zări capătul; iar preoţii spuneau că după socoteala învăţaţilor, trăiau mai mult de treizeci de mii de oameni în acel oraş. Multora dintre vikingi le venea greu să priceapă din ce puteau trăi toţi oamenii aceia într-o asemenea înghesuială fără ogoare, păşuni şi vaci. Dar înţelepţii spuneau că tîrgoveţii ăştia erau un neam viclean şi ticălos, şi că se pricepeau ei cum să stoarcă roade din belşug de la ţăranii cumsecade din împrejurimi fără să ţină vreodată plugul de coarne sau să bată un ţăruş. Aşa că, spuneau înţelepţii, era un lucru bun dacă din când în când, vânturătorii îndrăzneţi ai mărilormai cercetau şi acest soi de oameni şi le luau din mână ceea ce ei înşişi adunaseră cu înşeleciune; şi toţi priveau cu luare-aminte spre oraş vâslind domol în susul apei şi cugetând în sinea lor că, negreşit, acolo se găseau destule lucruri de care trebuiau să aibă grijă.

Dar Orm şi Rapp Chiorul spuneau că ei văzuseră oraşe şi mai mari şi că acela nu era cine ştie ce mare faţă de Cordova.

Şi tot vâslind şi căscând gura, ajunseră în dreptul podului cel mare, făcut din trunchiuri uriaşe şi pe sub care corăbiile cele mari putură trece coborând catargele. Iar la

vederea lor, veniră în goană puzderie de târgoveţi şi o mulţime de oşteni cu arme, care strigau în gura mare despre păgâni şi diavoli, dar izbucniră în chiote de bucurie când episcopul lor le spuse cu glas tare că lucrurile mergeau bine şi că se încheiase pace cu oamenii mării. Şi când corăbiile vikingilor ajunseră la pod, mulţimea se înghesui la parapet spre a-i vedea mai de aproape, iar când corăbierii zăriră câteva femei mai tinere şi mai nurlii, porniră să le strige înfocaţi să nu scape prilejul şi să sară jos, căci pe corăbii se aflau daruri bogate, argint destul şi multă veselie, bărbaţi vânjoşi şi îndrăzneţi precum şi preoţi pregătiţi să-i binecuvânteze chiar pe punte, în chipul cel mai creştinesc. Câteva femei mai tinerele făcură mutre zâmbitoare şi le răspunseră că tare-ar mai fi vrut să încerce, dar că era prea mare înălţimea şi că nu se încumetau să sară; la care vorbe fură îndată apucate de cosiţe de rudele evlavioase care, cu mutre încruntate, le făgăduiau nuiele pe pielea goală pentru o trăncăneală atât de deşănţată cu păgânii.

Fratele Willibald dădu din cap cu întristare spunând că tineretul începuse să se strice şi chiar printre creştini erau destui destrăbălaţi. Iar Rapp, care stătea la cârmă, clătină şi el din cap uitându-se cu jind spre pod, căci, după socoteala lui, femeile erau mereu aceleaşi cu trăncăneala lor.

— Mai bine şi-ar fi ţinut gura, spuse el şi-ar fi sărit îndată, aşa cum li s-a spus să facă.

Se apropiaseră de Westminster şi începură să zărească turnuri falnice răsărind printre copaci. Episcopii se îmbrăcară iarăşi în odăjdii, iar preoţii ce-i însoţeau prinseră glas şi înălţară un imn vechi, pe care Sfântul Columbanus îl cânta întotdeauna când se botezau păgânii:

Pe mare vine ceata celor mântuiţi
- primeşte-i milostive

Dumnezeule !–
ce până ieri în deznădejde şi primejdii înotau
pe râul întunericului negru de păcate.
Spre crucea înălţată peste laturile lumii
ei îşi întorc privirea şi numele tău e rostit
de sufletele care până ieri au fost ale Satanei;
primeşte-i, milostive Dumnezeule !

Cântarea suna minunat în amurgul senin ce se lăsa din ce în ce deasupra fluviului, iar după ce vâslaşii prinseră măsura, urmară cu nădejde după ea găsind că melodia nu era nepotrivită la vâslit.

Când imnul se sfârşi, cârmiră înspre malul drept şi traseră corăbiile lângă punţile de lemn care se înşirau sub zidurile roşii ale Westminsterului.

III

Despre nuntă, despre botez
şi
despre argintul regelui Ethelred

1

Regele Ethelred cel Şovăielnic stătea posomorât în Westminster cu o mulţime de curteni şi sfetnici împrejurul său tot aşteptând să afle la ce avea să ducă tocmeala cu normanzii. Strânsese în jurul său oşteni, atât spre a fi apărat în vremurile acelea grele cât şi pentru a ţine în frâu poporul Londrei care începuse să cârtească după înfrângerea de la Maeldun. Avea pe lângă sine şi pe episcopul său, spre ajutor şi mângâiere, însă acesta nu putea să facă mare lucru, iar îngrijorarea regelui crescuse într-atât, de când trimişii săi porniseră la drum, încât nu mai pleca la vânătoare şi îi pierise cheful de liturghii şi de femei. Îşi petrecea mai toată vremea cu o apărătoare pentru muşte, cu care era tare iscusit.

Când auzi că solii se întorseseră şi că se încheiase pacea cu normanzii, se scutură de gândurile cele negre, iar bucuria lui fu încă şi mai mare la vestea că normanzii din alai veniseră acolo ca să fie botezaţi. Dădu poruncă de îndată să se tragă toate clopotele şi ca străinii să fie găzduiţi cât se putea mai bine; după aceea însă se nelinişti

din nou aflând că sosiseră două corăbii cu o mulţime de normanzi şi nu ştia dacă pentru aceasta trebuia să se îngrijoreze sau să se tulbure. Se apucă de barbă şi stătu de vorbă cu preoţii, cu curtenii şi cu cămăraşii săi tot căutând să afle ce gândeau ei despre aceasta şi până la urmă se hotărî ca vikingii să-şi aşeze tabăra pe o pajişte din faţa oraşului, dar să nu fie lăsaţi înăuntru, iar străjile să fie întărite mai ales pe ziduri; şi totodată ca în biserici să se spună din amvoane cum că păgânii se îmbulzeau cu droaia la botez şi pocăinţă, un lucru pentru care tot poporul trebuia s-aducă laude şi mulţumiri lui Dumnezeu şi regelui.

Iar ziua următoare, mai spuse el, după ce va gusta puţină tihnă şi odihnă, solii puteau să se înfăţişeze înaintea sa şi să aducă totodată şi pe căpeteniile care trebuiau să se boteze.

Normanzii se îndreptară spre locul lor de tabără, iar slujitorii de la curte se grăbiră să le facă rost de cele ce aveau nevoie ca oaspeţi ai unui mare rege. Curând după aceea începură să se vadă flăcări şi se auziră mugete de vite duse la tăiere; şi se striga într-una după pâine albă, brânză grasă, miere, turte cu ouă, carne de purcel şi bere tare, dintr-aceea din care beau de obicei doar regii şi episcopii. Oamenii care ascultau de Orm răcneau acuma cel mai tare şi era greu ca să le facă cineva pe plac; căci întru-cât aveau să fie botezaţi, ei socoteau că meritau să fie răsfăţaţi mai mult decât ceilalţi.

Orm însă mai avea şi altele în gând, afară de mâncarea oamenilor săi şi se grăbea s-ajungă într-alt loc împreună cu fratele Willibald de care nu voia să se despartă. Era ros de nelinişte din pricina Ylvei şi-i venea greu să creadă că ea era cu adevărat în acel loc, cu toate cele câte îi spusese fratele Willibald, îi era parcă mai uşor să creadă că ea se măritase, că fugise sau că un altul o răpise sau, tot aşa, că regele, despre care se tot spunea că era mort după femei, pusese ochii şi pe ea şi o luase în patul lui.

Trecură în grabă pe poarta oraşului fără să fie opriţi de cineva, căci străjile nu îndrăzneau să împiedice pe un străin

care venea însoţit de un preot, iar fratele Willibald apucă apoi pe drumul ce ducea spre marea mânăstire, în care locuia episcopul Poppo ca oaspe al abatelui şi care tocmai se întorcea de la vecernie. Acum părea şi mai bătrân şi mult mai slab decât atunci când Orm îl întâlnise prima oară la curtea regelui Harald, dar faţa i se lumină de bucurie când îl văzu pe fratele Willibald.

— Pentru aceasta trebuie să-i mulţumim lui Dumnezeu, începu el. Căci ai lipsit cam multă vreme şi mă temeam că vreo nenorocire s-a abătut asupra ta pe drum. Acum am multe să te întreb, dar cine e străinul ăsta pe care îl aduci cu tine ?

— Am stat cu toţii la aceeaşi masă la curtea regelui Harald, atunci când povesteai despre un fiu de rege care s-a agăţat de păr într-un copac. Acolo se aflau însă şi mulţi alţii şi multe s-au mai întâmplat de atunci. Mă cheamă Orm, fiul lui Toste şi în călătoria asta sunt căpetenie pe o corabie şi ascult doar de Thorkel Höge. Şi am venit aicea ca să mă botez şi ca să-mi iau mireasa.

— Pe vremuri a slujit lui Mahomed, se-amestecăîn vorbă fratele Willibald nerăbdător. Acuma însă vrea ca să se lepede de diavol. El e acela pe care l-am tămăduit după ultimul praznic de Crăciun la curtea regelui Harald, atunci când s-a bătut cu spada în faţa regilor din sală, care erau cu toţii beţi; el şi un soţ de-al lui l-au alungat cu lancea pe fratele Mathias, pentru a fi scutiţi să mai asculte învăţătura lui Cristos. Acuma însă vrea să se boteze.

—În numele tatălui, al Fiului şi-al Sfântului Duh, strigă episcopul. Zici că s-a închinat lui Mahomed ?

— E dezlegat de diavol şi stropit cu agheasmă de episcopul din Londra, răspunse micul preot ca să-l liniştească. Dar nici un duh din cele necurate nu mai sălăşluia în el.

— Aceea pe care vreau s-o iau de aici e Ylva, fiica regelui Harald, îi spuse Orm. Mi s-a făgăduit ea însăşi şi mi-a mai fost făgăduită şi de regele Harald.

— Şi regele e mort acum, spuse din nou micuţul preot,

iar păgânii se sfâşie între ei în Danemarca rămasă fără de stăpân.

— Sfinte episcop, spuse Orm, tare aş vrea s-o văd îndată.

— Veniţi cu prea multe deodată, urmă episcopul; şi-i îmbie să stea pe-o bancă.

— El a venit să se boteze cu toţi ai săi de pe corabie doar din pricina ei, adăugă fratele Willibald.

— Şi i-a slujit pe vremuri şi lui Mahomed ! spuse episcopul cu tâlc. Acesta e un mare semn şi-i lucru nemaipomenit; şi Dumnezeu mi-a hărăzit acuma încă o bucurie, cu toate că mă aflu aici ca un pribeag şi toată munca mea e ca o pulbere în vânt.

Ceru să se aducă bere şi începu pe îndelete să-i întrebe de tot ce mai ştiau din Danemarca şi despre cele hotărâte între soli şi vikingi la Maeldun.

Fratele Willibald avea multe de povestit, iar Orm îl ajuta să dea pe ici, pe colo desluşiri atâta cât se pricepea, cu toată nerăbdarea lui, fiindcă episcopul era un om blajin şi vrednic de respect şi era greu ca să nu-i faci pe voie în ceea ce era atât de însetat să afle.

Până la urmă episcopul îi deşertă de toate noutăţile pe care le aduseseră cu ei. Atunci abia se întoarse înspre Orm.

— Şi-acuma vii şi vrei să-mi iei pe Ylva, fina mea. Nu e un lucru de nimica să vrei s-ajungi la fiica unui rege. Însă ceva despre povestea asta am auzit, îmi pare, chiar din gura ei şi ea e cu adevărat o fată ce nu se dă uşor bătută, să ne ajute Dumnezeu la toţi !

Clătină din cap şi zâmbi uşurel.

— E o fiinţă răsfăţată, dintr-acelea ce pot să facă pe un bătrân săîmbătrânească mult mai repede decât cer anii, spuse el. Iar dacă tu vei fi în stare s-o ţii în frâu, atuncea poţi mai mult decât era în stare răposatul rege, Harald şi mai mult chiar decât acela ce-ţi vorbeşte acum. Dar Dumnezeu lucrează adesea pe căi minunate, iar când te vei fi botezat, n-am să mă mai împotrivesc la asta. Şi, cu măritişul ei, o grea povară îmi va fi luată de pe umerii mei

gârbovi de bătrâneţe.

— Noi am fost despărţiţi destul de multă vreme, îi spuse Orm. Acuma lasă-mă s-o vad.

Episcopul părea că şovăie şi răspunse că nerăbdarea era datorită tinereţii, însă acum era târziu şi era mult mai bine poate să amâne revederea până va primi botezul. Totuşi, până la urmă, se lăsă înduioşat, chemă pe un diacon dintre însoţitorii săi căruia-i porunci să ia cu el vreo patru oameni, să se ducă până la doamna Ermentruda cu binecuvântarea sa episcopală şi s-o roage s-o însoţească pe fiica regelui Harald, cu toate că era aşa târziu.

— M-am străduit s-o ţin sub pază bună, spuse după ce diaconul plecăşi cred că de asta e nevoie pentru o fecioară cum e ea într-un loc ca acesta, mai ales acum când regele, curtenii lui şi toată droaia de războinici a venit aici. Ea stă ferită la călugăriţele binecuvântatei regine Bertha, colea, la doi paşi de mine şi e un oaspe greu de mulţumit, obositor, deşi toate călugăriţele o iubesc. A încercat să fugă în două rânduri, fiindcă simţea că moare de urât, cum spunea ea; iar altă dată, nu e chiar aşa mult de atunci, a zăpăcit doi tineri de neam mare, care-o văzuseră în grădina mănăstirii şi vorbiseră cu ea căţărându-se pe zid, făcându-i ca într-o dimineaţă să sară înăuntru cu slujitori şi ajutoare şi să se lupte între ei cu spadele printre răzoarele călugăriţelor, spre a se lămuri care din ei avea să-i fie peţitor, în timp ce ea stătea râzând la o fereastră şi privea, până ce amândoi cocoşii fură scoşi afară plini de sânge şi cu răni adânci. E rău să pui la cale asemenea năzbâtii într-o mănăstire, căci sufletele surorilor evlavioase ar putea să fie tare vătămate. Dar e adevărat că ei îi vin astfel de toane mai mult din nepricepere decât din răutate.

— Au murit amândoi ?întrebă Orm.

— S-au vindecat, cu toate că rănile lor erau din cele grele, răspunse episcopul. Am ajutat şi eu la asta rugându-mă fierbinte pentru ei. Atunci eram bolnav şi obosit şi simţeam parcă o povară să am asemenea pupilă, am dojenit-o mult şi i-am cerut să se mărite cu unul din cei doi,

căci se luptaseră cu bărbăţie şi ardoare pentru ea şi amândoi erau de viţă bună. I-am spus c-aş fi murit mai împăcat de-aş fi putut ca s-o mărit întâi. Dar ea s-a înfuriat atunci pe mine şi mi-a spus că, deoarece amândoi tinerii trăiau, nu prea putea să creadă că lupta lor fusese pe viaţă şi pe moarte şi nici nu mai voia s-audă despre ei. Spunea că-i plăceau mai mult bărbaţii pentru care nu mai era nevoie nici de oblojeli şi nici de rugăciuni după ce se tăiau în săbii. Şi atuncea am aflat ceva şi despre tine.

Episcopul se aplecă prietenos spre Orm şi îl rugă să nu-şi uite de bere. Apoi urmă:

— Am mai avut şi alte supărări după aceea; fiindcă, din pricina acelei lupte, maica superioară, evlavioasa doamnă Ermentrude, voia s-o pedepsească bătând-o cu nuiele pe pielea goală. Dar, întrucât sărmana mea pupilă nu era decât un oaspete în mănăstire şi pe deasupra fiica unui rege, am izbutit să împiedic lucrul ăsta; căci stareţele nu prea ascultă bucuroase sfaturile şi au încredere puţină în înţelepciunea noastră, a bărbaţilor, chiar dacă se întâmplă să fie şi episcopi. Până la urmă însă tot a rămas cu trei zile de post negru şi rugăciuni şi sunt încredinţat c-a fost mai bine aşa. Negreşit, evlavioasa doamnă Ermentrude e o femeie care nu se dă uşor bătută, e în puteri şi e mai lată în spate decât multe altele; cu toate astea, doar Dumnezeu din ceruri ştie pe care dintre ele ar fi usturat-o pielea dacă ar fi izbutit după dorinţa ei şi-ar fi făcut o încercare cu nuielele. Şi-atunci nelegiuirea de pe urmă ar fi fost mult mai mare decât cea dintâi.

—Întâia dată când am stat de vorbă împreună, spuse Orm, și mie mi-a trecut prin cap că n-a gustat nuiaua niciodată, cu toate c-ar fi fost poate nevoie. Dar după aceea nu m-am mai gândit deloc la lucrul ăsta, atunci când o vedeam; şi cred că sunt în stare s-o strunesc de aici încolo, chiar dacă o să fie nărăvaşă câteodată.

— Aşa a spus preaînţeleptul rege Solomon, urmă episcopul: o femeie frumoasă fără ruşine e ca o scroafă cu un belciug de aur în rât. Şi lucrul ăsta trebuie să fie

adevărat, căci înţeleptul rege Solomon se pricepea prea bine la femei; aşa că, uneori, mă gândeam cu tristeţe la proverbul ăsta, atunci când Ylva îmi făcea necazuri. Dar e ciudat că niciodată n-am putut să simt mânie împotriva ei. De aceea mă împac cu gândul că totul e la ea doar zăpăceala tinereţii şi nechibzuinţa şi poate c-o să fii în stare s-o ţii în frâu şi fără bici, chiar după ce veţi fi soţ şi soţie.

— Mai e ceva la care trebuie să ne gândim, un lucru pe care l-am băgat de seamă deseori, spuse fratele Willibald. Dupăîntâii trei sau patru prunci, multe femei se dau pe brazdă şi se mai potolesc la fire. Am auzit nişte bărbaţi căsătoriţi spunând că, dacă Dumnezeu n-ar fi orânduit cu atâta înţelepciune lucrurile, ar fi fost tare greu de îndurat însurătoarea.

Orm şi episcopul se înclinară încuviinţând din cap. Apoi se auziră paşi şi Ylva păşi pragul. Era aproape îmuneric în odaie, căci nici o lumânare nu fusese încă aprinsă, dar Ylva îl văzu pe Orm îndată şi se repezi strigând spre el. Cu toată vârsta sa înaintată, episcopul sări într-o clipită în picioare şi se opri cu braţele în lături între ei.

— Nu aşa, nu aşa ! strigă el la iuţeală. Dar linişteşte-te şi ai răbdare, în numele lui Dumnezeu ! Nu te-agăţa de gâtul lui în faţa preoţilor şi într-o chilie sfântă, într-o mănăstire. Iar el nu-i încă botezat şi trebuie să ţii seama de asta !

Ylva încercă să-l dea la o parte pe episcop, dar el ţinu piept bărbăteşte, iar fratele Willibald îi sări în ajutor şi-o apucă de braţ. Ea se supuse zâmbindu-i fericită lui Orm peste umărul episcopului.

— Orm ! spuse ea. Eu am văzut corăbiile lungi vâslind în sus pe fluviu, cu oameni de acasă. Şi am văzut o barbă roşcovană lângă cârmaciul uneia din ele. Şi mi-au dat lacrimile. Fiindcă păreai să fii chiar tu, iar tu nu puteai fi. Şi zgripţuroaica nu mă lăsa să ies.

Îşi aplecă obrazul pe umărul episcopului şi începu să plângă cu suspine. Şi Orm păşi în faţă şi-o mângâie pe păr, dar nu ştia ce-ar fi putut să-i spună, fiindcă se pricepea

puţin la smiorcăielile femeilor.

— O s-o bat pe baborniţă cu vergile, dacă-vrei, îndrugă el încurcat, numai să nu mai plângi.

Episcopul se străduia să-l dea mai la o parte şi s-o înduplece pe Ylva să se aşeze spunându-le cuvinte de îmbărbătare.

— Biată copilă, spunea el, acuma nu mai plânge. Ai trăit singură printre străini, dar Dumnezeu e bun şi a fost milostiv cu tine. Aşează-te colea pe bancă şi-ai să primeşti vin fiert şi îndulcit cu miere şi nişte lumânări frumoase. Şi ai să guşti şi nişte sâmburi minunaţi din ţara de la miazăzi, care se cheamă sâmburi de migdale, pe care i-am primit în dar de la un frate al meu, abatele. Şi o să poţi mânca atâţia câţi doreşti.

Ylva se aşeză, îşi trecu mâneca peste obraz şi izbucni în hohote de râs.

— Nerodul ăsta de bătrân e tot atât de prost ca tine, Orm, chicoti ea, cu toate că-i cel mai de treabă om din toţi oamenii sfinţi. El crede că sunt tristă şi vrea să mă îmbărbăteze cu alune. Dar nici în cerul celor sfinţi nu cred să se găsească mulţi care să fie tot atât de bucuroşi precum sunt eu acum.

Fură aduse înăuntru lumânări aprinse, frumoase şi strălucitoare, iar fratele Willibald veni curând cu vinul fiert, îl deşertă în nişte cupe minunate de sticlă verde, în timp ce cuvânta cu voce aspră că trebuia băut îndată spre a-i simţi în cerul gurii toată aroma şi tăria lui.Atuncea Orm rosti:

Minunată e strălucirea
luminărilor aprinse, minunată
glaja verde de Italia
Şi bunătatea slujitorilor lui
Dumnezeu;
mai minunată-i insă
strălucirea care acuma,

după lacrimi, s-a aprins
în ochii fecioarei.

— Şi astea sunt primele stihuri care mi-au venit în minte de nu mai ştiu când, adăugă el.

— De m-aş pricepe săîmbin şi eu armonios cuvintele, spuse Ylva, mi-ar plăcea tare mult să ticluiesc o strofa despre clipa cea de faţă. Dar cu nu suntîn stare şi ştiu asta prea bine, după ce, odată, am fost pusa la post şi rugăciuni şi în acele zile am încercat într-una să fac un cântec de ocară despre maica stareţă fără să izbutesc. Şi totuşi, taică-meu şi-a dat atâta Osteneală să mă înveţe uneori, atuncea când era în toane bune. El însuşi nu putea să facă stihuri, însă se pricepea cum trebuiau să fie întocmite. Şi în acele zile lucrul cel mai trist a fost că n-am putut să fac măcar o strofă de ocară. Acuma însă nu-mi mai pasă, fiindcă de azi încolo n-o să mai fiu păzită niciodată de babornişe.

— Nu va mai fi nevoie, spuse Orm cam scurt.

Căci el avea acum destule lucruri despre care să întrebe mai cu de amănuntul; iar Ylva şi episcopul aveau la rândul lor multe de povestit despre cele întâmplate în vremea de pe urmă în Danemarca şi despre fuga lor de acolo când se apropia regele Sven.

— Şi cu un lucru, spuse Ylva, am făcut aşa, atunci când Sven era aproape şi nu ştiam că o să pot scăpa de el: anume c-am ascuns colanul. Fiindcă aş fi putut să rabd orice, numai să nu încapăîn mâna lui. Iar după aceea n-am mai avut vreme să mă duc să-l iau mai înainte de a ajunge pe corabie. Asta poate că te mâhneşte, Orm, dar altfel nu m-am priceput.

— Mai bine să te am fără colan decât colanul fără tine, răspunse Orm; e însă o podoabă de reginăşi cred că paguba-i mai mare pentru tine. Dar unde l-ai ascuns ?

— Pot să-ţi spun unde fără teamă, fiindcă aici nu-i nimeni care să trăncănească despre asta: Puţin după ce ieşi pe poarta mare, pe mâna dreaptă, chiar lângă drumul ce

coboară către pod, e un colnic cu tufe de ienupăr şi mărăcini, iar pe colnic sunt într-un loc trei bolovani de piatră printre tufe. Doi bolovani sunt mari şi sunt înfipţi adânc în brazdă, aşa că nu se văd prea mult afară, iar peste ei stă povârnit al treilea şi nu-i mai mare decât atât ca eu să-l pot urni din loc. Am învelit colanul într-o pânză şi pânza într-o piele şi l-am vârât sub bolovan. Mi-a fost destul de greu să-l las acolo, fiindcă era singurul lucru ce-mi rămăsese de la tine. Acolo însă cred că e la adăpost şi chiar mai apărat decât dacă m-ar fi însoţit prin ţări străine; căci pe acel colnic nu urcă nimeni, nici măcar vacile.

— Eu ştiu de bolovanii ăia, spuse fratele Willibald. Am fost pe-acolo şi am cules odată laba-mâţei şi cimbrişor, când strângeam ierburi pentru arsuri în gât.

— Poate e bine că l-ai ascuns dincolo de întăritură, spuse Orm, cu toate că şi-aşa ar fi destul de greu să-l iei de acolo, atât de-aproape de bârlogul lupului.

După ce-şi uşură inima de greutatea asta, Ylva fu şi mai fericită şi deodată îl cuprinse pe episcop după gât şi, tot vârându-i la migdale în gură, începu să-l roage să-i binecuvânteze şi să facă slujba cununiei chiar atunci, pe loc. De spaimă, episcopul era să înghită o migdală pe alături şi se smuci îndepărtând-o cu amândouă mâinile.

— Eu vreau la fel ca ea, spuse şi Orm. Chiar Dumnezeu ne-a ajutat să fim iar împreună şi acum n-avem de gând să ne mai despărţim.

— Voi nu ştiţi ce vorbiţi, spuse episcopul. Acesta este doar îndemnul diavolului !

— La zgripţuroaica aia nu mă mai întorc, îi spuse Ylva şi nici aicea nu pot să rămân. Aşa că plec cu Orm. Şi ar fi mai bine să ne dai binecuvântarea ta întâi.

— El nu e încă botezat, strigă episcopul cu deznădejde. Pot oare să te unesc pe tine, copila pe care-am botezat-o eu, cu un păgân ?Şi e într-adevăr întristător să vezi o fată tânără atât de pătimaşă şi nerăbdătoare. N-ai învăţat nicicând ce e ruşinea ?

— Nu, îi răspunse Ylva răspicat. Tata a avut multe să

măînveţe, însă despre ruşine nu ştia nici el prea mare lucru. Şi ce poate să fie urât şi ruşinos în asta, că vreau să mă mărit ?

Orm scoase din şerpar şase bani mari de aur, dintre aceia pe care-i adusese tocmai din Andaluzia şi-i înşiră pe masă în faţa bunului episcop.

— Plătesc şi pe un episcop ca să mă boteze, începu el. Şi nu stau chiar atât de rău ca să nu pot plăti pe altul ca să mă cunune. Iar dacă pui o vorbă bună pentru mine pe lângă Dumnezeu şi cumperi lumânări să ardă în biserică pentru asta, atuncea cred că n-o să fie cine ştie ce păcat dacă sunt cununat întâi şi botezat după aceea.

—Îl are pe Vidfamne în neam, spuse şi Ylva cu mândrie. Şi, dacă-ţi vine greu ca să cununi un om nebotezat, cred că poţi să-l botezi chiar tu, acum. Trimite să se-aducă apă şi botează-l aşa cum botezai acasă pe bolnavi. Ce are a face dacă o că mai fie botezat încă o dată în faţa regelui, împreună cu ceilalţi ? Oricum, de două ori nu strică !

— Nu trebuie să se ia în deşert această sfântă taină, spuse episcopul. Şi nici nu ştiu dacă e pregătit cum se cuvine.

— E pregătit, răspunse fratele Willibald. Şi cred că s-ar putea să i se dea întâia binecuvântare, deşi aceasta nu se prea obişnuieşte în vremurile noastre. Cu un bărbat blagoslovit cu precădere îi e îngăduit unei femei creştine să se mărite.

Orm şi Ylva se uitară încântaţi la fratele Willibald, iar episcopul îşi frecă mâinile şi părea parcă mai vesel.

— Vârstăîncepe să mă facă să mai uit, le spuse el. Sau, tot aşa, de vină poate să mai fie şi vinul ăsta bun, cu toate că-i atât de binefăcător pentru atâtea altele. Pe vremuri era obiceiul să se dea întâia binecuvântare acelora care nu voiau încă să se lase botezaţi, dar care-l ţineau totuşi pe Cristos în cinste. Şi e un lucru bun pentru noi toţi c-avem un ajutor ca fratele Willibald.

— De multă vreme simt prietenie pentru el, spuse Orm şi cu scurgerea vremii, prietenia mea nu scade. Şi pot

adăuga că, din clipa când l-am cunoscut, norocul meu a fost într-una bun.

Episcopul trimise aşadar să-l chcme pe abate împreună cu doi canonici şi aceştia veniră bucuroşi ca să-l ajute şi, mai ales, să vadă pe căpetenia străină. Şi după ce episcopul îşi îmbrăcă odăjdiile, îşi muie mâna în agheasmă şi făcu semnul crucii asupra lui Orm atingându-i fruntea, pieptul şi umerii în timp ce tot rostea la binecuvântări.

—Încep să măînvăţ, le spuse Orm când binecuvântările se terminară, fiindcă acum n-a fost aşa de greu ca-n rândul ăla când celălalt m-a împroşcat cu măturică.

Toţi socoteau că le era cu neputinţă să cunune un bărbat nebotezat chiar în capela unei mânăstiri şi de aceea slujba trebuia să fie săvârşită în chilia episcopului. Aşa că Orm şi Ylva trebuiră să se aşeze în genunchi pe două scăunele pentru rugăciune în faţa episcopului.

— Cu asta cred că nu eşti învăţat, îi spuse Ylva.

— Am stat mai mult decât mulţi alţii în genunchi, răspunse Orm, atunci când am trăit la andaluzieni, e însă lucru bun că nu mai trebuie să-mi bat şi fruntea de podea.

Când episcopul ajunse la poveţe, îndemnându-i să se în-mulţească şi să trăiască în bună înţelegere toată viaţa, ei încuviinţară dând din cap. Dar când o îndemnă pe Ylva să se supună bărbatului în toate, ei se uitară lung unul la altul.

— O să-mi dau toatăÖsteneala, spuse Ylva.

— La început va fi aşa cum s-o putea, spuse Orm, căci cu năravul e destul de greu. O s-o ajut însă să-şi mai adutcă aminte de porunca asta, când va fi nevoie.

După ce slujba se sfârşi şi cei de faţă le urară mult noroc şi mulţi copii, episcopul începu să se frământe din pricina nopţii lor de nuntă, fiindcă în mănăstire nu putea să se găsească vreo chilie pentru aşa ceva şi nici chiar în azilul mănăstirii; nu cunoştea nici prin oraş vreun loc unde ar fi putut să fie găzduiţi.

— Eu plec cu Orm, îi spuse Ylva fără grijă. Ceea ce e destul de bun pentru un om ca el e bun şi pentru mine.

— Nu poţi dormi cu el printre bărbaţii din jurul focurilor

care ard în tabără, spuse episcopul cu îngrijorare.

Dar Orm rosti:

Călătorul
sosit de pe întinsul mării,
harnic plugar
pe pajiştile pinguinului,
are şi el un pat de nuntă
pentru mireasa lui: iarba-fecioarei,
mai bună decât paiele
sau aşternuturile moi de puf.

Fratele Willibald îi petrecu până la poarta de intrare în oraş spre a le înlesni să treacă nestingheriţi de strajă. Acolo cei doi proaspăt cununaţi se despărţiră de mijlocitorul lor cu multe vorbe de recunoştinţă şi coborâră către cheiuri. Rapp rânduise doi oameni pe punte spre a păzi corabia de hoţi; aceştia băuseră pe rupte în singurătatea lor aşa că sforăiturile se auzeau acuma de departe. Orm îi trezi şi le dădu poruncă să-i ajute să scoată corabia pe fluviu şi, cu toate că se împleticeau mai la tot pasul, până la urmă izbutiră. În sforul apei aruncară ancora şi corabia se opri săltând uşor în voia valurilor.

— Şi-acum nu mai am ce să fac cu voi aici, le spuse Orm.

— Dar cum o să ajungem îndărăt, la mal ?îl întrebară ei.

— Pentru nişte bărbaţi ca voi, voinici şi ageri, e doar puţin de înotat, răspunse el.

Se zmiorcăiră într-un glas că erau beţi şi că apa era rece.

— Ce să vă fac ? le spuse Orm. Nu pot s-aştept până vă

dezbătaţi şi până se încălzeşte apa.

Acestea zise, îl apucă pe unul dintre ei de ceafă şi de cingătoare şi-l azvârli în apă; iar celălalt îl urmă singur, fără să mai aştepte să fie ajutat.

Cei doi se auziră un răstimp tuşind şi sforăind ca nişte cai prin întuneric către mal.

— Acum nu ne mai tulbură nimeni, spuse Orm.

— Ăsta e cu adevărat un pat de nuntă de care nu pot să mă plâng, încheie Ylva.

În noaptea aceea au adormit târziu de tot şi au dormit ca nişte nou-născuţi.

A doua zi, când solii se înfăţişară regelui Ethelred, cu Orm şi Gudmund printre însoţitorii lor, regele era în toanele cele mai bune şi îi primi pe toţi cu zâmbetul pe buze şi prietenie. Aduse multe laude celor două căpetenii pentru dorinţa lor înflăcărată de a se boteza şi vru să afle dacă se simţeau în largul lor la Westminster. Gudmund trăsese un chiolhan de pomină şi încă i se mai împleticea şi limba; şi amândoi găsiră că, pe drept cuvânt, puteau răspunde *da* la întrebarea regelui.

Cei doi episcopi fură nevoiţi să povestească pe îndelete despre solia lor, cum se înţeleseseră ei cu străinii şi cum călătoriseră; iar cei din sală ascultau cu luare-aminte. Regele Ethelred stătea pe tronul de sub baldachin, cu coroana pe cap şi sceptrul strâns în mână. Uitându-se la el, Orm cugeta că Ethelred era un soi de rege nou, faţă de Almansur şi regele Harald. Era un bărbat trupeş şi măreţ, înfăşurat în mantie de catifea, palid la faţă, cu barbă neagră, rară şi cu ochii mari.

Când episcopii, mai la urmă, ajunseră la tot acel bănet ce trebuia plătit îndată şi peşin, regele Ethelred lovi deodată cu sceptrul în spătarul scaunului şi cei din sală se adunară laolaltă.

— Hei, ia te uită !îi spuse el arhiepiscopului care stătea alături pe un scaun ceva mai scund: patru muşte dintr-o dată şi totuşi n-a fost o lovitură izbutită; de obicei eu nimeresc mai bine.

Arhiepiscopul îi spuse blând că nu credea să fie prea mulţi regi în stare să lovească tot aşa şi că aceasta dovedea atât îndemânare în mânuirea sceptrului cât şi noroc. Regele râse încântat, iar după aceea solii urmară cu ale lor şi cei din sală ascultară cu luare-aminte mai departe.

Când isprăviră, regele le mulţumi, le lăudă înţelepciunea şi zelul neprecupeţit şi-l întrebă pe arhiepiscop ce-avea de zis despre învoiala la care se căzuse. Arhiepiscopul răspunse că era într-adevăr o grea povară, dar fără îndoială lucrul cel mai bun care fusese cu putinţă, iar regele dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Şi e un lucru mare, adăugă episcopul, cu bucurie pentru toţi creştinii şi plăcut lui Dumnezeu, că solii noştri preacucernici au fost în stare să câştige mari căpetenii şi o mulţime de războinici de partea lui Cristos şi, pentru izbânda asta, să ne bucurăm cu toţii.

— Aşa e, spuse regele cu măreţie.

Episcopul din Londra îi dădu cu cotul lui Gudmund şoptindu-i că-i venise rândul să ia cuvântul şi Gudmund păşi în faţă bucuros. Îi mulţumi cu meşteşug regelui pentru buna primire şi dărnicie şi spuse că faima lui, după aceea, avea să fie mare până hăt-departe, în Ostrogoţia şi chiar şi mai departe. Voia însă să ştie neapărat un lucru, spre a nu se isca vreo neînţelegere la urmă, anume cât trebuiau s-aştepte până când argintul avea s-ajungă în chimirul lor.

Regele Ethelred îl cercetă cu luare-aminte în vreme ce vorbea şi-l întrebă după aceea ce erau semnele ce le avea pe faţă.

Gudmund răspunse că erau urmele rămase de la laba unui urs pe care îl vânase într-un rând cam neprevăzător, astfel că ursul frânsese mânerul lăncii ce i-o înfipsese în piept şi îl pleznise cu ghearele mai înainte de-a fi apucat să-l taie cu securea.

Dar la aceste vorbe regele Ethelred se întristă deodată.

—În ţara noastră nu sunt urşi, îi spuse el şi e mare păcat. Dar frate-meu, regele Hugo al Franciei, mi-a trimis doi ursuleţi ce ştiu să joace aşa frumos, că ţi-e mai mare

dragul să te uiţi la ei; şi aş fi tare bucuros să ţi-i arăt. Însa acuma-s tare necăjit, fiindcă ursarul meu cel mai bun l-a însoţit pe Byrthnoth la Maeldun şi a pierit în luptă.

Şi prin asta n-am suferit o pagubă neînsemnată; fiindcă acuma ursuleţii joacă doar puţin, sau nu joacă deloc, când alţi ursari încearcă să-i îndemne.

Gudmund recunoscu şi el că asta era mare nenorocire.

— Dar fiecare cu necazul lui, mai spuse el; iar cel cu care noi ne frământăm e ăsta: când vom primi argintul ?

Regele Ethelred se trase uşurel de barbă şi se uită nedumerit la arhiepiscop.

— E vorba de o sumă mare, spuse arhiepiscopul şi nici chiar prea bogatul rege Ethelred nu are atât bănet în sipetele sale. De aceea trebuie să se trimită ştafete în toată ţara spre a se împlini ce mai lipseşte. Aceasta poate zăbovi vreo două luni, poate chiar trei.

Când auzi aceasta, Gudmund scutură din cap.

— Acuma trebuie să mă ajuţi, măi scaniene, spuse întorcându-se spre Orm, căci aşteptarea noastră o să fie lungă şi am vorbit atâta, că mi s-a uscat gâtul.

Atuncea Orm păşi în faţă şi începu spunând că era tânăr şi puţin vrednic de a lua cuvântul înaintea unui domnitor aşa vestit şi-a unor sfetnici atât de înţelepţi; avea să se silească însă să-şi spună păsul cât se pricepea mai bine.

— Nu-i lucru de nimic, începu el, să faci pe căpetenii şi pe vikingi s-aştepte atâta vreme ceea ce li s-a făgăduit că vor primi. Căci ei sunt oameni iuţi din fire şi prea puţin cucernici şi s-ar putea să li se cam urască tot stând şi aşteptând fără vreo treabă după ce totul le-a mers strună şi ştiu că pretutindeni este pradă din belşug, oriîncotro s-ar îndrepta. Acest Gudmund, pe care îl vedeţi aici, e paşnic, vesel şi prietenos atâta timp cât totul e pe placul lui, dar la mânie e o spaimă chiar pentru cei mai îndrăzneţi războinici din jurul Mării Baltice şi el doboară la pământ şi urşi şi oameni, deopotrivă; printre însoţitorii lui, el are niştevikingi din pădure, îmbrăcaţi în piei de urs şi sunt aproape tot atât de vajnici ca şi el.

Toţi se uitară cu luare-aminte la Gudmund, care se înroşise la obraz căznindu-se să-şi limpezească gâtul şi scuipa într-una, iar Orm le spuse mai departe:

— Thorkel şi Jostein sunt din acelaşi aluat, iar oamenii lor la fel de greu de ţinut în frâu ca şi cei ai lui Gudmund. Aşa că, bine-ar fi de s-ar putea ca jumătate din ceea ce ni s-a făgăduit să ni se dea chiar astăzi. În felul ăsta cred că vor mai avea răbdare până ce se va strânge restul.

La vorbele acestea regele dădu din cap, se uită la arhiepiscop, apoi dădu iarăşi din cap.

— Şi, întrucât şi Dumnezeu şi tu, mărite rege, vă bucuraţi atât de cei care au venit aici să se boteze, socot că poate ar fi un lucru înţelept să faceţi astfel ca aceşti câţiva să şi capete partea întreagă chiar acum. În felul ăsta, mulţi dintre ceilalţi ar înţelege poate ce lucru de folos e să te faci creştin.

Gudmund striga atuncea că vorbele lui Orm erau aidoma cu gândurile sale.

— Şi, dacă se va face aşa precum s-a spus acum, luă cuvântul, vă pot făgădui că toţi oamenii mei pe care i-am adus încoace se vor face creştini odată cu mine.

Arhiepiscopul spuse atunci că îi plăcea s-audă aşa vorbe şi că nişte vrednici povăţuitori aveau să plece îndată pentru a-i pregăti. Apoi se hotărî că toţi cei ce veniseră până la rege aveau să capete argintul după ce vor primi botezul; iar către vikingii ce aşteptau în tabăra de la Maeldun urma să plece de îndată a treia parte din argint, iar restul peste şase săptămâni.

Când sfatul de la curte se sfârşi şi vikingii plecară de acolo, Gudmund avu multe de spus lui Orm în semn de mulţumire pentru ajutorul dat.

— Vorbe mai înţelepte n-am auzit nicicând din gura unui om atât de tânăr, spunea el şi nu încape îndoială c-ai fost născut ca să fii căpetenie. Iar pentru mine e mare câştig să-mi capăt tot argintul cuvenit acum, căci s-ar putea întâmpla să nu mai fie de ajuns pentru părţile multora până la urmă. De aceea o să fiu nespus de bucuros să-ţi răsplătesc pentru

aceasta, iar când voi primi partea mea, o să primeşti şi tu cinci mărci în dar.

— Eu am băgat de seamă un lucru, spuse Orm, anume că eşti din cale-afară de sfios, cu toatăînţelepciunea ta. Dacă ai fi o căpetenie de rând, cu cinci-şase corăbii şi fără multă faimă, atuncea ai putea să-mi dăruieşti cinci mărci pentru o asemenea slujbă. Dar aşa, vestit cum eşti, până departe, dincolo de hotarele stăpânirii suedeze, asta nu-ţi face cinste şi nici mie nu-mi stă prea bine să primesc darul tău. Căci darul ăsta ţi-ar ciunti din faimă.

— Se poate să fie întocmai precum zici, îi spuse Gudmund. Ce-ai face însă tu dacă ai fi ca mine ?

— Am cunoscut şi oameni care ar fi dat şi cincisprezece mărci pentru o slujbă ca aceasta, răspunse Orm. Asta ar fi făcut-o Styrbjörn. Iar Thorkel ar da douăsprezece. Şi mai cunosc şi dintr-aceia care n-ar da nimic. Dar în privinţa asta nu vreau să te sfătuiesc şi vom rămâne tot atât de buni prieteni oricum ai face.

— Nu e deloc uşor pentru un om săştie singur cât e de vestit cu adevărat, încheie Gudmund necăjit; şi îşi văzu de drum pe gânduri.

În duminica următoare fură botezaţi cu toţii în biserica cea mare. Mulţi dintre preoţi ţinuseră ca slujba şi botezul să se săvârşească la fluviu, aşa cum era vechiul obicei atuncea când se botezau păgânii, dar şi Gudmund şi Orm spuseseră mai dinainte răspicat că ei n-aveau să intre în apă. Aceştia doi mergeau în frunte, cu capetele goale şi îmbrăcaţi în nişte mantii lungi şi albe cu cruci brodate cu fir roşu în partea dinainte; în urma lor veneau ceilalţi şi ei purtau mantii la fel, atâtea câte ajunseseră pentru o ceată aşa mare. Nici unul însă nu-şi lăsase armele; căci Orm şi Gudmund spuseseră că rareori se despărţeau de săbiile lor şi mai ales prin ţări străine. Până şi regele stătea în strana corului şi naosul bisericii gemea de lume; iar printre cei de faţă se afla şi Ylva. Lui Orm îi era frică să o arate vreunuia din vikingi, fiindcă el socotea acum că era mai frumoasă ca oricând şi se temea să nu-i fie cumva răpită. Dar ea

spusese răspicat cum că ţinea să meargă la biserică spre a vedea cu ochii ei cât de cucernic putea să se arate Orm atunci când apa avea să i se scurgă din creştet înspre ceafă. Stătea în faţă împreună cu fratele Willibald, care avea grijă de ea şi o ţinea din scurt ca să nu râdă de mantiile cele albe, iar episcopul Poppo era şi el acolo şi boteza cu sârg, cu toate că se simţea slab, bătrân şi suferind. Chiar el îl boteză pe Orm, iar episcopul Londrei pe Gudmund; apoi veniră şase preoţi şi-i botezară rând pe rând pe ceilalţi vikingi atât de repede cât le îngăduiau canoanele.

După botez, Gudmund şi Orm veniră în faţa regelui. Acesta le dărui câte un inel de aur şi le ură ca Dumnezeu să fie din acea clipă cu ei şi îi rugă să meargă de îndată să-i vadă ursuleţii, care acuma începuseră să joace ceva mai bine.

În ziua următoare, socotitorul şi vistierul regelui plătiră celor botezaţi argintul cuvenit şi printre aceştia domnea o mare veselie. Mai mică era veselia printre oamenii lui Orm, care acuma trebuiau să-i dea câte doi gologani pentru botez; până la urmă însă nici unul nu alese calea cea mai ieftină, de a se bate în schimb cu el.

— Cu ăştia o să ridic biserică acasă, spuse Orm pe când băga cu grijă gologanii în sipetul său.

După aceea puse cincisprezece mărci deoparte într-o pungă, se duse cu ea la episcopul Londrei şi-n schimbul ei primi o lungă binecuvântare; iar după-amiază, Gudmund urcă pe corabia lui Orm în mână cu aceeaşi pungă, beat turtă şi cu zâmbetul pe buze. Îi spuse vesel că acum tot ce era al său fusese socotit şi încărcat pe punte şi c-avusese o zi grea de muncă.

— Am stat şi m-am gândit la vorbele tale, adăugă după aceea şi e aşa precum ai spus, că eu, cu faima mea, nu pot să-ţi dăruiesc cinci mărci. Aşa c-o să-ţi dau cincisprezece şi poate că se potriveşte mult mai bine acum, de când Styr-björn nu se mai află printre noi.

Orm îi răspunse că nu se aşteptase la aşa ceva, dar nu

putea să nu primească un dar aşa frumos de la un om ca el. Şi ca răspuns la darul lui, el îi dădu lui Gudmund scutul său din Andaluzia, pe care-l avusese în lupta cu Sigtrygg în sala de ospeţe a regelui Harald.

Atuncea Ylva spuse că mult se bucura văzând că Orm avea o mână bună şi la agonisit argintul; fiindcă ea nu cre-dea să fie prea destoinică la strâns şi îi părea adevărat că vor avea o droaie de copii.

În seara aceea Orm şi Ylva se duseră la episcopul Poppo şi îşi luară rămas bun, căci se grăbeau acum să se întoarcă acasă. Ylva plânse puţin şi-i venea greu să se despartă de episcop, pe care îl numea al doilea ei tată şi chiar episcopu-lui i se umeziră ochii.

— De n-aş fi fost atât de prăpădit, le spuse printre lacrimi, aş fi mers bucuros şi eu cu voi, fiindcă în Scania s-ar fi putut, îmi pare, să mai fiu de vreun ajutor. Însă ciolanele mele bătrâne nu mai sunt bune de nimic acum.

— Ai un om de nădejde în fratele Willibald, îi spuse Orm şi ne împăcăm bine cu el, atât eu cât şi Ylva. Şi ar fi un lucru tare bun dacă ar vrea să ne urmeze, dacă tu nu mai eşti în stare, spre a ne întări în legea lui Cristos şi poate ar îndruma şi pe ceilalţi de acasă. Păcat că el nu se împacă bine cu normanzii.

Episcopul le spuse că fratele Willibald era cel mai des-toinic şi mai înţelept din toţi preoţii săi şi totdeauna de mare ajutor în treburile sale. Apoi adăugă:

— E cel mai iscusit în munca grea de convertire, cu toate că prea lesne tunăşi fulgeră împotriva păcatului şi slăbiciunii firii omeneşti, mânat de marea lui înflăcărare şi dragoste de adevăr. Dar cel mai bine ar fi să-l întrebăm pe el despre aceasta; căci nu vreau să vă dau cu voi un preot care să meargă fără voia lui.

Când fratele Willibald intră pe nesimţite în chilie şi auzi despre ce era vorba, îi întrebă morocănos când îşi puseseră în gând să plece. Orm îi răspunse că negreşit a doua zi, dacă nu se schimba în cursul nopţii vremea.

Fratele Willibald dădu din cap.

— Păcat numai că-mi daţi atât de scurt răgaz ca să pun rânduială în toate, spuse el. Vreau să iau cu mine un sipet plin cu alifii şi fel de fel de buruieni şi leacuri, dacă-s silit să plec în ţara negurilor şi a barbarilor păgâni. Dar, ajutat de Dumnezeu, nădăjduiesc că totul o să fie gata, dacă încep să mă grăbesc; împreună cu voi doi, merg bucuros, oriunde.

IV

Cum fratele Willibald l-a învăţat pe regele Sven unvechi proverb din Biblie

În seara aceea, Orm se duse la Gudmund şi îl rugă să-i spună şi lui Thorkel că el nu mai putea să se întoarcă în tabăra de la Maeldun, fiindcă avea de gând să plece înspre casă chiar a doua zi. Gudmund se întristă la vestea asta şi încercă să-l facă să se răzgândească, dar Orm îi spuse că, de câtva timp, norocul lui era prea bun ca să mai poată ţine mult.

—În ţara asta nu mai am nimic de făcut, îi spuse el. Iar dacă tu ai avea pe corabie o femeie cum e Ylva, nu cred căţi-ar da mâna s-o laşi pe ţărm într-o adunătură de războinici fără nici o treabă care aleargă cu limba scoasă după orice femeie ce le iese-n cale. M-ar aştepta încăierări prea multe şi acum vreau să trăiesc în linişte cu ea. Şi asta vrea şi Ylva.

Gudmund mărturisi că oricare bărbat putea să-şi piardă minţile numai uitându-se la Ylva, fie măcar o clipă. La drept vorbind, îi spunea necăjit şi lui i-ar fi plăcut să pună pânzele în vânt şi să pornească înspre casa lui din Bråvik, căci începuse să nu mai aibă linişte cu tot argintul ăla pe corabie. Dar trebuia să se întoarcă la ceilalţi oameni ai săi şi să dea desluşiri lui Thorkel şi lui Jostein de chipul cum se hotărâse treaba cu argintul.

— Oamenii mei de aici au fost lăsaţi fără lăscaie de muieruştele descurcăreţe, urmă el, care roiesc în jurul lor şi

scotocesc de zor după argint şi prin nădragi şi prin ascunzătorile cămăşilor după ce-i ameţesc cu vorba şi cu băutura. De aceea, cred că e mai bine să pornesc la drum cu tine, de voi putea să-mi strâng toţi oamenii la timp.

A doua zi se duseră la regele Ethelred şi la arhiepiscop ca să-şi ia rămas bun de la ei şi astfel avură prilejul să vadă ursuleţii jucând în două labe de minune. După aceea puseră să se sune din cornuri şi oamenii se rânduiră iar la vâsle, pe care mulţi din ei le mânuiau la început cu stângăcie din pricina hârjoanei cu femeile şi aburilor băuturii. Ajunseră curând în josul fluviului şi de astă dată corăbiile care stăteau de strajă la zăgaz nu se mai puseră de-a curmezişul, cu toate că oştenii de pe punţi îşi strigau unii altora să stea cu ochii în patru. Îşi petrecură noaptea în faţa estuarului şi-n zorii zilei Orm şi Gudmund îşi luară rămas bun şi apucară fiecare pe drumul său.

Ylva nu suferea de răul mării, dar dorea totuşi să nu ţină prea mult călătoria pentru că pe corabie i se părea prea strâmt. Orm o încuraja spunându-i că de obicei vremea era foarte prielnică în acel anotimp şi că n-aveau să zăbovească mult pe mare.

— Dealtfel, acuma nu ne-a mai rămas decât să isprăvim cu treaba aia, la dâmbul cu pietroaie de lângă Jellinge, îi spuse el şi nu e un ocol prea mare.

Ylva nu prea ştia dacă era un lucru înţelept să se întoarcă să ia chiar atunci colanul, când nimeni nu putea să spună cum mergeau treburile în Jutlanda şi nici măcar cine era stăpân la Jellinge. Dar Orm ţinea să-şi isprăvească toate treburile chiar atunci.

— Şi oricine-ar domni acum la Jellinge, mai spunea el, fie el Sven sau regele Erik, e de necrezut că s-ar afla acolo în această parte a anului, când toţi regii se războiesc de obicei. Vom coborî pe ţărm în timpul nopţii şi, dacă totul merge bine, n-o să fim tulburaţi de nimeni.

Fratele Willibald se simţea în largul lui pe punte, cu toate că n-avea nici un bolnav pe care să-l tămăduiască. Stătea adesea lângă Rapp, pe când acesta se afla la cârmă

şi-l întreba într-una despre ţara de la miazăzi şi despre isprăvile pe care le făcuseră pe acolo; și, deşi Rapp nu prea avea multe de povestit de fiecare dată, era vădit că aceşti doi oameni începuseră să fie buni prieteni.

Au ocolit capul Jutlandei, apoi cârmiră înspre miazăzi pe lângă coastă fără să întâlnească vreo corabie în calea lor; dar începu să bată vânt puternic şi trebuiră să vâslească îndelung din greu, iar într-un rând fură siliţi să tragă chiar la ţărm şi să aştepte să se îmbuneze vremea. Vâsliră mai departe plutind prin întuneric, apoi cârmiră înspre gura râului de lângă Jellinge, dar începuse să mijească ziua când Orm dădu poruncă să se-arunce ancora la mică depărtare de uscat. După aceea hotărî ca fratele Willibald şi Rapp, cu alţi doi oameni de nădejde, să-l însoţească spre colnic; dar Ylva trebuia s-aştepte pe corabie. Nu era mulţumită de porunca asta, dar spuse ca aşa avea să facă.

—În treburi de-astea eu sunt cel ce hotărăşte, spuse el, oricum ar mai putea să se întâmple în altele. Fratele Willibald cunoaşte locul tot atât de bine ca şi tine; iar dacă dăm de oameni şi ajungem la vreo încăierare, acuma când a început să se crape de ziuă, e mult mai bine să te ştiu şi să rămâi aici. O să ne întoarcem repede.

Urcară de pe ţărm spre curtea regelui şi merseră de-a dreptul peste ţarini ţinând pe partea dinspre miazăzi. Fratele Willibald tocmai spunea că nu mai rămăsese decât o bucăţica până la colnic, când deodată se auziră tropote şi strigăte de oameni dinspre podeţul de pe mâna stângă.

Era o turmă de vite mari ce se apropiau mânate cu ciomege de mai mulţi păstori.

— Cred că ar fi mai bine să-i ucidem, rosti Rapp tot cumpănindu-şi lancea.

Fratele Willibald îl apucă îndată de încheietura mâinii şi îl opri cu mustrări aspre de la o astfel de sălbăticie faţă de nişte oameni nevoiaşi care nu le făcuseră nimic. Orm spuse că nu era nevoie să-i ucidă dacă se grăbeau puţin.

Aşa că începură să alerge spre colnic, iar oamenii din urma vitelor rămaseră pe loc holbându-se miraţi.

— Ai cui supuşi sunteţi ? strigară ei.

— Ai regelui Harald, răspunse Orm.

— Hei, ia te uită ! E preotul cel mititel ! strigă unul dintre păstori. E preotul cel mititel care a fost la curtea regelui Harald ! Dar ăştia sunt vrăjmaşi ! Amanda şi treziţi-i pe străjeri !

Rapp împreună cu cei doi pe care îi avea cu sine se întoarseră înspre păstori, dar vitele stăteau în calea lor, astfel încât păstorii apucară să se depărteze binişor. Iar într-acestea Orm se repezi înspre colnic, fratele Willibald îl ajunse din urmă şi-i arătă cele trei pietre. Colanul se afla acolo, aşa cum îl lăsase Ylva.

— Acum va trebui să alergăm puţin, îi spuse Orm băgând în sân colanul lucitor.

Dar, dinspre curtea regelui, începură să se-audă strigăte şi larmă; iar când ajunseră la Rapp şi cei doi oameni ce rămăseseră cu el, acesta mârâi înfuriat că nu putuse pune mâna pe păstori la timp. De ciudă aruncase lancea asupra unuia din ei şi acela rămăsese la pământ în faţa porţii.

— Asta n-a folosit la mare lucru, spuse el şi am pierdut acolo şi o lance bună.

După aceasta începură să alerge înapoi peste ogoare cât puteau de repede şi-n scurtă vreme auziră în urma lor tropot de copite şi strigăte înfuriate. Rapp era ager la vedere, cu toate că n-avea decât un ochi; el şi Orm se uitau peste umăr înapoi pe când fugeau.

— Vine pe urma noastrăînsuşi regele Sven, îi spuse Orm, nu e o cinste prea de rând.

— Şi mult se mai zoreşte, adăugă Rapp Chiorul, căci a uitat să-şi împletească barba, precât văd.

Fratele Willibald nu mai era aşa de tânăr, cum erau cei-lalţi; dar alergase destul de sprinten cu picioruşele-i cam scurte şi cu mantia preoţească suflecată până la brâu.

— Acum ne vor ajunge ! strigă Orm. Loviţi în ei cu lăncile. Şi în aceeaşi clipă se opri şi el zvârlindu-şi lancea spre cel care venea mai iute, un om călare pe un cal voinic ce o luase înaintea regelui. Când văzu lancea prin văzduh,

omul struni calul pe loc făcându-l să se ridice pe picioarele de dinapoi; şi lancea se înfipse adânc în pieptul calului care se prăbuşi cu botul în pământ şi se rostogoli trântind pe călăreţ sub el. Oamenii care-l însoţeau pe Rapp zvârliră lăncile spre rege, însă nu izbutiră să-l lovească, iar regele era acum aproape şi ei nu mai aveau lănci să arunce.

Fratele Willibald, ce rămăsese puţintel în urmă, se aplecă atunci cât ai clipi, puse în fugă mâna pe-un pietroi şi-l azvârli spre rege cât putu de tare.

— Iubeşte-ţi aproapele ! răcni el odată cu aruncătura.

Pietroiul îl nimeri pe regele Sven drept în deschizătura gurii, se auzi atunci o pocnitură şi, într-un urlet de furie zadarnică, regele Sven căzu jos de pe cal şi se întinse la pământ fără putere.

— Ăsta mai zic şi eu că-i preot ! hohoti Rapp.

Ceilalţi însoţitori din ceată se opriră grăbindu-se să-l cer-ceteze pe regele Sven, iar Orm şi soţii săi ajunseră cu toţii la corabie, abia trăgându-şi sufletul de atita goană, dar fără nici o vătămare.

Orm le strigă vâslaşilor să mişte către larg de zor, pe când el împreună cu ceilalţi umblau prin apă bălăcind după corabie şi unul câte unul erau traşi pe punte; astfel ajunseră cu bine la adăpost în largul mării când se zăriră oşteni călări venind în goană către ţărm. În zorii zilei începuse iar să sufle vântul şi acum sufla de unde trebuia, prielnic şi se îndepărtară repede de coastă atât cu vâslele cât şi cu pânza.

Orm îi dădu Ylvei colanul şi-i povesti cum îl luaseră, iar Rapp fu mai puţin zgârcit la vorbă ca de obicei când începu să povestească despre aruncătura preotului mărunţel.

— Nădăjduiesc că l-a pocnit să-l usture, râse şi Ylva.

— Avea sânge la bot când a căzut de-a berbeleacul de pe cal, îi spuse Rapp. Am văzut foarte bine.

— Micuţule, se alintă atuncea Ylva întorcându-se spre preot, am mare chef să te sărut pentru aruncătura cu pietroiul.

Orm începu să râdă.

— Asta e lucrul de care m-am temut mai mult, îi spuse el, anume că o săîncepi să te desfeţi cu popii în marea ta cucernicie.

Fratele Willibald o lămuri cu demnitate că nu voia să fie sărutat, dar nu părea nemulţumit de toate laudele pe care trebuia să le asculte.

— Sărutul pe care l-a primit regele Sven nu va fi dat uitării aşa curând, spuse Orm şi nu e obiceiul lui să treacă lucruri de-astea cu vederea şi o să vrea să se răzbune. Dacă acuma ajungem sănătoşi acasă, mama va trebui să strângă la iuţeală toate catrafusele; fiindcă de azi încolo vom avea mai multă tihnă în codrii de la miazănoapte, unde nu vine nici un rege. Şi-acolo cred că o să fie locul unde o să-mi ridic biserica.

Despre isprăvile lui Orm prin locurile păduroase de la miazănoapte o să se povestească mai departe; la fel: despre tot zelul lui pentru învăţătura lui Cristos precum şi despre marele noroc pe care l-a avut fratele Willibald la convertiri; despre necazurile lor cu păcătoşii din Smoland şi despre multele gâlcevi cu ei; şi, tot aşa, se va istorisi cum au venit şi zimbrii înapoi.

VIKINGII



VOL.2

ACASãĂ
SI
SPRE SOARE-RãSARE

PARTEA ÎNTÂI

ORM ÎN GRÖNING

I

Cum şi-a durat Orm casa şi biserica
şi
despre fiicele sale roşcate

Se împlineau acum trei ani de când Orm Roşcovanul, după ce-şi vânduse în mare grabă casa părintească de la Kullen, spre a fugi cât mai departe de mânia cruntului rege Sven, urcând spre miazănoapte, ajunsese în ţinutul de la margine cu nevasta şi cu maică-sa, cu slugile şi preotul cel mărunţel, cu caii, vitele şi tot avutul mişcător pe care îl putuse pune pe samare. Casa de moştenire a Osei se numea Gröning; stătuse multă vreme pustie şi neîngrijită, cu pereţii năruiţi şi brazdele de pe acoperiş mâncate şi năpădite de buruieni; iar un argat becisnic cu baba lui şi un cârd de gâşte slabe fuseseră toată suflarea ce se putea vedea în acel loc. Orm avusese puţină bucurie la priveliştea aceea, socotind că nu era o casă potrivită pentru un bărbat ca el şi pentru fiica regelui

Harald; iar Osa alergase de colo-colo prin toate colţurile bocind, rostind numele lui Dumnezeu în fața acelei sărăcii şi ocărând cu vorbe grele pe cei doi bătrâni; căci ea nu mai văzuse casa din tinereţe, de pe vremea când tatăl ei trăia acolo în belşug, mai înainte ca acesta şi amândoi feciorii lui să fie răpuşi într-o luptă .

Dar Ylva socotise că era un loc frumos şi că acolo se aflau departe de regele Sven şi de ceata lui.

— Şi mai nădăjduiesc, le spuse ea, c-o să mă simt aici în largul meu dacă tu, Orm, o să te dovedeşti la fel de îndemânatic şi la clăditul casei, precum te-ai dovedit în luptă şi pe mare.

Întâia iarnă o duseră în sărăcie, cu hrană cam puţină şi pentru oameni şi pentru animale şi cu vecini fără bunăvoinţă prin împrejurimi. Silit de lipsuri, Orm trimise câţiva argaţi la un ţăran bogat, Gudmund din Uvaberg, numit şi Gudmund-Urlătorul şi cunoscut atât pentru curajul lui cât şi pentru marea lui avere, pentru a cumpăra nutreţ şi orz; iar oamenii se întoarseră cu răspuns scurt şi mâna goală, fiindcă un nou venit şi despre care se lăţise vorba că se închină lui Cristos, nu prea părea luat în seamă de un bărbat ca Gudmund. Dar Orm încalecă şi, împreună cu Rapp Chiorul şi alţi trei oameni de nădejde, porni el însuşi către Uvaberg, unde ajunse în revărsatul zorilor. Intră în casă fără multă vorbă, îl ridică din aşternut pe Gudmund, îl scoase afară şi-l ţinu spânzurat de un picior cu capul în fântâna din ogradă, în vreme ce Rapp Chiorul şi ceilalţi se rezemau cu spatele în uşă pentru a nu fi tulburaţi de cei rămaşi în casă; iar după ce Orm şi Gudmund stătură puţintel de vorbă la fântână, târgul fu încheiat la un preţ omenesc şi pentru fân şi pentru orz; Orm îl întoarse iarăşi aşa cum trebuia şi-l puse jos fără să fie după aceea vreo încăierare. Furia Urlătorului nu era însă cu mult mai mare decât respectul ce-l simţea acum faţă de Orm şi tot atât de mare era uimirea lui că îl lăsase teafăr şi în viaţă.

— Căci trebuie săştii, îi spuse el, căsunt un om primej-dios, chiar dacă mi-ai fost naşul în putere, aşa că s-ar putea

ca să mai treacă vreme până să bagi de seamă asta. Şi nu sunt mulţi cei care m-au lăsat în viaţă atunci când au făcut cu mine ce-ai făcut tu acum. Şi nu ştiu bine dacă eu însumi cutezam aşa ceva în locul tău. Se poate însă întâmplă să nu fii tot atât de înţelept pe cât eşti de puternic.

— Am învăţat mai multe decât tine, răspunse Orm; căci eu măînchin acuma lui Cristos şi-i cunosc bine legea. Şi el vrea ca tot omul să se apropie cu vorbe bune şi blândeţe de vecinul său, chiar când vecinul său îi e vrăjmaş. De aceea, ar trebui să-i mulţumeşti, dacă poţi înţelege asta, fiindcă fântâna ta pare să fie cam adâncă. Dar, dacă după întâmplarea asta, mai ai de gând să-mi fii duşman, atuncea o să ştiu şi eu ce-am de făcut; şi o să vezi tu singur cum o să se termine vrajba; fiindcă am întâlnit duşmani mult mai înverşunaţi ca tine fără să fiu eu ăla care a păgubit mai mult.

Gudmund îi spuse că avea să se râdă mult de el după tocmeala aia, ştirbindu-i-se astfel faima de care se bucura printre vecini; afară de asta, îşi întinsese rău piciorul cât spânzurase cu capul în fântână şi, pe deasupra, mai află atunci că unul din argaţii săi, care venise în fugă cu o sabie pe când Orm îl scotea afară în ogradă, zăcea cu umărul zdrobit demuchea securii lui Rapp Chiorul. Acum voia să ştie ce-ar putea spune Orm şi Cristos despre toate astea şi dacă nişte pagube atât de mari ar putea trece drept un fleac.

Orm chibzui câteva clipe şi îi răspunse că omul care se alesese cu umărul zdrobit era el însuşi vinovat, aşa că pentru vătămarea lui n-avea de gând să dea nimic.

— Fiindcă, în neghiobia lui, mai spuse el, cred c-a avut mare noroc că Rapp e tot atât de bun creştin cum suntşi eu, altfel n-ar mai fi fost nevoie ca muieretul să se îngrijească acum de el; şi cu aceasta poate să fie mulţumit. Dar, pentru celelalte, cred c-ar fi drept să-ţi dau despăgubirea cuvenită. De aceea, eu aş zice sa mă însoţeşti la un om sfânt care acuma stă în casa mea. E cel mai bun printre tămăduitori şi o să-ţi lecuiască repede beteşugul; şi e atât de sfânt, încât

piciorul tău întins va fi mai zdravăn decât celălalt după aceea. Iar asta o să-ţi facă cea mai mare cinste şi faima ta o să sporească şi mai mult fiind tămăduit de un om sfânt care vreme îndelungată l-a îngrijit pe regele Harald de toate beteşugurile şi a făcut cu ele lucruri de minune.

Despre aceasta mai vorbiră un răstimp şi până la sfârşit Gudmund îl însoţi pe Orm acasă. Părintele Willibald întinse o alifie binecuvântată pe piciorul cel scrântit şi îl înfăşură strâns cu o legătură, în timp ce Gudmund îl întreba într-una despre regele Harald; însă când preotul vru să stea de vorbă cu el despre Cristos şi despre foloasele botezului, el începu să se frământe şi strigă tare că nu voia s-audă nici o vorbă despre toate astea. Căci, a cădea în mrejele creştinilor, spunea el, era mai ruşinos şi încă mai de râs decât a fi ţinut de un picior cu capul în fântână; şi era tare rău, socotea el, că nişte oameni în toată firea puteau să-l creadă chiar aşa nerod, încât să poată fi ademenit cu astfel de copilării.

Iar când se despărţi de Orm, după ce-şi numărase banii pentru cele ce-i vânduse, îi spuse:

— Nici o încăierare sângeroasă nu va avea loc între noi; dar, într-o bună zi, când o să vină apăşi la moara mea, aşa ca să pot să-ţi plătesc pentru ruşinea pe care mi-ai făcut-o, să fii încredinţat că n-o să scap prilejul. Poate c-o să mai treacă vreme până atunci,, însă eu sunt un om cu bună ţinere de minte.

Orm se uită la el prelung, apoi zâmbi din colţul gurii.

— Ştiu că eşti om primejdios, răspunse el, fiindcă singur ai spus-o; îmi vine totuşi greu să cred că nu voi mai putea dormi din pricina făgăduielii tale. Dar trebuie să ştii că, dacă-mi faci vreun pocinog, o să fii botezat cu zarvă şi alai, fie că o să fiu silit să te ţin zdravăn de urechi, fie c-o să te spânzur iarăşi de picioare.

Părintele Willibald se tânguia fiindcă dăduse greş cu convertirea lui Gudmund şi se credea de prea puţin folos la răspândirea sfintei evanghelii; dar Ylva îl încurajă spunându-i că avea să-i fie mai uşor atunci când Orm avea

să-şi facă şi biserica, aşa precum făgăduise, dar mai întâi era nevoie să fie ridicată casa; şi, cu aceasta, n-avea de gând să mai tărăgăneze. În scurtă vreme începu cu multă tragere de inimă lucrarea, punându-şi oamenii sa taie pomi şi să târască în ograda trunchiurile curăţate, pe care le cioplea el însuşi cu securea; îşi alegea lemnul cu grijă şi nu voia să aibă decât buşteni fără cusur; căci casa, spunea el, trebuia să fie trainică şi arătoasă, nu o colibă de pădure ca la sărmani. Casa cea veche se afla pe un tăpşan într-un cot larg al râului, apărată din trei părţi şi ridicată pe pământ tare şi sănătos pe care nu se revărsase niciodată apa. Era loc berechet pentru tot ce voia el să clădească; iar ceea ce făcea i se părea atât de bun, încât cu cât făcea mai mult, cu atât mai mult voia să facă. Îşi clădi casa cu vatră zidită şi cu închizătoare pentru horn, întocmai cum văzuse el odinioară la curtea regelui Harald şi cu acoperişul întărit cu beldii curăţate de frasin tânăr, învelite cu scoarţă de mesteacăn, iar peste scoarţă potrivi cele mai trainice brazde de iarbă. După aceea ridică povarna, grajdul pentru vite şi hambarul, toate încăpătoare şi vrednice de-a fi văzute pe meleagurile acelea; iar după asta socoti că tot ce era mai de trebuinţă fusese isprăvit şi că acum putea să-şi faca şi biserica.

În primăvara aceea i se împlini şi Ylvei sorocul ca să nască şi atât Osa cât şi părintele Willibald stăteau mereu pe lângă ea; aveau destul de lucru şi, în zorul lor, se împiedicau tot timpul unul de celălalt. Ylva se chinuia din greu, ţipa tare şi mult şi-şi blestema într-una zilele spunând că mai degrabă ar vrea să fie o călugăriţă decât lehuză; dar părintele Willibald îşi puse crucifixul pe pântecele ei şi o blagoslovi în limba preoţească şi până la urmă totul merse bine, iar ea scăpă din chinurile facerii cu gemeni. Erau două fetiţe şi atât Osa cât şi Ylva se cam neliniştiră la început; însă când nou-născutele îi fură înfăţişate şi lui Orm şi puse pe genunchii lui, el nu găsi nimic de zis. Toţi socoteau că amândouă dădeau din mâini şi din picioare şi ţipau la fel de bine ca băieţii; şi de îndată ce Ylva se obişnui cu ele, îşi căpătă din nou curajul şi voia bună şi îi făgădui lui Orm că

data următoare avea să-i nască doi băieţi. Când, după scurta vreme, se văzu că amândouă aveau să fie cu păr roşcat, Orm socoti că era un semn rău pentru sărmanele făpturi; căci, dacă moşteneau culoarea lui la păr, poate aveau să-i semene şi-n rest şi ăsta nu era un lucru pe care să-l dorească fiicelor sale. Dar atât Osa cât şi Ylva îl poftiră să înceteze cu astfel de cobeli; căci n-avea să fie chiar atât de rău, iar părul roşu nu era deloc urât.

Când veni vorba ce nume să le dea, Orm hotărî ca pe una din ele s-o cheme Oddny, cum o chemase pe mama mamei sale şi, auzind aceasta, Osa se bucură.

— Iar pe cealaltă o s-o numim după vreuna din neamul tău, îi spuse Ylvei. Aşa că numele o să-l alegi tu singură.

— E greu ca o alegere să fie potrivităşi numele să poarte şi mult noroc, îi spuse Ylva. Maică-mea era o femeie adusă dintr-o altă ţară; a răposat când eu aveam doar şapte ani. O chema Ludmila şi era fiica unei căpetenii printre obotriţi; şi fusese răpită chiar în ziua nunţii ei; fiindcă aşa spun toţi războinicii care au fost prin părţile acelea, că lucrul cel mai bun din toate e să năvăleşti asupra obotriţilor şi-a altor venzi când petrec la nunţi mari şi sunt beţi turtă; atunci bărbaţii fac puţină treabă cu armele, iar cei lăsaţi să stea de strajă zac adormiţi de miedul lor cel tare, aşa încât se poate dobândi pradă bogată cu puţină trudă, atât scule de preţ cât şi femei mândre şi tinere. Nici o femeie, din câte am văzut, n-a fost mai chipeşă ca ea, iar taică-meu spunea întotdeauna că a fost o femeie cu noroc, cu toate c-a murit de tânără; căci vreme de trei ani el a ţinut-o în cea mai mare cinste printre toate; şi era mare lucru pentru o femeie din neamul obotriţilor, spunea el, s-ajungă în patul reginei danezilor şi să-i nască o fetiţă. Se goate însă întâmpla ca ea însăşi să fi gândit cu totul altfel. Căci, când era moartă, am auzit pe slujnice vorbind în şoaptă între ele că încercase să se spânzure chiar în ziua sosirii ei la noi; şi ele mai credeau că sila ei de viaţă era numai din pricină că îşi văzuse mirele ucis când ea fusese prinsă şi dusă spre corabie. Îmi era tare dragă, dar mă cam

îndoiesc că ar putea să fie cu noroc numind copila ca pe ea.

Osa zicea că nici nu se puteau gândi la asta, fiindcă nici o nenorocire nu era mai mare pentru o fată decât să fie răpită de războinici; şi, dacă i s-ar da copilei acel nume, s-ar putea lesne să-i urmeze şi destinul.

Orm spunea însă că nu era aşa uşor să judeci bine în astfel de lucruri.

— Chiar eu am fost răpit odată de războinici, spuse el şi astăzi nu mai socotesc aceasta drept nenorocire; căci, dacă nu s-ar fi întâmplat aşa, n-aş fi ajuns vreodată omul care sunt acum şi n-aş fi dobândit nicicând nici spada, nici lanţul cel de aur şi-n vecii vecilor n-aş fi avut-o pe Ylva. Dacă Ludmila n-ar fi fost răpită, regele Harald n-ar fi avut-o pe fiică-sa, care acum se află printre noi.

Le venea greu să se-nţeleagă în privinţa asta; şi, deşi Ylva tare-ar mai fi vrut ca numele frumoasei şi bunei sale mame să trăiască mai departe, nu voia totuşi să hărăzească uneia din fiice trista soartă de a fi răpită de barbarii din Smoland sau de alţi sălbatici. Dar când părintele Willibald intră la ei, pe când stăteau la sfat, le spuse îndată că Ludmila era un nume bun şi norocos, pe care îl purtase o prinţesă sfântă din ţara Moraviei pe vremea bătrânului împărat Otto. Aşa că numele rămase tot Ludmila; şi toţi ai casei îi preziseră o soartă bună şi deosebită aceleia care fusese botezată atât de neobişnuit luând un nume ce nu se auzise până atuncea prin locurile acelea.

Când cele două gemene prinseră destulă vlagă ca să îndure apa rece, fură botezate ţipând ca nişte demoni de părintele Willibald; creşteau văzând cu ochii şi erau rumene şi sănătoase şi în puţină vreme începură să se joace rostogolindu-se pe jos şi zbenguindu-se cu câinii mari pe care Orm îi adusese cu sine din Irlanda, ori se trăgeau vârtos de păr pentru păpuşi sau micile sălbătăciuni pe care Rapp şi părintele Willibald le tot ciopleau spre desfătarea lor. Osa le iubea cel mai mult şi se purta cu ele cu mai multă răbdare decât oricare dintre cei ai casei; însă lui Orm

şi Ylvei le era uneori destul de greu să spună care dintre ele se arăta să fie mai colţoasă şi mai dârză. Cu timpul, Ludmila trebui adesea să audă că purta numele unei sfinte, fără să se prea vadă însă că i-ar fi păsat cine ştie ce de asta. Se împăcau bine una cu alta, cu toate că deseori se târâiau de păr, iar când una dintre ele trebuia să guste din nuia, cealaltă rămânea alături şi ţipa la fel de tare.

În anul următor, spre începutul verii, Orm termină cu bine şi biserica făgăduită. O aşezase la adăpostul celorlalte acareturi, în capătul tăpşanului şi o făcuse atât de mare, încât în ea ar fi putut şedea pe bănci şaizeci de oameni, cu toate că nimeni nu pricepea de unde ar fi putut veni atâta lume. După aceea ridică şi valul de pământ cu o întăritură de buşteni pe două rânduri de-a curmezişul întregului tăpşan şi cu o poartă ferecată la mijloc; căci cu cât se scurgea vremea şi termina mai multe de clădit, cu atât era mai grijuliu pentru a-şi apăra gospodăria şi, mai ales, voia să fie pregătit spre a întâmpina cum se cuvine atât pe hoţii din împrejurimi cât şi pe oamenii pe care regele Sven i-ar fi putut trimite într-acolo.

Când toate astea fură isprăvite, Ylva se bucură nespus şi le aduse şi celorlalţi o mare bucurie născând de data asta un fecior. Osa spunea că prin aceasta Orm primise răsplata Domnului pentru biserică, iar el spunea cu mulţumire că aşa părea să fie.

Nou-născutul era fără cusur la mădulare şi la trup şi cu o gură mare chiar de la început. Toţi socoteau că pruncul era cu adevărat vlăstar de căpetenie, căci se trăgea atât din neamul regelui Harald cât şi dintr-al lui Vidfamne. Când fu adus să-i fie arătat lui taică-său, Orm puse mâna pe Blåtunga din colţar, o trase repede din teacă şi presără făină şi puţină sare pe tăişul ei. După aceea, Osa aplecă pruncul spre spadă, până ce limba şi buzele micuţului atinseră ofranda. Părintele Willibald se uita la ei cu o mutră încruntată, făcu în grabă semnul crucii deasupra noului-născut şi spuse aspru că acel obicei păgân şi mai ales c-o armă ucigaşă, era un lucru rău şi vrednic de mustrare, dar

vorbele lui de dojană nu găsiră nici un sprijin. Până şi Ylva, care zăcea trudită şi sleită de puteri, îi strigă cu aprindere că atunci greşea.

— Asta-i o datină pentru cei de neam ales, îi spuse ea şi dintr-aceasta izvorăşte cugetul de căpetenie, inima neînfricată, norocul cu armele şi chiar darul de a-şi ticlui bine vorbele. Şi altfel mi-ar părea mie Cristos, după atâtea câte mi-ai vorbit de el, dacă s-ar arăta pizmaş faţă de harurile astea la pruncul unor muritori.

— E o datină străveche, spuse Orm şi era multăînţelepciune în cele ce făceau bătrânii, cu toate că n-aveau habar de Dumnezeu şi de Cristos. Eu însumi am fost pus să ling tăişul spadei la prânzul meu dintâi, iar fiul meu, nepotul regelui Harald, nu trebuie s-o ducă mai rău ca mine.

Şi se făcu întocmai după datină, cu toate că părintele Willibald dădea din cap nemulţumit bodogănind doar pentru sine despre puterea şi îndrăzneala diavolului în acea ţară plină de eresuri.

II

Despre pregătirile pentru botezul nepotului regelui Harald

Orm se simţea acuma mai voios ca oricând, căci toate îi mergeau pe roate, după pofta inimii. Ţarinile lui dădeau roade bogate; vitele lui se îngrăşau; hambarul şi coşarele i se umpleau; i se născuse un fecior şi putea nădăjdui mai mulţi, iar Ylva şi copiii o duceau bine şi erau sănătoşi cu toţii. Îşi învăţa argaţii să se scuture de lene dându-le chiar el pildă de cum mijea de ziuă; iar Osa ţinea veşnic un ochi neadormit asupra slujnicelor la putineie şi la argele; Rapp era iscusit şi ca dulgher şi ca fierar precum şi la întinsul laţurilor pentru păsări şi sălbătăciuni; şi peste tot acest belşug, părintele Willibald făcea să se pogoare în fiecare seară binecuvântarea Domnului. Singurul neajuns de care Orm putea să se mai plângă era acela că trăia departe de mare; căci unui om umblat ca el putea să i se pară uneori pustiu, spunea din când în când, având în jurul sau doar freamătul pădurii, fără să mai audă murmurul mării vara, fără să simtă adierea ei sărată mângâindu-l pe obraji.

Uneori însă i se mai întâmplă să fie tulburat de vise rele. Atunci era atât de zbuciumat în somn, că Ylva îl trezea ghiontindu-l ca să afle dacă visa urât sau dacă altceva se petrecea cu el. După ce se trezea şi mai prindea curaj cu o cană de bere, Ylva putea să afle că el se întorcea în somn sclav pe corabia maură vâslind din greu, cu lovituri de bici şi gemete în jurul lui şi cu spinări însângerate încovoindu-se deasupra vâslelor; iar ziua ce urma după astfel de vise rele, se îndeletnicea cu treburi de dulgher ţinând pe lângă el pe

Rapp (care dormea ca pruncii şi nu visa nimic) tot depănându-şi amintirile din vremea aceea de restrişte.

Dar mai rău era cu nişte vise hâde cu regele Sven pe care le visase în câteva rânduri. Fiindcă acum corabia maură nu mai era decât o amintire, pe când cu regele Sven şi răzbunarea lui era cu totul altceva, iar visele cu el puteau prea bine să-i prevestească nenorocirea ce avea să vină. De aceea, ori de câte ori avea astfel de vise, era cuprins de-o mare tulburare; îi povestea totul cu de-amănuntul Osei şi părintelui Willibald şi le cerea cu stăruinţă ajutorul să-şi tălmăcească visul. Într-o noapte îl visă pe regele Sven râzând răutăcios la prova unei corăbii uriaşe ce se apropia mereu, în timp ce el, doar cu câţiva oameni la vâsle, încerca zadarnic să fugă din calea lui. Iar altă dată zăcuse undeva în întuneric, neputincios şi istovit şi auzise bine strigătele Ylvei când era răpită; după aceea îl văzuse pe regele Sven venind spre el ca într-o volbură de foc, cu Blåtunga în mână şi la acea vedenie se deşteptase.

Osa şi părintele Willibald credeau că visele astea cumplite puteau să aibă ceva de prevestit, iar Osa izbucni în plâns aflând despre acesta de pe urmă. Dar, după ce mai chibzui puţin, se linişti.

— Se poate să fi moştenit chiar de la mine harul viselor care se împlinesc, îi spuse într-o zi lui Orm; şi nu cred că ar fi un har de care să nu se ţină seama; căci eu, din harul ăsta, n-am avut niciodată vreun folos, ci numai mai mult chin şi spaimă decât ceilalţi. Mă linişteşte doar un lucru, anume că eu însumi n-am avut până astăzi nici o prevestire care să poată să fie tălmăcită ca un semn de nenorocire pentru noi. Fiindcă nenorocirea ta ar fi cu adevărat şi a mea; iar dacă te-ar ameninţa ceva pe tine şi pe ai tăi, atuncea negreşit aş fi aflat de mult în somnul meu.

— Credinţa mea, spunea părintele Willibald, e că regele Sven are destul de lucru cu altele acum şi prea puţină vreme ca să umble după tine pe meleagurile astea şi-ar trebui săţiişi seama că eu suntomul cu care are mai multe răfuieli; căci mâna mea cea slabănoagă l-a lovit cu piatra

aruncată, întocmai ca atunci când David, omul lui Dumnezeu, l-a doborât pe uriaşul şi păgânul Goliat; şi totuşi, eu n-am visat nimic. Dar e adevarat că drumurile răutăţii sunt lungi şi-ntortocheate şi lucrul cel mai bun e să fii veşnic pregătit.

În privinţa asta, Orm gândea la fel; se îngriji să-şi facă întăritura de pe val tare şi ţepoasă, iar poarta mare zăvorâtă pe dinăuntru cu drugi groşi, pentru ca astfel să poată dormi liniştit. Şi-n scurtă vreme nu se mai gândi la visele acelea hâde, ci mai mult la petrecerea cea mare de botez pe care-o plănuise pentru feciorul său.

Ca să-i găsească un nume noului-născut fu lucru cât se poate de uşor, nu trebui să-şi bată capul: feciorul trebuia să se numească Harald.

— Fiindcă, în felul ăsta, spunea el, s-ar putea întâmplă să-i hărăzesc o soartă mai deosebită. Căci puţini oameni au avut noroc atât de mare ca regele Harald sau dobândit-au faimă mai presus decât a lui. Şi printre toţi mai-marii ce i-am întâlnit în lume nu cunosc decât pe unul singur şi acela a fost Almansur din Andaluzia care era la fel de înţelept. De aceea, cred c-ar fi nedrept pentru feciorul meu dacă nu l-aş învrednici cu numele pe care l-a purtat chiar tatăl mamei lui.

— Nu e decât un lucru ce măîngrijorează dacă-l numeşti aşa, îi spuse Ylva: anume că ar putea să fie mereu în căutare de femei, ca bietul taică-meu, care cât a trăit nu a putut avea destule. Şi lăcomia asta se potriveşte unui rege, dar anevoie unor oameni din popor.

— O să se facă voinic şi chipeş, spuse Osa şi asta mi se pare că se poate de pe acum băga de seamă. Şi dacă, pe lângă darurile astea, o să mai aibăşi o fire veselă, atuncea nu mai e nevoie de nici un nume sunător de rege pentru ca mândrele femei să fie lesne prinse în mreajă. Aşa s-a întâmplat şi cu feciorul meu, cu Ore, care a dat peste năpastă din pricina lor; lui nu i se puteau împotrivi femeile când le privea în ochi şi le prindea de coade; şi asta am aflat-o chiar din gura lor. El avea nişte ochi care zâmbeau

mereu şăgalnic, o fire blândă şi senină şi era cel mai bun dintre feciorii mei, după Orm; şi să dea Domnul, Ylva, ca tu să n-ai vreodată atâta jale-n suflet şi să n-ajungi să suferi cât am suferit eu când Ore a dat peste năpastă din pricina femeilor şi-a trebuit să fugă de pe meleagurile noastre tocmai la Miklagård, de unde nu s-a mai întors.

— Asta doresc şi eu, îi spuse Ylva, cu toate astea e adevărat, când stau să mă gândesc mai bine, că mai degrabă aş vrea ca fiul meu să aibă multă trecere printre femei, când o să vină vremea, decât să stea deoparte ca un bleg fără să îndrăznească să se apropie de ele.

— Cât despre asta, poţi să nu duci nici o grijă, spuse Orm, fiindcă bărbaţi sfioşi n-ai să găseşti printre înaintaşii lui.

Pentru botezul pruncului începuse într-acestea să se pregătească un ospăţ de zile mari, la care aveau să fie poftiţi toţi oamenii de seamă de prin împrejurimi. Orm ţinea mult să nu se facă vreo economie, nici la cuptor, nici la povarnă sau la tăiere; căci pădurenii trebuiau să se înfrupte din ospeţia unei căpetenii trei zile încheiate, spunea el. Biserica avea să fie sală de ospăţ, fiindcă acolo era loc berechet; iar în a treia zi, când toţi aveau să fie veseli de mâncare bună şi bere tare din belşug, părintele Willibald urma să ţină o predică aleasă şi-atuncea poate mulţi dintre meseni aveau să se boteze.

La început părintele Willibald nici nu voia s-audă ca o petrecere cu păgâni zurbagii să aibă loc în noua lui biserică, în care terminase de curând altarul şi aşezase un crucifix frumos; dar o lăsă mai moale la gândul că poate multe suflete ar fi în felul ăsta câştigate pentru credinţa cea adevărată. Ylva era neliniştită pentru două lucruri; întâi, voia ca berea să nu fie prea tare, fiindcă aveau să aibă nişte barbari ca oaspeţi şi la ospăţ aveau să chefuiască atât bărbaţii cât şi femeile; al doilea, nu ştia ce să facă cu colanul ei de aur: să-l poarte, să nu-l poarte.

— Fiindcă, ultima dată când a fost scos la un ospăţ, s-au tras afară spadele; şi cred că prin aceste locuri setea de aur

e încă mai mare decât la Jellinge.

— Eu cred că trebuie să-l porţi, fi spuse Orm, fiindcă vreau să se vadă că tu eşti mai ceva decât alte femei; şi prea puţină bucurie o să ai de la podoabă dacă ea trebuie să stea mereu la întuneric într-un fund de sipet.

Acuma toţi aveau câte ceva de lucru pentru pregătirea marelui ospăţ. Se făcu bere multă, cuptoare mari de pâine şi în fiece zi Orm se ducea să cerceteze vitele pentru tăiere şi poruncea să le îngraşe mai de zor.

Într-o zi, un om cu două slăbături de cai ieşi din codru dinspre miazăzi şi se apropie călare până la gospodărie; fu primit bine şi poftit să intre. Îl chema Ole, era bătrân şi de multă vreme umbla de la o curte la alta prin ţinuturile megieşe făcând negoţ cu piei şi sare; de aceea i se mai zicea Ole Sărarul şi era cunoscut aproape peste tot. Nimeni nu-l tulbura, deşi umbla întotdeauna singur, fiindcă era ciudat din fire şi socotit puţin ţicnit; însă se pricepea bine la piei şi nu era deloc uşor să-l tragi pe sfoară şi era veşnic primit bine de cei care aveau destulă stare ca să plătească o marfă atât de scumpă. Zăvozii mari din curte prinseră să latre, dar el nu prea se sinchisi de ei şi nici caii lui bătrâni; dar, când ajunse la uşa casei, rămase locului şi nu vru să treacă pragul mai înainte de a afla că preotul nu se afla acolo, căci îi era frică de el.

— Preotul nostru nu muşcă, mârâi Osa supăratăîn vreme ce-i punea ea însăşi dinainte un blid cu de-ale gurii. Dar astăzi a plecat cu Rapp să prindă peşte, aşa că o să fii scutit să dai ochii cu el. Numai unui becisnic, cum eşti tu, poate să-i fie frică de un slujitor al Domnului. Dar fii binevenit în casa noastră, şezi colea şi îmbucă, moşneag nerod; e drept că vii taman la ţanc cu sarea ta. Fiindcă pe-a noastră tocmai am isprăvit-o şi nu puţină o să se mănânce la ospăţul nostru, dacă toate o să se facă musai cum vrea Orm. Fiindcă el ţine ca fiecare oaspe să poată lua cu trei degete o grămăjoară de sare zdrobită spre a întinge în ea şi carnea şi cârnaţii şi să primească sare deajuns şi la orzul fiert, cu toate că mulţi vor spune că asta înseamnă risipă

până şi la aceia care au starea noastră şi că untul şi mierea ar fi prea deajuns chiar la ospăţul cel mai mare.

Moşneagul şedea pe bancă şi mânca lapte prins în care muiase frânturi de pâine; la vorbele Osei clătină din cap.

— Sarea e lucrul cel mai bun, îi spuse el. Şi omul trebuie să mănânce sare cât poate; ea îi dă sănătate, putere şi viaţă lungă. Goneşte boala din trup şi primeneşte sângele. La toţi le place sarea. Ia uită-te !

Cele două gemene se opriseră lângă masă ţinându-se de mână şi se uitau la el mirate. Ole scoase de la chimir două bucăţele de sare, le puse uşurel în palmă, şi le întinse spre copile gungurind prietenos. Ele veniră mai aproape şovăind, dar până la urmă apucară bucăţelele şi începură îndată să le lingă.

— Ia uită-te, spuse moşneagul bucuros. Aşa e ! Nimeni nu zice nu la sare.

Dar, după ce sfârşi de îmbucat şi căpătă ceva şi de băut, după ce fu deşertat de noutăţi şi Ylva trebuia să încheie târgul cu el, aflară toţi miraţi că nu mai avea sare în desagă; nici un dram din cea albă, care era numită sare împărăteasca şi din care voia Orm să aibă la ospăţul său şi doar foarte puţină din cea zisă pământie.

Osa îi arătă cu ciudă pumnul:

— Asta puteai să ne-o fi spus de la început; şi ţi-aş fi făcut o primire şi mai bună ! Dar e aşa precum am spus întotdeauna: moşnegii, spiriduşii şi taurii batrâni - ce scoţi din ce-ai băgat în ei ?

Dar Ole era acum sătul şi mulţumit şi spuse că era o mângâiere pentru toate.

— Fiindcă mai mulţi neguţători se află acum pe drum şi vin încoace, spuse el. Ieri am trecut pe lângă ei, pe când făceau popas la Gökliden[33], de toţi vreo unsprezece oameni, un băietan şi paisprezece cai. Aveau piroane, pânzăşi destulă sare; urcaseră la deal prin Långa Stockar[34], spuneau ei, şi-aveau de gând să meargă mai departe, spre

33Valea cucului
34 Buşteni

Smoland. Nu-i cunoşteam şi totuşi, uneori, credeam că îi cunosc pe toţi care colindă pe meleagurile astea; am început însă să-mbătrânesc şi vin într-una oameni noi. Pot însă să vă spun că vin încoace; căci starostele lor m-a întrebat de tine, Orm.

Orm îi trăsese după masă în cămara lui un puişor de somn şi-acum ieşise la ceilalţi ca să audă ce mai zicea bătrânul.

— A întrebat de mine ? spuse Orm. Şi cine era ăla ?

— Zicea că-l cheamă Ostern Ore şi că e de prin părţile codrenilor finezi, dar în ţinuturile astea nu mai fusese nici-odatăînainte. Umblase multă vreme prin străinătăţi, pe mare şi-acuma îşi băgase tot câştigul în cărăuşia aia, spre a se întoarce acasă cu dobândă.

— De ce te-a întrebat de mine ?îl iscodi iar Orm.

— Zicea că auzise că eşti un om bogat, cu vază, unul dintre aceia la care neguţătorii trag bucuroşi. Zicea că printre mărfuri mai avea şi câteva podoabe de argint şi, tot aşa, săgeţi călite precum şi corzi de arc.

— Numai de mine a întrebat ? stărui Orm.

— Nu, Östen mai voia să afle care erau ceilalţi oameni mai de frunte care nu cumpărau cu ţârâita, cu tocmeală lungăşi văicăreli. Dar cel mai mult s-a vorbit despre tine, căci auzise că tu erai cel mai bogat.

O vreme Orm rămase dus pe gânduri părând că chibzuia. Apoi îl întrebă din nou:

— Zici că erau unsprezece ?

— Şi-un băietan, un prichindel. Căci e nevoie de oameni de nădejde ca să aperi de tâlhari o aşa încărcătură, iar pe băiat îl ţin pe lângă ei ca ajutor.

— Se poate, spuse Orm, e bine însă să fii vestit din vreme când vin străini atât de mulţi.

— Eu n-am băgat de seamă nimic pieziş la el, mai spuse Ole; se poate însă să fie un bărbat care nu ştie ce e frica, fiindcă i-am spus că ai la curtea ta un preot şi nici nu i-a păsat de asta.

Toţi cei din casă izbucniră în râs când auziră ce spunea.

— De ce te temi de preoţi ?îl întrebă Orm cu mirare.

Dar la întrebarea asta bătrânul nu ştia ce să răspundă; dădu numai din cap cu şiretenie şi mormăi cu glas scăzut că nu era aşa nerod ca să nu ştie că acel soi de oameni, preoţii, erau mai de temut şi mai primejdioşi ca vrăjitorii. Şi, cu aceasta, îşi legă desaga şi se grăbi să plece mai departe.

— De azi în şapte săptămâni avem ospăţul, îi spuse Orm pe când ieşea călare din ogradă. Şi, dacă o să fii pe-aproape, să ştii că eşti binevenit; fiindcă se poate întâmplă ca azi să-mi fi făcut o slujbă bună.

III

Despre străinii cu încărcătura lor de sare şi cum regele Sven a dat greş cu o căpăţână.

A doua zi, spre seară, neguţătorii cei străini ajunseră la Gröning. Cerul se închisese şi începuse ploaia, iar oamenii şi caii se opriră la oarecare depărtare de gospodărie; unul dintre străini se-apropie de poartă întrebând de Orm şi cerând găzduire pentru noapte. Câinii lătraseră din vreme, iar Orm stătea în faţa porţii cu Rapp, preotul şi cinci oameni dintr-ai casei, toţi bine înarmaţi, afară de părintele Willibald care n-avea cu el decât şiragul de mătănii. Străinul care se apropiase era un om înalt şi slab, înfăşurat într-o mantie largă. Îşi şterse ploaia din sprâncene cu dosul palmei şi rosti:

— Asta-i o ploaie tare păcătoasă pentru neguţători, căci nici învelitorile şi nici sacii de piele nu-i pot face faţă; iar eu am sare şi pânzeturi care nu rabdă umezeala. De aceea, cu toate că-s străin prin locurile astea, te rog pe tine, Orm, de adăpost ferit de ploaie pentru mărfuri şi un acoperiş deasupra capului pentru mine şi însoţitorii mei. Şi cel ce-ţi cere asta nu e un coate-goale. Căci eu suntÖsten al lui Ugge, din Örestad în Finnveden, vlăstar din neamul vestitului Långe Grim, iar fratele mamei mele a fost Styr cel Înţelept, de care toată lumea a auzit vorbindu-se.

Orm se uita la el cu luare-aminte în vreme ce vorbea.

— Ai mulţi însoţitori, îi spuse scurt.

— Şi totuşi, uneori mi s-a părut că-s prea puţini, răspunse Östen, fiindcă eu car cu mine mărfuri multe şi de preţ, iar locurile astea mărginaşe nu sunt cele mai sigure pentru neguţători. Până aicea însă totul mi-a mers bine şi tot aşa să fie şi de-aici încolo ! Şi s-ar putea să am în legături câte ceva ce tu şi mai ales nevastă-ta o să fiţi bucuroşi să cumpăraţi.

— Eşti botezat ?îl întrebă părintele Willibald.

— Nu, nu, răspunse Östen la iuţeală; nici eu, nici vreunul dintre cei ce mă însoţesc. Suntem cu toţii oameni cumsecade şi cinstiţi.

— Vorbeşti şi tu aşa precum te taie capul, îi spuse aspru Orm. Aici suntem cu toţii botezaţi, iar cel ce te-a întrebat e preot şi slujeşte lui Cristos.

— Un negustor străin nu poate să le ştie chiar pe toate, răspunse Östen cu fereală, acuma însă îmi aduc aminte că un drumeţ mi-a spus în cale că în gospodăria ta se află şi un preot. Lucrul acesta îl uitasem, căci mi-a vorbit mai mult de tine, Orm, de ospeţia ta şi despre faima ta cea mare.

Ploaia începuse să se înteţească, iar din depărtări se auzeau tunete. Şi Östen se uită spre caii încărcaţi cu poveri grele şi se uită spre cer îngrijorat. Oamenii lui stăteau tăcuţi pe lângă cai cu spatele împotriva vântului şi mantiile suflecate peste cap, în timp ce ploaia plutea deasă ca un fum deasupra lor.

Rapp zâmbi hâtru din colţul gurii.

— Cred că pe-o vreme cum e asta am putea lua sare pe un preţ mai scăzut, îşi dădu el cu părerea.

Dar Orm îi curmă vorba şi-i spuse iar lui Östen:

— Neamul tău poate fi bun, smolandezule şi nu vreau să cred despre tine nimic rău; dar unsprezece oameni străini şi înarmaţi ca oaspeţi peste noapte în curtea mea îmi par cam mulţi, cu toate că nu-mi place să mă arăt zgârie-brânză când sunt gazdă. Şi nu cred că poţi să te plângi de mine dacă-ţi spun asta verde. Acum însă poţi să alegi tu însuţi

una din două: sau să porneşti cu marfa mai departe şi să-ţi găseşti adăpost unde-i putea, sau să fii găzduit în casa mea de îmbăiat cu toţi oamenii tăi şi marfa, însă lăsându-mi mie toate armele, aicea lângă poartă.

— Ce-mi ceri e lucru greu, răspunse Östen, căci, prin aceasta, eu şi bogăţia mea suntem îndată la cheremul tău şi aşa ceva nu face nimeni cu dragă inimă. Însă tu pari să fii prea mândru şi de un neam prea bun, ca să mă pot gândi la vreo capcană şi acum sunt într-o stare că nu-mi dă mâna chiar aşa de lesne să aleg şi altceva. De aceea, fie cum vrei tu.

Acestea zise, îşi descinse sabia şi o lăsă deoparte strigându-le totodată oamenilor săi să se grăbească să intre la fereală cu încărcătura. Atuncea se îngrămădiră toţi la poartă, dar trebuiră toţi să-şi lase armele mai înainte de-a intra în curte. Caii fură despovăraţi în grabă şi priponiţi pe pajiştea de lângă râu, fiindcă acolo nu era nici o primejdie din partea lupilor în acea parte a anului.

După ce totul fu pus în rânduială, Orm îi pofti la masă pe străini şi porunci să se aducă bere. Apoi se târgui cu Östen şi pentru sare, şi pentru ţesături şi îl găsi neguţător vrednic de toată cinstea, ce nu cerea pentru mărfurile sale mai mult decât orice om cu scaun la cap putea să socotească drept şi cuviincios. Băură aldămaşul în bună înţelegere, iar după aceea Östen şi ai săi spuseră că erau istoviţi după o zi întreagă de umblat; îi mulţumiră pentru ospeţie şi se duseră la locul unde trebuiau să doarmă.

Furtuna începu să se înteţească şi, după scurtă vreme, se auziră mugete şi bocăneli din ţarcul pentru noapte de lângă casă. Rapp şi văcarul ieşiră de îndată să vadă dacă nu cumva, în frământarea lor, vitele năvăliseră afară. Era întuneric beznă şi doar sclipirea trecătoare a vreunui fulger mai brăzda cerul în răstimpuri şi Rapp cu ajutorul său dădură ocol ţarcului şi îl găsiră în bună stare. Tocmai voiau să se întoarcă înspre casă când se auzi un glas plăpând şi subţirel din întuneric:

— Tu eşti, Röde Orm ?

— Nu tocmai, răspunse aspru Rapp, dar aproape. Ce vrei cu el ?

La scăpărarea unui fulger văzu că era băieţaşul pe care neguţătorul îl avea pe lângă sine.

— Vreau săştiu ce-mi dă pentru capul lui, urmă băiatul.

Rapp se plecă într-o clipită şi-l apucă de braţ.

— Ce fel de negustor mai eşti şi tu ?îl întrebă mirat.

— Dacă-i spun totul, poate c-o să-mi dea şi mie o răsplată, răspunse băieţaşul cu nerăbdare. Căci Östen i-a vândut capul regelui Sven şi acum a venit încoace ca să-l ia.

— Hai, spuse Rapp.

Se repeziră înăuntru. Orm se culcase îmbrăcat, din pricina vremii haine şi a străinilor pe care-i găzduise şi se trezi îndată la aflarea veştii. Dădu poruncă să nu se-aprindă nici o lumânare şi-şi puse la iuţeală zaua.

— Cum ? Am fost totuşi tras pe sfoară ? Am toate armele cu care au sosit aici !

— Au săbii şi securi ascunse în legăturile cu mărfuri, mărturisi băiatul. Ei spun că pentru capul tău vor căpăta răsplată bună. Dar eu n-o să primesc nimic şi m-au gonit afară, ca să văd de cai în ploaie, aşa că merită cu vârf şi îndesat să fie traşi pe sfoară în negustoria lor; eu nu sunt dintr-ai lor. Cred c-or să vină îndată.

Toţi oamenii lui Orm fură treziţi şi înarmaţi. Cu Orm şi Rapp erau nouă la număr, dar vreo doi-trei erau cam bătrâiori şi nu prea se putea trage mare nădejde de la ei în luptă.

— Cel mai bun lucru ar fi să le-o luăm noi înainte şi să ne furişăm acuma până la uşa lor. Şi, dacă totul merge bine, putem să-i facem carne afumatăînăuntru.

Rapp crăpă uşa cu multă grijă şi se uită afară.

— Avem noroc, le spuse el, începe să se-însenineze. În felul ăsta o să-i nimerim mai bine cu lăncile, dacă se vor gândi să iasăîn ogradă.

Într-adevăr, furtuna se mai domolise şi luna se ivea sclipind şovăitoare printre norii sfâşiaţi.

Ylva se deşteptase şi se afla în urma lor când ei ieşiră în ogradă.

— Bine-ar mai fi să treacăşi necazul ăsta, şopti ea.

— Curaj, îi spuse Orm şi încălzeşte bere până una-alta. Căci s-ar putea ca vreunuia să-i fie de mare trebuinţă când ne-om întoarce.

Păşind tiptil, porniră prin ogradă îndreptându-se spre feredeu pe lângă adăpostul pentru lemne ce se afla alături. Ajunseră până acolo, când uşa de la baie se crăpă încet; câţiva priviră cu luare-aminte afară şi se zăriră lucind arme. Atunci, din tabăra lui Orm, fură zvârlite lănci, dar se vedea încă nelămurit; îndată izbucniră strigăte de luptă şi se iscă înghesuială când străinii voiră să dea buzna pe uşă ca să iasă afară. Orm se plecă şi apucă butucul de tăiat lemne din faţa şoprului, îl ridică deasupra capului, cu toate că-i trosneau încheieturile, se repezi în faţă şi-l aruncă icnind înspre deschizătura uşii. Cei ce se aflau mai înainte apucară să se dea în lături, dar ceilalţi fură izbiţi în plin şi fură doborâţi claie peste grămadă înăuntru.

— Butucul face treabă bună, spuse Rapp.

Străinii erau oameni neînfricaţi, cu toate că lucrurile începuseră altfel decât se aşteptaseră; cei rămaşi în picioare dădură buzna deodată şi ieşiră în curte. Acolo începu o luptă aprigă şi în mare neorânduială; fiindcă atunci când luna intra în nori nu era prea uşor să faci deosebire între prieten şi duşman. Orm se luă la luptă cu doi inşi şi doborî repede pe unul dintre ei; dar celălalt, un om mărunt, dar lat în spete şi cu mădularele vânjoase, se năpusti asupra lui cu capul între umeri, ca un mistreţ, îl răsturnă pe spate şi îl înjunghie în coapsă cu un cuţit. Orm lăsă spada şi-l cuprinse cu braţul încordat în jurul gâtului, iar cu cealaltă mână ţinea cuţitul depărtat de sine şi strângea cât putea de tare; şi se rostogoliră astfel o bucată bună prin băltoacele de apă rămase de la ploaie, fiindcă potrivnicul avea gât scurt, era puternic ca un urs şi parcă era ajutat de diavoli. În cele de pe urmă se izbiră în peretele casei de îmbăiere; Orm găsi sprijin şi-şi întări strânsoarea, iar

străinul începu să horcăie; apoi se auzi ceva trosnindu-i surd în ceafă şi rămase nemişcat. Orm sări în picioare şi-şi ridică spada înciudat de tăietura de cuţit pe care-o căpătase; căci se putea mişca numai cu multă greutate şi auzea pe unii dintre ai săi strigând cu sufletul la gură după ajutor.

Dar deodată răsunară lătrături care acopereau aproape toată larma luptei; şi părintele Willibald, cu o lance în mână, venea în fugă de după colţul casei cu zăvozii cărora le dăduse drumul şi ieşiseră din cuşti. Erau toţi patru, furioşi, cu spume pe la boturi şi se năpustiră la străini cu salturi uriaşe; iar aceştia fură îndată cuprinşi de spaimă, căci nişte câini mari cât viţeii de patru luni erau o vedenie neaşteptată pentru ei. Aşa că începură să fugă toţi la vale, înspre râu, cu câinii şi cu Orm pe urma lor; doi fură prinşi îndată şi sfârtecaţi de câini, dar alţi trei izbutiră să scape trecând prin apă. Orm se luă zadarnic după ei şontâcăind şi era tare necăjit la gândul că Östen putea să fie printre cei care scăpaseră; dar când urcă din nou spre casă, îl găsi pe Rapp stând pe-un buştean, sprijinindu-se în coada securii şi cercetând cu luare-aminte un om care zăcea întins în faţa lui.

— Iată-l pe negustorul nostru în carne şi în oase, spuse el când îl văzu pe Orm apropiindu-se; dar nu ştiu dacă mai trăieşte. N-a fost un luptător de trei parale, dacă aceasta trebuie s-o spun chiar eu.

Östen stătea întins pe spate, galben la faţă şi plin de sânge, iar coiful îi fusese despicat de-o lovitură de secure. Orm se-aşeză sleit de vlagă lângă Rapp şi se uită pe îndelete la omul doborât; şi la vederea lui, el se simţi atât de înviorat, încât uită de rana lui. Ylva şi Osa veniră alergând şi vesele şi îngrijorate şi stăruiră să-l ducă grabnic pe Orm în casă ca să-i spele rana şi s-o oblojească; dar el rămase neclintit uitându-se mereu la Östen şi murmurând ceva doar pentru sine însuşi. Apoi rosti:

Acuma ştiu

un dar prietenesc, vrednic
să fie trimis
lui Sven, cumnatul meu.
Neguţătorule,
el va primi un cap:
nu însă al lui Orm,
ci negreşit al tău !

Părintele Willibald se înfăţişă şi el, îi cercetă rana lui Orm şi-i porunci să intre de îndată în casă, sau să se lase dus pe braţe de Rapp şi de femei. Apoi puse genunchiul în pământ, se aplecă deasupra lui Östen şi pipăi cu grijă locul unde nimerise securea lui Rapp Chiorul.

— Trăieşte, spuse el. Dar, cât va mai trăi, nu ştiu.

— Capul lui va fi trimis plocon regelui Sven, rosti Orm scurt.

Dar părintele Willibald răspunse aspru că nu voia s-audă de o asemenea cruzime şi că Östen trebuia să fie dus în casă la fel ca şi ceilalţi răniţi.

— Şi, de acum încolo, o să am multe de făcut aici, mai spuse el.

Părintele Willibald era întotdeauna un om dârz, dar nici-odată atât de straşnic ca atunci când trebuia să îngrijească de bolnavi şi de răniţi; atunci nimeni nu îndrăznea să-i stea în cale cu un cuvânt măcar. Toţi cei care puteau să-i fie de folos au trebuit îndată să se supună şi să-i dea ajutor spre a-i băga în casă pe răniţi şi a veghea asupra lor.

După ce fu sprijinit să intre în odaie şi i se obloji cu grijă rana, Orm aţipi lipsit de vlagă, fiindcă pierduse sânge mult. A doua zi el se simţea mai bine decât putea nădăjdui, gândindu-se cu mulţumire la felul cum se desfăşurase bătălia şi spuse că de acum încolo băiatul va rămâne la el şi-avea să fie socotit ca unul dintr-ai casei. Află cu ciudă că

pierduse doi argaţi şi că alţi doi erau răniţi destul de greu şi tot aşa un câine, dar, cu răbdare şi cu ajutorul Domnului, aveau să se înzdrăvenească şi oamenii şi câinele, credea părintele Willibald. Lui Orm îi părea rău de oamenii pe care îi pierduse, dar socotea c-ar fi putut să iasă şi mai prost. Dintre străini, Östen şi încă doi erau în viaţă, afară de cei trei care scăpaseră sărind în râu. În baie fuseseră găsiţi doi inşi zdrobiţi de buturuga pentru tăiat lemne; unul murise cu coşul pieptului turtit, celălalt avea un picior rupt şi laba - carne sângerândă. Părintele Willibald poruncise să-i care pe toţi cei răniţi în biserica încăpătoare şi-i aşeză pe aşternut de paie; după aceea avură în lăcaşul Domnului cea mai bună îngrijire şi zi de zi se desluşea pe faţa preotului mititel că se simţea nespus de bine cu truda ce-o avea cu ei. Fiindcă, de multă vreme, nu se ivise vreun prilej ca să-şi arate iscusinţa în meşteşugul lecuirii şi de aceea, uneori, i se părea că timpul trece prea încet.

Orm se înzdrăveni curând şi începu să umble iarăşi, fără urmări prea mari din tăietura pe care-o căpătase; iar într-o zi părintele Willibald veni la prânz mai mulţumit ca-n alte zile şi spuse că până şi Östen, care fusese cel mai greu rănit, părea că merge spre mai bine. Rapp clătină nemulţu-mit din cap când auzi această veste.

— Atunci se vede c-am lovit mai prost decât credeam, mârâi el cu ciudă.

Cât despre Orm, el socotea că noutatea nu era cine ştie ce scofală, un lucru de care să te bucuri.

IV

Cum a predicat Orm pentru neguţătorul de sare

Lupta de la Gröning fu cunoscută repede în tot ţinutul; şi Gudmund, cel din Uvaberg, cu alţi vecini mai de departe, pe care Orm nu-i mai văzuse până atunci, veniră călărind la curte ca să afle mai cu de-amănuntul cum se desfăşurase bătălia. Băură cu plăcere şi vârtos din berea tare a lui Orm, se cherchelīră şi făcură mare haz de cele ce aflară despre luptă. Astfel de lucruri, răcneau ei, erau straşnice isprăvi şi păstrau în mare cinste faima cea veche a ţinutului împădurit. Avură totodată multe vorbe mari de spus spre lauda dulăilor şi tare mai doreau să aibă prăsilă de la ei; iar la vederea atâtor grămezi de sare albă şi valuri de ţesături precum şi a celorlalte lucruri mai de preţ pe care le dobândise Orm, oaspeţii suspinară cu obidă ca n-avuseseră ei parte de un asemenea noroc. Se încheie cu acel prilej un târg de cai în bună înţelegere; căci Orm avea acum cu mult mai mulţi decât avea nevoie şi socotea că nu era prea greu să cadă la o învoială când era vorba de pradă de război. După aceea, bărbaţii mai vânjoşi îşi încercară iscusinţa şi puterea cu buturuga din ogradă; şi, cu toate că cei care stăteau în jur strigau pe nume nişte oameni răposaţi, pe care-i cunoscuseră de când erau copii şi care izbutiseră cu uşurinţă încercări mai grele decât aceea, nici unul dintre ei nu fu în stare s-arunce buturuga până unde o aruncase Orm. Uitându-se la ei cum se căzneau, Orm nu-şi mai încăpea în piele de mulţumire şi îi rugă prieteneşte să nu-şi mai facă sânge rău pentru atâta

lucru.

— Fiindcă eu însumi nu mă mai prea cred în stare s-o arunc încă o dată până acolo, le spuse el, fără acel adaos de putere ce te ajută când eşti vânăt de mânie.

Toţi erau dornici să-l vadă şi pe Östen şi mult se mai mirau că Orm îl mai lăsase în viaţă. Un cuţit bun în beregată, strigau ei într-un glas, ar fi oricum răsplata cea mai bună pentru oamenii de teapa lui; şi-l sfătuiră stăruitor să nu-şi mai facă necazuri atât lui cât şi celorlalţi de prin împrejurimi lăsând pe un tâlhar cu zile. Căci pentru asta ar putea să se căiască mai târziu şi să nu ducă nici o grijă, pentru că ei îi cunoşteau pe smolandezi, un neam pizmaş, viclean, răzbunător. Câţiva din oaspeţi voiau să intre în biserică spre a-l vedea pe Östen şi a vorbi cu el; şi doreau să-l întrebe, ziceau ei, ce mai gândea acuma despre capul pe care venise ca să-l ia tocmai din Göingland. Dar părintele Willibald ţinea uşa zăvorită şi nu se lăsă înduplecat la rugămintea lor. Aveau să intre în biserică atuncea când va veni vremea, dacă aceasta era voia Domnului, dar nu pentru a face haz şi a batjocori un om rănit care abia putea să-şi mişte capul.

Pentru aceasta trebuiau s-aştepte cu răbdare, dar înainte de a da pinteni cailor şi a porni la drum, strigară unii către alţii deşertând stacane de bun rămas, că acum era limpede şi lămurit pentru oricine că Orm era o căpetenie printre codrenii din Göingland şi cu adevărat sânge din sângele lui Sven Bot de Şobolan, cu toate că se lăsase botezat şi că aveau să-i sară cu dragă inimă în ajutor în lupta care putea să iasă din mărinimia lui.

Orm dădu fiecăruia câte o strachină de sare ca dar de despărţire şi pentru propăşirea bunei înţelegeri între vecini; iar ei plecară de la Gröning îndemnându-şi caii cu voie bună, cam clătinându-se în şei şi chiuind ca nişte gaiţe.

Când auzi că Östen avea să se înzdrăvenească, băiatul se nelinişti şi începu să creadă că aceasta avea să fie spre nenorocirea lui; fiindcă atuncea când s-o face bine, se temea el, Östen o să-l sugrume cât va putea mai repede.

Orm însă căută să-l liniştească spunându-i că nici un rău n-avea să i se întâmple, putea să fie pe deplin încredinţat de asta, oricare-ar fi gândul lui Östen. Pe băietan îl chema Ulf şi la-nceput fu tare răsfăţat de Osa şi de Ylva, ce nu ştiau cum să-i mai mulţumească pentru binele ce li-l făcuse tuturor celor din casă. Osa se apucă ea însăşi să-i coase nişte haine mai ca lumea şi pe trupul lui; şi ea şi părintele Willibald credeau că-n ceea ce făcuse băieţaşul pentru ei, se putea desluşi limpede mâna lui Dumnezeu, ca şi când ar fi fost trimis anume pentru mântuirea lor din mrejele întinse de cel rău. Îl iscodiră căutând să afle cum de ajunsese să umble cu neguţătorii. Fugise, spunea el, de la o rudă rea de lângă mare, la care îndurase multe lipsuri după ce amândoi părinţii săi se înecaseră la pescuit când el era micuţ de tot; iar de la negustori trăsese oarecari foloase ca păzitor de cai.

— Dar erau nişte cârpănoşi la de-ale gurii, mai spunea el, aşa încât bucăţile cele mai bune pe care le mâncam întotdeauna pe ascuns, erau acelea pe care le şterpeleam intrând prin curţi; iar noaptea trebuia să am grijă de cai şi căpătăm ciomege pe spinare dacă se întâmplă ceva cu ei. Dar partea cea mai rea era aceea că aproape niciodată nu-mi îngăduiau să merg şi eu călare, oricât de obosite mi-ar fi fost picioarele şi mă ţineam după căruţă, ca un câine. Cu toate astea, o duceam la ei mai bine decât înainte; nu simţeam însă nici un fel de legătură pentru Östen sau ceilalţi şi-mi pare bine c-am scăpat acum de ei. Fiindcă aici am căpătat ce n-am avut în viaţa mea: hrană de-ajuns ca să mă satur şi un pat în care să mă pot întinde; de aceea vreau să stau la voi de-acum încolo, dacă n-o să mă goniţi. Şi mie nu mi-e frică să fiu botezat, dacă voi socotiţi că e nevoie şi de asta.

Părintele Willibald îi spuse că era de trebuinţă, nici o îndoială în privinţa asta şi că avea să fie botezat de îndată ce va fi povăţuit atâta cât era nevoie în legea lui Cristos. Ylva îl puse să aibă grijă de Oddny şi Ludmila, care de la o vreme începuseră să umble peste tot şi lesne puteau să se

rătăcească pe afară, iar în vreo două rânduri, spre spaima tuturor, fură găsite tocmai pe malul râului. Băiatul îşi vedea cu cinste de îndatorirea sa şi le însoţea pe fete pretutindeni; căci slujba asta, gândea el, era oricum mai bună decât paza cailor. Ştia să fluiere în multe feluri, mai bine decât oricare altul şi să şi cânte minunat ca păsările, iar fetele îl îndrăgiră chiar din prima zi. Cu vremea, pentru firea lui cea veselă, fu poreclit Ulf Veselie.

Într-acestea, Östen şi cei doi soţi ai săi se întremaseră într-atât, că începuseră să se poată mişca; fură mutaţi în casa de îmbăiat, unde fu pus şi un om înarmat spre a-i păzi tot timpul, iar într-o zi părintele Willibald cercă să le vorbească despre învăţătura lui Cristos. După aceea se duse supărat la Orm şi-i spuse că ţarina pentru sămânţa mântuirii era mai stearpă decât stânca în inima acelor oameni; dar altceva nici nu era de aşteptat.

— Nu sunt deloc trufaş, mai spunea el şi nu alerg după mărire şi laudă deşartă; mărturisesc însă că m-aş simţi dumnezeieşte răsplătit pentru râvnă şi trudă dacă eu, cel dintâi, aş fi în stare să botez un smolandez. Căci nu s-a auzit până acum să se fi întâmplat asemenea minune şi, pe deasupra, nespusă ar fi bucuria în ceruri ! Dar, dacă o să pot să izbutesc cu aceşti oameni, e un lucru care mi se pare îndoielnic, căci răutatea lor întrece orişice măsură; şi ar fi bine dacă tu ai vrea să mă ajuţi să-i spun o vorbă creştinească acestui Östen dârz.

Orm găsi gândul preotului înţelept şi drept şi-i spuse că se învoia ca să-l ajute.

— Şi pot să-ţi mai făgăduiesc, adăugă cu tâlc, că vor fi botezaţi, tustrei, mai înainte de a fi lăsaţi să plece de la Gröning.

— Dar mai întâi ar trebui săîmi asculte predica, se tângui părintele Willibald şi nu vor asta nici în ruptul capului.

— Atunci o să asculte o predică de-a mea, spuse Orm scurt.

Intrară împreună în cămara lor şi Orm şi Östen se vă-

zură faţă-n faţă pentru prima oară după luptă. Östen stătea întins și îi trăgea un pui de somn, dar se trezi îndată când intrară; avea capul înfăşurat în legături meşteşugite, pe care părintele Willibald i le schimba în fiecare dimineaţă. Se ridică în capul oaselor, ţinându-şi capul între mâini şi se uită la Orm.

— Aceasta e o plăcutăîntâlnire pentru mine, începu Orm; căci capul meu o duce mult mai bine decât capul tău şi trebuie să-ţi mulţumesc şi pentru multa bogăţie pe care ai cărat-o cale lungă până la uşa mea. Numai că nu s-a întâmplat aşa cum ai gândit în treaba asta.

— Ar fi putut să se fi întâmplat şi altfel, spuse Östen, dacă băiatul nu m-ar fi vândut.

Orm începu să râdă.

— Frumos e să auzi vorba *vânzare* din gura unui om ca tine. Acuma însă e vorba de un lucru despre care vreau să-ţi aud părerea. Ai încercat săîmi iei capul; şi cine are astăzi mai mult drept ca să-ţi ia ţie capul ?

Östen rămase mut câteva clipe, apoi rosti:

— Norocul mi-a fost împotrivăîn negustoria asta şi alt-ceva nu e de spus.

— Totuşi, norocul tău putea să fie şi mai rău, adăugăîn silă Orm, dacă n-aş fi făcut un mic hatâr acestui preot sfânt, căruia îi eşti dator supunere şi cea mai mare recunoştinţă. Când am aflat că bunul rege Sven voia un cap de pe melea-gurile astea, îndată m-am gândit să i-l trimit plocon pe-al tău. Dar acest preot sfânt al lui Cristos nu mi-a îngăduit. El ţi-a scăpat şi viaţa şi ţi-a tămăduit şi rana, dar nu se mulţumeşte numai cu atâta; acum el vrea să-ţi mântuiască şi sufletul tău păcătos de smolandez. De aceea, am hotărât să fii cât mai degrabă botezat şi soţii tăi aşijderea, cu tine laolaltă. Şî în privinţa asta tu n-ai nici un cuvânt de spus, caci capul tău e în puterea mea şi pot să fac cu el ce vreau.

Östen se întunecă la faţă uitându-se stăruitor la amândoi.

— Neamul meu e vestit şi puternic, spuse el şi nimeni nu rămâne nerăzbunat în neamul meu. De aceea, asta o să

te coste scump, să ştii şi încă şi mai scump o să te coste de ai cumva de gând să mă sileşti la lucruri de batjocură !

— Nu te sileşte nimeni, i-o întoarse Orm, tu însuţi eşti acela care poate să aleagăîn voie şi nesilit de nimeni. Aşa că, vrei să-ţi toarne puţină apă în creştet omul ăsta sfânt care nu-ţi face decât bine ? Sau vrei să-ţi vezi capul băgat în sac şi trimis regelui Sven ? Ţin să-ţi făgăduiesc că o să fie învelit cu grija şi c-o s-ajungă în bună stare, aşa ca regele să vadă dintr-o dată al cui a fost. Cred că mai bine-ar fi să i-l trimit în saramură, fiindcă acum am sare din belşug.

— Nimeni din neamul meu n-a fost vreodată botezat, spuse iar Östen. Şi numai printre robii noştri sunt creştini.

— Dar trebuie să afli, grăi Orm, că Cristos a spus că toţi oamenii vor fi până la urmă botezaţi, până şi smolandezii. Părintele Willibald cunoaşte bine vorbele-acelea din scriptură.

— Aşa grăit-a Domnul, întări părintele Willibald: Mergeţi în toată lumea, propovăduiţi învăţătura mea tuturor oamenilor şi botezaţi-i. Şi a mai spus şi asta: Cel ce crede şi se botează mântuit va fi; iar cel ce nu vrea să creadă se va duce în iad !

— De acolo eşti şi tu, se-ntoarse Orm spre Östen; şi adevăr îţi grăiesc ţie:

Tot în iad vei ajunge
fie fără cap,
fie stropit
cu apă sfinţită !

— Păcatul tău e mare şi răutatea ta e neagră, adăugă părintele Willibald mâhnit; dar aşa e cu cei mai mulţi în ţara asta. Dar dacă te vei boteza, vei putea totuşi să te numeri printre drepţi, pentru blândeţea lui Cristos, atunci când o să vină coborând prin nori să-i judece pe vii şi morţi. Şi până atunci n-a mai rămas prea multă vreme.

— Mai trebuie săştii, îi spuse Orm cu râvnă, că mâna Domnului va fi mereu cu tine după ce te vei boteza. Şi

mâna lui e cu putere, după cum tu însuţi ai putut băga de seamă în încercarea ta nesăbuită împotriva mea şi-a casei mele. Mie nu mi-a mers niciodată atât de bine cum îmi merge de când m-am botezat şi am primit învăţătura lui Cristos. Singurul lucru pe care trebuie să-l faci e să te lepezi de zeii vechi şi să rosteşti aşa: Nu este nici un Dumnezeu afară de Dumnezeu şi Cristos e profetul lui.

— Nu *profetul*, ci *fiul* lui, îl îndreptă cam aspru părintele Willibald.

— Fiul lui, repetă Orm îndată. Aşa şi trebuie să fie. O ştiu prea bine. Numai că am vorbit în grabă şi limba mi-a luat-o razna din pricina învăţăturii mincinoase pe care am ţinut-o la stăpânul meu de la Cordova, Almansur, pe care l-am slujit în ţara andaluzienilor. E mult de-atunci şi-acum sunt patru ani de când am fost povăţuit şi botezat de un episcop sfânt din Anglia; şi de atunci, Cristos mi-a fost de cel mai mare ajutor. Căci pe vrăjmaşi mi-i dă în mână, aşa că nu numai oameni ca tine n-au vreo putere împotriva mea, ci chiar regele Sven; şi multe altele mi-au fost după aceea dăruite. Am fost născut cu mult noroc, cu toate astea s-a băgat de seamă că norocul meu e mult mai mare de când m-am botezat.

— Nu pot tăgădui, îi spuse Östen, că norocul tău e mult mai bun decât al meu.

— Dar numai de când m-am botezat norocul meu e atât de mare şi statornic ca acum, răspunse Orm. Fiindcă, mai înainte, pe când învăţătura noastră veche era tot ce ştiam, adesea am ajuns la mari nenorociri şi doi ani încheiaţi am fost rob pe corabia lui Almansur şi ferecat în lanţuri pe banca de vâslaş. Şi e adevărat c-am dobândit această spadă, pe care-o vezi la cingătoarea mea şi care-i cea mai ageră între arme, aşa că însuşi Styrbjörn, care ştia cele mai multe lucruri despre săbii şi care-a cumpănit-o în mâna sa la curtea regelui Harald, spunea că-n viaţa lui nu mai văzuse alta tot atât de bună; îmi vine însă greu să cred că a fost cine ştie ce răsplată pentru atâta vitregie. După aceea am ţinut învăţătura andaluzienilor, aşa precum mi-a

poruncit stăpânul meu, marele Almansur; şi-atunci am dobândit un lanţ de aur, care e socotit drept o comoară. Dar din pricina lanţului acela am fost rănit greu într-o luptă dreaptă în sala regelui Harald, cu toate că purtam cămaşa de zale andaluziană; şi fără ajutorul pe care l-am primit de la acest preot şi iscusit lecuitor, aş fi murit din pricina acelei răni. Iar în cele din urmă am fost botezat şi astfel am ajuns sub mâna şi oblăduirea lui Cristos; atunci am dobândit pe fiica regelui Harald, pe care-o socotesc comoara mea cea mai de preţ. Şi chiar tu vezi acuma ce mult m-a ajutat Cristos cu tot ce ai adus pe cai şi în chervan. Din toate astea, dacă ai judecată bună, poţi să pricepi că, botezat fiind, n-o să pierzi nimic, ci că, dimpotrivă, ai de câştigat, chiar dacă nu mai pui la socoteală că e mare lucru să-ţi păstrezi şi capul.

Aceasta a fost cea mai lungă predică pe care a ţinut-o Orm cuiva vreodată, iar părintele Willibald i-a spus după aceea că le brodise toate binişor, fiind atât de proaspăt în meşteşugul ăsta.

Östen rămase un răstimp pe gânduri când auzi toată povestea. Apoi grăi:

— Dacă ce spui e adevărat, atuncea trebuie să cred că legea lui Cristos nu ţi-a adus vreo pagubă, ci mai mult folos; fiindcă a dobândi pe fiica regelui Harald e mare lucru şi nu e un câştig prea mic nici tot ce-ai dobândit acuma de la mine. Dar robii botezaţi de-acasă de la noi nu cred că ar putea să spună astfel despre ei; iar cum ar putea să fie pentru mine e tare îndoielnic. Acuma însă aş vrea să ştiu un singur lucru: dacă primesc ce vrei, ce ai de gând să faci cu mine după aceea ?

— Am de gând să-ţi dau drumul şi să te las să pleci, răspunse Orm şi soţilor tăi odată cu tine.

Östen păru bănuitor, dar după un răstimp de chibzuială, dădu din cap a încuviinţare.

— Când ai să spui aceasta în faţa noastră, a tuturor, o să te cred, încheie el. Şi-atuncea se va face aşa cum vrei. Dar ce folos poţi trage, botezându-mă, e un lucru pe care

nu-l pot înţelege.

— Nu e mai mult decât ce-i drept, răspunse Orm, să-i fac şi eu lui Dumnezeu şi Fiului o bucurie, când ei, de-atâta vreme, au făcut atâta pentru mine.

V

Despre ospăţul de la Gröning
şi
cum au primit botezul cei dintâi smolandezi

Când albinele începură să roiască şi cel dintâi fân fu strâns şi făcut căpiţe, veni şi timpul pentru ospăţul de botez de-atâta vreme pregătit de Orm. Ţinu trei zile încheiate, aşa precum voise Orm şi chiar din prima zi îşi merită numele de ospăţ de pomină, pentru că nici o armă nu fu mânjită de sânge, cu toate că mesenii, fără osebire, erau în fiecare seară beţi, cum şi era de aşteptat la o petrecere a unui om de seamă. Şi singura nenorocire ce se întâmplă fu că, în prima seară, doi bărbaţi mai tineri, care se chercheliseră atât cât îi stă bine unui om, prinseră curaj şi intrară la câinii cei mari din Irlanda ca să se joace puţintel cu ei. Unul îşi făcu vânt numaidecât afară, fără vreo altă vătămare afară de câteva zgârieturi şi hainele făcute ferfeniţă; dar celălalt, care fusese doborât şi ţipa ca din gură de şarpe, fu scăpat de câteva femei de ale casei, cu care câinii erau învăţaţi şi scos afară cu braţele şi mâinile însângerate şi c-o ureche lipsă. S-a făcut mult haz de întâmplarea asta, iar câinii fură lăudaţi şi socotiţi ca o minunăţie a întregului ţinut; după aceea însă nimeni nu s-a mai jucat cu ei.

Osa şi Ylva avură mult de furcă pentru a face astfel ca locurile de dormit să fie îndestulătoare pentru toată lumea, fiindcă veniseră mult mai mulţi oaspeţi decât se

aşteptaseră şi printre ei mult tineret mai răsărit; şi, deşi mulţi dintre cei vârstnici adormeau seară de seară pe băncile pe care stăteau şi chefuiau la masă, sau întinşi pe podele rămânând culcaţi acolo fără a mai necăji pe cineva, tot era strâmt. Dar tineretul îşi găsea loc cel mai uşor; pentru că fetele puteau să doarmă într-o şură, iar flăcăii în cealaltă, în fân proaspăt cosit şi înmiresmat de flori; şi, cu toate că multora le era greu să nimerească şura cuvenită, sau să stea locului acolo, când o nimereau, nu se băgă de seamă vreo neînţelegere nici în privinţa asta. Căci dimineaţa, fetele vorbeau în şoaptă ca niştemironosiţe cu mamele lor despre rătăcirile prin şurile cu fân şi primeau mustrări aspre şi sfatul să caşte ochii mai bine noaptea următoare, pentru ca nu cumva vreun altul să se împiedice şi să cadă peste ele, fiindcă greşeala asta le-ar ştirbi numele cel bun; iar după aceea, lungi tocmeli avură loc între părinţii tinerilor, astfel că şapte sau opt nunţi fură ca şi încheiate mai înainte ca ospăţul să se fi sfârşit. Orm şi Ylva se bucurau; căci cumetriile mai dovedeau că oaspeţii se simţeau bine şi petreceau în voie la ospăţul lor, fie ei tineri, fie bătrâni; iar părintele Willibald nu făcea alta decât să murmure blajin ca pentru sine însuşi, fără să-şi bată capul să dea sfaturi în privinţa asta.

Dar altfel, părintele Willibald avea multe de spus la masa lor; şi chiar în prima zi, după ce toţi oaspeţii se aşezaseră pe băncile orânduite în biserică şi stacanele de bun venit fură aduse şi împărţite în jur, el aprinse în faţa altarului, unde fusese aşezat şi crucifixul, trei lumânări frumoase, pe care le turnase Osa precum o învăţase el şi le vorbi cu multă râvnă celor adunaţi despre lăcaşul sfânt în care se aflau.

— Iar Dumnezeu care domneşte aici, le spuse el şi care-i singurul adevărat, e Dumnezeul înţelepciunii, al tăriei şi al fericirii; iar casa Lui, în care vi s-a îngăduit acuma să păşiţi, să ştiţi că e Lăcaşul Păcii. Căci El sălăşluieşte într-o pace neţărmurită şi din această pace El dăruieşte şi celor care vin spre El. Şi aţi intrat aici venind din erezie şi întuneric

pentru a sta o clipă în apropierea Lui; şi tot în erezie şi întuneric vă întoarceţi iarăşi când veţi pleca de-aici, spre a vă îngrăşa ca şi până acuma în păcate şi a înflori între urzelile diavolului până când firul vieţii voastre pe pământ se curmă şi atuncea o să fiţi cu toţii socotiţi străini de Dumnezeu. Dar chiar şi pentru voi Cristos, fiul lui Dumnezeu, nutreşte numai dragoste până în ceasul cel din urmă, cu toate că voi faceţi numai împotriva lui în tot ce făptuiţi şi tocmai de aceea vi s-a îngăduit acuma să intraţi în casa lui. Căci el doreşte tuturora numai binele, iar când umbla aievea pe pământ a prefăcut apa în băutură minunată de ospăţ pentru a face prietenilor săi o bucurie. Acum însă e aşa, că vremea prieteniei lui o să se scurgă în curând pentru aceia ce se-ndepărtează de la calea lui; iar când aceştia îi vor cunoaşte şi mânia, va fi vai şi amar de ei, mai rău decât a fost cu căpetenia de războinici despre care povesteşte bardul şi care, după cum aţi auzit, a trebuit să-şi dea sfârşitul într-o groapă plină cu aspide[35]. Măcar atâta lucru nădăjduiesc că puteţi înţelege toţi, anume c-ar fi bine pentru voi să nu fiţi număraţi printre aceştia. El însă le mai spune tuturor să vină sub oblăduirea sa şi, botezându-se, să fie socotiţi printre aleşii săi; iar cei care nu vor să facă astfel, s-arunce vina pe ei înşişi.

Oaspeţii din biserică ascultau predica părintelui Willibald şoptindu-şi unul altuia că s-ar putea să fie judecată în multe din cele ce spunea, deşi în multe altele nu prea părea să fie om în toate minţile. Şi se băga de seamă că cei mai vârstnici ascultau mai cu luare-aminte; căci cei mai tineri, atât bărbaţi cât şi femei, stăteau şi se uitau mai mult la Ylva. Ea merita să fie cercetată; fiindcă acum era în plină frumuseţe, mulţumită pe deplin şi revărsa în juru-i numai voie bună şi, pe deasupra, purta o îmbrăcăminte nouă, cu pieptarul înflorat cu bogăţie în mătase şi argint, din ce găsiseră mai scump în legăturile lui Östen şi-n jurul gâtului avea colanul andaluzian. Se vedea limpede în ochii multora că o asemenea femeie şi o asemenea podoabă erau

35 E vorba de Ragnar Lodbrok

minunăţii cărora anevoie le puteai găsi perechea; iar Orm nu îşi mai încăpea în piele băgând de seamă toate astea.

După ce preotul îşi încheie cu înflăcărare şi îndemnuri predica, Orm încercă şi el să-i facă pe câţiva mai cu judecată dintre oaspeţi să priceapă că oamenii cu minte ar face foarte bine să se lase creştinaţi; dar el nu izbuti mai mult decât că vreo doi-trei dintre meseni răspunseră că la botez poate că merita să chibzuiască; şi chiar şi mai târziu, în timpul zilei, când începuseră să se îmbete, ei nu voiră să răspundă mai mult decât atât.

A doua zi era duminică; şi părintele Willibald le ţinu iar o predică celor adunaţi ca să petreacă în lăcaşul Domnului vorbindu-le cu râvnă despre munca şi odihna lui Dumnezeu, adică despre facerea lumii, pe care oaspeţii o găsiră o poveste minunată, precum şi despre învierea lui Cristos în acea zi, poveste căreia le venea mai greu să-i dea crezare. Apoi Harald Ormsson fu adus în biserică şi botezat; Osa îl purtă în braţe la botez, iar părintele Willibald săvârşi slujba tainei cât mai măreţ cu putinţă, rostind în latineşte rugăciunile care acopereau ţipetele pruncului şi îi făcură pe cei adunaţi în jurul cristelniţei să simtă fiori reci prin trup. Când slujba se sfârşi, se deşertară pe nerăsuflate stacane pentru norocul celui botezat şi pentru pomenirea marilor viteji - Harald Dinte-albastru, Sven Bot de Şobolan şi Iva Vidfamne - al căror sânge curgea acum mai departe prin vinele acelui prunc.

După aceea, toată droaia ieşi afară din biserică spre a vedea pe smolandezii care urmau să fie botezaţi în râu, devale. Östen şi cei doi soţi ai săi fură scoşi între-acestea din cămara lor şi trebuiră să bălăcească o bucată bună umblând prin apă până în mijlocul râului. Acolo se opriră stând în rând, cu capetele goale şi mutre încruntate, în vreme ce părintele Willibald stătea cu fală pe podişca de spălat rufe având alăturea pe Rapp cu două lănci în mână spre a veghea ca nu cumva smeriţii de nevoie să nu încerce să o ia la sănătoasa. Părintele Willibald îi binecuvântă, iar glasul îi tremura de fericire şi ardoare, căci, pentru el, ziua

aceea era o mare sărbătoare; apoi le porunci să-şi plece capetele şi le turnă la fiecare apă în creştet cu un căuş. Apoi îi binecuvântă din nou pe rând punându-şi mâinile pe capetele lor, plecându-se în faţă şi dându-i fiecăruia un sărut frăţesc pe frunte.

La toate astea ei rămaseră cu feţele împietrite, de parcă nici n-ar fi băgat în seamă pe părintele Willibald cu slujba lui şi prea puţin pe cei care stăteau pe mal şi se uitau.

Când fura iar pe malul apei, Orm le spuse cu mărinimie că erau slobozi şi că puteau să plece unde le plăcea.

— Dar, înainte de a mă părăsi, adăugă, mai trebuie sățineţi minte cum trebuie să se arate un creştin. Căci nouă, celor ce ţinem în cinste pe Cristos, ni se mai cere să dovedim milostivire chiar faţă de vrăjmaşii noştri, până şi faţă de aceia care au încercat să ne răpească viaţa. Şi, în privinţa asta, nu vreau să fiu eu mai prejos ca alţii.

Zicând acestea, porunci să li se dea merinde bune de la masa de ospăţ şi le dădu câte un cal la fiecare, dintre aceia care mai înainte trăseseră la carul lor cu mărfuri.

— Şi-acum puteţi pleca în pace, le spuse el şi nu uitaţi să de astăzi înainte sunteţi supuşii lui Cristos.

Östen se uită lung la Orm şi, pentru prima dată în ziua aceea, îi veniră vorbele pe buze.

— Nu sunt uituc din fire, răspunse el tărăgănat şi vorbele sunarăîn gura lui de parcă ar fi fost trudit de moarte.

Urcă pe cal fără să mai adauge ceva, ieşi pe poartă urmat de soţii săi şi se pierdu îndată în pădure.

Mesenii se aşezară din nou pe bănci şi ospăţul porni cu veselie şi cu mare zarvă mai departe, iar când părintele Willibald vru să mai povestească alte lucruri despre învăţătura lui Cristos, îi fu cu neputinţă să-i facă să-l asculte. Căci ei voiau acuma să audă isprăvile lui Orm prin ţări străine şi despre cearta lui cu regele Sven; şi, la rugămintea lor stăruitoare, Orm le făcu pe voie. Regele Sven era puţin iubit prin locurile acelea fiindcă, de când se pomenea, oamenii de prin ţinuturile mărginaşe preţuiau cu

dragă inimă pe regii răposaţi, dar rareori găseau ceva de bine despre cei în viaţă. Aşa că, atunci când Orm istorisi cum părintele Willibald îi aruncase odată un pietroi în faţă bunului rege Sven, astfel că gura i se făcuse roşie de sânge şi-i mai săriseră şi câţiva dinţi, se stârni mare veselie şi mesenii se grăbiră să-şi umple stacanele cu bere spre a închina în cinstea părinţelului. Mulţi dintre ei se clătinau pe bănci cu lacrimile în ochi şi gurile căscate iar alţii nu puteau să-şi soarbă berea din pricina râsului, doar pufneau în ea vărsând-o pe podele; şi toţi strigau ca nişte surzi că nu mai auziseră până atunci de o ispravă ca aceea săvârşită de un pipernicit cum era micul preot.

— Duhul lui Dumnezeu se pogorâse atunci asupra mea, îi lămuri părintele Willibald. Regele Sven e un vrăjmaş al Domnului şi de aceea a fost pedepsit de mâna mea cea slabă.

— Am auzit vorbindu-se, spuse un om cu stare, pe care îl chema Ivar Fierarul şi care stătea lângă Orm, că regele Sven nutreşte gânduri rele tuturor creştinilor şi mai cu seamă preoţilor lor şi că-i ucide peste tot pe unde îi încap în mână. Şi lucrul ăsta e uşor de înţeles, când ne gândim că a primit odinioară asemenea pocneală din mâna unui preot. Fiindcă aşa ceva înseamnă ocara cea mai mare pentru un rege cum e Sven, ocară care nu se iartă niciodată.

— Şi mai ales că i-au sărit şi dinţii, spuse un alt ţăran de vază, ce se numea Svarte Grim şi era din Fjäle; căci ori de câte ori mestecă vreo coajă de pâine sau roade vreo ciozvârtă de berbec îşi aminteşte îndată de pocinogul suferit.

— E adevărat, sări un altul, pe nume Uffe Picior-de Lemn; căci tot aşa a fost şi pentru mine când mi-am pierdut piciorul, atunci când am ajuns la sfadă cu vecinul meu, Thorvald din Långaled. El a dat cu securea în toiul sfezii, iar eu n-am apucat să sar destul de sus; şi multă vreme, după ce ciotul mi s-a vindecat şi m-am deprins să umblu cu butucul, simţeam într-una că-s obosit şi fără vlagă, fie că stăteam în picioare, fie că m-aşezam pe bancă şi chiar

atunci când mă culcam în pat; despre aceasta poate să mărturisească şi femeia mea, căci multă vreme i-a fost tot atâta de urât ca şi când ar fi fost vădană. Când însă, într-o bună zi, norocul s-a întors, atunci când l-am văzut pe Thorvald lungit în faţa mea pe o potecă şi cu săgeata mea în beregată, eu am sărit atât de sus deasupra lui, încât n-a lipsit mult să-mi frâng şi celălalt picior atât de teafăr şi puternic m-am simţit ca prin minune. Şi de atunci încolo nu mi-a mai lipsit nimic şi nici femeii mele.

— Nu din pricina părintelui Willibald omoară pe creştini fratele meu Sven, le spuse Ylva, căci împotriva lor el a nutrit întotdeauna multă ură, îndeosebi din vremea când tatăl meu a început să-i ocrotească şi el însuşi a primit botezul. Nici chiar pe sfântul episcop Poppo, care era cel mai blajin dintre toţi oamenii, el nu putea să-l vadă fără să cârtească împotriva lui; dar mai mult decât asta n-a îndrăznit să faca atâta timp cât tata a avut puterea. Acuma însă el ucide atât episcopi cât şi alţi creştini, oriunde-i poate prinde şi lucrul ăsta s-a aflat până aici şi tare bine-ar fi dacă puterea lui n-ar ţine mult.

— Vremea celor haini la suflet e lungă deseori, grăi cu întristare părintele Willibald, dar e ceva ce ţine veşnic şi asta e osânda care vine de la Dumnezeu.

Într-acestea, la un alt capăt al mesei, unde se adunase tineretul şi era multă veselie, câţiva porniseră să făurească stihuri; şi-n seara aceea fu alcătuită acea batjocură în stihuri care a fost cântată multă vreme în tot ţinutul păduros, atât pe la petreceri cât şi la treier sau la meliţat şi care, cu anii, a ajuns să fie cunoscută sub numele de *Cântec vechi despre regele Sven*. Cel care începuse era un tânăr numit Gisle, fiul lui Svarte Grim. Era un flăcău legat bine, cu părul negru şi la faţă oacheş; şi, cu toate că n-avea nici un beteşug şi era şi întreg la minte, avea cusurul că era sfios faţă de fete, deşi niciuna nu se uita la el ponciş. Tuturor rudelor această sfiiciune îi se părea o hibă nemaipomenită, căreia nici cei mai înţelepţi nu-i ştiau leacul; şi până atunci stătuse tot tăcut şi ruşinos trecându-şi

vremea mai mult cu băutura şi mâncarea, deşi era prea bine cunoscut că altfel putea şi el să dea din gură la fel ca şi ceilalţi. În faţa lui era o fată pe care o chema Rannvi, o fecioară de toată frumuseţea, cu nasul cârn şi o gropiţă în bărbie, care uşor putea să-i facă pe bărbaţii tineri să se gândească-n fel şi chip; chiar de la început el se uitase pe furiş la ea din când în când, dar fără a îndrăzni să-i spună vreun cuvânt şi plin de teamă când se mai întâmplă ca ochii lor să se-ntâlnească. În câteva rânduri ea îl necăjise în glumă că era prea scump la vorbă, fără ca îmbierea asta să fi fost de vreun folos; acuma însă berea tare parcă-l mai încurajase şi, după ce râsese cu hohote de cele ce auzise despre lupta dintre regele Sven şi părintele Willibald, începu să se legene pe bancă înainte şi înapoi şi spuse deodată cu glas tare:

Odată te-ai bătut
cu preotul, şi de pe cal
ai făcut buf ! în cap
Şi-n colb te-ai prăvălit,
mărite rege Sven !

— Ia te uită, strigă unul de lângă el. Gisle e scald ! Face un cântec despre regele Sven. Dar ăsta nu e decât începutul: cum o suna oare şi restul ?

Mulţi îi dădură ajutor ca să termine cântecul şi a-l mai rotunji, dar nu era lucru uşor să facă să se potrivească totul; şi iarăşi fu tot Gisle acela care potrivi până la urmă vorbele aşa cum trebuia, aşa că stihurile lui puteau să fie îngânate după o binecunoscută melodie veche:

Mare e împărăţia pe care tu
o cârmuieşti, mărite rege Sven.
Şi ai fost socotit la fel de bun

ca Tyr, mărite rege Sven.
Dar preotul cel mânios a aruncat
spre tine piatra, şi de pe cal jos, în ţărână,
vrednic de plâns ai fost trântit
năuc de cap şi fără dinţi, mărite rege Sven !

— E scald ! strigară cei din jurul lui. A făurit un cântec de batjocură pe cinste ! Şi cel mai tare dintre toţi, strigă frumoasa Rannvi.

— Ia auziţi ce strigă tinerii, se minunau cei mai în vârstă. Ei au un scald la masă. Fiul lui Svarte Grim a ticluit un cântec despre măritul rege Sven. Cine ar fi crezut aşa feva ? Ia spune, de la tine, Grim, a moştenit feciorul tău şi darul ăsta ? Sau poate, cine ştie, de la altul ?

— Să auzim cum sună cântecul, le ceru Orm.

Aşa că Gisle trebui să mai rostească o dată stihurile pentru toată lumea şi la început glasu-i era cam şovăielnic. Dar când băgă de seamă că ascultătorii găseau stihurile sale de ispravă şi că însuşi Orm îi făcea semne de încurajare, sfiala i se risipi şi fu în stare s-o privească drept în ochi pe Rannvi fără să se mai ruşineze ca o fată mare.

— Mai ştiu şi altele, mai bune decât astea, îi spuse el cam mândru când se aşeză.

Svarte Grim, tătâne-său, stătea zâmbind din colţul gurii cu mare mulţumire; spuse apoi că şi el simţise înclinare către stihuri uneori, în tinereţea sa, dar, cu vremea, alte griji veniseră pe capul său.

— Cu toate astea e un lucru de mirare, spuse el, fiindcă flăcăul e sfios când iese în lume şi cel mai mult se ruşinează când sunt şi fete în apropiere, deşi el însuşi ar fi bucuros să

fie altfel.

— De azi încolo n-o să se mai sfiască de nici una, crede-mă, îi spuse Ylva. Fiindcă acuma, când a dat dovadă că e scald, ele se vor lipi de el, atâtea câte vor găsi vreun loc. De multe ori l-am auzit pe tatăl meu zicând şi el era un înţelept în toate, că, aşa cum muştele roiesc în jurul orişicărui fel de hrană şi nesilite gustă din oricare, dar lasă totul la o parte când simt aroma fagurelui plin de miere, tot aşa e şi cu tinerele fete când câte-un scald se află în apropierea lor.

Orm rămăsese dus pe gânduri uitându-se cu stăruinţă în fundul cănii sale, fără s-audă ce vorbeau ceilalţi. Osa, grijulie, îl întrebă îndată dacă-i lipsea ceva, însă el mormăi tot dus pe gânduri şi nu-i dădu nici un răspuns. Căci e ceva cu scalzii: când doi se află la un loc şi unul leagă două strofe, celălalt nu-şi mai găseşte pacea până nu încropeşte vreo bucată pe care-o socoteşte ca mai bună.

Orm îşi pusese mâinile vânjoase pe genunchi şi se tot frământa pe bancă. Dar până la sfârşit făcu aşa ca vorbele să se împerecheze; îşi ridică privirea uşurat, apoi izbi cu pumnul în tăblia mesei spre a se face auzit în hărmălaie. Şi, cu glas tare, dădu drumul stihurilor ce urmează:

Se pare că mă socoteşti
prieten, mărite rege Sven.
Rău ai de gând cu mine
încă, mărite rege Sven.
Am totuşi ajutor şi de nădejde:
Dumnezeu şi-o spadă cu limbă ascuţită
mi-l dau fără sminteală,
Mărite rege Sven !

Aceste stihuri fură primite cu mare veselie de către toţi aceia ce mai erau în stare să înţeleagă ce spunea, iar Orm bău stacana pe nerăsuflate şi i se întoarseră din nou boii acasă.

— Iată că, împreună, am făcut o treabă bună, spuse el: un cântec care-i bucură pe toţi şi care puţin l-ar bucura pe regele Sven. E nemaipomenit că doi scalzi stau alături la acest ospăţ, căci de-alde ăştia par să fie tare rari prin locurile noastre; şi chiar dacă se întâmplă că noi doi nu suntem la fel de iscusiţi în meşteşugul scalzilor, totuşi tu, Gisle, ţi-ai împlinit cu cinste partea ta şi de aceea vreau să închin acuma o stacană pentru tine.

Dar când întoarse capul căutând cu ochii spre celălalt capăt al mesei prin fumul răspândit de facle, Gisle nu mai era acolo, nu se afla nici printre cei care căzuseră sub masă. Cum însă şi locul codanei Rannvi era gol, părinţii lor gândeau că poate li se făcuse somn la amândoi deodată şi, ca nişte tineri cu creştere aleasă, plecaseră spre şure să se culce fără să mai tulbure pe cineva.

În seara accea, părintele Willibald, cu ajutorul Osei şi stăruinţa Ylvei, primi făgăduială din partea câtorva femei c-or să-i boteze, nu peste multă vreme, pe pruncii lor de ţâţă, dacă botezul se va face cu slujbă mare şi în aceeaşi scăldătoare în care fusese botezat Harald Ormsson; dar, cu dragă inimă, nici unul dintre oaspeţi nu vru să făgăduiască vreun lucru hotărât, oricât de chercheliţi şi veseli erau de-atâta petrecanie. Aşa că părintele Willibald fu nevoit să înghită în sec şi să aştepte cu răbdare alt prilej, cu toate că nădăjduise ceva mai mult.

În ziua următoare, care era cea din urmă a ospăţului lui Orm, se ajunse la un chiolhan de pomină. Căci Orm mai avea din belşug pastramă fragedă de oaie, aproape un bou întreg proaspăt tăiat pe lângă două butii mari de bere şi o balercă plină cu mied făcut din miere de floare de tei; şi tot spunea că n-avea să-i facă cinste nici lui, nici oaspeţilor săi dacă din toate astea mai rămânea ceva când se sfârşea

petrecerea. Toţi cei de faţă erau tare grijulii atât cu cinstea lor ca oaspeţi cât şi cu a lui Orm ca gazdă; făgăduiră deci să se întreacă pe ei înşişi şi se aşezară cu nădejde pe mâncare şi pe băutură chiar din primul ceas al dimineţii; şi-acuma era vorba, spuneau ei cu mândrie, ca gazda şi chiar preotul s-ajungă pe sub masă mai înainte ca picătura cea din urmă să fie scursă în stacană.

Orm îl luă pe preot deoparte ca să-i ceară sfatul. Voia să ştie, spunea el, dacă în faţa Domnului din ceruri avea cumva vreo trecere botezul câtorva păgâni ce nu ştiau pe ce lume se mai aflau din pricina beţiei.

— Căci mie mi se pare că atuncea destule fapte bune s-ar putea săvârşi mai către seară, aşa cum se arată ziua asta.

Părintele Willibald îi răspunse că aceasta era o treabă încurcată, care adeseori fusese pricină de îndoială printre oamenii cu har în munca lor de convertire.

— Unii ţin sus şi tare, spuse el, că lucrul ăsta e îngăduit atunci când diavolul e prea înverşunat şi ei se sprijină pe faptul că marele împărat Carol, când. boteza saxoni barbari care ţineau cu cerbicie la vechile lor drăcovenii, punea din când în când să-i ameţească pe cei mai îndărătnici c-o lovi-tură de măciucă atuncea când erau târâţi cu sila la botez, spre a le mai domoli sălbăticia şi urletele lor nelegiuite împotriva popilor. Nimeni nu poate însă tăgădui că dracul căşunează mari necazuri chiar în felul ăsta şi, dacă cei mai îndărătnici sunt năuciţi cu ghioaga sau cu berea, deosebirea nu este prea mare. Sfântul episcop Piligrim din Salzburg, pe vremea bătrânului împărat Otto, gândea cu toate astea altfel şi chiar a scris o pastorală plină de înţelepciune despre botezul cu măciuca; iar blândul şi piosul meu învăţător, episcopul Poppo, spunea întotdeauna că el avea dreptate.

Fiindcă se poate, spunea el, ca diavolului să-i plesnească fierea de necaz chiar la botezul unor astfel de păgâni care au fost mai înainte ameţiţi dar astfel de necaz nu ţine multă vreme la Satana; fiindcă atunci când botezaţii

cu de-a sila se dezmeticesc şi află ce s-a întâmplat, nimenea nu mai poate, cu toată tăria sfintei taine, să mai vadă la ei măcar un dram de dragoste pentru Cristos. În schimb ei îşi deschid din nou şi cu grăbire inimile pentru diavol, mai primitoare decât înainte şi mai sălbatici ca oricând se năpustesc din nou asupra lui Cristos şi-a celor ce-l slujesc. Astfel, dintr-asta nu iese vreun folos, vreo binecuvântare şi de aceea oamenii cu har de care am pomenit şi mulţi alţi ca ei, spun că nici un botez nu trebuie făcut cu astfel de mijloace.

— Cred că aşa şi e, precum spui tu, dacăţii minte asta de la episcopul Poppo, rosti cu întristare Orm, fiindcă el se pricepe cel mai bine, dar ce păcat că trebuie să ne supunem.

— E voia Domnului să fie aşa, adăugă părintele Willibald şi clătină din cap pe gânduri. Ar fi din cale-afară de uşoară truda noastră cu păgânii de i-am putea avea de partea noastră cu ajutorul berei. Sunt multe altele care rămân: predica, faptele bune, răbdare multă; şi cea din urmă e şi cea mai grea.

— Dorinţa mea e să fac pentru Dumnezeu tot ce-mi stăîn putere, spuse Orm; dar cum vom putea face să propăşească legea lui printre vecinii ăştia ai mei e mai mult decât pot pricepe eu.

Aşa că nu se mai vorbi nimic de asta şi ospăţul îşi urmă şartul mai departe cu chef şi multă veselie. Iar peste zi, când cei mai mulţi încă se mai ţineau ca lumea pe picioare, femeile intrară la feciorul Ylvei pentru rostirea numelui şi urări de bine; iar bărbaţii, care socoteau că era vremea sa se mai răcorească, începură jocuri şi întreceri în putere pe tăpşanul smălţuit cu iarbă verde. Îşi încercară pe rând tăria lor în degete, se luară la trântă şi se ridicară de mijloc cu chiote, cu mare veselie şi tumbe caraghioase, iar câţiva dintre cei mai îndrăzneţi se apucară şi de jocul cel mai greu, ce se chema prin locurile acelea *ridicarea sarcinei*, fără ca vreunul să se dăuleze, să-şi rupă oasele sau să se-aleagă cu gâtul frânt.

Pe când se desfătau în felul ăsta, patru milogi ciudaţi sosiră nepoftiţi la Gröning.

VI

Despre cei patru cerşetori ciudaţi şi cum meşterii din Erin[36] i-au venit în ajutor părintelui Villibald.

Cei patru arătau aşa cum cerşetorii arată pretutindeni, călătorind pe jos cu traistă şi cu băţ, atuncea când ajunseră la curte şi cerură de pomană de mâncat şi de băut. Ylva stătea pe bancă în faţa casei vorbind despre lucruri de căpetenie cu mamele lui Gisle şi a lui Rannvi; pentru că tinerii veniseră la ea de dimineaţă tare mulţumiţi mărturisindu-i că se înţelegeau cum nici nu se putea mai bine şi o rugară să pună vorbă bună pe lângă părinţii lor spre a se putea cununa, cu cât mai repede, cu atât mai bine; iar Ylva le făgădui cu dragă inimă să-i ajute. Când i se dădu vestea că nişte cerşetori erau la poartă, trimise de îndată după Orm, fiindcă el poruncise să nu fie lăsat să intre nici un străin fără să i se dea de ştire mai întâi.

Orm cercetă pe cei patru drumeţi din creştet până în tălpi şi aceştia răspunseră supuşi la întrebările cu care-i descosea, dar îi venea cam greu să creadă că erau nişte cerşetori de rând. Cel ce stătea în fruntea lor era un om mare la trup, pieptos şi dolofan, încărunţit în barbă şi cu ochi ageri sub pălăria pleoştită; iar când umbla, târşea cu

36 Irlanda

grijă un picior care părea să fie ţeapăn din genunchi. Vorbea cu glas răsunător şi se băga lesne de seamă că graiul lui era de prin părţile şvedeze. Spunea că ei veneau pe jos din Själand, tocmai din Danemarca şi că aveau de gând să meargă spre miazănoapte, peste hotar; ca un pescar milos la suflet îi trecuse peste Sund[37], iar de la Landöre călătoriseră cerşind până acolo.

— Dar azi n-am căpătat nimica de mâncare, spuse el, căci pe aici e cale lungăîntre gospodării; şi n-am luat nimic în traistă din curtea unde am făcut popas ultima dată.

— Cu toate astea, eşti cam durduliu pentru un cerşetor, îi spuse Orm.

— E multă vlagăîn turtele danezilor şi-ale ţăranilor din Scania, răspunse omul dolofan cu un suspin; se pare însă că pentru mine vor fi mai slabe turtele de-acum încolo şi pe măsura lor o să slăbesc şi eu, până ce voi ajunge în ţinutul lacurilor Mälare.

Cel ce stătea alături de grăsan era un om mai tânăr, pirpiriu şi alb la piele; dar pe obraji şi pe bărbie era negricios din pricina unei bărbi scurte care-i creştea deasă ca muşchiul. Orm se uită la el cu luare-aminte. După un timp îi spuse:

— S-ar putea crede că ai fost ras să te faci preot.

Dar pirpiriul surâse cu amărăciune.

— Barba mi-a fost pârlităîntr-o seară, pe când frigeam slăninăşi bătea vântul, răspunse el şi încă n-a ajuns să-mi crească iarăşi cum a fost.

Dar cei pe care Orm îi cercetă mai cu luare-aminte fură ceilalţi doi străini, fără să poată să se lămurească în privinţa lor. Păreau să fie fraţi; căci amândoi erau la fel de scunzi şi slabi, cu urechi clăpăuge şi nasurile lungi şi amândoi se tot uitau la el cu nişte ochi vioi de veveriţă. Deşi erau atât de scunzi, păreau totuşi făcuţi dintr-o plămadă vârtoasă şi mlădie. Stăteau cu capetele într-o parte, trăgând într-una cu urechea la lătratul câinilor şi, pe neaşteptate, unul din ei băgă în gură două degete scoţând un şuierat dulce şi

37Strâmtoarea Öresund

tremurat şi cu o mlădiere ciudată; câinii amuţiră din lătratul lor pe loc şi dinspre cuşti nu se mai auzi decât schelălăit prietenos, cum fac toţi câinii când se gudură.

— Ia spuneţi: sunteţi spiriduşi sau numai nişte vrăjitori ? întrebă Orm.

— Nu chiar atât cât am vrea noi să fim, răspunse unul dintre ei, căci, oricât de flămânzi am fi, tot nu putem să facem să răsară mâncarea din pământ.

Orm se uită la ei zâmbind din colţul gurii.

— O să primiţi îndată de mâncare, spuse el; cât despre vraja voastră, nu cred să fie cu primejdii ziua în amiaza mare; dar cerşetori ca voi n-am mai văzut până acum. Nici un străin nu-mi poate amuţi zăvozii mei şi uneori nici eu nu pot să-i fac să tacă din lătrat.

— O să te învăţăm noi meşteşugul ăsta, spuse prichindelul mai în vârstă, când vom băga un prânz ca lumea în burtăşi alte două zdravene în traistă. Căci noi suntem pribegi fără stăpân, iar la câini ne pricepem mai bine decât oricare alţii.

Orm le făgădui că n-o să plece de la Gröning cu traista goală şi, cu aceasta, îi pofti să intre.

— Şi-aicea aţi picat într-un ceas bun, în toiul unei mari petreceri, le spuse el, aşa încât se pare că se va găsi din plin şi pentru voi, atât din turte cât şi din celelalte. Dar cel mai potrivit pentru meseni ar fi fost dacă tu, ce te pricepi să şuieri atât de minunat, ai fi ştiut să le şi cânţi.

Cei doi oameni mărunţi se-ntoarseră unul spre altul clipind din ochi cu înţeles, dar nu răspunseră nimic, apoi tuspatru îl urmară în ogradă. Orm strigă către Ylva.

— Ţi-au sosit nişte drumeţi şi mari şi mici, care poftesc o strachină cu de-ale gurii din bucatele de la ospăţ.

Ylva privi în sus de la taifasul ei şi făcu semn c-a înţeles, cu gândul însă dus în altă parte; iar când mai ridică un pic privirea, văzu în faţa ei pe cei doi oameni mărunţei.

Atunci, uimită, făcu ochii mari şi se sculă în grabă de pe bancă.

— Meşterii din Erin ! strigă ea. Felimin şi Ferdiad !

Măscăricii lui taică-meu ! Şi mai sunteţi în viaţă ! În numele lui Dumnezeu, cum de-aţi ajuns să rătăciţi ca nişte cerşetori, sărmani prieteni ?Sunteţi acuma prea bătrâni ca să mai faceţi ghiduşii şi jocuri ?

Până şi prichindeii rămaseră înmărmuriţi de întâlnirea asta; apoi zâmbiră amândoi. Îşi lepădară beţele şi traistele de cerşetori, făcură câţiva paşi spre Ylva şi se dădură peste cap de-a tumba, amândoi odată. Unul din ei rămase stând în mâini mergând aşa de colo până colo cu chiote de veselie; iar celălalt se făcu ghem şi se dădu de-a dura până la poalele ei. Apoi săriră iarăşi sprinteni în picioare şi, cu feţele încremenite, ca de piatră, o salutară înclinându-se întocmai ca la curte.

— Nu suntem încă prea bătrâni, răspunse unul dintre ci poţi vedea asta însăţi tu, cea mai frumoasă dintre toate fiicele regelui Harald. Căci trebuie să ştii că bătrâneţea se teme şi nu se prea apropie de nişte meşteri iscusiţi ca noi. Şi totuşi a trecut cam multă vreme de când stăteai mirată pe genunchii tatălui tău şi ne-ai văzut făcând tumbe pentru întâia oară. Dar suntem mai flămânzi acum decât atunci.

Mulţi dintre oaspeţi veniseră în grabă, atât bărbaţi cât şi femei, să-i vadă pe acei oameni ciudaţi care puteau să meargă în mâini, dar Ylva spuse că noii veniţi trebuiau să bea şi să mănânce mai întâi şi să fie oaspeţi la fel de cinstiţi ca şi ceilalţi. Îi însoţi ea însăşi înăuntru şi porunci să li se pună dinainte ce era mai bun dintre bucate precum şi băutură, adăugând că după aceea nu mai era nevoie de vreo stăruinţă pentru a-i face să arate tot ce ştiu. Gemenele şi tovarăşele lor de joacă veniră şi ele înăuntru şi stăteau cuminţi într-un ungher tot aşteptând ca oamenii cei mărunţei să-nceapă iar cu giumbuşlucuri; iar Orm îi lămuri pe curioşii de afară cine erau cei doi drumeţi cabazi.

— Odată au fost măscăricii răsfăţaţi ai regelui Harald, le spuse el şi-acum sunt oameni fără căpătâi, de loc sunt din Irlanda şi li s-a dus vestea de faima lor. Eu i-am văzut atuncea când am petrecut Crăciunul la curtea regelui, însă pe vremea aceea erau gătiţi cu pene de cocoşi şi îmbrăcaţi

în straie caraghioase şi bălţate şi de aceea nu i-am mai putut cunoaşte astăzi. De ce acuma rătăcesc ca nişte cerşetori nu e prea bine să aflaţi, dar când o să ne punem iar pe bere o s-auzim ce au de povestit.

După ce noii veniţi se săturară, măscăricii nu avură nimica împotrivă să se alăture şi ei la cheful care acum, după un scurt răgaz de linişte, avea să-nceapă iarăşi cu nădejde; dar ceilalţi doi rămaseră tăcuţi în faţa străchinilor goale spunând că se simţeau tare trudiţi după atâta drum făcut pe jos şi prânzul cel îmbelşugat. Părintele Willibald îi duse în odaia sa spre a putea dormi netulburaţi acolo. Apoi luă pe cei doi măscărici deoparte şi stătu cu ei de vorbă pe-ndelete un răstimp fără să-i necăjească cineva; el şi aceştia doi se cunoşteau de multă vreme, de la curtea regelui Harald şi erau bucuroşi că se vedeau din nou.

După ce oaspeţii se aşezară iarăşi pe băncile încăpătoare din biserică, ghiduşii îşi făcură loc lângă părintele Willibald. Chiar de la început săriră asupra lor cu fel de fel de întrebări şi toţi ardeau de nerăbdare să vadă câteva din meşteşugurile lor, cât mai degrabă. Dar cei doi măscărici stăteau la locul lor în linişte sorbind încetinel din bere şi parcă nu prea le păsa de stăruinţele mesenilor. Atunci Orm spuse:

— N-ar fi frumos din partea noastră să cerem să ne arătaţi câte ceva din iscusinţa voastră; fiindcă, pe drept cuvânt, trebuie să fiţi istoviţi după atâta umblet şi-n casa asta domneşte ospeţia fără plată. Dar e adevărat că am fi tare bucuroşi dacă ne-am desfăta puţin acum, când la ospăţul nostru au venit asemenea meşteri în ghiduşii. Căci doară ştiu şi eu că vi s-a dus vestea la amândoi şi am tot auzit vorbindu-se că nici un măscărici din lume nu se poate măsura cu aceia care sunt de obârşie din Irlanda.

— Eşti căpetenie cu faimă, ai colindat prin multe părţi şi-ai auzit destul de bine; mai pot să-ţi spun că nici chiar în Irlanda nu se mai găsesc acum doi oameni mai vestiţi în meşteşugul nostru ca mine, Felimid O'Flann şi frăţiorul meu de colo, Ferdiad, care e tot atât de iscusit. Din neamul

nostru au fost măscărici la curţile regeşti încă din vremea lui Flann Urechi-clăpăuge, strămoşul nostru, care odinioară, a făcut giumbuşlucuri în faţa regelui Conchobar Mac Nessa din Ulster şi-n faţa vitejilor din Röda Grenen, care au fost cu el la Emain Macha. Iar pentru noi, toţi cei din spiţa lui Flann Urechi-clăpăuge a rămas datină şi lege să nu jucăm decât în faţa celor de neam regesc din ziua când am ajuns desăvârşiţi în meşteşugul nostru şi-am dobândit dreptul sa ne numim drept maeştri măscărici. Şi trebuie să ştiţi cu toţii că noi, cei care facem glume în faţa regilor, avem nu numai îndeletnicirea cea mai grea din toate, ci, tot aşa şi pe aceea care pe lumea asta e spre folosul cel mai mare al oamenilor. Fiindcă un rege care stă pe tron posomorât iar războinicii lui, atunci când n-au ce face şi mor de urât, caută râcă sunt primejdioşi pentru toţi oamenii cuminţi; când însă nişte măscărici de soi le dăruiesc puţină desfătare, ei stau râzând în faţa stacanelor cu bere, se duc cu mulţumire să se culce şi lasă pe vecinii şi pe supuşii lor să-şi vadă de necazurile lor în pace. De aceea, după preoţi, noi avem îndeletnicirea cea mai de seamă într-o ţară; căci preoţii dau fericirea cea cerească, prin trecerea pe care-o au pe lângă Dumnezeu, iar noi pe cea de pe pământ, având putere asupra toanelor regeşti. Şi cum regi sunt cu droaia în Irlanda, la fel şi noi, meşterii măscărici, suntem cei mai dibaci din lume şi de multe feluri: saltimbanci, cabazi şi ventrilogi, unii care ştiu să iacă întocmai ca animalele, sa-şi schimonosească faţa şi sa-şi incovoaie trupul, alţii care îşi bagă săbii pe gâtlej, joacă dibaci pe ouă fără să le spargă şi alţii care înghit făclii aprinse scoţând flăcări şi fum pe nări. Însă adevăratul meşter măscărici e doar acela care nu ştie numai unul sau două din aceste meşteşuguri, ci pe toate. Şi înţelepţii din Irlanda socotesc că cei mai buni din tagma noastră sunt şi astăzi tot atât de iscusiţi ca şi acei trei meşteri măscărici ai regelui Conaire de odinioară; despre aceştia trei se mai spunea că nimeni din câţi i-au văzut nu se putea abţine să nu pufnească în hohote de râs, nici chiar acela care priveghea trupul lipsit de suflet al tatălui sau

mamei sale.

În jurul mesei se făcu tăcere şi toţi de faţă ascultau uimiţi tot ce spunea, sau se zgâiau la frăţiorul lui, care stătea nepăsător deoparte mişcând într-una din urechile lui lungi şi clăpăuge. Toţi socoteau că niciodată până atunci nu se mai pomeniseră oameni ca aceia pe meleagurile lor.

— Eşti iscusit la vorbă, grai Gudmund din Uvaberg, totuşi îmi vine greu să cred tot ce spui tu; căci, dacăsunteţi meşteri aşa vestiţi în ţara voastră, de ce-aţi venit atunci în ţara asta de la miazănoapte unde e cale lungă de la un rege până la altul ?

Iar Felimid zâmbi cu tâlc, apoi făcu o plecăciune.

— Tu ai dreptate să te miri şi să-mi pui întrebarea asta, răspunse el, fiindcă Irlanda e o ţară pe care nici un om n-o părăseşte de bunăvoie; şi pot să povestesc cum am plecat de-acolo, chiar dacă ceea ce voi spune ar putea să pară lăudăroşenie. Trebuie să aflaţi cu toţii că noi doi, eu şi frăţâne-meu, suntem pribegi din pricina unei isprăvi pe care poate nimeni altul n-ar fi putut-o săvârşi; şi, spre a fi înţeles mai bine, mai trebuie să spun că, pe când eram nişte tinerei, dar ajunseserăm desăvârşiţi în meşteşugul nostru, trăiam ca măscărici la bunul rege Domnal din Leighlin. Era un om căruia îi plăceau glumele şi muzica, cuvântul Domnului, legendele vitejilor, farmecul stihurilor, nurii femeilor şi înţelepciunea bătrânilor; iar nouă ne arăta aleasă preţuire şi ca răsplată ne dăruia argint, vite frumoase şi păşuni bogate. De aceea îl iubeam nespus, trăiam tihnit la curtea lui şi singura noastră grijă era să ne ferim să ne îngrăşăm de hrană bună şi huzur, căci asta este cea mai mare pacoste în meşteşugul nostru. Vecinul lui era regele Colla din Kilkenny; acesta era un om primejdios, plin de trufie şi tare priceput să tragă iţele şi să urzească răutăţi pentru vecinii săi. Acuma, într-un rând, veni ziua de sărbătoare a Rusaliilor, care se prăznuia cu cinste şi cu mari petreceri la curtea regelui Domnal, cu multe treburi pentru preoţi, pentru scalzi şi mai cu seamă pentru noi; căci regele se însura cu Emer, fiica regelui din Cashel. Era frumoasa

coz, aşa cum trebuie să fie odrasla unui rege, cu ochi senini, cu gura purpurie şi pielea ca floarea unui crin, cu pieptul plin şi tare, subţire la mijloc, cu şoldurile late şi cu nişte cozi groase şi atât de lungi, încât putea să stea pe ele; aşa că ţie însăţi, Ylva, ţi-ar fi fost greu să spui care din voi era cea mai frumoasă dacă v-aţi fi văzut vreodată amândouă. De asta nu se bucura doar regele Domnal, ci şi supuşii săi şi era o petrecere nespus de veselă; iar în a doua seară, când eram beţi cu toţii, a năvălit regele Colla asupra noastră. Regele Domnal a fost ucis pe când, în pielea goală, tăia cu sabia în toate părţile în faţa uşii de la iatacul său şi împreună cu el au mai căzut mulţi alţii; iar regina a fost smulsă din patul ei de nuntă şi cărată printre prazi; şi tot aşa şi eu şi frăţâne-meu, căci faima noastră era mare. Văzând-o pe regină, regele Colla a plescăit din limbă şi a rânjit cu gura până la urechi, iar pe noi doi a poruncit să fim ţinuţi sub pază la curtea sa până ce-avea să vină vremea să facă nunta cu mireasa pe care o răpise din aşternutul altuia. Atunci ne-a trimis vorbă că trebuie să facem ghiduşii la nuntă. La vrerea lui noi am spus *nu*, fiind îndureraţi după stăpânul nostru omorât; dar când am auzit c-aveam să fim bătuţi cu vergi în muchi de nu-i făceam pe voie, am spus îndată da şi am făgăduit c-o să venim în faţa lui cu glumele cele mai bune. Şi ne-am ţinut făgăduiala, asta *n-ar fi putut* s-o mai tăgăduiască !

Felimid zâmbi subţire pentru sine şi se opri ca să-şi împrospăteze gândurile sorbind pe îndelete din stacană. Toţi oaspeţii băură în cinstea lui strigând că dovedise a fi un bun povestitor şi că erau nerăbdători să afle despre isprava nemaipomenită. Atuncea Felimid făcu o plecăciune, îşi drese glasul şi urmă:

— Când ne-am înfăţişat în sala mare, regele stătea pe tronul lui şi era puţintel cam beat; şi niciodată n-am văzut vreun om mai mulţumit de sine însuşi şi de toate celelalte. Când ne-a văzut intrând, strigă aşa ca să audă toată lumea că cei doi meşteri din Leighlin aveau să le arate ce erau în stare în şotii, giumbuşlucuri şi năzdrăvănii. Nici ea, care

stătea în dreapta lui, gătită ca mireasă, nu părea tristă; fiindcă femeile nurlii şi tinere se deprind repede cu alt bărbat şi, cine ştie, poate că regele Colla s-o fi înfăţişat în ochii ei un mire mai de soi chiar decât regele Domnal, stăpânul nostru. Am început cu glume uşurele, cu toate astea bine spuse şi cu nişte şotii care, pentru noi, erau dintre acelea pe care le făceam în toate zilele; iar regele Colla era atât de împăcat şi de voios, că începu să râdă de îndată. Şi râdeau toţi din sală; iar când Ferdiad se aşeză în cap cântând din fluier, în timp ce eu cu mormăieli sforăitoare săream în jurul lui jucând ca ursul, larma se înteţi şi regele se aplecă pe spate în tronul său râzând cu gura până la urechi şi împroşcând-o pe regină cu mied din cupa ce-o ţinea în mână. Aproape îşi pierduse răsuflarea de atâta râs şi, când putea grăi ceva, striga că măscărici ca noi nu mai văzuse niciodată. Atunci noi am ciulit urechile, am început să chibzuim ce trebuie să facem şi să ne înţelegem pe furiş; căci, dacă regele nu mai văzuse niciodată nişte măscărici ca noi, nici noi nu mai văzusem un om râzând ca el de toate fleacurile cu care ne înfăţişaserăm până atunci. Am început cu glume mai de haz şi cu năzdrăvănii ceva mai grele, iar regele râdea într-una ca un cuib de coţofană în luna mai, când soarele răsare din aburul de ploaie. Atunci am căpătat din ce în ce curaj şi am trecut la giumbuşlucurile grele şi la cele mai grozave şotii, dintr-alea care fac să se cutremure şi pântecele şi desfac fălcile din balamale chiar şi acelora ce-s copleşiţi de jale sau chinuiţi de boală grea. Iar râsul regelui Colla spori din ce în ce, până ce răsună întocmai ca rostogolirea celui de-al nouălea talaz pe coasta Donegal când marea începe să se retragă iar în matcă; se făcu stacojiu la faţă, ochii i se bulbucară, îi plesni ceva înăuntru, se prăvăli de-a berbeleacul pe podele şi rămase nemişcat, fără suflare. Atunci noi ne-am uitat unul la altul şi ne-am făcut un semn uşor din cap, Ferdiad şi eu, gândindu-ne deodată la stăpânul nostru, regele Domnal şi că, până la urmă, făcuserăm şi noi tot ce putusem pentru el. Regina începu să ţipe tare, spăimântată, în vreme ce toţi

cei din sală se grămădeau buluc în faţă, iar noi doi ne croirăm drum în grabă către uşă; şi, înainte de-a ieşi, am auzit pe câţiva slujitori strigând că regele murise. N-am aşteptat să auzim şi altele, ci am luat-o binişor la sănătoasa şi am întins-o către miazănoapte peste ogoare şi paragini tot atât de zoriţi ca şi episcopul Asaph peste câmpia de lângă Magh Slecht atuncea când strigoii roşii îl fugăreau din urmă. Şi astfel am ajuns la regele Sigtrygg din Dublin şi-acolo ne credeam la adăpost; însă oştenii reginei Emer porniseră în grabă după noi cu lănci şi săbii, iar ea trimise vorbă regelui Sigtrygg vestindu-l că eram supuşii ei, pe care-i moştenise de la bărbatul ei dintâi, regele Domnal şi că, fiind în mrejele Satanei, în ticăloşia noastră îi luasem viaţa celui de-al doilea bărbat şi că, pentru aceasta, trebuia să fim ucişi. Am izbutit să scăpăm însă de năpastă ascunzându-ne pe o corabie de mărfuri şi să ajungem astfel la regele Harald al Danemarcei, iar el ne-a dat un adăpost la curtea lui unde am dus-o bine; şi, cât a trăit el, n-am suflat nimănui vreo vorbă despre isprava noastră cu regele Colla, ca nu cumva să afle şi regele Harald. Fiindcă atunci ar fi putut să-nceapă să se teamă c-ar fi cândva ademenit de noi să râdă tot aşa primejdios.

Se stârni mare zarvă în jurul mesei când Felimid îşi termină povestea; căci mulţi din oaspeţi începuseră să se îmbete şi strigau că, deşi el povestea nespus de bine, ceea ce aşteptau ei nu erau numai nişte vorbe goale, ci câteva din poznele din pricina cărora regele Colla îşi dăduse duhul crăpând de râs. Şi chiar Orm era tot de partea lor.

— Cred că aţi auzit, se-ntoarse el spre măscărici, că, de la început, mare a fost dorinţa tuturor ca să vă vadă, iar nerăbdarea lor a tot crescut acuma prin povestea asta. Iar aici nu trebuie să vă mai fie teamă dacă vreunul dintre oaspeţi ar muri de râs; fiindcă acela care ar crăpa de râs ar trebui să dea vina pe sine însuşi şi astfel ospăţul meu ar mai avea şi-o încheiere straşnică şi s-ar vorbi mult despre asta prin ţinuturile megieşe.

— Şi dacă e aşa precum aţi spus, adăugăşi Ylva, că nu

puteţi juca decât în faţa sângelui regesc, atuncea cred că şi eu merit cinstea asta, la fel ca regişorii ce se află cu duiumul prin Irlanda.

— Se înţelege de la sine că meriţi cinstea asta, răspunse Felimid în grabă; pentru că nimeni nu poate avea o obârşie regească mai bună ca a ta. Dar e alt lucru care ne împiedică aici şi, dacă mai aveţi răbdare, o să vă povestesc cum e şi cu aceasta. Fiindcă trebuie să ştiţi că străbunicul meu din cea de-a opta spiţă, Felimid Barbă-de-ţap după care am şi fost numit, era cel mai vestit din măscărici în vremurile acelea bune când regele Finachta cel Petrecăreţ domnea cu fală în Irlanda şi a fost cel dintâi din neamul nostru care era şi creştin. Şi într-un rând, într-o călătorie, s-a întâmplat să-l întâlnească la hanul unde poposise pe Sfântul Adamnam şi faţă de acel om sfânt a început să aibă un respect neţărmurit şi mare dragoste, găsindu-l mai presus decât oricare rege. A făcut giumbuşlucuri în faţa sfântului, în cinstea lui şi spre a-l preamări, în vreme ce acesta lua prânzul; şi a făcut năzdrăvănii şi tumbe, anume alegând pe cele ce erau mai grele şi mai minunate, astfel că până la sfârşit, în zorul şi înflăcărarea sa şi-a frânt şi gâtul. Şi a rămas acolo la pământ, ţeapăn ca mortul; dar, de îndată ce sfântul a băgat de seamă ce se întâmplase, s-a ridicat în grabă de la masă, s-a aplecat asupra lui şi i-a atins uşor gâtul cu mâna rostind câteva rugăciuni fierbinţi, astfel că moşul meu a prins iar viaţă, deşi după aceea capul i-a rămas cam strâmb pe gât cât a trăit. Şi, ca recunoştinţă pentru asta, de-atuncea a rămas o pravilă în neamul nostru să nu putem juca decât în faţa regilor şi-a celor ce se trag din regi, în faţa arhiepiscopului de Cashel şi a arhiepiscopului de Armagh, în faţa abatelui din Iona şi a abatelui din Clonmacnoise; şi pe deasupra, tot aşa, să nu ne arătăm vreodată meşteşugul în faţa vreunui om nebotezat. De aceea, nu vă putem face pe voie aici, oricât de mult ne-ar da inima ghes.

Când auzi vorbele de pe urmă, Orm se holbă mirat la el; fiindcă ştia prea bine că era minciună, de la Crăciunul

petrecut la curtea regelui Harald; tocmai voia să-i spună asta, dar până să deschidă gura întâlni privirea hâtră a părintelui Willibald şi se opri.

— Se poare ca însuşi Dumnezeu să fi voit aşa, grăi şi celălalt măscărici - netulburat; căci noi putem să spunem fără împăunare că mulţi din cei mai buni oameni ai regelui Harald s-au învoit şi au primit botezul mai mult ca să nu fie nevoiţi să părăsească sala când ne-a venit rândul să arătăm ce ştim în faţa regelui.

Ylva voia să spună şi ea ceva, dar Orm, părintele Willibald şi cei doi măscărici îi făcură semn să tacă, iar în jurul mesei se stârnise între-acestea o aşa larmă din pricina beţiei şi a dezamăgirii, că nimeni n-o mai auzi.

Orm spuse tare:

— Nădăjduiesc ca voi, amândoi meşterii cabazi veţi mai rămâne câtva timp aici, astfel încât noi toţi din casa asta să ne putem până la urmă desfăta din plin cu meşteşugurile voastre, atunci când ceilalţi vor pleca şi vom rămâne singuri; căci noi suntem cu toţii buni creştini.

Câţiva, din rândul celor tineri, începură să răcnească din ce în ce mai tare că ei voiau să-i vadă pe măscărici, orice-ar fi trebuit să facă pentru asta.

— Citiţi-ne şi botezaţi-ne, dacă altfel nu se poate, strigă unul din ei şi asta chiar acum, pe loc.

— Da, da ! strigară alţii într-un glas, ăsta e lucrul cel mai bun şi botezaţi-ne cât mai degrabă !

Câţiva dintre cei vârstnici începură să râdă, dar alţii păreau că rămăseseră pe gânduri şi se uitau nehotărâţi unii la alţii.

Gisle, feciorul lui Svarte Grim, se ridică pe bancă în picioare şi strigă:

— Cei care nu se învoiesc la asta n-au decât să plece şi să se culce în podul grajdului, chiar acum, ca să nu ne mai strice cheful.

Iar nerăbdarea şi strigătele sporeau din ce în ce. Părintele Willibald stătea cu capul aplecat în faţă tot murmurând ceva de unul singur, în timp ce măscăricii îşi sorbeau pe

îndelete berea din stacane cu mutre paşnice, nevinovate. Iar Svarte Grim grăi şi el:

— Acuma, mie mi se pare un lucru de nimic să te botezi şi de care să te sperii; dar asta poate vine de acolo că am băut cam multă bere tare şi sunt cu chef de petrecanie şi voia bună a prietenilor. Dar s-ar putea să fie altfel când veselia băuturii se va risipi şi stau şi mă gândesc la râsul şi vorbele înţepătoare ale vecinilor.

— Vecinii tăi se afla aici, i-o tăie Orm şi cine o să râdă sau o să te împungă cu vorbe subţirele dacăşi ei vor face ca şi tine ? E mai curând de aşteptat că tu şi ceilalţi veţi râde de cei nebotezaţi după aceea, când o să se vădească pentru toată lumea cât v-aţi mai îmbunat norocul lăsându-vă să fiţi blagosloviţi şi botezaţi.

— Se poate să ai tu dreptate, mai spuse Grim, căci nimeni nu mai poate spune altceva acum decât că ai norocul cel mai bun.

Părintele Willibald se ridică şi-i binecuvântă în latineşte, cu braţele deschise, aşa că toţi rămaseră tăcuţi fără să mişte în timpul rugăciunii lui, iar câteva femei păliră tremurând ca străbătute de fiori. Doi dintre cei mai afumaţi se ridicară în picioare poruncind nevestelor să-i urmeze îndată afară din acea sală de vrăjitorie; dar, când femeile chemate rămaseră pe loc, de parcă n-ar fi auzit o vorbă, cu ochi şi cu urechi numai pentru părintele Willibald, cei doi se aşezară cu lehamite pe bănci, de parcă ar fi făcut tot ce fuseseră în stare şi se-apucară iar de băutură cu mutrele încruntate.

Simţiră toţi o mare uşurare când părintele Willibald isprăvi cu latineasca sa care suna întocmai ca un şir de vrăji de groază. După aceea începu să le vorbească pe limba lor despre Cristos, despre puterea şi bunătatea lui şi despre marea lui dorinţă de a-i lua sub ocrotirea lui pe toţi oamenii, până şi pe femeile care trăiau în desfrânare şi pe tâlhari.

— De aceea, spunea el, printre noi nu e nici unul care să fie izgonit de la tot binele pe care el îl dăruieşte; căci el e un stăpân care pofteşte la ospăţul său pe toţi şi are daruri

multe şi bogate pentru toată lumea.

Ascultătorii se înveseliră la această cuvântare; căci toţi găseau cu haz şi tare adevărat când auziră numindu-li-se megieşii tâlhari şi curve şi nici nu le trecea prin cap că şi ei înşişi ar trebui să fie socotiţi în vreuna din aceste două tagme.

— Şi acum, urmă părintele Willibald, nădăjduiesc căsunteţi dornici să vă alăturaţi Lui pentru toată viaţa şi că aţi înţeles ce vă rămâne de făcut pentru aceasta, astfel încât felul vostru de trai să se facă mai bun, după dorinţa Lui; şi, de asemena, nădăjduiesc că n-o să vă întoarceţi niciodată la vreun alt dumnezeu.

— Da, da ! strigară ei nerăbdători; noi înţelegem totul. Şi mai grăbeşte-te odată, ca să fim gata şi pentru altceva !

— Acuma vă luaţi o sarcină asupra voastră, de care va trebui să vă aduceţi aminte tot mereu, urmă părintele Willibald şi de-acum încolo o să veniţi la mine, în biserica lui Dumnezeu, în fiecare a doua duminică, sau măcar a treia, pentru a asculta cuvântul lui Dumnezeu şi spre a fi povăţuiţi pe calea lui Cristos. Vreţi să-mi făgăduiţi aceasta ?

— Făgăduim, strigară toţi cu nerăbdare. Şi mai slăbeşte-ne cu vorbăria, căci ai vorbit destul. Vremea nu stă pe loc şi în curând începe să se însereze !

— Cel mai bine ar fi, aceasta pentru mântuirea sufletelor voastre, dacă aţi putea veni din douăîn două duminici; dar cei care au de făcut drum lung să vinăşi din trei în trei.

— Mai tacă-ţi fleanca, părinţele şi botează-ne odată ! răcniră cei mai nerăbdători dintre bărbaţi.

— Tăcere ! urlă părintele Willibald cu un glas grozav. Doar diavolii bătrâni, vicleni şi puşi pe rele, ai rătăcirii voastre văîndeamnă să răcniţi şi să-mi curmaţi cuvântul, căci prin aceasta ei nădăjduiesc să-i facăîn necaz lui Dumnezeu şi să vă ţină mai departe ca pe supuşii lor. Dar cele ce vă spun, când vă vorbesc despre Cristos şi de poruncile lui Dumnezeu, nu-s vorbe de prisos, ci vorbe pe care trebuie să le-ascultaţi cu luare-aminte şi în linişte. Iar acum să se îndepărteze de la voi orice ispită diavolească, aşa ca

să fiţi vrednici de a primi botezul.

Cu aceasta, începu iarăşi să binecuvânteze în latineşte; acuma rar şi apăsat şi cu asprime în glas, astfel că două-trei dintre femeile mai coapte începură sa se vaite şi să verse lacrimi. Nici unul din bărbaţi nu îndrăznea să zică un cuvânt; stăteau cu toţii smeriţi şi îngrijoraţi uitându-se la preot cu ochii mari şi gurile căscate; dar câţiva dintre ei fură curând văzuţi bălăbănind din cap, tot mai aproape de stacane şi lunecând uşor sub masă, după care începură să răsune sforăituri de oameni fără griji.

Părintele Willibald le porunci acuma tuturor să înainteze până la cristelniţa în care fusese botezat Harald Ormsson şi-acolo fură botezaţi în grabă douăzeci şi trei de bărbaţi pre-cum şi nouăsprezece femei, bătrâni şi tineri laolaltă. Iar Orm şi Rapp îi scoaseră pe cei doi somnoroşi de sub masă căznindu-se ca să-i trezească; dar, cum strădania le fu zadarnică, îi târâră până la cristelniţă şi îi ţinură cu nădejde până ce fură aghesmuiţi şi ei la fel ca ceilalţi, apoi îi traseră într-un ungher mai liniştit spre a putea dormi în pace. Atât bărbaţii, cât şi femeile făceau un haz nespus pe când îşi scuturau apa din păr şi se-ntorceau la locurile lor în jurul mesei; iar când părintele Willibald încercă să-şi isprăvească slujba cu o blagoslovire de zile mari, nu se mai auzi prea mare lucru din cuvântarea sa în hărmălaia din biserică.

— Prin codrii noştri nimeni nu se sperie de câţiva stropi de apă, strigau ei mândri zâmbind unii la alţii.

— Acuma s-a sfârşit şi cu botezul !

— Ia daţi-i drumul măscărici şi arătaţi-ne şi nouă ce sunteţi în stare !

Iar măscăricii zâmbiră hâtru şi se ridicară binevoitori; şi se făcu îndată o tăcere ca în biserică. Când se iviră pe podea, o salutară mai întâi pe Ylva ca la curte, ca şi când ea ar fi fost singura care-i privea şi după aceea, o bucată bună, ei ţinură adunarea mută de uimire sau prăpădindu-se de râs. Făcură tumbe fără să se sprijine în mâini, atât înainte cât şi înapoi şi totdeauna căzură în picioare; făceau ca păsările şi ca dobitoacele, scoteau cântece din fluieraşe şi

în acelaşi timp jucau în mâini, aruncau roată spre tavan stacane, săbii şi cuţite pe care le prindeau din zbor şi le zvârleau fără sminteală înapoi; iar când din traistele de cerşetori scoaseră două păpuşi mari, bălţat gătite şi cu feţe ca de babe, pe care le ţineau de mână, pe una Felimid şi pe cealaltă Ferdiad şi care începură deodată să vorbească între ele, la început prieteneşte, apoi pufnind şi scuturând din capete şi, până la sfârşit, cu groaznice măscări cu care se-mproşcau una pe alta turuind din gură cu un glas croncănit fără să dea vreun semn de oboseală. Când babele de cârpă începură să vorbească, toţi cei de faţă fură străbătuţi de un fior; femeilor le clănţăneau dinţii în gură, iar bărbaţii se făcură palizi şi-şi căutară armele la cingătoare; dar Ylva şi părintele Willibald, ce cunoşteau de multă vreme şiretlicurile astea, îi liniştiră repede spunându-le că totul izvora din iscusinţa măscăricilor şi că nu era primejdie în joaca asta. Orm însuşi păru o clipă neîncrezător, dar îşi veni îndată în fire; iar când ghiduşii îşi traseră păpuşile din ce în ce mai faţă-n faţă şi ele începură să fâlfâie din mâini ţipând mai tare vorbe de ocară şi sudalme, de parcă erau gata sa se ia de păr, el izbucni în aşa hohote de râs, că Ylva se plecă asupra lui rugându-l să-şi aducă aminte ce i se întâmplase regelui Colla. Aşa că Orm se stăpâni, îşi şterse lacrimile şî şe uită la ea.

— Nu e uşor să te gândeşti la toate atunci când te desfeţi, îi spuse el. Dar eu nu cred că Dumnezeu o să îngăduie să mi se-ntâmple ceva rău tocmai acuma, când îi sunt de aşa mare ajutor.

Dar se putea băga de seamă că lua sfatul ei în serios, căci, de când se ştia, se-ngrijora uşor de sănătatea sa.

Până la urmă, obosiţi, ghiduşii conteniră cu năzbâtiile lor, deşi cei de pe margini îi îndemnau într-una să mai facă altele; aşa că terminară fără ca vreunul dintre oaspeţi să moară de atâta râs.

Părintele Willibald îi mulţumi lui Dumnezeu cu înfocare pentru marea bucurie ce le-o prilejuise şi pentru toate sufletele pentru care primise harul să le-aducă lui Cristos. Şi

cu aceasta, ospăţul de botez se încheie iar dimineaţa următoare în zori, toţi oaspeţii ce petrecuseră la Gröning încălecară şi porniră către casă sporovăind despre bucatele gustoase cu care fuseseră cinstiţi şi despre şotiile măscăricilor năstruşnici.

VII

Despre omul care ducea sabia regelui Şvediei
şi
despre magistrul din Aachen şi păcatele lui.

După ce petrecerea se sfârşise şi liniştea se aşternuse iarăşi în gospodărie, unde nu mai rămăseseră ca oaspeţi decât cei patru cerşetori, Orm şi toţi cei din casa lui erau încredinţaţi că ospăţul se desfăşurase mai bine decât putuseră să se aştepte şi că Harald Ormsson avusese un botez care făcea într-adevăr şi lui şi celorlalţi o mare cinste. Singură Osa parcă se mai îndoia de asta. Ea bombănea că oaspeţii mâncăi băgaseră în burţi aproape toată agoniseala din cămări, udătură cât şi uscătură, aşa că de atunci încolo putea să aibă mai puţine griji.

—În pităria nu mai e nimic, afară de ce a mai rămas pe fundul unei căpisteri; iar în cămară e atât de jalnic de parcă nişte lupi flămânzi ar fi dat iama pe-acolo. Şi trebuie să vă mai spun la amândoi că, dacă fiii voştri vor fi mulţi, n-o să mai faceţi încă un botez ca ăsta pentru ei fără ca toată munca şi agoniseala voastră să se ducă pe pârău. Totuşi, n-o să mă plâng prea mult de ceea ce s-a risipit de data asta, căci se cuvine ca cel dintâi născut să fie cinstit astfel; acuma însă va fi cam slabă udătura la mâncare până se va găsi alt orz de cumpărat.

Orm spuse însă că ţinea să fie scutit să tot audă bombăneli pentru bucatele înfulecate.

— Dar tu ai numai gânduri bune, îi mărturisi el Osei; şi bombăneala ta socot că izvorăşte mai mult dintr-un vechi obicei. Cât despre băutura slabă, după câte-am auzit, nu e nici ea de aruncat.

— Trebuie săţii seama, Osa, îi spuse şi părintele Willibald, că ospăţul ăsta n-a fost ca altele, doar o petrecere. A înlesnit lucrarea lui Cristos şi i-a poftit pe oaspeţii păgâni să se boteze. De aceea să nu te plângi de îmbelşugarea lui, căci Dumnezeu o să întoarcă totul înzecit.

Osa mărturisi atunci că, pentru izbânda asta creştinească, putea să li se ierte totul; căci nu-i prea dădea mâna să se ia la harţă cu părintele Willibald, chiar când era în toanele ei cele mai rele.

Cel mai ferice dintre toţi ai casei era părintele Willibald, care, în timpul acelei sărbători lumeşti, putuse săvârşi lucruri aşa măreţe; şi nu numai că-i botezase pe toţi oaspeţii, ci, totodată, era primul dintre slujitorii lui Cristos care izbutise să boteze nişte oameni din Smoland.

— Acum pot spune cu adevărat, se mândrea el, că râvna şi răbdarea şi-au primit răsplata şi că nu v-am urmat zadarnic în ţara asta. Căci în trei zile de petrecere patruzeci şi cinci de suflete au primit botezul din mâna mea. E drept că nici unul din ei nu a venit la mine mânat de setea arzătoare a inimii pentru Cristos, cu toate c-am vorbit atâta despre el. Oaspeţii noştri au fost ademeniţi de meşterii cabazi din Erin şi oamenii din Smoland au fost botezaţi cu sila. Dar eu socot că, dacă un slujitor al lui Cristos ar sta s-aştepte adevăratul ghes al inimii la neamul ăsta, atunci ar trebui s-aştepte mult şi bine. Şi, pe deasupra, din ceea ce s-a săvârşit acum pot izvorî şi alte lucruri bune. Dar, că totul mi-a mers atât de bine, nu-i nicidecum meritul meu, ci al acestor meşteri din Irlanda; şi e fără tăgadă un semn vădit al Domnului că ei au fost trimişi încoace la vremea potrivită pentru a da o mână de ajutor la treaba noastrăsfântă.

— Se vede cât de colo că-i aşa, întări Osa.

— Acuma cred că a venit şi vremea, le spuse Orm celor patru străini, să auzim mai multe despre voi, ăştia, care-aţi

venit la casa noastrăîn chip de cerşetori. Căci suntem dornici să aflăm de ce voi, meşterii glumeţi, tot rătăciţi de colo-colo sub înfăţişarea asta, precum şi cine sunteţi voi, ceilalţi doi şi cu ce treburi colindaţi pe drumuri.

Omul burduhănos, cu barba încărunţită, se uită în juru-i şi făcu o plecăciune. Apoi grăi cu glas tânguitor:

— Mă cheamă Spjålle şi sunt de loc din Uppsala. L-am însoţit pe regele Erik tot timpul în războiul lui şi-am stat în preajmă-i slujind ca scutier din pricina staturii şi a puterii mele. Acuma însă am fost slobozit din slujba mea. Şi nu mai am decât un lucru de îndeplinit: să mă întorc acasă, la Uppsala, sub înfăţişarea unui biet milog c-o sabie ascunsă şi legată cu nădejde de picior.

Tăcu şi cei de faţă îl cercetară cu uimire.

— De ce porţi sabia legată de picior ?îl' întrebă mirată Ylva.

— Multe s-ar putea spune despre asta precum şi despre altele, răspunse el, dar poate că am apucat să spun prea multe când am aflat că tu, nevastă, eşti sora regelui Sven. Dar una dintre veşti e cea mai mare şi totodată cea mai rea; şi aceasta e că bunul rege Erik, care era numit biruitorul, acum e mort.

Toţi socotiră că aceasta era într-adevăr o veste nouă şi ardeau de nerăbdare să mai afle alte lucruri.

— Să nu-ţi fie teamă de mine, cu toate căsunt sora regelui Sven, îl îndemnă la vorbă Ylva. Căci între noi domneşte o dragoste atât de mare, că nu de mult a repezit încoace nişte supuşi de-ai lui care umblau să ne ridice viaţa. El l-a răpus pe regele Erik ?

— Nu, nicidecum, răspunse Spjålle cu obidăşi dispreţ; atunci n-aş mai fi fost nici eu în viaţă astăzi. El a murit din vrajă, aceasta e credinţa mea, fie că vraja a venit de la vreun zeu sau de la femeia ticăloasă ostrogotă, Sigrid, fiica lui Skoglar-Toste, regina lui să bălăcească veşnic în apele Infernului printre vârfuri de lănci şi vipere băloase ! Regele se afla la pradă printre Insulele cele Mici[38]cu flotă mare şi

38 în arhipelagul danez

gândul lui era să se întoarcă în scurtă vreme împotriva regelui Sven, care stătea în Själlandul de sus; şi noi ne bucuram cu toţii de zile bune şi o duceam nespus de bine cu treburile noastre. Dar pe când ne aflam în Falster[39], cu corăbiile adunate la un loc, nenorocirea a venit pe capul nostru; fiindcă acolo, o rătăcire ca o negură s-a abatut asupra regelui, aşa încât a pus să se vestească întregii oşti că hotărâse să se lase botezat. Spunea că, dacă se făcea aşa, norocul lui avea să fie mult mai bun în lupta cu vicleanul rege Sven şi astfel ar fi putut să-l pună cu genunchiul la pământ o dată pentru totdeauna. Fusese ademenit şi îndemnat la pasul ăsta de nişte preoţi care veniseră de la saxoni şi-i strecuraseră în şoaptă vorbe vrăjite la ureche. Oştirii nu-i prea plăcea treaba asta şi cei cu mintea întreagă îi spuneau în faţă că-i stătea rău unui rege al Suediei să se gândească la o asemenea deşertăciune potrivită pentru saxoni şi dani, dar nu pentru un om ca el. El se uita însă posomorit la cei care-i vorbeau aşa şi era aspru în răspunsurile sale către ei; şi fiindcă toţi erau deprinşi ca el să înţeleagă totul mai bine ca oricare altul şi, mai ales, să facă întotdeauna cum voia, oştenii nu-i mai spuseră nimica în privinţa asta. Însă regina, ostrogota cea nebună, care ne însoţise în război cu toate corăbiile moştenite de la tatăl ei, avea o ură neîmpăcată împotriva lui Cristos şi-a slujitorilor bisericii şi nu tăcu în faţa regelui; şi între ei doi se iscă o ceartă mare, aşa că se zvonea în rândurile oştii cum că ea îi spusese că un rege botezat ar fi omul cel mai netrebnic, iar regele îi răspunsese că o va biciui dacă mai deschide o dată gura în privinţa asta. Numai că era prea târziu acuma ca s-o ameninţe cu biciul; fiindcă bătaia ar fi trebuit s-o capete mai înainte şi mai des. Dintr-asta se stârni neînţelegere şi vrajbă în oştire, aşa că noi, şvedezii şi oamenii reginei ne uitam pieziş unii la alţii cu multe vorbe în doi peri, şi deseori puneam mâna pe arme când ne întâlneam. Iar într-acestea vraja îi cuprinse zdravăn, aşa că se îmbolnăvi şi se opri acolo zacând

39 insulă daneză, între Laaland fi Möen

neputincios; şi, într-o dimineaţă, în zori, când cei mai mulţi mai dormeau încă, fiica nebună a lui Skoglar-Toste se făcu nevăzută cu corăbiile ei. Avea de gând s-ajungă la regele Sven, credeau mulţi şi tot aşa credea şi regele aflând de cele întâmplate; dar nu se mai putea face nimic în faţa acestei mari nenorociri, iar regele era acum atât de slab, că nu era în stare să mai rostească multe vorbe, în tabără se răspândi o mare spaimă şi toate căpeteniile de corăbii voiau sa plece cât puteau mai repede şi se stârni gâlceavă mare pentru sipetele cu scule scumpe ale regelui şi cum să fie împărţite între ei pentru a nu cădea în ghearele lui Sven. Pe mine însă m-a chemat în grabă regele la căpătâiul său dându-mi poruncă să-i duc acasă sabia şi să i-o înmânez fiului său. Era chiar sabia cea strămoşească a regilor din Uppsala, adusă din ostrovul Fröj[40] şi e comoara lor cea mai de preţ. Spjålle, mi-a spus el, du sabia acasă şi ai grijă să nu se piardă; fiindcă în ea sălăşluieşte norocul strămoşesc ! Zicând aceasta, a cerut să bea puţină apă şi atunci am înţeles că nu mai avea mult. Şi acela, pe care poporul îl numea biruitorul, a răposat curând după aceea, nenorocit şi părăsit pe patul lui de suferinţă; şi atunci abia dacă mai rămăseserăm destui să-i înălţăm şi să-i aprindem rugul. Am făcut însă tot ce-am fost în stare şi pe toţi sclavii lui precum şi pe doi preoţi i-am omorât şi i-am pus la picioarele lui pe rug, ca să n-ajungă singur şi umil în faţa zeilor. Şi, pe când rugul încă mai ardea, cei de pe insule s-au năpustit asupra noastră în număr mare cu strigăte de luptă. Atunci eu am fugit, din pricina acestei săbii şi, împreună cu aceşti trei oameni, am trecut strâmtoarea cu o barcă de pescari şi am ajuns în Scania. Iar sabia o port legată de picior, sub haine, pentru a o ascunde cât mai bine. Dar ce-o să se întâmple acum în lume, după ce el a murit, e mai mult decât pot pricepe; căci el a fost cel mai vestit dintre toţi regii, deşi din pricina femeii ticăloase a avut asemenea sfârşit, încât acuma zace fără gorgan deasupra cenuşii sale tocmai pe ţărmul Falster-ului.

40la intrarea fiordului Fröj, în Norvegia

Şi cu aceasta Spjålle termină de povestit şi toţi găsiră că veştile erau ciudate.

— Sunt vremuri grele pentru regi acuma, spuse Orm. Întâi a căzut Styrbjörn, care era cel mai vajnic, apoi regele Harald, cel mai înţelept, acum regele Erik, care era cel mai mare; şi nu e mult de când am auzit că şi împărăteasa Teofana a murit, aceea care singură domnea peste saxoni, lombarzi şi alţii. Numai cumnatul meu, care-i maj plin de răutate decât ceilalţi, nu moare, ci doar se-ngraşă şi înfloreşte. Tare-ar fi bine să ştim de ce nu-l pierde Dumnezeu şi, mai ales, de ce nu-i lasă să trăiască pe ceilalţi regi mai buni.

— O să-l lovească Dumnezeu atunci când va veni sorocul, spuse părintele Willibald, aşa cum l-a lovit pe Holofern, care-a pierit cu capul retezat de o femeie, Judith, sau pe Sanherib, stăpânul asirienilor, ucis în faţa idolului cel de aur chiar de fiii săi. Dar câteodată răul dăinuieşte mult şi-aici, în ţările acestea neguroase, diavolul e mai tare ca prin alte părţi. Despre aceasta am auzit chiar adineauri o mărturie înspăimântatoare; căci îl avem în faţa noastră pe acest Spjålle ce spune singur că a fost părtaş la omorârea slujitorilor blajini ai lui Cristos pe rugul regelui său, Erik. Astfel de lucruri diavoleşti nu se întâmplă nicăieri în lume, decât aicea şi la cei mai răi dintre venzi. Şi nu-mi este deloc uşor să ştiu ce-ar trebui să fac în faţa acestor fapte şi faţă de făptaşii lor. Pot să-ţi spun însă, Spjålle, că tu vei arde veşnic în flăcările iadului pentru fărădelegea ta. Dar ar fi de prisos, căci, oricum, tot în iad ai să ajungi.

Atuncea Spjålle se uită şovăitor la cei de faţă.

—În neghiobia mea, am dat prea multe în vileag, începu el şi astfel am stârnit mânia acestui preot. Dar ce-am făcut atunci n-a fost decât după o datină ce ne-a rămas de la strămoşi, aşa cum s-a făcut întotdeauna la plecarea regilor Suediei de pe tărâmul ăsta. Şi însăţi tu, stăpâna casei, mi-ai spus că nu-s aici printre vrăjmaşi.

— Nu eşti printre vrăjmaşi, îi spuse Orm şi nici un rău nu ţi se va întâmplă aici, dar să nu-ţi pară curios că noi, care

ne închinăm cu toţii lui Cristos, socotim drept o faptă rea uciderea de preoţi.

— Acum ei suntîn cer, printre sfinţii martiri, adăugă părintele Willibald.

— Şi o duc bine acolo ?întrebăSpjålle.

— Ei stau acum la dreapta Domnului, se bucură de cea mai mare fericire şi-o duc cu mult mai bine decât o slabă minte omenească poate bănui măcar.

— Atuncea soarta lor s-a îmbunătăţit grozav, mai spuse Spjålle, fiindcă la curtea regelui Erik ei erau socotiţi ca sclavi.

Ylva pufni în râs.

— Şi atuncea tu te socoteşti vrednic mai mult de laudă decât de vreo mustrare, căci tu i-ai ajutat s-ajungă drept în ceruri, spuse ea.

Părintele Willibald o privi cu asprime şi spuse că astfel de vorbe nesăbuite îl mâhneau adânc.

— Pe când erai o fetişcană zvăpăiată ţi se mai trecea cu vederea, o certă el, însă acuma, când eşti femeie în toată firea, cu trei copii şi cu învăţătură, ar trebui să ştii mai bine ce se cuvine şi ce nu !

— Asta am auzit-o de la tata, răspunse Ylva şi nu-mi aduc aminte să se fi făcut mai bun, oricâţi copii o fi avut şi oricât a fost îndrumat de tine şi de episcopul Poppo.

Părintele Willibald clătină din cap cu întristare şi-şi trecu uşurel mâna pe scăfârlie, aşa cum făcea el totdeauna când venea vorba despre regele Harald; fiindcă în creştet mai purta urmele unui crucifix, pe care regele, nemaiputând să-i rabde predica, i-l smulsese într-un rând din mână şi-l miruise drept în locul ras ca-n palmă.

— Fireşte, regele Harald a fost un mare păcătos, spuse părintele Willibald; şi era cât pe-aci s-ajung şi eu printre martiri atunci când m-a pocnit în cap. Dar în multe privinţe era la fel ca regele David şi lucrul ăsta se vede cel mai bine când îl punem alături de regele Sven; şi nu prea cred că s-ar fi bucurat acuma auzindu-şi fiica făcând haz de omorârea unor preoţi.

— Da, păcătoşi suntem cu toţii, pânăşi eu, începu să se spovedească Orm, căci nu o dată am ridicat mâna asupra preoţilor, atunci când năvăleam în aşezările creştine din Castilia sau din Leone şi le ardeam bisericile. Ei se băteau cu vitejie şi cu lancea şi cu spada, iar porunca lui Almansur, stăpânul meu, suna că trebuiau ucişi ei cei dintâi. Dar asta s-a întâmplat mai înainte de a cunoaşte adevărul şi de aceea cred că Dumnezeu nu judecă prea aspru tot ce-am făcut atunci.

— Am nimerit într-o tovărăşie mai bună decât credeam eu, le spuse Spjålleşi apoi tăcu.

Omul cel tânăr, palid şi cu bărbuţa neagră, care era al patrulea dintre străini, stătuse până atunci tăcut cu faţa întristată; acum oftă din băierile inimii, îşi drese glasul şi luă cuvântul.

— Toţi suntem nişte păcătoşi, e adevărat, începu el; totuşi nici unul dintre voi nu are o povară mai grea decât a mea. Mă numesc Rainald, nevrednic preot al lui Dumnezeu şi sunt canonic la episcopul Eckard din Schleswig. Eu m-am născut însă la Zülpich, în Lotharingia şi odinioară am fost magistru la şcoala evanghelică de pe lângă Biserica Sfântului Mir din Aachen. Şi am ajuns aici din pricina păcatelor şi a nenorocirii mele.

— Trebuie să mărturisesc, spuse cu mulţumire Orm, că nişte cerşetori mai hâtri poţi să cauţi mult şi bine, căci fiecare dintre voi are câte ceva în traistă. Iar dacă şi povestea ta e osebită, noi suntem gata să o auzim.

— Poveştile despre păcate şi ispite sunt totdeauna osebite, spuse Ylva.

— Numai dacă le-asculţi cu luare-aminte şi spre a trage învăţături din ele, adăugă părintele Willibald.

— Povestea mea e plină de învăţăminte, grăi din nou magistrul întristat, căci încă din al doisprezecelea an al vieţii mele sunt unnenorocit. Trebuie să vă spun de la început că într-un bordei de lângă drumul dintre Zülpich şi Heimbach sălăşluieşte ghicitoarea Radla, care poate vedea în viitor. Am fost târât la ea de mama, care voia să ştie

dinainte dacă avea să-mi meargă bine totul de m-ar fi dat la seminarul teologic; căci eu aveam dorinţa arzătoare s-ajung cu vremea un slujitor al lui Cristos. Ajunşi acolo, ghicitoarea mi-a luat mâinile într-ale sale şi a rămas aşa destulă vreme tot legănându-se şi murmurând cuvinte tainice ţinând ochii închişi, astfel încât parcă-mi venea să mor de frică. În cele din urmă a început iar să vorbească desluşit şi i-a spus mamei că aveam s-ajung un preot bun şi că aveam să împlinesc cu cinste multe lucruri mari. „Dar porţi cu tine o nenorocire”, mi-a spus ea. „De trei ori ai să săvârşeşti câte un greu păcat şi-al doilea păcat va fi mai greu decât întâiul, iar cel de-al treilea va fi şi cel mai greu. Asta ţi-e soarta şi de ursită nu poţi scăpa”. Astea au fost vorbele ei şi altceva n-a vrut să spună. Am plâns amarnic amândoi, mama şi eu, când ne-am întors acasă de la prezicătoare. Căci noi voiam s-ajung un sfânt şi nu un păcătos. Ne-am dus după aceea la bătrânul nostru preot pentru a-i cere şi lui sfatul şi el ne-a liniştit spunându-ne că ar fi fericit acela care-ar putea să scape de trei păcate grele; dar am avut puţină mângâiere din cuvântarea lui. Apoi eu am plecat la seminarul teologic din Aachen şi nimeni nu era mai silitor şi mai supus ca mine şi nimeni nu fugea mai mult ca mine de păcat; şi la latină şi la liturghie eram cel mai destoinic, iar când am împlinit douăzeci şi unu de ani ştiam pe dinafară evangheliile şi psaltirea şi, tot aşa, aproape în întregime epistolele către tesaloniceni şi galateni, care erau nespus de grele pentru mulţi seminarişti, astfel încât decanul catedralei, Rumold, mă lăuda mereu şi m-a luat pe lângă sine ca diacon. Decanul Rumold era un om bătrân cu glasul tunător şi nişte ochi mari, bulbucaţi, aşa că mulţi se speriau şi tremurau în faţa lui; şi, mai presus de orişice pe lumea asta, afară de biserica lui Crist, el mai iubea doar două lucruri: vinul cu mirodenii şi erudiţia, adică multă învăţătură. Era mare cunoscător în nişte discipline care erau atât de greu de înţeles şi-atâta de ciudate, încât foarte puţini le cunoşteau

doar după nume, ca astrologhia, mantica[41] şi algoritmica[42]; şi se spunea că el era în stare să stea de vorbă cu împărăteasa Teofana chiar în graiul bizantin al ei. În tinereţea sa, fusese în Levant cu învăţatul episcop Liutprad, din Cremona şi ştia să povestească lucruri nemaiauzite despre acele ţinuturi îndepărtate. Strânsese toată viaţa cărţi şi-avea peste şaptezeci de tomuri; şi deseori, pe seară, după ce-i aduceam vinul fiert în odaia lui, mă îndruma în tainele ştiinţei sau mă punea să-i citesc cu glas tare din operele a doi poeţi din vechime pe care le ţinea la loc de cinste într-un raft. Unul din ei se numea Statius; acesta cânta cu nişte vorbe greu de înţeles războaiele de altădată dintre bizantini la o cetate cu numele de Theba. Dar celălalt, pe nume Ermoldus Nigellus, era mai lesne de înţeles; acesta îl proslăvea pe piosul împărat Ludovic, vlăstarul marelui împărat Carol şi cânta războiul împotriva păgânilor din Spania. Decanul Rumold răcnea adesea, sau zvârlea după mine cu toiagul când îi citeam greşit din Statius; spunea că trebuie să-l preţuiesc şi eu şi să citesc cu luare-aminte, fiindcă era primul poet din Roma care se creştinase. Voiam să-i fac decanului pe plac şi, mai ales, să fiu scutit de băţul lui şi de aceea mă străduiam să-i citesc din carte cât puteam mai bine; dar nu eram în stare să-l iubesc prea mult pe-acel poet, cu toate că-mi dădeam toată silinţa. Decanul mai avea însă şi operele unui alt poet şi cartea aceea era pusă între nişte scoarţe mai frumoase decât ale celorlalte. Câteodată îl vedeam stând aplecat asupra ei şi murmu-rând din buze şi-atunci părea în toanele cele mai bune, fiindcă mă trimitea să-i mai aduc vin fiert; nu m-a pus însă niciodată să-i citesc din cartea aceea. Şi, din pricina asta, dorinţa de a şti ce scrie în ea crescu din ce în ce, aşa că într-o noapte, când era plecat la o petrecere pe care o dădea episcopul, m-am furişat în cămăruţa lui, am scotocit după cartea aceea şi am găsit-o într-un sipet mic pitit sub laviţa de la perete. Ce se afla întâi şi-ntâi în cartea aceea

---

41 logaritimii

42 generaţia numerelor

era o scriere cu titlul *Regula Magistri*, adică rânduiala sau canoanele Sfântului Benedict pentru o viaţă curată şi pioasă; după aceea urma un lung cuvânt de laudă asupra vieţii fără de prihană a unui om evlavios din Anglia cu numele de Aldhelmus. Apoi urma un lung poem, scris înflorat şi cu deosebită îngrijire, îi zicea *Ars Amandi*, ceea ce înseamnă *Meşteşugul de a iubi* şi era scris de un poet din vechea Romă, pe care îl chema Ovidius şi care, fără îndoială, nu s-a făcut nicicând creştin.

Ajuns aici cu povestirea, magistrul se uită cu întristare la părintele Willibald şi acesta clătină din cap pe gânduri.

— Am auzit vorbindu-se despre această scriere, spuse părintele şi ştiu că e vestită printre călugării cei fără multa învăţăturăşi călugăriţele prea învăţate.

— E ca fiertura lui însuşi Belzebut, spuse mâhnit magistrul şi totuşi mai dulce decât mierea. Scrierea aceea era prea încurcată pentru mine ca să o pot pricepe chiar în întregime, căci era plină de cuvinte ce nu se întâlnesc în evanghelii sau epistole, nici în Statius; dar zelul meu era la fel de mare ca şi teama mea. Despre cuprinsul ei nu vreau să spun nimic, dar cartea era numai dezmierdări şi mirodenii, un cântec dulce şi tot felul de jocuri desfrânate care se pot închipui între femeie şi bărbat. La început am stat şi m-am gândit că poate era păcat mare să citeşti astfel de lucruri; după aceea însă am chibzuit îndată, îndemnat de diavol şi am găsit că ceea ce putea citi un preot înţelept nu putea fi păcat nici pentru mine. Acest Ovidiu desfrânat a fost într-adevăr' un poet mare, deşi căzut cu totul în puterea diavolului; şi lucrul cel mai de mirare era că stihurile lui se limpezeau ca de la sine în mintea mea, mult mai uşor decât epistolele către galateni, deşi mă străduiam din răsputeri să le-nţeleg. Am tot citit până am auzit paşii decanului în faţa casei. În noaptea aceea mi-a făcut mustrare aspră cu toiagul, fiindcă uitasem să-i ies în întâmpinare cu un felinar şi să-l sprijin în drumul spre casă. Dar de mustrarea aspră nu prea mi-a păsat, căci aveam altele la care-mi zbura gândul şi astfel, în alte două

rânduri, când, tot aşa, era plecat de-acasă, am intrat iarăşi în odaia lui şi am citit poemul până la sfârşit. Dintr-asta s-a abătut asupra mea o mare preschimbare, astfel încât umblam mereu de colo-colo cu cugetul plin de ispite şi stihuri prea frumoase. Din pricina învăţăturii mele am ajuns magistru la şcoala catedralei şi totul mi-a mers foarte bine până într-o zi, când m-a chemat episcopul la el. Mi-a spus că un neguţător bogat, pe nume Dudo, din oraşul Maastrich. care era un om de toată lumea cunoscut pentru evlavie şi făcuse danii mari bisericii, voia să aibă un preot pios şi învăţat spre a-i povăţui feciorul în curăţenia creştină şi, mai cu seamă, ca să-l înveţe să scrie şi să socotească şi pentru treaba asta episcopul mă alesese chiar pe mine, fiindcă decanul mă socotea drept cel mai bun printre cei tineri şi singurul care ştia câte ceva din greul meşteşug al aritmeticii. Spre a putea ca totodată să-l povăţuiesc şi-n rugăciuni, bunul episcop m-a făcut presbiter cu cădere de a spovedi şi după aceea am pornit îndată spre oraşul Maastrich, acolo unde diavolul ma adăsta.

Se apucă de cap cu amândouă mâinile gemând amarnic, cu năduf.

— Până acum n-a fost cine ştie ce mare lucru în povestirea ta, îi spuse Orm, dar poate că va fi mai acătării de aici încolo. Fă-ne să auzim cum a fost această întâlnire dintre voi, diavolul şi tu.

— Fireşte, nu l-am întâlnit în carne şi în oase, urmă magistrul, însă a fost destul de rău chiar cum a fost. Neguţătorul Dudo stătea într-o casă mare de lângă râu; m-a primit deci cu bucurie şi bunăvoinţăşi-n fiecare dimineaţă şi pe seară făceam câte o mică slujbă cu rugăciuni pentru gospodăria lui. Îl învăţam cu sârg pe fiul lui şi, uneori, chiar Dudo stătea să ne asculte, fiindcă era cu adevărat un om cu frica lui Dumnezeu şi-mi poruncea adesea să nu prea fac economie la nuiele. Soţia lui se numea Alchmunda şi în casă mai era o soră a ei, pe care o chema - ce nume - Apostolica şi era văduvă. Dar amândouă erau încă tinere şi frumoase la vedere. Se arătau cinstite şi cuviincioase, cu

mers domol şi ochi plecaţi, iar la rugăciune nimeni nu arăta evlavie mai mare ca a lor. Dar, cu toate că ticălosul de Ovidiu sălăşluia în sufletul şi-n trupul meu, nu prea îndrăzneam să-mi arunc ochii înspre ele şi nici să le vorbesc; astfel că totul a mers bine până când a venit şi vremea ca neguţătorul să plece la drum lung spre miazăzi şi în Lombardia pentru treburi de-ale lui. Şi înainte de plecare s-a spovedit şi a făgăduit bisericii daruri bogate pentru întoarcere cu bine şi câştig; le-a dat poveţe tuturor celor din casă şi m-a pus să-i făgăduiesc cu jurământ că o să citesc zilnic câte o rugăciune pentru el, iar după aceea a pornit la drum cu oamenii şi caii săi. Nevasta lui şi sora ei au plâns nespus la despărţire, dar lacrimile li s-au potolit îndată şi începură să se poarte altfel decât până atunci. La ceasurile pentru rugăciune cu cei ai casei ele vădeau într-una multă cucernicie; dar peste zi veneau adesea să m-asculte pe mine şi pe învăţăcelul meu şi, după ce intrau, stăteau de vorbă pe şoptite, cu ochii neîncetat spre mine, sau porunceau băiatului să se mai odihnească ori să se ducă pe afară, la jocurile lui, fiindcă voiau să-mi ceară sfaturi în nişte treburi însemnate. Se mirau tare mult că eu, în ciuda tinereţii mele eram atât de aşezat, iar doamna Apostolica vru să afle într-o zi dacă era adevărat că toţi preoţii erau sfioşi când erau faţă de femei. Spunea că ele amândouă puteau fi socotite atunci ca nişte biete văduve cernite şi că aveau nevoie cu adevărat de mângâiere şi încurajare. Şi mai spunea că amândouă voiau să se împărtă-şească şi să se spovedească de păcate înainte de Paşti, iar Alchmunda ţinea să afle dacă aveam căderea să dau dezlegare de păcate. I-am spus că episcopul îmi dăduse învoirea, întrucât casa lor era binecunoscuta pentru evlavie, aşa că doar puţine lucruri erau de spovedit acolo. Auzind aceasta, amândouă bătură din palme de bucurie şi acum diavolul se puse cu nădejde să-şi facă mendrele cu mine, aşa că gândurile mele erau din ce în ce mai tulburate de femeile acelea două. Pentru păstrarea bunului renume, ele nu puteau să iasă niciodată singure, lucrul acesta îl

oprise însuşi Dudo, cu străşnicie şi îl lăsase pe vechilul casei să vegheze asupra lor; de aceea ele puseseră ochii pe mine şi mă tot ispiteau în fel de fel de chipuri la păcat. Fireşte, ar fi trebuit să nu-mi pierd cumpătul şi să le mustrez aspru, sau să fi fugit la vederea lor, aşa cum a făcut odinioară omul lui Dumnezeu, Iosif, în casa lui Putifar; dar, fără îndoială, Iosif nu-l citise încă pe Ovidiu şi de aceea i-a fost mai uşor ca mie. Când mă uitam la ele nu mai era în ochii mei nici urmă de neprihănire şi de evlavie, ci doar păcat şi atâta poftă, că începeam să tremur cum se apropiau de mine; totuşi nu cutezam să fac nimic, asta din pricina tinereţii şi a desăvârşitei mele nepriceperi. Dar acele femei, care erau la fel de chinuite de gânduri păcătoase ca şi mine şi totodată mult mai îndrăzneţe, nu s-au pierdut cu firea pentru atâta lucru; aşa că într-o noapte, pe când dormeam dus în cămara mea, m-am deşteptat simţind că o femeie se băgase în patul meu. N-am mai putut să scot o vorbă, atât de mare mi-era spaima şi bucuria; dar ea îmi spuse pe şoptite că începuse o furtună cu fulgere şi tunete, că-i era tare frică şi cu aceasta mă încolăci cu braţele şi începu să mă sărute înfocat. La scăpărarea unui fulger am văzut că era Apostolica; şi, cu toate că şi mie mi-era tare frică de fulgere şi tunete, n-am mai avut vreme să mă gândesc la asta. Dar, după un răstimp, după ce gustasem cu Apostolica o dragoste nespus mai dulce decât tot ce cântase marele Ovidiu în stihurile sale, am auzit tunetele bubuind din ce în ce mai tare, mai aproape; atunci am fost cuprins de-o mare spaimă şi aşteptam cu sufletul la gură şi tremurând din toate mădularele ca Dumnezeu să mă trăsnească pe loc cu fulgerul din ceruri. Totuşi nu s-a întâmplat nimic dintr-asta; iar noaptea următoare, când Alchmunda s-a strecurat în patul meu la fel de arzătoare ca şi soră-sa, nu s-a mai auzit nici un tunet şi poftele neruşinate au pus şi mai mult stăpânire asupra mea, în aşa că m-am lăsat în voia desfătării păcătoase fără mustrări de cuget şi cu inima uşoară. Femeile acelea erau prietenoase şi cu fire blândă; nu se certau, nici cu mine şi nici între ele

şi nu aveau nici o prihană sau vreun cusur afară de pofta lor neînfrânată pentru plăcerile trupeşti; dar nici nu se vedea la ele vreo urmă de căinţă sau de teamă, afară doar de teama lor cea mare ca nu cumva să afle slujnicele ce făceau. Dar diavolul le slujea cu credinţă, căci ce poate să fie mai îmbucurător pentru cel rău decât să-ncurajeze pe un slujitor al lui Cristos către pierzanie ? Când a sosit şi vremea Paştilor, toţi cei ai casei mi s-au spovedit pe rând, iar la urmă de tot au venit Alchmunda şi Apostolica; şi amândouă au mărturisit smerite tot ce se petrecuse între noi, iar eu am fost silit să le dau dezlegarea deplină a lui Dumnezeu. A fost un lucru înspăimântător, o pângărire a harului meu; fiindcă, deşi acum păcatul cădea asupra mea, părea cu toate astea că încercam să-l amăgesc pe Dumnezeu.

— Nădăjduiesc că ai avut destulă vreme să te pocăieşti după aceea, spuse părintele Willibald mâhnit şi cu asprime.

— Aşa nădăjduiam şi eu, răspunse trist magistrul, dar asta-i soarta mea, cum a prezis odată ghicitoarea despre cele trei păcate grele. Cu toate astea nu măîncurcasem chiar de tot în mreaja diavolului, fiindcă în fiecare zi făceam ca şi mai înainte rugăciuni pentru neguţător, aşa cum îi făgăduisem, spre a-l feri de multele primejdii în călătorie şi spre a se întoarce sănătos acasă, iar către sfârşit chiar de două ori pe zi, spre a-mi mai linişti întrucâtva cugetul greu şi spaima ce mă cuprinsese. Dar spaima a crescut. În noaptea după ziua învierii lui Cristos, n-am mai putut să îndur şi am fugit ca furul pe ascuns din casă şi am călătorit cerşind pe drumuri până ce am ajuns la maică-mea acasă. Ea era o femeie credincioasă şi cucernică şi, când i-am povestit tot ce mi se-ntâmplase, a plâns amarnic; iar după ce s-a ostoit a început să mă îmbărbăteze spunându-mi că nu era prea de mirare că femeile se zăpăceau când se uitau la mine şi că astfel de lucruri se întâmplaseră întotdeauna şi mult mai des decât credea lumea că ştie. Singurul lucru ce puteam să-l fac atunci, mai spunea ea, era să mă întorc la bunul preot de la catedrală şi să-i mărturisesc şi lui ce mi se întâmplase şi m-a şi binecuvântat când am pornit iarăşi

la drum să fac aşa cum mă povăţuise. Decanul Rumold s-a uitat mirat la mine cu ochii lui holbaţi voind să ştie pentru ce mă întorsesem şi, printre lacrimi şi suspine, i-am depănat toată povestea, întocmai ca la spovedanie, fără să-i ascund ceva. S-a făcut foc şi pară când a aflat că îl citisem pe Ovidiu fără îngăduirea lui, dar, când am ajuns la ceea ce mi se întâmplase cu cele două femei, s-a îndoit de mijloc bătându-se cu palmele peste genunchi şi s-a pornit pe hohote de râs. Voia să afle toate astea mai cu de-amănuntul, precum şi dacă amândouă au fost cum se cuvine mulţumite în patul meu; după aceea a oftat spunând că tinereţea era cea mai frumoasă vârstă şi că, pe lângă ea, nici o episcopie din toată împărăţia nu preţuia nici cât o ceapă degerată. Dar, când i-am povestit şi mai departe, a început să se întunece la faţă, iar când mi-am isprăvit mărturisirea a izbit cu pumnul în masă tunând că mă purtasem ca un învăţător netrebnic şi că acela era un lucru pe care trebuia să-l judece episcopul. Când am ajuns în faţa cuviosului episcop şi acesta a aflat de ce venisem, a socotit ca şi decanul că greşeala mea era cumplită şi că îmi necinstisem slujba de două ori: fugisem din locul unde mă trimisese şi pângărisem taina spovedaniei dezvăluindu-i mamei mele ce se petrecuse între mine şi cele două tinere femei. Iar desfrânarea mea, mai spuneau ei, era fără tăgadă un greu păcat, dar nu mai greu decât acelea cu care ei erau obişnuiţi şi nu era prea mult de spus despre acesta faţă de cel de-al doilea, ce nu putea să fie ispăşit decât cu un canon la fel de greu. Dar, întrucât eu săvârşisem totul doar din neştiinţă şi nu dintr-o pornire rea, aveau de gând să se poarte cu mine cât se putea mai blând şi mi-au dat să aleg din trei canoane unul: ca vreme de un an să fiu păstorul sufletesc al tuturor leproşilor din lazaretul mare de la Yülich; sau să purced ca pelerin spre Ţara Sfântă şi să aduc acasă oleu de la Muntele Măslinilor şi apă din Jordan pentru Biserica Sfântului Mir; sau, tot aşa, să plec spre miazănoapte şi să mă îndeletnicesc cu creştinarea printre danezi. M-am simţit tare uşurat şi întărit de bunătatea lor

şi-ardeam de nerăbdare să-mi ispăşesc păcatul; de aceea am ales canonul cel mai greu şi astfel am fost trimis la episcopul Eckard din Hedeby. Acesta m-a primit blajin, cu multă înţelegere şi-n scurtă vreme m-a făcut canonic din pricina învăţăturii mele; şi am rămas pe lângă el doi ani, sârguitor în slujba pietăţii şi ca magistru pe lângă şcoala pe care o întemeiase, până când m-a ajuns din nou năpasta şi-am săvârşit al doilea păcat ursit.

— Eşti pentru mine un soi nou de preot, spuse Orm, cu grelele-ţi păcate şi cu femeile tale nebune. Dar încă n-am aflat ce te-a făcut să vii încoace.

— Şi de ce oare nu te-ai însurat, ca un bărbat întreg la minte, sări şi Ylva, dacă pofta ta de femei e atât de mare ?

— Unii spun cu tărie că un preot trebuie să trăiască neînsurat, neprihănit, răspunse amărât magistrul. Printre aceştia se numărăşi preotul din casa voastră care şi el, e tot fără nevastă; deşi poate-i adevărat că e mai sfânt ca mine şi mai tare faţă de multele ispite.

— Eu am avut altele de făcut decât să stau să mă gândesc într-una la femei, spuse părintele Willibald, iar astăzi, Domnul fie lăudat, sunt destul de bătrân ca să mai cad în astfel de ispite. Dar, în privinţa asta, chiar şi sfinţii apostoli aveau păreri deosebite. De pildă, Sfântul Petru a fost om însurat şi până şi în călătoriile sale printre păgâni îşi avea lângă el nevasta. Femeia nu-l prea bucura pe Sfântul Pavel, care-a trăit holtei şi poate asta a fost şi pricina că el a găsit vreme pentru călătorii mai lungi şi pentru epistole mai multe. Oamenii sfinţi cred încă din vechime că Sfântul Pavel a avut dreptate, iar egumenii Sfântului Benedict mai socotesc că orice preot trebuie să vieţuiască neînsurat şi, mai ales, într-o deplină curăţenie trupească. Totuşi, credinţa mea e că va trece multă vreme până ce toţi preoţii vor primi canonul ăsta.

— Aşa e, întări magistrul. Eu cunosc predica de la egumenul franc Odo şi de la învăţăceii lui, care spuneau că, pentru un slujitor al lui Cristos, însurătoarea vine de la diavol şi socotesc părerea lor îndreptăţită şi adevărată. Dar

multe sunt ispitele Satanei şi de o viclenie fără seamăn; şi-aşa cum mă vedeţi, eu sunt un izgonit şi un rătăcitor prin ţări îndepărtate şi pustii numai fiindcă n-am vrut să mă însor. Acesta e al doilea păcat prezis de vrăjitoare. Şi mă-ngrozesc gândindu-mă care-ar putea să fie cel de-al treilea.

Acum erau cu toţii dornici să audă cum fusese cu însurătoarea şi, după ce Ylva îi umplu din nou stacana, el începu să povestească despre cel de-al doilea păcat al său.

VII

Despre cel de-al doilea păcat al păcătosului magistru
şi
despre canonul ce i-a fost dat

Ce s-a mai întâmplat pe urmă, începu magistrul cu glasul întristat, se datorează faptului că o femeie, pe care-o cheamă Thordis, locuieşte nu tocmai departe de Hedeby. E de neam mare şi printre cele mai bogate din ţinut, cu ogoare întinse şi mari turme de vite şi, pe deasupra, născută şi crescută în păgânism. Pentru averea ei a fost până acuma măritată de trei ori, deşi e încă în floarea vârstei şi toţi bărbaţii i-au murit de moarte cruntă, în războaie şi încăierări. Când cel de-al treilea bărbat i-a fost ucis, ea şi-a pierdut curajul, a venit singură la episcopul Eckard şi i-a mărturisit că vrea să-şi caute puţină mângâiere în Dumnezeu; atunci a fost povăţuită şi botezată chiar de episcop şi deseori după aceea venea călare în zilele de liturghie cu alai, cu larmă şi zăngănit de arme, de parcă ar fi venit o căpetenie de oşti. Trufia ei era fără pereche, avea o fire îndărătnică şi la început nici nu voia s-audă să poruncească oamenilor care-o însoţeau să-şi lase armele mai înainte de a intra în biserică; fiindcă aşa ceva, cum spunea ea, ar fi putut să pară jalnic, fără strălucire. Până la urmă însă episcopul a izbutit s-o facă să asculte, iar nouă, slujitorilor altarului, ne-a spus că trebuia s-avem răbdare şi să-i îngăduim orişice,

căci ea putea să fie de mare ajutor bisericii lui Dumnezeu. Şi e adevărat că, nu o dată, a venit la episcop cu daruri multe şi bogate. Cu toate astea, era cam greu să-i rabzi trufia şi cel mai rău a fost după aceea pentru mine. Când şi-a aruncat ochii asupra mea, i s-au aprins îndată poftele trupeşti, acelea desfrânate şi într-un rând, după ce sfântă liturghie se sfârşise, ea a rămas în urmă singură, m-a aşteptat în tinda unde însoţitorii ei îşi lăsau armele şi mi-a cerut încă o dată binecuvântarea. I-am dat-o; iar după aceea s-a uitat la mine cu luare-aminte şi mi-a spus şăgalnic că, dacă mi-aş fi lăsat să-mi crească pletele şi barba, aş fi fost mult mai nimerit să fac cu multă cinste altceva decât să cânt în strană liturghia. „Iar la mine eşti binevenit oricând vrei şi n-ai să te căieşti intrând în casa mea”, mi-a spus privindu-mă cu înţeles în ochi. Zicând acestea, m-a apucat cu mâinile după urechi, m-a tras spre ea şi cu neruşinare m-a sărutat prelung, cu toate că diaconul era alături şi m-a lăsat aşa, în mare zăpăceală, în ruşine şi cuprins de mare spaimă. Cu ajutorul Domnului, acum eram călit şi tare faţă de femei şi hotărât să-mi urmez calea neprihănit; şi, pe deasupra, ea nu putea să se măsoare în nuri şi frumuseţe cu celelalte două care mă ispitiseră mai înainte la Maastrich. De aceea n-aveam nici o teamă că o să cad iar în păcat; dar mă temeam de nebunia ei şi a fost o nenorocire că păstorul nostru sufletesc, bunul episcop Eckard tocmai lipsea, fiind plecat la un sinod ce se ţinea la Mainz. I-am poruncit diaconului meu să nu spună la nimeni despre ce văzuse, dar acesta, în neştiinţa lui, se prăpădea de râs şi-n seara aceea m-am rugat fierbinte lui Cristos cerându-i ajutor şi apărare în faţa diavolului cu înfăţişare de femeie. Iar după rugăciune m-am simţit nespus de întărit; şi socoteam că era limpede că ea ieşise în calea mea spre a putea să dovedesc câtă tărie aveam acum în faţa multelor ispite ale trupului. Dar data următoare, când a venit iar la biserică, am fost cuprins din nou de mare spaimă; şi, pe când sfântă slujbă încă mai răsuna sub boltă, am fugit în sacristie cât am putut de

repede ca să scap de ea. Ea însă, fără să se ruşineze, s-a repezit pe urma mea şi, ajungându-mă îndată, mai înainte de a apuca să ies afară, a vrut să afle pentru ce nu-mi arătasem faţa pe la ea, cu toate că ea mă chemase. Am îndrugat că multe treburi grabnice nu mă lăsaseră să plec şi-mi umpleau timpul. „Nimic nu e mai grabnic decât asta”, mi-a spus atunci, „fiindcă *tu* eşti bărbatul cu care vreau să mă mărit, deşi eşti ras şi în sutană; şi mai credeam că ai destulă minte în cap să nu mă laşi să stau şi să aştept degeaba după cele ce ţi-am dat să înţelegi rândul trecut”. Acuma mă aflam într-o încurcătură mare şi n-am găsit nimica alta să-i răspund decât că, din pricina multor treburi ce rămăseseră pe seama mea, eu nu puteam în nici un chip să părăsesc biserica cât timp episcopul era plecat; după aceea însă am mai prins curaj şi i-am spus hotărât că slujitorii lui Cristos trebuiau întâi şi-ntâi să vieţuiască neînsuraţi şi că toţi sfinţii părinţi ai bisericii creştine socoteau că datoria lor era să mustre cu asprime pe femeia care se mărita pentru a patra oară. Dar la vorbele mele s-a învineţit la faţă şi s-a apropiat de mine fără să-mi dea răgaz să-mi sfârşesc cuvântarea. „Eşti cumva jugănit ca un bou de jug ?” m-a întrebat mirată. „Sau... poate socoteşti că-s prea bătrână ?” Părea primejdioasă rău în furia ce-o cuprinsese, aşa c-am pus mâna pe-un crucifix, l-am ridicat în faţa ei şi-am început să rostesc tare rugăciuni pentru a alunga din preajmă duhurile rele; ea însă mi l-a smuls din mână cu aşa putere, că s-a împiedicat căzând pe spate şi s-a lovit cu capul de racla cu odăjdii. S-a ridicat cu toate astea la iuţeală şi-a început să ţipe ca o apucată după ajutor; iar eu strigam la fel, fără să ştiu de ce. Şi cu aceasta s-a împlinit şi soarta mea, de care nu puteam scăpa în nici un chip; fiindcă în lupta care s-a iscat după aceea în biserică, în tindă şi în curte între însoţitorii ei, care săriseră să o ajute şi nişte oameni inimoşi din târg, care voiau să mă ajute, au căzut morţi din amândouă taberele şi printre aceştia un paracliser tăiat cu sabia şi, tot aşa, canonicul Andreas, care venise într-o fugă de la casa episcopului pentru a potoli

încăierarea şi s-a ales cu un pietroi în cap şi şi-a dat sufletul în ziua următoare, Cu chiu cu vai, femeia a fost scoasă din biserică cu oamenii pe care-i mai avea; dar eu m-am apucat cu mâinile de cap de disperare când am văzut ce se-ntâmplase, că din pricina mea fuseseră ucişi şi preoţi. Când episcopul Eckard s-a întors şi a aflat toată povestea, a socotit că cea mai mare parte din vină cădea asupra mea; pentru că el ne poruncise să fim blajini şi îngăduitori cu Thordis şi în privinţa asta eu îmi călcasem greu îndatoririle. Bine şi drept, mai spunea el, era să-i fi făcut pe voie. Atuncea i-am cerut să-mi dea canonul cel mai aspru, căci îmi recunoşteam păcatul, cu toate că-mi fusese cu neputinţă să-l ocolesc; i-am povestit ce-mi prezisese vrăjitoarea şi cum ceea ce se-ntâmplase atunci era al doilea din cele trei păcate grele care-mi fuseseră ursite să le săvârşesc. Episcopul mi-a spus că-i venea greu să mă mai ţină la Hedeby când se apropia sorocul să-l săvârşesc pe cel de-al treilea; şi nu după mult timp mi-a găsit şi canonul. Mi-a dat poruncă să pornesc spre miazănoapte, la smolandezii cei barbari, spre a răscumpăra pe slujitorul plin de zel al lui Cristos, părintele Sebastian, care în urmă cu trei ani fusese trimis într-acolo pentru a propovădui învăţătura cea adevărată şi care plânge de atunci la ei în grea robie. Tot într-acolo mă îndrept şi eu acum şi ăsta e canonul meu. Iar despre mine şi nenorocirile care s-au abătut asupra mea, voi ştiţi acuma tot atât cât ştiu şi eu.

Şi cu aceasta îşi încheie povestea, iar Ylva râse şi-i turnă bere în stacană.

— După cum văd, îi spuse ea, ai tot necazuri cu femeile, oricum ai da-o şi oricum te-ai purta cu ele; şi asta, cu toate c-ai citit în cartea aia cum trebuiesc iubite. Şi se pare că nici pe meleagurile astea nu ţi-a mers mai bine.

Dar magistrul Rainald răspunse cu seninătate că acum toată deşertăciunea se terminase pentru el.

— Nu numai cu femeile, ci şi în alte treburi eşti un bărbat tare nătâng, îi spuse Orm şi cuviosul tău episcop aşişderea, dacă tu crezi c-o să te poţi întoarce cu un preot răs-

cumpărat, sau măcar cu viaţa, ducându-te cu aur şi argint la smolandezi.

Magistrul clătină din cap şi zâmbi cu tristeţe.

— Aur şi argint nu duc cu mine, oftă el, căci nu cu bani trebuie să-l răscumpăr pe părintele Sebastian. Ci însumi o să mă dau rob în locul lui. Eu sunt mai tânăr, mai voinic şi de aceea cred că schimbul o să se facă lesne. Şi prin aceasta pot să ispăşesc o parte din păcatul al doilea, căci din pricina mea au fost ucişi doi preoţi.

Toţi şe mirară auzind de asta şi la început nu le venea să creadă că vorbea ca un bărbat întreg la minte. Dar magistrul rămase neclintit la cele ce spusese.

— Mă socotesc la fel de bun creştin ca toţi creştinii, spuse Orm nedumerit; totuşi mă cred în stare mai curând să săvârşesc toate păcatele decât să mă dau singur rob.

Părintele Willibald îl lămuri că o astfel de faptă creştinească era o jertfă mare şi nu pentru oricine, dar că magistrul judecase înţelept.

— Iar robia ta n-o să fie prea lungă, îi spuse el magistrului, fiindcă acuma, după socoteala pe care cei mai mulţi oameni învăţaţi o ţin drept cea adevărată, nu cred să fi rămas mai mult decât cinci ani până la-ntoarcerea Mântuitorului. Şi, dacă te vei ţine departe de femei şi nu mai ai alte nenorociri cu ele, se poate întâmpla să găseşti vreme să botezi o sumedenie de smolandezi până să vină ziua aceea. Şi-atuncea ai să poţi sta împăcat şi fără teamă în faţa judecăţii Domnului.

— Ceea ce spui e adevărat, oftă magistrul şi chiar eu m-am gândit la asta. Dar partea cea mai proastă e că mi-a mai rămas să săvârşesc şi cel de-al treilea păcat. Şi vrăjitoarea mi-a prezis că ăsta o să fie cel mai mare.

Nici unul din cei de faţă nu se pricepea să-i dea vreun sprijin împotriva năpastei ce avea să vină, dar Orm îi spuse că el nădăjduia că cel de-al treilea păcat avea să mai întârzie o vreme.

— Fiindcă nu mi-ar plăcea să văd, mai spuse el, ca tu să-l săvârşeşti cât vei fi oaspete în casa mea. Dar trebuie să

ştiţi cu toţii şi tu magistre şi tu Spjålle, precum şi voi, iscusiţi meşteri din Irlanda, că puteţi zăbovi la mine atâta cât o să vă placă.

— Aşa vă spun şi eu, întări Ylva.

Tuspatru mulţumiră pentru găzduire, dar Spjålle spuse că n-avea să rămână decât câteva zile.

— Căci eu nu pot să zăbovesc pe drum cu fericirea şi norocul regilor Suediei în grija mea, mai spuse el.

Iar măscăricii spuseră că ei voiau să-i ţină de urât pe drum lui Spjålle, fiindcă aveau de gând să meargă la Uppsala, ca şi el. Şi dacă n-aveau să se simtă bine acolo, mai erau pe lume şi alţi regi din care să aleagă.

— Poate c-o să ne ducem în Norvegia, adăugară ei, fiindcă acolo stă acum pe tron Olaf, fiul lui Tryggve, de care se tot spune că s-ar fi făcut bun creştin. Sau, tot aşa, o să pornim pe drumul de la răsărit, spre Valdemar, rege în Gårdarike, vestit pentru putere, pentru bogăţie şi blândeţea faţă de oamenii îndemânatici în meşteşugul lor.

— Până la el e cale lungă, le spuse Orm.

— Noi suntem nişte bieţi pribegi şi n-avem casă pe pământ, urmară ei; dar, câtă vreme vor fi regi în lume, umblăm fără de griji, fiindcă la toţi suntem bineveniţi. Iar dincolo de Gårdarike domneşte împăratul Basileus, cel care e numit Omorâtorul de bulgari şi care e cel mai puternic dintre stăpânii lumii acum, după ce regele Harald cel înţelept şi bunul rege Erik au murit cu toate că tânărului împărat care domneşte în Germania poate că nu i-ar prea plăcea s-audă asta, nici regelui Brian de-acasă de la noi. Am auzit oameni umblaţi spunând că măscăricii împăratului din Miklagård au mare faimă şi sunt în stare să facă lucruri grele şi-am auzit tot povestindu-se îndeosebi despre un giumbuşluc pe care l-au făcut în faţa solilor trimişi de răposatul împărat german, pe vremea când în Miklagård domnea cu falǎ împăratul Nikeforos. Ei s-au urcat în chip ciudat pe o prăjină fără sprijin şi meşteşugul ăsta nu-l cunoaştem, cu toate că, noi credem că ştim mai multe decât alţii. De aceea socotim că poate-ar merita să-i

cercetăm şi să-i vedem cât sunt de iscusiţi şi, totodată, să le arătăm şi noi ce sunt în stare să facă meşterii din Irlanda. Şi-ar fi fără tăgadă o mare cinste pentru noi să putem face glume şi giumbuşlucuri în faţa împăratului din Miklagård şi, tot aşa şi pentru el să vadă măiestria noastră. Dar mai întâi avem de gând s-ajungem cât mai repede la Uppsala, la regele cel tânăr de acolo, aşa că lucrul cel mai bun ar fi să-i ţinem de urât pe drum lui Spjålle. Căci el e omul potrivit cu care să călătoreşti cerşind.

Şi a rămas aşa; iar după vreo câteva zile, când şi-a simţit puterile mai întremate, Spjålle şi-a legat iarăşi sabia regească de picior şi, împreună cu măscăricii din Irlanda şi-a luat traista şi băţul de milog. Au căpătat merinde din belşug de la Ylva şi Osa, aşa că spuseră ca nu trăgeau nădejde sa mai găsească încă o dată în drumul lor o găzduire cum le fusese dat să aibă în acel loc.

— Şi, dacă ne-om mai întâlni, îi spuse Felimid lui Orm la despărţire, săştii că totdeauna vei avea prieteni buni în noi.

— Tare-aş dori să vă mai văd, le spuse Orm, dar, dacă o să văîndreptaţi paşii spre Miklagård, îmi pare că o să rămână numai o dorinţă. Fiindcă eu stau aici în tihnă, văd prunci născându-se, roadele încolţind şi cred că n-o să mai purced la drum vreodată.

— Hei, cine ştie ? Cine ştie ? făcură prichindeii urecheaţi şi clăpăugi.

Şi cu aceasta, se înclinară, primiră binecuvântarea de la părintele Willibald şi porniră iar la drum cu Spjålle.

Magistrul Rainald însă a mai rămas la Orm pentru câtăva vreme; fiindcă aşa era mai bine pentru el. Toţi socoteau ca nu putea să plece de unul singur peste hotare umblând după părintele Sebastian, căci ar fi fost sau prins, sau omorât fără folos cu mult mai înainte de a fi dat de el. De aceea hotărâră ca să mai stea îa Gröning până ce venea vremea pentru sfatul cel mare de la Kraka-sten[43], ce urma să se ţină în curând. Fiindcă acolo, spunea Orm, se putea face negreşit ceva pentru a-i înlesni să-şi ducă sarcina la

43Piatra lui Krake

bun sfârşit.

IX

Cum a umblat magistrul să găsească nişte viţele și cum a stat de pază cocoţat într-un cireş.

S-a făcut aşa cum hotărâse Orm şi magistrul Rainald a trebuit să mai rămână peste vară la Gröning. Îl ajuta pe părintele Willibald când făcea slujba pentru cei ai casei şi pentru noii botezaţi de prin ţinut care găseau că merita să-şi ţină legământul şi să mai dea din când în când pe la biserică. Fu lăudat în scurtă vreme de toată lumea pentru glasul lui la liturghie, care era cel mai frumos din câte auziseră până atunci. La început fusese cam puţină tragere de inimă la noii botezaţi de a se înfăţişa, dar când se răspândi şi vestea despre cântecul magistrului, veniră tot mai des şi tot mai mulţi; iar femeile erau văzute cu ochii înotând în lacrimi după cântarea lui. Părintele Willibald era nespus de mulţumit de ajutorul ăsta, fiindcă el unul nu prea era bun cântăreţ.

Dar altfel trăgeau puţin folos din îndemânarea magistrului. Orm se gândi să-l pună să muncească în zilele de lucru ale săptămânii şi încercă să afle la ce se pricepea mai bine; dar era greu să îi găsească vreo îndeletnicire ca să-şi câştige cum se cuvenea pâinea ce o mânca în casa lui. Era nepriceput la toate şi nu ştia să ţină în mână nici o sculă. Iar Orm spunea adesea:

— E rău, în curând o să fii sclav în Smoland şi numai cu cântarea nu prea îmi vine a crede că o să-ţi meargă bine pe

acolo. De aceea, cel mai bun lucru pentru tine ar fi dacăai putea să iei aminte şi să înveţi câte ceva cât eşti aici, fiindcă prin asta o să scapi de multe bâte pe spinare.

Magistrul tot ofta recunoscând şi el că Orm avea multă dreptate; şi a fost lăsat să se deprindă cu multe munci uşoare, dar prost a izbutit în toate. Când a fost pus la coasă, mai că-ţi venea să-i plângi de milă; îi era peste putinţă să priceapă cum se trage cu unealta; la dulgherie era fără de nădejde, deşi Rapp şi chiar Orm se chinuiau cu multă trudă şi răbdare să-l înveţe; când a fost pus să potrivească vreascuri pentru încins cuptorul, s-a tăiat la un picior şi l-au găsit gemând şi plin de sânge zăcând lângă butuc; iar după ce s-a vindecat şi a putut să umble iarăşi sprinten, a fost trimis cu un argat să scoată carmacele din gârlă; s-a speriat de un ţipar mai mare ce i se-nfăşurase în jurul braţului şi a răsturnat ciobaca, aşa că toată prada s-a dus pe apa sâmbetei şi cu mult chiu şi vai au izbutit s-ajungă înapoi la mal. Aşa că era socotit un viteaz, de cei ai casei, în biserică; şi om de treabă printre argaţi şi slujnice, pe seară, când toţi aveau câte ceva de lucru, iar el le povestea cu farmec despre sfinţi şi împăraţi; dar, în toate celelalte, ca un sărman neisprăvit ce nu putea să dovedească nici o muncă de bărbat. Cu toate astea nu era ţinut de rău; şi se vedea destul de bine că femeile, de la Osa şi Ylva până la cea mai tinerică slujnică, se-ngrijorau de soarta lui şi aveau multe de spus spre a i se trece stângăcia cu vederea.

La începutul primăverii din acel an, Rapp Chiorul îşi luase şi nevastă, o fată durdulie de ţăran pe care o chema Torgunn şi pe care, în pofida ochiului său chior, o dobândise fără greutăţi, doar datorită faimei lui de om umblat prin lume şi iscusit în mânuirea armelor. La cererea lui Rapp, ea se lăsase îndată botezată şi după aceea n-a mai lipsit de la liturghie; era bine văzută de toată lumea şi vrednică la muncă, iar Rapp se împăca bine cu ea, deşi când era întrebat, el mormăia nemulţumit că Torgunn nu-şi prea ţinea gura şi zăbovea să rămână grea. Ylvei îi plăcea mult

şi-aceste două tinere femei stăteau adesea împreună fără să le mai tacă gura.

Într-o zi se întâmplă că slujitorii din gospodărie trebuiră să pornească spre pădure pentru a căuta nişte viţele care se rătăciseră de turmă şi-a fost o căutare lungă. Spre seară, când Rapp se întorcea spre casă fără să fi găsit măcar o urmă, ciulind urechile auzi glasuri venind dintr-un mestecăniş; iar când se-apropie de tufe, o văzu pe Torgunn tolănită pe iarbă lângă un pietroi şi pe magistrul Rainald cocârjat deasupra ei. Mai mult decât aceasta nu putu să vadă, din pricina desişului şi amândoi se ridicară într-o clipă în picioare când îi auziră paşii. Rămase ca trăsnit şi fără grai, dar Torgunn porni spre el sărind într-un picior şi îşi găsi îndată graiul:

— Mare noroc că ai venit, îi spuse ea, aşa că o sa poţi să mă ajuţi să măîntorc acasă. Căci mi-am scrântiî piciorul lunecând pe-o răgălie, iar ăsta a venit când am stricat înspăimântată după ajutor. N-a fost în stare să mă duca în braţe, dar mi-a blagoslovit genunchiul adineauri şi chiar de-acum îl simt ceva mai bine.

— Ochiul ce mi-a rămas nu are nici un beteşug, mârâi Rapp. Ce ?! Trebuia să stea pe tine când te-a blagoslovit ?

— Păi, nu stătea pe mine, răspunse Torgunn înţepată. Rapp, Rapp, ce ţi s-a mai năzărit acum ? El a stat în genunchi în faţa mea, m-a ţinut de genunchi şi a rostit o rugăciune de trei ori.

— Zici, de trei ori ? întrebă Rapp.

— Nu te preface mai prost decât eşti, îi spuse Torgunn. Întâi în numele Tatălui, apoi în numele Fiului şi la sfârşit în numele Sfântului Duh şi asta face de trei ori.

Rapp se uită chiorâş la preot. Acesta era palid şi buzele îi fremătau uşor, dar altfel nu se băga nimic de seamă în înfăţişarea lui.

— Dacă-ai fi gâfâit, ai fi fost mort acum, îi spuse Rapp pe gânduri.

— Văd c-am venit în ţara asta ca să ajung martir, oftăîndurerat magistrul.

— Asta se poate întâmplă destul de lesne, mârâi Rapp din nou. Dar, mai întâi, nevastă, lasă-mă să-ţi văd şi eu genunchiul, dacă mai ştii cumva care e ăla cu pricina.

Torgunn începu să se vaite şi spuse că niciodată nu îndurase asemenea ocară; se aşeză însă supusă pe pietroi şi-şi dezgoli genunchiul stâng. Le fu cam greu să se-nţeleagă despre ce umflătură putea fi vorba, dar ea ţipă când el îi puse degetele pe genunchi.

— Dar adineauri era mai umflat, scânci ea. Şi-acuma cred c-o să pot merge şchiopătând, dacă mă sprijini.

Rapp însă rămase încruntat la faţă, se gândi, se răzgândi şi-i spuse:

— Nu pot săştiu dacă ai păţit ceva, căci pe genunchi nu prea se vede bine, iar pe scânceala ta nu dau doi bani. Dar nu vreau ca Orm să poată spune că i-am ucis un oaspe fără nici o vină. Părintele Willibald e cel mai priceput în de-alde astea şi el o să ne lămurească cum stau lucrurile.

Apoi porniră către casă şi mergeau destul de binişor, deşi Torgunn tot trebuia să se oprească din pricina durerilor, cum spunea ea; iar ultima bucată de drum până acasă fu nevoită să se sprijine de amândoi bărbaţii, cu câte un braţ de gâtul fiecăruia.

— Atârni cam greu, îi spuse Rapp, dar tot nu-mi pare de crezut toată povestea ta.

— Crede ce vrei, îi spuse Torgunn; dar eu simt că genunchiul meu n-o să se mai îndrepte niciodată. Mi-am prins piciorul între două rădăcini când am sărit de pe un trunchi tăiat; aşa a fost ! Şi cred c-o să rămân de-acum tncolo cu piciorul ţeapăn.

— Atunci la ce-a mai folosit atâta blagoslovire ? o întrebă Rapp blând venit s-o cerceteze. Rapp trase pe Orm şi pe Ylva mai deoparte şi le istorisi ce se întâmplase în mestecăniş şi ce credea acuma el din toată tărăşenia. Amândoi socoteau că era o întâmplare tristă şi că ar fi mare păcat dacă s-ar isca neînţelegeri între Rapp şi Torgunn.

— Ce-i bun la tine e că totdeauna stai şi chibzuieşti, îi spuse Orm. Altfel poate că l-ai fi ucis şi ar fost nespus de

rău dacă-i nevinovat. Fiindcă un preot omorât ar abate pedeapsa lui Dumnezeu asupra noastră.

— Am o părere mai bună despre Torgunn, Rapp, sări şi Ylva. Căci un genunchi se poate scrânti lesne când umbli repede printre buşteni şi bolovani. Şi singur spui că n-ai văzut nimic.

— Ce-am văzut însă e destul de rău şi mai ales acolo, în inima pădurii.

—Înţelept e să nu judeci pripit în lucruri de-astea, spuse Orm. Cred că-ţi mai aminteşti de judecata cadiului marelui Almansur de la Cordova, atunci ctnd Toke Grågullesson se furişase în haremul simigiului egiptean, ăla care stătea pe Uliţa Pelerinilor şi o pală de vânt a dat în lături perdeaua de la geam, aşa că patru dintre prietenii bărbatului, care tocmai treceau pe-acolo, l-au văzut pe Toke cu soţia simigiului stând tolăniţi pe patul ei.

—Îmi aduc bine aminte, răspunse Rapp, dar asta s-a întâmplat printre păgâni.

— Aş vrea săştiu şi eu cum a rămas pentru femeie, spuse Ylva.

— Ei bine, simigiul s-a înfăţişat cadiului cu hainele sfâşiate şi cu cei patru martori ai săi cerând ca Toke şi femeia să fie omorâţi cu pietre, după datină, pentru curvie; iar Almansur, stăpânul meu, ceruse însuşi ca pricina asta să fie judecată aspru, după lege, cu toate că învinuitul era un om din straja lui. Atunci cadiul i-a ascultat cu luare-aminte pe cei patru martori întrebându-i cât văzuseră şi trei din ei mărturisiră întărind cu jurământ că văzuseră totul lămurit; dar cel de-al patrulea era bătrân, avea vederea slabă şi nu văzuse totul la fel de lămurit ca ceilalţi. Acuma, legea lui Mahomed, profetul, care e scrisă cu degetul lui Alah însuşi în cărţile lor sfinte, spune că totul trebuie văzut cum se cuvine de patru martori credincioşi, altfel nimeni nu poate să fie judecat pentru curvie. De aceea, cadiul a găsit că Toke şi femeia erau nevinovaţi, iar negustorul de zaharicale trebuia bătut cu vergile la tălpi pentru învinuire mincinoasă.

— Ţara aia trebuie să fie tare bună pentru femei, le

spuse Ylva, multe trebuie să se întâmple până ce una să poată fi văzută drăgostindu-se de patru martori. Îmi pare însă că pedeapsa dată simigiului a fost cam aspră.

— Lui însuşi nu i s-a părut aşa prea multă vreme, spuse Orm. După toată tevatura asta, simigiul şi-a făcut un bun renume printre noi, cei din straja palatului şi ne duceam adesea în dugheana lui spre a glumi cu el şi ca să-i bem miedul cel dulce sirian, aşa că i-a sporit câştigul şi-l lăuda într-una pe Alah pentru norocul ce dăduse peste el. Dar Toke o ţinea una şi bună că, deşi scăpase teafăr din beleaua aia, fusese totuşi o învăţătură pentru el şi de atuncea n-a mai cutezat vreodată să se strecoare la femeia simigiului.

Părintele Willibald intră atunci la ei şi le spuse că o cercetase pe Torgunn şi că genunchiul ei era într-adevăr scrântit.

— Şi-n scurtă vreme o să fie atâta de umflat, se-ntoarse el spre Rapp, încât tu însuţi o să poţi vedea cum arată.

Toţi socoteau acuma că Rapp o să se simtă uşurat la vestea, asta, dar el rămase mohorât şi neîncrezător, iar după un răstimp grăi:

— Atunci magistrul a zăbovit acolo destulă vreme ţinând-o de genunchi cu amândouă mâinile, sau poate doar cu una. Şi-mi vine greu să cred că el s-a îndeletnicit cu rugăciuni, căci a spus singur doară că e nebun după femei şi că a învăţat din cărţile italice şi cum anume trebuie sa te desfeţi. Credinţa mea e că s-a îndeletnicit cu altceva decât să-i spună rugăciuni pentru genunchi; altfel nu s-ar fi umflat acuma, dacă-i ceva de capul lui ca preot şi are har !

Aceasta a fost cea mai lungă cuvântare pe care-o auzise cineva din gura cea zgârcită a lui Rapp şi nici unul din ei nu izbuti să-l facă să-şi schimbe gândul în povestea asta. Aşa că Ylva spuse:

— La început ai fost bănuitor pentru că n-ai văzut vreo umflătura, iar acuma fiindcă genunchiul s-a umflat. Dar despre asta nu mai e nimic de spus, căci aşa sunteţi voi, bărbaţii, atuncea când vă intră vreo prostie în cap. O să mă

duc la Torgunn să vorbesc cu ea ca între femei. Suntem bune prietene, aşa că mie o să-mi spună totul, cum s-a întâmplat. Şi, dacă s-o fi petrecut ceva ce nu vrea să mărturisească, o să-nţeleg eu ce ascunde. Căci o femeie îşi dă seama lesne dacă o surată îi spune adevărul sau îi înşiră vreo minciună; un lucru pe care nu-l cunosc bărbaţii şi Domnul fie lăudat că ei n-au mintea noastră !

Zicând acestea, ea plecă la Torgun; şi ce şi-au spus în taină una alteia a rămas taină între ele, fiindcă de faţă n-a fost nici un martor.

— Acum poţi să fii liniştit, îi spuse Orm lui Rapp, o să afli îndată cum a fost. Şi pot să-ţi spun că o femeie mai şireată decât Ylva nu se găseşte în toată lumea; eu am băgat de seamă asta prima dată când am întâlnit-o.

Rapp mormăi ceva în semn de încuviinţare; după aceea începură să vorbească despre două viţele rătăcite, ce nu fuseseră găsite încă şi cam pe unde trebuiau să le mai caute a doua zi.

Ylva stătu cam mult la Torgunn. Când se întoarse îşi strânse pumnul sub nasul lui Rapp.

— Acum ştiu totul, începu ea mustrător şi e aşa cum am crezut; iar tu nu trebuie să te frământi, căci nu-i nimic de rău de zis de întâlnirea din pădure. Singura noastră supărare e numai tărăboiul pe care l-ai făcut tu însuţi. Torgunn când plânge, când râde gândindu-se la bănuiala ta şi vorbele răstite; şi mi-a mai spus că acum aproape îi pare rău că nu l-a ispitit pe preot când s-a ivit prilejul. „Am fi avut vreme de una şi de alta până să vină Rapp”, mi-a spus; „Și dacă trebuie să îndur ruşinea şi necazul, aş fi putut prea bine să-mi îngădui şi plăcerea”. Asta e ce mi-a spus; iar dacă eşti bărbat cu minte, cum cred eu, Rapp, să nu mai pomeneşti o vorbă despre întâmplarea asta; fiindcă atunci ea poate fi primejdioasă, atât îţi spun ! Dar dacă te porţi blând cu ea, cred că tu însuţi o să fii scutit să mai auzi ceva din gura ei şi cel mai bine-ar fi dacă ai putea s-o laşi cât mai curând însărcinată, căci astfel ai scăpa de orice teamă faţă de acest sărman şi urgisit magistru.

Rapp se scarpină în creştet mormăind morocănos că îşi dădea toată silinţa s-o lase grea. Se mai băgă da seamă că cele ce-i spusese Ylva îi aduseseră o mare uşurare, la sfârşit îi mulţumi că îndreptase lucrurile.

— Şi e un lucru bun că nici eu nu sunt fără chibzuială, mai spuse el, chiar dacă nu sunt tot atât de înţelept ca tine, Ylva; căci, dacă l-aş fi omorât pe preot, acuma aş fi stat aici mofluz şi cătrănit, iar voi doi mi-aţi fi purtat pică. Acuma însă plec voios la Torgunn ca s-o fac să-i treacă.

Când Orm şi Ylva rămaseră singuri şi se băgară în pat, ei mai stătură câtva timp de vorbă înainte de a adormi.

— S-a terminat mai bine decât mă aşteptam, îi spuse Orm şi asta mulţumitâţie. Dacă ar fi trebuit să judec eu pricina asta, cred că aş fi ţinut morţiş că ei s-au îndeletnicit cu altceva acolo în pădure, decât să se-ngrijească de genunchiul ei scrântit.

Ylva rămase un răstimp tăcută. Apoi şopti:

— Orm, tu ai fi judecat cum trebuie şi cum e drept, dar să nu afle nimeni lucrul ăsta. I-am făgăduit lui Torgunn să nu suflu o vorbăşi să-l fac pe Rapp să creadă că i se năzărise; şi aşa-i bine să rămână şi nimeni să nu afle cum a fost, nici chiar părintele Willibald, căci s-ar ajunge la nenorocire mare, atât pentru Torgunn şi Rapp cât şi pentru acest biet magistru nebun după femei. Dar ţie o să-ţi spun tot adevărul şi adevărul e că ei s-au îndeletnicit mai mult cu altele decât cu rugăciuni pentru genunchiul cel scrântit. Ea spune că i-a plăcut de el de la-nceput, din pricina viersului lui frumos şi-a soartei triste ce-l aşteaptă şi că n-ar fi în stare să se împotrivească unui bărbat cu harul sfânt. Mai spune că tremura din toate mădularele, întocmai ca un liliac căzut în plasă când i-a mângâiat genunchiul în locul unde se opriseră şi că n-a fost stângaci defel, ci şi-a văzut de treabă la iuţeală. Curând au ajuns amândoi la fel de înfocaţi şi asta nu e vina ei, cum spunea ea. După ce şi-au venit în fire, el s-a căit amarnic, a început să verse lacrimi şi în cele din urmă să rostească rugăciuni pentru genunchi, însă abia se apucase când a picat şi Rapp; de aceea s-a

făcut atât de mare umflătura, căci ar fi trebuit să binecuvânteze cum se cuvenea, adică de trei ori. Dar o să-i mulţumească toată viaţa ei lui Dumnezeu, cum spunea ea, că Rapp n-a dat de ei puţin mai înainte. Iar dacă acuma o să-l laşi pe Rapp sau pe vreun altul să afle asta, o să mă faci nefericită şi tot aşa şi pe mulţi alţii

Când auzi şi rugămintea ei, Orm începu să râdă şi-i făgădui cu voie bună că n-o să pomenească nicicând ceva faţă de Rapp şi nici faţă de alţii.

— Dacă Rapp nu află niciodată cum a fost tras pe sfoară, spuse el, mie puţin îmi pasăşi nu e nici o pagubă. Însă magistrul ăsta îmi pare un mare pehlivan; nu se pricepe la nimic din câte-ar trebui să ştie un bărbat, însă îndemânarea lui, când este vorba de femei, pare într-adevăr deosebită. Acuma ar fi rău dacă s-ar întâlni mai des cu Torgunn între patru ochi; s-ar putea lesne termina destul de prost, căci Rapp nu-mi pare mie chiar aşa îmbrobodit, încât să se mai lase păcălit o dată. De aceea trebuie să-i născocesc magistrului vreo treabă care să-l ţină într-un loc, aşa ca să se afle departe, el de ea şi ea de el; altfel nu se ştie bine care din ei doi doreşte mai cu foc de a se întâlni din nou.

— Nu trebuie însă să te porţi aspru cu el, îi spuse Ylva, o să sufere destulă vreme, sărmanul, când o s-ajungă printre barbarii din Smoland. Şi-o să mă străduiesc şi eu, cât voi putea mai bine, să-l ţin departe de Torgunn.

A doua zi, Orm îl chemă pe magistru şi-i spuse că-i găsise o muncă potrivită pentru el.

—În toate câte-am încercat până acuma, n-ai făcut mare brânză, îi mai spuse Orm, dar de aici încolo o să-mi fii de mult folos. Uite colea cireşul ăsta, care e cel mai bun dintre toţi pomii mei; şi asta n-o cred numai eu, ci chiar şi ciorile. O să te urci frumos în el şi cel mai bine-ar fi să-ţi iei cu tine de mâncat şi de băut, căci n-o să poţi să te dai jos până ce ciorile şi coţofenele nu-şi vor alege craca pentru noapte. Acolo o să stai în fiecare zi şi trebuie să fii devreme sus în pom, căci ciorile sosesc de cum se luminează. Nădăjduiesc

că o să fii în stare să păstrezi fructele pentru noi, dacă tu însuţi n-o să mănânci prea multe.

Magistrul se uită mâhnit spre vârful pomului; cireşele erau acolo mai mari decât pe celelalte crăci şi începuseră să se-nroşească dând în pârg. Şi toate păsările erau lacome după acelea mai ales, iar Rapp cât şi părintele Willibald se străduiau să le alunge cu săgeţi, dar nu făceau mare scofală.

— Acuma am găsit ce-am căutat, spuse magistrul, mi-e fricăînsă să mă urc atât de sus.

— O să te-nveţi, îi spuse Orm.

—Îmi vine lesne ameţeala.

— Daca te ţii bine de cracă, n-o să păţeşti nimic din ameţeală. Şi... dacă nu vrei să faci treaba asta o să te ia toţi în batjocură şi mai ales femeile.

— Asta e cu adevărat ce merit, adăugă magistrul cu tris-teţe.

Până la urmă, magistrul se urcă în pom cu multă trudă, în timp ce Orm stătea acolo îndemnându-l să se urce cât mai sus. Cu chiu cu vai şi mai ales cu ajutorul unei rugăciuni, ajunse la o crăcană cu trei ramuri care se legăna de greutatea lui; atuncea Orm îl sfătui să stea pe loc, fiindcă acolo îl vedeau păsările cel mai bine.

Rămase aşadar stând pe crăcană; iar ciorile veneau din toate părţile zburând nerăbdătoare spre cireşile cele mai bune, însă se întorceau parcă mirate văzându-l cocoţat în pom; şi croncăneau cu ciudă învârtindu-se deasupra lui, iar coţofenele stăteau la pândă prin pomişorii dimprejur şi râdeau înciudate.

S-a întâmplat că în a şaptea zi, într-o după-amiază cu mare zăpuşeală, magistrul a căzut din pom. Aţipise de căldură, iar nişte albine, ce roiau, au zburat într-acolo şi şi-au ales chiar capul lui ca loc de adunare. S-a deşteptat cuprins de spaimă, a început să dea din mâini ca să se apere şi a căzut urlând ca îndrăciţii la pământ cu roiul de albine, cu cireşele şi cu crăci rupte. Gemenele şi copiii cu care se jucau au alergat întâi acolo când auziră hărmălaia;

se uitau la el cu uimire, iar băietanul Ulf îl întrebă de ce căzuse. Magistrul însă se văita într-una pe locul unde rămăsese lat spunând că îi sosise ceasul cel din urmă. Copiii începură să culeagă cireşele mai coapte ce căzuseră pe jos, dar repede se speriară de albinele bezmetice şi începură să răcnească. Toţi cei din curte erau plecaţi să taie stuf în josul râului. Ylva împreună cu două din slujnicele sale au sărit în ajutor şi l-au dus pe magistru în cămara de ţesut unde l-au pus pe pat. Iar când aflară cum se întâmplase şi necazul ăsta, slujnicele izbucniră în aşa hohote de râs, că Ylva nu mai putu să le rabde, le plesni peste urechi şi le goni afară poruncindu-le să-l caute şi să-l aducă pe părintele Willibald care era la stuf cu ceilalţi.

Ylvei îi era milă de magistru, aşa că făcu tot ce se pricepea pentru a-l linişti, apoi îi dădu o stacană întăritoare din berea cea mai bună; scăpase teafăr de albine, dar el credea că îşi frânsese umărul atuncea când căzuse. Ylva se întreba dacă aceasta nu era cumva pedeapsă de la Dumnezeu pentru isprava din pădure cu Torgunn. Şi el gândea la fel, c-aşa putea să fie.

— Dar cât ştii tu din ce-am făcut noi în pădure ? o întrebă magistrul.

— Ştiu tot, din fir în păr, răspunse Ylva, fiindcă chiar Torgunn mi-a destăinuit, dar nu trebuie să te temi c-ar mai putea să afle cineva, atât ea cât şi eu ştim să ne ţinem bine gura atunci când e nevoie. Şi pot să te îmbărbătez încredinţându-te că ea a avut multe de spus spre lauda ta şi că nu-i pare rău de ce s-a petrecut între voi doi, cu toate că n-a lipsit mult să se sfârşească rău.

— Eu însă mă căiesc, oftă magistrul, deşi ştiu bine că asta nu mai foloseşte la nimic. Fiindcă blestemul lui Dumnezeu pluteşte tot mereu asupra mea, încât nu pot rămâne niciodată singur cu o femeie tânără fără să nu m-aprind îndată de dorinţa. Şi nici măcar zilele astea, cât am stat cocoţat în pom, nu mi-au fost de vreun ajutor, căci m-am gândit mult mai puţin la Dumnezeu decât la poftele trupeşti.

Ylva începu să râdă.

— Cu toate astea roiul de albine te-a ajutat acum, îi spuse ea şi, tot aşa şi căzătura din copac; fiindcă acuma, iată-te cu mine, singur, într-o cămară unde nimeni nu ne poate tulbura destulă vreme şi cred că nu arăt mai rău ca Torgunn; numai că mi se pare că nu prea eşti în stare să păcătuieşti acum, bietul de tine.

— Tu nu ştii cât e de cumplit blestemul meu, spuse magistrul amărât şi-ntinse braţul după ea.

Ce a urmat după aceea între ei doi, n-a putut nimeni să afle sigur, niciodata; iar când părintele Willibald s-a întors acasă ca să-i cerceteze rănile, magistrul dormea dus, întins pe pat şi gemea uşurel în somn, în timp ce Ylva, la războiul ei, ţesea de zor.

— E prea destoinic ca să se caţere în pomi şi după asta nu mai trebuie s-o facă, îi spuse ea în seara aceea lui Orm şi slugilor din casă pe când stăteau la cină şi toţi se prăpădeau de râs de felul cum se terminase cu veghea în cireş.

— Despre destoinicia lui ştiu cam puţin, răspunse Orm, dar, dacă tu spui că e prea nerod ca să se urce în pom, atunci sunt bucuros săîţi împărtăşesc părerea. La ce-o fi bun, eu nu pot şti, oricât mi-aş bate capul, dar asta o s-o afle smolandezii negreşit. Cireşele-s acum aproape toate coapte şi pot fi culese mai înainte ca păsările să le poată ciuguli şi de aceea paguba e mică. Un lucru bun, care mă bucură nespus, e însă că n-a mai rămas mult până la sfatul cel mare de la Kraka-sten.

— Iar până atunci o să am grijă eu de el, adăugă Ylva cu hotărâre, căci nu vreau să fie batjocorit şi să trăiască rău în ultimele zile cât mai e printre creştini.

— Cum o dă, cum o întoarce, are femeile de partea lui, bodogăni Orm înciudat. Dar poţi să faci cum vrei în treaba asta.

Toţi cei din casă se tăvăleau de râs de câte ori venea vorba despre magistru şi roiul de albine; dar Osa spunea că întâmplarea aceea era un semn bun pentru el; fiindcă ea auzise deseori oameni bătrâni şi înţelepţi spunând că,

atunci când roiul de albine se aşează pe capul unui om, asta înseamnă viaţă lungă şi mulţi copii. Părintele Willibald mărturisi şi el că, în tinereţea lui, auzise acelaşi lucru de la învăţaţii de la curtea împăratului dinGoslar[44]; dar era îndoielnic, credea el, daca semnul acela se potrivea când era vorba de un preot.

Părintele Willibald nu fu în stare să găsească cine ştie ce vătămare la umărul magistrului; totuşi acesta rămase liniştit la pat câteva zile, iar după aceea stătea mai mult în cămară. Ylva vedea de el cu multă grijă, îl îndopa cu bunătăţi şi veghea ca nici una din slujnicele ei mai tinere să nu poată să se apropie de el. Iar Orm glumea cu Ylva despre toate astea şi voia să ştie dacă nu înnebunise şi ea după magistru; şi, pe deasupra, îi mai era şi puţin ciudă de mâncarea aceea bună care se tot căra în cămara de ţesut. Dar Ylva spunea serioasă că era o treabă în care Orm nu trebuia să se amestece; fiindcă nenorocitul avea nevoie de hrană bună ca să mai prindă puţină carne pe ciolane mai înainte de a porni la drum către păgâni; cât despre slujnice, ea nu voia decât să-l apere şi să-l ferească de ispite şi de glume răutăcioase.

Astfel că Ylva a putut să facă aşa cum a vrut în treaba asta şi zilele s-au scurs fără alte necazuri până când a sosit şi vremea pentru vecinii de-o parte şi de alta a hotarului să-ncalece pe cai şi să pornească la drum spre sfatul de la Kraka-sten.

44Oraș în Prusia (Hanovra)

X

Despre meşteşugurile femeilor la Kraka-sten și cum a căpătat Blåtunga o ştirbitură în tăiş.

După o datină rămasă din strămoşi, o dată la trei ani, vara, în prima noapte cu lună plină, după ce iarba-neagră începea să înflorească, oamenii din ţinuturile învecinate din Scania şi Smoland se adunau lângă o stâncă pe care o numeau Kraka-sten, spre a cădea la înţelegere de pace sau să vestească de război până la vremea adunării următoare.

Veneau acolo căpeteniile şi bărbaţii aleşi atât din Finnved şi din Värend cât şi din toate colţurile ţinutului Göingland; şi se ţinea un -sfat în lege care, de obicei, dura câteva zile. Chiar atunci când domnea pacea, tot se găseau destule pricini de judecat între vecini: certuri pentru vânat şi micile păşuni de prin păduri precum şi omuciderile ce urmaseră din ele: vite furate, femei răpite şi sclavi care fugiseră de la stăpânii lor peste hotare. Şi toate cârcotele astea trebuiau bine cumpănite şi osândite cu ajutorul oamenilor înţelepţi din amândouă taberele; uneori în deplină înţelegere, atuncea când omorul putea fi ispăşit tot cu omor şi jaful tot cu jaf, iar alteori cu gloabe şi despăgubiri îndreptăţite. Când însă cearta se-ngroşa între vecini care-o ţineau morţiş pe-a lor, astfel că nu se mai putea ajunge la vreo împăcare între părţi, neînţelegerea se

încheia c-o luptă dreaptă între pricinaşi, chiar pe tăpşanul înverzit din faţa stâncii. Aceasta era socotită drept cea mai mare desfătare şi se spunea că sfatul de la Kraka-sten nu avea nici un chichirez dacă nu se scoteau măcar trei morţi de pe tăpşan. Cel mai des însă sfatul rămânea de pomină, aşa că toţi puteau să plece mulţumiţi de-acolo şi să aibă ceva de povestit când se-ntorceau acasă.

La Kraka-sten se făcea totodată mult negoţ, cu sclavi, arme şi boi, cu fier moale şi îmbrăcăminte, piei, ceară şi sare, astfel că, uneori, veneau acolo neguţători tocmai din Hedeby şi Gotland. Pe vremuri, se întâmplase să vină acolo oameni de credinţă ai regilor, atât din partea regelui danezilor cât şi din partea regelui de la Uppsala, pentru a apăra la sfat dreptul regesc şi spre a-i urmări pe băjenari; dar pe acei trimişi îi omorâseră ţăranii, iar capetele lor fuseseră puse la fum bun de ienupăr şi-apoi trimise înapoi acasă, cu vorbă pentru regi cum că vecinii ţineau mult să-şi vadă singuri de treburile lor. Însă armaşi şi căpetenii de corăbii din partea jarlilor din Scania şi Ostrogoţia se mai vedeau din când în când pe-acolo spre a năimi războinici buni pentru călătorii prin ţări străine.

De aceea, sfatul de la Kraka-sten era o mare sărbătoare pentru toţi cei dimprejur, aşa că norodul socotea anii de la un sfat la altul.

Se povestea că stânca fusese aşezată în vremurile de demult de către Rolf Krake[45] în drumul lui prin părţile acelea;şi nici regii, nici vecinii n-au îndrăznit după aceea să clintească piatra pe care el o aşezase între hotarele danezilor şi suedezilor. Era o stâncă grea şi înaltă, dintre acelea pe care doar voinicii din vechime erau în stare să le urnească din locul lor; se înălţa în câmp deschis, pe-un dâmb şi era năpădită şi umbrită de un păducel, ce era socotit drept sacru şi tot atât de vechi ca stânca. În seara din ajunul sfatului era o datină printre virdari ca doi ţapi să fie jertfiţi chiar pe stâncă într-un zvon de descântece ciudate şi sângele să li se scurgă pe pământ; şi se spunea

45 erou legendar

că sângele acela, precum şi sângele care se tot vărsa în timpul luptelor din jurul stâncii, se prefăcea în vlagă sănătoasă pentru pom, astfel că păducelul mai înflorea şi-atunci, cu toată vârstă lui şi totdeauna înflorea mult mai frumos în anul care urma după un sfat. Dar cei care-l vedeau în floare erau puţini, afară de păsările dintre ramurile lui, vulturul, gaia şi vietăţile rătăcitoare de pe pământ; căci de la Kraka-sten se întindea în toate părţile pustietatea, cât vedeai cu ochii şi nu era ţipenie de om prin părţile acelea.

După ce Orm se pregătise de plecare, veniră mulţi ţărani de prin împrejurimi la Gröning ca să plece împreună, atât Gudmund din Uvaberg şi Svarte Grim cât şi mulţi alţii; pe Rapp îl rândui să stea acasă, ca să vadă de gospodărie şi nu luă cu sine decât pe preot, pe magistru şi doi oameni de nădejde. Femeile se-nduioşară de magistru, care acuma trebuia să intre în robie, dar el spunea cu ochii către cer că totul se-ntâmpla aşa cum îi fusese scris. Osa şi Ylva îi cusură nişte haine noi, atât suman cât şi sutană şi nădragi de piele; iar Orm credea că făceau bine punând pe el acele straie, fiindcă avea să-i fie mai uşor să-l dea în schimb dacă purta veşminte bune, din care stăpânul lui putea să tragă vreun folos.

— Fiindcă nu trebuie să credeţi că o să le tocească mult, le spunea el cu înţeles.

Torgunn veni c-o dimerlie de coajă de mesteacăn plină cu merinde alese pe care le pregătise anume doar pentru magistru. Rapp zâmbi mânzeşte când văzu risipa asta, dar ea nu se dădu bătută şi spuse că-i făcea darul aceia ca mulţumire pentru ajutorul cu genunchiul şi totodată spre a primi în schimb o sfântă binecuvântare. Magistrul stătea palid şi amărât pe cal şi o binecuvântă deosebit pe ea, apoi şi pe toţi cei ai casei cu nişte rugăciuni aşa meşteşugite, încât femeilor miloase le dădură lacrimile. Părintele Willibald, care era şi el călare, rosti apoi o rugăciune pentru călătorie norocoasă, pentru a fi feriţi de fiarele sălbatice şi de tâlhari precum fi de primejdiile cele multe care-i

pândeau într-una pe drumeţi. Şi cu aceasta, pâlcul lor porni spre sfat cu oameni mulţi şi bine înarmaţi.

Ajunseră la Kraka-sten puţin mai înainte de asfinţitul soarelui şi poposiră împreună cu alte cete pe locul obişnuit de tabără al göingilor, lângă un pârâu care curgea printre tufişuri şi mesteceni ceva mai jos de stâncă; încă se mai vedeau urme de focuri, care arseseră acolo la sfaturile dinainte. Dincolo de pârâu se aflau finnvedingii şi din tabăra lor se auzea o mare larmă şi răsunau într-una chiote. Se spunea că pentru ei era mai greu de îndurat oprelişte să stea la Kraka-sten atâtea zile fără bere şi de aceea la ei era o veche datină să vină beţi la sfat. Atât finnvedingii cât şi göingii erau ceva mai la o parte de pârău şi nu veneau până acolo decât ca să-şi adape caii sau să ia apă în ceaune pentru ei; fiindcă se socotea din vremuri vechi că era mult mai bine să nu se-ngrămădească fără rost, dacă la sfat tot trebuiau să ţină pacea.

Virdarii sosiră cei din urmă. După înfăţişarea lor se vedea bine că erau un neam de oameni osebiţi, fiindcă nu semănau deloc cu ceilalţi. Erau bărbaţi înalţi, cu toarte de argint trecute prin urechi şi purtau nişte săbii mai grele şi mai lungi decât ale celorlalţi. Aveau bărbia rasă, musteţi lungi, pleoştite, ochi nepăsători şi-un grai cu vorbe seci şi scurte. Şi se spunea printre vecini cum că trufia în purtarea lor se trage din aceea că ei, acasă, sunt struniţi straşnic de femei şi vor s-ascundă faţă de străini că sunt într-una sub papuc; însă puţini cutează să atingă buba care-i doare atâta, chiar printre ei înşişi.

Făcură tabără lângă o dumbravă, înspre răsărit, într-un loc unde pârăul curgea mai larg, fiindcă acolo se simţeau mai bine, departe de ceilalţi vecini. Ei erau singurii ce-şi aduceau cu ei femeile la sfat. La virdari mai dăinuia credinţa veche că leacul cel mai bun pentru femeile nerodnice nu se găsea decât la Kraka-sten, dacă făceau aşa cum glăsuia înţelepciunea moştenită de la cei bătrâni; aşa că, tinerele măritate, care rămâneau sterpe cu bărbaţi fără vreun beteşug, erau întotdeauna dornice să-i însoţească

atuncea când plecau la sfat. Ce trebuiau să facă trebuia făcut când luna plină strălucea pe cer; în noaptea aceea virdarii erau numai ei stăpâni pe stâncă şi grija lor ca nici un ochi străin să nu vadă cu ce se îndeletniceau femeile îndată după răsăritul lunii era bine cunoscută printre göingi cât şi printre finnvedingi. Nu o dată se-ntâmplase ca nepoftiţii ce se-apropiaseră prea mult de stâncă, în vreme ce femeile erau acolo, să vadă lănci zburând şi săbii ce tăiau priveliştea din urmă înainte de-a putea vedea şi altceva. Dar tinerii bărbaţi mai curioşi dintre göingi şi chiar dintre finnvedingi, ce nu erau prea beţi, nu se temeau cu toate astea de cele pe care le puteau vedea acum. De îndată ce luna începu sa se ivească la marginea pădurii, câţiva se căţărară în copaci, din vârful cărora se putea vedea mai bine, în timp ce alţii se târau pe brânci printre tufişuri şi scaieţi apropiindu-se de stâncă atât cât cutezau.

Părintelui Willibald îi părea tare rău de toate astea. Cel mai mult îl nemulţumea faptul că nişte bărbaţi mai tineri, din tabăra lui Orm, care primiseră botezul la ospăţ şi mai dădeau din când în când pe la biserică, erau la fel de dornici ca şi ceilalţi să vadă cât puteau mai bine vrăjitoria ce se săvârşea la stâncă.

— Toată această vânzoleală e lucrarea diavolului, spunea el întristat; şi-am auzit vorbindu-se că femeile astea smintite aleargă totdeauna împrejurul stâncii în dezmăţată goliciune. Oricine a primit botezul trebuie să se împlătoşeze cu tărie de la Cristos în faţa unei asemenea hidoase grozăvii. Mai bine-ar fi să ajutaţi să se cioplească o cruce sfântă, care să fie înălţată aici, în faţa focului, ca să ne apere de drăcovenii în noaptea asta. Eu unul sunt acuma prea bătrân ca s-o pot face singur şi nici nu văd prea bine printre copaci.

I se răspunse însă că nici toate crucile din lume şi nici toată agheasma n-avea să-i oprească să se uite la ce făceau atunci femeile virdarilor.

Magistrul Rainald stătea alături de Orm, în roata care se strânsese în jurul ceaunului cu mâncare. Stătea pe vine, cu

capul aplecat şi se tot legăna încoace şi încolo; primise-pâine şi pastramă, ca şi ceilalţi, dar arăta puţină poftă de mâncare. Se întâmplă să cadă în prosteala asta de câte ori îşi amintea de grelele păcate săvârşite. Când auzi însă îndemnul părintelui Willibald, se ridică îndată.

— Daţi-mi degrabă o secure, spuse el şi-o să cioplesc eu singur crucea.

Cei dimprejurul focului făcură haz şi se-ntrebară dacă el era în stare de o astfel de ispravă. Dar Orm îi spuse:

— Faci bine săîncerci şi asta poate să-ţi fie mult mai de folos decât să te mai caţări prin copaci.

Magistrul luă securea şi porni să caute lemnul potrivit.

Pe cer, parcă-n necazul celor curioşi, călătoreau agale nişte nori, astfel că în răstimpuri luna era acoperită şi se făcea întuneric, dar cei curajoşi puteau vedea destul de bine cu ce se îndeletniceau virdarii lângă stâncă. Se adunaseră acolo mulţi bărbaţi. Unii scoteau cu cuţitoaiele lor mari o brazdă lungă şi destul de lată; după aceea o ridicau sus proprind-o pe prăjini. Alţii veneau cu sarcini de nuiele şi le-aşczau cu grija în patru stive ce creşteau în jurul stâncii. Când isprăviră treaba, toţi îşi luară armele şi înaintară o bucată bună spre locul unde se aflau finnvedingii şi göingii oprindu-se şi rămânând de strajă în picioare cu spatele spre stâncă; câţiva din ei, mergând cu grijă, coborâră spre pârău.

Curând se auziră nişte behăieli şi din tabăra virdarilor ieşiră la iveală patru babe mânând din urmă doi ţapi mari; cu ele mai mergea şontâcăind şi un moşneag mărunt şi chel, cu barbă albă, gârbovit de ani, care ţinea în mână un jungher. Şi-n urma lui venea cârdul de femei înveşmântate în mantii până la călcâie.

Când ajunseră la stâncă, picioarele celor doi ţapi fură legate la un loc şi nişte funii lungi fură trecute strâns în jurul picioarelor dinapoi. După aceea ajutară cu toatele să-i urce sus pe stâncă trăgând de zor de funiile aruncate pe deasupra, astfel că ţapii rămaseră îndată atârnaţi de-a curmezişul, cu capetele în jos de fiecare parte. Moşneagul

cel mărunt dădea din mâini şi tot ţipa piţigăiat până ce ţapii fură ridicaţi acolo unde voia el. Când, în cele din urmă, isprăviră treaba asta, fu el însuşi cocoţat cu mare trudă sus pe stâncă; acolo scoase iar jungherul pe care îl avea cu sine şi se-aşeză călare lângă ţapii spânzuraţi. Îşi ridică braţele slabe, apoi strigă cu glas subţire spre femei:

— Asta-i una: treceţi prin pământ !

Femeile începură să cotcodăcească între ele, şovăiau şi-şi dădeau brânci. Până la urmă îşi lepădară mantiile şi rămaseră în pielea goală; păşiră rând pe rând până la brazda de iarbă ridicată pe prăjini şi începură una câte una să se vâre pe sub ea. Atuncea, dinspre locul unde se aflau finnvedingii, răsună o pârâitură tulburând liniştea nopţii; şi îndată după aceea se auziră urlete şi văicăreli urmate de hohote de râs; căci un copac bătrân şi aplecat, în care se căţăraseră prea mulţi, se rupsese de povară şi zdrobise pe câţiva în căderea lui. Însă femeile îşi văzură mai departe de vrăjitoria lor până ce toate trecură pe sub brazdă; atunci moşneagul ridică braţele iarăşi şi strigă:

— Asta-i a doua: treceţi prin apă !

Atuncea toate coborâră la pârău şi intrară în el; se lăsară pe vine, unde apa era mai adâncă, ţinându-şi mâinile la ochi, apoi se cufundară toate cu ţipete înfricoşate, astfel că părul lor plutea în voie pe deasupra apei; după aceasta se ridicară iute şi rămaseră supuse în picioare.

Într-acestea, cele patru babe aprinseră grămezile de vreascuri şi nuiele din jurul stâncii, iar când femeile se-ntoarseră de la pârău la o chemare, moşneagul strigă iar:

— Asta-i a treia: treceţi prin foc !

Şi începură să alerge împrejurul stâncii sărind sprinţare peste focuri. Atunci moşneagul tăie cu dibăcie beregatele celor doi ţapi, astfel ca sângele să li se scurgă cum trebuia deoparte şi de alta a stâncii şi totodată începu să murmure o vrajă sacră. Femeile fură silite să alerge de nouă ori în jurul stâncii şi tot de nouă ori să lingă sângele care avea să le dea vlagă şi să le-ajute la rodnicia pântecelui.

Un nor mai mare tocmai trecea prin faţa lunii, dar la lu-

mina celor patru focuri se vedea bine cum ţopăiau femeile în jurul stâncii. Atunci se auzi deodată un glas cântând cu nişte vorbe pe care nimeni nu le pricepea; iar după un răstimp, când luna se ivi din nou, zăriră pe magistru urcând cântând spre stâncă. Trecuse prin pârău prin spatele virdarilor de strajă fără să-l fi văzut vreunul, fiindcă aceştia, la adăpostul întunericului, se întorseseră şi ei spre a privi hora femeilor. Legase la un loc, cu nişte mlade de răchită, o cruce întocmită din două beldii de mesteacăn; o ţinea sus în faţa sa şi-acum se îndrepta voios spre stâncă.

Babele prinseră să ţipe cât puteau, atât de spaimă cât şi de furie, în vreme ce moşneagul de pe piatra sări în sus ca un ieşit din minţi ţinând jungherul însângerat în mână şi răcnind amarnic. Femeile înfricoşate se opriră din ţopăiala lor rămânând încremenite, fără să ştie ce trebuiau să facă, dar magistrul merse mai departe trecând prin şirul lor şi, ridicând crucea spre moşneagul cocoţat pe stâncă, răcni:

—În lături, Satana !În numele lui Isus Cristos, piei, tu duh necurat !

Moşneagul păru îngrozit văzându-se ameninţat cu crucea de magistru; se feri iute într-o parte, îi lunecă piciorul, căzu de-a berbeleacul de pe stâncă şi rămase nemişcat cu gâtul frânt.

— L-a omorât pe preot ! strigară babele ca nişte apucate.

— Preot sunt eu, răcni magistrul şi un preot mult mai bun ca el !

Atunci se auziră însă nişte paşi şi un glas aspru ce voia să afle de ce pe dâmb era atâta zarvă. Magistrul parcă fu trecut de un fior. Îşi apucă în grabă crucea cu amândouă mâinile şi se propti cu spatele de stâncă. După aceea strânse tremurând crucea în braţe, închise ochii şi începu să murmure înfrigurat cu glasul stins:

— Sunt gata ! Cristoase şi voi, toţi sfinţii mucenici, primiţi-măîn cer, la dreapta voastră !Sunt pregătit !Sunt pregătit !

Oamenii puşi de strajă rămaseră pe loc, unde fuseseră

orânduiţi, cu toată văicăreala babelor. Ei se aflau acolo spre a veghea ca nici un göing sau finnveding mai ameţit de băutură să nu se poată strecura pe lângă ei pentru a face vreo trăsnaie cu femeile. Nici lor nu le era îngăduit să se apropie de femeile goale ale altora, fiindcă din asta putea să se stârnească multă vrăjmăşie.

Însă din tabăra virdarilor veni atuncea un bărbat, care părea să fie puternic şi cu vază şi căruia nu prea părea să-i fie teamă să se apropie de dâmbul cu neveste despuiate. Purta o pălărie cu marginile late, o dulamă albastră de postav scump şi un scut stacojiu legat pe umăr în curele; sabia grea îi atârna la cingătoarea-i lată cu cataramă de argint. Văzându-l, femeile se speriară ferindu-se sfioase din calea lui, tot încercând să îşi ascundă goliciunea atât cât le stătea în putinţă; unele apucară să smulgă câte un smoc de iarbă şi să se şteargă pe furiş la gură; dar toate rămăseseră pe locul unde se opriseră.

Noul venit se înclină şi se uită la ele cu luare-aminte.

— Nu vă sfiiţi de mine, le spuse el preietenos. Eu nu-mi pierd cumpătul pentru atâta lucru; asta mi se întâmplă doar când începe primăvara şi-atunci muierile care îmi cad în mână n-au de ce să mai treacă prin pământ, prin apă şi prin foc. Dar nu pot să tăgăduiesc un lucru, acuma când vă văd de-aproape, anume că multe dintre voi arată mai frumoase goale decât când umblă îmbrăcate. Aşa că, rămâneţi cum sunteţi ! Dar cine-i gălbejitul ăsta care stă ca o momâie şi parcă ar vrea să doarmă la o horă ca a voastră ? Ce, au nu-i place când vă vede ?

— El e un preot de-al creştinilor !ţipară babele cu jale. Şi ni l-a omorât pe Styrkar !

— Preoţii umblă pe pământ ca să se certe între ei, aşa am spus eu totdeauna, urma necunoscutul liniştit şi se apropie de mort. Rămase un răstimp tăcut, cu degetele cele mari sub cingătoare, se uită lung la moşneag şi îl întoarse cu piciorul.

— Mort ca un hering, spuse el. Acuma zaci fără suflare, Styrkar, cu toate meşteşugurile tale şi cu vrăjitoria ta. Şi nu

cred că vor plânge prea mulţi în urma ta. Ai fost un slăbănog bătrân plin de venin şi nu o datăţi-am spus asta, cu toate că nimeni n-ar putea tăgădui c-ai fost preot dibaci şi tare învăţat. Şi-acum o să te duci să farmeci printre vrăjitori, acolo unde-ţi este locul ! Iar voi, femei neroade, ce tot staţi aşa, în pielea goală în frigul nopţii ? S-ar putea ca frigul să vă facă mult mai mult rău.

— Păi, încă n-am sfârşit, spuseră ele. Ne-a mai rămas să alergăm de patru ori şi jumătate în jurul stâncii. Şi ce-o să facem noi acum, când preotul Styrkar e mort ? O să plecăm oare de-aici neajutate după toatăosteneala ce ne-am dat-o ca să naştem şi noi prunci ? Nu ştim în nici un chip ce să mai facem.

— Poate e de ajuns şi-atâta, spuse necunoscutul şi nu vă mai tot smiorcăiţi atâta pentru asta, fiindcă eu cred căsunt pe lume leacuri mult mai bune pentru voi decât aceste meşteşuguri vechi în jurul stâncii. Când vacile îmi umblă sterpe, schimb taurul şi asta, de obicei, ajută.

— Nu, nu ! se tânguiau femeile cu deznădejde, greşeşti şi te înşeli ! Nu suntem chiar atât de proaste cum ne crezi. Asta e leacul nostru cel din urmă, singurul care ne-a mai rămas.

Străinul începu să râdă, se întoarse spre magistru şi-l apucă de piept.

— Iată-mă stând aici şi trăncănind degeaba, spuse el, când toată lumea ştie căsunt cel mai isteţ dintre bărbaţi. Acuma Styrkar, preotul, e mort; însă avem în schimb alt preot, unul creştin. Ori unul, ori altul e tot atât de bun; credeţi-mă, căci am văzut de toate felurile până acum.

Zicând aceasta îl luă pe magistru de ceafă şi de un picior şi-l aruncă pe creasta stâncii ca pe-un sac.

— Acum să auzim, îi spuse el, dacă ai glas de preot în gâtlej ! Deci, cască pliscul şi dă-i drumul cu descântecele cele mai de ajutor din câte ştii. Fă-ţi slujba aşa cum se cuvine şi-o să vedem după aceea dacă va trebui sau nu să mori. Descântă pe femeile virdarilor şi fă-le să rămână grele, cu vrăjile cele mai tari şi, mult am vrea, cu gemeni,

daca eşti în stare.

Magistrul dârdâia de frică de-i clănţăneau dinţii în gură stând acolo, cocoţat pe piatră. Dar bărbatul de jos trăsese sabia din teacă şi arăta că nu mai avea chef de glume. Aşa că înălţă crucea în faţa sa şi începu să cânte cu înflăcărare rugăciuni; şi, după ce-i dădu drumul cum trebuie, glasul îi răsună din ce în ce mai limpede şi mai puternic.

Noul venit rămase un răstimp tăcut ca să-l asculte, apoi făcu din cap un semn de încuviinţare.

— Asta e cu adevărat un preot, spuse el. Eu am mai auzit pe vremuri vorbe din graiul ăsta şi săştiţi căîn ele e tărie multă. Aşa că daţi-i drumul iar la vrajă, până nu vă cuprinde oboseala şi nu vi se sting focurile.

Femeile prinseră curaj din nou şi începură iarăşi să alerge; iar când spaima de moarte îl părăsi cu totul pe magistru, îşi veni în fire şi apleca crucea desupra lor când se lipeau de piatră ca să lingă sângele de ţap şi le binecuvântă cu rugăciuni din cele mai alese. Femeile tremurau înfiorate când le atingea cu crucea; iar când alergătura se termină, toate rămaseră încredinţate că preotul acela era tare iscusit şi că simţiseră puterea lui cea sfântă mai lămurit decât ca pe-a lui Styrkar.

— Noi nu vrem să fie omorât, spuseră ele, să vină cu noi şi să rămână în locul lui Styrkar.

— Dacă aşa vreţi voi, aşa să fie, zâmbi străinul; şi fie să văplacă mai mult cu ăsta decât cu Styrkar.

Atunci se auzi însă un glas puternic strigând dinspre pârâu:

— Aduceţi preotul încoace !

Orm şi însoţitorii săi îl văzuseră pe vraciul cel bătrân prăvălindu-se deodată de pe stâncă şi curând după aceea pe magistru stând în locul lui. Şi aceasta îi făcu pe toţi să caşte ochii şi să rămână încremeniţi.

— Se poate să-şi fi pierdut minţile, rosti părintele Willibald pe gânduri; dar, tot aşa, se poate să fi fost călăuzit de Dumnezeu prin Duhul Sfânt, căci văd că are o cruce în mână.

— El e călăuzit uşor acolo unde sunt femei, mârâi Orm întunecat la faţă, ar fi însă ruşine mare pentru noi să-l vedem căsăpit ca ţapii.

Luară cu ei câţiva oameni şi porniră înainte pe malul pârâului. Prin faţa lunii trecea iar un nor şi când Orm strigă spre cei de lângă stâncă nu se putea vedea prea bine. Femeile erau acum în drum spre casă, iar magistrul nu se mai afla pe piatră. Dar omul cu pălăria mare coborî spre Orm cu câţiva dintre paznicii virdarilor.

— Cine-a strigat ?întrebă el.

— Aduceţi-l încoace pe preotul care s-a rătăcit, răspunse aspru Orm.

— Ce fel de gură-spartă eşti tu, mă ? strigă străinul pus pe harţă.

Aceasta era o poreclă care lui Orm i se păru cam nelalocul ei, aşa că-ndată îşi ieşi din fire cuprins de o mânie cum numai rareori i se-ntâmpla.

— O gură-spartă care te poate învăţa cum să te porţi în lume, strigă el drept răspuns şi asta chiar acum, pe loc.

— Ia treci încoace, strigă străinul iarăşi şi-o să vedem noi care are de învăţat mai mult.

— Am pace din partea oamenilor tăi ?întrebă Orm.

— Din partea noastră ai deplină pace, răspunseră nepăsători virdarii.

Orm scoase sabia din teacă şi trecu peste pârău.

—Încoace ai venit uşor, îi spuse celălalt, dar înapoi mi-e teamă c-ai să fii purtat pe braţe.

Atuncea Orm făcu o săritură înainte şi săbiile lor se întâlniră scrâşnind şi scăpărând scântei.

Străinul se trase doi paşi înapoi rostind:

Röda Näbb,
ageră sculă !
ager fier ai nimerit
dacă au scăpărat scântei.

Şi Orm primi o lovitură năprasnică în scut, iar glasul său

fu glasul altui om când îi răspunse:

Prietene, cuvântul tău
a fost rostit la vreme.
Află dar că Röda Näbb
s-a înfâlnit azi cu Blåtunga.

Lăsară amândoi deodată săbiile în jos şi rămaseră înmărmuriţi.

— Bun găsit, Orm Tostesson, căpetenie vântură-mări ! Dar ce faci tu în ceata göingilor ?

— Bun găsit, Toke Grågullesson, războinice viteaz din Lister ! Dar tu ce cauţi la virdari ?

Vorbeau într-una, care mai de care şi râdeau pe întrecute; căci se legase între ei odinioară o dragoste ca între fraţi şi se scursese vreme multă de când nu se mai văzuseră.

— Sunt multe acum de povestit, răspunse Toke. Şi bine e că poţi lega în grabă stihuri, aşa precum te-am învăţat; altfel ne-am fi tăiat în săbii multă vreme, spre marea noastră supărare şi mâhnire. Deşi s-ar prea putea ca stihurile ce le-ai făurit acuma să nu fie la fel de iscusite ca ale mele.

— Cât despre stihuri, n-ai decât să-ţi închipui că tu eşti cel mai priceput, fără să-mi fac din asta sânge rău, îi spuse Orm. Căci după ce ne-am despărţit nu prea mi-am dat silinţă şi nici n-aveam pe cine să întrec.

Toke îşi trecu un deget pe tăişul lui Rödanäbb.

— Văd c-a rămas ştirbit acolo unde s-au muşcat suratele, spuse el înduioşat. Şi asta-i prima ştirbitură pe care-a căpătat-o.

Orm cercetă şi el tăişul lui Blåtunga.

— La mine e la fel, spuse după aceea. Săbiile făurarilor din Andaluzia nu pot fi ştirbite decât tot de tăişuri andaluziene.

— Nădăjduiesc, spuse iar Toke, că acestea două nu se vor mai muşca vreodată.

— Aşa nădăjduiesc şi eu, întări Orm.

— Acuma mi-ar plăcea săştiu dacă aceea care ni le-a dăruit mai e încăîn viaţă, spuse Toke. Şi ce-o mai fi făcând stăpânul nostru, Almansur, pe unde o mai fi purtată flamura-i mare de război şi dacă norocul lui mai stăruie la fel de bun.

— Hei, cine poate şti ? făcu pe gânduri Orm. E cale lungă până acolo şi multă vreme s-a mai scurs de-atunci; deşi o să-ţi mărturisesc că mă gândesc şi eu adeseori la el. Acuma însă trebuie să vii cu mine, ca să vorbim în tihnă undeva, îmi pare numai rău că n-am bere cu mine, ca să te pot primi aşa cum se cuvine.

— N-ai bere ?întrebă Toke mirat. Cum o să stăm de vorbă fără bere ? Căci berea-i cel mai bun prieten al prietenilor buni.

— Dar cine are bere aici, la sfat ? se miră Orm. Berea e tartorul zavistiilor, cred că ştii şi tu la fel de bine ca şi ceilalţi.

—În noaptea asta norocul ne-a fost bun la amândoi, îi spuse Toke, acuma însă norocul tău e cel mai bun, căci eu sunt omul care are şi bere aici, la sfat. Trebuie să afli că sunt vestit printre neguţătorii din ţinutul Värend şi mă-ndeletnicesc mai mult cu blănuri şi fără bere nu se poate încheia vreun târg de blănuri. Am cinci cai de povară care-au cărat bere la sfat; şi nici un dram n-o să se care înapoi, dacă-mi va merge bine, ci numai blănuri bune. Aşa că tu eşti acum acela care trebuie să mă urmeze.

— Facă-se voia ta, îi spuse Orm ascultător, poate că-n felul ăsta o să-mi găsesc şi preotul cel rătăcit.

— L-au dus femeile cu ele, spuse Toke, ziceau că sunt nespus de mulţumite cu vraja lui, aşa că în privinţa asta poţi să fii acuma liniştit şi te încredinţez că n-o să ducă nici o lipsă la virdari. Mi-a părut curajos, căci l-a ucis cu crucea sa pe preotul Styrkar. Dar ce-o să se întâmple cu el pentru aceasta o să hotărască sfatul.

— Mai am aici un preot, spuse Orm şi acesta este unul pe care îl cunoşti şi tu de mult.

Trecând peste pârău, părintele Willibald îşi croise drum prin întuneric până acolo, spre a afla ce se-ntâmplase cu magistrul. Şi Toke îl întâmpină cu multă bucurie.

— Mi-aduc aminte bine de tine, spuse el şi trebuie să mergi şi tu cu noi, să guşti din berea mea. Îţi datorez multă recunoştinţă de când mi-ai vindecat piciorul la curtea regelui Harald, tămăduindu-mă mai bine decât toţi vracii din lume. Dar ce cauţi aici, aşa departe de curtea regelui danezilor ?

— Acum sunt preotul lui Dumnezeu la curtea lui Orm, de la Gröning, răspunse mulţumit părintele Willibald; şi îndeletnicirea mea de căpetenie e să-i botez pe păcătoşii de păgâni de pe meleagurile astea depărtate, aşa cum am făcut şi cu el însuşi. Şi, cu toate că-mi amintesc de tine ca de un împietrit în necredinţă, acuma va veni şi rândul tău, căci pentru asta te-am găsit aici.

— De asta mă cam îndoiesc, răspunse Toke, dar nu măîndoiesc deloc c-o să petrecem tustrei în bună înţelegere, *Bismillabi, errabmani, er-rabimi*[46]! cum tot spuneam când îl slujeam pe Almansur, stăpânul nostru.

— Dar ce-i asta ce spui ?îl întrebă părintele Willibald. Ce limbă-i asta ? Te-ai dedat şi tu la vrăji ?

— Asta-i limba hispanică, răspunse Toke. O mai ştiu încă, fiindcă nevastă-mea a venit din ţara aia şi mai vorbeşte şi acuma pe limba ei, mai ales atuncea când îi vin hachiţele. Aşa că a ajuns un obicei.

— Iar ce-a spus adineauri pot să-ţi tălmăcesc şi eu, îi spuse Orm. Asta înseamnă: în numele lui Dumnezeu, al milostivului şi al îndurătorului. Milostivul e Cristos, asta o ştim cu toţii; iar îndurătorul trebuie să fie Duhul Sfânt, căci cine oare poate fi mai milostiv şi mai îndurător ca el. Din asta se poate înţelege că Toke e ca şi creştin, cu toate că nu vrea să se dea pe faţă.

Părintele Willibald bodogăni în barbă neîncrezător; dar fără să mai pomenească despre asta, porniră împreună spre tabăra virdarilor.

46În numele lui Alah, cel preabun și preamilostiv (arabă)

XI

Despre Toke Grågullesson şi paraponul lui; şi despre un dar ciudat din partea finnvedingilor

Au stat împreună la berea lui Toke până târziu noaptea vorbind despre toate câte se-ntâmplaseră de când Orm şi Toke se văzuseră ultima dată. Orm povesti la început despre plecarea lui spre Anglia cu Torkel Höge, despre bătălia de la Maeldun şi despre prada multă şi bogată ce fusese dobândită; cum îl întâlnise pe părintele Willibald şi se lăsase botezat, cum o găsise iarăşi pe fiica regelui Harald (şi aici avu şi micul preot multe de adăugat la povestire), precum şi despre marea sumă în argint cu care regele Ethelred al Angliei a trebuit până la urmă să-şi cumpere pacea de la vikingi. Apoi istorisi despre întoarcerea spre casă şi popasul de la Jellinge, despre întâlnirea cu regele Sven şi ce se mai iscase şi din asta şi cum după aceea se grăbise să fugă înspre miazănoapte strămutându-se în moştenirea mamei sale din ţinutul păduros spre a scăpa de răzbunarea lui.

— Dar el are bunăţinere de minte şi braţul lui e lung, le spuse Orm, chiar şi aici mă urmăreşte pentru bobârnacul pe care l-a primit de la acest preot de ispravă, la întâlnirea noastră. Aşa că, astă-primăvară, a trebuit să mă bat aprig noaptea chiar în bătătura casei mele cu un oaspete-drumeţ, un om din Finnved, Östen din Örestad, care călătorise pe mare cu danezii. Venise cu mulţi însoţitori să mă răpună pe furiş şi să-mi trimită capul plocon regelui Sven. Atuncea a pierdut mulţi oameni, caii, toată marfa şi el însuşi s-a ales cu ţeasta despicată; şi despre întâmplarea asta pare-se că s-a vorbit acuma la sfat. Căci l-am lăsat în viaţă, slobod când i se vindecase ţeasta şi totodată pe alţi doi fârtaţi de-

ai lui; dar, înainte de-ai da drumul, l-am silit să se închine lui Cristos. Şi asta s-a făcut mai mult fiindcă părintele Willibald, căruia nu-i prea place să-i stau împotrivă, zice că-i mai bine să-i aibă botezaţi decât ucişi.

— Chiar oamenii cei mai înţelepţi sunt câteodată nişte nătărăi, îi spuse Toke, iar cel ce-şi slobozeşte viu vrăjmaşul, o să arunce vina pe el însuşi când se va căi de asta. Eu ştiu că uneori creştinii fac prostia asta mare doar pentru a se pune bine pe lângă dumnezeul lor, dar, în ţinuturile astea, tot legea veche e cea mai bună. Data viitoare s-ar putea să-ntâmpini mari necazuri spre a-l ucide pe vrăjmaşul slobozit; căci nu încape îndoială că o să încerce el să se răzbune pentru tot ce a pierdut la tine şi pentru ruşinea ce a îndurat-o când l-aţi botezat.

— Noi am făcut ce era drept să facem, spuse părintele Willibald, după aceea, diavolul şi slujitorii săi n-au decât să facă şi ei ce pot.

— Iar mâna lui Dumnezeu e poate mult mai tare decât vrei să crezi tu, îi spuse Orm. Acuma însă e timpul să auzim şi noi cum ţi-a mers ţie de când nu ne-am văzut.

Şi Toke începu să povestească despre ale sale. Spuse că lui nu-i mai fusese dat să facă vreo călătorie lungă prin ţări străine şi nici nu avusese întâmplări mai acătarii, aşa cum avusese Orm, dar poate tot atâta zbucium, sau mai mult.

— Căci, întorcându-măîn Lister, parcă am căzut într-o groapă plină cu şerpi, le spuse el. Abia intrasem în casa tatei, spusesem bun găsit bătrânilor şi îmi lăsasem femeia şi ce agonisisem după uşă, că şi veniră fuga nişte oameni cu treburi grabnice. Şi îndată m-am găsit la mijloc într-o încăierare sângeroasă ce se lăţi în tot ţinutul.

Zâzania şi lupta fuseseră stârnite de oamenii lui Orm, Ögmund şi Halle împreună cu ceilalţi doi de cum ajunseră acasă, după ce fuseseră îngăduiţi şi ei să plece pe corabia lui Styrbjörn de la curtea regelui Harald, în timp ce Orm şi Toke zăceau încă răniţi acolo. La întoarcerea acasă, aflară că nu erau ei singurii care scăpaseră cu viaţă din expediţia lui Krok. Cu şapte ani mai înainte, Berse sosise acasă c-o

singură corabie, numai cu treizeci şi doi de oameni rămaşi la vâsle, dar cu o încărcătură grea din cele mai de preţ din toate bogăţiile luate din cetatea margrafului ce se aflau pe cele două corăbii ale sale atunci când flota andaluziană se năpustise asupra lor.

— Şi Berse ăsta era un om fără pereche de deştept şi hărăzit cu mult noroc, asta n-o poate nimenea tăgădui, îşi urmă Toke povestirea, chiar dacă e adevărat că a murit mâncând curând după sosirea lui acasă. Căci la mâncare era mai hulpav decât alţii şi lăcomia lui era din cale-afară şi în bogăţie. Pierduse atâţia oameni în lupta împotriva andaluzienilor, că nu-i mai rămăseseră decât pentru o corabie şi nici pentru aceea nu erau destui; tot ce era mai bun a fost cărat de pe corabia pe care a trebuit s-o lase în voia valurilor şi după aceea a pornit spre casă fără să mai aibă vreo nenorocire. Iar dintre oameni, jumătate au pierit trăgând din greu la vâsle, dar ceilalţi au vâslit mereu voioşi; căci cu cât rămâneau mai puţini în viaţă, cu atât era mai mare partea fiecăruia la împărţeala prăzii. Până la *secerişul* la care plecaseră cu Krok, mulţi dintre ei abia dacă aveau cu ce hrăni un purice şi un păduche, dar la întoarcerea acasă nu mai era nici o gospodărie în Lister care să se poată măsura cu ale lor. Iar ei rămaseră să trândăvească fără grijă în belşugul lor până ce oamenii ceilalţi ai noştri se întoarseră acasă şi văzură toate astea.

— Dar oamenii noştri nu mai erau nici ei acuma nişte sărăcani, nici în argint şi nici în aur, spuse Orm.

— Nu erau nişte sărăcani, ci dimpotrivă, urmă Toke, căci toţi erau oameni cu scaun la cap, aşa că aduseseră cu ei destule lucruri din Hispania, afară de ce primiseră ca partea lor pentru vâslaşii asturieni pe care i-am vândut la Jellinge. Şi până au ajuns acasă s-au socotit şi ei cu mult noroc şi au fost mulţumiţi de toate. Când însă au aflat de oamenii lui Berse şi i-au văzut cum huzureau cu ţarini întinse, vite grase, cu corăbii trainic dulgherite şi mâncând atât de bine, încât până şi sclavii lor se sculau greu de la strachina plină cu bulgur fără să mai fie în stare s-o lingă să lucească,

atuncea le-a cam pierit cheful. Şi, cătrăniţi şi cu năduf, au început să povestească despre tot ce înduraseră timp de şapte ani în grea robie printre andaluzieni; şi, prin aceasta, s-au umplut şi mai mult de pizmă şi mânie împotriva oamenilor lui Berse, care în cea mai mare grabă puseseră piciorul pe pământul Spaniei şi tot în cea mai mare grabă vâsliseră înapoi spre casă cu o corabie încărcată cu aur şi argint. Stăteau aduşi de spate pe bănci scuipând cu fiere în faţa lor; şi-acum găseau ca nici berea nu mai avea vreun gust.

— Aşa e omul, fie el păgân sau botezat, spuse părintele Willibald; e mulţumit cu ceea ce a căpătat atâta vreme cât nu vede că vecinul său a căpătat mai mult.

— Dar cel mai bine e să fii bogat, ăsta e adevărul, spuse Orm.

— Gunne era singurul dintre ei care avea ceva mai bun la care să se mai gândească, urmă Toke. Fusese însurat mai înainte de-a porni pe mari cu Krok; iar după întoarcerea lui Berse, când toţi ceilalţi erau de-acuma socotiţi în lumea morţilor, nevastă-sa îl jelise şi se măritase iarăşi şi avea o droaie de copii cu noul ei bărbat. Îmbătrânise, nu mai făcea două parale pentru un bărbat chipeş şi umblat, care slujise pe deasupra în straja palatului lui Almansur; aşa că el putea să-şi caute acuma, fără nici o piedică, una mai tânără şi mai frumoasă pentru a o găti pe braţe şi pe piept cu minunate lucrături de aur şi podoabe de argint. Dar nici pentru el n-a ţinut multă vreme această mângâiere în faţa pizmei celei mari; tuspatru socoteau deopotrivă că nu puteau să rabde bogăţia soţilor lui Berse fără să-şi capete şi ei acuma partea ce li se cuvenea. Au colindat întreg ţinutul însoţiţi de rube-denii cerându-şi dreptul din bogăţiile ce se adăugaseră la părţile celor rămaşi în viaţă de la toţi cei care pieriseră pe cele două corăbii cu care fugise Berse. Dar nu primiră decât răspunsuri răstite şi vorbe în doi peri, uşi care li se trânteau în nas şi arme gata de încăierare. Atunci necazul lor spori încă pe-atâta, astfel că răspândiră zvonul cum că oamenii lui Berse nu numai că le datorau mărci multe de argint

curat, dar că erau şi nişte ticăloşi fără ruşine, care dăduseră bir cu fugiţii lăsându-l în voia soartei pe Krok şi pe noi toţi ceilalţi atuncea când corăbiile noastre au fost prinse la strâmtoare.

— Ei n-au putut face nimic ca să ne-ajute atuncea, spuse Orm, când doar puţini mai rămăseseră pe punte după lupta ce-o dăduseră ei înşişi. Aşa că asta a fost soarta noastră, să fim înlănţuiţi la vâsle.

— Aici poate că ai dreptate, spuse Toke, dar rudele lui Krok erau cam multe prin ţinut şi-au început să cugete la fel ca ei cerând ca partea lui, de căpetenie, să le fie dată lor. Şi cu aceasta, amândouă taberele puseră mâinile pe arme, iar lupta se dezlănţui şi fu purtată cu înverşunare. Când am ajuns acasă şi Halle şi Grinulf zăceau răniţi după o bătălie; erau totuşi voioşi şi-au vrut să stea de vorbă cu mine. Mai mulţi din tabăra cealaltă fuseseră ucişi; doi arşi de vii de Ögmund şi de un frate al lui Krok; iar câţiva dintre oamenii lui Berse, care se moleşiseră de-atât huzur, plătiseră de frică tot ce li sc ceruse spre a putea trăi în tihnă. Dar alţii erau ca nişte câini turbaţi şi tot cereau ca Ögmund, Halle, Gunne şi Grinulf să fie judecaţi şi scoşi tuspatru de sub scutul legii; şi eu la fel, dacă le-aş fi sărit în ajutor.

— Acum pot să ghicesc un lucru, spuse Orm, anume că nici tu n-ai stat cu mâinile în sân în toată răzmeriţa asta.

Toke dădu din cap furat de gânduri şi spuse că lui i-ar fi plăcut mai mult să stea deoparte, în tihnă, cu femeia lui, căci ei doi se simţeau nespus de bine împreună, aşa cum se simţiseră întotdeauna; numai că nu putea să nu le sară în ajutor prietenilor săi, căci altfel bunul său renume ar fi avut de suferit. De aceea a trecut îndată de partea lor. Apoi, după o vreme, aflându-se ca oaspete la nunta lui Gunne cu noua lui nevastă, a fost ajuns de un amar necaz: batjocură, ruşine şi o năpastă ce i-a pricinuit cumplită scârbă şi a costat mai multe vieţi.

— Şi trebuie săştiţi, voi amândoi, le spuse el, că astăzi când vă povestesc cum mi s-a întâmplat necazul, puteţi să râdeţi dacă vreţi, fără să sar în sus cu spada, cu toate că

atunci n-am omorât numai un singur om dintre aceia care doar au zâmbit, sărmanii, de pocinogul meu. Nenorocirea mea a fost că seara m-am dus turtit de băutură la privată şi că am adormit acolo, cum m-am pus, aşa cum li s-a întâmplat şi altora pe la ospeţe mai îndelungate; şi stând acolo, adormit, am fost împuns cu lăncile de doi vrăjmaşi care se furişaseră după zăplaz. Am sărit ars, iar somnul şi beţia mea cea dulce s-au risipit într-o clipită crezând că rănile primite erau de moarte şi tot aşa credeau, îmi pare şi cei doi oameni care mă răniseră, fiindcă i-am auzit râzând cu încântare de isprava lor când au luat-o repede la fugă. Numai că bâjbâiseră în grabă şi fără dibăcie cu lăncile, care se vede că aveau mânerele prea lungi şi erau cam nepotrivite pentru acel loc, astfel că am scăpat cu răni mult mai uşoare decât crezusem eu la început. Totuşi a trebuit să zac destul la pat şi tot timpul pe burtă; după aia multă vreme a trebuit să treacă până când am putut şedea din nou pe o bancă. Din toate câte mi s-au întâmplat în viaţa mea, necazul ăsta a fost cel mai amar; chiar mai amar decât atunci când am fost vâslaş-rob la andaluzieni.

— Aşadar... n-ai mai putut să-i prinzi pe cei ce te-au împuns ? îl întrebă Orm cu mirare.

— Ba i-am prins, răspunse Toke parcă uşurat, căci n-au putut să-şi ţină gura, s-au fălit de-a lor scofală faţă de neveste; astfel că taina a ieşit afarăşi s-a aflat în tot ţinutul. Erau Steinar şi Alf, doi oameni mândri şi obraznici, de altfel de neam bun, nepoţi de frate ai lui Ossur Stortrut, ăla de a fost cârmaci pe o corabie a lui Berse şi care se tot lăuda că, după mamă, se trăgea din regele Alf cel Iubit de Femei, din Möre. Eu am aflat cine erau pe când zăceam cu oful şi rănile mele. Şi atunci, pe patul meu de suferinţă, am făcut cruntul legământ să nu mă bucur nici de bere, nici de femeie până când nu-i voi fi făcut bucăţi; şi acum, puteţi sau nu să credeţi, dar m-am ţinut de legământ. După ce m-am pus iarăşi pe picioare, am colindat în fiecare zi umblând să dau de ei; până la urmă mi-a venit şi mie bine într-o bună zi, când coboram din barcă venind de la un pescuit.

Era aproape să-mi dea lacrimile de atâta bucurie când i-am văzut punând şi ei piciorul pe uscat; şi ne-am bătut cu săbiile chiar pe ţărm până când l-am răpus pe Steinar. Vazând aceasta, celălalt a luat-o repede la sănătoasa, cu mine după el. A fost o urmărire de toată frumuseţea şi amândoi am alergat la fel de iute la deal, printre hăţişuri şi păşuni, apoi de-a dreptul peste pajişti către casa lui de la părinţi. Era om iute de picior şi zbura ca din praştie cercând să-şi scape viaţa, dar pentru viaţa aia alergam şi eu şi, pe deasupra, ca să-mi spăl ruşinea şi ca să-mi pot îndeplini o dată legământul. Nu prea departe de casă l-am ajuns, tocmai când splina era gata să-mi plesnească şi i-am şi despicat ţeasta până la dinţi, în văzul câtorva vecini care ieşiseră la coastă; şi niciodată nu m-am simţit mai slobod ca atunci când a rămas în faţa mea fără suflare. M-am întors netulburat acasă, am băut toată ziua şi seara i-am spus nevestei mele că năduful îmi trecuse. Dar n-a fost chiar aşa.

— Dar ce alte necazuri puteai să ai când doar te răzbunaseşi după legământ ?întrebă Orm.

— Oamenii din ţinut, prietenii ca şi vrăjmaşii, nu mai puteau să uite cum se întâmplase când căpătasem rănile, răspunse Toke amărât şi gluma nu mai contenea. Credeam că răzbunarea mea avea să se încheie după ce singur omorâsem doi inşi în luptă dreaptă; numai că, dintr-asta, nu s-a văzut prea mare lucru. Şi nu o dată eu şi Rödanäbb am fost siliţi să-i dezvăţăm pe oameni să mai zâmbească la vederea mea; dar nici aşa n-am izbutit să-mi găsesc pacea şi chiar aceia care mă întâmpinau cu mutre serioase îmi stârneau mânia, fiindcă ştiam eu bine ce gândeau în sinea lor chiar dacă nu zâmbeau. Am întocmit un cântec bun, în care povesteam în stihuri iscusite cum mă bătusem cu Alf şi Steinar şi cum îi omorâsem; dar am aflat curând că erau trei cântecele despre mine şi că oamenii se tăvăleau de râs prin case auzind cum căpătasem rănile. Atunci am înţeles că niciodată nu mai puteam să mai am tihnă în ţinutul meu de baştină; aşa că, plin de scârbă, împreună cu femeia mea

şi toate cele ale mele, am pornit spre miazănoapte prin codrii cei bătrâni oprindu-mă tocmai în Värend. Aveam pe-acolo nişte rubedenii şi-am cumpărat cu bani buni o gospodărie; iar de atunci trăiesc în tihnă şi-acum sunt mai bogat decât atunci când am sosit acolo şi asta datorită negoţului cu blănuri care merge bine. Am trei feciori şi toţi făgăduiesc că vor putea ajunge oameni de nădejde, precum şi o fiică, pentru care se vor bate peţitorii când va fi vremea. Dar despre pocinogul care m-a făcut să plec din Lister n-am suflat până azi o vorbă nimănui. Doar pentru tine, Orm şi pentru tine, părinţele, am povestit acum despre necazul meu, pentru că pot avea încredere că nimeni altul n-o să afle asta de la voi. Fiindcă atuncea chicotelile şi glumele ar putea începe iarăşi, cu toate că s-au scurs vreo patru ani de când mi s-a întâmplat necazul ăsta.

Orm spuse că povestea lui era hazlie şi adăugă că Toke putea să n-aibă nici o grijă că l-ar lua vreodată gura pe dinainte.

— Dar mult mi-ar fi plăcut s-aud şi cântecele acelea despre tine, cu toate că-i adevărat că nimeni nu rosteşte cu dragă inimă cântece de batjocură în care-i vorba chiar de el.

Părintele Willibald îşi goli ulcica şi mărturisi că o poveste ca aceea, despre pizmă, răutate şi încăierări, despre împunsături de lance în anumite părţi ale trupului, despre răzbunare, cântece de batjocură şi alte multe de-astea, nu erau dintr-acelea care-i făceau lui bucurie stând şi ascultându-le, orice-ar putea să zică Orm.

— Şi poţi să fii încredinţat, Toke, urmă el, că eu nu umblu cu tămâie vorbind despre aşa ceva, căci eu am alte lucruri, mult mai bune, pe care să le răspândesc. Acuma însă, dacă s-ar întâmplă aşa ca să se poată face un lucru bun cu tine, ai trage o învăţătură din câte ai păţit. După cât te cunosc, atât din cele ce-am văzut la curtea regelui Harald cât şi din cele povestite de Orm despre tine, ştiu că ai fost întotdeauna un om mândru şi neînfricat, vesel din fire şi hotărât. Cu toate astea, când dai de un necaz ca

ăsta, care le dă nerozilor prilej să râdă, eşti slab şi pui totul la inimă, aşa că trebuie să fugi din casa ţinutului tău, după ce afli că tăria braţului şi spada ta nu poate pune capăt glumelor. În locul tău, noi am fi făcut altfel, noi cei care suntem creştini; dacă suntem adevăraţi creştini, noi nu ne necăjim de ce spun oamenii, ci numai de ce spune Dumnezeu. Eu sunt un om bătrân şi braţul meu e slab şi n-ajunge departe; şi totuşi eu sunt mai puternic decât tine; căci nimeni nu mă poate speria sau scoate din sărite cu vorbe de batjocură, iar în lăuntrul sufletului meu nu se stârneşte nici o tulburare din aşa ceva. Cel care are drept ocrotitor pe Dumnezeu nu fuge de trăncăneala oamenilor şi nu e tulburat de rânjetul şi zeflemeaua lor.

— Ai auzit acuma nişte vorbe înţelepte, la care merită să chibzuieşti, îi spuse Orm. Toke, trebuie săştii că preoţelul ăsta are mai multăînţelepciune decât noi şi totdeauna este bine să-i asculţi poveţele.

— Acuma bag de seamă că berea mea începe să lucreze asupra amândurora, răspunse Toke, dacă-mi veniţi cu astfel de copilării. Sau, părinţele, te gândeşti cumva c-o să mă poţi face creştin ?

— Ai şi ghicit, aşa e, grăi părintele Willibald nestânjenit.

—Îţi iei o sarcină cam grea, îi spuse Toke şi asta pare c-o să fie mai grea decât orice altă convertire cu care te-ai trudit până acum.

— N-ar fi nici o ruşine pentru tine să te faci creştin, îi spuse Orm, când vezi prea bine că şi eu m-am creştinat. Din asta nu mi s-a înmuiat inima, nici mâna nu mi s-a făcut mai slabă şi niciodată n-a trebuit să mă mai plâng de soarta şi norocul meu din ziua când m-am botezat.

— Poate-i adevărat ce spui, recunoscu Toke blajin, dar tu nu eşti neguţător de blănuri, cum sunt eu. Nici un neguţător de blănuri nu poate fi creştin în ţara asta; asta ar stârni doar neîncredere acelora cu care fac negoţ. Dacă îşi schimbă zeii, ar striga virdarii, cine mai poate avea încredere în el în celelalte lucruri ? Nu, nu, pentru prietenia noastră pot face multe pentru tine, Orm, şi chiar şi pentru

tine părinţele, dar asta nu ! Iar Mirah, femeia mea, ar fi ca turbată dacă m-aş boteza; căci ceea ce i-a mai rămas încă din ţara ei e faptul că-i urăşte pe creştini cu înverşunare; şi, după câte ştiu, are o fire aprigă şi-aşa şi nu ţin să i-o fac mai aprigă cu o asemenea năzbâtie. De aceea socotesc c-ar fi zadarnic să-ţi pierzi acum vremea cu mine, părinţele, cu toate că îţi sunt prieten şi am de gând să-ţi rămân tot prieten.

Nici chiar părintele Willibald nu fu în stare să găsească vreo portiţă ca să scape din strâmtoarea asta, cât despre Orm, el începu să caşte spunând că era miezul nopţii şi se făcuse vremea de culcare. S-au despărţit de Toke cu prietenie; îşi lăudau norocul că se regăsiseră şi amândoi credeau că de atunci încolo se vor vedea mai des.

Orm şi părintele Willibald porniră înapoi spre tabără. Acolo domnea pacea, era linişte şi în lumina palidă a lunii oamenii dormeau sub viţele de fum albastru care se înălţau uşor din focurile aproape stinse. Dar unul dintre oamenii lui Orm mai era treaz şi se întoarse către ei când se apropiară.

— V-au căutat pe amândoi şi aveţi veşti, le spuse el cu ochii toropiţi, în traista asta. Au ţipat cucuvelele până ce am primit-o. M-am lăsat la pârâu, ca să beau apă şi-atuncea a venit un om din tabăra finnvedingilor şi a întrebat de tine, Orm. I-am spus că te duseseşi la virdari. Atunci a zvârlit traista peste apă, aşa că mi-a căzut drept la picioare şi-a spus că în ea erau veşti şi salutări pentru Orm cel din Gröning şi pentru preotul năsos. L-am întrebat ce se afla în traistă: Ia, nişte verze, mi-a răspuns; a râs şi a plecat. Credinţa mea e că e altceva, mai rău. Aici e traista şi baierele ei sunt neatinse.

Zicând aceasta, puse traista la picioarele lui Orm, se-ntinse lângă foc şi adormi numaidccât.

Orm se uită la traistă şi se posomorî la faţă, apoi se-ntoarse către preot. Dădură amândoi din cap.

— Trebuie să fie tot vreo uneltire diavolească, spuse părintele Willibald, altceva nu poate fi.

Orm dezlegă cu grijă baierele şi deşertă pe piatră ce era

în traistă: două căpăţâni de om; iar părintele Willibald căzu îndată în genunchi scoţând un strigăt deznădăjduit.

— Sunt rase amândouă, spuse el. Preoţi ai lui Cristos ucişi de barbarii păgâni ! Cum poate mintea omenească să înţeleagă pe deplin voia lui Dumnezeu când diavolul se poate bucura de o asemenea izbândă ?

Se aplecă privind mai de aproape cele două capete şi ridică mâinile către cer.

—Îi recunosc, îi recunosc ! strigă îndurerat. Acesta e părintele Sebastian, fără pereche în cucernicie, pe care magistrul nostru cel smintit trebuia să-l slobozească din robie. Dar Dumnezeu l-a izbăvit acuma şi l-a aşezat în ceruri la loc de cinste printre sfinţii mucenici. Iar cestălalt e fratele Nithard din Reims, care era odinioară la curtea regelui Harald cu episcopul Poppo. După aceea a venit în Scania şi nu s-a mai aflat nimica despre el, aşa că trebuie să fi căzut şi el tot în robie. Îl recunosc după ureche. Era întotdeauna înflăcărat în cuget şi plin de râvnă pentru învăţătura cea adevărată; şi într-o zi, la curtea împăratului, s-a ales cu o ureche muşcată de unul dintre călugării împărătesei Teofana din Constantinopole, oraşul ăla căruia vikingii îi zic Miklagård, când au ajuns la o neînţelegere în privinţa obârşiei Sfântului Duh. Lui îi plăcea să spună că-şi pierduse urechea în lupta împotriva ereziei şi că şi-ar fi dat şi viaţa bucuros în lupta împotriva păgânismului. Şi iată că s-a întâmplat aşa cum a spus el.

— Dacă aceasta era ce dorea el, atunci e bine, spuse Orm. Credinţa mea e însă că finnvedingii nu i-au descăpăţânat pe aceşti oameni ai lui Dumnezeu spre a le face lor pe plac, oricât de sfinţi ar fi fost ei; iar capetele lor ni le-au trimis încoace spre a ne face atât batjocură cât şi supărare. Asta ne e răsplata că l-am botezat pe Östen şi pe soţii lui şi că le-am dat drumul să plece în loc să-i omorâm atunci când i-am avut în mână. Acuma trebuie să te căieşti pentru prostia asta, aşa cum mă căiesc şi eu !

— O faptă bună e întotdeauna bună şi nu trebuie să te căieşti orice-ar aduce după sine, spuse părintele Willibald.

Iar capetele astea sfinte o să le îngropăm acasă, în biserică, fiindcă din ele va izvorî multă tărie.

— Au început să cam miroase, spuse Orm posomorât. Dar s-ar putea să fie bine cum zici tu.

Şi, la porunca părintelui Willibald, îl ajută şi el să strângă iarbă şi rămurele înfrunzite pe care le băgară în traistă. Apoi orânduiră înăuntru cele două căpăţâni şi înnodară baierele bine.

XII

Sfatul de la Kraka-sten

În dimineaţa următoare, după alegerea a câte doisprezece sfetnici din fiecare ceată, a virdarilor, a göingilor şi a finnvedingilor, cei aleşi urcară spre locurile care erau cuvenite lor din timpuri vechi şi se-aşezară în potcoavă doisprezece; în spate se înghesuia mulţimea, pentru a auzi mai bine vorbele înţelepţilor. Sfetnicii virdarilor stăteau la mijloc şi căpetenia acestora se ridică întâi. Îl chema Ugge cel Gângav, fiul lui Oar; era un om bătrân şi despre el se spunea că era cel mai înţelept din Värend. Cusurul lui era, de când îl pomeniseră, că nu putea vorbi decât cu greutate, dar toţi credeau că-n felul ăsta cu atât mai bine chibzuia; şi se mai povestea că isteţimea lui putuse să se vadă lămurit încă din tinereţe, când uneori stătuse la un sfat timp de trei zile fără să scoată un cuvânt şi doar din când în când dăduse uşurel din cap. Acum îşi făcu loc până la stâncă, se-ntoarse către sfetnicii din sfat şi grăi limpede.

— S-au adunat aicea oameni înţelepţi, începu el. Da, oameni înţelepţi, atât din Värend cât şi din Goinge şi din Finnved, după datina cea veche a strămoşilor. Asta-i un lucru bun, eu vă urez bine-aţi venit şi chem să se pogoare pacea asupra adunării şi fie ca înţelepciunea voastră să slujească binele obştesc. Ne-am adunat ca să ne sfătuim pe îndelete despre pace. Aşa-i cu oamenii, unii cred una, alţii cred alta. Sunt om bătrân, am văzut multe în viaţa mea şi eu ştiu ce cred. Eu cred că pacea e un lucru bun. Mai bun decât războiul, mai bun decât pojarul, mai bun decât

uciderea de oameni. Acuma între noi domneşte pace de trei ani încheiaţi şi nici o stricăciune, n-a ieşit din asta. Şi n-o să fie pagubă şi supărare dacă această pace o să urmeze şi de-aici încolo. Cei care au pricini sau plângeri să le înfăţişeze şi să fie judecate. Cei care vor să se omoare între ei să se omoare aicea, lângă stâncă, după legea sfatului şi după obicei. Dar pacea este lucrul cel mai bun.

Virdarii se uitară împrejur când el îşi isprăvi cuvântul, erau mândri de înţelepciunea sfetnicului lor. După aceea se sculă mai-marele din ceata göingilor. Se numea Sone Magul şi era aşa bătrân, încât cei doi aleşi care stăteau de-o parte şi de alta îl sprijiniră repede de subţiori când trebui să se ridice; dar el îi îmbrânci în lături supărat, înainta vioi, cam clătinându-se, până la stâncă şi se-aşeză îndată lângă Ugge. Era un om înalt şi ciolănos, cu pielea scorojită şi gârbovit de bătrâneţe, cu nasul lung şi câteva şuviţe rare de barbă sură; şi, cu toată lumina caldă a soarelui către sfârşit de vară pe vreme liniştită, avea pe el o sarică de blană până la glezne şi o căciulă mare făcută dintr-o vulpe. Părea să fie înţelept din cale-afară şi avea mare faimă de multă vreme. Căci se dusese vestea pretutindeni despre agerimea minţii lui: putea să afle unde sunt comori ascunse, să vadă lămurit în viitor şi să prezică nenorocirile care aveau să vină. Şi, pe deasupra, fusese însurat de şapte ori, avea douăzeci şi trei de fii şi unsprezece fiice şi se zvonise că încă se mai străduia să-i împlinească în duzini atât pe fete cât şi pe băieţi. Pentru aceasta se bucura de cea mai mare faimă printre göingi.

Şi el chemă să se pogoare pacea asupra sfatului şi avu multe laude de spus vorbind de firea cea blajină a göingilor, care erau atât de paşnici, încât, de patru ani, nu se mai pomenise de vreo năvală asupra virdarilor sau a finnvedingilor. Lucrul acesta, spunea el, putea să fie tălmăcit de mulţi străini drept un semn că trândăvia şi moleşeala ar fi început să înflorească printre göingi. Dar cei care gândeau aşa se înşelau; ei erau la fel de pregătiţi ca şi strămoşii lor şi gata să pună la pământ cu arme bine

ascuţite pe oricine ar încerca să le pricinuiască stricăciune, aşa precum ar fi putut să se aducă mărturie din partea unuia sau altuia ce încercaseră. Ar fi însă greşită socoteala că pacea ce domnise era doar o urmare a anilor cei buni pe care-i avuseseră, cu roade multe, păşuni grase şi fără molimi printre vite; pentru că göingul sătul n-ar fi la o adică un războinic mai prejos de cel flămând, nici mai domol la fire. Totul atârna doar de un singur lucru: că se găseau şi oameni înţelepţi şi înţelegători şi, mai ales, că sfaturile lor fuseseră urmate.

— Atâta vreme cât vor fi oameni dintr-aceştia şi vor fi ascultaţi, urmă bătrânul, totul o să ne meargă bine. Dar ei se vor împuţina cu vremea; şi dintre cei în care poţi avea încredere deplină, curând n-o să mai văd aici la sfat vreun altul în afară de noi doi, Ugge şi eu. De aceea, acuma e nevoie mai mult decât oricând ca bărbaţii mai tineri dintre cei aleşi, care n-au încă vreun fir cărunt în barbă, să stea şi să asculte cu luare-aminte la ce spunem noi, aşa ca să mai prindă ceva înţelepciune, din care încă n-au prea multă. Căci bine e atuncea când bătrânii pot da sfaturi şi când cei tineri înţeleg că mintea lor e cam puţină.

Apoi păşi în faţă cel de-al treilea, mai-marele finnvedingilor şi se-aşeză şi el alături de ceilalţi doi. Se numea Olof Fluture şi, cu toate că era încă foarte tânăr, se bucura de multă faimă. Era un om bine făcut, oacheş la piele, cu privirea ageră şi mândru la înfăţişare. Fusese prin părţile răsăritene şi slujise la curtea regelui din Kiev cât şi la împăratul din Miklagård şi se-ntorsese acasă cu o avere mare. Numele Fluture îi fusese dat după ce se înapoiase pentru bogăţia şi culorile cele frumoase ce le avea întotdeauna în veşminte. Şi chiar lui îi plăcea porecla asta.

Finnvedingii, atât cei ce fuseseră aleşi cât şi cei ce stăteau în spatele acestora, chiuiră într-un glas de bucurie când Olof Fluture păşi în faţă, căci arăta cu adevărat a căpetenie; iar când se aşeză alături de ceilalţi doi în faţa stâncii, mare era deosebirea dintre el şi ei. Purta o mantie de stofă verde, cusută măiestrit cu fir de aur, iar pe cap

avea un coif strălucitor de argint.

După ce rosti şi el îndemnul pentru pacea sfatului, spuse că încrederea lui în înţelepciunea bătrânilor putea să nu fie la fel de mare ca încrederea pe care o aveau ei înşişi; o bună judecată, socotea el, putea să se găsească foarte bine şi în alte părţi şi poate, mai cu seamă, chiar acolo. Totuşi, el nu voia să spună ceva rău despre bătrâni, că pacea n-ar fi lucru bun; dar trebuiau să ţină seama toţi că-n vremea aceea pacea era din ce în ce mai greu de dobândit şi de păstrat şi-aceasta mai ales din pricina acelei tulburări care începuse să se işte pe alocuri şi era stârnită de creştini cu răutatea şi viclenia lor întunecată.

— Şi eu ştiu ce vorbesc, urmă el dârz, atuncea când vorbesc despre creştini. Căci e un lucru îndeobşte cunoscut că eu am stat în Miklagård cinci ani şi i-am slujit pe cei doi împăraţi, Basilius şi Constantin. Acolo am putut vedea cum sunt în adevăr creştinii în răutatea lor, chiar şi atunci când n-au la îndemână decât pe semeni, tot creştini de-ai lor, ca să-i prigonească. Acolo ei îşi taie unii altora urechile şi nasul, cu nişte cleşti făcuţi anume, pentru nimica toată, sau se scopesc unii pe alţii, după cum se-învârte roata. Iar pe femeile mai tinere, chiar şi pe-acelea care sunt frumoase, le bagă deseori în nişte case mari de piatră zăvorite şi le opresc să aibă de a face cu bărbaţii; iar cea care greşeşte de vie e zidită într-o firidă şi e lăsată să-i putrezească oasele acolo. Din când în când se mai întâmplă să se sature de împăratul lor, sau ca acesta să-i nemulţumească şi să-i întărâte cu porunci sau cu oprelişti, atunci îl prind cu toţi feciori lui şi le ţin vergi de fier înroşite în faţă până ce ochii li se scurg şi rămân orbi. Toate ticăloşiile acestea le fac din pricina învăţăturii lor creştine, fiindcă ei socotesc că-i mai puţin nedrept să schilodească omul decât să-l ucidă; şi, din aceasta, puteţi cu toţii înţelege lesne ce fel de oameni sunt creştinii. Dacă ei fac aşa chiar cu semenii lor, cum credeţi că se vor purta faţă de noi, cei care nu suntem creştini ca ei, dacă vreodată vor ajunge şi pe-aici puternici ? De aceea, fiecare trebuie să chibzuiască bine şi din vreme ca o

asemenea primejdie să poată fi înlăturată mai înainte de-a spori. N-am văzut oare ieri cu toţii, chiar cu ochii noştri, cum un preot creştin s-a furişat până la stâncă asta şi a săvârşit moarte de om în mijlocul femeilor virdarilor ? A fost adus încoace de göingi, poate cu gânduri rele şi asta-i o pricină între virdari şi ei care pe noi, finnvedingii, nu ne priveşte. Dar, negreşit, eu socotesc că ar fi bine dacă s-ar hotărî aici, la sfat, ca preoţii creştini care ajung la göingi, la virdari sau la finnvedingi să fie mai curând ucişi pe loc, decât să fie luaţi robi sau să li se îngăduie să umble slobozi şi netulburaţi de colo-colo cu meşteşugurile şi poveştile de clacă; căci, prin aceasta, multe rele ar fi împiedicate, iar pacea ar putea să fie mai uşor păstrată.

Astfel vorbi Olof Fluture şi mulţi dădură gânditori din cap la cele spuse.

După aceea, el şi ceilalţi doi mai-mari se aşezară pe cele trei pietroaie ale căpeteniilor, ce răsăreau din iarbă pe tăpşanul de lângă Kraka-sten; şi sfatul începu. Era o veche datină ca mai întâi să fie judecate neînţelegerile ivite chiar la locul sfatului şi de aceea pricina cu magistrul fu cea dintâi. Ugge cerea ispaşă pentru Styrkar care fusese omorât şi mai voia să ştie al cui era acel preot creştin precum şi ce anume căuta la sfat. Orm, care se afla în rândul celor ce fuseseră aleşi de obşte, se ridică şi îi răspunse că preotul urma să fie socotit al său, cu toate că era om slobod, nu un rob.

— Şi un om mai paşnic poţi să cauţi mult şi bine, spuse el. Nu-i un sălbatic şi singurele lucruri la care se pricepe sunt acestea: să citească din scripturi, să cânte şi să se dea bine pe lângă femei. Iar aici a venit cu o treabă care acum e de prisos.

Orm povesti apoi despre magistru şi despre canonul lui; cum fusese trimis din Hedeby pentru a face schimb cu un alt preot care era ţinut ca sclav la finnvedingi, dar care între-acestea fusese omorât de ei.

— Şi despre lucrul ăsta s-ar putea întinde vorba toată ziua, spuse el. Dar, cum s-a întâmplat cu moartea lui

Styrkar, trebuie să mărturisească cei care-au fost de faţă şi au văzut. Eu, unul, nu prea pot să cred că preotul acesta e în stare să săvârşească vreun omor.

Atuncea Sone Magul socoti şi el că trebuiau să fie ascultaţi şi martorii.

— Dar, oricum s-ar sfârşi pricina asta, spuse el, nu trebuie să se stârnească nici o vrăjmăşie între virdari şi göingi. Ci tu, Ugge, singur o să hotărăşti în cearta asta. Învinuitul e străin, puţin destoinic şi, pe deasupra şi creştin, aşa că n-o să ne prea pară rău de el, oricum vei judeca şi hotărî. Iar de la noi, göingii, nu poţi să ceri ispaşă pentru omorul săvârşit de un bezmetic care nu e din neamul nostru.

După aceea au venit şi martorii şi au fost ascultaţi pe rând. Mulţi îl văzuseră pe Styrkar prăvălindu-se pe spate de pe stâncă şi răcnind tare; dar, dacă îl lovise cineva din partea cealaltă a stâncii, nu văzuse nimeni. Nici Toke Grågullesson, care era şi el printre cei doisprezece aleşi dintre virdari şi care era cel dintâi care sosise la faţa locului, nu putea spune ceva limpede despre aceasta; mărturisi însă că crucea, pe care preotul creştin o avusese-n mâini şi care-ar fi putut să fie socotită drept singura lui armă, era alcătuită din nişte beldii aşa subţiri, că, fără îndoială, ar fi fost destul de bună ca să ucizi cu ea un biet păduche, dar nu să-i facă un cucui măcar unui vulpoi bătrân aşa călit şi plin de vlagă cum era Styrkar. De aceea, el credea că moşneagul lunecase şi-şi frânsese gâtul în cădere; dar cea mai bună lămurire în privinţa asta, spunea el, o puteau da femeile, care fuseseră de faţă, dacă aveau vreun chef să spună adevărul.

Ugge rămase neclintit pe gânduri un răstimp; după aceea socoti şi el că, fără îndoială, nu era vreun alt mijloc decât să le cheme pe femei şi să le asculte ce aveau de spus.

— Căci, după vechea noastră lege, spuse el, femeile virdarilor pot fi primite martori, cu toate că nimeni nu mai ştie astăzi cum s-o fi hotărât aşa. Şi e adevărat că nu ne

place sa le întrebăm fără vreun rost. Fiindcă a căuta să afli adevărul de la un bărbat e ca şi când ai căuta un cuc în inima pădurii, însă a căuta să afli adevărul de la o femeie e ca şi când ai căuta cântecul cucului. Dar, în pricina asta, femeile sunt singurele care au văzut cu ochii lor tot ce s-a întâmplat. Şi, tot aşa, omorul săvârşit asupra unui preot în loc sfânt e o pricină care trebuie să fie judecată cu multă grijă şi răbdare.

Femeile se aşteptaseră la asta, se pregătiseră ce să răspundă şi-acum păşiră înainte, toată ceata la un loc, atât acele tinere care jucaseră în jurul stâncii cât şi babele slute ce le fuseseră de ajutor. Toate erau gătite în veşmintele cele mai bune, înzorzonate cu brăţări şi salbe, cu toarte late în urechi şi cu năframe mari, bălţate; la început, ieşind în faţă printre judecători şi juri, se arătară ruşinate şi sfioase. Îl aduseseră cu ele pe magistru; acesta era sărmanul într-o stare vrednică de plâns, cu mâinile legate şi cu o funie în jurul gâtului de care îl struneau două dintre babornițe, întocmai ca atunci când aduseseră ţapii spre stâncă. La această privelişte, din rândurile jurilor şi ale gloatei, răsunară hohote de râs.

Ugge îşi lăsă capul într-o parte, se scărpină după ureche şi se uită la ei cu mutra amărâtă. Spuse femeilor să-i povestească acum şi lui cum se-ntâmplase cu moartea lui Styrkar; dacă prinsul lor îl lovise sau nu de moarte. Trebuiau deci să spună ce se petrecuse cu adevărat şi nimic altceva. Şi ar fi fost mai bine, adăugă, dacă numai două sau trei din ele ar mărturisi deodată.

La început, femeile se speriară de zvonul glasurilor lor, tot şuşoteau descumpănite între ele şi le venea cam greu s-o facă pe vreuna să vorbească, dar, în scurt timp, îşi dădură drumul gurii şi începură să mărturisească pe-ntrecute. Prinsul lor, spuneau ele într-un glas, venise lângă stâncă, strigase tare nişte vorbe încâlcite şi îl lovise pe Styrkar drept în ţeastă cu crucea ce-o ţinea în mâini, aşa încât Styrkar a scos un ţipăt. După aceea i-a pus crucea în burtă şi l-a trântit jos de pe stâncă, Despre aceasta, toate

mărturiseau la fel; numai că unele spuneau că preotul creştin îl otânjise pe Styrkar doar o dată, altele că-l lovise de două ori, aşa că începuseră să se certe în privinţa asta.

Iar când magistrul auzi această mărturie, îngălbeni la faţă de spaimă şi uimire. Ridică mâinile legate laolaltă către cer şi strigă tare: „Nu, nu !” Dar nimănui nu-i mai păsa acuma de ce voia el să mai spună, iar babele smuciră cu arţag de funie pentru a-l face să-şi închidă gura.

După aceea, Ugge spuse că mărturia lor era mai mult decât de ajuns, căci spusele femeilor puteau fi socotite demne de crezare, toate mărturiseau la fel. Iar dacă ucigaşul lovise o dată sau de două ori, aceasta nu mai însemna nimic; aşa c-aveau în faţa lor o pricină destul de limpede şi dovedită de ucidere a unui preot pe un loc sfânt.

— Nelegiuirea asta, urmă el, e socotită din vechime drept una dintre cele mai cumplite; şi e atât de rară, că mulţi îşi petrec toată viaţa ca judecători fără să li se-ntâmple s-o judece vreodată. Iar osânda, care şi ea e hotărâtă tot din vremurile de demult, poate că nimeni dintre cei de faţă n-o cunoaşte afară de noi, cei mai bătrâni, Sone şi eu; deşi s-ar putea ca şi tu, Olof, care te socoteşti mai înţelept chiar decât noi, s-o ştii cumva ?!

Pe faţa lui Olof Fluture se vedea lămurit că întrebarea asta nu prea îi era pe plac; dar el răspunse repede că auzise deseori cum că osânda pentru acea nelegiuire era ca ucigaşul să fie spânzurat de picioare de craca cea mai joasă a unui copac, cu capul într-un muşuroi de furnici roşii.

Ugge şi Sone zâmbiră mulţumiţi uitându-se cu înţeles unul la altul.

— Nici nu ne-am aşteptat la altceva decât că eşti neştiutor în treaba asta, îi spuse Ugge, aşa tânăr cum eşti; căci spre a dobândi înţelepciune şi învăţătură e nevoie de mai multă vreme decât vrei tu să crezi. Osânda cea adevărată, după lege, e ca ucigaşul să fie jertfit lui Ygg, care în vremurile de odinioară era numele pe care strămoşii noştri i-l dădeau lui Odin; şi-acum o să ne lămurească Sone cum se face jertfa asta.

— Se aleg douăzeci de lănci cu fierul bun, începu Sone, fără putrezeală la mâner şi la fiecare lance, chiar sub straja fierului, se leagă zdravăn o scurtătură pusă de-a curmezişul. După aceea, lăncile se-nfig până la jumătate în pământ, cu vârfurile-n sus şi una lângă alta, ca o raghilă. Iar ucigaşul e aruncat deasupra, peste vârfuri şi rămâne agăţat acolo până ce-i cad ciolanele pe jos.

— Aşa e, întări cu mulţumire Ugge; şi singurul lucru pe care l-ai uitat tu, Sone, e că ucigaşul trebuie zvârlit în sus în aşa fel, încât să cadă cu spatele pe lănci şi să rămână piro-nit cu faţa către cer.

Un murmur de nespusă încântare străbătu întreaga obşte când se află despre osânda asta, care era atât de veche şi de rară, că nimeni n-o văzuse până atunci. Între-acestea magistrul se liniştise şi rămăsese în picioare, cu ochii închişi, şoptind ceva doar pentru el; printre femei se stârni însă o mare vânzoleală. Strigară cu glas tare că aceasta ar fi o greşeală mare şi că ele nici nu se gândiseră la aşa ceva; iar două dintre ele, care erau rude cu Ugge, îşi croiră drum spre el strigându-l boşorog bătrân şi vrând să afle de ce nu le vorbise de osânda asta înainte de a face mărturie. Ele spuseseră tot ce spuseseră, strigau acum înfuriate, fiindcă voiau să-l ţină pe preotul creştin, de care le plăcea, căci ele îl socoteau mai bun decât Styrkar şi îşi închipuiseră că, dacă ar fi spus altfel, ar fi fost lăsat slobod şi ar fi plecat cu göingii.

Dar cel mai tare ţipa una dintre baborniţe, care-i era lui Styrkar nepoată de soră şi până la sfârşit tăcură toate doar ca s-o asculte ce avea de spus. Era mare la trup şi ciolănoasă şi tremura de furie apropiindu-se de Ugge. Şi spuse răspicat cum că în Värend nu se lua vreo hotărâre mai înainte ca femeile să poată chibzui şi că toţi moşnegii erau scoşi afară şi trimişi la joacă printre bolovanii şi ţăruşii de pe deal.

— Eu l-am îngrijit pe Styrkar, pricoliciul ăla, vreme de mulţi ani, ţipa ea şi mi-am agonisit pâinea cu el. Din ce-o să mai trăiesc acuma, când el e mort ? Iată că vine un alt

preot, un bărbat tânăr şi frumos, înţelept şi blând, îi căşunează moartea şi nimeni nu poate tăgădui că asta s-a întâmplat taman la timp. Şi ce despăgubire îmi dai acuma tu ? Să-l aruncăm pe acest bărbat chipeş şi tânăr în lănci, fără să tragă nimeni vreun folos ! Dar eu îţi spun că judecata trebuie să mi-l dea mie, în locul lui Styrkar pe care l-am pierdut. E preot de nădejde şi de sfârşitul jocului în jurul stâncii s-a îngrijit cu sârg, spre mulţumirea tuturor, iar peste nouă luni o să poată vedea tot Värendul ce-a zămislit cu vraja lui. La un astfel de preot multe femei vor veni cu bucurie, cu încredere, cu daruri de tot felul şi-atuncea o să am şi eu pâinea de toate zilele, fie că o să-l am bărbat, fie că o să-l ţin ca sclav. Ce treabă are el pe lănci ? Mai bine pune-te acolo tu, dacă ţi-ai pierdut minţile de bătrâneţe şi de învăţătură ! Eu trebuie să-l capăt ca despăgubire pentru uciderea lui Styrkar, dacă mai e dreptate pe lumea asta ! Auzi ce-ţi spun ?!

Se repezi cu pumnii strânşi spre Ugge părând c-avea de gând să-l scuipe în obraz.

— Are dreptate, are dreptate ! Katla are dreptate ! strigară într-un glas femeile. Vrem să-l păstrăm în locul lui Styrkar ! Ne trebuie un preot cum e el !

Ugge o îmbrânci înapoi cu amândouă mâinile, apoi răcni la ele spre a le face să-şi mai ţină gura, iar Olof Fluture, de lângă el, era să cadă de pe bolovan de bucurie văzând în ce încurcătură se afla bătrânul.

Dar Sone Magul se ridică de pe pietroiul său şi vorbi cu un glas care-i făcu pe toţi să-ncremenească.

— Asupra sfatului a fost chemată să domnească pacea, spuse el şi mare e răbdarea noastră faţă de femei. Ar fi rău dacă am fi siliţi să spunem că pacea a fost tulburată şi cel mai rău ar fi chiar pentru voi, femeilor, fiindcă atunci v-am putea lesne osândi să fiţi bătute în faţa întregului norod cu vergi bune de mesteacăn sau cu nuiele de alun şi asta ar fi o ruşine greu de îndurat. Toată viaţa toţi s-ar hlizi la vederea voastră şi cred că nici una nu-şi poate dori o asemenea viaţă. De aceea, isprăviţi o dată cu strigătele şi

ocările. Dar, înainte de a vă depărta de locul ăsta, vreau să vă mai întreb un lucru: a fost sau nu lovit Styrkar de preotul creştin ?

Femeile se potoliseră. Răspunseră cu toatele că nici nu-l atinsese pe Styrkar, ci numai înălţase crucea şi strigase şi atunci vraciul cel bătrân s-a prăvălit trăsnit pe spate şi a murit pe loc. Acesta, spuneau femeile, era adevărul cel adevărat; fiindcă şi ele puteau să spună adevărul, la fel ca oricare bărbat, numai să ştie ce folos trăgeau din asta.

După aceasta, femeile fură silite să părăsească sfatul, chiar şi Katla cu zălogul ei, în timp ce Ugge rămase să mai chibzuiască împreună cu juraţii săi. Câţiva din cei aleşi gândeau că preotul creştin urma să fie omorât, era lucru dovedit că îi luase viaţa lui Styrkar cu vrajă şi trebuiau să scape de un preot de-al creştinilor cât puteau mai repede. Dar alţii se împotriveau spunând că un om care izbutise să scoată cu o vrajă viaţa dintr-un vraci ca Styrkar, era vrednic să trăiască. Fiindcă, trăind, el ar fi fost de mult folos femeilor, iar pe deasupra, trebuiau să chibzuiască şi la ce spusese Katla, mai ales că acuma göingii nu mai puteau să ceară vreo despăgubire. Şi încheierea judecăţii fu că Ugge hotărî ca baba Katla să-şi păstreze preotul creştin ca sclav până la cel de-al patrulea sfat după acela şi să agonisească de la el câştigul pe care-l putea scoate în acest răstimp. Şi nici Sone, nici altcineva nu avu nimic de zis la hotărârea lui.

— Nici eu însumi n-aş fi putut acuma judeca mai bine, îi spuse Orm părintelui Willibald când vorbiră despre asta, de-acum încolo trebuie să se-nţeleagă cu babornița ce să ia şi ce să-i dea. Şi, în robie printre smolandezi, tot o să plece.

— Duhul lui Dumnezeu l-o fi călăuzit, cu toate păcatele lui, când a pornit cu crucea împotriva preotului păgân şi a nelegiuirii ce se săvârşea în jurul stâncii, răspunse părintele Willibald, iar de acum încolo s-ar putea ca el să săvârşească lucruri şi mai mari, spre slava lui Dumnezeu.

— Da, s-ar putea, îi spuse Orm, dar mie mi se pare că lucrul cel mai bun e c-am scăpat de el. Un bărbat poate să aibă poftă de femei, chiar de alte femei decât femeia lui,

atuncea când se află în război şi despre asta nu-i nimic rău de zis, dar slăbiciunea asta îmi cam face silă la un bărbat ca el şi pe deasupra un netrebnic şi un preot ce-l slujeşte pe Cristos, un desfrânat de care toate femeile se leagă de-ndată ce îl văd. Un lucru ca acesta îmi pare că-i nedrept şi împotriva firii.

— Dar o să ispăşească mult, spuse părintele Willibald, când baba asta, Katla, o să-şi înfigă ghearele în el; şi îţi mărturisesc cinstit că mai curând aş vrea să fiu în groapa leilor flămânzi, la un loc cu sfântul profet Daniel, acela despre care ţi-am mai povestit, decât în pielea şi în locul lui. Dar tot ce se întâmplă e după cum vrea Dumnezeu.

— Fie ca voia Domnului să ne fie prielnică şi de acum încolo, rosti Orm cu evlavie.

După aceea sfatul a urmat vreme de patru zile şi au fost judecate multe pricini. Înţelepciunea celor doi bătrâni, Ugge şi Sone, fu lăudată mult de toţi, afară de aceia cărora judecata le fusese împotrivă; până şi Olof Fluture se dovedi un jude înţelept şi priceput la multe, cu toată tinereţea sa, astfel că însuşi Ugge a lăsat să se-nţeleagă în câteva rânduri că avea să iasă şi din el ceva, dar, negreşit, cu vremea. La pricinile încâlcite, atuncea când era cu neputinţă împăcarea între părţi şi părerile judecătorilor şi ale juraţilor erau împărţite, era chemat după o veche datină cel de-al treilea judecător fără juraţi, pentru a ajuta să se ajungă la o hotărâre dreaptă care să-i poată împăca pe toţi; şi, de câteva ori, când pricina era între virdari şi göingi, Olof Fluture fu ales al treilea judecător şi-şi duse sarcina la bun sfârşit cu toată cinstea.

O vreme totul a mers bine, dar, încet-încet, în rândurile gloatei începu să se stârnească un freamăt de nemulţumire, deoarece nu avusese loc vreo luptă dreaptă mai ca lumea. Se întâmplase, ce e drept, în cea de-a doua zi, la o pricină între un finnveding şi un göing pentru furt de cai, să fie hotărâtă lupta dreaptă pe tăpşan, pentru că nu era vreun martor şi amândoi împricinaţii se dovedeau la fel de îndărătnici şi la fel de iscusiţi în vicleşuguri şi minciuni;

dar, când păşiră unul către altul pe locul de bătaie, se dovediră amândoi atât de neîndemânatici, că îşi înfipseră îndată săbiile în burtă şi căzură morţi în câte-o parte ca jumătăţile unei ulcele sparte, astfel că nimeni n-apucase să se bucure de lupta lor. Iar gloata rânji acru murmurând că sfatul nu era aşa cum trebuia să fie.

În ziua următoare, firile sângeroase se mai îmblânziră, fiindcă în ziua aceea se ivi o pricină cam încurcată, care părea să fie bogată în urmări.

Doi virdari, oameni cunoscuţi şi amândoi cu multă trecere pe nume Glum şi Askman, ieşiră în faţa sfatului şi făcură plângere pentru o îndoită răpire de femei. Căci fiecare îşi pierduse fiica, nişte fecioare în floarea frumuseţii, bune de măritiş, care fuseseră răpite de doi göingi vânători de vidre prin paraginile de la răsărit de Stora Oxavad. Şi răpitorii erau cunoscuţi: unul era Agne din Sleven, fiul lui Kolbjörn cel Ars-în-Casă, iar celălalt Slatte, poreclit Slatte Vulpe, nepot de frate al lui Gudmund din Uvaberg, care stătea în rândul juraţilor aleşi de göingi. Faptul se petrecuse cu un an în urmă; iar tinerele femei, din câte se aflase, erau încă în stăpânirea răpitorilor; Askman şi Glum cereau acuma de trei ori preţul ce l-ar fi primit la nunta fetelor, dacă ar fi fost peţite după obicei, precum şi cuvenitele despăgubiri pentru necazul ce-i făcuseră văduvei Gudny, o soră a lui Glum, care fusese împreună cu fecioarele când se întâmplase faptul şi îndurase o asemenea ocară, încât umblase multă vreme după aceea ca năucă.

Spuneau că pe văduva asta o aveau la îndemână chiar acolo, la sfat; fusese totdeauna cunoscută pentru limba ei cuviincioasă şi cu strune; şi, întru-cât erau destui acolo care puteau depune mărturie că acum era din nou în toate minţile, ea ar fi martorul care putea să spună cel mai bine cum se întâmplase totul.

Aşa că văduva Gudny putu să se înfăţişeze. Era o femeie zdravănă şi chipeşă, încă nu chiar aşa bătrână ca să se sperie bărbaţii la vederea ei şi povesti pe îndelete şi lămurit cum se-ntâmplase totul. Ea şi fecioarele ieşiseră să

strângă buruieni de leac şi trebuiseră să umble toată ziua căutând, fiindcă acele buruieni erau din ce în ce mai rare. Şi astfel ajunseseră mult mai departe decât gândiseră şi o furtună înspăimântătoare se abătu asupra lor, cu tunete, cu grindină şi-o ploaie de turna cu ciutura, aşa încât se speriară rău, fură udate până la piele şi rătăciră drumul. Au tot umblat de colo-colo, fără să dea de vreo cărare sau de urme, până ce nimeriră la un bordei lângă un pârâiaş, unde găsiră adăpost; erau prăpădite de frig, de oboseală şi de foame. Dădură în bordei de doi bărbaţi, după înfăţişare vânători care hălăduiau prin părţile acelea ca să prindă vidre şi ea se liniştise oarecum văzând că ei nu se arătau primejdioşi. Bărbaţii le-au întâmpinat prietenos, le-au făcut loc la focul ce ardea în vatră şi le-au dat demâncare şi bere încălzită; şi au rămas acolo până a contenit furtuna, iar când a contenit era de-acuma noapte şi întuneric beznă.

Până atunci, spunea vădana, ei îi fusese teamă numai de furtună şi de durerea ce începuse s-o simtă în spinare stând aşa, rebegită şi în veşminte ude. Acuma însă începuse să se teamă din pricina fetelor şi asta era o teamă mult mai mare. Fiindcă bărbaţii se arătară nespus de mulţumiţi spunând cu tâlc cum că sosirea lor era cel mai bun lucru care putea să se întâmple şi că trecuse multă vreme de când nu mai văzuseră femei; şi fură tare darnici cu berea lor, pe care o ţineau într-o balercă din bordei, aşa că fetelor li se urcară aburii la cap şi ameţiră din pricina sângelui lor tânăr şi-a nepriceperii la băutură. Iar într-acestea, ea tot întrebase de drumul către casă şi căpătase lămuriri; dar altfel, bărbaţilor nu le ardea decât să stea pe lângă fete tot încercând să vadă cât ajunseseră să se usuce pe dedesubt. Curând se-ntinseră până acolo, că Slatte Vulpe luă în mână două beţişoare şi spuse că se făcuse vremea ca fetele să tragă sorţii spre a vedea cu care dintre ei avea să doarmă fiecare; atuncea ea spusese cu asprime că fetele aveau să plece acasă străduindu-se ca să găsească drumul aşa cum vor putea prin întuneric. Cât despre sine, adăugase ea, ea era nevoită să rămână peste

noapte în bordei din pricina durerilor cumplite ce-o apucaseră năprasnic de frig şi umezeală.

— Şi am spus asta gândindu-mă că poate vânătorii s-ar fi înduplecat şi-ar fi lăsat fetele să plece în pace dacă aş fi rămas la ei; şi mi-a părut că era lucrul cel mai nimerit să iau această sarcină asupra mea, tocmai din pricina fecioarelor, căci pentru mine paguba ar fi fost mai neînsemnată, orice le-ar fi trecut prin minte după aceea. În schimb bărbaţii s-au înfuriat ca nişte apucaţi strigându-mi în obraz ocările cele mai grele, m-au înşfăcat de umeri şi m-au zvârlit afară din bordei răcnind c-aveau să mă ajute cu săgeţi de nu plecam de-acolo cât mai repede. Şi toată noaptea aceea am rătăcit năucă prin pădure cu spaimă mare de fiarele sălbatice şi de strigoi; iar după ce-am ajuns acasă şi-am povestit ce se-ntâmplase şi după ce oamenii noştri s-au dus în grabă la colibă şi n-au găsit acolo nici vânători, nici fete şi nici piei de vidră, am zăcut multă vreme cu vedenii şi într-o stare jalnică din pricina ocării îndurate din partea acestor oameni cruzi şi ticăloşi.

Aşa a făcut mărturie văduva Gudny şi spre sfârşit avea glasul parcă sugrumat şi-i picurau lacrimi din ochi. Atunci se ridică Gudmund din Uvaberg spunând c-avea să ia cuvântul în apărarea celor doi bărbaţi tineri. Pe de-o parte, el era poate mai hâtru decât ei, astfel încât putea să-şi lege vorbele mai bine, iar pe de altă parte nu o dată auzise cum se întâmplase toată povestea asta, atât de la feciorul fratelui său, Slatte, cât şi de la Agne din Sleven şi chiar din gura tinerelor femei. Aşa că, în pricina asta, era la fel de luminat ca orişicare altul, sau poate chiar mai bine; iar despre mărturia pe care-o auzise din gura văduvei Gudny, el nu putea să spună decât că multe lucruri erau adevărate, dar, tot aşa, cele mai multe erau nişte scorneli.

— Atât Slatte cât şi Agne, urmă el, spun că ei s-au adăpostit în grabăîn bordei când a venit furtuna, care a fost atât de groaznică, încât abia se mai încumetau săţină aprins focul; iar când au auzit afară bocete, Slatte a ieşit pe brânci şi a văzut prin ploaie trei arătări cu fustele deasupra

capului, aşa că la-nceput i-a fost cam frică să nu fie cumva iele. La fel se pare au crezut şi ele despre el când i-au văzut capul ivindu-se deodată din pământ, aşa că s-au dat înapoi ţipând tare de spaimă. Atuncea el a înţeles că nu erau decât fiinţe omeneşti şi s-a apropiat de ele vorbindu-le ca să le liniştească. L-au urmat înăuntru de bună voie şi s-au oprit prea bucuroase lângă foc, iar fetele erau sleite de puteri, de-atâta umblet şi scânceau încetişor. Văduva însă nu plângea, iar ei spun că puţină oboseală se putea vedea la ea. Era tot timpul cu ochii îndreptaţi spre ei pe când stătea să se usuce în faţa focului; voia să fie trasă pe spinare de mâini zdravene şi să fie învelită peste tot cu piei de vidră ca să se încălzească; iar după ce-a băut din berea lor fierbinte ca un cal, a început să se înveselească şi şi-a scos de pe ea aproape toate ţoalele. Fiindcă în felul ăsta îi era mai bine şi mai cald, le spunea ea şi ceea ce-i făcea mai bine atunci era căldura. Ei sunt cu adevărat doar nişte tinerei, urmă Gudmund, dar nu mai proşti decât sunt cei mai mulţi bărbaţi, aşa că ce le trece mai ales prin minte văduvelor când se uită la bărbaţi nu era nici o noutate pentru ei. De aceea au ciulit urechile uitându-se miraţi unul la altul când ea le spuse că avea să stea de veghe cât vor dormi fecioarele, aşa, să nu li se întâmple ceva rău. Agne şi Slatte mi-au mărturisit că ei i-ar fi făcut pe voie bucuroşi dacă ar fi venit ea singură la ei. Numai că vezi, li s-a părut la amândoi că ar fi dat dovadă de prea puţină bărbăţie împărţind o văduvă atunci când ei aveau la îndemână două fecioare chipeşe care poate erau la fel de dornice şi binevoitoare ca şi ea; pentru asemenea prostie ar fi fost negreşit luaţi în zeflemea de toţi bărbaţii întregi la minte care ar fi auzit vorbindu-se de întâmplarea lor. De aceea, se aşezară lângă fete vorbind cu ele drăgăstos şi ajutându-le să-şi încălzească picioarele la foc. Fetele mai prinseseră puţin curaj după ce căpătaseră de mâncat şi băutură şi între timp se dezmorţiseră la foc; dar abia dacă îndrăzneau să se uite cu coada ochiului la vânători şi n-aveau cine ştie ce de spus. De aceea, bărbaţii le îndrăgiră din ce în ce mai

mult, aşa că hotărârâ să-şi aleagă fiecare câte una trăgând la sorţi din vreme, ca să nu se işte între ei vreo ceartă mai târziu. Dar când fu vorba despre asta, văduva sări în sus ţipând de parcă şi-ar fi pierdut minţile stând deoparte, nebăgată-n seamă şi spuse că fetele trebuiau să plece de îndată către casă, altfel avea să iasă mare dandana dintr-asta; căci ele erau tinere şi puteau să mai îndure umbletul pe jos, dar ea, sărmana, se vedea silită să-i roage să-i dea găzduire peste noapte, pentru că altfel s-ar fi sfârşit pe undeva căzând de oboseală şi dureri. Cei doi rămaseră trăsniţi când auziră asta, apoi o întrebară dacă avea de gând să le ia viaţa fetelor; fiindcă aşa avea să se întâmple negreşit dacă ea le-ar fi scos afară în pădurea neumblată, prin întuneric şi prin ploaie şi printre toate duhurile rele care se învârteau pe-acolo. Despre asemenea cruzime, i-au spus atunci cei doi, nu auziseră vorbindu-se vreodată; una ca asta însă n-avea să se întâmple, pentru că ei erau oameni întregi la minte şi hotărâţi să le scutească pe fecioare de nebunia ei. Dar erau grijulii şi de vieţile lor şi de aceea nu voiau să aibă o făptură cu porniri atât de ucigaşe în bordeiul lor, căci cine ştie ce putea să li se-ntâmple peste noapte când dormeau. Aşa că o poftiră frumuşel să plece şi, întru-cât părea să ţină la dârvală ca un bou, adăugară ei, primejdia era nimica toată pentru ea; iar dacă întâlnea vreun urs sau vreun lup prin pădure, aceştia aveau s-o ia la fugă negreşit. Şi cu aceasta, au înşfăcat-o zdravăn amândoi şi-au aruncat-o afară din bordei zvârlindu-i şi veşmintele din urmă. A doua zi au socotit că era înţelept s-o ia şi ei din loc, iar cele două fete i-au urmat de bunăvoie dându-le ajutor să care tot vânatul; aici, la sfat, se află nişte martori care au auzit toate astea chiar din gura lor. Acum aceste tinere sunt femei măritate, mulţumite şi au şi prunci.

— Şi toatăîntâmplarea asta, încheie Gudmund mândru de el, mie nu mi se pare că poate fi numită rapt; ba, dimpotrivă, căci bărbaţii le-au scăpat viaţa acestor două tinere femei şi nu o dată, ci de două ori: întâi când le-au primit să intre în bordeiul lor dându-le adăpost, mâncare şi

căldură şi după aceea când s-au împotrivit să fie alungate în pădure, cum ar fi vrut să facă văduva cea crudă. De aceea, bărbaţii sunt gata să plătească suma ce se obişnuieşte după lege să se dea pentru mirese, dar nu mai mult.

Aceasta a fost cuvântarea lui Gudmund şi la sfârşit fu salutată cu strigăte de încuviinţare în rândul göingilor; dar la virdari nu se putea băga de seamă nici încuviinţare, nici bucurie. Askman şi Glum rămâneau neclintiţi la ce ceruseră din capul locului. Dacă cei doi bărbaţi ar fi răpit-o pe vădană, spuneau ei, ar fi putut să şi-o păstreze ieftin; dar cu fetele lor era altă treabă, asta putea s-o înţeleagă orişicine şi nici un om cu judecată nu putea să creadă că era adevărat tot ce spusese Gudmund în apărarea răpitorilor. Că văduva Gudny trebuia să capete despăgubire pentru ceea ce îndurase li se părea cât se poate de drept; căci ei o cunoşteau prea bine şi ea nu se arătase niciodată aşa nebună şi flămândă de bărbaţi cum încercase Gudmund s-o înfăţişeze în cuvântajrea lui. Totuşi, în privinţa văduvei, aveau să fie mulţumiţi cu ce-i dădeau, dar pentru fetele răpite nu voiau s-audă de tocmeală.

Apoi fură chemaţi şi ascultaţi martori din amândouă părţile, dintre aceia care auziseră din gura fetelor cum se petrecuse totul precum şi dintre cei ce auziseră ce povestise văduva Gudny atunci când ajunsese înapoi acasă. Atât Ugge Gângavul cât şi Sone Magul găsiră că pricina era cam încurcată, iar gloata începu să se mai dezmorţească; fiindcă din încâlceala asta, dacă totul mergea aşa cum trebuia, s-ar fi putut ajunge la o luptă dreaptă între patru oameni.

Ugge mărturisi că tare mult i-ar fi plăcut să-l lase doar pe Sone să judece pricina asta, pentru înţelepciunea lui cea multă şi pentru vechea lor prietenie; dar nu putu să-şi tragă şi juraţii de partea lui, aşa că Olof Fluture fu chemat ca al treilea jude. Acesta le mărturisi cinstit că nu avea prea mare bucurie din cinstea ce-i făceau, fiindcă acolo erau multe-n joc, fie argint, fie luptă şi sânge, astfel că un

judecător putea să se aştepte la necazuri şi vorbe rele din partea multora, oricât de bine şi nepărtinitor ar judeca. Întâi el încercă să-mpace cele două părţi c-o plată pentru nuntă de două ori mai mare în loc de trei ori, cum ceruseră părinţii fetelor. Dar nici göingii, nici virdarii nu voiau s-audă aşa ceva. Slatte n-avea atâţia bani, spunea Gudmund, căci cei care trăiau din vânătoarea vidrelor şi brebilor nu puteau strânge cine ştie ce avere din pricină că preţurile care se plăteau pe piei erau de la o vreme tare proaste; iar Agne din Sleven pierduse toată moştenirea atunci când taică-său murise ars de viu în casă. De aceea, suma cuvenită după lege pentru plata mireselor era tot ce puteau să scoată de la ei şi chiar cu mare greutate atât de mult, fără vreun ajutor din partea celor mai avuţi. Dar juraţii virdarilor socoteau că Glum şi Askman nu cereau deloc mai mult decât se cuvenea.

— Căci noi, virdarii, ţinem din vechime pe femei în mare cinste, spuneau ci şi nu vrem să rămână vreo credinţă proastă printre vecini că fecioarele noastre pot fi prinse în pădure ca o pradă ieftină.

— Mai bine-ar fi, socoteau unii, să se ajungă la o luptă dreaptăîntre părţi; şi aceştia credeau că Glum şi Askman, cu toate că erau mult mai în vârstă decât ginerii lor, ar fi ieşit cu cinste dintr-o asemenea încăierare.

După aceea s-a vorbit un lung răstimp în fel şi chip despre încurcătura asta; dar atât Sone cât şi Ugge se-mpotriveau ca judecata să fie hotărâtă printr-o luptă.

— Nimeni nu poate spune, luă cuvântul Ugge, că cele două tinere răpite au vreo vină în pricina asta; şi-ar fi de netăgăduit o judecată proastă, ce le-ar aduce negreşit nenorocirea să-şi piardă sau bărbaţii, sau părinţii.

— Dacă vrem să ajungem într-un cuget la o hotărâre dreaptă în privinţa asta, grăi şi Olof Fluture, în primul rând va trebui să ne-nţelegem dacă e vorba de răpire de femei sau nu. Eu unul ştiu ce cred acuma despre asta, dar vreau ca mai întâi să auzim ce zic şi cei mai bătrâni ca mine.

Ugge luă cuvântul şi spuse că pentru el nu era nici o în-

doială asupra faptei; ceea ce se-ntâmplase în pădure era pe numele adevărat răpire de femei.

— Nu prea mai merge s-o întoarcem spunând acum că cele două fete i-au urmat bucuroase şi de bunăvoie pe bărbaţi, urmă el cu tărie. Fiindcă aceasta au făcut-o dimineaţa, după ce se culcaseră cu ei în timpul nopţii; şi, că s-au culcat într-adevăr cu ei, ştim bine din faptul că bărbaţii le-au tras la sorţi, care cu care. Şi orice om cu judecată ştie că femeia tânără urmează totdeauna pe bărbatul cu care s-a culcat în aşternut şi mai cu seamă când e şi cel dintâi.

Sone tot zăbovea cu ceea ce avea de spus, până la urmă însă îşi drese glasul şi începu:

— Un jude bun trebuie să spună numai ce-i adevărat şi drept, chiar dacă adevărul şi dreptatea e împotriva alor săi. Aceasta e răpire de femei, noi nu putem tăgădui. Când au zvârlit-o pe vădană afară din bordei, atunci le-au despărţit cu sila pe fecioare de cea care veghea asupra lor şi, prin aceasta, le-au smuls din mâna ei ocrotitoare.

Mulţi dintre göingi porniră să se vaiete cu glas mare când îl auziră vorbind astfel, dar împotriva lui nu se sculă nici unul, fiindcă în treburi de-astea avea prea multă faimă.

— Până aici ne înţelegem bine, spuse Olof Fluture, fiindcăşi eu socotesc asta drept răpire de femei. Şi-atunci înseamnă, tot aşa, că înţelegem să se hotărască o ispaşă mai mare decât aceea pe care-o socoteşte cuvenită Gudmund. Suntem însă departe de a da o hotărâre. Căci cum vom putea face noi ca părţile să socotească judecata noastră dreaptă când n-au vrut să se-mpace nici cu de două ori plata cuvenită pentru mirese ? Şi mie mi se pare că cei cărora trebuie să li se împlinească voia sunt virdarii, dacă e vorba să facem uneia din părţi pe voie.

Până aici Orm stătuse liniştit la locul său, acum însă se ridică şi întrebă în ce anume socoteau virdarii plata unei mirese, în bani sau piei ? şi cât ar fi făcut cu totul dacă ar socoti-o în argint ?

Ugge răspunse că, din timpuri vechi, miresele erau plătite în Värend în piei: treizeci şi şase de piei de jder

pentru o fată de ţăran cu stare în vârstă cea mai bună pentru măritiş, întreagă la minte şi fără lipsă sau vreun beteşug; şi-atuncea pieile urmau să fie bine împlinite, cu păr de iarnă şi fără stricăciune de săgeată; sau treizeci de piei de castor, tot aşa, de soi; iar pentru asta, părinţii nu erau datori să dea nimic din casă odată cu mireasa, afară de veşmintele ce le purta şi aşternutul ei, o cămaşă de in nouă pentru culcuşul de mireasă, un pieptene de corn, trei ace cu urechi şi-un foarfece.

— Şi toate astea fac acuma optsprezece duzini de piei de jder, dacă vom socoti de trei ori plata pentru doi inşi, mai spuse el; sau cincisprezece duzini de piei de castor, dacă nu-i vreo greşeală în socoteala mea. Asta înseamnă o grămadă mare şi, prefăcând acuma în argint, cred că ar fi o socoteală grea chiar pentru cel mai iscusit socotitor.

Câţiva dintre juraţi săriră să-l ajute şi printre ei era şi Toke Grågullesson, care era deprins la socoteli în piei sau în argint; şi, după ce se canoniră un răstimp, răspunseră cu toţii că plata întreită în argint pentru două fete se ridica la şapte mărci şi-un sfert, nici mai puţin şi nici mai mult.

— Şi, spre a face suma aşa rotundă, spuse Toke, am scăzut un öre[47] şi trei optimi pentru cămăşile de nuntă, de care mi se pare că nu mai e nevoie.

Gând Gudmund din Uvaberg auzi de suma asta mare, izbucni în hohote de râs.

— Nu, nu, s-avem iertare ! strigă el. Cu aşa ceva n-o sa mă învoiesc în ruptul capului ! Credeţi cumva că nu mai sunt în toate minţile ? Lăsaţi-i să se bată; o să fie mult mai ieftin, oricum s-ar termina !

— Lăsaţi-i să se bată ! se auzirăşi mai multe glasuri din mulţime.

Atunci se ridică şi Orm spunând că într-acestea se gândise la un lucru care poate c-avea să fie de vreun ajutor în toată tevatura asta; căci el era dintre aceia care credeau că ar fi tare rău să lase ca pricina să fie lămurită printr-o

---

47 gologan

luptă.

— E-adevărat ce crede Gudmund, spuse el, că şapte mărci şi-un sfert plătite în argint e o ispaşă mare, ce poate supăra pe orişicine şi puţini sunt aceia care au avut vreodată atât de mult argint la îndemână, afară de câţiva care-au purtat războaie printre franci; au fost de faţă când s-a împărţit pleanul de către stăpânul meu din Andaluzia, marele Almansur; au ridicat tributul de la regele Ethelred al Angliei sau au slujit la curtea împăratului din Miklagård. Acuma însă, dacă tragem a treia parte din socoteala asta, rămân doar două mărci şi o treime şi o doisprezecime pe deasupra; şi dacă împărţim această a treia parte pe din două, atunci rămâne doar o marcă, o şesime şi încă a douăzeci şi patra parte. Am auzit aici cu toţii că Agne din Sleven şi Slatte sunt gata să dea socrilor suma obişnuită pentru mirese: pentru aceasta avem cele două şesimi gata pregătite. Aşa că m-am gândit că n-ar fi o ruşine pentru rudele şi megieşii acestor doi bărbaţi dacă ar veni şi ei în ajutor tot cu atâta. Eu îl cunosc prea bine pe Gudmund din Uvaberg şi nu-mi vine a crede că ar fi mai cărpănos ca alţii; iar o marcă şi o şesime şi a douăzeci şi patra parte pe deasupra nu e ceva care să-l înspăimânte, chiar dacă ar plăti el singur. Dar, fără îndoială, sunt mai mulţi aceia care vor să-l ajute pe Slatte Vulpe şi tot aşa socot că trebuie să fie şi printre rubedeniile lui Agne. Şi, dacă, ar fi aşa, atuncea am avea cele patru şesimi ca şi-mplinite şi nu ne-ar mai rămâne să încropim decât a treia parte. Iar în privinţa asta m-am gândit că aici, printre juraţi, se află oameni care ar fi tare bucuroşi să poată face şi ei ceva pentru buna înţelegere între vecini şi chiar pentru bunul lor renume. Eu, ca orişicare altul, aş vrea să fiu mult mai bogat decât sunt astăzi, totuşi o să iau asupra-mi partea ce mi se cuvine; şi, de s-ar mai găsi trei-patru sau chiar mai mulţi, care ar vrea să dea din pungă tot atâta cât dau eu, atunci ultima treime ar fi lesne împlinită şi totul ar fi plătit.

Când Orm îşi încheie cuvântarea şi se aşeză la locul său, cei ce stăteau în rândul jurilor se uitară parcă uşuraţi unii la

alţii şi mulţi chiar fură auziţi rostind cuvinte de încuviinţare. Iar Sone Magul fu cel dintâi care luă cuvântul.

— E bine să auzi, începu el, că oamenii cu judecată nu vor pieri odată cu Ugge şi cu mine; iar tu, Orm din Gröning, ai vorbit aici cu omenie şi înţelepciune, în pofida tinereţii tale. Nu spun acuma numai că socoteala pe care-am ascultat-o e bună, ci că şi eu sunt gata să-mi dau partea pentru a se-mplini şi ultima treime. Aceasta ar putea să pară multora ciudat, căci toată lumea ştie ce droaie de copii am eu, însă prăsila multă poate de multe ori să fie de folos. Chiar dacă ar trebui să dau acum a patra parte din treime, tot o sa am de unde da; căci o să-mi scot partea de la cei şaisprezece feciori mai mari ai mei, care hălăduiesc mai mult prin codru. Şi dacă iau doar câte două piei de la fiecare fecior, o să-mi rămână câteva şi mie după ce-mi voi fi plătit partea şi astfel o să-i pot veni în ajutor lui Agne din Sleven, căci mama lui era vară de-al doilea cu cea de-a patra mea nevastă. Dar nimeni să nu stea aici deoparte, ci toţi cei care vor să dea câte ceva să spună fără vreo sfială şi să dobândească vază în faţa tuturor celor din sfat.

Toke Grågullesson se ridică îndată şi spuse că n-avea obiceiul să stea nepăsător şi cărpănos printre oamenii darnici.

— Şi spun aceasta cu toate că nu sunt decât un negustor de piei destul de despuiat, care nu are nici mare bogăţie şi nici nu va ajunge să agonisească aşa ceva vreodată; ştiu asta mulţi din cei de faţă, care scot bani buni de la mine pentru pieile lor proaste. Dar atât tot am, ca să mă pot alătura lui Orm şi Sone şi ce dau ei voi da şi eu.

Ugge Gângavul începu acum să se cam bâlbâie, lucru ce i se întâmplă în deosebi când se grăbea; până la urmă izbuti să spună şi să fie înţeles că fapta asta ar fi o cinste atât pentru göingi cât şi pentru virdari şi că el însuşi voia să li se-alăture şi să-mplinească tot atât cât împlineau şi ceilalţi.

Doi inşi dintre juraţii göingilor, Svarte Grim şi Thorkel

Haröra[48], strigară într-acestea că virdarii nu trebuiau să fie mai cu moţ şi că şi ei voiau să-şi dea obolul, iar Olof Fluture spuse că el n-avea de gând să lase toată cinstea altora şi de aceea voia să dea de două ori mai mult decât oricare altul.

— Şi sfatul meu e, spuse el, ca noi să strângem chiar acuma partea noastră, căci lucrurile astea se fac mult mai uşor cât fierul este cald. Deci, iată coiful meu, să adunăm în el; iar tu, Toke Grågullesson, care eşti negustor, fă bine şi treci încoace ca să cântăreşti cum se cuvine partea fiecărui om.

Toke trimise un argat după balanţa pentru cântărit argint, iar într-acestea se sculară în picioare din ce în ce mai mulţi juraţi, atât virdari cât şi göingi, voind cu toţii să-şi dea partea; fiindcă acuma puteau dobândi cinste din ce în ce mai ieftin, căci partea fiecăruia se micşora după ce mulţi dăduseră după puterea lor. Dar Olof Fluture adăugă că nimeni nu-l auzise încă pe Gudmund din Uvaberg spunând măcar o vorbă despre partea care-i venea lui şi celorlalte rubedenii ale lui Slatte şi Agne.

Gudmund se ridică atuncea şovăind, părând tare necăjit şi spuse că asta cerea oarecare răgaz de chibzuială; fiindcă era cam mare partea ce trebuia să fie împlinită de el şi rubedeniile sale, o şesime din tot ce trebuia să fie împlinit.

— Şi e adevărat că eu nu pot fi socotit printre cei mai zgârciţi, răspunse el, dar partea cea mai proastă e că eu sunt un om destul de nevoiaş, în privinţa asta Orm din Gröning s-a înşelat. Argint nu se prea vede în casa mea şi tot aşa ca şi prin casele celorlalte rubedenii ale lui Slatte. O astfel de povară ar fi prea mare pentru mijloacele noastre, dar dacă am scăpa cu jumătate de şesime, cred c-am putea să ne înfăţişăm cu ea. Şi-aici se află atâţia oameni cu stare şi cu vază, cu chimirele umflate de argint, că nici nu s-ar băga de seamă dacă aţi mai strânge de la voi încă o jumătate de şesime, afară de treimea cu care v-aţi învrednicit până acum. Atuncea cinstea voastră ar fi încă

48 Urechi de iepure

mai mare şi totodată aţi veni în ajutorul sărăciei mele.

Acuma însă, atât judecătorii cât şi jurii şi chiar mulţimea din spatele acestora începură să râdă cu hohote şi să huidue; fiindcă ştiau cu toţii că la Gudmund zgârcenia era mai mare decât bogăţia lui. Iar când văzu că nu poate găsi sprijin din partea lor, el trebui până la urmă să se dea bătut; şi doi inşi, care vorbeau în numele rudelor lui Agne, spuseră că şi şesimea lor avea să fie împlinită.

— Cel mai bun lucru, îi spuse Sone lui Gudmund, ar fi acuma dacăşi tu ţi-ai strânge partea ta pe loc, căci, după cât se pare, ai o mulţime de cimotii şi prieteni aici, în gloată; iar printre rudele lui Agne o să mă-nvârt eu însumi ca să umplu coiful.

În vremea asta, argatul se-ntorsese cu balanţa pentru cântărit argint şi Toke începu sa facă socoteala.

— Treisprezece oameni sunt aici de partea noastră, spuse el şi toţi plătesc deopotrivă, afară de Olof Fluture, care plăteşte cât doi; şi sunt paisprezece părţi, pe care trebuie să le socotim împreună. Cât o să fie acum a paisprezecea parte din a treia parte din şapte mărci şi un sfert socotite în argint n-ar fi prea înţelept s-o spunem nici chiar celui mai grozav meşter socotitor din Gotland. Dar cine e dezgheţat ştie cum să se descurce şi o să meargă mai uşor dacă vom socoti în piei. Fiindcă înseamnă a şasea parte din trei duzini; şi aceasta socotită negreşit în piei întregi, căci totdeauna pierd ceva la cântărire, o ştiu eu bine. Atuncea partea fiecaruia socotită în argint e tot una cu preţul pentru şase piei şi cu asta treisprezece bărbaţi vrednici dobândesc o mare cinste cum nu se poate mai ieftin. Iar aici vedeţi atât balanţa cât şi greutăţile, pe care oricine vrea poate să le cerceteze înainte de-a începe sa strâng şi să cântăresc.

Câţiva cunoscători îi încercară atunci balanţa ca să vadă dacă era dreaptă; fiindcă balanţele neguţătorilor erau adesea meşterite cu mult vicleşug astfel încât o cercetare nu putea deloc să strice. Dar greutăţile nu puteau fi încercate decât numai pe dinafară; iar când doi inşi îşi

arătară oarecare neîncredere cu privire la adevărata lor măsură, Toke le spuse răspicat că era gata să se bată cu oricine ar avea astfel de îndoieli.

— Căci datoria oricărui negustor e să se bată pentru greutăţile cu care cântăreşte, spuse el; şi cel ce nu are curajul să se bată e un negustor în care nu prea merită să ai încredere.

— Despre aceasta nu trebuie să fie nici o bănuială, spuse Ugge apăsat. Căci tot argintul strâns în coif ajunge de îndatăîn mâinile lui Glum şi Askman; şi ce folos ar trage Toke să cântărească strâmb când chiar argintul lui e laolaltă cu cel cântărit ?

Aşa că fiecare scoase liniştit argintul din chimir şi i se cântări cu multă grijă partea cuvenită. Unii dădură mici inele, alţii bucăţi de sârmă împletită, iar alţii nişte pătrăţele tăiate din tablă de argint. Dar cei mai mulţi dădură bani şi se aflau acolo bani din toate colţurile lumii şi din împărăţii atât de depărtate, că nimeni nu putea să le rostească măcar numele cum trebuie. Orm îşi plăti partea cu icosari din Andaluzia, căci dintr-aceştia încă avea destul de mulţi; iar Olof Fluture cu drahme bizantine, măiestrit bătute, care purtau chipul marelui împărat Ioan Zimiskos.

Când termină cu treaba asta, Toke vărsă argintul adunat într-o punguţă de postav şi-l cântări încă o dată; şi atunci se dovedi că socoteala era bună, astfel încât treimea lor era acuma împlinită, dar totodată că mai şi prisosea puţin argint.

— E însă prea puţin ca să-l mai împărţim din nou şi să-l dăm oamenilor înapoi, le spuse Toke; fiindcă un fleac ca ăsta nu-l pot drămui punându-l în balanţă.

— Atuncea ce facem cu el ?întrebă Ugge. Căci mie mi se pare fără rost ca Glum şi Askman să primească mai mult chiar decât au cerut.

— Să-l dăm văduvei Gudny, spuse Orm. În felul ăsta va primi şi ea ceva pentru necazurile ei şi pentru ocara îndurată.

Se învoiră toţi la asta; şi-n scurtă vreme Sone şi

Gudmund se-ntoarseră cu cele două şesimi ale lor, pe care le strânseseră de pe la rude şi prieteni ce se aflau în gloata sfatului. Şesimea lui Sone fu întocmai la cântar; dar a lui Gudmund avea o lipsă nu prea mică, deşi venise cu o legătură zdravănă de piei şi două căldări de aramă pentru a-şi împlini argintul cuvenit cu ele. Începu să se vaiete spunând că era gata să facă jurământ că mai mult nu era în stare să mai stoarcă şi c-ar fi vrut să împrumute ce mai lipsea de la vreun om bogat dintre juraţi. Dar la aceasta nimeni nu se-ncumeta; fiindcă ştiau cu toţii că a împrumuta argint lui Gudmund era ca şi când l-ar fi aruncat în mare.

— Tu eşti un om cam cârcotaş, Gudmund, ştim noi asta, îi spuse Sone Magul până la sfârşit. Cred însă c-ai putea să fii înduplecat, tu ca şi ceilalţi; şi mi-a venit acum în minte c-am auzit odată povestindu-se cum Orm Tostesson din Gröning pe când era proaspăt de tot prin părţile acestea, a izbutit să te înduplece, atunci când te-ai împotrivit să-i vinzi orz de sământă şi nutreţ pe bani peşin, cum se cuvine. Îmi pare că a fost ceva cu o fântână; dar am uitat aproape tot, fiindcă am început să-mbătrânesc. În vreme ce tu, Gudmund, o să stai puţintel să te gândeşti cum să-ţi faci şi şesimea ta întreagă, cred c-ar fi bine dacă tu, Orm, ai vrea să povesteşti tot ce s-a petrecut atunci când l-ai înduplecat. Aşa ceva ar fi de mult folos acum.

La vestea asta, se auziră strigăte de încuviinţare, iar Orm se ridică zâmbind pe sub mustaţă că întâmplarea aceea era şi scurtă şi uşoară. Dar Gudmund sări ca ars în sus strigând că nu voia să mai audă nici o vorbă despre asta.

— Fiindcă ne-am împăcat de multă vreme, eu şi Orm, mai răcni el şi-acuma nu mai e nimic de povestit. Staţi numai o clipită căci mi-am adus aminte de un om pe care am uitat să-l pun la socoteală, mă întorc îndată cu tot ce mai lipseşte !

Plecă în grabă; şi după aceea mulţi începură să tot strige că voiau şi ei să afle povestea cu înduplecarea. Dar Orm le spuse că acum puteau să-ntrebe despre întâmplarea

aceea pe vreun altul.

— E aşa cum spune Gudmund, urmă el, ne-am împăcat de multă vreme după acea neînţelegere. Şi pentru ce l-aş mai întărâta acum fără vreun rost, când a plecat după argint de teamă căîntâmplarea aceea ar fi altfel povestită ? Doar pentru asta înţeleptul Sone a adus vorba despre o păţanie atât de veche.

Şi nici nu apucară să ajungă mai departe când Gudmund se întoarse, gâfâind, din tabără cu ce lipsea. Iar când Toke cântări şi restul şi totul fu aşa cum trebuia să fie; şi cele două treimi din ispaşa lui Slatte şi Agne fură îndată puse în mâinile lui Glum şi Askman; şi, cu aceasta, ei recunoscură pe răpitorii fiicelor lor drept gineri buni şi fără nici oaltă datorie; căci pentru ultima treime avea să li se dea răgaz lui Slatte şi lui Agne până la sfârşitul iernii, urmând ca după aceea s-o plătească în piei de vidră.

Dar, de îndată ce totul fu orânduit şi în pricina asta, Olof Fluture se ridică din nou şi spuse că mult i-ar fi plăcut s-audă ce se făgăduise-n treacăt, anume cum îl înduplecase Orm pe Gudmund; toţi cei din cetele de juri îi sprijiniră cererea prin strigăte şi însuşi Ugge vorbi despre aceasta pe-ndelete.

— Poveştile cu tâlc, începu el, sunt bune şi e bine să stai să le-asculţi şi asta-i o poveste pe care până acuma n-am auzit-o. Şi s-ar putea-ntâmpla ca Gudmund să se împotrivească s-o auzim, dar tu, Gudmund, trebuie să ţii seama că ne-ai căşunat o mare greutate în pricina cu miresele, şi că noi am plătit a treia parte pentru tine, cu toate c-ai fi fost în stare să te descurci şi singur. Pentru atât de mult argint, cred că poţi îndura ca întâmplarea aia să fie povestită; însă, dacă doreşti, poţi să ne-o povesteşti chiar tu, iar Orm e pregătit să-ţi vină în ajutor, daca ţinerea ta de minte te-ar înşela cumva.

Atuncea Gudmund văzu negru înaintea ochilor de furie şi începu să urle; era un vechi nărav la el şi de aceea i se mai zicea din când în când şi Urlătorul. Îşi băgă capul între umeri, începu să tremure din toate mădularele şi ridică

pumnii în faţa sa urlând ca un strigoi. Nădejdea lui era că asta avea să fie socotită un început de furie barbară şi-n tinereţe izbutise uneori să-i înspăimânte pe cei slabi de înger cu urlatul său. Acuma însă nu mai speria pe nimeni; şi cu cât urla mai fioros, cu atât se hohotea mai tare. Deodată se opri şi se uită în jurul său sucindu-se ca lupul.

— Eu sunt un om primejdios, le spuse el. Şi nimeni nu mă poate întărâta fără să se căiască.

— Când un jurat tulbură pacea sfatului, spuse Toke, cu ameninţări sau vorbe de ocară, cu răcnete de beţivan sau urlete de dobitoace: atunci e pedepsit îndată să plătească... Dar cât anume să plătească ? alţii o ştiu mai bine decât mine.

— Trebuie să fie izgonit de pe tăpşan de judecători şi juri, răspunse Sone liniştit, dar dacă se împotriveşte sau se-ntoarce: atuncea i se rade barba. Aşa ne spune vechea noastră lege.

— Numai de două ori în viaţa mea am fost de faţă când i s-a ras barba unui jurat, spuse Ugge căutând să-şi mai împrospăteze amintirile. Şi nici unul din ei n-a fost în stare să mai trăiască multa vreme după ruşinea asta.

Mulţi erau îndârjiţi şi supăraţi pe Gudmund; dar nu fiindcă urlase, căci de asta nimeni nu se sinchisea, ci fiindcă cinstea dobândită datorită dărniciei lor îi costase o mulţime de argint; şi pentru această pagubă dădeau acuma vina pe Gudmund. Aşa că toţi strigară cu mânie să se ducă, dacă nu voia să-şi piardă barba. Avea o barbă mare şi frumoasă şi se vedea bine că o îngrijea cu mult dichis; de aceea se supuse celor ce strigau şi plecă din rândul jurilor socotind că era mult mai bine să-i asculte decât să rămână fără barbă. Dar, pe când se-ndepărta plouat, mulţi auziră cum scrâşnea din dinţi:

— Nimeni nu poate să măîntărâte fără să se căiască !

Aşa că Orm fu nevoit să povestească despre întâlnirea lui dintâi cu Gudmund, cum îl ţinuse spânzurat deasupra puţului ca să-l înduplece precum şi toate celelalte. Şi asta-i bucură nespus pe cei ce ascultau; dar Orm nu arăta prea

încântat şi, după ce-şi sfârşi povestea, spuse că mai curând sau mai târziu, avea să se aştepte la una sau la alta din partea lui Gudmund.

Şi cu aceasta, pricina încurcată cu răpirea de femei se încheie; mulţi dobândiră atuncea cinste, punând mână de la mână, dar toţi spuneau cu hotărâre că Olof Fluture şi Orm din Gröning erau aceia care meritau mai multă laudă pentru înţelepciunea şi omenia lor.

Tot timpul cât a ţinut sfatul, Orm se aşteptase să afle de la finnvedingi veşti despre Östen din Öre precum şi ce era cu cele două căpăţâni care fuseseră zvârlite peste pârâu în prima seară. Însă cum nu se auzea nimic, se hotărî să afle singur cum o mai duceau; şi-n seara celei de a treia zi de sfat, de îndată ce primi îngăduinţa din partea lor, porni el însuşi spre tabără finnvedingilor spre a vorbi cu Olof Fluture între patru ochi.

Acesta îl primi după cum era obiceiul între căpetenii. Puse să se aştearnă jos o blană de berbec pe care trebuia să şadă Orm, îl îmbie cu cârnaţi fripţi, cu lapte prins şi pâine albă şi totodată porunci argatului să vină cu urciorul de ospăţ; era o oală mai înaltă de lut ars, cu toartă găurită, cu gâtul strâmt şi astupat cu dop de cositor; fu aşezat cu grijă pe locul neted dintre ei şi lângă cele două căniţe de argint.

— Se vede că eşti căpetenie, atât la sfat cât şi aici, îi spuse Orm.

— E prost să stai atâtea zile fără bere, răspunse Olof Fluture; iar când un om de vază găzduieşte pe un om de vază, trebuie să aibă altă băutură decât apă de pârâu. Tu eşti un om umblat prin lume, ca şi mine şi poate că ai mai băut din băutura asta. Aicea însă, pe la noi, nu se prea pune des pe masă.

Scoase cu grijă dopul şi umplu căniţele. Orm clătină din cap.

— Ăsta e vin, spuse cu mulţumire, băutură italiană. Am mai gustat din când în când aşa ceva în Andaluzia, unde se bea mult pe ascuns, cu toate că era oprit de marele profet; şi, de asemenea, încă o dată, la curtea regelui Ethelred al

Angliei.

— În Constantinopol, căruia noi îi zicem Miklagård, îl bea toată lumea, atât dimineaţa cât şi seara, spuse Olof Fluture, dar mai cu seamă preoţii, care îl îndoiesc cu apă şi beau de trei ori mai mult decât ceilalţi. Îl socotesc drept băutură sfântă, dar mie mi se pare că berea e mai bună. Acuma beau în cinstea ta şi-ţi spun bine-ai venit !

Băură amândoi.

— Dulceaţa lui se simte bine pe gâtlej după cârnatul gras cu sare-n el, spuse cu şovăială Orm. Totuşi n-o să zic altfel decât tine despre bere. Dar cred că a venit acuma timpul să-ţi spun şi pentru ce-am venit încoace, sau poate chiar ai şi ghicit. Vreau să ştiu dacă cele două căpăţâni care mi-au fost zvârlite peste apă nu sunt cumva din partea rudei tale, Östen din Öre; acele capete au fost odată ale celor doi preoţi ai lui Cristos care-au căzut ca robi la voi. Şi aş mai vrea să ştiu dacă aceasta-nseamnă că Östen ăla tot mai umblă să-mi ridice viaţa. Dacă-i aşa, atunci o face fără pricină, numai fiindcă l-am lăsat viu şi slobod când a fost în mâna şi sub puterea mea, atunci când cu înşelăciune a venit la Gröning să-mi ia capul, aşa cum se înţelesese cu regele Sven. Tu ştii că eu sunt botezat şi sunt alături de Cristos; iar eu ştiu prea bine că tu îi socoteşti pe toţi creştinii nişte nelegiuiţi, după ce ai văzut atâţia în Miklagård. Dar pot să-ţi spun că eu nu sunt de soiul celor pe care i-ai văzut acolo; şi-aici, la sfat, am mai băgat de seamă că şi tu eşti un om de omenie, ce nu se bucură văzând atâta răutate şi nemernicie pe pământ. De aceea am venit acum la tine, altfel n-ar fi meritat să-mi pierd vremea.

— Cum de-ai putut să te laşi creştinat e mai mult decât pot pricepe, spuse Olof Fluture, căci ştiu prea bine că eşti un om de treabă. Şi, tot aşa, e tare greu să-l înţelegi şi pe preotul tău cel mărunt şi chel; fiindcă am auzit că aici, la sfat, el îi ajută pe toţi bolnavii care vin la el fără să ceară plată pentru truda lui. Acum vă socotesc pe amândoi la fel de buni ca şi când niciodată n-aţi fi primit botezul şi totuşi, trebuie să recunoşti, aţi fost neîndurători cu Östen, ruda

mea, când l-aţi silit să se boteze. După ruşinea asta şi-a cam ieşit din minţi şi se prea poate ca şi lovitura de secure pe care a primit-o în ţeastă să fi ajutat la asta. A devenit ursuz, fuge de oameni şi rătăceşte mai mult prin codri, sau se închide în cămara lui văietându-se de unul singur. N-a vrut să vină şi el la sfat; i-a cumpărat însă pe cei doi preoţi în sclavie pe bani buni şi mulţi, le-a tăiat capetele şi le-a trimis încoace prin argatul său pentru a-ţi fi predate cu urări de bine şi gândurile-i bune ce ţi le nutreşte atât ţiecât şi preotului tău cel mititel. A căpătat într-adevăr o grea pedeapsă pentru-ncercarea împotriva ta când a fost şi supus botezului şi şi-a pierdut şi tot avutul pe care l-ai luat în stăpânire, iar pe deasupra şi-a pierdut şi minţile; dar, cu toate că-mi e rudă, nu vreau să spun c-ar fi primit mai mult decât a meritat, era mult prea înstărit şi de neam prea ales ca să se învoiască la o asemenea ticăloşie cum a fost târgul încheiat cu regele Sven. Aşa i-am spus şi lui, în faţă şi de asemenea că n-o să fie nici o judecată împotriva ta din pricina ocării lui; dar nu încape îndoială că te-ar ucide fără multă vorbă dacă ar avea prilejul. Credinţa lui e că n-o să se mai facă sănătos şi nici n-o să mai fie vesel decât atuncea când o să te ucidă, pe tine şi pe preoţelul tău.

—Îţi mulţumesc pentru ce mi-ai destăinuit, îi spuse Orm. Acuma ştiu cum să mă port. Pentru cei doi preoţi ai lui Cristos cărora le-a luat capetele nu mai e nimica de făcut şi n-am vreo răzbunare de îndeplinit după moartea lor. Şi o să caut să mă feresc de el, dacă vreodată nebunia lui o să-l împingă la o nouă încercare.

Olof Fluture încuviinţă din cap şi turnă iar vin în căniţe.

În tabără se aşternuse liniştea, nu se mai auzea nimic afara de sforăielile oamenilor care dormeau duşi. Un vânt uşor sufla peste zăvoi şi stârnea freamăt în frunzişul pomilor. Ciocniră iarăşi împreună, iar când Orm începu să bea, auzi deodată ramuri rupându-se în bungetul din spate. Iar când se apleca să pună căniţa pe pământ la locul ei, se auzi o gâfâială parcă de la un om care-şi trăgea greu răsuflarea; Olof Fluture privi ager în sus scoţând un strigăt,

iar Orm se răsuci pe jumătate, văzu o umbră ca un fulger şi apucă să se aplece şi mai mult.

— Noroc că am auzul bun şi m-am ferit la vreme, spuse el după aceea; căci lancea a trecut atât de-aproape, că mi-a lăsat o urmă drept pe ceafă.

Atunci se auzi un muget din desiş şi se ivi un om cu sabia în mână. Era ÖstendinÖre şi se văzu îndată că era nebun, ochii îi sticleau în cap ca la strigoi şi-n colţurde gurii avea spume. Orm nu mai avu vreme nici să-şi tragă spada, nici să se ridice; se aruncă într-o parte prinzându-se cu mâinile de gleznele nebunului, astfel că apucatul se prăvăli cu faţa-n jos deasupra lui tocmai când Orm primea o lovitură ceva mai sus de şold. Apoi se auzi o bufnitură şi un horcăit; iar când Orm se sculă de jos, Olof Fluture era alături cu sabia în mână, iar Östen zăcea fără suflare, cum căzuse. Primise lovitura rudei sale peste ceafă şi era mort.

Câţiva oameni veniră în fugă, treziţi din somn de urlet. Olof Fluture, palid la faţă, stătea în picioare şi se uita la mort.

— Zace aici ucis de mâna mea, le spuse el, cu toate căîmi era rudă. Dar nu vreau ca un oaspete al meu să fie lovit fără de veste, nici chiar de un nebun. Şi, pe deasupra, lancea lui mi-a spart urciorul de ospăţ şi pentru asta aş fi ucis pe orişicine.

Urciorul era făcut cioburi, iar el părea tare mâhnit de pierdere, întrucât era greu să mai găsească un alt vas ca acela.

Îşi puse oamenii să care mortul până la mlaştina apropiată şi să-l scufunde acolo străpuns cu ţăruşi ascuţiţi prin trup; altfel nebunii se întorceau umblând iarăşi prin lume şi erau cei mai răi dintre strigoi.

Orm scăpase din această cumpănă cu o zgârietură după ceafă şi o rană la şold. Dar rana nu era primejdioasă, fiindcă tăişul săbiei lovise în jungherul său şi-n lingura de masă pe care o purta la cingătoare. Aşa încât putu să se întoarcă singur în tabără, iar când se despărţi de Olof Fluture îşi dădură mâna.

— Azi ai pierdut urciorul tău cel minunat, îi spuse Orm şi asta-i rău; eşti însă mai bogat cu un prieten şi asta îţi poate fi spre mângâiere. Şi ar fi bine să fi câştigat şi eu la fel.

— Ai câştigat, îi spuse Olof Fluture şi ce am câştigat prin asta, tu şi eu, nu-i puţin.

Iar de atunci încolo între ei a domnit necurmat prietenia.

În cea din urmă zi a sfatului, s-a hotărât ca pacea obştei să dureze mai departe până la sfatul următor; şi cu aceasta s-a încheiat şi sfatul de la Kraka-sten, cu care, după părerea multora, nu prea puteau să se mândrească, deoarece nu se văzuse nici măcar o luptă dreaptă mai ca lumea, ca să se desfete.

Părintele Willibald se duse la tabăra virdarilor ca să-l caute pe magistru şi să-i ureze după obicei drum bun; dar baba Katla plecase între timp cu ei. Orm voia să-l ia pe Toke ca oaspete la Gröning, însă acesta nu putea să-l însoţească din pricina multelor treburi cu negoţul său de piei. Dar se-nţeleseră să se-ntâlnească în fiecare an şi să rămână buni prieteni toată viaţa.

Apoi încălecară pornind fiecare către casă, iar Orm se simţea tare mulţumit şi uşurat că scăpase şi de magistru şi de vrăjmaşul său de moarte, Östen din Öre.

Iar de Crăciun, Toke şi nevasta-i andaluziană, Mirah, fură oaspeţi dragi la Gröning; şi ce avură Orm şi Toke să-şi povestească fu o nimica toată pe lângă cele ce avură să-şi spună Ylva şi Mirah.

Când începu să se arate primăvara, Torgunn, nevasta lui Rapp Chiorul, dădu naştere unui băiat. Şi Rapp fu mulţumit nespus de asta, însă când socoti lunile pe degete, se simţi totuşi cam neîncrezător; se potrivea prea rău cu ziua aceea când magistrul rostise rugăciuni deasupra genunchiului cel cu durere al lui Torgunn. Toţi cei din casă, atât bărbaţi cât şi femei, îi lăudară pruncul spunând că seamănă leit cu taică-său; şi Rapp găsi puţină mângâiere în asta, dar nu putea să fie cu totul liniştit. Singurul om în care el avea încredere deplină în toate era Orm, aşa că se înfăţişă la el rugându-l să se uite la copil şi să-i răspundă ce asemănare

putea el să găsească. Aşa că Orm se duse şi se uită la ţânc cu luare-aminte, apoi spuse:

— Este o mare asemănare şi asta se vede de îndată: anume că pruncul tău are doi ochi, iar tu doar unul. Dar ar fi o prostie să te plângi acum de asta, fiindcă tu însuţi ai avut doi ochi când ai venit pe lume. În rest, îţi spun cinstit că n-am văzut vreodată un copil să fi adus mai mult cu taică-său.

După aceasta, Rapp se linişti şi mult se bucură de fiul său. Voia să i-l boteze părintele Willibald şi să-i dea numele de Almansur; dar când acesta se împotrivi să-i dea copilului creştin un nume de păgân, rămaseră-nţeleşi să-l cheme Orm şi însuşi Orm purtă pruncul în braţe la botez.

La paisprezece zile după naşterea acestui făt, născu şi Ylva cel de-al doilea fecior. Era cu părul negru şi cam oacheş la piele; ţipa puţin şi se uita parcă mirat în jur; iar când i se întinse vârful săbiei, îl linse mai cu foc decât cum îl linsese Harald Ormsson odată. Toţi fură de părere că se născuse un războinic şi în privinţa asta nu se înşelau. Ylva ţinea morţiş că semăna leit cu Guld-Harald, feciorul fratelui regelui Harald, aşa cum şi-l mai amintea pe-acel viking viteaz de când era doar o copilă; dar Osa spunea dimpotrivă, că băiatul aducea mai mult cu Sven Bot-de-Şobolan, care fusese la fel de-ntunecat la piele. Numai că nu putea să fie botezat nici Sven, nici Harald; aşa că, până la sfârşit, Orm îi dădu numele Svarthöfde[49]. În timpul slujbei de botez fu liniştit şi serios şi îl muşcă pe părintele Willibald de degetul cel mare; A fost copilul cel mai drag al părinţilor săi şi cel mai vajnic dintre toţi războinicii care s-au ridicat prin părţile acelea; şi multă vreme, după ce multe se-ntâmplaseră, nu se afla la curtea regelui Knut cel Puternic al Angliei şi Danemarcei vreo altă căpetenie în sfatul războinicilor cu mai mare faimă decât ruda regelui, Svarthöfde Ormsson.

49Căpetenia Neagră

PARTEA A DOUA

AURUL BULGARILOR

I

Despre sfârşitul lumii
și
cum s-au făcut mari copiii lui Orm.

Venise în sfârşit şi anul când lumea trebuia să piară. Orm era atunci în cel de-al treizeci şi cincilea an, iar Ylva împlinise douăzeci şi opt. În acel an, credeau creştinii, care era al mielea de la naşterea lui pe pământ, Cristos avea să vină iarăşi printre oameni ca împărat al cerurilor, înconjurat de cete strălucite de arhangheli, pentru a judeca viii şi morţii, care aveau să intre în rai sau să ajungă în flăcările fără de sfârşit ale gheenei. Orm auzise de atâtea ori povestea asta de la părintele Willibald, că se obişnuise cu sfârşitul lumii. Ylva nu prea ştia ce trebuia să creadă şi ce nu; dar Osa se bucura din toată inima c-avea să se înfăţişeze vie, gătită în veşmintele de sărbătoare şi că nu trebuia să iasă într-un giulgiu dintre morţi.

Lui Orm îi căşunau amărăciune două lucruri; unul era

acela că Toke tot nu voia să se boteze. Ultima dată când se dusese la el să-l vadă, Orm încercase să-l înduplece stăruitor tot înşirându-i multele foloase care aveau să se vădească în scurtă vreme pentru fiecare; dar Toke rămăsese dârz şi îndărătnic şi chiar făcuse puţin haz de zelul şi evlavia lui Orm.

— S-ar putea ca serile să-mi pară cam lungi în împărăţia cerurilor dacă nu vine şi Toke, îi tot spunea Orm Ylvei. Căci am pierdut mulţi oameni mari pe care noi i-am cunoscut în viaţăşi care niciodată nu vor veni acolo: Krok, Almansur, Styrbjörn, Olof Fluture şi mulţi alţi oameni de nădejde afară de aceştia. Iar dintre cei la care ţin mai mult, acum nu mai rămânem decât noi şi copiii noştri, bătrâna şi părintele Willibald, Rapp, argaţii din ogradă şi slujnicele tale; pe lângă ei se mai adaugă episcopul Poppo şi regele Harald, tătâne-tău şi ăsta e un lucru bun. Ar fi fost însă mult mai bine dacă ar fi venit şi Toke în rai cu noi. Numai nevastă-sa e aceea care îl împiedică.

— Lasă-i în pace, să-şi aştearnă aşa cum cred ei că-i mai bine, îi spunea Ylva. Căci lucrurile se pot întâmpla şi altfel decât cum crezi tu. Poate că Dumnezeu nu-i chiar atâta da grăbit să nimicească lumea asta pe care a făcut-o cu atâta trudă. Părintele Willibald zice c-atunci o să ne crească aripi; şi când stau şi mi-l închipui pe el însuşi cu aripi, pe tine sau pe Rapp Chiorul, îmi vine să pufnesc în râs. Eu nu ţin să am aripi, vreau însă să am şi în ceruri colanul meu la gât, iar el se îndoieşte c-o să-l am. De aceea nu mă prea pierd eu cu firea pentru sfârşitul lumii şi mai ales vreau să văd asta cu ochii mei mai înainte de a crede.

Al doilea necaz ce-l supăra tare pe Orm era acela cu privire la semănături. Voia să ştie cam în ce timp al anului avea să se pogoare pe pământ Cristos, dar despre asta părintele Willibald nu ştia nimic. Orm se-ndoia că semănatul mai merita vreo osteneală, fiindcă rodul poate n-avea să mai folosească nimănui, chiar dacă ajungea cumva să fie strâns mai înainte de venirea lui Cristos. Dar izbuti destul de repede să scape şi de grija asta.

Încă de la începutul anului femeile mai tinere şi botezate fură cu mult mai dornice de dragoste ca înainte. Căci ele nu ştiau cum mai avea să fie cu drăgosteala în împărăţia cerurilor şi de aceea se întreceau să aibă tot ce puteau sa aibă cât încă mai era puţină vreme; pentru că dragostea, aşa cum se făcea acolo, pe pământ, li se părea lor cea mai bună, orice ar fi putut să le mai hărăzeasca după aceea împărăţia cerurilor. Slujnicele mai tinere, nemăritate încă, ajunseseră nişte neruşinate şi alergau după argaţi de câte ori aveau puţină vreme; chiar la femeile mai coapte, măritate, se vedea lesne o schimbare cu toate că ele n-aveau de-a face decât cinstit, doar cu bărbaţii lor; cu bărbaţii altora, li se părea nepotrivit tocmai atunci când judecata Domnului era aşa apropiată. Din pricina aceasta, încă din primăvara anului acela, se întâmpla că multe din femeile din casă rămaseră însărcinate; Când Orm află că şi cu Ylva era la fel, iar mai apoi şi cu Torgunn şi celelalte slujnice, inima i se uşură ca printr-un farmec şi porunci să se însămânţeze ca în fiecare an.

— Fiindcăîn cer nu se nasc prunci, le spuse el. Dar o să, trebuiască să-i hrănim aicea, pe pământ, la Gröning. Şi toate astea care-s grele acuma n-o să nască anul ăsta, ci abia la începutul anului ce va veni. Aşa că se prea poate întâmplă ca slujitorii lui Dumnezeu să fi greşit puţin cu socoteala, sau, tot aşa, poate că s-o fi razgândit Cristos. Acuma ştiu eu care-i semnul care va prevesti întoarcerea Mântuitorului şi-acel semn e: la nouă luni după ce o să înceteze rodnicia tuturor femeilor. Atunci va trebui fără tăgadă să ne pregătim, dar înainte de a se arăta semnul ăsta nu-i nevoie.

Părintele Willibald nu mai găsi nimic de spus care să-l facă să-şi schimbe gândul în privinţa asta; şi, pe măsură ce anul se scurgea, preotul însuşi începu să aibă îndoieli. S-ar putea întâmplă, le spuse într-o bună zi, ca Dumnezeu să se fi răzgândit, căci se aflau atâţia păcătoşi pe lume la care cuvântul evangheliei nu ajunsese încă.

În toamna aceea sosi la Gröning o ceată de străini care

purcese mai departe prin ţinuturile megieşe. Erau războinici şi toţi aveau urme de arme, câţiva din ei cu răni nevindecate, care încă mai sângerau. Erau în ceată unsprezece inşi şi umblau din gospodărie în gospodărie cerând mâncare şi adăpost, iar unde căpătau pomană mai zăboveau o noapte, două şi după aceea, întremaţi, îşi luau ziua bună şi plecau. Spuneau că-s oameni din Norvegia şi că erau în drum spre casă, dar altceva n-aveau de spus. Erau blajini şi nu luau nimic cu sila, iar dacă într-un loc nu li se dădea mâncare sau adăpost, plecau cuminte mai departe, fără vorbă, ca şi când puţin le-ar fi păsat de asta.

Ajunseră la Gröning şi Orm ieşi din casă cu părintele Willibald alături. Când îl văzură pe părinte, căzură în genunchi şi îl rugară cu smerenie să-i binecuvânteze. El le îndeplini cu dragă inimă dorinţa şi se vedea că ei se bucurau nespus că nimeriseră într-o casă de creştini, dar şi mai mult că, în sfârşit, dăduseră peste un preot. Mâncară şi băură ca nişte oameni hămesiţi; iar după ce se săturară rămaseră cuminţi pe bănci privind într-una ţintă înaintea lor, fără să audă ce se mai vorbea în preajmă, ca şi când ar fi avut altceva la care să se tot gândească. Părintele Willibald le cercetă rănile, dar ei erau mai dornici să-i asculte rugăciunile de care parcă nu puteau să se mai sature. Iar când aflară că a doua zi era duminică, cerură să li se îngăduie să rămână peste noapte acolo, pentru a asculta şi ei slujba şi predica. Orm le îngădui cu dragă inimă, cu toate că era cam supărat că nu voiau să spună nimic despre ei înşişi.

Fu o duminică frumoasă şi sosiră călări mulţi oameni dintre cei care-şi ţinuseră făgăduiala dată părintelui Willibald în ziua când primiseră botezul. Totuşi străinii putură sta în rândul cel din faţă şi ascultară cu luare-aminte tot ce avu de spus cu râvnă preotul. El le vorbi, aşa cum îşi luase obiceiul în acel an, despre sfârşitul lumii şi le aminti că judecata de apoi era de aşteptat în scurtă vreme, cu toate că nimeni nu putea să ştie nimic sigur despre asta, aşa că lucrul cel mai bun pentru orice creştin era să fie

pregătit oricând. La vorbele acestea, câţiva dintre străini fură văzuţi zâmbind senini, fără vreo bucurie; dar altora le şiroiau lacrimi de bucurie pe obraji. După ce liturghia se sfârşi, cerură iarăşi să fie binecuvântaţi cu o lungă rugăciune, iar părintele Willibald le făcu pe voie înflăcărat de har.

— Eşti un om bun, îi spuseră străinii după binecuvântare, dar nu ştii că sfârşitul lumii s-a şi întâmplat. Cristos l-a luat pe rege lângă sine, iar noi am rămas singuri, părăsiţi.

Nici unul dintre cei ai casei nu putea să înţeleagă ce voiau să spună cu aceasta şi era greu să scoţi mai multe de la ei, dar, în cele din urmă, au povestit ce li se întâmplase.

Istoriseau pe scurt şi cu atâta nepăsare, ca şi când nici un lucru de pe lume nu mai avea însemnătate pentru ei.

Regele lor, spuneau, Olof Tryggvesson al Norvegiei, pe care-l socoteau cel mai vestit dintre toţi regii care trăiseră pe lume după însuşi Cristos, căzuse într-o mare bătălie împotriva danilor şi şvezilor atunci când pe corăbiile agăţate năvălise o mulţime de vrăjmaşi care-i strânseseră între scuturi covârşiţi de oboseală şi sângerând de răni. Cei care avuseseră mai mult noroc îl însoţiseră pe rege în ceruri, la Cristos. Dar ei fuseseră urcaţi cu mulţi alţii pe una din corăbiile şvezilor care vâsliră către casă; fuseseră cu toţii patruzeci de prinşi. Iar într-o noapte se opriră la gura unui râu şi cineva le spuse că se numea Râul cel Sfânt. Şi numele acela li se păruse că era un semn de îmbărbătare; şi-şi rupseră cătuşele, atâţia câţi fuseseră în stare şi se bătuseră cu şvezii de pe corabie. Până la urmă îi omorâseră pe toţi vrăjmaşii, iar din ceata lor cei mai mulţi izbutiseră să se ducă în cer, la rege. Mai rămăseseră doar şaisprezece inşi care vâsliseră după aceea în susul râului atât cât fuseseră în stare. Cinci dintre ei, care fuseseră mai greu răniţi, muriseră la vâsle cu zâmbetul pe buze; iar ei, cei unsprezece rămaşi în viaţă, se înarmaseră cu lăncile şi săbiile şvezilor şi părăsiseră corabia spre a-şi croi drum pe uscat spre coasta Halland şi de acolo mai departe, spre

Norvegia. Fiindcă înţeleseseră şi ei că erau cei mai ticăloşi dintre oştenii regelui, deoarece doar ei fuseseră uitaţi şi părăsiţi aicea, pe pământ, când toţi ceilalţi se înălţaseră cu el la ceruri; nu cutezaseră să-şi facă singuri seama, de teamă că atuncea regele s-ar fi mâniat şi s-ar fi lepădat de ei. Credeau că asta era osânda ce le fusese dată pentru puţina lor credinţă: să se întoarcă în Norvegia şi să le povestească tuturor ce se întâmplase cu regele. În fiecare zi, mai spuneau ei, rostiseră cu-nflăcărare rugăciunile pe care le ştiau şi-acestea erau mai puţine decât ar fi fost de dorit şi-şi amintiseră toate poruncile pentru războinicii creştini pe care le auziseră din gura regelui. Acuma erau mulţumiţi că întâlniseră un preot, că le fusese îngăduit s-asculte liturghia şi că fuseseră blagosloviţi. Şi, cu aceasta, venise vremea să pornească mai departe, căci se grăbeau s-ajungă în Norvegia ca să poată povesti tot ce se întâmplase. După aceea, credeau ei, avea să li se dea de veste, poate chiar de rege, că ispăşiseră destul şi erau vrednici să se urce lângă el, în ceruri, cu toate că fuseseră odată cei mai păcătoşi.

Porniră mai departe pe drumul lor, după ce mulţumiră pentru cele ce primiseră la Gröning de la Orm şi de la preot; şi nimeni nu mai pomeni nimic de ei şi nici despre sfârşitul lumii.

După ce anul de nelinişte şi aşteptare se sfârşi, fără cel mai mic semn din cer, urmă o vreme de tihnă şi huzur prin toate ţinuturile mărginaşe. Pacea cu smolandezii domnea netulburată, iar printre göingi nu se întâmplă nimic care să merite să fie pomenit, numai omoruri la petreceri, ca-ntotdeauna şi câte-o ardere de viu în casă, la vreo neînţelegere între vecini. La Gröning toate îşi urmau cursul lor obişnuit. Părintele Willibald se setrăduia pentru Cristos şi deseori putea fi auzit plângându-se de-ncetineala cu care creştea parohia de sub oblăduirea lui cu toată osteneala pe care şi-o dădea; şi mai cu seamă se întrista amarnic când venea câte unul din împrejurimi spunându-i că era gata să se lase botezat dacă primea despăgubire pentru asta un

viţel sau o viţea. Recunoştea adesea că totul ar fi putut să fie şi mai rău spunând că el credea că unii dintre cei pe care-i creştinase nu mai erau atât de împietriţi în răutate ca înainte de botezul lor. Osa făcea mereu tot ce putea ca să-l ajute; şi, cu toate că începuse să îmbătrânească, era tot sprintenă şi avea mult de lucru cu slujnicele şi copiii. Ylva şi Osa se împăcau una cu alta şi se sfădeau arareori; căci Osa era înţeleaptă şi-şi aducea mereu aminte că noră-sa era vlăstar de rege, aşa că ori de câte ori Ylva spunea mai apăsat cum voia ea să facă treburile casei, Osa zicea ca ea, chiar dacă uneori i se părea că Ylva cam făcea risipă.

— Căci nu încape îndoială, îi spunea Ylvei Orm, că maică-mea e încă mai ambiţioasă decât tine şi asta nu e puţin lucru. Şi-mi pare bine că s-a întâmplat aşa cum am nădăjduit din capul locului, anume că n-o s-o facă niciodată pe băţoasa faţă de tine doar aşa, ca să te înfrunte.

Cât despre Orm şi Ylva, ei se înţelegeau tot bine amândoi. Când ajungeau la vreo neînţelegere, nici unul n-avea obiceiul să-şi prea cântărească vorbele; dar astfel de neînţelegeri erau rare între ei şi se sfârşeau curând, fără ca vreunul să-i poarte pică celuilalt după aceea. Dar ce era mai osebit la Orm, era că niciodată nu-şi bătea nevasta; chiar când era cuprins de mare furie, el dovedea că ştie să se stăpânească, aşa că nu se ajungea la mai mult decât la o masă răsturnată sau la vreo uşă trântită şi făcută ţăndări. Cu vremea, el băgă de seamă un lucru neobişnuit între femeie şi bărbat, anume că toate certurile dintre ei se terminau mereu la fel. De fiecare dată el era acela care avea mai mult necaz pentru a drege ce stricase; iar lucrul pentru care se sfădiseră se făcea întotdeauna până la sfârşit aşa cum voia Ylva, deşi ea n-avea obiceiul să răstoarne mese sau să spargă uși, ci numai îi zvârlea din când în când cu câte-o cârpă în faţă sau făcea zob câte o oală de pământ izbind-o la picioarele lui Orm. Aşa că, după ce-şi dăduse seama cum se terminau neînţelegerile dintre ei, găsi că n-avea nici un rost să se încaiere cu ea şi puteau trece luni şi ani fără ca buna înţelegere din casă să fie

tulburată de cuvinte grele.

Cu vremea au mai căpătat doi prunci: un fiu, pe care l-au botezat cu bucurie Ivar, după Ivar Vidfamne şi Osa nădăjduia c-o să ajungă preot; şi o fetiţă, pe care au numit-o Sigrun. Iar la botezul ei, Toke a fost poftit ca oaspete de cinste şi el i-a ales numele, abia după multă ciorovăială cu Osa, care ţinea morţiş să-i dea un nume creştinesc. Nici un alt nume de femeie, socotea Toke, n-ar fi fost mai minunat decât Sigrun, sau lăudat mai mult în cântecele noastre cele vechi; întrucât şi Orm şi Ylva ţineau mult să-i arate toată cinstea cuvenită, până la urmă a rămas după dorinţa lui. Când se va face mare, spunea Toke, avea să se mărite cu unul din feciorii lui, dacă până atuncea nu se-ntâmpla nimic; fiindcă la cele două fete mai mari ale lui Orm nu se putea gândi, deoarece nici unul din feciorii lui nu era potrivit ca vârstă pentru ele. Şi asta era cu adevărat o mare pagubă, socotea el pe gânduri, când se uita la Oddny şi Ludmila.

Acestea două începuseră acum să se înalţe, să se împli-nească şi nimeni nu mai trebuia să se întrebe cât de frumoase aveau să fie mai târziu, ca fete mari. Căci amândouă erau chipeşe, cu păr roşcat, bine la trup şi amândouă îi făcură pe bărbaţi de timpuriu să îşi arunce ochii asupra lor; se vedea însă lămurit ca între ele era deosebire. Oddny avea o fire blândă, era cumpătată şi îndemânatică de mică în treburile femeieşti; îşi asculta părinţii bucuroasă şi rareori se întâmplă să-i facă Ylvei sau Osei vreun necaz. Iar dacă se-ntâmpla aşa câteodată, era numai din vina surorii ei, căci Oddny se-nvăţase de când erau fetiţe să-i facă toate toanele. Ludmilei îi venea greu să se supună, însă uşor să dea porunci. Când era pedepsită, ţipa mai mult de ciudă decât de durere şi se mângâia cu gândul că în curând avea să fie destul de mare ca să poată da şi ea. Îi era silă de putinei şi de războiul de ţesut şi îi plăcea mai mult să tragă cu săgeţi; şi în această îndeletnicire bărbătească ajunsese repede la fel de iscusită ca şi învăţătorul ei, Ulf cel Vesel. Orm nu avea nici o putere

asupra ei şi făcea cel mai mare haz de cerbicia şi îndărătnicia ei; iar când Ylva se plângea de firea ei atât de dârză şi de hoinăreala cu arcul prin pădure cu Ulf cel Vesel şi cu Harald Ormsson, se mulţumea să-i spună doar atât:

— La ce alt lucru ai putea să te aştepţi ? Asta e sângele regesc ! A moştenit prea mult sânge albastru şi partea ei şi *și* pe-a lui Oddny. Iepşoara asta o să fie greu de îmblânzit şi să nădăjduim că o să fie altul, nu noi, care-şi va bate mai mult capul şi îşi va face sânge rău până când o va da pe brazdă.

În serile de iarnă, când toţi ai casei stăteau în jurul focului cu câte un lucru în mână, ea se mai stăpânea din când în când şi chiar putea să dovedească sârguinţă la caierul ei, numai dacă se depăna şi vreo poveste mai frumoasă, fie că Orm istorisea vreuna din isprăvile prin ţări străine, fie că Osa îşi aducea aminte de neamurile de odinioară, sau începea părintele Willibald cu lucrurile minunate care se petrecuseră în zilele lui Josua şi regelui David, sau Ylva despre regele Harald. Găsea că era cel mai bine când Toke se afla oaspe la Gröning, căci el vorbea sfătos, din toată inima şi ştia cântecele vechi şi multe povestiri despre vitejii de odinioară. Iar când părea că era obosit şi că avea de gând să-ncheie povestirea, ea era totdeauna cea dintâi gata să-i umple iar stacana şi-apoi să-l roage să mai spună. Şi rareori se întâmplă ca el să nu-i facă pe plac fără să-l doară inima.

Căci cu Ludmila Ormsdotter lucrurile se brodiseră aşa, că încă din junia-i timpurie bărbaţilor le venea greu să nu-i facă pe voie. Era cu pielea palidă şi gingaşă la faţă şi-avea sprâncene negre; şi, deşi ochii îi erau verzi, de aceeaşi culoare ca ochii multor altor fete, bărbaţilor care se-apropiau de ei şi le-ntâlneau privirea li se părea totuşi că o asemenea pereche de luceferi nu mai era de întâlnit la vreo fecioară din ţinuturile megieşe.

Prima ei încercare cu bărbaţii a avut-o în vara când împlinise paisprezece ani; s-a întâmplat în vara când Gudmund din Uvaberg a venit la Gröning cu doi argaţi pe

care-i adusese ca Orm să-i ia în slujbă.

După ce Orm îi căşunase atâta supărare la sfatul de la Kraka-sten, Gudmund nu mai călcase niciodată pe la Gröning şi nici la sfaturile următoare nu se mai dusese. Acum însă veni cu voie bună şi prietenie spunând că se gândise să-i facă un hatâr lui Orm, astfel ca vechea râcă să poată fi uitată.

— Şi am adus cu mine pe cei mai buni argaţi din lume, mai spuse el; şi ţi-i dau ţie. Sunt oameni slobozi şi fiecare dintre ei munceşte cât doi oameni şi chiar mai mult. Aşa că poţi să socoteşti că-ţi fac un mare bine şi că-i o dovadă de prietenie dacă ţi-i dăruiesc să te slujeşti de ei, dar e adevărat că şi tu ai să-mi faci la rândul tău un mare bine dacă-i primeşti. Căci amândoi sunt mari gămani, mâncăi fără pereche; şi, împlinindu-se acuma patru luni de când tot mă slujesc şi tot mănâncă, nu mă încumet să-i mai ţin. Eu n-am aşa belşug ca tine şi a cam început să-mi fie greu ca să-i mai am la masă. Iar dacă le-aş scădea cumva merticul la mâncare, ar fi mare primejdie, asta o spun chiar ei, pentru că trebuie să se scoale sătui la fiecare prânz şi-n fiecare seară, altfel sunt apucaţi de furii şi nu-şi mai dau seama ce fac. Dar, pentru cel ce poate să-i sature cum se cuvine, muncesc cu tragere de inimă şi nimeni n-a văzut argaţi mai harnici decât ei.

Orm începu să aibă bănuieli tot ascultându-l cum se străduia să-i facă darul şi de aceea stătu de vorbă mai pe îndelete şi cu Gudmund şi cu cei doi argaţi. Aceştia nu îşi tăgăduiră năravurile cele rele, ci spuseră cinstit tot ce era cu ei şi cum se învoiau să intre-n slujbă; şi cum Orm avea bună întrebuinţare pentru doi argaţi destoinici şi voinici, până la urmă ajunseră la înţelegere şi îi opri în curtea sa, iar Gudmund se urcă pe cal şi plecă mulţumit spre casă.

Argaţii se numeau Ullbjörn şi Greip. Erau tineri, cam lungareţi la faţă, cu părul de culoarea inului şi se putea lesne băga de seamă cât erau de vânjoşi când te uitai la ei; cu mintea însă nu stăteau la fel de bine. Iar după grai se mai băga de seamă că veneau de departe. Spuneau că

erau dintr-un loc mult mai la miazănoapte decât Ostrogoţia, căreia îi ziceau Järnbäraland, adică ţara care poartă fier. Iar în ţinutul lor, mai spuneau ei, urşii şi oamenii creşteau la fel de mari şi de voinici şi se muşcau unii cu alţii cu noroc deopotrivă. Acuma însă bântuia pe-acolo mare foamete şi de aceea ei porniseră spre miazăzi spre a ajunge undeva unde să poată să mănânce, după foamea lor, pe săturate. Slujiseră în multe curţi, prin Ostrogoţia şi Smoland, dar când mâncarea începuse să îi se pară cam pe sponci îşi omorâseră stăpânii şi plecaseră în grabă mai departe.

Orm socotea că cei peste care dăduseră fuseseră fără îndoială un soi blând de stăpâni ţinând seama că se lăsaseră ucişi; însă argaţii se uitară serioşi la el şi îl rugară să nu uite tot ce-i mărturisiseră cinstit.

— Căci ceea ce ne apucă dacă flămânzim e o furie de căpcăuni, spuseră ei şi nimeni nu ne poate sta atunci în faţă. Dar dacă ni se dă mâncare din belşug, suntem oameni blajini şi facem tot ce vrea stăpânul nostru. Aşa-i cu noi, săştii.

— Mâncare o să căpătaţi atâta cât o să puteţi băga în voi, huidumelor, le spuse Orm şi, dacă şi la muncă sunteţi atât de buni precum vă lăudaţi, o să fiţi vrednici de prânzuri oricât de îmbelşugate. Trebuie însă să vă spun din capul locului că, dacă vă mai trec prin minte furii de apucaţi, atunci aţi nimerit-o prost venind la mine. Căci nu sunt învăţat şi nu prea am răbdare cu toane de-astea.

Ei se uitară lung la el încercând parcă să-l cântărească şi întrebară cam nerăbdători cât mai avea să zăbovească prânzul.

— Căci s-ar putea să-ncepem dintr-o clipă-într-alta să ne simţim flămânzi, adăugară ei.

Se întâmplă însă ca prânzul să fie gata şi adus în odaie mai înainte ca tocmeala asta să se fi lungit. Noii veniţi nu îşi făcură faima de mâncăi de râs şi-nfulecară bucatele atât de lacomi, că toţi ai casei se uitau la ei uimiţi.

— Văd c-aţi mâncat cât trei şi amândoi cât şase, le spuse Orm când se sculară de la masă mulţumiţi; acum aş

vrea să vă văd robotind cât doi şi chiar ceva mai mult dacă se poate.

— Şi asta ai s-o vezi, răspunseră haidăii. Fiindcă a fost un prânz de care nu avem ce zice.

La început, Orm i-a pus la săpatul unui puţ şi trebui să recunoască în curând că nu se lăudaseră prea mult cu ceea ce erau în stare; făcură în scurt timp un puţ pe cinste, adânc şi larg şi ferecat în piatră tot. Copiii stăteau adesea împrejurul lor în vreme ce lucrau; cei doi argaţi nu trăncăneau prea mult, dar se putea băga de seamă că de multe ori erau cu ochii pe Ludmila. Ea n-avea teamă, nu se speria de ei şi mult i-ar fi plăcut să vadă cum era furia de apucat, dar la aceasta nu primea nici un răspuns.

După ce isprăviră puţul, Orm îi puse să clădească un adăpost mai trainic pentru bărci pe malul râului, devale; şi chiar şi treaba asta o dovediră repede şi bine. Ylva-şi opri fetele să se apropie de bărci atâta vreme cât cei doi haidăi trebăluiau pe-acolo; căci nimeni nu putea să ştie la ce s-ar fi putut deda asemenea sălbatici, spunea ea grijulie.

Iar când şopronul fu lucrat, Orm le dădu poruncă să cureţe în staul. Vitele fură scoase la păscut şi nu rămase înăuntru decât taurul, deoarece era prea furios când vedea oameni ca să fie lăsat slobod. Tot bălegarul adunat în timpul iernii rămăsese în despărţiturile pentru viţele, astfel că Greip şi Ullbjörn aveau grea muncă de făcut acolo.

Atât copiii cât şi toţi cei din gospodărie se simţeau puţin înfricoşaţi în faţa celor doi vlăjgani, din pricina puterii şi-a ciudăţeniei. Ullbjörn şi Greip n-aveau multe de vorbit cu cineva; dar uneori, când erau întrebaţi, ei povesteau pe scurt despre isprăvile pe care le făcuseră prin alte locuri şi cum strânseseră de gât pe oamenii zgârciţi la masă sau le frânseseră spinările cu mâna goală.

— Căci nimeni nu ne poate înfrunta, tot spuneau ei. Aicea însăsuntem sătui şi-o ducem bine. Şi-atâta vreme cât va fi aşa, nu e nici o primejdie din partea noastră.

Ludmila era singura din casă care nu se temea în faţa lor. Se ducea des şi se uita la ei în grajd, câteodată

împreună cu frăţiorii şi surorile, câteodată şi singură. Atunci cei doi argaţi erau cu ochii aţintiţi asupra ei tot timpul, iar ea, cu toate că era doar o copilă, înţelegea destul de bine la ce anume se gândeau uitându-se la ea.

Şi într-o zi, când se afla acolo singură, Greip îi spuse:

— Tu eşti o fetişcană numai bună pentru mine.

— La fel şi pentru mine, rânjî Ullbjörn.

— Eu aş vrea să mă joc în fân cu tine, dacă nu-ţi este teamă, urmă Greip.

— Eu ştiu să mă joc mult mai bine decât Greip în fân cu tine, rânji iar Ullbjörn.

Ludmila începu să râdă.

— Mă plăceţi amândoi ? se miră ea. Atunci e rău. Fiindcă eu sunt fecioară, de neam regesc şi nu mă mulţumesc cu orice coate-goale. Cu toate astea, dintre voi doi, s-ar putea ca unul să-mi placă mai mult decât celălalt.

— Ala sunt eu ?întrebă Greip lăsând lopata într-o parte.

— Sau eu suntăla ?întrebăşi Ullbjörn aruncând târnul din mână.

— Cel mai mult, răspunse tot zâmbind Ludmila, îmi place ăla care e mai tare dintre voi. Şi-acum aş vrea să văd şi eu care e ăla.

Între-acestea, argaţii începuseră să se aprindă. Apoi rămaseră pe loc chiorându-se unul la altul.

— Acela dintre voi care-l va dovedi pe celălalt poate că o să stea cu mine puţintel în luncă, lângă râu, spuse Ludmila cu glas scăzut.

Deodată începură amândoi să urle ca nişte vârcolaci şi se încaierară ca turbaţii. Păreau să fie deopotrivă de voinici şi nici unul nu-l biruia pe celălalt, dar bubuia în grinzi şi în pereţii de care se izbeau. Ludmila se oprise lângă uşă pentru a se feri din calea lor.

Stătea acolo frematând de încântare când Orm trecu pe lângă grajd.

— Ce strigate mai suntşi astea ? o întrebă uimit. Ce i-o fi apucat pe ăia dinăuntru ?

Ludmila se întoarse înspre el zâmbind.

— Se bat, răspunse ea.

— Se bat ? se miră Orm apropiindu-se. Şi pentru ce se bat ?

— Eh, pentru mine, spuse Ludmila mândră. Şi asta trebuie să fie furia de căpcăuni de care vorbeau ei.

Zicând aceasta, o luă degrabă la picior, fiindcă văzu după căutătura încruntată a lui Orm că-l cuprinsese o mânie mare, aşa cum ea nu mai văzuse niciodată.

Lângă perete era un târn mai vechi. Orm îi desprinse coada de lemn uscat şi tare şi o luă în mână şi asta fu singura lui armă când dădu buzna înăuntru şi-nchise uşa după sine. Îndată i se auzi glasul care acoperi urletele celor doi sălbatici; după aceea se făcu tăcere în grajd. Curând însă urletele începură iar şi-acum cu şi mai mare vuiet. Slujnicele din casă ieşiră în ogradă şi se opriră ascultând, dar nici una din ele nu se încumeta să crape uşa grajdului şi să se uite ce se petrecea acolo. Una din ele începu să strige după Rapp să vină cu securea, dar Rapp nu era prin apropiere. O uşă zbură izbită în ogradă, iar taurul se năpusti afară speriat, cu lanţul rupt şi o luă la goană spre pădure. Văzând această arătare, toate ţipară ca nişte apucate, iar Ludmila se sperie şi începu să plângă, fiindcă socotea că o făcuse mult mai boacănă decât se aşteptase ea.

După un timp larma din grajd se potoli şi Orm ieşi afară. Sufla din greu şi-şi trecu braţele pe fruntea brobonată. Şchiopăta de un picior, hainele-i erau sfâşiate şi o bucată de barbă de pe un obraz îi era smulsă. Slujnicele se îngrămădiră în jurul lui cu strigăte şi întrebări. El se uită la ele cătrănit spunându-le întâi şi-ntâi că nu mai trebuiau să pună blide pentru Greip şi Ullbjörn la cină.

— Şi nici după aceea, mai spuse el. Dar ce mi-oi fi făcut eu singur la picior, nu ştiu.

Şi cu aceasta, intră în casă şchiopătând pentru a fi văzut şi îngrijit de Ylva şi de preot.

Multe erau făcute zob în grajd, iar căpcăunii zăceau laţi, fără suflare, în acelaşi colţ. Greip avea capătul cel ascuţit al coadei târnului înfipt în gât; lui Ullbjörn îi spânzura limba

afară. Erau morţi amândoi.

Ludmila începu să dârdâie temându-se de o bătaie cruntă, dar socotea c-o merita cu vârf şi îndesat, pentru că se dusese singură în grajd la cei doi căpcăuni. Dar se amestecă şi Orm luându-i apărarea oarecum, aşa că ea scăpă mult mai uşor decât ar fi putut nădăjdui; iar despre cele petrecute înăuntru povesti ea însăşi în aşa fel, încât nici o învinuire nu putea să fie ridicată împotriva ei. Orm nu părea nemulţumit de ceea ce se întâmplase, după ce se văzuse că rana de la piciorul lui era o floare la ureche; fiindcă, deşi era încredinţat că tărăşenia cu cei doi argaţi trebuia socotită ca o încercare a lui Gudmund din Uvaberg de a se răzbuna, se simţea tare mândru de isprava săvârşita, căci răpusese singur şi fără ajutorul fierului pe cei doi căpcăuni.

— Te-ai descurcat destul de bine, îi spuse el Ludmilei, încăierându-i pe cei doi sălbatici când încercau să pună labele pe tine; căci mă cam îndoiesc că aş fi fost în stare să-i răpun dacă n-ar fi fost puţin cam istoviţi de cât se bătuseră între ei. Aşa că, Ylva, socotesc că ea nu trebuie bătută pentru nechibzuinţa de a fi intrat la dânşii singură. E încă prea copilă ca să înţeleagă la ce se pot gândi bărbaţii când o văd.

Când auzi aceasta, Ylva clătină din cap cu îndoială, dar trebui până la urmă să rămână aşa cum voia Orm.

— Toată povestea asta s-a terminat cu bine, spuse el. Nimeni nu poate tăgădui că aceşti doi sălbatici şi-au plătit cinstit mâncarea cât timp au stat aici. Eu am rămas cu puţul, cu adăpostul pentru bărci şi cu mai multă faimă, iar Gudmund doar cu buzele umflate. Aşa că totul e cum se cuvine. Dar trebuie să-i trimit vorbă că, dacă mai încearcă împotriva mea ceva, o să-l mai calc o dată pe acasă şi după aia o să fie liniştit.

— Atuncea vreau să merg şi eu, spuse Svarthöfde, care era de faţă la taifas.

— Eşti prea mic, spuse Orm zâmbind, ca să porţi sabie.

— Dar am securea pe care mi-a făcut-o Rapp. Zice că nu

sunt multe cu tăiş mai bun.

Şi Orm şi Ylva începură mulţumiţi să râdă, dar părintele Willibald se întristă, fiindcă el socotea că era rău s-auzi astfel de vorbe din gura unui copil creştin.

— Iar ţie-ţi spun, Svarthöfde, urmă el,şi ai mai auzit tu asta, de cinci sau chiar de zece ori, că trebuie să te gândeşti la arme mai puţin şi săînveţi mai bine rugăciunea ce se cheamă Pater Noster, pe care eu ţi-am tălmăcit-o până acuma de-atâtea ori ca să te fac să-ţi intre mai uşor în cap. Harald, fratele tău, ştia pe dinafară rugăciunea asta încă de când era de şapte ani, iar tu acuma mergi pe doişpe şi tot n-ai învăţat-o.

— Harald poate să-nveţe pentru amândoi, răspunse Svarthöfde fără să se tulbure. Dar eu n-am nici o grabă cu limba popilor.

Aşa trecea vremea la Gröning, cu prea puţine întâmplări mai însemnate; iar Orm n-avea altă dorinţă decât să poată huzuri acolo în tihnă toată viaţa. Dar, la un an după ce-i omorâse pe cei doi căpcăuni, i-ajunse la ureche vestea care-l făcu să se gătească iar de drum şi să pornească în cea de-a treia călătorie lungă prin străinătăţi.

II

Despre omul de la răsărit

Intr-o bună zi, Olof Fluture sosi călare la Gröning însoţit de zece oameni şi fu bine primit de toţi ai casei. Şi se opri acolo vreme de trei zile, căci mare era prietenia ce se legase între el şi Orm. Se grăbea însă, spunea el, s-ajungă până jos, pe coasta dinspre răsărit, la iarmarocul de la Kivik, unde trăgeau din când în când corăbiile gote, ca să târguiască sare; iar când află aceasta, Orm se hotărî îndată să-i ţină tovărăşie ca să cumpere şi el.

Veniseră acuma aşa vremuri, că sarea era anevoie de găsit, oricât ar fi vrut să plătească oamenii pentru o marfă atât de rară şi asta datorită regelui Sven al Danemarcei şi norocului care îl însoţea într-una. Căci regele Sven se afla mereu pe mare cu mai multe corăbii decât se auzise până atunci şi-i prigonea cu înverşunare pe toţi cei ce-i ieşeau în cale.

Prădase şi lăsase în paragină oraşul Hedeby; iar în ţara fri- sonilor se spunea că totul fusese dărâmat şi pârjolit până la temelii; şi era lucru binecunoscut că se gândea să cucerească toată Anglia şi ce-ar mai fi putut cât avea vreme şi îl ţinea norocul lui cel bun. Cărăuşia şi negoţul nu însemna nimica pentru el, lui nu-i plăceau decât corăbiile lungi mânate de războinici; iar acum se ajunsese până acolo, că nici o corabie cu sare nu mai sosise din apus, pentru că nimeni nu mai cuteza să se îndrepte către coastele de miazănoapte. Tot ce se mai găsea acum de cumpărat era doar sarea pe care-o aduceau cu mari primejdii din Vendeea goţii şi pentru sarea asta locuitorii de pe coastă se băteau cu-atâta stăruinţă, că înlăuntrul ţării nu

mai ajungea decât foarte puţină sau deloc.

Orm luă cu sine opt oameni în ceată şi porni călare spre Kivik împreună cu Olof Fluture. Acolo rămaseră pe loc multă vreme cu nădejdea că avea să vină vreo corabie cu marfă şi din toate părţile se adunase lume cu aceeaşi treabă. În cele din urmă, se zăriră în larg două corăbii gote; erau greu încărcate şi aruncară ancora departe, mai înainte de-a intra în port. Căci foametea de sare sporise într-atâta, încât goţii îşi făceau negoţul cu multă prevedere, pentru a se feri să nu fie prădaţi sau chiar ucişi de muşteriii prea nerăbdători. Corăbiile lor erau mari, cu coaste înalte şi bine înarmate, iar cumpărătorii trebuiau să iasă vâslind în larg cu bărci mici şi, ajunşi acolo, nu erau primiţi pe punte decât doar câte doi.

Orm şi Olof Fluture tocmiră o luntre de pescar şi porniră de îndată spre corăbii; purtau coifuri strălucitoare şi mantii stacojii, iar Olof bombănea într-una din pricina acelei bărci, fiindcă i-ar fi plăcut mai mult să iasă cu alai mai mare. Când le veni şi rândul lor, urcară ţanţoşi pe puntea corăbiei goţilor care purta semne de căpetenie; iar vâslaşii, unul din oamenii lui Olof şi celălalt dintr-ai lui Orm, traseră vâslele şi le vestiră numele cu gură mare, ca să priceapă goţii că cei doi ce urcau erau tot căpetenii.

— Olof Styrsson Gloriosul, căpetenia finnvedingilor, căruia mulţi îi zic şi Olof Fluture, răcni unul dintre ei ca tunetul.

— Orm Tostesson cel mult Umblat, căpetenia vânturătorilor mărilor, pe care mulţi îi mai numesc şi Şarpe Roşu, strigăşi celălalt la fel.

Se stârni parcă un freamăt printre cei de pe corabic când li se rostiră numele, iar câţiva se şi repeziră mai în faţă ca să-i salute pe-amândoi. Căci erau oameni care-l cunoşteau pe Olof din anii pe când umblase prin părţile răsăritene, precum şi doi inşi care fuseseră cu Thorkel Höge în Anglia şi-şi aduceau aminte de Orm din vremea aceea.

Un om şedea pe punte, lângă parapet, chiar în locul unde puseseră piciorul pe corabie; începu să geamă şi să horcăie de zor tot bâjbâind cu mâna după ei. Era un bărbat

trupeş, cu o barbă lungă şi stufoasă ce începuse să încărunţească; iar pe faţă purta o legătură lată care-i acoperea ochii şi, bâjbâind într-una după ei, se vedea bine că-şi pierduse mâna dreaptă de la încheietură.

— Uitaţi-vă la orb, le spuseră corăbierii. Parcă ar vrea ceva.

— Se pare că l-ar cunoaşte pe unul dintre voi, spuse şi căpetenia corăbiei. Nu mai are nici limbă, aşa că nu poate grăi nimic şi de aceea nu ştim nici cine e. A fost urcat pe punte de un neguţător din răsărit, când ne-am oprit la târgul kurilor, pe fluviul Duma şi vrea s-ajungă în Scania, spunea omul. Are argint ca să plătească şi de aceea l-am luat cu noi. Pricepe, după cât se vede, tot ce i se spune, dar nu poate vorbi şi, după multe întrebări, am putut înţelege că-şi are neamurile în Scania. Mai multe însă nu ştim despre el, nici măcar cum îl cheamă.

— Limba, ochii, mâna dreaptă..., făcu pe gânduri Olof Fluture. Aşa cum e, se pare că bizantinii au fost aceia care l-au sluţit în halul ăsta.

Orbul dădu din cap în semn de încuviinţare la vorbele lui Olof.

— Sunt Olof Styrsson din Finnveden, urmă Olof încurajat şi am slujit la curtea împăratului Basilius. Pe *mine* mă cunoşti ?

Dar orbul clătină din cap în semn că nu.

— Atunci poate pe mine, spuse Orm, cu toate că nu ştiu cine-ai putea să fii. Dar eu sunt Orm, fiul lui Toste al lui Thorgrim, care-a trăit la Grimstad din ţinutul Kullen. Eu sunt acela pe care îl cunoşti ?

Orbul dădu de zor din cap, în semn că da şi scoase tot-odată nişte gemete nelămurite din gâtlej.

— Ai fost poate şi tu cu noi când am pornit spre Spania cu Krok ? Sau către Anglia, cu Thorkel Höge ?

La întrebarea asta clătina din cap că nu şi Orm rămase un răstimp pe gânduri.

— Eşti poate şi tu tot din ţinutul Kullen ?îl întrebă din nou.

Orbul dădu iarăşi din cap în semn că da şi păru străbătut de un fior.

— E multă vreme de când m-am strămutat din Kullen, spuse Orm; dar, dacă mă cunoşti, atuncea trebuie să fi trăit acolo împreună. Ai umblat multă vreme prin străinătăţi ?

Orbul dădu din cap încet şi scoase un suspin adânc. După aceea ridică mâna care-i mai rămăsese neciuntită, răşchira degetele şi le strânse iar. Făcu aceasta de cinci ori, iar la sfârşit desprinse patru degete din pumn.

— Taifasul ăsta merge mult mai bine decât am fi putut nădăjdui, spuse şi Olof Fluture. Cu asta vrea săînţelegem că a umblat prin ţări străine vreme de douăzeci şi nouă de ani, daca am priceput eu bine.

Orbul dădu atunci din cap.

— Douăzeci şi nouă de ani, spuse pe gânduri Orm. Atunci eu aveam treisprezece când ai plecat; şi-acuma trebuie să-mi amintesc dacă vreunul din ţinutul nostru a plecat atunci spre părţile din răsărit.

Orbul se ridicase într-acestea şi stătea în picioare chiar în faţa lui; mişca din buze murmurând şi horcăind într-una şi făcea semne iuţi cu mâna ciungă, parcă pentru a-l face şi pe Orm să se grăbească. Deodată Orm rosti cu glasul sugrumat.

— Eşti cumva Ore, fratele meu dus ?

Pe faţa orbului flutură un fel de zâmbet când încuviinţă din cap c-aşa era, după aceea se clătină ca ameţit, se prăbuşi pe bancă şi rămase locului gemând şi tremurând.

Toţi cei de pe corabie erau uimiţi de întâlnirea asta socotind că fuseseră martorii unei întâmplări deosebite ce merita sa fie povestită mai departe. Iar Orm căzu pe gânduri uitându-se la orb.

— Ar fi greşit dacă aş spune că te recunosc, începu el; şi pe deasupra eşti din cale-afară de schimbat şi schilodit şi a trecut prea multă vreme de-atunci, când te-am văzut ultima dată. Acuma însă o să mergi cu mine acasă şi-acasă este cineva care o să te recunoască îndată dacă eşti cel ce spui că eşti. Fiindcă batrâna mai trăieşte încă şi tot se mai în-

întâmplă să vorbească despre tine; şi, cu adevărat, trebuie să fie însuşi Dumnezeu acela care te-a călăuzit, dacă aşa cum eşti şi bâjbâind prin întuneric, ai fost în stare să găseşti drumul către ea şi mine.

Orm şi Olof mai trebuiau să se gândească şi la cumpărătura lor de sare şi amândoi rămaseră uimiţi de lăcomia nemaipomenită de câştig a goţilor, de îndată ce veni vorba de târguială. Dintre cei ce se aflau pe punte, mulţi aveau parte la corabie şi la încărcătură şi toţi erau parcă făcuţi din aceeaşi plămadă; blajini în alte treburi, dar ageri ca nişte cuţite în tot ce-avea vreo legătură cu negoţul lor.

— Noi nu silim pe nimeni, spuneau ei, nici cu sarea noastră, nici cu alte lucruri; dar cel ce vine şi vrea să cumpere vreo marfă de la noi trebuie sau să plătească atâta cât îi cerem, sau să plece de la noi cu mâna goală. Noi suntem mai bogaţi decât alţi negustori şi-avem de gând s-ajungem încă mai bogaţi; pentru că noi, toţi goţii, avem alcătuirea cea mai bună. Noi nu suntem tâlhari şi ucigaşi, ca mulţi alţii, ci dobândim câştigul cu negoţ cinstit şi care-i preţul sării în vremurile astea ştim prea bine, mai bine decât voi. Slăvit să fie deci regele Sven, care a rânduit astfel negoţul ca să putem cere cât vrem !

— Cel care-l proslăveşte pe regele Sven n-are de ce se lăuda cu mintea şi alcătuirea lui, spuse atuncea Orm plin de venin şi mi se parc că e mai uşor să te-nţelegi cu ucigaşii şi tâlharii decât cu nişte negustori cinstiţi ca voi !

— Astfel de vorbe auzim adesea, spuseră goţii fără să se supere şi totuşi nu-i aşa cum spui. Uită-te numai la bietul frate-tău, pe care l-ai regăsit acum la noi; are argint bun în chimir şi nu puţin; şi nici unul din noi nu s-a atins de el şi nimeni nu i-a luat mai mult decât ce-a trebuit să scoată pentru drum şi hrană. Alţii i-ar fi luat argintul şi l-ar fi azvârlit în mare; dar noi suntem oameni cinstiţi, cu toate că e drept că mulţi nu vor să înţeleagă asta. Dar, dacă ar fi avut aur în chimir, atuncea i-ar fi mers mai rău, căci la ispita aurului nimeni nu se poate stăpâni.

—Încep să tânjesc iarăşi după mare, spuse Orm, dacă nu pentru altceva, măcar ca să-ntâlnesc în cale o corabie ca asta.

— Sunt mulţi care gândesc aşa, spuseră goţii râzând, dar cei care cutează să ne-aţină calea au grele julituri să-şi oblojească după întâlnire. Căci trebuie să ştii că suntem şi puternici şi nu ne speriem de luptă, atunci când e nevoie. Ne era teamă de Styrbjörn, dar, după el, de nimeni. Şi-acum îngăduiţi-ne să ştim ce vreţi să faceţi, dacă aveţi de gând să cumpăraţi sau nu; căci sunt cam mulţi cei care îşi aşteaptă rândul.

Olof Fluture îşi plăti sacii cu sare fără să mai lungească vorba, dar Orm rămase tot bodogănind când trebui să-şi scoată banii ce-i avea de plată. Frăţâne-său îl lovi uşurel cu mâna; ţinea în pumn o grămăjoară de bani de argint pe care-i puse dintr-o dată în palma lui.

— Ia te uită, făcură goţii, e aşa precum am spus: are argint din gros la el. Şi-acuma nu mai trebuie să te-ndoieşti că e cu adevărat fratele tău.

Orm zăbovi puţin şovăitor uitându-se la banii de argint din palmă; apoi grăi:

— Da, de la tine, Ore, îi primesc. Nu vreau însă să crezi cumva căsunt zgârcit sau om sărac; căci eu am aşa stare bună, că e de ajuns şi pentru tine şi pentru mine. Dar e întotdeauna cam supărător să plăteşti negustorilor cu bani peşin şi cel mai rău e când sunt negustori ca ăştia.

— Aici ei sunt mai tari ca noi, spuse Olof şi trebuie să luăm sare, oricât de mult am da pe ea. E drept însă că trebuie să fii bogat ca săînchei un târg cu goţii.

Plătiră, îşi luară scurt ziua bună de la goţi, ajunseră la ţărm cu sarea şi chiar atunci porniră către casă; iar Orm nu ştia încă dacă trebuia să fie bucuros sau trist ducând cu el acasă un frate înviat din morţi şi în aşa hal schilodit.

Pe drum, pe când stăteau cu toţii la popasuri, Orm şi Olof tot încercară să afle cu fel de fel de întrebări cum se făcuse că soarta îl năpăstuise atât de crunt pe Ore. Olof Fluture, care el însuşi slujise în straja palatului din

Miklagård, nu-l întâlnise niciodată acolo; dar, tot întrebându-l, înţeleseră până la urmă că bietul Ore fusese căpetenie pe o corabie de-a împăratului; iar schilodeala nu se datora unei osânde, ci se-ntâmplase când fusese prins, după o bătălie; dar bizantinii erau aceia care-l ciuntiseră, asta era acuma limpede. Mai mult decât atâta nu putu afla nici Orm, nici Olof, oricât se străduiră cu întrebările cele mai iscusite; căci tot ce putea face Ore era să dea din cap în semn că da sau nu şi se vedea pe faţa lui că era tare amărât că lor nu le veneau în gând şi alte întrebări, mai potrivite şi că lui îi era cu neputinţă să-i ajute să le nimerească. Ce i se întâmplase era lucru ciudat şi asta era limpede acuma pentru ei, ceva cu aur mult şi cu înşelăciune; şi înţeleseră curând că el ştia o taină pe care încerca să le-o destăinuiască; dar, mai departe, toată truda le fu în zadar.

— Acuma trebuie să aşteptăm, s-avem răbdare, spuse Orm. Nu foloseşte la nimic să ne mai chinuim cu bănuieli şi cu prepusuri fără vreun temei, căci tot nu nimerim cum trebuie. Acasăînsă o să-l luăm în ajutor pe preot şi poate vom găsi un alt mijloc mai bun să-l întrebăm. Dar cum o să se lămurească totul, îţi spun cinstit, că nu prea pot pricepe.

— Nimic nu e mai greu de înţeles decât un singur lucru, anume cum a fost în stare să nimerească drumul către casă într-o aşa cumplită neajutorare, spuse Olof. Iar când aşa ceva se poate face, putem nădăjdui şi noi că vom găsi până la urmă vreun mijloc spre a afla ce vrea el să ne spună. Şi vreau să ştii că nici nu mă gândesc să plec spre casă de la Gröning mai înainte de a fi aflat ce vrea să ne destăinuiască.

Ore oftă din greu ştergându-şi năduşeala de pe frunte şi se linişti.

Iar când se-apropiau de Gröning, Orm dădu pinteni calului luând-o înaintea celorlalţi pentru a o înştiinţa pe Osa; căci se temea că altfel bucuria şi tristeţea puteau să fie prea mari pentru ea. La început rămase uluită când află ce avea să-i spună Orm şi se porni să plângă cu sughiţuri;

după aceea însă îngenunche parcă înseninată pe podea, cu capul sprijinit pe bancă şi-i mulţumi lui Dumnezeu fierbinte că-i adusese înapoi feciorul pe care-l socotise atâta vreme dus dintre cei vii. Când îl văzu, ieşi în fugă în întâmpinarea lui jelindu-se şi nu se îndura să-l mai lase din braţe; şi începu îndată să-l certe pe Orm că se-ndoise la început că era Ore. Şi după ce-şi veni în fire, îi spuse fiului rătăcitor c-avea să-i facă o legătură mai frumoasă s-o poarte peste ochi; iar când află că-i era foame, îi veni inima la loc şi dădu fuga să-i gătească unul din felurile de bucate de care-şi amintea că-i plăcea lui mai mult.

Timp de mai multe zile Osa umblă ca într-o ameţeală, și nu putea să se gândească la altceva decât la Ore şi cum să facă şi să dreagă spre a se simţi mai bine. Când avea poftă de mâncare, se aşeza în faţa lui şi-l privea fericită cum înfuleca; iar într-un rând, când o bătu pe umăr în semn de mulţumire, ea izbucni în plâns de bucurie; când, alteori, îl obosea cu vorbăria care nu se mai sfârşea, astfel încât sărmanul Ore îşi astupa urechile cu ciotul şi cu mâna gemând neputincios, ea termina blajin şi chiar putea să stea tăcută o bucată bună până să înceapă să sporovăiască iarăşi. Şi tuturor din casă le era milă de sărmanul Ore şi îi dădeau cu dragă inimă tot ajutorul. La început, copiii se sfiau în faţa lui, dar se deprinseră curând cu chipul şi boloborseala lui şi-l îndrăgiră. După aceea se lăsa cu bucurie călăuzit la râu, devale, dimineaţa şi rămânea acolo mulţumit şi pescuia ţinând pe lângă sine pe vreunul care îl ajuta să pună nada în cârlig şi să-i vegheze undiţa. Cel care îi plăcea mai mult să stea cu el la pescuit era Svarthöfde şi tot aşa şi Rapp, atunci când avea vreme; poate pentru că şi aceştia erau tăcuţi ca el.

Însă, din capul locului, toţi stăteau parcă pe jăratic, nerăbdători să afle mai multe despre nenorocirea lui, după ce Orm le povestise puţinul ce ieşise la iveală în timpul drumului spre Gröning. Olof Fluture îşi lăsă oamenii să piece acasă oprind cu el numai doi inşi. Ţinea mult să rămână, îi spusese Ylvei, până ce vor fi izbutit să afle totul de la Ore,

fiindcă avea o presimţire că era vorba de o taină mare. Ylvei îi părea bine că mai rămânea; căci îi plăcea de el şi îl privea întotdeauna cu bucurie când era oaspete la Gröning şi, pe deasupra, i se părea din ce în ce mai lămurit că ochii lui n-o mai vedeau decât pe fică-sa, Ludmila, care acum era mândreţe de fecioară şi tot mai chipeşă în fiecare zi.

— E bine că rămâi, spuse şi Orm, altfel n-o s-ajungem niciodată mai departe cu Ore fără ajutorul tău, pentru că tu eşti singurul care cunoaşte Miklagårdul şi oamenii care trăiesc acolo.

Dar oricum încercară după aceea, cu preotul şi cu femeile în ajutor, nu izbutiră să scoată la lumină taina ce-l frământa atâta pe Ore. Singurul lucru pe care-l mai putură desluşi era acela că nenorocirea lui se întâmplase undeva pe fluviul Nipru, în ţara paţinakilor sau pecenegilor, aproape de locul de tras la edec de lângă praguri. Dar ce putuseră să caute pe-acolo bizantinii nu era prea uşor de înţeles, socotea Olof Fluture; şi altceva le fu cu neputinţă să mai afle de la Ore cu *da* şi *nu* şi fel de fel de întrebări.

Erau descurajaţi cu toţii şi aproape gata să se lase păgubaşi, când, într-o bună zi, lui Orm îi scăpără un gând prin minte, care, aşa cum credea el, putea să pună capăt întrebărilor. Îşi aminti că Ore cunoştea scrierea runica; şi puse să se facă o tăbliţă din scândură de tei, albă şi netedă, pe care Ore avea să încerce să aştearnă slove cu mâna-i teafără folosind cărbunele. Ore se însufleţi şi se tot strădui destulă vreme; dar slovele ieşeau pe dos cu mâna stângă şi, în bezna ce-l înconjura, runele aşternute se amestecau, aşa că nimeni nu era în stare să priceapă ce scria. Iar după multă străduinţă fu cuprins de deznădejde, zvârli tăbliţa şi cărbunele şi nu mai vru să-n cerce mai departe.

Dar preotul şi Rapp, tot stând şi chibzuind la asta, născociră altceva. Rapp meşteri o grindă, pe care-o netezi şi o făţui cu multă grijă; săpă pe ea slovele runice la rând, toate şaisprezece, după şartul lor, mari şi lămurite, cu o crestătură mai adâncă după fiecare rună. Iar când fu gata, puseră grinda cu rune la îndemâna lui Ore cerându-i să le

desluşească pipăindu-le pe rând; şi când Ore înţelese ce aveau de gând cu grinda, văzură toţi pe faţa lui parcă o rază de lumină. Acuma putea dibui cu mâna căutând acele rune ce se potriveau cu vorba pe care voia s-o spună; iar părintele Willibald stătea alături cu pielea de oaie şi însemna încet-încet runele pe care Ore le tot arăta cu mâna. La început mergea cam greu, dar, când Ore se deprinse cu runele săpate pe grindă, slove cu înţeles se înşirau ca de la sine pe pielea de oaie. Şi în fiecare seară preotul le citea tare tot ce scrisese peste zi. Erau cu toţii plini de bucurie şi trăgeau mare nădejde ascultându-l cu nesaţ; şi astfel după o trudă de vreo trei săptamâni, povestea fu sfârşită toată. Dar partea de la început, ce arăta şi locul unde se afla comoara, i-o citi numai lui Orm.

III

Povestea despre aurul bulgarilor

Sunt cel mai sărac dintre oameni; căci mi s-au luat ochii, limba şi mâna dreaptă precum şi fiul pe care mi l-a ucis cu viclenie vistierul. Pot însă, tot aşa, să mă numesc cel mai bogat, pentru că ştiu unde se află aurul bulgarilor. Acum o să vă spun unde-i ascuns, ca nu cumva să mor mai înainte de a fi apucat să spun. Iar tu, părinte, să citeşti această parte numai pentru Orm şi pentru nimeni altul. După aceea, el o să hotărască singur dacă aceste lucruri vor fi dezvăluite şi altora.

În fluviul Nipru, unde începe locul de edec, chiar după cel de-al treilea prag când vii din miazăzi, lângă malul înalt, între gorganul paţinakilor şi steiul răsărit din fluviu pe care cresc trei măcieşi, în dolia cea strâmtă, unde s-a rupt patul de piatră, ascunsă sub mari bolovani de cremene, acolo unde lespedea iese la faţa apei, astfel încât pe fund nu se vede nimic; acolo e ascuns aurul bulgarilor; şi eu sunt singurul rămas în viaţă care ştie că e ascuns acolo. Două poveri de aur cât pot căra doi oameni zdraveni, în patru sipete mai mici purtând pecetea împăratului; şi, pe deasupra, mult argint în cinci saci mărişori de piele şi sacii aceia-s grei. La început comoara asta a fost a bulgarilor, care au strâns-o jefuind pe mulţi. Apoi a fost a împăratului. După aceea a fost furată de vistierul Theofilus Lakenodrako. Şi până la sfârşit a fost a mea. Eu sunt acela care a ascuns-o acolo unde e acum.

O să vă povestesc şi cum a fost cu toate astea. Când am

sosit întâi la Miklagård, am intrat să slujesc în straja împăratului, în care sunt străjeri normanzi. Acolo sunt mulţi şvezi şi, tot aşa şi dani şi oameni din Norvegia şi din Islanda, care se află la capătul cel mai îndepărtat al mării. Acolo slujba la împărăţie e frumoasă, iar leafa e împărătească; am ajuns însă prea târziu ca să iau parte la jefuirea palatului, în urma morţii împăratului Ioan Zimisches; a fost un jaf de pomină, cu pradă multă, de care s-a vorbit după aceea multă vreme. Aşa e vechiul obicei: straja poate prăda palatul când moare câte-un împărat. Sunt multe de istorisit, părinte, dar n-o să spun acuma decât doar ceea ce-i de trebuinţă; căci obosesc tot bâjbâind cu degetul pe grindă. După aceea am slujit în straja împăratului cel nou mulţi ani şi-acolo m-am lăsat şi creştinat şi mi-am luat nevastă. Femeia se numea Karbonopsina, asta înseamnă *neagră ca tăciunele* în limba noastră, şi era de neam ales, aşa cum socotesc aceasta bizantinii; căci tatăl ei era un frate al soţiei celui de-al doilea îngrijitor al rufăriei celor trei prinţese.

Acum, aşa e rânduiala în Miklagård, că în afară de împăratul Basilius, care nu are copii, mai este şi un Konstantin, fratele lui, care-i numit tot împărat. Dar împăratul Basilius e cel adevărat. El ţine frânele împărăţiei, el îi zdrobeşte pe cei răzvrătiţi şi-n fiecare an e în război sau cu arabii, sau cu bulgarii; iar Konstantin, frăţâne-său, stă în palat jucându-se cu sculele de preţ sau cu curtenii şi eunucii care se îmbulzesc în jurul său. Când vreunul dintre ei îi spune că-i la fel de bun ca frate-său, sau chiar mai bun, el îl loveşte repede în creştet cu beţişorul său cel negru care are la capăt pasărea de aur. Dar lovitura e uşoară şi după aceea îi face daruri. Totuşi, în unele privinţe e aspru, când e în toane rele şi cel mai rău e când e beat.

El este tatăl celor trei prinţese. Ele sunt socotite mai presus decât oricine, afară doar de împăraţi; fiindcă sunt singurele mlăzi din neamul cel împărătesc. Acestea sunt numele lor: Evdochia, care e cocoşată, ciupită toată de vărsat şi de accea e ţinută la fereală; şi Zoe, care-i una dintre cele mai frumoase între femei şi umblă ca zănatica

după bărbaţi încă de când era o fetişcană; şi Theodora, cu minte slabă şi evlavioasă. Sunt şi acum nemăritate, căci nu se află nici o însoţire potrivită pentru ele, spun împăraţii; iar pentru Zoe măritişul e socotit drept un canon de multă vreme.

Noi, cei din strajă, făceam cu schimbul pentru a merge la război cu împăratul sau a sta de strajă la palat pentru frăţâne-său. Sunt multe lucruri de care îmi aduc acum aminte, dar povestirea merge anevoie pentru mine. O să vă povestesc acum despre feciorul meu.

Nevastă-mea i-a pus numele Georgios şi a cerut să fie botezat aşa, căci eu eram plecat cu împăratul când s-a născut. Pentru aceasta am bătut-o crunt când m-am întors acasă şi l-am numit Halvdan[50], care era un nume potrivit pentru feciorul meu; când s-a făcut mai mare, el era cunoscut cu amândouă numele. Cu ea şi cu ceilalţi vorbea în limba grecilor, care-i o limbă pentru preoţi şi femei; însă cu mine vorbea în graiul nostru, cu toate că-i venea mai greu. Când împlinise şapte ani, nevastă-mea s-a îndopat odată cu prea multe scoici şi a murit; după aceea nu mai m-am legat la cap cu alta. E tare rău cu o nevastă dintr-un neam străin. Femeile din Miklagård nu prea sunt vrednice; de îndată ce ajung să se mărite, nu le mai pasă de nimic şi se fac leneşe, iar după lehuzie îmbătrânesc, încep să se îngraşe şi pe deasupra nu mai vor nici s-asculte de bărbat; daca le pedepseşti, dau fuga ţipând tare la preoţi şi episcopi. Nu sunt aşa cum sunt femeile în ţara noastră, care au multă minte, muncesc cu sârg şi se fac mai frumoase născând prunci. Aşa socoteam toţi cei ce slujeam în strajă la palat; şi mulţi de-acolo îşi schimbau femeile mai la tot anul şi totuşi niciodată nu erau prea mulţumiţi.

Fiul meu însă era bucuria mea cea mare. Era bine făcut şi iute de picior, voios şi vorbăreţ. Nu se temea de nimeni, de nimic, nici chiar de mine. Era atât de chipeş, că femeile se întorceau din drum uitându-se la el când era mic şi se-ntorceau încă mai iute când ajunsese flăcăiandru. Asta a

50Norocos pe jumătate

fost nenorocirea lui, dar nimeni n-a avut ce face. Acum e mort, dar rareori lipseşte din gândurile mele. Doar el şi aurul bulgarilor asta e tot la ce mai pot să mă gândesc. Şi aurul ar fi ajuns al lui dacă totul s-ar fi sfârşit cu bine.

După ce mi-a murit nevasta, lucrurile s-au schimbat, aşa că fiul meu se întâmpla să stea mai mult în casa rudelor din partea ei, îngrijitorul rufăriei, Symbatios şi nevastă-sa. Erau bătrâni şi nu aveau copii; fiindcă îngrijitorul rufăriei, care avea o slujbă în încăperile femeilor, era scopit. Cu toate astea era însurat, aşa cum se întâmplă deseori la bizantini. Bătrânii îl iubeau pe Halvdan, căruia însă îi ziceau tot Georgios, iar când eram plecat cu împăratul aveau grijă de el. Odată, la întoarcerea acasă, bătrânul a venit la mine, s-a aşezat pe bancă şi a plâns de bucurie. Spunea că fiul meu era acum tovarăşul de joacă al prinţeselor şi mai cu seamă al lui Zoe, că el şi Zoe s-au încăierat şi cu acel prilej s-au dovedit deopotrivă, căci ea era mai mare cu doi ani. Cu toată sfada dintre ei, Zoe spusese că-i plăcea mai mult să se joace cu el decât cu fetele surorii mitropolitului Leon, care îngenuncheau în faţa ei şi începeau să plângă atunci când le rupea rochiţele, sau cu băiatul protoiereului Nikeforos, care avea un bot de iepure. Împărăteasa Elena însăşi, zicea Symbatios, îl mângâiase pe Halvdan pe creştet, îl alintase numindu-l pui de viking şi îi spusese că nu era frumos s-o târâie de păr pe înălţimea sa imperială, prinţesa Zoe, atunci când se purta urât cu el. Băiatul se uitase cu ochii mari la împărăteasă şi-o întrebase când putea s-o târâie de păr. Şi auzindu-l, împărăteasa catadicsise să râdă tare chiar cu gura ei; iar bătrânul spunea că aceea fusese cea mai fericită clipă din viaţa lui.

Astea sunt fleacuri, copilării, dar singura mea bucurie e acum să-mi amintesc de ele. Cu vremea însă multe s-au schimbat. Trec peste multe, care mi-ar răpi prea multă vreme povestindu-le. Dar, cam la cinci ani după întâmplarea asta, am ajuns căpetenia unei cete de străjeri; atunci a venit iar Symbatios la mine şi a plâns iarăşi, dar de data asta nu de bucurie. Fiindcă în ziua aceea intrase în

cămara de veşminte cea din fund, acolo unde se păstrau podoabele pentru încoronare şi unde rareori intra cineva doar ca să se uite dacă nu cumva erau pe-acolo şoareci. În loc de şoareci, găsise pe Halvdan cu Zoe într-un nou fel de joacă, pe-un aşternut alcătuit din multe veşminte de încoronare pe care le scoseseră din sipete, lucru care-l înspăimântase nemaipomenit. Îşi luaseră în grabă hainele şi fugiseră din faţa lui, în vreme ce el rămăsese fără grai; iar veşmintele împărăteşti, făcute din mătasea cea mai scumpă din ţara sererilor[51], vopsite cu purpură, fuseseră terfelite într-un hal fără de hal, aşa că nu ştia ce să mai facă. Când rămăsese singur, se grăbise să le netezească şi să le pună iar în sipete la locul lor, aşa precum fuseseră mai înainte. Un singur lucru mai avea de aşteptat, spunea el, dacă fapta ar fi fost descoperită şi acel lucru nu putea fi decât barda ce urma să-i taie capul. Era mare noroc că împărăteasa tocmai zăcea bolnavă, astfel că toate înaltele curtence stăteau acuma în iatacul ei şi nimeni nu se mai gândea la alte treburi. De aici venea şi faptul că prinţesele erau păzite doar aşa, de mântuială, astfel că Zoe găsise un prilej să se desfete cu feciorul meu. Fireşte, toată vina ar fi fost numai a ei; fiindcă nimeni nu putea să creadă că un băiat de treisprezece ani ar fi ajuns la o asemenea hârjoană fără ca Zoe să-l fi ademenit. Dar nimeni nu mai putea să schimbe ceea ce se întâmplase, iar el socotea acea năpasta drept cea mai cumplită care se abătuse asupra lui vreodată.

Am făcut haz de îngrijorarea lui gândindu-mă că Halvdan avea cui semăna. După aceea am încercat să-l mai încurajez spunându-i că Halvdan era încă prea tânăr ca să-i poată face un împărat mai mititel prinţesei Zoe, oricât de mult şi-ar da silinţa; şi că paguba pricinuită veşmintelor pentru încoronare feştelite nu prea putea să fie cine ştie ce. Bătrânul însă se văicărea într-una. Spunea cu sufletul la gură că era vorba de viaţa noastră, a tuturor, a lui şi a nevestei sale, a mea şi a fiului meu; căci împăratul

---

51 Extremul Orient, China

Konstantin avea să-i pună de îndată pe călăi să ne omoare, dacă afla de cele întâmplate. Nimeni nu trebuia să creadă că Zoe se înspăimântase şi că fugise fiind prinsă împreună cu Halvdan. Fiindcă acum era de cincisprezece ani şi, din născare, mai mult o diavoliţă în călduri decât o copiliţă neştiutoare şi sfioasă; aşa că, nu peste multă vreme, avea să încerce iarăşi cu Halvdan, căci afară de el n-avea în jurul ei decât muieri şi eunuci. Şi astfel, totul avea să fie dat pe faţă în curând; şi Zoe avea să capete mustrare de la vreun episcop, în vreme ce Halvdan şi noi ceilalţi de la călăi.

În vreme ce vorbea, m-a cuprins şi pe mine teama. Căci mă gândeam la toţi nenorociţii pe care îi văzusem schilodiţi şi ciopârţiţi de când slujeam în strajă, atuncea când îi ajungea urgia împăratului. L-am căutat pe fiul meu şi i-am spus părinteşte ce făcuse şi în ce primejdie eram, dar lui îi venea greu să înţeleagă şi să se căiască de zbenguiala lui cu Zoe. Atuncea nu fusese pentru prima dată; şi mi-a mai spus că nu era un copilandru care mai trebuia ademenit, ci că fusese la fel de îndemânatic ca şi Zoe în privinţa asta. Am înţeles prea bine că nimic nu mai putea să-i ţină despărţiţi şi că nenorocirea era de neînlăturat dacă hârjoana lor avea sa mai urmeze. Aşa că l-am închis în casa îngrijitorului de rufărie şi m-am dus la mai-marele sutaşilor din strajă.

Îl chema Zakarias Lakenodrako şi i se zicea marele spătar; acesta era un titlu de înaltă cinste printre bizantini. Era un om bătrân, chipeş şi zvelt, cu nestemate verzi şi roşii pe degete şi cu înţelepciune şi cu greutate la cuvânt; dar totodată şi plin de viclenie, aşa cum sunt toţi cei ce ajung la slujbe mari în Miklagård. M-am înclinat smerit în faţa lui şi i-am spus repede că nu mă mai simţeam prea bine în straja împăratului şi că-l rugam să mă strămute pe vreo corabie de luptă pe timpul ce-mi mai rămăsese să-l slujesc pe împărat. S-a gândit îndelung la asta şi a găsit că nu era lucru uşor. Până la urmă a socotit totuşi c-ar fi putut să-mi împlinească voia, dacă şi eu, la rândul meu, voiam să-i fac un mic hatâr. Dorinţa lui, mi-a spus după aceea, era să-l

poată ciomăgi cum se cuvine pe un arhimandrit, Sofronie, care era duhovnicul iubit al împăratului Konstantin; acesta-i era lui cel mai înverşunat duşman şi de câtăva vreme începuse să-l cam ponegrească la curtea împăratului. Nici un omor şi nici un strop. de sânge cu vreo armă, mi-a spus, ci numai câteva ciomege zdravene care să-i ardă rotunjimile arhimandritului; şi treaba asta se putea face cel mai bine dincolo de grădinile împărăteşti, pe seară, când pleca de la palat spre casă călare pe catârca lui cea sură.

Eu i-am răspuns atuncea că eram creştin şi că era mare păcat să ciomăgesc un om pe care toţi îl socoteau drept sfânt. Dar el mi-a dat de înţeles cu vorbe părinteşti că mă-nşelam amarnic. „Fiindcă arhimandritul nostru e un pri-mejdios eretic”, spunea el, „care răstălmăceşte cele două naturi ale Mântuitorului şi tocmai din pricina asta am ajuns vrăjmaşi. De aceea e o faptă bună să-l ciomăgeşti. Numai că e cam greu să-i vii singur de hac, aşa că trebuie să iei în ajutor doi oameni de încredere. Mai înainte de a se fi călu-gărit, era starostele unei cete de tâlhari în Anatolia şi încă mai doboară lesne un om zdravăn numai cu mâna strânsă pumn. Aşa că numai nişte oameni de nădejde din straja îm-păratului cred că ar fi în stare să-i tragă ciomăgeala care-i trebuie. Aştept acum să-ţi văd la treabă puterea şi înţelep-ciunea ta. Deci ia cu tine bâte zdravene şi oameni încercaţi”.

Aşa mi-a spus spătarul Zakarias şi cu aceste vorbe m-a amăgit şi m-a împins la greu păcat. Pentru că, după aceea, m-a ajuns pedeapsa Domnului fiindcă bătusem un om sfânt. Dar lucrul ăsta nu l-am înţeles atunci. Am luat cu mine doi oameni în care aveam încredere mai multă, Ospak şi Skule; le-am dat şi vin şi bani, apoi le-am spus că trebuia să pedepsească un om care răstălmăcea naturile Mântuitorului Cristos. S-au cam mirat că trebuia să fim trei inşi pentru a pedepsi un singur om, dar, când am dat cu ochii de arhimandrit, ei nu s-au mai mirat deloc. Când am tăbărât asupra lui, eu am primit o zvârlitură de copită de la catârca sură; iar cu şiragul de mătănii, pe care îl avea legat la

încheietura mâinii şi care era întocmit din nişte nuci de plumb, arhimandritul i-a dat lui Skule aşa o lovitură drept în tâmplă, încât acesta a căzut trăsnit şi a rămas în iarbă nemişcat. Dar Ospak, un vlăjgan din Oland cu puterea unui urs, l-a smuls din şa şi l-a trântit îndată ta pământ; după aceea ne-am întărâtat şi l-am bătut mai crunt decât am fi făcut-o altfel. Mugea blesteme şi striga într-una după ajutor, dar nimeni n-a venit; fiindcă în Miklagård i-aşa, că, dacă cineva e auzit că strigă după ajutor, toţi fug ca potârnichile în alte părţi pentru a nu fi prinşi la faţa locului şi socotiţi drept vinovaţi. După un timp am auzit tropot de cai şi ne-am dat seama că se apropiau nişte arcaşi kazari care umblau călare făcând de strajă în oraş; atunci i-am dat drumul arhimandritului, care abia dacă putea să se târască-n brânci şi am luat-o repejor la fugă. Pe Skule însă a trebuit să-l părăsim lungit acolo.

A doua zi m-am dus din nou la marele spătar, la Zakarias era atât de mulţumit de cum mersese treaba, încât a fost cinstit faţă de mine. Totul se petrecuse cum nici nu se putea mai izbutit, mi-a spus zâmbind. Skule murise când sosise straja, iar arhimandritul era pus la popreală învinuit de încăierare şi omor. Trăgea mare nădejde că n-avea să fie slobozit fără să se aleagă cu urechile tăiate. Căci împăratul Konstantin se temea tare de frăţâne-său şi acesta era aspru cu călugării neînfrânaţi şi nu-i plăcea să vadă oameni din straja sa ucişi. De aceea, răsplata ce-mi făgăduise n-avea să zăbovească mult. Vorbise chiar cu nişte prieteni cu dregătorii înalte care aveau de-a face cu flota de război, astfel că în scurt timp avea să mi se dea slujba de căpetenie pe una din corăbiile stacojii care erau ţinute drept cele mai de vază.

Cu asta s-a făcut aşa precum a spus, deci şi înălţimile lor bizantine pot uneori să-şi ţină făgăduiala dată. Am căpătat slujba de căpetenie pe una din corăbiile stacojii şi, împreună cu feciorul meu, am scăpat astfel de primejdia ce ne ameninţa la curtea împăratului. Curând după aceea am pornit cu flota spre apus, către ţinutul ce se cheamă Apulia;

acolo am avut lupte cu credincioşii vajnici ai lui Mahomed, atât cu cei din insula Sicilia cât şi cu cei din ţările de peste mare. Am zăbovit acolo multă vreme şi s-au întâmplat destule lucruri care ar fi prea lungi de povestit. Feciorul meu s-a făcut mare, chipeş şi viteaz; l-am rânduit între arcaşii de pe corabia pe care eram căpetenie; îi plăcea marea şi pe mare duceam o viaţă de minune amândoi. Dar pe uscat era nechibzuit şi cam nebun după femei, aşa cum sunt toţi tinerii; aşa că ajungeam din când în când la neînţelegeri din pricina asta. Când poposeam în porturile împăratului, la Bari şi Tarentum din Apulia, sau la Modon ori la Nepanto, care sunt nişte porturi mari unde se fac corăbii şi unde se plăteşte solda, se găseau cârduri de femei, să tot alegi; unde vin vânturătorii mărilor cu pradă să-şi ia solda, acolo se adună şi muierile cu drag. Dar în acele locuri se aflau şi dregătorii de război, numiţi strategi, precum şi căpeteniile flotei încălţaţi cu cizme argintii şi alţi înalţi slujbaşi, scribi şi logotheţi, care se îngrijeau de solde, de dări şi alte treburi ale împărăţiei. Aveau cu ei acolo şi nevestele, femei gingaşe, tinere, cu glas de turturele şi mâini albe, boite în jurul ochilor şi doldora de drăcovenii; şi acestea nu erau pentru oştenii de pe mare, aşa cum deseori îi tot spuneam lui Halvdan.

El însă nu prea ţinea seama de sfaturile mele. Aşa i-a fost dat de soartă, ca femeile să se îndrăgostească repede de el; iar el, înfumuratul, socotea că numai cele mai de viţă erau destul de bune pentru unul care se drăgostise cu fata împăratului. Femeile bizantine sunt focoase din născare şi, fără multă vorbă, gata să-şi înşele soţii când le vine pofta, însă bărbaţilor nu le prea place slăbiciunea asta; şi cei cu slujbe mai înalte pun deseori să fie sugrumaţi tinerii pe care-i bănuiesc şi uneori chiar şi nevestele necredincioase, spre a putea să se însoare iarăşi cu nădejdea că vor avea mai mult noroc. Sfatul pe care i l-am dat lui Halvdan a fost să le lase-n pace pe neveste şi să se ţină de oricare alta, căci se găseau destule. De m-ar fi ascultat, nu s-ar fi întâmplat ceea ce s-a întâmplat până la urmă. N-ar fi fost

mort acum, nici eu n-aş fi ajuns în starea în care mă vedeţi. Şi nici n-aş fi avut ceva de povestit despre vistierul Theofilus şi despre aurul bulgarilor. Şi ar fi fost mai bine aşa.

Totuşi n-a fost ucis din pricina femeilor, ci pentru aur. Dar o femeie a făcut aşa ca să ne despărţim şi după asta a urmat cealaltă.

Apoi a venit vremea când marele spătar Zakarias Lakenodrako a scuipat cu scârbă cuminecătura în obrazul vrăjmaşului său, Sofronie arhimandritul, care de mult se bucura din nou de cinste din partea împăratului; şi tot atunci a strigat cu glas mare în faţa tuturor curtenilor cum că arhimandritul îi pusese otravă în anafură. Pentru aceasta, arhimandritul a fost biciuit în piaţă şi osândit să stea închis tot restul zilelor într-o mânăstirc depărtată; dar şi spătarul Zakarias a fost îndepărtat din slujba sa şi s-a ales şi cu urechile tăiate pentru ocara ce i-o făcuse lui Cristos; fiindcă se socotea drept ca evlaviosul să înghită cu încredere trupul Mântuitorului, după ce-l primise cum se cădea în gură, chiar dacă ştia sigur că în el era otravă. Când a sosit această veste din Miklagård am râs cu hohote. Pentru că nu ştiam prea bine care dintre aceşti doi oameni era mai ticălos; totuşi, acum isprăviseră fapta cea bună văzându-se unul pe altul cu urechile tăiate.

Dar Zakarias avea un fiu cu numele de 'Theofilus; era de vreo treizeci de ani şi avea slujbă la palat. Acum, când tatăl fu ciuntit şi dat afară, fiul se duse la cei doi împăraţi şi se-aruncă smerit cu faţa la pământ. Păcatul tatălui, le-a spus, era într-adevăr de neiertat, însă pedeapsa ce-o primise era atât de blândă, că-i dădeau lacrimile de recunoştinţă când se gândea la ea; şi-a lăudat înţelepciunea şi bunătatea împăraţilor cu atâta înflăcărare, că împăratul Basilius l-a făcut în scurtă vreme vistierul corăbiilor de război. După aceea el a fost acela care s-a îngrijit de împărţeala prăzii şi de plata soldei.

Am ajuns la Modon cu flota stacojie şi ne-am oprit acolo pentru a curăţa corăbiile de scoici şi pentru a ne primi

solda; atuncea se afla acolo vistier chiar Theofilus şi-şi adusese cu sine şi nevasta. Eu n-am văzut-o niciodată; dar Halvdan a ochit-o repede şi, tot, aşa şi ea pe el. Când s-au văzut întâi erau într-o biserică; şi, deşi el nu era decât arcaş de rând, iar ea femeie de neam bogat, s-au întâlnit în scurtă vreme pe ascuns şi şi-au făcut pofta unul cu altul. Eu n-am ştiut nimic de asta până ce Halvdan a venit la mine spunându-mi că începuse să i se urască pe corabie şi că avea să capete o slujbă mult mai bună în alaiul vistierului. Femeia ticluise lucrurile astfel, ca vistierul sa afle că Halvdan era feciorul unui om care cândva îl ajutase pe tatăl lui să se răzbune pe Sofronie, arhimandritul. Aşa că Halvdan a ajuns nu numai în iatacul diavoliţei, ci a intrat şi pe sub pielea bietului încornorat.

Când am aflat de toate astea, i-am spus că mai degrabă putea să-şi bage sabia în piept decât să facă ceea ce avea de gând. Şi i-am mai spus că era ruşinos din partea lui ca să mă lase singur, printre străini, doar pentru o muiere cu ochi sulemeniţi. El însă a rămas de piatră, neînduplecat şi n-a vrut să-mi asculte vorbele cu dragoste şi judecată de părinte. Femeia, spunea el, era ca o văpaie şi nu avea pereche în dezmierdări, aşa că nu putea s-o părăsească niciodată. Şi, pe deasupra, avea să dobândească şi faimă şi avere în slujba vistierului, aşa că nu mai trebuia să umble neîncetat pe mare ca un arcaş sărac. Şi nu era nici o primejdie să se dea pe faţă şi să fie ucis, căci m-a rugat să iau în seamă că el era pe jumătate bizantin şi de aceea putea pricepe multe lucruri mai bine decât mine, fie că era vorba de femei, fie de alte treburi. Iar când am auzit aceasta, am fost cuprins de furie, am blestemat-o pe maică-sa şi, fără alte vorbe, ne-am despărţit.

A fost mare tristeţe pentru mine. Dar mă gândeam că, după ce femeia o să se sature de el, sau el de ea, tot trebuia să se întoarcă şi atuncea, socoteam eu, avea să mă urmeze către casa când mi se încheia sorocul, avea să-şi ia nevastă de la noi şi-avea să uite repede de sângele lui bizantin.

A mai trecut o vreme, iar împăratul Basilius, care e cel mai vajnic dintre toţi oştenii care-au domnit în Miklagård, a pornit iarăşi la război împotriva bulgarilor. Aceştia-s buni războinici şi mari tâlhari, care îşi chinuiesc nespus vecinii, şi mulţi alţi împăraţi au avut mari necazuri din partea lor, astfel că împăratul Basilius făcuse un groaznic jurământ: să le cuprindă ţara, să-i îngenuncheze, să le stârnească neamul şi să-l spânzure pe regele trufaş cu lanţuri la poarta cetăţii sale. A năvălit în ţara lor cu oaste mare şi, la porunca lui, corăbiile stacojii, au pornit către miazănoapte pe Marea Neagra spre a le prăda coastele.

Dar douăsprezece dintre corăbiile cele mai bune au fost alese pentru o sarcină deosebită şi printre ele era şi a mea. Am luat pe punte şi mulţi oameni din oaste, atâţia câţi puteau sa intre în corabie şi am plecat spre miazănoapte ajungând până la delta Dunării, care e fluviul cel mai mare dintre toate. Cârmuitorul flotei noastre se numea Bardas; el avea o corabie mai mare şi, într-un rând, când am vâslit alături câte trei corăbii în susul fluviului, am auzit că vistierul flotei se afla pe puntea lui. M-am bucurat nădăjduind c-o să-mi revăd feciorul, dacă era încă în viaţă. Dar nimeni nu putea să spună de ce mergea cu noi şi vistierul.

Am auzit sunând cornul de luptă şi am ajuns la o cetate mică pe care o clădiseră bulgarii; se înălţa, împrejmuită de valuri de pământ şi de pălănci, pe o colină, nu prea departe de la mal. Jur împrejurul ei erau doar mlaştini şi paragini şi nimic alta de văzut decât papură şi păsări. Şi ne miram cu toţii că împăratul ne trimisese tocmai în acel loc. Totuşi, acolo oştenii au fost coborâţi pe ţărm pentru a da năvală asupra cetăţuiei, au coborât şi arcaşii noştri. Bulgarii s-au luptat cu vitejie pe întărituri şi-abia a doua zi i-am biruit. Eu m-am ales cu o săgeată în braţ şi m-am întors îndată la corabie; acolo mi s-a scos săgeata şi mi s-a legat rana; iar când s-a lăsat noaptea mă aflam pe punte şi am văzut cetatea arzând în vâlvătaie şi pe oamenii vistierului întorcându-se cu nişte prinşi care cărau povară grea.

Corabia pe carc se afla Bardas şi vistierul era cea mai devale şi cea mai aproape de întăritură; înaintea ei erau alte două, iar în faţa lor corabia mea, apoi mai sus toate celelalte priponite-n şir. Puţin după lăsarea întunericului, s-a auzit freamăt şi gălăgie pe una din corăbiile oprite mai la vale, iar de pe celelalte oamenii strigau căutând să afle ce se întâmplase; eu m-am gândit că poate fuseseră prinşi nişte jefuitori pe care Bardas pusese pe oşteni să-i bată. Curând însă larma s-a potolit, s-a făcut iarăşi linişte şi nu se auzea nimic decât urletul lupilor care adulmecau din depărtare hrana, iar eu am stat treaz neputând să dorm din pricina durerilor din braţ.

Puţin după aceea am ciulit urechea. Era un om ce înota apropiindu-se de corabie. Îl auzeam destul de bine pleoscăind prin apă, dar de văzut, nu se vedea nimic, căci era întuneric beznă. Am luat o lance şi am întrebat cine era, pentru că bulgarii se pricep la multe şi sunt tare vicleni; dar mare mi-a fost bucuria auzind răspunsul, fiindcă era glasul feciorului meu, care se întorcea la mine. Când l-am tras sus pe punte, era sleit de vlagă şi sufla din greu. I-am spus: E bine că te văd din nou, căci nu prea mai trăgeam nădejde. El a răspuns, cu glas scăzut: Bardas e mort pe corabia de căpetenie şi mulţi alţii au căzut cu el. Vistierul şi tatăl său au fugit cu aurul. E mai mult aur decât a văzut vreodată cineva. Trebuie să pornim îndată după ei şi să-l luăm. Arcaşii tăi sunt pe corabie ?

I-am dat să bea, aşa că şi-a venit în fire; şi i-am răspuns că pe corabie erau vreo cincisprezece inşi, iar ceilalţi rămăseseră pe ţărm. Voiam însă să ştiu mai multe despre aurul acela, fiindcă nu auzisem niciodată despre asta.

Era nerăbdător şi mi-a răspuns pe scurt: „Aurul era al regelui bulgarilor, care-l ţinea ascuns în cetăţuie. Dar împăratul a aflat de asta şi ne-a trimis acolo împreună cu vistierul în care el avea mare încredere. Am văzut aurul când a fost încărcat pe punte şi-am ajutat şi eu să fie pus în sipete şi pecetluit cu semnul împăratului. Dar vistierul îl ura pe împărat; după ce tatăl său a îndurat ocara, el l-a luat cu

el fără să ştie nimeni şi amândoi au pus la cale totul. Însoţitorii lui erau năimiţi, iar când s-a lăsat noaptea, Bardas a fost ucis şi totodată şi sutaşii şi arcaşii care se aflau acolo. A fost treabă uşoară, căci ei nu bănuiau nimic. Dar eu am stat şi m-am gândit: mai adineauri, aurul era al împăratului şi nimeni nu putea să-l atingă, afară de tâlhari. Acuma însă e al vistierului. Al cui o să mai fie dacă-i luat şi de la el ? Aşa am gândit eu; şi m-am lăsat uşor în apă, fără să fiu văzut de cineva şi-am înotat încoace. Ei cred c-am fost ucis şi că m-am dus la fund. Şi-acum răspunde-mi la întrebare: Al cui va fi tot aurul acesta dacă-i luat şi de la ei ?”

Eu i-am răspuns: „De aceea şi-a oprit corabia vistierul tocmai acolo, mai la vale decât toate, spre a putea să fugă mai uşor prin întuneric. Iar dacă au pornit cumva la drum, atuncea aurul va fi al celui care va putea să-l ia şi să-l păstreze, fiindcă pe mare asta-i legea. Dacă-i aşa, atuncea ei plutesc în jos pe sforul apei fără gălăgie şi pun mâna pe vâsle când nimeni nu-i mai poate auzi. După aceea, când începe să se lumineze, ridică pânzele şi, cu vântul ăsta bun, ajung curând în largul mării. Ar fi bine să ştim în care parte au de gând să fugă. Sunt multe locuri unde s-ar putea adăposti şi eu nu vreau să fac nimic mai înainte de a şti cum e mai bine.”

Halvdan a spus: „Vistierul mi-a destăinuit prieteneşte că vom fugi spre Tmutorokan, dincolo de Crimeea, pentru a împărţi comoara acolo, iar după aceea ne vom duce la kazari, unde aveam să fim la adăpost; iar de acolo, fiecare putea să plece încotro voia. Aşa le-a spus şi celorlalţi. De aceea putem să fim încredinţaţi că nici nu se gândeşte să apuce într-acolo; dar, cu puţine zile înainte de-a porni încoace, l-am auzit vorbind în şoaptă cu tatăl său, care primise nişte veşti. L-am auzit atuncca pe bătrân spunându-i că se bucura aflând că marele cneaz al Kievului se apucase iar să zămislească prunci cu ţiitoarele şi nu îşi mai cinstea cum se cuvine soaţa, sora împăratului, astfel că prietenia dintre împărat şi el prinsese să se cam răcească. Aşa l-am auzit spunând; de aceea, eu cred acum că au de

gând să se îndrepte spre Kiev.”

Am spus din nou „Halvdan, e bună chibzuiala ta şi cred că ai ghicit chiar adevărul. Şi, dacă se îndreaptă spre Kiev, atunci se-ndreaptă către locul cel mai prielnic pentru noi şi ne ajută totodată la căratul aurului către casă o bucată bună. Dacă o să-i ajungem până acolo, atunci o să găsim noi în Kiev şi oameni de nădejde ca să-i luăm în ajutor, dacă va fi nevoie. Acuma n-avem nici o grabă ca să plecăm de-aici, căci nu putem să-i urmărim pe mare la vedere, s-ar înspăimânta şi poate ar fugi în altă parte. Dar, înainte de ivirea zorilor, o să pornim şi noi la vale fără larmă; fiindcă atuncea dorm buştean chiar cei mai ageri paznici de corabie. M-am întristat în ziua când m-ai părăsit, Halvdan, dar poate că aşa a fost mai bine şi-acuma pare să fi fost spre marea noastră fericire.”

Aşa i-am spus atunci şi nu ştiam ce fericire m-aştepta ! Dar nu cunosc încă vreun dumnezeu căruia ar putea să-i placă să audă când oamenii îşi trâmbiţează fericirea prea devreme.

L-am întrebat apoi despre femeia care-l fermecase. Mi-a spus că vistierul se săturase de ifosele ei şi ca pusese s-o închidă într-o mănăstire, fiindcă luase obiceiul să dea şi ea atunci când o bătea; iar când am prins de veste că îşi facea de cap şi cu alţi tineri, m-am săturat şi eu de ea.

Atunci m-am bucurat şi i-am făgăduit femei mult mai frumoase şi mai bune de îndată ce vom fi ajuns cu aurul acasă.

A în dezlegat parâmele în zori şi am cârmit spre larg, în sforul apei, cu vâslele trase sub punte şi cu vâslaşii ce dormeau pe bănci şi am pornit alunecând la vale fără să auzim pe vreun străjer strigând. Iar când vâslaşii şi arcaşii s-au trezit din somn, am poruncit să li se dea mâncare mai aleasă ca de obicei şi băutură din belşug; apoi le-am spus că trebuia să hăituim nişte tâlhari care fugiseră cu prada împăratului. Dar altceva nu le-am mai spus. N-aveam de gând să mă arăt fără credinţă, răpind corabia şi oameni din oastea împăratului, ci voiam doar să-i iau cu împrumut

până ce mi-aş fi făcut treaba. Mă socoteam îndreptăţit, pentru că împăratul îmi era dator solda pe-un an.

Şi astfel am ieşit din gura fluviului şi am plutit o vreme peste mare fără să ştim prea bine unde ne aflam; dar când am nimerit la gura Niprului, am întâlnit nişte pescari şi am putut afla că una din corăbiile stacojii ale împăratului pornise cu o zi mai înainte în susul fluviului. Corabia mea era mai mică decât cea a vistierului, dar n-aveam nici o teamă, fiindcă aveam pe punte arcaşi kazari şi ligieni, căliţi în lupte, iar el doar nişte oameni din alaiul său.

A fost o trudă aprigă la vâsle, cu câteva scurte răgazuri de odihnă, dar le dădeam vâslaşilor să bea pe săturate vin când începeau să murmure şi să se vaite. Mă gândeam că vistierul, cu corabia lui grea, trebuia s-o ducă încă şi mai greu. Nu se vedea nici o herghelie pe maluri şi nici un paţinak şi ne-am bucurat că nu se arătau; căci, când paţinakii sunt porniţi pe jaf, sau când îşi pasc turmele prin acele locuri, ei socotesc că Niprul este fluviul lor, cu tot ce pluteşte pe apele lui, iar corăbierii nu mai pot să-şi fiarbă hrana pe uscat. Sunt cei mai mândri dintre oameni şi cei mai mari tâlhari şi însuşi împăratul le plăteşte în fiecare an birul prieteniei.

În cea de-a patra zi, trei oameni morţi ajunseră plutind umflaţi în jos pe fluviu. Din urmele de pe spinări se vedea bine că erau trei dintre vâslaşii istoviţi ai vistierului. Am socotit lucrul acesta drept semn bun şi-am început să trag nădejde ca-l voi ajunge pe jefuitor, la praguri. În ziua următoare au venit iar câţiva morţi aduşi de apă, însă aceia nu erau dintre ai vistierului. După aceea, în sfârşit, am dat şi de corabie, sfărâmată şi deşartă, împotmolită într-un grind. Am înţeles că întâlnise o corabie de fluviu şi că o luase, spre a înainta mai repede în sus şi spre a trece mai uşor peste câmpie la locurile de edec. Căci o corabie de mare cu chila cumpănă la fund e trasă anevoie de buşteni.

În cea de-a opta zi, spre seară, a început să se audă vuietul apei de la praguri şi am ajuns la locul de edec. Acolo n-am găsit nimic afară doar de doi vâslaşi care fuseseră

lăsaţi în voia soartei din pricina stării lor jalnice. După ce le-am dat să bea vin şi-au mai venit puţin în fire şi-au spus ca vistierul îşi pusese noua lui corabie pe buşteni chiar în ziua aceea. Dar nu găsiseră nici cai, nici boi cu plată, fiindcă pe mal nu se zărea ţipenie de om şi, din pricina asta, n-avea ca trăgători decât vâslaşii, care erau cu toţii storşi de vlagă. De aceea, el nu putea să fie prea departe.

Eu şi Halvdan ne-am bucurat nespus aflând aceasta. Am luat cu noi arcaşi şi am pornit la deal ţinând-o pe făgaşul de edec. Între al doilea şi al treilea prag le-am găsit urmele; după aceea i-am zărit. Ne-am abătut atunci mai spre câmpie şi le-am luat-o înainte ocolind gorganul căpeteniei paţinakilor cu hârcile de morţi, ce se înalţă acolo pe un dâmb şi-am aşteptat cu arcurile pregătite până când s-au apropiat de noi. Şi l-am văzut pe vistier şi pe tătâne-său mergând alături de corabie, împlătoşaţi şi înzăuaţi din creştet până în tălpi, cu săbiile scoase. Am pus patru arcaşi să-i ia la ochi, ceilalţi pe oamenii care-i păzeau pe trăgătorii la edec.

Arcurile încordate au zbârnâit şi oamenii căzură; atunci am pus mâna pe săbii, am strigat chiote de luptă şi-am dat năvala peste ei. Vâslaşii de la funii s-au desfăcut din gurile de ham luând-o la picior şi ceata s-a desprins în neorânduială; dar vistierul şi tatăl lui n-au căzut de săgeţi, căci diavolul şi platoşele lor îi apărau de ele cu credinţă. Şi Zakarias, marele spătar, care fusese zgâriat de o săgeată, fugea în fruntea tuturor cu salturi de om tânăr. Dar cel pe care nu-l scăpăm din ochi o clipa era vistierul. L-am văzut întorcându-se uimit, palid la faţă în barba-i neagră, atuncea când strigătele şi săgeţile au ajuns până la el. Şi-a adunat toţi oamenii în jurul său urlând cu glas puternic, căci trebuie să-i fi venit nespus de greu să se despartă de atâta aur. Ar fi fost bine dacă ar fi rămas pe loc până aş fi ajuns eu lângă el.

Eu, Haldvan şi mai-marele peste arcaşi, un ligian pe care îl chema Abchar, am ajuns cei dintâi şi ne-am luat în săbii cu oameni care făcuseră un zid în faţa vistierului. L-am

văzut arătându-şi colţii când l-a recunoscut pe Halvdan, dar nu puteam răzbi până la el, fiindcă oştenii lui erau voinici şi se bateau cu vitejie, cu toate că el se ferea de luptă înapoia lor. În vremea asta ne-au ajuns arcaşii, iar oamenii vistierului au fost împinşi înspre corabie; dar, după ce i-am doborât pe cei ce ne stăteau în faţă, vistierul era de-acum departe cu câţiva dintre oamenii lui credincioşi.

Atuncea începuse să se însereze, iar eu eram în mare cumpănă, căci nu ştiam ce trebuia să fac spre a-l răpune. Mai-marele arcaşilor era un om care îndeplinea întotdeauna ce i se spunea fără să pună întrebări; i-am poruncit să-şi ia toţi oamenii şi să pornească pe urmele fugarilor în susul fluviul cât putea mai repede şi să se ţină după ei fără răgaz până se lăsa întunericul. I-am spus că împăratul făgăduise o răsplată de o sută de arginţi pentru capul vistierului şi tor atât pe al bătrânului spătar şi că toţi banii aveau să fie puşi în mâna celui care venea la mine cu capetele lor. El a pornit îndată cu arcaşii săi, astfel că eu şi Halvdan am rămas singuri şi ne-am urcat fără zăbavă pe corabie. Comoara se afla ascunsă în copastie, pe sub balerci şi saci; erau patru sipete mici şi şapte saci de piele cu pecetea împăratului. Dar, la vederea acelei bogăţii, n-am încercat decât nelinişte şi o mâhnire mare. Nu-mi puteam închipui ce trebuia să facem mai departe şi cum aveam să ducem până acasă acea comoară fără să le-o arătăm şi celorlalţi. Halvdan a spus: „Trebuie s-o ascundem undeva până nu se întorc arcaşii”, Iar eu l-am întrebat: „Dar unde să găsim o tainiţă pentru atâta aur ?” El a spus iar: „Poate în fluviu”, „Da, ai dreptate”, i-am răspuns; „Rămâi aici şi stai de pază, eu o să plec să caut o ascunzătoare.”

M-am dus pâna la malul fluviului şi am găsit îndată locul despre care am vorbit la început, iar apa volburoasă curgea deasupra lui. Unindu-ne puterile, ne-am apucat să strămutam comoara şi s-o ascundem bine; dar, chibzuind încă o dată, am lăsat doi saci cu argint tot pe corabie.

Puţin după aceea, Abchar şi arcaşii s-au întors. Aveau cu ei trei capete, dar nu erau acelea pe care le-aşteptam. Ne-

am ospătat şi am băut cu toţii din cele ce-am găsit la îndemână pe corabie. Apoi i-am spus: „Iată, Abchar, aceşti doi saci purtând pecetea împăratului. Aceasta e comoara pe care vistierul şi tatăl său au jefuit-o de la împărat. Dacă în saci e aur sau argint, nu ştiu; căci nimeni nu se poate atinge de pecetea împăratului. Acuma însă am brodit-o rău, fiindcă averea asta trebuie cărată iute la loc sigur, în mâna împăratului. Eu însă am primit poruncă de la el să nu mă întorc fără capul vistierului. De aceea, trebuie să facem aşa cum e mai bine. Eu şi feciorul meu o să pornim acum în susul apei pentru a-l căuta pe vistier chiar până la Kiev; şi doi dintre arcaşii tăi, care se învoiesc, trebuie să ne însoţească. Tu însă trebuie să te întorci îndată împreună cu ceilalţi la locul unde ne-am lăsat corabia şi să-i spui celui de la cârmă să pornească repede spre Miklagård. După ce vom îndeplini porunca împăratului, o să purcedem îndărăt şi noi, aşa cum vom putea.”

Aşa i-am spus, iar Abchar a încuviinţat din cap şi s-a apropiat de saci să vadă cât erau de grei. După aceea a stat puţin de vorbă cu arcaşii săi şi doi kazari s-au învoit să ne urmeze, Abchar şi ceilalţi au pornit la vale cu sacii cu argint, iar eu am fost nespus de mulţumit că până acolo totul îmi mersese bine. Oprisem pe cei doi arcaşi spre a-i avea în ajutor urcând în susul apei ca să găsim pe undeva o barcă. Fiindcă pe-acolo puteam să ne-aşteptăm să dăm peste tâlhari şi poate chiar peste vistiernic când îi va trece spaima. Eu îl credeam într-una pus pe fugă, dar în privinţa asta mă înşelam.

Eram trudiţi şi-n noaptea aceea am stat eu cel dintâi de veghe, apoi am pus pe unul din kazari în locul meu; acesta însă o fi adormit, altfel nenorocirea nu putea să se întâmple. Fiindcă în noaptea aceea pe când toţi dormeam lângă corabia vistierului, acesta a tăbărât asupra noastră cu taică-său şi încă patru oameni pe care-i mai avea cu el. M-am deşteptat în ciuruit de pietre când unul dintre ei s-a poticnit de-un bolovan şi am sărit îndată în picioare cu sabia trasă din teacă. Doi inşi s-au năpustit atunci asupra

mea; dar, la lumina lunii, l-am văzut pe vistier doborând într-o clipă pe unul din kazari şi repezindu-se cu sabia plină de sânge, spre Halvdan. Halvdan se deşteptase greu din somn şi abia apucase să-şi tragă sabia din teacă; şi mi-aş fi dat şi viaţa şi tot aurul, numai să fi putut ajunge lângă el la vreme. Cei ce se năpustiseră asupra mea au căzut morţi fără să mă gândesc la asta; dar şi Halvdan zăcea străpuns de moarte când am ajuns la vistier. Atuncea am lovit cu amândouă mâinile şi a fost cea din urmă lovitură şi cea mai bună. Sabia a trecut prin coif şi prin scufia lui de zale; i-a despicat ţeasta atâta, că i-am văzut căzându-i dinţii din gura-i larg căscata. Însă, în vreme ce-l cuprindea negura morţii, sabia lui mi-a întunecat vederea. Am căzut la pământ şi simţeam c-am să mor. Şi nu îmi mai păsa de moarte, căci mă gândeam: Halvdan e mort, iar eu l-am răzbunat; şi totul s-a sfârşit.

Acum am obosit şi v-am spus totul. Îmi mai aduc aminte doar că m-am trezit zăcând legat şi că spătarul Zakarias stătea chiar lângă mine şi râdea, dar râsul nu-i era de om. Mi-a spus c-aveam să fiu pus la canoane, schilodit şi croncănea într-una întrebându-mă de aur. L-am scuipat în obraz şi i-am cerut să-mi arate urechile. Mai avea un oştean cu el şi amândoi mi-au tăiat mâna şi pregătiseră ulei fierbinte pe corabie în care să-mi înmoaie ciotul, aşa ca să nu mor prea repede. Dar mi-a făgăduit o moarte grabnică dacă-i spuneam unde pusesem aurul. Nu i-am făcut hatârul ăsta şi nici n-am mai simţit durere, fiindcă în suflet eram mort. I-am spus că aurul pornise către împărat şi m-a crezut. Nu ne-am mai înţeles.

Tot ce mai ştiu e că s-au auzit deodată nişte strigăte, iar un om a gemut, a început să horcăie, apoi a amuţit. După aceea am zăcut într-o barcă trasă peste câmp. Am căpătat puţină apă de băut şi nu simţeam nimic. Apoi barca a plutit pe apă, dar eram ca şi mort. Cel ce vâslea sporovăia într-una şi am putut să înţeleg câte ceva. Era unul dintre kazari. Cânta şi fluiera şi era tare vesel. Scăpase teafăr din încăierare şi alergase tot drumul înapoi către corabie, dar nu se

mai afla acolo. Aşa că se-ntorsese şi se apropiase pe furiş de cei doi care se îndeletniceau cu mine; îi omorâse cu săgeţi. De ce s-o mai fi chinuit cu ce rămăsese din făptura mea, nimeni nu poate şti; trebuie să fi fost om bun la suflet, aşa cum sunt de felul lor kazarii. Doi sărăcani veniseră de pe malul celălalt spre a-i prăda pe morţi. Kazarul le dăruise corabia vistierului cu tot ce se afla pe ea cerându-le în schimb să-i dea lui barca lor şi să-i ajute să mă treacă dincolo de locul de edec. Aşa se întâmplase şi despre toate astea nu ştiu decât ce mi-a spus el.

Kazarul râdea mult şi-şi lăuda norocul, fiindcă găsise la vistiernic şi la tatăl lui, în locul unde zaceau morţi, argint şi aur din belşug, iar zalele şi armele de care-i dezbrăcasa erau făra pereche. Chiar şi la ceilalţi morţi găsise bani şi scule, precum şi un inel frumos de aur la feciorul meu. Spunea c-avea să-şi cumpere cai de la Kiev şi o femeie, sau chiar două şi că avea să se întoarcă printre cei din ţara lui înveşmântat în zale, ca un om bogat. M-a îngrijit cum a putut mai bine, în vreme ce mi-a spus tot ce avea de gând; iar eu voiam să mă arunc din barcă şi să mă duc la fund, dar slăbiciunea mea era prea mare.

El auzise că voiam să urc înspre Kiev şi-atunci când am ajuns acolo m-a lăsat la nişte pustnici. Am vrut să-l răsplătesc cu bani, fiindcă chimirul îmi rămăsese neatins, dar n-a vrut să primească o leţcaie. Spunea c-avea destul argint; şi se pusese bine pe lângă Dumnezeu prin ceea ce făcuse pentru mine, credea el.

Am stat o vreme la călugări şi am fost îngrijit de ei; iar când m-am întremat şi m-am simţit mai bine am început din nou să mă gândesc la aur. Şi într-o zi au venit la călugări nişte oameni de la noi şi mi-au pus întrebări. Au înţeles că eu voiam să mă întorc acasă şi că puteam să şi plătesc. Şi astfel am pornit în sus pe fluviu şi un cărăuş m-a dat în seama altuia până când am ajuns pe corabia goţilor pe care s-a făcut să mă întâlnesc cu Orm.

Şi tot timpul acesta a fost o grea povară pentru mine gândindu-mă mereu că n-aveam să pot spune nimic despre

aurul bulgarilor, chiar dacă aş fi ajuns acasă, la ai mei. Până la urmă însă, cu ajutorul înţelepciunii tale, părinţele, totul a fost spus şi însemnat pe piele.

Iar cu aurul meu, Orm o să facă aşa cum crede el că e mai bine. E o comoară mare, care ajunge pentru mulţi; şi nimeni nu poate să spună cât preţuieşte aurul acela sau cât amar de sânge s-a vărsat până acuma pentru el. Se află acolo unde am spus la început şi n-o să fie prea greu de găsit pentru acela care ştie unde e. Şi mai este un semn, foarte aproape de locul unde se află aurul: anume oasele, pe care corbii le-or fi curăţat de mult, ale vistierului Theofilus şi ale marelui spătar Zakarias - n-ar mai avea sufletele lor pe lângă fluviu ! şi ale fiului meu drag, Halvdan - să-l odihnească Dumnezeu în pace !

IV

Cum au ţinut sfat pentru aducerea aurului

De îndată ce află despre comoară, Orm şi trimise un argat la Toke ca să-l cheme.

— Să-i spui, îl învăţă, că-i vorba de-o călătorie lungă, după o comoară, spre răsărit şi căţin să mă sfătuiesc întâi cu el. Şi c-ar fi tare bine dacă ar vrea să se grăbeascăşi să vinăîncoace.

Toke nu trebui să fie rugat mult şi înainte ca Ore şi cu preotul să isprăvească povestirea, sosi la Gröning, nerăbdător să afle amănunte despre cele întâmplate. După ce toţi ai casei îi urară bun venit şi i se turnă bere, ridică stacana şi grăi:

Mi s-a adus o veste
despre pânze umflate,
scârţâit de vâsle
şi aur mult în răsărit.
Îndată la drum lung
m-a ispitit un iz:
sarea spumei de mare
şi catranul chilelor.

Dar Orm era de-acum pregătit şi îi răspunse:

Patruzeci de ani
Şi gânduri înţelepte
anevoie îndeamnă
la drum cu primejdii.
Nu în grabă
e adus de viteji
aurul îndepărtat
din Gardarike !

— Dar comoara e nemaipomenit de mare, adăugă el şi n-am fost niciodatăîntr-o cumpănă ca asta. Ylva nu vrea să-mi dea acuma nici un sfat. Ea spune că trebuie să hotărăsc eu singur şi ea nu spune astfel în fiecare zi. De aceea te-am chemat în ajutor. Mai e aici şi Olof Fluture, care a fost el însuşi prin părţile răsăritene şi-nţelepciunea lui e mare. Şi trei sunt mai buni decât doi strânşi la un sfat de căpetenie.

Toke află apoi pe îndelete totul despre soarta tristă a lui Ore şi despre aurul bulgarilor, dar despre locul unde era aurul ascuns Orm nu i-a spus nimic.

— Locul unde se află rămâne cunoscut numai de mine până când vom ajunge acolo, spuse el. Aurul poate aduce multe nenorociri şi dacă s-ar cunoaşte prea devreme unde se află aurul, atuncea taina ar putea ajunge la urechile altora şi cineva ar putea lesne să ajungă înaintea mea acolo. Aşa că, dacă aurul acesta o să fie scos iar la lumină, o să fie scos numai de mine; fiindcă e moştenirea mea, rămasă de la Ore, care se socoteşte ca şi mort. Dar celor care mă vor ajuta s-o iau în stăpânire, o să le fac parte fără zgârcenie, de vom ajunge până acolo. Nu mai am linişte de când am auzit de aurul acela şi uneori cu greu pot adormi din pricina atâtor gânduri şi-a tot atâtor îndoieli. Necazul cel mai mare este însă că o să trebuiască să lipsesc cam mult de-acasă şi o să mă frământ tot timpul cu gândul la gospodărie şi la ai mei. Şi-un alt necaz care mă chinuieşte e

că mulţi bani mai trebuiesc băgaţi într-o corabie anume pentru călătoria asta şi-n plata oamenilor de pe ea. Iar dacă până la sfârşit o să fiu tras pe sfoară cu comoara, dacă vreun altul a găsit-o înaintea mea, atunci se risipeşte mult bănet şi multă trudă fără nici un folos.

Toke îi spuse fără şovăială că era pregătit pentru călătorie.

— Şi sfatul meu, Orm, e că trebuie să pleci la drum, îi spuse el. Altfel o să te perpeleşti aici pe gânduri până când n-ai să mai poţi nici să manânci şi nici să dormi şi niciodată n-ai să te mai simţi în largul tău. Şi se prea poate întâmpla să-ţi faci şi gânduri negre şi să te căieşti atâta, până ce o să-ţi pierzi şi minţile. Sarcina ta e să te duci şi să iei aurul şi trebuie să înţelegi aceasta; fiindcă am auzit vorbindu-se de lucruri şi mai rele. Va fi cam mult de mers, e drept, dar merită să te trudeşti pentru asemenea comoară. Cât despre mine, ce să-ţi spun: negoţul cu piei merge prost de la o vreme, nevastă-mea a rămas grea, aşa că pot să merg şi eu fără vreo grijă.

— Şi Rapp m-a sfătuit la fel, să plec, îi spuse Orm, dar asta s-a întâmplat la început, atuncea când credea că o să mă-nsoţească. Dar când i-am spus că trebuie să stea pe loc, spre a vedea de casă şi de ai mei, s-a răzgândit îndată sfătuindu-mă să uit de aur şi să rămân la Gröning liniştit. Părintele Willibald mă sfătuieşte şi el, în felul lui: el spune că acum sunt destul de bogat şi destul de bătrân ca să încep să mă gândesc mai bine la comorile din cer decât la cele pământeşti. Dar mie-mi vine greu să mă împac cu gândul ăsta.

— Aicea preotul greşeşte, spuse Toke, oricât de înţelept ar fi în multe alte lucruri. Pentru că omul e făcut aşa de la natură, că se gândeşte mai mult la bunăstare şi la aur atuncea când începe să îmbătrânească. Aşa a fost şi cu regele Harald, asta mi-a spus-o chiar femeia mea; şi el a fost, se ştie, cel mai înţelept dintre toţi oamenii, cu toate că-i adevărat că într-un rând l-am păcălit şi eu. Şi chiar eu simt, cu fiecare an ce trece, o furie din ce în ce mai mare

împotriva negustorilor din Kalmar, chiar dacă nu-mi dau pentru piei preţuri mai mici ca altădată.

— Mai e şi altceva ce se întâmplă cu anii care trec, îi spuse Orm puţin cam întristat; şi mă cam îndoiesc dacă acuma o să măţin la fel de bine ca odinioarăîntr-o călătorie atât de lungă.

— Eu sunt ceva mai vârstnic decât tine, spuse Toke, dar anii nu mă împovărează. Şi nu e mult de când s-a lăţit vestea că ai ucis doi wikingi-urşi doar cu o coadă smulsă dintr-un târn. Asta poate fi socotită cu adevărat o faptă de ispravă, îndrăzneaţă şi mie mi se pare o dovadă că tinereţea încă nu te-a părăsit, chiar dacă tu te îndoieşti de asta. Am auzit cum că umblau după Ludmila, fiică-ta; trebuie cred, să fie tare pizmuită de muieri şi-o fi având o droaie de bărbaţi în jurul ei după întâmplarea asta. Acuma însă vreau s-aud ce sfat dai tu, Olof.

— Am stat de vorbă îndelung despre comoara asta, Orm şi eu, răspunse Olof Fluture cu chibzuială şi am şovăit la fel ca el şi n-am putut da nici un sfat. Eu sunt acela care ştie cel mai bine cât e de lungă călătoria asta şi ce primejdii mari ne pot pândi până acolo; dar cu o corabie bine întocmită şi cu oameni de nădejde multe se pot înfăptui. Orm ţine să mă ia cu sine în călătorie, dacă aceasta se va face, dar eu am nişte greutăţi. E drept că aş putea să-i fiu de mult folos, căci eu cunosc bine tot drumul înspre Miklagård, fluviul cel mare şi primejdiile lui. Acuma, în sfârşit, am chibzuit şi am luat o hotărâre şi sfatul meu e ăsta: Tu, Orm, ai să te duci şi ai să iei comoara, iar eu o să te însoţesc călăuzindu-te şi pentru asta ai să-mi dai pe fiică-ta, Ludmila, de nevastă.

Orm se uită la el mirat.

— Ce spuneam eu ? sări Toke râzând. Iată-l pe primul om din ceată !

— Dar, după câte ştiu, ai o nevastă, spuse Orm.

— Am două, mărturisi Olof, fiindcă la noi ăsta-i năravul căpeteniilor. Dar o să le gonesc dacă mi-o dai pe fiică-ta.

— Aş fi putut să am un ginere mai rău, mormăi Orm

după un scurt răstimp de chibzuire şi cred că ar fi bine s-o văd şi măritată mai înainte de-a veni şi alţi sălbatici urlând în jurul ei. Dar ce-mi ceri tu acuma e lucru mare şi trebuie să-mi dai răgaz să mă gândesc. Ai stat de vorbă cu femeile despre treaba asta ?

— Ar fi fost nelalocul său să le spun lor mai înainte de a fi vorbit cu tine. Dar cred că Ylva n-o să fie împotriva mea. Ea ştie tot atât de bine ca şi tine căsunt cea mai bogată căpetenie din tot ţinutul Finnveden, cu şapte turme de câte douăzeci de vaci şi cu viţele pe deasupra şi că mă trag din neamul cel mai bun.

— Eu nu vreau să spun nici o vorbă despre neamul meu, deşi se poate întâmpla să fie mai ales decât cele mai multe, i-o şi întoarse Orm; căci eu îl am printre strămoşi pe Vidfamne şi după el l-am botezat pe fiul meu mai mic. Dar fata e fiica regelui Harald şi trebuie să ţii seama de asta, aşa că nu prea cred c-o să găseşti nevastă mai de neam chiar dacă ai căuta prin toate ţinuturile smolandeze. De aceea, părerea mea e să-ţi alungi nevestele tale de-acum într-un loc ceva mai depărtat decât povarna sau feredeul, dacă vrei sa te însori cu fiică-mea; şi o să se împace rău cu tine dacă după aceea n-o să trăieşti decât numai cu ea.

— E vrednică de cinstea mea, spuse Olof şi am băgat de mult de seamă că e puţină linişte în casă când ai mai mult de una. Acuma însă e o mare bucurie pentru mine că tu nu te împotriveşti şi pentru asta ţin să-ţi mulţumesc.

— Nu-mi mulţumi aşa devreme, îi spuse Orm. Căci trebuie să auzim întâi ce spune Ylva despre asta. Eu sunt acela care hotărăşte, însă bărbatul înţelept îşi lasă întotdeauna şi nevasta să spună un cuvânt în treburi deastea.

Astfel ca Ylva fu poftită la sfatul lor; şi când află de ce-o chemaseră, spuse îndată că, pentru ea, nu era câtuşi de puţin ceva la care nu se aştepta.

— Şi un astfel de peţitor n-o să rămână cu buzele umflate, mai spuse ea. Căci tu, Olof, eşti şi bogat şi de neam bun, aşa că alt bărbat la fel ca tine n-ar fi prea lesne

de găsit printre vecini. Şi, pe deasupra, eşti un om cu multă judecată şi asta mi-a părut întotdeauna de mare preţ. E adevărat că, daca ai fi fost încă mai înţelept, ţi-ai fi dorit-o mai curând pe Oddny, care e blândă şi supusă şi tot atât de trupeşă şi arătoasă ca şi soră-sa, dar un bărbat face atâta cât îl taie capul în treburi de-astea şi mai mult decât atâta nu poate face. E bine pentru mine că ai ales-o pe Ludmila, fiindcă e îndărătnică şi greu te înţelegi cu ea. Dar astea se mai pot schimba în bine când o să aibă un bărbat.

— Aşa e, spuse Toke. Nu e nimic de rău de spus despre Ludmila. Căci firea ei nu e mai rea decât era a ta atunci când te-am văzut întâi la curtea regelui Harald cu Orm. Cu toate astea, te-ai îmblânzit destul de repede şi nu l-am auzit nicicând pe Orm plângându-se de tine.

— Astea sunt vorbe goale, Toke. Eu n-am fost îmblânzită. Noi, cei din sângele lui Gorm, nu putem fi îmblânziţi vreodată. Suntem ce suntem numai în faţa lui Dumnezeu. Dar Orm l-a doborât pe Sigtrygg şi mi-a dăruit lanţul de aur al lui Almansur, să ţii seama de asta şi atunci am înţeles că era din plămada noastră; căci nimeni n-ar fi făcut lucrul ăsta afară de un om ca el. Dar nu veni acum să-mi spui că am fost îmblânzită.

— A fost un lanţ folositor, spuse şi Orm, nimeni nu poate să tăgăduiască. Şi mi se pare c-ar putea fi unul la fel, dacă aducem aurul acasă. Acuma poţi vorbi singur cu ea, Olof şi după asta o să fie socotită ca aleasa ta. Iar nunta o s-o facem când ne vom întoarce din călătorie, dacă atuncea o să-ţi poţi înlătura din cale nevestele de-acum.

Olof răspunse că asta nu era o greutate în Finnveden; trebuia doar să le plăteşti femeilor cinstit şi să le dai drumul să plece. Şi treaba asta putea s-o rânduiască repede; şi lui i se părea mai nimerit ca nunta cu Ludmila să se facă înainte de-a pleca la drum. Dar, în privinţa asta, îi avea împotrivă atât pe Orm cât şi pe Ylva, aşa că, până la sfârşit, el trebui să se înarmeze cu răbdare.

Până acolo îi mersese bine lui Olof Fluture, chiar dacă nu-i ieşise totul aşa cum ar fi vrut. Fu primit bine de

Ludmila şi avură multe de vorbit. Toţi cei ai casei putură să-şi dea seama că Ludmila era tare mulţumită, chiar dacă după aceea i-a mărturisit lui Ylva şi lui Oddny că ea crezuse ca o căpetenie cum era el avea să se înfăţişeze cu mâinile încărcate de podoabe scumpe. L-a întrebat dacă era pornit pe ceartă atuncea când se îmbăta şi dacă era mai vesel seara sau dimineaţa; şi vru să afle mai cu de-amănuntul cum arătau cele două neveste pe care trebuia să le alunge din pricina ei, apoi îl întrebă despre gospodăria lui şi despre vaci, ce fel de slujnice şi de argaţi avea şi cât bănet în sipete. La toate astea el i-a dat astfel de lămuriri, încât ea a rămas nespus de mulţumită.

Dar părintele Willibald făcu o mutră acră când auzi de toate astea. Fiindcă, în pripă, nimeni nu se gândise că Olof Fluture era un necreştin şi el găsi că asta era rău. O tânără creştină, spunea el, pe care el însuşi o botezase, nu putea fi dată după un păgân; numai dacă Olof avea să se boteze putea să se încheie căsătoria lor. Atuncea se iscă o aprigă ciorovăială între femei; Osa ţinea cu preotul, dar Ylva şi Ludmila erau pe faţă împotriva lui. Până la urmă, Orm le porunci să înceteze sfada, fiindcă acuma trebuiau să se gândească la călătorie, iar despre toate celelalte era timp berechet să se vorbească la întoarcere. Dacă Olof voia atunci să se boteze, era bine; iar dacă nu, tot o să aibă fata.

— După aceea, o să aibă vreme să-l facăşi creştin, dacă Ludmila va socoti că merită să-şi mai dea osteneala, spuse el.

Osa îl mustră aspru pentru aceste vorbe, dar Orm îi spuse să se mai gândească la nenorocitul Ore şi să nu uite că au fost creştini nelegiuiţii care s-au purtat atât de crunt cu el.

Părintele Willibald era posomorât şi spuse că de când mia de ani trecuse fără ca judecata de apoi să fi venit, lumea se străduia tot mai puţin ca să-l slujească pe Cristos.

— Şi dacă o să fie mai departe tot aşa, le spuse el, până la urmă o să iasă diavolul biruitor şi voi toţi o să vă întoarceţi iar la păgânism.

Orm însă îl rugă să nu-şi piardă curajul şi să nu judece atât de rău despre ei toţi.

— Căci eu sunt mulţumit acuma de Cristos şi credinţa mea e căşi El e mulţumit de mine, spuse el, chiar dacă-mi mărit fata aşa cum socotesc că e mai bine. Şi o să treacă multă vreme până când mă voi lepăda de El, căci El mi-a fost întotdeauna de mare ajutor.

Toke spuse atunci că, întrucât venise vorba despre asta, putea să povestească lucruri noi din Värend.

— Cred că vă amintiţi din când în când de preotul Rainald, începu el, acela care din pricina lui Cristos l-a doborât de pe piatra lui Krake pe bătrânul Styrkar. Acuma baba la care intrase în robie a murit, iar el e un om slobod şi în mare cinste la mulţi dintre virdari. Şi e tot preot, dar nu mai e al lui Cristos. S-a săturat de El cât a fost în robie la baborniţă; şi-acum blestemă tot ce ţine de Cristos şi o slujeşte în schimb pe Frei[52] şi strânge multă bogăţie cu meşteşugurile sale. Toate femeile i se supun şi-l socotesc drept cel mai dibaci preot care s-a pomenit vreodată la virdari. Şi se mai spune că şi-a făcut şi ucenici şi chiar că este ca o căpetenie a oamenilor fără căpătâi şi desfrânaţi.

Părintele Willibald ascultă noutatea asta îngrozit. De-acum încolo, spunea el, nu mai era nevoie să facă rugăciuni pentru omul acela şi i se întâmplă pentru întâia oară să audă despre un slujitor al lui Cristos care trecuse aşa făţiş de partea diavolului.

Ylva gândea că Rainald avusese şi părţi bune şi că era păcat că ajunsese atât de rău. Orm începu să râdă.

— Lăsaţi-i pe-amândoi, pe diavol şi pe el, să se-nţeleagă în linişte şi pace, spuse el. Avem acuma lucruri mai însemnate la care trebuie să chibzuim.

Nu mai era şovăitor să plece şi s-aducă aurul. Şi a rămas până la urmă hotărât că, dacă se putea găsi de cumpărat o corabie bună undeva pe coastă, aveau să plece către răsărit pe mare la miezul verii.

— Cel mai greu o să fie însă cu oamenii de pe corabie,

52Zeiţa dragostei fi a fertilităţii, Venera

le spuse Orm. Trebuie s-avem cu noi oameni dibaci pe mare, numai că oameni de-ăştia nu prea găseşti pe aici, prin codri, înlăuntrul ţării şi, dacă vom năimi străini, ar însemna să fie cu primejdie plutind spre casă cu o încărcătură ca aceea pe care trebuie sa o aducem. Ar fi mai înţelept să tocmim mai puţini, fiindcă atunci plata ar fi mai mică; dar poate-ar fi încă mai înţelept, dacă am tocmi mai mulţi, căci nu ştim ce primejdii avem de înfruntat.

V

Cum au plutit spre Vi[53]

Olof Fluture plecă spre casă pentru a se pregăti de drum şi a năimi oameni pentru corabie dintre aceia pe care-i cunoştea în Halland; iar Orm cu Toke şi Harald Ormsson încălecară şi porniră către coastă ca să caute o corabie. La gura râului găsiră una care era tocmai de vânzare. Stăpânul ei cam începuse să îmbătrânească şi voia s-o vândă ca să le poată împărţi fiicelor sale moştenirea. O cercetară îndelung cu de-amănuntul şi o găsiră fără stricăciuni şi trainică. Era dintre acelea cu douăzeci şi patru de perechi de vâsle şi astfel de corăbii erau socotite printre cele mari, dar Orm gândea că le-ar fi prins mai bine să fi fost ceva mai mare. Şi tot aşa gândea şi Toke.

— Cei ce vor pluti pe ea sunt mari căpetenii, spuse el şi pentru noi chiar treizeci de perechi de vâsle n-ar fi fost prea mult.

— La locul de edec, spuse şi Harald Ormsson, acolo unde va trebui să fie trasă pe uscat, cum zicea Olof Fluture, poate că o s-o socotim destul de mare.

— Cu norocul pe care-l ai tu, Orm, spuse Toke, chibzuinţă n-a rămas numai în capul tău, ci trece moştenire şi la pruncii tăi.

— Rău e atuncea când un om ajunge să fie povăţuit de fiul său şi asta n-o să se întâmple câtă vreme eu dau sfaturi. Acuma însă mă închin, fiindcă feciorul meu are dreptate. O să fie o speteală mult mai grea decât atuncea când am tras clopotul lui Jacob.

---

53 Visby, în insula Gotland

— Pe vremea aceea eram oameni tineri, spuse Toke, acuma însă suntem căpetenii şi n-o să trebuiască să ne mai înhămăm la funii. Tinerii vor trebui să tragă, iar noi vom merge pe de alături cu puricarii în chimire şi ce-o să ne mai minunăm de prea puţina lor putere. Numai că, vezi, s-ar cam putea ca o corabie ca asta să fie mult prea grea pentru vlaga lor necoaptă.

În cele din urmă, după tocmeală lungă, căzură la o învoială şi Orm luă corabia.

La gura râului, de-o parte şi de alta, se aflau gospodării întinse; acolo cumpără boi, porci şi orzoaică şi se învoi cu gospodarii pentru bere, căsăpit şi afumat, ca să încarce pe corabie băutură şi merinde din belşug. Îi pieri graiul de uimire când află după tocmeală cât aveau să-l coste toate astea în argint; iar cătrăneala lui crescu după ce izbuti să se-nţeleagă cu un număr de flăcăi de prin gospodării pentru un drum lung vreme de-un an; şi porni îngândurat spre casă împreună cu ceilalţi bodogănind că aurul acela al bulgarilor avea să-l ducă negreşit la sapă de lemn.

— Eu am mai învăţat ceva, spuse Harald Ormsson: că trebuie să bagi cam mult argint ca să poţi scoate aur.

— Ţi-a ieşit aur din gură, spuse Toke şi dacă mergi şi mai departe cum ai început de-acuma, o să ajungi la fel de hâtru ca şi tatăl mamei tale. Bătrânii spun că din brăţara lui Odin cade în fiecare miercuri câte o brăţară nouă, aşa încât acum o fi având o sumedenie; dar, de n-ar fi avut pe cea dintâi, n-ar fi avut nici una. Să nu calci niciodată mândru ca un wiking, nici ca un negustor de piei, dacă nu ai destul argint; ăsta e sfatul meu. Doar scalzii pot să dobândească bogăţie cu două mâini goale; însă atunci ei trebuie să ştie să facă stihuri mai bune decât ceilalţi şi asta-i greutatea meşteşugului de scald.

În drum spre casă se abătură pet la Sone Magul, căci Orm avea şi pe acolo nişte treburi.

Casa lui Sone era mare şi cu multe încăperi şi era plină de fiii lui şi de copiii fiilor. Sone îmbătrânise mult şi tot mai tremura de frig; stătea la gura sobei şi vorbea de unul

singur. Orm îi dădu bineţe cu toată cinstea cuvenită şi, după un răstimp, Sone îl recunoscu, dădu prietenos din cap, ceru să afle ceva veşti mai noi şi începu să-i povestească despre sănătatea sa. Era mai puţin bună ca mai înainte, dar altfel nu avea de ce plânge; şi tare mult se bucura, spunea, că îşi păstrase judecata nesmintită: era necontenit mai bună decât judecata celorlalţi.

Mulţi dintre fiii lui intraseră ca să-i salute pe oaspeţi şi să asculte ce spuneau; erau bărbaţi voinici de toate vârstele. Când auziră pe bătrânul lor părinte vorbind de judecata lui , strigară într-un glas că astea nu erau decât vorbe de clacă de-ale moşneagului. Din judecata lui, ziceau, acuma nu mai rămăsese mare lucru, afară doar de limbă şi de trăncăneală. Dar, auzind aceasta, Sone se înfurie, îşi ridică toiagul şi-i făcu să tacă.

— Vorbesc ca proştii, îi spuse el lui Orm. Ei cred că judecata mea s-a irosit doar ca să-i zămislesc pe toţi, iar mie nu mi-a mai rămas un dram. Dar nu-i adevărat şi e uşor să bagi de seamă; căci partea lor de moştenire nu e cine ştie ce. Dar câteodată mi se mai întâmplă să le încurc în grabă numele, sau să le uit de tot şi asta-i supără atâta, încât mă ponegresc. Dar adevărul e că numele nu merită atâta osteneală să le păstrezi în minte.

— Ne-am abătut pe aicea şi pentru tine şi pentru fiii tăi. Îi spuse Orm. Eu trebuie să plec într-o călătorie lungă spre răsărit, tocmai în Gårdarike, pentru o moştenire. Mi-am cumpărat şi o corabie. Se poate întâmpla să fie o călătorie în care să am trebuinţă de luptători căliţi şi de încredere. Am auzit într-una vorbindu-se despre feciorii tăi ca despre viteji şi de aceea m-am gândit c-ar fi o treabă bună să iau câţiva din ei cu mine. Plătesc simbrie după învoială şi, dacă lucrurile o să iasă bine, le fac şi parte la înapoiere.

La asta, Sone se însufleţi. Veste mai bună nu mai auzise cam de mult, mărturisi înviorat şi ar trimite bucuros o ceată de feciori la drum cu Orm. Ei trebuiau să umble puţintel prin lume ca să înveţe să trăiască şi să mai prindă minte. Şi, pe deasupra, plecând, ar fi mai mică îmbulzeala prin

gospodărie în jurul lui.

— Sunt prea mulţi pentru mine acum, când sunt bătrân, îi spuse el. Aşa că, ia cu tine jumătate din prăsilăşi o să fie spre folosul amândurotra; dar nu alege dintre cei mai vârstnici, nici dintre cei cu caş la gură, ci ia cu tine o duzină dintre mijlocii. N-au fost vreodată pe corabie, însă sunt de ispravă la bătaie.

Câţiva dintre feciori se arătară de îndată dornici să-l însoţească în călătorie; alţii mai chibzuiră un răstimp, apoi se învoiră; căci auziseră tot povestindu-se la şezători cum le venise Orm de hac celor doi vikingi-urşi şi le părea să fie o căpetenie pe placul lor. Apoi ţinură sfat până târziu spre seară şi pâna la sfârşit unsprezece feciori se hotărâră să-l urmeze. Flgăduiră să fie pregătiţi de drum la miezul verii; atunci putea să vină Orm să-i ia.

Toke credea că ei făcuseră o treabă bună, fiindcă flăcăii aceia păreau că pot să fie de mare ajutor. Cât despre Orm şi el era acuma mulţumit, astfel că-n ziua următoare, când se urcară iar pe cai, posomoreala îi pierise.

Când au ajuns acasă, toţi Ie ieşiră înainte cu o veste tristă. Ore murise: trupul lui tocmai fusese pescuit şi scos din râu. Svarthöfde era singurul care văzuse cum se întâmplase totul şi ceea ce avea de povestit nu era mult. Stătuseră pe punte amândoi la pescuit, Ore şi el şi Ore se purtase ca de obicei, numai că în vreo două rânduri îl mângâiase pe Svarthöfde pe obraz şi păr. Iar după un răstimp, se ridicase în picioare şi-şi făcuse semnul crucii de trei ori pe piept; apoi pornise bălăcind prin apă cu paşi repezi şi se făcuse nevăzut în locul unde se învolbura bulboana. Nu mai ieşise din adâncul apei, iar Svarthöfde se uitase după el fără să fi putut face ceva. Îi trebuise multă vreme lui Rapp Chiorul până să-i găsească leşul.

Osa căzuse la zăcere dupa asta şi ar fi vrut să moară mai curând. Orm intră în cămară, se aşeză la căpătâiul ei şi o îmbărbătă atâta cât putu. Oricine s-ar fi săturat de viaţă dacă ar fi ajuns în starea lui, îi spuse el; şi n-ar fi de mirare ca, în marea lui nenorocire, să fi tânjit din suflet după

Dumnezeu după ce-şi descărcase cugetul dezvăluindu-le taina cu aurul.

— Acum o sa-şi primeascăînapoi de la Cristos feciorul, limba şi mâna dreaptă, trebuie săţii seama şi de asta; şi, dacă totul merge bine şi-a întâlnit feciorul chiar acolo. Iar asta nu e o nimica toată şi orice om cu cap ar fi făcut la fel în locul lui.

Aşa credea şi Osa, dar jalea era greu de îndurat şi trebuiră să mai treacă vreo trei zile până ce se sculă din pat şi începu să umble iarăşi prin gospodărie. L-au îngropat pe Ore creştineşte, lângă biserică, aproape de locşorul unde părintele Willibald le astrucase capetele celor doi oameni sfinţi pe care îi tăiase Östen din Ore. Osa îşi alese locul ei de veci chiar lângă Ore, n-avea să mai zăbovească mult pe lumea asta, credea ea.

Toke porni călare către casă spre a se pregăti de dram şi, înainte de mijlocul verii, atât el cât şi Olof Fluture erau din nou la Gröning însoţiţi de oameni de nădejde. Olof mai avusese şi altă treabă; dăduse celor două neveste ale sale despăgubire din belşug şi le gonise din gospodărie. Aşa că el nu mai vedea acuma nici o piedică spre a se cununa cum se cuvine cu Ludmila şi se înfăţişă la Gröning cu dorinţa ca nunta să se facă fără amânare, chiar atunci. Dar Orm rămase neclintit la cele ce spusese înainte şi socotea că n-avea nici o noimă să se gândească la nuntă înainte de călătorie.

— Doar ţi-e făgăduităţie, spuse el, cât despre nuntă, mai ai şi tu un pic răbdare. Un mire proaspăt nu prea face vreo scofală la drum lung. Am încheiat odată târgul şi-o să rămână cum ne-am învoit. Întâi plecăm s-aducem aurul acasă şi, când am isprăvit cu treaba asta, capeţi fata ca răsplată pentru tot ajutorul ce mi-l dai. Nu se obişnuişte ca întâi să dai şi să aştepţi la urmă ajutorul.

Olof Fluture era un om cinstit în orişice împrejurare şi nu putea tăgădui că Orm avea dreptate; el unul nu avea nici o pricină să-l însoţească, afară de pârdalnica lui dragoste pentru fecioară şi dragostea lui Olof era atâta de

înflăcărată, că toată lumea făcea mare haz pe seama lui. El nu putea să se apropie de fată fără să i se schimbe glasul şi să răsufle greu; spunea el însuşi că aşa ceva nu i se întâmplase niciodată până atunci. Ludmila nutrea aceleaşi gânduri ca şi el pentru o nuntă chiar atuncea, înainte de plecare, însă putu baga de seamă numai uitându-se la Orm că n-avea nici un rost să se mai zbuciume ca să-l înduplece. Dar ea şi Olof se înţeleseră curând că nu aveau de ce să umble abătuţi când amândoi nu se gândeau decât unul la altul.

Înainte de plecare, Orm rândui cu de-amănuntul cum trebuia să meargă treaba în gospodărie. Rapp urma să rămână în ogradă spre a se îngriji de toate, deşi bodogănea într-una şi tare ar fi vrut să-l însoţească; primi oameni destui pentru muncile casnice şi pentru pază. Dar Ylva rămânea să hotărască totul şi nici un lucru de însemnătate nu putea să se facă fără ştirea ei. Şi Harald rămânea acasă, căci Orm nu se gândea să-l pună în primejdie pe primul său născut luându-l în acea călătorie şi Harald însuşi nu arăta cine ştie ce mare interes să meargă, dar Ulf cel Vesel avea să-l însoţească; şi, până la sfârşit şi Svarthöfde, după ce multă vreme tot stăruise pe lângă Orm şi Ylva cu rugăminţi. Şi nu o dată vărsă Ylva, acrimi, atât de jale cât şi de mânie, din pricina dârzeniei lui Svarthöfde, tot întrebându-se cam ce-ar putea să caute un băieţaş de treisprezece ani printre războinici; dar nu putu să-l domolească. El îi spunea c-avea să fugă singur de acasă şi că avea să plece peste mări cu vreo corabie străină dacă ea nu-i făcea pe voie; iar Ulf cel Vesel făcu jurământ să aibă grijă de Svarthöfde mult mai bine ca de sine însuşi. Nu mai era nevoie şi de jurământ, gândea Svarthöfde, dar făgădui chiar el să se păzească straşnic de primejdii în orice împrejurare; în sinea lui îşi spunea totuşi c-avea de gând să se răzbune pe ticăloşii care scoteau ochii oamenilor, dacă îi ajuta norocul să întâlnească şi dintr-ăştia. Avea acum şi sabie şi lance şi se simţea întocmai ca un luptător. Orm era bucuros să-l aibă lângă el, cu toate că, faţă de Ylva, nu prea lăsa să i se vadă

bucuria.

Părintele Willibald ţinu o predică de zile mari despre corăbieri, primejdii şi ispite şi le dădu la toţi o lungă binecuvântare. Toke şi Olof Fluture împreună cu păgânii din ceata lor fură şi ei de faţă la această predică şi tuturor li se părea că se simţeau vădit mai întăriţi de binecuvântare. Mulţi dintre ei păşiră după aceea spre părinte, scoaseră săbiile lucitoare rugându-l să le binecuvânteze şi pe ele.

La despărţire, femeile vărsară lacrimi multe, iar printre cei care plecau departe erau şi unii care se simţeau mâhniţi. Dar cei mai mulţi se bucurau acuma când plecau la drum făgăduind s-aducă la întoarcere lucruri frumoase şi de preţ; iar Orm era în largul său călare şi însoţit de-o ceată atât de falnică.

S-au dus întâi la Sone Magul ca să-i ia pe fiii lui, aceştia erau pregătiţi şi fură la iuţeală gata de plecare. Bătrânul şedea pe o bancă lângă zidul casei şi se-ncălzea la soare. Le porunci feciorilor, cei unsprezece care urmau să plece, să vină unul câte unul în faţa lui, fiindcă voia să le ureze călătorie cu noroc. Ei se supuseră, iar Sone se uită la fiecare cu luare-aminte murmurând numele tuturor fără să zăpăcească vreunul. Când se înfăţişă şi cel din urmă, el se opri tăcut şi privi ţintă înaintea sa; apoi fu străbătut de un fior, îşi sprijini din nou capul de zid şi-nchise ochii. Văzând aceasta, feciorii se neliniştiră, se traseră cu toţii înapoi şi spuseră şoptind înspăimântaţi „Acuma vede ! Acuma vede !” După un scurt răstimp Sone deschise iarăşi ochii şi se uită în jurul său cu o privire împăienjenită de parcă s-ar fi deşteptat atunci dintr-un somn lung şi greu. Apoi îşi căpăta din nou înfăţişarea lui obişnuită, făcu feciorilor un semn din cap spunându-le doar că puteau să plece.

— Dar ce-ai văzut ?îl întrebară ei.

— Ursita voastră, le răspunse el.

— O să ne întoarcem ?îl întrebară ei cu nerăbdare.

— Şapte se vor întoarce.

— Dar ceilalţi patru ?

— Vor rămâne acolo unde le e ursit.

Toţi unsprezece se îmbulziră în jurul lui rugându-l cu stăruinţă să le spună care erau cei patru.

— Dacă era scris ca patru dintre ei să moarăîn călătorie, atuncea ar fi fost mai bine ca cei patru să rămână acasă, aşa ca să nu li se întâmple nimica rău.

Însă bătrânul zâmbi trist.

— Acuma vorbiţi ca nişte proşti, aşa cum faceţi deseori, le spuse el. Am văzut tortul Torcătoarelor şi pentru patru dintre voi nu mai ajunge decât pentru puţină vreme. Iar firul lor nu-l poate nimeni înnădi. Aşa că patru dintre voi vor muri, oricum ar face şi asta se va întâmplă cât de curând.

Dădu din cap şi se opri căzând pe gânduri. Apoi grăi din nou:

— Nu-i nici o bucurie pentru un om să vadă degetele Torcătoarelor şi puţini sunt aceia care le văd. Dar mie mi se arată vedenia, cu toate că aş fi mai fericit să n-am darul acesta. Dar nu le-am văzut niciodată feţele.

Rămase iar tăcut. După aceea se uită cu luare-aminte la feciorii săi şi clătină din cap.

— Acum plecaţi ! le porunci. Şapte dintre voi se vor întoarce. E destul.

Feciorii nu mai stăruiră, căci era ca şi când, o negură s-ar fi lăsat între bătrân şi ei şi tot aşa era şi pentru Orm şi toată ceata lui. Dar, după ce încălecară şi porniră, feciorii începură să bodogănească şi bodogăniră o bucată bună cu năduf despre bătrân şi despre meşteşugurile lui pline de vrăji.

— Tare-aş fi vrut să-l întreb şi de soarta mea, spuse după o vreme Toke, însă n-am îndrăznit.

— Eu am avut acelaşi gând, spuse şi Olof Fluture, dar nici eu n-am avut curajul să-l întreb.

— S-ar putea totuşi întâmpla să nu fi fost decât vorbe de clacă, spuse Orm, cu toate că-i adevărat căşi bătrâna mea de-acasă vede din când în când în viitor.

— Numai acela care nu-l cunoaşte poate crede că astea sunt doar vorbe goale, când harul se pogoară asupra lui, spuse unul dintre feciorii lui Sone Magul ce călărea pe lângă

el. O să se întâmple aşa cum a spus el, fiindcă aşa s-a întâmplat întotdeauna când a prezis ceva. Şi prin aceasta ne face viaţa mai nesuferită decât poate să-şi dea seama.

— Mie îmi pare că-şi dă seama mai mult şi mult mai bine decât alţii, spuse Toke. Acuma însă cred că poate fi o mângâiere pentru voi ştiind mai dinainte că şapte se vor întoarce teferi din călătorie.

— E adevărat, spuse posomorât feciorul care începuse vorba. Dar care şapte ? Acum, noi fraţii n-o să mai putem avea nici linişte, nici bucurie până ce patru dintre noi nu vor fi morţi.

— Cu atât mai mare va fi bucuria după aceea, spuse Orm şi, la aceasta, feciorii magului îl priviră mormăind cu îndoială.

Când au ajuns la locul unde se afla corabia şi după ce trimiseră caii înapoi spre casă, Orm se-apucă îndată să vopsească iarăşi capul de balaur de la provă; fiindcă, dacă voiau să aibă faimă cu corabia, dragonul trebuia să strălucească roşu ca şi sângele. Apoi cărară totul înăuntru şi fiecare om se aşezi, la locul său pe punte, La început, Orm se împotrivi la jertfa unui ţap pentru izbândă în călătorie, dar, în privinţa asta, nimeni nu era de partea lui, aşa că, până la urmă, trebui să se înduplece.

— Poţi să rămâi creştin cât vrei, îi spuse Toke, însă pe mare datinele strămoşeşti sunt cele bune; şi, dacă nu vrei să le ţii, poţi să te-arunci în mare cu capul înainte acolo unde ea e mai adâncă.

Orm bănuia c-ar fi putut să fie şi un sâmbure de adevăr în datinele strămoşeşti, cu toate că nu-i prea venea la socoteală ca preţul unui ţap frumos să se adauge la toate celelalte cheltuieli pe care le făcuse pentru acea călătorie mai înainte de a fi pornit la drum.

Acuma totul era gata şi după ce sângele ţapului se scurse în mare peste provă, ieşiră înspre larg plutind pe-o vreme însorită şi cu vânt bun. Toke cunoştea din tinereţe drumul până în Gotland şi îşi luase sarcina să ducă nesmintit corabia până în portul Vi, oraşul goţilor. Dar, mai

departe, nimeni nu ştia prea mare lucru; acolo trebuiau să caute şi să tocmească un cârmaci de ajutor, căci dintr-aceştia se găseau la goţi să tot alegi.

Şi Orm şi Toke se simţeau bine aflându-se din nou pe mare, de parcă multe dintre greutăţile de pe uscat le-ar fi căzut deodată de pe inimă. Iar când ţinutul Lister se zări în depărtare, Toke simţi că grijile puteau într-adevăr să fie o povara pentru acela care făcea negoţ cu piei, dar că acuma se simţea la fel de fără griji ca şi atuncea când pornise întâi pe mare cu Krok.

— Şi nu prea pot pricepe de ce atât amar de vreme am stat departe de chemarea marii, spunea el. O corabie cu oameni iscusiţi pe punte e lucrul cel mai bun din toate. E bine să trăieşti în tihnă pe uscat şi nimeni nu poate fi luat în râs pentru aceasta, dar o călătorie peste mări şi ţări, cu nădejde de pradă şi cu mireasma asta stăruind în nări, e soarta cea mai bună pentru om şi leacul împotriva bătrâneţii şi a urâtului ce te omoară pe uscat. Şi e ciudat că noi, normanzii, stăm atât acasă, cu toate că ştim lucrul ăsta şi ne pricepem mult mai bine la corăbii decât alţii şi-avem în faţa noastră toată lumea de prădat.

— Poate că, spuse Orm, asta se datorează faptului că multora le place să îmbătrânească mai bine pe uscat, decât să plece după leacul împotriva bătrâneţii pe care vânturătorii mărilor adesea îl găsesc.

— Pe-aicea sunt multe miresme, spuse Svarthöfde mâhnit dar una nu-i care să-mi placă.

— Asta e numai din pricina neobişnuinţei tale şi fiindcăîncă n-ai ajuns să le deosebeşti, spuse Orm. Poate căşi mirosul mării nu e pe aici aşa cum e înspre apus, acolo marea e mai verde, mai sărată, de-aceea şi mireasma ei e mai pătrunzătoare. Dar de asta nu trebuie să-ţi pară rău.

Svarthöfde nu mai găsi nimica să răspundă, căci într-acestea răul de mare se abătu asupra lui. La început îi fu tare ruşine, însă curând se linişti văzând că mulţi din oamenii mai dinlăuntrul ţării stăteau ceasuri întregi ca nişte zdrenţe ţinându-se cu mâinile de parapet. Iar unii fură auziţi

în scurtă vreme cerşind cu glasul tremurat să tragă undeva la ţărm mai înainte de-a pieri cu toţii.

Dar Orm şi Toke stăteau nepăsători la cârmă şi socoteau că totul merge bine.

— Trebuie doar să se deprindă, bieţii de ei, îi spuse Orm lui Toke. Aşa a fost cândva şi pentru mine.

— Uită-te la feciorii magului, îi spuse Toke. Acum au altele la care să se tot gândească, nu numai la prezicerea bătrânului. Trebuie să mai treacă vreme pentru aceia care-şi fac veleatul pe uscat pentru a înţelege cât e de bine pe corabie. Cu vântul ăsta pot vărsa în mare cât poftesc fără să îi stropească drept în ochi pe cei de-alături şi astfel noi suntem scutiţi de multe certuri între oamenii mai arţăgoşi. Dar nimeni nu trebuie să creadă că au vreo bucurie pentru asta. Şi nimeni nu capătă în dar o bună judecată pe corabie: e şi deprinderea de care e nevoie.

— Asta vine cu timpul, spuse Orm. Dacă se moaie vântul, vor trebui să pună mâna şi pe vâslă şi vâsla e de obicei o jucărie aspră pentru flăcăii neobişnuiţi pe-o mare cum e asta. Atunci se vor gândi cu toţii negreşit ce bine mai fusese putând să verse peste parapet fără atâta trudă. Şi-o să le pară rău.

— Ar fi mai bine să-l punem pe Olof priveghetor peste vâslaşi, îi spuse Toke. Pentru asta e nevoie de un om care-i deprins să fie ascultat.

— Da, s-ar putea să fie ascultat, răspunse Orm, dar s-ar putea să aibă mult de suferit şi dragostea cu care e înconjurat acum de oameni. E îndeletnicire grea şi cea mai grea pe o corabie atuncea când vâslaşii sunt nişte oameni slobozi pe care nu-i poţi îndemna cu biciul.

— Totuşi, socot că treaba asta l-ar mai înviora puţin. Parcă-i cu gândul tot în altă parte. Şi asta o înţeleg prea bine.

Olof Fluture era mâhnit şi dus pe gânduri. Se întinsese sus pe punte chiar lângă locul unde stăteau ei, era cam adormit şi nu vorbea prea mult. Dar, după un răstimp, se ridică în coate şi începu să murmure că nu-şi dădea prea

bine seama dacă ce-l apăsa pe inimă era răul de mare sau răul dragostei; şi mai voia să ştie dacă peste noapte corabia avea să fie trasă undeva la ţărm. Dar Orm şi Toke socotiră într-un glas că lucrul ăsta n-ar fi fost cu judecată dacă ţinea vântul prielnic şi cerul rămânea senin.

— Cei încă nedeprinşi cu marea ar păgubi dintr-asta, spuse Toke şi mulţi din ei s-ar face nevăzuţi în timpul nopţii. Lesne s-ar întoarce atuncea către casă, preabucuroşi de-a fi scăpat de răul ăsta. Dar, când o să ajungem în Gotland, se vor simţi ceva mai bine şi-acolo o să poată încerca din nou pământul care nu se mişcă sub picioare.

Iar Olof Fluture oftă şi nu mai întrebă nimic.

—În felul ăsta economisim şi multă hrană, spuse Orm, pe care, pe uscat, ar îndesa-o în ei, ca după aia s-o verse fără nici un folos în mare.

Şi, în privinţa asta, el avea dreptate; căci vântul bun rămase neschimbat şi cât plutiră către Gotland doar jumătate dintre oameni fură în stare să nu se facă de ruşine la mâncare. Svarthöfde se întremă curând, iar Ulf cel Vesel nu simţise nici un pic de rău; şi pentru ei era o mare bucurie să mestece de zor tot lăudând bucatele gustoase în faţa oamenilor palizi fără nici o poftă de mâncare. Dar, de îndată ce ajunseră în apele mai liniştite apropiindu-se de Gotland, bolnavii începură să înfulece pe întrecute ca să-şi scoată paguba, astfel că Orm, uitându-se la ei, gândea că nu văzuse în viaţa lui nişte mâncăi mai mari.

— Trebuie însă să-i lăsăm să-şi potolească foamea, spunea el şi asta poate fi un semn c-au început să se deprindă cu legănatul mării.

În portul Vi al goţilor erau aşa multe corăbii, că Orm stătu în cumpănă la început şi chibzui dacă era bine să intre. Dar capul de balaur fu dat jos, se înălţă în schimb pavăza păcii şi vâsliră către chei fără să fie tulburaţi. Oraşul era însemnat, plin de corăbieri şi de neguţători bogaţi, iar pentru oamenii lui Orm erau acolo multe lucruri la care să tot caşte gura după ce ajunseseră cu bine pe uscat. Erau acolo nişte case mari numai de piatră, se mai găseau şi

altele ce nu slujeau la altceva decât să intre-n ele şi să bea; şi în oraş era atâta bogăţie, că *pescăriţe* chipeşe şi vesele, cu toarte mari de aur trecute prin urechi, roiau de colo-colo şi-i scuipau pe toţi aceia care nu veneau cu argint bătut în pumn. Dar în acel oraş era o ciudăţenie pe care nici nu se gândeau s-o creadă cu putinţă mai înainte de a o vedea cu ochii lor: un om venit de la saxoni care-şi făcea de lucru cât era ziua de lungă ţesălând bărbile celor mai cu stare din oraş. Şi pentru treaba asta primea într-una câte un gologan de la aceia pe care-i ţesăla, chiar şi atunci când le făcea zgârieturi din care curgea sânge. Soţii lui Orm găseau că meşteşugul ăsta era cel mai ciudat din toate câte le fusese dat să vadă sau despre cate auziseră vorbindu-se vreodată şi nu prea de dispreţuit.

Olof Fluture se mai înzdrăvenise într-acestea şi plecă prin târg cu Orm ca să găsească un cârmaci care să-i ducă mai departe. Puţini mai rămăseseră pe punte, căci toţi voiau să-şi dezmorţească încheieturile picioarelor şi să-şi astâmpere şi setea. Toke rămase însă neclintit spre a păzi corabia.

— I-atât de bună berea goţilor, spunea el, căîntr-un rând, în tinereţe, am întrecut măsura în oraşul ăsta. După aceea m-a apucat un fel de neastâmpăr, un om a fost ucis şi am scăpat cu viaţăînot, cu chiu cu vai. Goţii au însă bună ţinere de minte şi-ar fi cam prost să fiu recunoscut pentru un fleac ca ăsta tocmai acuma când avem treburi mai de seamă de făcut, aşa că eu rămân pe punte. Căutaţi să vă păziţi cu grijă, toţi care coborâţi în port, căci goţilor le sare iute ţandăra cu străinii care îi stârnesc.

Orm şi Olof se întoarseră şi se urcară pe corabie cu un cârmaci de ajutor pe care îl găsiseră fără să caute prea mult. Era un om mărunt şi îndesat, încărunţit la tâmple şi-l chema Spof. Fusese de nenumărate ori spre răsărit, cunoştea bine toate căile pe apă, iar acum ţinea să cerceteze totul pe corabie mai înainte de-a se hotărî. Nu vorbea mult, în schimb dădea din cap în semn de încuviinţare aproape peste tot, iar la sfârşit ceru să guste

berea ce-o aveau cu dânşii pe corabie. Era berea pentru care Orm plătise să i-o facă ţăranii de la gura râului şi nimeni nu se plânsese de gustul şi tăria ei până atuncea.

— Asta e berea ce-o ai cu tine ?întrebă Spof.

— Nu e destul de bună ? se miră Orm.

— Ba e destul de bună pe corabie, răspunse Spof. Şi o beau cu plăcere. Oamenii tăi sunt din fire paşnici, veseli la tăvăleală şi mulţumiţi chiar cu puţin ?

— Mulţumiţi cu puţin ? se miră iarăşi Orm. Abia dacăsunt mulţumiţi cu mult, atunci când boala mării nu-i răzbeşte. Şi eu nu i-am ales pentru firea lor blândă, iar truda şi speteala nu cred că le-ar plăcea mai mult ca altceva.

Spof clătină din cap pe gânduri.

— E chiar aşa cum am crezut, îi spuse el. Ajungem la locul de edec în toiul verii şi trebuie să ai cu tine bere de edec mai bună decât asta, dacă totul o să meargă bine.

— Da, trebuia să mă gândesc la asta, se amestecăîn vorba Olof Fluture. Ce spune e adevărat.

— Cum ? Bere de edec ? săriră Orm şi Toke.

— Noi, goţii, urmă Spof, suntem cei care au plutit mai mult şi au ajuns cel mai departe pe fluviile cele mari din Gårdarike. Şi noi cunoaştem de minune drumul pe apă până hăt departe, dincolo de locul de edec al merilor, pe care nimeni nu l-a încercat cu corăbii mari afară de noi, goţii. Şi doar cu berea de edec noi izbutim să mergem înainte acolo unde alţii trebuie să se întoarcă. Iar berea asta trebuie să fie din soiul cel mai bun de orz, aşa ca să dea multă vlagă şi curaj şi din ea trebuie să bea vârtos toţi oamenii atunci când trag corabia în locul de edec. Dar altfel, pe corabie, plutind pe apă, nu trebuie s-o guste niciodată. Asta am născocit-o tot noi, goţii; şi de aceea se face cea mai bună bere chiar aici, fiindcă din berea asta ne vine nouă toată bogăţia.

— Dacă nu măînşel prea mult, îi spuse Orm, socot că berea asta nu se vinde ieftin.

— E cu atât mai scumpă decât altă bere cu cât e mai

gustoasăşi mai tare şi poate chiar mai mult. Cred însă că-şi merită cu prisosinţă preţul, căci fără ajutorul ei nimeni nu-şi poate urma drumul prin Gårdarike.

— Cât ne-ar trebui şi nouă ?întrebă Orm.

— Să socotesc, răspunse Spof. O corabie cu douăzeci şi patru de vâsle, şaizeci şi şase de oameni şi drumul la vale spre Kiev. Până acolo suntşapte locuri de edec mai mici, dar astea nu cer prea mare osteneală. Însă edecul lung, până la fluviul Nipru, e cel mai greu. Aşa că, cinci butoaie, dintre cele mari, cred că vor ajunge.

— Oamenii mărilor dinspre apus călătoresc mai ieftin, asta-i sigur, spuse Orm.

După ce a cumpărat şi berea de edec şi Spof a căpătat o jumătate din simbrie, pe care el ţinea s-o aibă de îndată în chimir, Orm mai era încă încredinţat că se călătorea mai ieftin spre apus. Şi bombăni cu mult năduf când numără argintul, spunând că nu putea s-ajungă până la Kiev altfel decât ca un milog cu un toiag în mâna şi cu corabia şi armele lăsate amanet la goţi pe drum.

— Cu toate astea îmi pari un om de nădejde, Spof, atât cu iscusinţa cât şi cu judecata, spuse el şi poate n-o să mă căiesc că te-am tocmit cârmaci tocmai pe tine, cu toate că-mi ceri multă plată.

— Cu mine e la fel cum e cu berea de edec, răspunse Spof netulburat, sunt scump, dar fac şi treabă bună.

Au mai rămas la Vi trei zile şi Spof i-a pus pe oameni să cioplească leagăne trainice pentru butoaie şi nu-i slăbi până ce nu făcură totul cum voia. Berea lua loc mult şi cam în-greuna corabia, dar oamenii trăgeau la vâsle bucuroşi, de când putuseră să-i prindă gustul pe uscat. Căci chiar din prima zi mulţi îşi băuseră argintul şi se ţinuseră după aceea scai de Orm ca să le dea toată simbria. Nu s-a băgat însă de seamă ca vreunul să fi izbândit cu asta. Atunci se străduiră să-şi dea cojoacele pe bere, iar alţii coifurile; cum goţii nu se învoiau la schimburi de-astea, se ajunse la încăierare şi pentru tulburări şi zarvă veniră nişte juzi pe punte cerând despăgubiri grozave. Orm şi Olof Fluture stătură cu ei la

tocmeală o dimineaţă întreagă până ce izbutiră să coboare cererile lor la jumătate şi totuşi suma le păru destul de mare. După aceea nu mai îngăduiră nimănui să plece în oraş fără să-şi lase armele pe punte. Fii lui Sone erau oameni cu punga plină şi beau într-una pe uscat, dar le era greu să-şi alunge gândurile negre. În cea de-a doua zi urcară pe corabie în cârd doar zece, cărând cu ei pe braţe pe al unspre-zecelea, care nu mai avea decât puţină viaţă de trăit. Îl preveniseră, spuneau, totuşi se năpustise pe furiş asupra unei tinere femei care săpa într-o grădină după o colibă şi o trântise la pământ cu vorbe dulci şi. cu tăria pumnului. Dar o bătrână ieşise iute din colibă şi îi băgase sapa în cap. Şi totul se petrecuse atât de repede, că nu putuseră face nimic să-l scape.

Toke îi cercetă pe cel rănit şi spuse că n-avea să mai trăiască mult. A şi murit în cursul nopţii, iar fraţii lui l-au în-gropat cum se cuvine şi au băut în cinstea lui şi ca sa-i meargă bine pe drumul morţilor.

— Asta i-a fost ursita, spuneau ei. Bătrânul ştie ce vorbeşte în lucruri de-astea.

Şi, cu toate că le părea rău de răposat şi nu aveau de spus decât de bine despre el, se vedea limpede că se simţeau cu inimile mai uşoare. Fiindcă acum, îşi spuneau între ei, mai rămăseseră doar trei pe care îi pândea năpasta şi astfel un sfert din grija lor cea mare pierise.

A doua zi corabia porni în larg şi se-ndreptară către miază-noapte cu Spof la cârmă. Iar Orm spunea că tot ce-avea să se întâmple de aici încolo putea să fie cu primejdie, nelămurit, însă nădăjduia un singur lucru: că n-avea să ajungă iarăşi într-un oraş la fel de scump ca Vi din Gotland.

VI

Cum au plutit vâslind spre Nipru

Au ocolit insula Gotland, după aceea au cârmit spre răsărit pe lângă Ösyssla până ce au intrat în fluviu Dyna. Pe apa fluviului, la deal, ducea partea de jos a drumului spre Miklagård, care era folosită mai ales de goţi. Partea de sus, care era drumul şvezilor, pornea de-a lungul coastei Bålagård urcând pe fluviul goţilor, până la lacul Ladoga şi de acolo, prin Novgorod, până la Nipru.

— Nimeni nu ştie care din aceste două căi o fi mai lungă, spunea Spof. Nici eu nu pot răspunde la întrebarea asta, cu toate c-am călătorit pe amândouă. Căci truda împotriva apei face întotdeauna ca drumul pe care l-ai ales să-ţi pară că-i mai greu, pe oricare din ele l-ai lua. Dar pentru noi e lucru mare acum, fiindcă ajungem mai târziu şi o să fim scutiţi de revărsările de primăvara.

Când au ajuns la gura Dynei, oamenii erau parcă mai voioşi, cu toate că ştiau că de-abia de acum în colo aveau de îndurat chinul cel mare; şi, după ce au fost orânduiţi astfel ca la trei zile de vâslit îi venea fiecăruia câte o zi întreagă de odihnă, porniră vâslind cu nădejde în sus prin ţinuturile livonilor şi semgallilor, pe unde se vedeau din când în când mici sate de pescari, apoi din ce în ce tot mai adânc într-un ţinut deşert de oameni, pe unde nu se mai vedea nimic afară de vâltoarea fluviului şi codrul des ce se-ntindea la nesfârşit pe amândouă malurile. Iar oamenii simţeau o teamă stranie, nelămurită, faţă de acel ţinut. Uneori, la focurile de popas, când coborau pe mal spre a-şi

petrece noaptea, auzeau nişte mugete în depărtări ce nu veneau nici de la fiare, nici de la alte dobitoace pe care vreunul dintre ei să le fi cunoscut; şi îţi spuneau cu teamă, pe şoptite, că aceea poate era Järnskogen, pădurea de fier, de care tot vorbeau bătrânii şi-n care îşi făceau veacul fii lui Loke[54].

Într-una din zile întâlniră trei corăbii care veneau în şir din susul fluviului, greu încărcate, bine armate şi numai cu câte şase perechi de vâsle fiecare. Erau nişte goţi în drum spre casă; oamenii erau slabi, pârliţi de soare şi se uitau miraţi şi curioşi la corabia lui Orm. Câţiva îl recunoscură pe Spof şi-l salutara scoţând strigăte, după aceea se schimbară câteva vorbe de la corabie la corabie în timp ce lunecau încet una pe lângă alta. Veneau din Bulgaria Mare, de lângă Volga şi se lăsaseră în jos pe fluviu până la Marea Sărată, unde făcuseră negoţ cu arabii. Duceau acasă o încărcătură bună, spuneau ei: pânzeturi, vase de argint, sclave, piper şi vin; şi trei oameni de pe corabia din mijloc ridicară în văzul lor o tânără femeie goală, după aceea o ţinură spânzurată de braţe şi de păr la provă strigând că era de vânzare şi ca cereau pe ea douăsprezece mărci, între prieteni. Femeia ţipa şi se zbatea, de frică să nu cadă în apă, iar oamenii lui Orm îşi traseră greu răsuflarea la vederea ei; dar când fu ridicată înapoi pe punte fără ca vreunul să încheie târgul, ea le strigă cu ciuda vorbe urâte de ocară şi scoase de mai multe ori limba la ei.

Căpeteniile de pe corăbiile goţilor voiau să afle cine era Orm, unde avea de gând să meargă şi ce mărfuri căra.

— Eu nu sunt negustor, răspunse Orm. Şi mă duc la Kiev să iau în stăpânire o moştenire.

— Atuncea trebuie să fie o moştenire mare, ca să merite atâta osteneală, spuseră goţii neîncrezători. Dar dacă umbli după pradă, poţi sa le-aţii calea la alţii, căci noi călătorim întotdeauna în cete de nădejde.

Şi cu aceasta, corăbiile trecură lunecând la vale şi îşi luară, rămas bun.

---

54 Prometeu, în mitologia scandinavă

— Muierea aia nu era de lepădat, spuse pe gânduri Toke. Cu aşa sâni, cum am văzut nu arăta să aibă mai mult de douăzeci de ani, cu toate că e greu să judeci după una care atârnă cu braţele deasupra capului. Dar numai goţii pot să ceară douăsprezece mărci pentru o sclavă, fie ea chiar tânără. Totuşi, eu am crezut puţin că tu, Olof, ai să începi să te tocmeşti.

— Aş fi putut s-o fac, răspunse Olof Fluture, de n-aş fi fost în starea în care sunt. Nu-i decât una după care să mă prăpădesc şi boala asta n-o să-mi treacă atât de repede, după cât văd.

Orm însă rămăsese în picioare şi se uita lung după cele trei corăbii cu faţa întunecată.

— Eu cred că soarta mea e să mă bat până la urmă şi cu goţii, spuse el, cu toate că sunt un om paşnic. Trufia lor e nemaipomenită şi-am început să mă cam satur tot lăsându-i să aibă ultimul cuvânt.

— Când ne-om întoarce acasă, poate c-o să ne mai gândim la asta, dacă o să dăm greş altfel, spuse Toke.

Dar Spof le spuse că dacă aveau astfel de gânduri, ar trebui ca Orm să-şi facă rost de alt cârmaci, căci nu voia să aibă vreun amestec împotriva unora din ţara sa.

Târziu după-amiază, în aceeaşi zi, ei mai avură altă întâlnire. Se auzi întâi scârţâit aprig de cârlige şi după primul cot se ivi o corabie ce se apropia în grabă. Avea vâslele toate în afară şi oamenii vâsleau din răsputeri. Văzând corabia lui Orm, încetiniră tactul; era cu douăzeci şi patru de perechi de vâsle, la fel ca a lui Orm şi înţesată cu oameni înarmaţi.

Orm porunci îndată să se vâslească tare şi într-una; cei care nu trăgeau la vâsle trebuiau să-şi pregătească armele, iar Toke, care ţinea cârma, schimbă cursul puţin pentru a se putea lipi de corabia străinilor fără a fi izbiţi de pinten, dacă avea să se ajungă la încăierare.

— Ce fel de oameni sunteţi voi ? se auzi strigându-se de pe corabia străină.

— Noi suntem scanieni şi oameni din Smoland, răspunse

Orm. Dar voi ?

— Noi suntem ostrogoţi.

Acolo fluviul era lat şi sforul apei slab. Toke strigă vâslaşilor din partea stânga să tragă cu putere, iar celor de pe partea dreaptă să se proptească în vâsle şi astfel întoarse la iuţeală corabia în loc spre cea a ostrogoţilor, până ce amândouă plutiră una lângă alta purtate de şuvoi atât de-aproape, încât abia dacă mai rămăsese loc între perechile de vâsle.

— V-am fi avut la mână dacă am fi vrut, le spuse Toke încântat. Şi asta, cu toate că aveaţi în ajutor şuvoiul. Aşa am fi făcut odinioară.

Ostrogotul văzu dorinţa lor de luptă şi glasul său sună ceva mai potolit.

— Aţi întâlnit niscaiva goţi pe drum ?întrebă el.

— Cu trei corăbii, azi-de-dimineaţă, răspunse Orm.

— Şi aţi vorbit cu ei ?

—În pace şi prieteneşte. Aveau încărcătură bunăşi întrebau de ostrogoţi.

— Au întrebat de ostrogoţi ? Le era teamă ?

— Spuneau că li se cam urâse fără ei.

— Atuncea sunt chiar ei, mai spuse ostrogotul. Trei corăbii ? Voi ce căraţi ?

— Arme şi oameni. Ia spune, ai nevoie de ceva ?

— Atunci jucăm ţinându-ne de mânăîn aceeaşi horăşi nu avem de ce ne bate, răspunse celălalt. Dar ascultaţi acuma sfatul meu. Haideţi şi voi să punem mâna pe corăbiile goţilor. E un câştig ce merită puţină osteneală şi o să împărţim frăţeşte.

— Ce răfuială ai cu ei ?întrebă Spof.

— Au bogăţie şi eu n-am. Nu e destul ? Norocul ne-a fost împotrivă în drumul nostru către casă. Ne întorceam bogaţi şi fără grijă de la Volga, dar tâlharii meri au stat la pândă la locul de edec pe care-l socotesc al lor. Acolo am pierdut în luptă o corabie şi aproape toată marfa. Şi nu vrem să neîntoarcem ca nişte sărăcani. Goţii merită puţină osteneală. Se spune că la ei acasă au început să-şi potcovească

armăsarii cu potcoave de argint.

— Noi avem treabăîn altă parte, spuse Orm şi e o treabă grabnică. Dar goţii, negreşit, o să se bucure când o să dea ochii cu voi. Şi trei corăbii împotriva uneia e ceea ce-şi doresc mai mult.

— Atunci va fi cum s-o putea, îi spuse celălalt posomorât. Dar văd că e întocmai cum am auzit vorbindu-se mereu: că scanienii sunt nişte borţoşi murdari care nu se gândesc decât la ei şi niciodată nu fac altora vreun bine numai din prietenie.

— E adevărat că ne gândim arareori la ostrogoţi, dacă nu e nevoie, spuse Orm. Şi-acum, am zăbovit destul stând la taifas cu tine. Drum bun !

Corabia Lui Orm rămase puţintel în urma celeilalte, iar Toke o întoarse iscusit punând-o iar cu prova în şuvoi. Dar, pe când se făcea schimbarea asta, ostrogotul nu mai putea de ciudă şi mâinie şi-şi slobozi deodată lancea către Orm.

— Iată ceva la care să te mai gândeşti ! răcni când lancea porni zburând.

Chiar lângă Orm se afla Olof Fluture; şi-atunci Olof făcu un lucru despre care oamenii de pe corabie mai auziseră vorbindu-se dar îl văzuseră arareori. Când porni lancea, el făcu un pas în faţă, o prinse-n zbor chiar de strajă, o răsuci cât ai clipi în mână şi o trimise înapoi atât de repede, încât cu greu avu vreme vreunul să vadă ce se întâmplă. Dar ostrogotul nu se aşteptase la un răspuns atât de grabnic şi lancea îl lovi în umăr, astfel că el se clătină şi căzu în genunchi pe punte.

— Asta e un salut tocmai din Finnved, strigă Olof.

— Ăsta-i răspunsul, strigarăşi cei din ceata lui Olof, făcând la plecăciuni din cap în toate părţile şi strălucind de bucurie pentru isprava căpeteniei. Şi toţi de pe corabie se bucurară, deşi erau încredinţaţi că ostrogoţii aveau să se întoarcă de necaz asupra lor. Dar ostrogoţilor le cam pierise graiul şi curajul şi îşi urmară drumul lor plutind la vale fără să se mai uite înapoi.

— Asemenea aruncătură n-am mai văzut vreodată,

spuse Orm şi pentru asta sunt dator să-ţi mulţumesc.

— Sunt tot atât de iscusit cu armele ca şi mulţi alţii, spuse Toke, dar n-aş fi fost în stare să prind lancea şi s-o arunc la fel. Şi află de la mine, Olof Styrsson, că trebuie să treacă multă vreme până o să-l auzi pe Toke Grågullesson rostind aşa ceva.

— Asta-i o dibăcie, spuse Olof, însă se poate întâmplă să fie rară. Am învăţat asta de tânăr şi fără multă greutate, dar niciodată n-am fost în stare să-l învăţ şi pe altul.

În seara aceea se vorbi mult despre asta în tabăra de noapte de pe malul fluviului, precum şi despre cele ce aveau să se întâmple dacă tâlharii ostrogoţi îi ajungeau cumva pe goţi din urmă.

— Ei nu se pot lega de trei corăbii bune doar cu una oricât de hămesiţi şi furioşi ar fi, socotea Toke. Dar o să-i urmărească pe prietenii lor goţi afară din limanul fluviului nădăjduind în vreme rea pe mare. Dacă goţii vor pluti răzleţi, atuncea pot să pună mai uşor mâna pe ei. Dar cred că goţii o sa le dea destul de furcă.

— Ostrogoţii sunt oameni vicleni şi cu primejdie, spuse Orm. Noi am avut dintr-ăştia când am pornit cu Thorkel Höge şi am fost în Anglia. Sunt buni războinici şi se socotesc ei înşişi cei mai buni din toţi. De aceea le şi vine greu să se-nţeleagă cu alţi oameni şi prea puţin se străduiesc să se-nţeleagă. Sunt guralivi şi veseli când sunt beţi, dar altfel nu le place să glumească. Şi cei mai răi sunt când li se năzare că cineva râde de ei în barbă; atunci ar fi în stare să se-arunce ca nebunii în vârfurile lăncilor întinse. De aceea trebuie să ţinem veghe straşnică la noapte, că s-ar putea să se şi razgân-dească şi să se-ntoarcă după noi.

Dar peste noapte nu s-a întâmplat nimic. Şi, îmbărbătaţi după aceste întâlniri cu oameni tari şi încercaţi în viţa lor, au vâslit mai departe înlăuntrul ţării fără margini.

Ajunseră într-un loc unde apa spumega năvalnic în jurul unor stânci mari prăvălite. Acolo corabia fu trasă sus pe mal şi descărcată; după aceea fu târâtă de-a lungul pragului pe un făgaş bătătorit şi pusă iar pe apă. Când toate lucrurile

fură cărate pe acelaşi drum şi încărcate iarăşi pe corabie oamenii istoviţi de trudă începură să întrebe cu nădejde dacă nu era vremea pentru berea de edec. Dar Spof răspunse liniştit că doar începătorii puteau să judece aşa.

— Ăsta nu-i un loc de edec, le spuse el. Ăsta e un zăgaz. Numai la locurile de edec se capătă şi bere de edec.

Trecură în mai multe rânduri prin locuri asemănătoare şi chiar prin locuri mai anevoioase. Dar Spof spunea mereu acelaşi lucru, aşa că începură să se întrebe cam nedumeriţi cum oare arăta şi locul de edec.

În fiecare seară, după ce trăgeau la mal şi-şi făceau tabăra de noapte, aruncau mrejele în apă şi prindeau totdeauna peşte mult. Aşa că nu duceau vreo lipsă, cu toate că merindele erau aproape pe sfârşite. Stăteau totuşi ursuzi pe lângă focurile la care se frigea într-una peşte tânjind după puţină carne proaspăta de vită şi socotind cu toţii că prea mult peşte face pe om posomorât. Şi începură să se cam sature şi de vâslitul greu din fiecare zi, dar Spof îi tot îmbărbăta spunându-le că în curând aveau să vadă altceva.

— Fiindcă vâslitul cel mai greu nici n-a început, le spunea el.

Feciorii lui Sone Magul nu se împăcau deloc cu peştele şi se duceau în fiecare seară la vânat. Luau cu ei arcuri şi lănci şi găseau repede urme de animale şi locurile lor de adăpost. Dar, cu toate că erau stăruitori şi totdeauna se întorceau târziu în tabără, trecu destulă vreme până să vâneze. Odată izbutiră să prindă un elan pe care îl goniseră într-o viroagă. Atunci nu s-au întors decât în zori. Făcuseră foc în pădure şi mâncaseră pe săturarte; iar carnea pe care-o aduseseră cu ei în tabără nu prea se îndurau s-o mai împartă.

După aceea fu mai mult avânt după vânat. Ulf cel Vesel şi Svarthöfde se alăturară feciorilor lui Sone şi, tot aşa şi alţii: iar Orm îşi făcea sânge rău şi se căia că nu luase şi doi dintre câinii cei mari cu el, care ar fi putut să fie de mare ajutor la vânătoare.

Dar într-o seară, Svarthöfde se întoarse gâfâind în tabără cerând degrabă oameni şi frânghii. Acuma era carne pentru toţi, le spunea el şi cei din tabără săriră de îndată în picioare. Goniseră cinci animale mari într-o mocirlă, le uciseseră acolo şi-acum era nevoie de mulţi oameni ca să le tragă afară. Toţi se grăbiră bucuroşi să le dea ajutor şi în scurt timp frumoasa pradă era scoasă pe loc uscat. Animalele semănau mai mult cu nişte boi mari şi bărboşi şi Orm nu mai văzuse boi dintr-ăştia niciodată. Dar doi dintre soţii lui Toke îi spuseră că erau zimbri, dintr-aceia care încă se mai găseau pe lângă lacul Asnen din ţinutul Värend şi care erau socotiţi pe-acolo sacri.

— Mâine luăm zi de odihnăşi facem un ospăţ, le spuse Orm.

Şi a fost un ospăţ la care toţi s-au săturat; iar zimbrii, lăudaţi ca fără seamăn la gust şi frăgezime, se întovărăşiră cu ceea ce mai rămăsese din berea pregătită de ţărani la gura râului.

— Nu-i nici o pagubă, spuse cu mulţumire Orm, începuse să se cam acreascăşi prinsese iz.

— Când o s-ajungem în oraşul polocilor o să găsim acolo mied de cumpărat, îi spuse Spof. Dar nu lăsa pe nimeni să te-ademenească să te atingi cumva de berea de edec.

Şi, după ce mai prinseră puteri din carnea cea gustoasă şi din berea acră, porniră mai departe şi avură un asemenea noroc, încât putură folosi o zi întreagă pânza. Apoi ajunseră într-un ţinut unde începură să zărească din loc în loc urme, de oameni.

— De-aici încolo se întind câmpiile polocilor, le spuse Spof. Dar noi n-o să vedem nici unul mai înainte de-a ajunge în oraşul lor. Căci cei care sălăşluiesc pe-aici, departe prin pustietăţi, nu se apropie de fluviu când zăresc corăbii, fiindcă se tem să nu fie luaţi şi puşi la vâsle şi-apoi vânduţi ca robi prin ţări străine.

Spof le mai povesti ca polocii n-aveau alţi zei afară de năpârci, care trăiau la ei în mare cinste prin colibe; dar Orm se uită lung la Spof, îi spuse că odinioară umblase şi el mult

pe mări şi că mai auzise basme de-astea.

Vâslind într-una, ajunseră a doua zi la oraşul cel mare al polocilor, ce se numea Polotsk şi era arătos, cu valuri de pământ şi cu palănci. Şi, lucru de mirare, mulţi bărbaţi umblau acolo goi, nu însa vreo femeie; fiindcă, de câtva timp, bătuse darabana, se ceruse birul şi era o poruncă a mai-marelui oraşului ca nici unul dintre bărbaţi să nu poată purta veşminte până ce nu vor fi plătit ceea ce-i datorau marelui cneaz. Unii păreau mai cătrăniţi decât ceilalţi; plătiseră, spuneau cu jale, cu toate astea trebuiau să umble goi, deoarece nu le mai rămăsese nici o ţoală după ce împliniseră porunca. Spre a-şi mai îndulci obida mai înainte de-a veni şi frigul, ei îşi scoteau nevestele în piaţă pentru o zdreanţă de cămaşă, fetele pentru o pereche de pâslari şi făceau bun negoţ cu oamenii lui Orm.

Mai-marele oraşului era şved de obârşie şi se numea Faste; îi primi aşadar prietenos şi le ceru să-i spună noutăţi. Era înaintat în vârstă şi slujise timp îndelungat marelui cneaz. Avea soţii poloce în casa sa şi mulţi copii, iar când a început să se îmbete, vorbea mai desluşit în graiul lor decât în al său. Şi Orm putu să cumpere de la el mied, slănină şi altele de care mai avea nevoie.

În vreme ce se pregătea să plece mai departe, veni Faste şi îl rugă pe Orm să-l ia cu el şi pe pisarul său, ce trebuia să meargă la Kiev cu un zimbil cu căpăţâni. Marele cneaz voia să se încredinţeze că starostii din târgurile sale nu stăteau degeaba şi îi plăcea îndeosebi să vadă capetele marilor tâlhari. Însă de câtva timp nu avuseseră vreun mijloc sigur să le ducă până la Kiev şi acuma nu voia să scape acel prilej. Pisarul era un om tânăr din Kiev; avea cu el o pielcică de oaie pe care erau însemnate numele stăpânilor acelor căpăţâni precum şi tâlhăriile pe care le făcuseră.

După atâta bine şi prietenie din partea starostelui Faste, Orm socotea că nu putea să nu-i facă şi el acel hatâr cu toate că tare n-ar fi vrut. Capetele acelea îi stârniră gânduri negre, fiindcă mai avusese el de-a face cu aşa ceva odini-

oară; şi îi veni în minte că şi capul său fusese într-un rând vândut regelui Sven, deşi regele Sven nu-şi primise niciodată marfa. De aceea, socotea coşul acela drept o piază-rea şi toţi gândeau la fel ca el. Se mai simţea în arşiţa de vară c-acele căpăţâni cam începuseră să se-nvechească şi, mai înainte de a fi ajuns departe, oamenii prinseră să murmure din pricina mirosului greu. Pisarul stătea însă netulburat lângă zimbilul său şi nu părea să simtă vreo duhoare; dar pricepea graiul normanzilor şi chiar el fu acela căruia-i trecu prin minte să lege coşul c-o frânghie pentru a fi târât pe apă. Toţi încuviinţară într-un glas, iar coşul fu legat la capătul unei parâme şi aruncat în urmă peste parapet. Aveau acuma iarăşi pânza ridicată şî pluteau cu o iuţeală bună, iar spre amiază Svarthöfde striga că nodul - nu ştia de ce - se desfăcuse şi coşul se dusese ca un bolovan la fund.

— Tot ce-ţi rămâne acum, pisarule, e să te-arunci în apăşi să-ţi pescuieşti zimbilul cu odoare, spuse Toke. Altfel socot că o să-ţi meargă rău, ori încotro te-ai duce.

Pisarul era necăjit de pocinog, dar nu se prea băga de seamă cine ştie ce nelinişte pe faţa lui. Pielea de oaie, spunea el, era lucrul de căpetenie. Atâta vreme cât era la el, nu-i prea păsa de coşul care se pierduse. Nu erau decât nouă căpăţâni; şi nu credea că n-o să poată să se împrumute de la prietenii pe care îi avea printre slujbaşii din Kiev. Ei aveau întotdeauna în temniţele lor o droaie de nelegiuiţi ce-şi aşteptau osânda.

— Ne ajutăm unul pe altul şi Dumnezeu se îndură şi de noi, spuse pisarul şi toate capetele sunt la fel.

— Aud căsunteţi şi creştini în ţara asta, îi spuse Orm.

— Da, în Kiev suntem creştini, mărturisi pisarul; fiindcă aşa a poruncit marele cneaz şi lucrul cel mai înţelept este să-i faci pe voie.

Plutind mereu, ajunseră cu bine într-un loc unde apa cea mare se despărţea în două fluvii. Cel de pe mâna dreaptă, cu numele de Ulla, era drumul lor şi de abia acuma începea vâslitul greu. Şuvoiul era năvalnic, iar fluviul se strâmta

curând şi fură nevoiţi de multe ori să tragă corabia cea grea pe mal pentru a ocoli acele locuri pe unde nu se mai putea pluti. Începu truda cea lungă şi istovitoare, care-i sleia de vlagă chiar şi pe cei mai încercaţi şi mai vânjoşi, astfel că oamenii îşi aduceau aminte cu părere de rău de zilele frumoase cât vâsliseră pe Dyna. Şi, în sfârşit, ajunseră într-alt loc în careSpof trase corabia la mal, cu toate că era încă devreme. Acolo, spuse el, erau la locul de edec.

Pe mal se afla pretutindeni lemnărie împrăştiată, pe care o lăsaseră corăbierii veniţi din sus; erau bucăţi de scânduri, bile şi un fel de tălpoaie late şi butucănoase. O parte dintre ele se potriveau, pe celelalte trebuiră să şi le cioplească singuri din nişte trunchiuri doborâte. Corabia fu trasă uşurel pe mal şi, după multă dulghereală, nişte tălpoaie mari fură înţepenite în faţă şi în spate de-o parte şi de alta a copastiei. Pe când se îndeletniceau cu asta, văzură câţiva oameni ieşind la marginea pădurii din apropiere şi oprindu-se şovăitori la oarecare depărtare. Dar Spof se bucură când îi văzu; le făcu semn cu mâna şi apucă o cană pe care-o ridică în sus strigând tot ce ştia pe limba lor: boi şi argint. Oamenii se apropiară şi fură îmbiaţi să bea; iar pisarul lui Faste le fu de folos, fiindcă putea să se înţeleagă cu ei în graiul lor.

Aveau boi de năimit, dar numai zece, deşi lui Spof i-ar fi plăcut să fi avut mai mulţi. Aveau boii aceia la păscut, departe, în inima pădurii, unde tâlharii şi birarii nu puteau sa-i dibuie şi-a treia zi aveau să fie înapoi cu ei. Nu era mult ceea ce le cereau drept plată şi, în loc de argint, erau mai bucuroşi să li se dea vreo pânza de corabie, deoarece femeilor lor tare le mai plăcea să poarte câte-o ţoală din ţesătura cea vărgată; iar dacă le murea vreun bou, voiau despăgubire pentru el. Orm găsi cererile lor îndreptăţite, omeneşti şi era pentru prima oară când i se întâmplă aşa ceva de când plecase în călătorie.

Apoi toţi ajutară cu silinţă la dulgherit şi întocmiră un car mare cu butuci zdraveni de stejar la roţi. În car fură urcate cu luare-aminte şi înţepenite bine butoaiele cu bere

de edec şi, totodată, cea mai mare parte din lucrurile de pe punte.

Localnicii cu boii sosiră după cum făgăduiseră şi, când totul fu găsit aşa cum trebuia să fie, se înjugară doi boi mai firavi la car, iar ceilalţi fură înhămaţi să tragă la corabie.

— Dacă am fi avut încă vreo şase boi, le spuse Spof, ar fi mers totul ca pe roate; aşa însă va trebui să ajutam şi noi la tras. Dar să fim recunoscători şi pentru atâţia câţi am căpătat căci, fără ajutorul boilor, munca asta e mai grea decât oricare alta pe care poate s-o îndure omul pe pământ.

Când începu edecul, câţiva porniră înainte ca să înlăture din drum copacii doborâţi şi să mai netezească şi făgaşul pe alocuri. După aceea urma carul. Boii erau mânaţi cu grijă; iar când din roţi săreau scântei şi ieşea fum, se ungeau osiile cu osânză amestecată cu catran. Apoi venea corabia, cu mulţi oameni care trăgeau la ham pe lângă boi. Când făgaşul apuca la vale sau peste câmp cu iarbă ori cu muşchi, erau în stare numai boii să tragă toată greutatea; dar când urca la deal şi oamenii şi boii trebuiau să tragă din răsputeri, iar în locuri mai grele se chinuiau într-una să pună bile sub tălpoaie. Boarii care-i însoţeau vorbeau mereu cu boii lor, iar uneori le şi cântau, astfel că ei trăgeau voioşi; când însă oamenii lui Orm vorbeau cu ei, aşa cum erau învăţaţi de-acasă, vorbele lor se iroseau în vânt, pentru că boii ăia nu-i înţelegeau. Din pricina aceasta, tare se mai minunau; aceasta dovedea, spuneau cu toţii, că boii erau mult mai înţelepţi decât crezuseră până atunci; fiindcă acolo, cu ei era la fel cum era şi cu oamenii, care nici ei nu pricepeau graiul străinilor.

Oamenii erau istoviţi de arşiţă, de ham şi de atâta du-te-vino ca să pună bilele; trăgeau însă fără să pregete, căci pentru ei era o mare bucurie să vadă carul cu butoaiele de bere înaintea lor şi făceau tot ce le stătea în puteri spre a se ţine pe urmele lui. Pe înserat, de-ndată ce făcură tabăra, porniră toţi să strige cerând berea de edec; dar Spof le spuse că ziua cea dintâi fusese negreşit uşoară, iar miedul

de la Faste era încă destul de bun. Băură mormăind şi adormiră mormăind, iar ziua cea de-a doua fu şi mai grea. După-amiază, mulţi începură să icnească storşi de vlagă; dar Orm şi Toke îi îmbărbătară şi-n anumite locuri puneau ei înşişi umărul la treabă, aşa că se simţea; când poposiră către seară în cea de-a doua zi, Spof spuse că venise în sfârşit şi vremea pentru berea de edec. Au dat cep chiuind la un butoi şi au avut o cină care i-a mulţumit pe toţi; şi, deşi mai gustaseră din acel soi de bere cât petrecuseră în Vi, oraşul goţilor, toţi socoteau că nu-i simţiseră tăria şi aroma pe deplin până atunci şi că era răsplata binemeritată pentru atâtea chinuri câte înduraseră. Orm porunci ca şi boarii să primească un mertic; iar ei băură bucuroşi, se îmbătară la iuţeală şi începură să răcnească şi să cânte, căci nu erau deprinşi decât cu miedul îndoit cu apa.

În cea de-a treia zi ajunseră în scurtă vreme la un lac; era îngust şi lung, înghesuit între muncele şi-acolo muncale fu mai uşoară. Carul şi boii puteau să meargă lesne pe uscat, corabia fu pusă uşurel pe apă, cu talpoaiele nedesfăcute, apoi, cu vânt prielnic, plutiră străbătând lacul în lung şi îşi făcură tabăra în capătul celălalt. Nu prea departe de locul de popas, sus, pe povârnişul către lac, se întindea un sat cu ţarini şi păşuni bogate coborând spre apă; văzură vite grase mânate înspre sat de la păscut, cu toate că, până să se lase seara, mai era destulă vreme. Satul părea să fie mare şi era apărat de o întăritură cum nu văzuseră până atunci; fiindcă, în parte, era făcută dintr-un val de pietre şi pământ, iar pe alocuri se zărea câte-o palancă de buşteni groşi, dar puţin înalţi, peste care părea că era lesne de trecut.

Toţi oamenii erau voioşi, pentru că avuseseră o zi uşoară, cum nu mai avuseseră de mult şi la vederea vitelor simţiră iarăşi dorul de carne fragedă, mustoasă. Nici Orm şi nici Olof nu mai voiau să dea argint pentru cumpărături, căci socoteau aceasta o risipă după atâtea cheltuieli pe care le făcuseră mai înainte, dar mulţi dintre oamenii lor, ce nu puteau sa se mai stăpânească, se hotărâră totuşi să se

ducă şi să ia din sat tot ce râvneau. Pisarul lui Faste le spuse că cei care trăiau prin părţile acelea erau nişte barbari din neamul dregoviţilor, ce nu fuseseră încă supuşi la bir; cu ei puteai să faci orice, fără să dai cuiva vreo socoteală. Iar Spof le spuse că rândul trecut, când poposise tot acolo, satul acela tocmai se înfiripa; însă atunci el nu văzuse nici o vită şi cei ce-şi ridicau atuncea aşezarea putuseră să-şi vadă netulburaţi de treburile lor. Orm îi chemă deoparte pe ai săi şi-i sfătui să nu ucidă fără rost oameni din sat, nici să nu ia mai multe vite decât era nevoie; şi cu aceasta, ei porniră către sat. Fii lui Sone erau cei mai nerăbdători, căci, de când începuseră vâslitul greu pe fluviul Ulla, nu mai fusese nici o vânătoare din pricina muncii neîncetate şi istovitoare.

Cei care apucaseră pe malul lacului ajunseră curând după aceea la locul de popas; iar când boarii înţeleseră de la pisar că vreo câţiva plecaseră spre sat ca să aducă vite, se puseră pe-un râs de nu se mai puteau opri. Orm şi ceilalţi rămaseră uimiţi de hazul lor şi în zadar zbieră la ei pisarul încercând să afle de ce se tăvăleau de râs. Boarii nu răspunseră decât că vor vedea cu toţii în curând şi cu aceasta începură iar să râdă.

Deodată răsunară nişte urlete sălbatice şi toată ceata de aducători de vite se zări fugind la vale pe povârniş. Vitejii dădeau din mâini şi din picioare zbierând ca nişte apucaţi deşi nu se vedea nimic în preajma lor, iar doi din ei căzură-n brânci, se zvârcoliră la pământ câteva clipe, apoi rămaseră întinşi. Ceilalţi ajunseră până la lac şi se-aruncară ca nişte nebuni în apă.

Toţi cei din tabără stăteau şi se uitau încremeniţi la ei.

— Fug oare de strigoi, de draci ? se miră Orm.

— Poate or fi nişte albine, spuse Toke.

Şi când văzură că aşa era, toţi prinseră să râdă la fel de tare ca boarii, care ştiuseră aceasta de la început.

Cei fugăriţi mai trebuiră să rămână mult în lac, numai cu nasul scos deasupra apei, până ce lighioanele cu ace otrăvite obosiră zbârnâind în jurul lor şi îşi luară zborul

înapoi spre buduroaie. Vitejii se întoarseră în tabără cu feţele umflate şi descurajaţi; stăteau posaci gândindu-se că îşi pierduseră cam mult din faimă fugind doar de nişte albine. Dar partea cea mai proastă era că trei din ei zăceau acuma morţi pe povârniş, unde căzuseră: doi dintre oamenii lui Olof Fluture şi un fecior al magului. S-au întristat cu toţii din pricina asta, fiindcă fuseseră oameni viteji şi de nădejde, iar Orm dădu poruncă să se împartă bere de edec în seara aceea spre pomenirea celor morţi şi pentru ca cei înţepaţi să se înzdrăvenească mai curând.

Apoi boarii povestiră despre dregoviţi, iar pisarul le tălmăci totul pe limba lor.

Dregoviţii ăştia, spuneau boarii, erau mult mai şireţi decât alţi oameni de pe-acolo şi născociseră un mijloc straşnic pentru a fi lăsaţi în pace de străini. Aveau o sumedenie de roiuri de albine care-şi făcuseră ştiubeie în buştenii din întăritură şi de îndată ce vreun nepoftit punea mâna pe acei buşteni sau încercau să sară pe deasupra, albinele ieşeau afară şi tăbărau asupra lor cu acele. Noroc că oamenii porniseră spre sat în timpul zilei; noaptea ar fi păţit-o şi mai rău. Albinele nu puteau să păzească satul decât ziua, căci noaptea dorm; de aceea, înţelepţii dregoviţi au nişte urşi, pe care i-au prins de pui, i-au învăţat una şi alta şi s-au purtat bine cu ei; iar dacă vin tâlharii noaptea, îi se dă drumul urşilor care îi sfâşie şi se întorc îndată la stăpânii lor ca să primească drept răsplată faguri cu miere. Şi de aceea nimeni nu se mai încumetă să se apropie de satele acestor dregoviţi, nici chiar bărbaţii cei mai cruzi care strâng birul pentru cneaz.

Rămaseră acolo şi a doua zi şi-i îngropară după datină pe morţi. Câţiva, înfuriaţi, voiau s-arunce săgeţi cu foc asupra satului, ca să se răzbune: Orm însă îi opri cu vorbe aspre, căci nici un dregovit nu ridicase mâna asupra celor morţi, ce nu puteau da vina decât doar pe ei înşişi. Cei ce fuseseră înţepaţi mai rău erau totuşi în mare încurcătură, erau buhăiţi la faţă şi greu bolnavi; însă boarii urcară fără vorbă către sat şi se opriră la o bună depărtare strigând la

oamenii care trebăluiau prin curţi, iar după un răstimp veniră înapoi cu trei femei în urma lor. Acestea se uitară la cei înţepaţi şi-i unseră cu luare-aminte cu o alifie făcută din grăsime de şopârlă, lapte de femeie, miere de albine precum şi zeamă de buruieni de leac; îndată după asta bolnavii se simţiră uşuraţi. Orm le dădu femeilor argint şi bere, pe care o băură cu multă lăcomie, fără să lase nici o picătură în ulcele şi-i mulţumiră cu plecăciuni pentru argint. Pisarul vorbi ceva cu ele; îl ascultară uitându-se la ei supuse, se înclinară şi porniră înapoi spre satul lor.

Nu după multă vreme veniră şi câţiva bărbaţi din sat; aveau cu ei trei porci şi doi juncani. Pisarul le ieşi degrabă înainte, dar ei îl îmbrânciră la o parte, înaintară înspre Orm şi Olof Fluture şi începură să vorbească repede şi cu aprindere. Pisarul stătea ascultând alături şi deodată începu să ţipe şi o luă la fugă spre pădure. Nimeni nu-i putea înţelege pe dregoviţi afară de boari şi-aceştia nu ştiau prea multe vorbe din normandă; dar, după schime, era limpede că dregoviţii voiau să-i dăruiască lui Orm porcii şi juncanii, el dăruindu-le pentru aceasta pe pisar. Aveau de gând să-l dea la urşi, căci lor nu le plăceau slujbaşii cneazului. Orm nu putea să le facă pe voie, dar porunci să le dea bere şi le plăti cinstit pentru juncani şi porci, aşa încât se despărţiră cu prietenie. După aceea, către asfinţit, veniră alte câteva femei bătrâne cu nişte caşuri mari pe care le schimbară pe câte o măsură din berea de edec. Oamenii, care tocmai frigeau carnea, socoteau că lucrurile se întorseseră acuma mai bine decât ar fi putut nădăjdui. Pacat doar, spuneau un pic mâhniţi, că veneau numai babe în loc să vină femei tinere. Dar pe acelea nu le lăsau dregoviţii să plece din sat.

Pisarul ieşi din ascunziş abia spre seară, când îl ademeni șfara de carne friptă pe cărbuni. Era nerăbdător să se îndepărteze de locurile acelea cu sălbatici. Marele cneaz avea să afle însă cum se purtaseră cu el.

Au pornit mai departe trăgând din greu la ham şi au ajuns la un alt lac, care era mai mare decât cel dintâi; iar într-a şaptea zi de tras într-una la edec, au ajuns la un

fluviu căruia Spof îi zicea Fluviul Brebilor, iar boarii Berezina. Nu mai puteau de bucurie când văzură acel fluviu; şi s-a băut acolo cea din urmă bere de edec, fiindcă acuma chinurile trasului la ham se terminaseră.

— Şi cu aceasta nu ne mai rămâne nici un strop de bere de edec când ne-om întoarce acasă, spuse Orm.

— E adevărat, îi spuse Spof, dar berea asta e de trebuinţă doar la dus. Căci, bănuiesc căştii, cu oamenii e tot aşa cum e cu caii: când drumul duce către casă, ei trag mai cu nădejde fără să-i mai îmboldeşti cu strămutarea.

Apoi boarii îşi primiră plata şi căpătară chiar mai mult decât ceruseră; pentru că Orm era aşa, că deseori putea să se arate cărpănos faţă de negustori, care-i păreau ca semenii tâiharilor sau chiar mai rău, dar niciodată faţă de aceia care-l slujiseră cinstit. Şi, pe deasupra, începuse bucuros să creadă că ajunsese mai aproape de aurul bulgarilor. Boarii mulţumiră recunoscători; şi, înainte de-a porni cu boii spre ţinutul lor, se duseră cu Spof şi Toke într-un sat unde vorbiră cu nişte oameni buni care se învoiră să le dea boii cu plată la întoarcerea spre casă. Apoi Orm, puse să se facă o ascunzătoare în care fu îngrămădită toată lemnăria care putea să fie folosită la înapoiere. Tociseră trei rânduri de tălpoaie în timpul drumului peste câmpii. Dar Orm luă cu el şi carul, fiindcă putea fi de folos la praguri.

Plutiră liniştiţi în josul fluviului pe lângă mici colibe de pescari şi aşezări de brebi, nemaiputând de bucurie că drumul era iar uşor. Fluviul lucea în soare şi se întuneca pe sub frunzişul cel bogat al pomilor, iar oamenii lăsau din când în când năvodul şi socoteau că peştele de-acolo era mai bun la gust decât cel prins în Dyna. Nu mai era nevoie decât de câţiva oameni la vâslit; ceilalţi stăteau în tihnă tolăniţi povestind la întâmplări şi întrebându-se dacă toată călătoria avea să fie fără lupte.

De la o vreme, fluviul începu să se lăţească şi în curând ajunseră la Nipru. Orm şi Toke socoteau că nici cele mai mari fluvii din Andaluzia n-ar fi putut să se măsoare cu acela; iar Olof Fluture le spuse mândru că, dintre toate

fluviile, doar Dunărea era mai mare. Dar Spof credea că Volga era cel mai mare dintre toate şi avu multe altele de povestit despre călătoriile prin părţile acelea pe care le făcuse el.

Se întâlniră cu patru corăbii, care se străduiau din greu urcând pe fluviu şi intrară în vorba cu oamenii care stăteau pe punţi. Erau nişte neguţători din Birka, care se întorceau spre casă şi veneau tocmai din Crimeea. Erau trudiţi şi le mersese bine cu negoţul, dar drumul înapoi cu pagubă. Jos, lângă praguri, avuseseră o luptă şi pierduseră mulţi oameni; fiindcă veniseră cete de paţinaki dinspre apus care se războiau cu toţi corăbierii şi încercau să pună stavilă pe fluviu. Nimeni nu trebuia să meargă înspre miazăzi dincolo de Kiev, mai spuneau ei, până ce paţinakii nu se vor îndepărta de Nipru şi nu se vor întoarce către păşunile din răsărit.

Aceste veşti îi cam dădură de gândit lui Orm şi, după ce-şi luară ziua bună de la negustori, rămase încruntat privind în apă.

VII

Despre ceea ce s-a întâmplat la praguri

În seara aceea au coborât pe mal spre a-şi petrece noaptea aproape de o aşezare în care se găseau de cumpărat atât oi cât şi mied. După ce şi-au pus burţile la cale, Orm, Olof şi Toke s-au aşezat la sfat vorbind de noutăţile pe care le aflaseră şi cum anume să orânduiască totul ca să iasa bine acum când se apropiau de ţinta călătoriei lor. Se retrăseseră pe corabia golită spre a putea să stea de vorbă liniştiţi şi fără alţi ascultători; stăteau tustrei în tihna serii, în timp ce caii-dracului se zbenguiau pe faţa apei şi fluviul clipocea domol în jurul lor.

Orm socotea că grijile lui erau multe.

— Acuma lucrurile stau aşa, începu el, că trebuie să chibzuim cum se cuvine dacă vrem să ducem treaba asta la bun sfârşit. Nimeni nu ştie ceva despre comoară afară de voi şi de mine, precum şi cei doi băietani ce ştiu şi cum să-şi ţină gura; dar altfel, nimeni. Tot ce-au putut afla oamenii noştri e că noi mergem la Kiev spre a lua o moştenire şi nici lui Spof nu i-am destăinuit mai mult decât atâta. Acuma însă o să trebuiască să le spunem tuturor în scurtă vreme c-avem de gând să coborâm până la praguri şi că moştenirea e ascunsa undeva pe-acolo. Dar daca le vom spune asta, atuncea o sa afle şi întreg Kievul îndată ce vom poposi acolo; căci oamenii care beau într-un oraş cu forfotă şi cu ispite nu pot să-şi ţină gura cu astfel de lucruri mai mult decât până la a treia stacană, nici chiar dacă s-ar rândui osânda cu tăierea capului pentru aceia fără frâu la gură. Iar

dacă treaba noastră e cunoscută de marele cneaz şi de slujitorii lui, atunci nenorocirea e deasupra capetelor noastre; căci mulţi ar fi aceia care ar vrea să împărţim aurul cu ei, sau mai curând să ne omoare şi să păstreze totul pentru ei. Pe lângă toate astea, îi mai avem şi pe paţinakii ăia care stau la pândă pe la praguri.

Olof şi Toke socoteau la fel, că erau o mulţime de lucruri de care trebuiau să ţină seama. Toke voia să ştie cât mai era de la Kiev până la praguri precum şi dacă se puteau găsi de ale gurii pe drumul într-acolo.

— De la Kiev până la praguri sunt nouă zile lungi de mers, spuse Olof, dar despre asta Spof ar putea să ne dea lămuriri mai bune. În rândul ăla, când am fost eu pe acolo, am făcut schimburi pentru hrană cu păstorii de pe mal şi am luat şi multe altele dintr-un cătun al severilor. Acuma însă s-ar putea să fie altfel, dacă domneşte vrăjmăşia.

— Ar fi neînţelept s-ajungem la Kiev fără ca oamenii să ştie care-i adevărata noastră treabă. Fiindcă acolo trebuie să fie multe lucruri care ademenesc şi mulţi n-ar mai vrea poate să meargă cu noi mai departe dacă nu vom fi pomenit decât Kievul drept ţinta călătoriei noastre.

— Cel mai rău lucru e acela că marele cneaz ar lua în leafă de îndată pe mulţi dintre oamenii noştri şi, mult mai bucuros, chiar pe noi toţi, spuse Olof. Eu am slujit marelui cneaz Vladimir şi ştiu bine cum merg lucrurile la Kiev. El a plătit întotdeauna soldă bună, iar daca acuma are tulburări, atunci plăteşte mult mai bine ca de obicei. Şi e mâhnit că niciodată nu poate avea destui normanzi în straja sa; îi socoteşte drept cei mai buni războinici, cum şi sunt şi îi iubeşte mult încă din tinereţe, când a fost ajutat de şvezi să-şi ia tronul de cneaz. Şi, la obârşie, el însuşi este şved de neam. Şi ştie multe chipuri de a-i ademeni pe vikingi să rămână la Kiev, dacă aceştia nu se lasă momiţi îndată de aurul său mult.

Orm clătină din cap şi rămase pe gânduri uitându-se în jos spre apă.

— Sunt multe, după câte văd, care ne sfătuiesc să nu

ne-abatem pe la marele cneaz Vladimir, spuse după aceea. Cu toate astea, faima lui e atât de mare şi înţelepciunea lui aşa vestită, încât ar fi primejdios să trecem pe lângă oraşul lui fără să căutăm să-l întâlnim. Căci s-ar putea să fie la fel ca regele Harald. Se zice că acum, la bătrâneţe, e socotit drept sfânt, cu toate că i-a trebuit cam multă vreme şi a întâmpinat destule până să ajungă colo. Să chibzuim însă din capul locului ce e mai însemnat din toate astea. Noi avem de făcut o treabă, anume să luăm comoara. Iar după ce-am găsit-o, ne mai rămâne de făcut ceva, anume s-o ducem neîntârziat acasă şi întreagă. Şi acum, eu cred că toţi gândim la fel, că lucrul cel mai înţelept ar fi să ne urmăm drumul drept către praguri.

— Asta aşa e, spuse Toke. Totuşi, socot că ar fi bine să auzim şi sfatul lui Spof. Căci, dintre noi, el ştie cel mai bine drumul şi, tot aşa, poate căştie mai multe despre paţinaki ca noi.

Ceilalţi încuviinţară dând din cap şi fu chemat îndată Spof. Iar Orm îi povesti acum despre comoară.

— Nu ţi-am vorbit nimica despre asta la început, îi spuse el, fiindcă atuncea încă nu te cunoşteam. Acuma însăştiu că eşti un om de treabăşi cinstit în toate.

— Atunci călătoria asta e mai lungă decât am ştiut, răspunse Spof şi de asemenea mult mai primejdioasă. Simbria pe care am cerut-o ţi s-a părut cam mare, dar de ştiam că trebuie să mergem până la praguri ar fi fost şi mai mare.

— N-o să fii înşelat cu plata, spuse Orm. Pentru drumul ăsta până la praguri poţi să adaugi singur atât cât socoteşti că ţi se mai cuvine. Şi acum, având ca martori atât pe Toke Grågullesson cât şi pe Olof Styrsson, îţi spun că n-ai să rămâi fără partea ta din comoară, dacă totul o să se termine cu bine. Şi o să ai parte întreagă, de cârmaci.

— Atunci sunt mulţumit, îi spuse Spof. Noi, goţii, ne simţim mai bine atunci când ştim cum stăm cu ce-i al nostru.

Şi sfatul lui Spof, după ce chibzui pe îndelete, fu că trebuiau să ţină drumul drept până la praguri.

— Cât despre hrană, spuse el, n-avem de ce ne teme.

Fiindcă la vale e tare ieftină; am fost de faţă într-un rând când am primit cinci porci graşi pe o bardă şi-un sac de hrişcă pe deasupra. Acum avem sate bogate înaintea noastră, până la Kiev şi mai la vale, iar mai la vale putem să facem în aşa fel ca să ne-ajungă până la praguri şi înapoi. Şi cel mai bine ar fi dacă ai putea să cumperi ceea ce ne va lipsi, aşa cum ai făcut şi până acum, dacă mai ai argint îndeajuns: căci e neînţelept să iei ceva cu silnicie atuncea când pluteşti la vale: s-ar putea lesne întâmplă să te coste cam scump când va trebui să te întorci tot pe acelaşi drum.

Orm îi răspunse că mai avea ceva argint de zornăit prin buzunare, cu toate că cea mai mare parte se scursese printre degete.

— Mai greu va fi acum cu paţinakii, urmă Spof. S-ar putea să fim siliţi să cumpărăm trecere slobodă de la ei. Dar s-ar putea ca ei să nu ne lase să trecem cu nici un preţ. Şi ar fi bine dacă ai putea să-mi spui pe care mal e ascunsă comoara şi cât de jos se află locul între praguri.

— Pe malul dinspre răsărit, răspunse Orm şi între al doilea şi al treilea prag, socotind pragurile dinspre miazăzi. Dar locul unde e anume nu trebuie să-l ştie nimeni în afară de mine, mai înainte de-a ajunge acolo.

— Asta înseamnă o bucată bună pentru noi de-acolo de unde începe iar edecul, spuse Spof. Cel mai bine-ar fi dacă am putea ajunge unde ştii în timpul nopţii. Ar fi fost însă bine dacă am fi avut cu noi pe cineva care să înţeleagă limba paţinakilor, dacă o să se-ntâmple să vorbim cu ei prieteneşte. Dar pentru asta nu mai putem face nimic acum.

— Ba, să mă ierţi, îi spuse Toke, putem face şi asta.. Luăm şi pe pisar cu noi până la praguri. Are destula vreme să ajunga la Kiev când ne-om întoarce. Dacă intrăm în vorbă cu paţinakii ăia, tot trebuie să fie printre ei vreunul care să-i înţeleagă graiul, chiar dacă el n-o să-l înţeleagă pe al lor.

Şi cu aceasta sfatul lor luă sfârşit. A doua zi, mai înainte de a porni iarăşi la drum, Orm le vorbi şi oamenilor săi. Le

spuse că trebuiau să meargă mai departe de Kiev pe fluviu; până la un anume loc unde era ascunsă moştenirea rămasă lui de la frăţâne-său.

— Acolo s-ar putea s-ajungem la vreo luptă, le spuse el şi dacă vă veţi dovedi bărbaţi viteji, aşa ca moştenirea să aiungă fără vămuialăîn mâna mea, va fi ceva de împărţit şi pentru voi, afară de simbria bună care vi s-a făgăduit ta început.

Oamenii nu avură de spus multe despre asta. Numai feciorii lui Sone Magul fură auziţi bodogănind cum că acolo aveau să piară alţi doi dintre ei şi c-ar fi vrut să aibă mai degrabă bere în locul zemei dulci din ţara aceea, spre a se putea bate cu toată puterea lor.

Au tras la mal în multe locuri în josul fluviului, în satele polianilor, unde domnea belşugul. Pe-acolo Orm a cumpărat atât mâncare cât şi băutură, aşa că erau tot atât de bine îndestulaţi ca şi atuncea când porniseră de-acasă. Şi într-o seară, când ceaţa se lăsase peste fluviu, trecură prin Kiev vâslind şi nu putură desluşi prea multe din oraş.

Pisarul lui Faste începu să se frământe pentru că nu trăgeau la mal acolo.

— Eu am o treabă grabnicăşi însemnată la marele cneaz, după cum ştiţi cu toţii, spuse el.

— S-a hotărât să mergi şi tu cu noi până la praguri, îi răspunse Orm. Eşti iscusit, ştii să vorbeşti în graiul oamenilor de prin părţile acestea şi poţi să fii de mare ajutor. Şi o să te lăsăm aici pe mal când o să ne întoarcem de la praguri.

Pe faţa pisarului se vedea o mare îngrijorare, dar după ce-l puse pe Orm să jure pe Sfântă Troiţă şi pe Sfântul Kiril că n-o să-l vândă paţinakilor şi nici n-o să-l silească să tragă ca un rob la vâsle, se linişti din nou spunând că marele cneaz putea să mai aştepte puţintel răbojul.

În curând satele răzleţe de pe mal începură să fie din ce în ce mai rare şi în cele din urmă nu se mai văzu nici unul, începu ţinutul de hotar unde domneau în voie paţinakii. Din loc în loc se mai zăreau de pe corabie turme de oi şi

herghelii de cai la locurile lor de adăpat, păzite de pastori călări purtând căciuli înalte şi mițoase şi înarmaţi cu suliţe strălucitoare. Spof găsea că era lucru bun că se vedeau turme numai pe malul stâng şi niciodată pe cel drept. Asta era din pricină că apele erau umflate, spunea el; atuncea paţinakii nu puteau să-şi treacă turmele, deoarece ar fi pierdut prea multe animale bălăcind prin vaduri. Aşa că se trăgea întotdeauna corabia numai pe malul cel ferit, dar pază bună împotriva vreunei năvale se rânduia cu grijă la oricare popas.

Când mai aveau până la praguri doar trei zile, erau din ce în ce mai cu luare-aminte şi nici nu mai vâsleau decât pe timp de noapte; ziua ţineau corabia la adăpost ascunsă prin stuful cel înalt care creştea în mâncăturile malului drept. Ultima zi au stat pitiţi într-un loc de unde se auzea mugetul apei, iar când se lăsă întunericul vâsliră către malul stâng, acolo unde începea făgaşul de edec.

Toke cu douăzeci de oameni căzuseră la sorţi să rămână pe corabie; ei trebuiau să se întoarcă până la mijlocul apei şi să arunce ancora acolo peste noapte urmând să stea de veghe şi să nu se mişte până ce n-auzeau glasuri cunoscute strigându-i de pe mal. Toke nici nu voia s-audă să rămână pe corabie, dar când căzură sorţii nu mai găsi nimic de zis; şi trebui să se supună. Orm ar fi vrut să-l lase şi pe Svarthöfde cu el, dar nu putu să aibă ultimul cuvânt.

Orm şi Olof Fluture împreună cu ceilalţi din ceată porniră pe făgaşul de edec cu Spof drept călăuză. Spof, care mai trecuse şi alte ori pe-acolo, spunea că trebuiau s-ajungă dincolo de-al şaptelea prag, când veneai dinspre miazănoapte. Aveau să fie vreo trei ceasuri de mers voiniceşte, aşa că anevoie ar fi putut să fie înapoi mai înainte de-a se lumina de ziuă, dacă le-ar fi luat mai multă vreme să scoată de la locul ei comoara. Aveau cu ei şi carul de la locul de edec spre a căra în el comoara şi de asemenea şi pe pisar, cu toate că lui nu-i prea plăcea treaba asta. Porniră cu curaj la drum la adăpostul întunericului; dar luna trebuia să se ridice în curând şi, cu

toată neliniştea ce-l cuprinsese, Orm era bucuros că nu era o noapte fără lună, căci se temea că altfel n-ar fi putut să desluşească semnele şi locul unde se afla comoara.

Dar când luna se înalţă pe cer, odată cu lumina le aduse şi necazuri; căci primul lucru pe care-l lumină era un călăreţ cu haină lungă şi cu căciulă ţuguiată care stătea netulburat pe un colnic ceva mai într-o parte în faţa lor. Rămaseră pe loc văzând această arătare şi nu mai scoaseră o vorbă. Era încă întuneric în vâlceaua unde se opriseră, dar călăreţul de pe culme părea că iscodeşte în partea lor, ca şi când paşii sau scârţâitul carului i-ar fi dat de veste.

Unul dintre feciorii magului îl îmboldi uşor pe Orm cu arcul.

— E depărtare mare, şopti el şi strălucirea lunii e înşelătoare pentru tras; noi credem însă că l-am putea ţinti aşa ca să rămânăţeapăn, dacă tu vrei.

Orm şovăi o clipă, apoi răspunse tot în şoaptă că vrăjmăşia nu trebuia să înceapă de la el.

Dar călăreţul de pe culme scoase un şuierat ce ţiui ca ţipătul unui nagâţ şi răsări ca din pământ alt călăreţ ce se opri îndată lângă el. Cel ce stătea de strajă întinse braţul şi-i spuse celuilalt ceva; după aceea amândoi rămaseră pe loc parcă încremeniţi câteva clipe; apoi struniră caii pe neaşteptate, îi întoarseră în loc, îi îmboldiră cu călcâiele şi se pierdură ca nişte năluci în depărtare.

— Ăştia trebuie să fie paţinaki, le spuse Orm şi acuma am cam încurcat-o, fiindcă e lucru sigur că ne-au văzut.

— Acuşi ajungem la al cincilea prag, spuse Olof. Ar fi o nerozie să ne întoarcem când am făcut atâta drum.

— Lupta cu călăreţii e grea şi nu prea poţi să te descurci, dacă vin cu duiumul spuse Orm.

— Poate că o să fim lăsaţi în pace până-n zori, spuse Spof, fiindcă lumina de la lună e tot atât de neprielnicăşi pentru ei.

— Oricum, noi trebuie să mergem mai departe, hotărî Orm.

Aşa că se zoriră cât putură, iar când ajunseră la al şap-

telea prag, Orm începu să iscodească primprejur.

— Cei care au ochi mai ageri pot să mă ajute acum, le spuse el. În fluviu trebuie să fie o stâncă, iar pe stâncă trei tufe de măceş care nu cred săînflorească pe vremea asta.

— Zăresc colo o stâncă pe care suntşi nişte tufe, spuse deodată Svarthöfde arătând cu mâna, dar, dacă-s tufe de măceş, nimeni nu poate şti.

Coborâră către apă şi văzură încă trei stânci în fluviu dar toate arătau să fie sterpe. Şi Orm găsi îndată crăpătura, acolo unde se rupsese dolia de piatră şi unde apa spumega învolburată, aşa cum îi destăinuise Ore.

— Dacă acuma am putea găsi colina care se cheamă golgota paţinakilor, atuncea nu suntem departe de locul pe care-l căutăm, le spuse el.

Nu trebui mult timp ca s-o găsească, pentru că Spof le arătă cu degetul spre o movilă care se înălţa răzleaţă lângă mal.

— Acolo au înmormântat o căpetenie, le spuse el, aşa am auzit eu povestindu-se. Şi paţinakii au obiceiul săînalţe ţeste de vrăjmaşi în pari atunci când au lupte pe lângă praguri.

— Să ne grăbim, le spuse Orm, pentru ca nu cumva să rămână şi ale noastre cocoţate pe acolo.

Apoi porni de-a lungul crăpăturii până ajunse la locul care se afla chiar între stâncă cu trei tufe de măceş şi golgotă.

— Aicea trebuie să fie, spuse el şi acum o să aflăm îndată dacă am făcut atâta cale de pomană.

Toţi ardeau de nerăbdare şi câţiva măsurară cu o lance adâncimea apei ce clipocea în crăpătură.

— Ar fi nevoie de nişte oameni mai înalţi la pescuitul ăsta, spuse Orm. Dar pot simţi pietre pe fund, îngrămădite către stâncă şi asta e aşa cum trebuie să fie.

Doi fraţi din pâlcul lui Olof, pe nume Långe Staf şi Skule, de fel din Halland, erau cei mai înalţi din toată ceata. Primiră bucuroşi să intre în apă şi să facă ce puteau. Apa le ajungea până la gât, aşa că Orm le spuse să se scufunde

stând pe vine şi sa scoată una câte una pietrele îngrămădite lângă stâncă. Ieşeau afară cu nişte pietre mari şi le ţineau pe faţa apei un răstimp găsind că asta era trudă grea, dar după ce se odihneau şi-şi trăgeau răsuflarea, se scufundau din nou şi îşi vedeau de treabă mai departe. După un timp, Skule îi spuse că dibuise cu degetele un lucru care nu era de piatră, dar nu putuse să-l desprindă de pe fund.

— Dă mai întâi pietrele la o parte, îi spuse Orm şi trage-l sus cu luare-aminte.

— Iată ceva care nu e pietroi, spuse şi Långe Staf şi trase gâfâind la faţa apei o povară. Era un sac şi era greu, aşa că trebuia să-l ţină cu nădejde; dar tocmai când era cu el la jumătatea drumului către lespedea din faţă, sacul plesni la mijloc, căci pielea putrezise stând de-atâta vreme în apă. Din piepturile tuturor ieşi un urlet de durere şi de spaimă când un şuvoi năvalnic de arginţi ţâşni afară şi clipocind se cufunda la loc în apă. Långe Staf se căznea zadarnic să astupe gaura cu mâinile şi cu obrazul, iar oamenii se repeziră care mai de care spre a scoate sacul şi a scăpa ce mai puteau, dar mult argint din pântecele sacului se duse totuşi strălucind la fund.

— Am început-o bine, spuse Orm cu năduf. Aşa ştii tu să umbli cu argintul ? Cât o să-mi mai rămână mie dacă îi scapi pe toţi pe gârlă ? Ştim însă cel puţin c-am nimerit-o bine, adăugă mai liniştit şi văd că nimeni n-a ajuns înaintea noastră. Dar umblă cu luare-aminte cu ceilalţi, măi hallandezule. Trebuie să mai fie încă patru saci.

Toţi îl certară aspru pe Långe Staf, astfel că el se supără, apoi se mânie şi vru să iasă afară. N-avea ce face dacă sacul era putred, le spuse el; iar dacă el ar fi avut atât argint de-ascuns, ar fi avut atâta minte să-l fi vârât în nişte saci mai buni. Acum n-aveau decât să intre alţii în apă şi să vadă dacă puteau să facă treaba asta mai bine decât el.

Dar atât Orm cât şi Olof îi spuseră că nu era de vină el de ceea ce se întâmplase, aşa că Långe Staf se potoli şi îşi văzu de treabă mai departe cu pescuitul lui.

— Iată şi altceva, le spuse Skule ridicându-şi prada pe deasupra apei. Şi asta e mai grea decât o piatră.

Era un sipet de aramă, mic, tot numai cocleală şi foarte greu; era legat cruciş cu frânghioare roşii care aveau la noduri peceţi de plumb.

— Da, da ! Astea-s sipetele, spuse Orm. De ele şi uitasem. Şi trebuie să fie patru sipete dintr-astea mici. Sunt pline cu zorzoane pentru femei. Dar tot argintul e în saci.

Cu ceilalţi saci fură mai norocoşi, astfel încât ajunseră pe mal fără să se mai piardă vreun bănuţ. Şi bucuria tuturor sporea cu fiecare nouă pradă şi nimeni nu se mai gândea la paţinaki şi nici la vremea ce trecea. Iar cele două sipete din urmă trebuiră căutate mult, fiindcă fuseseră acoperite de prundişul pe care-l adusese apa primăvara. Până la urmă le-au găsit şi pe acestea şi totul fu îngrămădit în car.

Trecuse într-acestea aproape toată noaptea şi de îndată ce apucară drumul înapoi, neliniştea din pricina paţinakilor îi cuprinse iarăşi.

— Când o să-nceapă să se lumineze, vin şi ei, le spuse Spof.

— Norocul lui Orm e mai mare decât al altora, spuse Olof Fluture şi nici al meu nu e prea mic. Şi s-ar putea să fim scutiţi de paţinaki. Căci a trecut cam mult de când cei doi străjeri călare ne-au văzut, dacă ne-or fi văzut şi de atuncea nu s-a mai zărit nici unul. Şi asta poate însemna că paţinakii ne aşteaptă mai la vale, dincolo de pragul cel din urmă, acolo unde se sfârşeşte, făgaşul de edec; căci ei nu pot să ştie că noi n-avem de străbătut decât pe jumătate drumul până aici şi după aceea iarăşi înapoi. De aceea, ei nu se vor întoarce după noi până ce nu vor înţelege ce greşeală au făcut şi, dacă totul o să meargă bine, ajungem la corabie cu carul înaintea lor.

Dar în privinţa asta el n-a prezis prea bine, deşi n-a fost departe să fie chiar aşa; fiindcă îndată ce s-a crăpat de ziuă, când mai erau doar la o mică depărtare de corabie, se auzi din urmă tropot de copite; şi un vârtej de paţinaki veneau gonind întocmai ca furtuna lui Odin.

Orm porunci îndată cetei să se oprească şi să se-aşeze în faţa carului cu arcurile pregătite. Oamenii lui erau acuma iar în toane bune şi gata să se bată pentru argint şi aur cu oricâţi paţinaki.

— Nimeni n-o să se-atingă de carul ăsta atâta vreme cât patru sau cinci dintre noi vor fi în viaţă, spuseră liniştiţi.

Dar iscusinţa paţinakilor cu armele era la fel de mare ca şi viclenia lor şi nu era prea lesne să le vii de hac. Nu călăreau drept înspre oamenii lui Orm, ci îşi mânau caii în iureş trecând pe lângă ei la o aruncătură de săgeată şi slobozindu-şi arcurile tot în goană. Apoi se adunau din nou, stând un răstimp în aşteptare şi se-ntorceau la fel în iureş din partea cealaltă. Mulţi dintre oamenii lui Orm erau vechi vânători deprinşi cu arcul, aşa că răspundeau îndemânatic şi vârtos; se auzeau strigăte de bucurie de fiecare dată când un vrăjmaş cădea de-a berbeleacul de pe cal. Dar şi săgeţile trase de paţinaki în goană îşi ajungeau ţinta din când în când şi, după câtva timp, Orm şi Olof îşi dădură seama că nu putea să meargă mai departe tot aşa.

Între două năvale îi chemară la ei pe Svarthöfde şi pe Ulf cel Vesel. Erau zgâriaţi de săgeţi, dar inimoşi şi fără teamă şi amândoi spuneau că-şi nimeriseră vrăjmaşii. Pe locul unde se opriseră se mai aflau câteva stânci devale, înspre fluviu; şi asta era un noroc, căci paţinakii nu puteau să năvălească dintr-acolo din pricina lor. Aşa că Orm le spuse celor doi băieţi să se strecoare printre stânci ferindu-se să nu fie văzuţi. După aceea trebuiau s-alerge cât mai repede înspre corabie de-a lungul malului, să-l strige cum ştiau pe Toke şi să-i spună să vină în ajutor cât mai degrabă cu toţi oamenii ce rămăseseră pe punte.

— Atârnă doar de voi ca treaba asta să se termine cu bine, le spuse el. Căci nouă o să ni se termine curând săgeţile.

Băieţii erau mândri ca li se-ncredinţase tocmai lor sarcina aceea şi se făcură nevăzuţi pornind la drum. Iar paţinakii se întoarseră curând asupra lor şi la acea năvală Olof Fluture primi o blestemată de săgeată drept în piept, îi

pătrunsese prin zalele cămăşii şi rămăsese înfiptă între coaste.

— M-a muşcat crunt, îi spuse el lui Orm. Nu-ţi mai pot fi de nici un ajutor acuma.

Se clătina, dar merse singur pe picioare până la car şi se culcă în el cu capul pe un sac cu bani. Se mai aflau şi alţi răniţi acolo.

Când paţinakii se întoarseră din nou în iureş, oamenii lui Orm sloboziră săgeţile cele din urmă; dar totodată se auzi şi zvon de mulţumire printre ei.

— Acum s-a isprăvit cu asta, strigară toţi. Căci a căzut şi Finn, feciorul magului. Săgeata i-a trecut prin gât şi el e mort. Kolbjörn, frăţâne-său, a fost lovit rândul trecut. Asta-i al patrulea. Acum n-o să mai moară nimeni !

Şi s-a adeverit ce-au spus; căci se auziră strigăte de luptă venind dinspre corabie, strigăte ce dădeau de înţeles că Toke se afla pe mal. Şi se văzu îndată că paţinakilor nu le venea la socoteală treaba asta; în timp ce oamenii lui Orm mai căutau de zor să pună mâna pe săgeţile împrăştiate care puteau fi încă de folos, se auzi un tropot de copite ce se pierdea ca tunetul în depărtare.

Orm porunci ca paţinakii rămaşi pe câmp răniţi să nu fie ucişi.

— Lăsaţi-i unde zac în pace, le spuse el. Rudele lor o să se-ntoarcă negreşit să-i ia.

Iar pe răniţii lor, care nu mai puteau merge pe jos, îi puseră în car. Şapte muriseră şi pe aceia îi luară oamenii cu ei pentru a-i îngropa cu cinste de îndată ce-aveau să găsească vreme pentru asta, fiindcă acum se grăbeau nevoie mare s-ajungă la corabie mai înainte de a se întoarce paţinakii.

Sameşul lui Faste nu se vedea pe nicăieri, dar când urniră carul greu din loc văzură că dormea sub el. Fu deşteptat cu vârful lăncii şi se tăcu mult haz pe seama lui. Spunea că el n-avea nimic de-a face cu bătălia aceea, fiindcă era slujbaş la vistierie şi nu ţinuse să stea în calea nimănui; şi, pe deasupra, fusese istovit de-atâta umblet. Şi

vikingii recunoscură că aceasta era o mărturie grăitoare că adormise-n timpul luptei.

Curând îl întâlniră şi pe Toke împreună cu oamenii lui şi bucuria fu nespus de mare de amândouă părţile. Toke nu avusese cine ştie ce de furcă cu vrăjmaşii; când se-ndreptase înspre ei cu strigăte şi cu săgeţi, o luaseră la fugă răspândindu-se ca potârnichile. Poate că isprăviseră şi ei săgeţile, socoteau oamenii.

În vremea asta ajunseră cu toţii la corabie. Orm se uită în jurul lui.

— Dar unde sunt băieţii ?îl întrebă pe Toke.

— Băieţii ? se miră acesta. Doar i-ai luat cu tine.

— Dar i-am trimis pe mal ca să te cheme în ajutor, îl lămuri atuncea Orm cu glas schimbat.

— Ce s-o fi întâmplat cu ei ? făcu şi Toke cu îngrijorare. Am auzit tropot de cai şi strigăte de luptăşi i-am văzut pe paţinaki venind în goană încoace şi după aceea întorcându-se; atunci am tras la mal ca să vă sar în ajutor. Dar pe băieţi nu i-am văzut.

Unul din oamenii lui Toke spuse însă că, înainte de-a ajunge ei la mal, văzuse trei sau patru paţinaki umblând pe jos printre pietroaie şi târând cu ei ceva; puteau să fi fost morţi sau prinşi. Se îndreptau spre caii lor; apoi, mai spuse el, nu mai fusese vreme şi de alte lucruri, deoarece corabia era la mal şi începură de îndată hăituiala.

Orm rămăsese fără grai. Îşi scoase coiful şi-l lăsă să cadă la pământ. Apoi se aşeză pe-o piatră cu faţa către fluviu. Stătea acolo nemişcat şi nimeni nu mai cuteză să-l tulbure.

Oamenii, pe de lături, murmurau şi se uitau din când în când la el şi chiar Toke rămase locului tăcut, neştiind ce să mai facă. Spof şi pisarul lui Faste cărau pe cei răniţi pe punte.

După un răstimp de chibzuială, Orm se sculă deodată de pe piatră. Înaintă până la Toke şi-şi desfăcu în grabă de la cingătoare spada sa, Blåtunga. Şi toţi fură cuprinşi de-ngrijorare când văzură asta.

— Mă duc la paţinaki, îi spuse el. Tu o să mă aştepţi aicea cu corabia vreme de trei zile. DacăSvarthöfde se întoarce, el va primi în mână spada. Dacă nu se întoarce nimeni, s-o duci acasă lui Harald.

Toke luă în mână spada.

— Asta nu-mi place, spuse el.

— O săîmpărţi comoara cu dreptate, mai spuse Orm, aşa cum aş fi împărţit-o eu dacă aş fi trăit. Puţin noroc i-a mai purtat neamului lui Toste.

VIII

Cum Orm îl scapă pe Svarthöfde
şi
întâlneşte un prieten vechi

Orm îl luă cu sine pe sameşul lui Faste şi se întoarse grabnic pe câmpul unde rămăseseră paţinakii doborâţi. Umblând de colo-colo printre ei, găsiră un rănit, un bărbat tânăr, ce căpătase o săgeată între coaste şi alta în genunchi. Nu arăta descurajat, ci stătea jos rozând dintr-o bucată de pastramă, cu o ploscă de lemn lungăreaţă în cealaltă mână. Calul păştea în linişte pe lângă el.

Omul acela putea să înţeleagă câte ceva din cele ce-i spunea sameşul şi când află că nu veniseră ca să-i ia capul, se bucură. Orm îi dădu poruncă sameşului să-i mai spună că voiau să-l ajute să-ncalece pe cal şi să-l urmeze până în satul lui. Dar după ce pisarul îi repetă aceasta de mai multe ori, paţinakul clătină din cap tot arătând cu mâna spre genunchi. Săgeata pătrunsese drept, dintr-o parte în alta, pe după oul genunchiului, aşa că vârful răsărise afară pe partea dinăuntru şi el nu fusese în stare să şi-o scoată singur. Orm îi tăie îndată nădragul de piele, apucă săgeata şi o împinse cu luare-aminte până ce vârful ieşi tot la iveală, astfel încât putea să fie retezat şi coada trasă afară. În timp ce Orm se îndeletnicea cu treaba asta, paţinakul tot trosnea din degete şi fluiera încetişor; iar când totul fu gata, duse

plosca la gură şi o goli cu mulţumire. Săgeata dintre coaste şi-o scosese singur.

După aceea, Orm scoase un pumn de bani de argint şi i-i dădu. Ochii rănitului se luminară deodată şi-i primi bucuros.

Pe câmp se mai aflau şi alţi cai păscând pe lângă stăpânii lor căzuţi. Când Orm şi sameşul lui Faste se îndreptară către ei să-i prindă, se feriră scuturând din capete, însă când paţinakul îi fluieră cum ştia el, veniră blânzi şi se lăsară apucaţi de frâie.

Apoi îl ajutară pe rănit să-ncalece; îşi puse piciorul vătămat sus, pe oblânc şi călărea la fel de bine şi în felul ăsta. Sameşul nu mai voia să meargă; dar Orm îi spuse scurt să-ncalece pe cal. Apoi adăugă:

— Dacă nu vrei s-asculţi, îţi sucesc gâtul ! Eu voi rămâne prinsul lor, nu tu !

Sameşul mormăi că un slujbaş al vistieriei nu trebuia să se amestece în treburi de-astea; dar se supuse şi nu se mai vorbi nimic despre ce-avea să se întâmple.

Călăreau prin stepa înverzită, care era împărăţia paţinakilor. O ţară mai vitregă şi mai săracă, spunea Orm mai târziu, ar trebui să cauţi mult şi bine fără să poţi găsi totuşi alta la fel; fiindcă pe-acolo nu vezi păduri, nici apă, nici animale şi nici oameni, ci numai iarbă şi zarea nesfârşită şi, din când în când, un fel de şoareci mari care se furişează ca nişte bezmetici printre tufele de iarbă. În două rânduri paţinakul îşi opri calul arătând cu degetul în jos şi vorbind cu sameşul atâta cât se pricepea; iar sameşul descăleca şi îi culese buruienile pe care le cerea. Acestea aveau nişte frunze late pe care el le puse la genunchi şi le legă strâns cu o coardă de la arc. Dintr-asta, arsurile din rana lui păreau că se mai potolesc, căci de acolo mai departe călări fără să se mai strâmbe.

Când soarele se înălţase cam de-o suliţă, ajunseră şi ei la tabăra paţinakilor, ce se afla într-o viroagă prin care curgea leneş un pârău; de-a lungul lui se înşirau sute de corturi. Fură întâmpinaţi de hămăit de câini şi larmă de

copii, iar tabăra era plină de oameni şi de cai. Paţinakul se apropie călare cu prinşii săi; după ce fu ajutat de câţiva să descalece, scoase argintul pe care-l căpătase şi arătă spre Orm.

Atuncea Orm îi porunci sameşului să le spună că voia să stea de vorbă cu căpetenia lor. Nici unul nu părea că ar pricepe ce îndruga omul lui Faste, dar se ivi până la urmă un om tare crăcănat care-l înţelegea şi chiar putea să-i şi răspundă pe limba lui.

— Spune-i aşa, îl învăţă Orm pe sameş: Cei doi feciori ai mei, care sunt foarte tineri, au ajuns prinşii voştri în timpul luptei de la praguri de astă-noapte. Eu sunt o căpetenie şi am venit să-i răscumpăr. Şi am venit fără vreo armă spre a vă dovedi prietenia şi buna mea credinţă.

Omul cel crăcănat se trase dus pe gânduri de mustaţa-i lungă, apoi stătu puţin de vorbă cu rănitul care-i adusese acolo. Sporovăiala lor aducea mai mult cu nişte ţipete de bufniţe decât cu graiul oamenilor, totuşi păreau că se înţelegeau fără prea mare greutate. Mulţi dintre cei care stăteau în jur rânjeau cu gura până la urechi spre Orm, îşi ţraseră cuţitele ce le purtau la brâu şi le trecură uşurel de-a curmezişul gâturilor lor. Aceasta a fost clipa cea mai grea, spunea Orm mai târziu; fiindcă putea să-nsemne că şi tăiaseră gârturile prinşilor. Nădăjduia însă c-aveau de gând să-i taie gâtul numai lui. Şi chinul ăsta i se părea mai mic, dacă Svarthöfde putea scăpa cu viaţă.

Aşa că-i spuse sameşului iar:

— Acum întreabă-l: mai sunt în viaţă cei doi prinşi ?

Iar crăcănatul dădu din cap în semn că da, apoi chemă trei oameni care păşiră în faţă. Erau aceia care-i aveau pe prinşi.

Orm se întoarse iar spre sameş:

— Spunele asta: Vreau să răscumpăr prinşii cu mult argint. Căci sunt feciorii mei.

Cei trei se traseră mai la o parte şi începură să sporovăiască, iar crăcănatul spuse că Orm şi sameşul trebuiau să-l însoţească la căpetenie. Ajunseră la trei corturi mai

mari şi crăcănatul îi pofti să intre în cel care se înălţa la mijloc.

Acolo, trei bătrâni, înveşmântaţi în blănuri şi cu capetele rase, stăteau turceşte pe nişte cojoace întinse pe pământ şi mâncau papară dintr-o strachină. Crăcănatul rămase smirnă la intrare făcând schime spre Orm şi sameş să nu scoată o vorbă. Cei trei bătrâni mâncau încet, suflau în linguri şi leorpăiau cu mulţumire. Când strachina fu goală, îşi linseră cu de-amănuntul lingurile, le puseră la locul lor la brâu şi abia după aceea se prefăcură că-i zăriră pe cei care intraseră.

Unul din ei făcu un semn din cap spre crăcănat. Acesta făcu o plecăciune şi începu să le vorbească, iar căpeteniile îl ascultau cu nepăsare râgâind din când în când.

Cel ce stătea la mijloc era mai mic decât ceilalţi, însă avea nişte urechi grozav de mari. Îşi lăsă capul într-o parte şi se uită la Orm cu luare-aminte. În vremea asta crăcănatul isprăvise de vorbit şi se făcuse linişte. Bătrânul mărunţel îi croncăni câteva vorbe, iar crăcănatul făcu o altă plecăciune, îl apucă de mânecă pe sameş şi ieşi cu el afară.

Apoi bătrânul cel mărunt vorbi tărăgănat, nepăsător:

— Săştii că eşti bine venit, Orm Tostesson ! Dar cred că lucrul cel mai bun ar fi să nu lăsăm acuma să se vadă că ne cunoaştem. Şi e adevărat că a trecut cam multă vreme de când ne-am întâlnit. Ia spune, mai trăieşte Ylva, fiica regelui Harald, cea care s-a jucat când era mică pe genunchii mei ?

Orm scoase un suspin din fundul inimii. Căci îl recunoscuse cum începuse să vorbească. Bătrânul era Felimid, unul din măscăricii regelui Harald.

— Trăieşte şi-şi mai aduce aminte şi de tine, răspunse Orm şi cel care e prins aici e fiul ei. Aceasta e într-adevăr o întâlnire de care să te miri şi să ne fie bine amândurora. Eşti căpetenie la paţinaki ?

Şi Felimid dădu din cap:

— Trebuie să te mulţumeşti cu ce-ţi mai dăruieşte viaţa, atunci când vine bătrâneţea, rosti cu nepăsare. Dar eu nu am de ce mă plânge.

Apoi vorbi ceva cu celelalte două căpetenii şi după un răstimp strigă spre încăperea dinapoi a cortului. Intră îndată o femeie cu o oală mare de băut pe care şi-o trecură unul altuia şi fu curând golită. Femeia o umplu din nou şi, când fu iarăşi goală, cele două căpetenii se sculară anevoie de pe blană şi ieşiră.

— Acum ei trebuie să doarmă, îi spuse Felimid lui Orm când fură singuri. Fiindcă bătrânii ăştia se-mbată lesne şi când se-îmbată se duc îndată la culcare şi dorm buştean aproape toată ziua. Sunt suflete cam necioplite. Acuma însă putem să stăm netulburaţi de vorbă. Cred c-ai făcut un drum cam lung şi trebuie să fii flămând.

— E chiar aşa, îi spuse Orm cu mulţumire. Mi s-a luat o piatră de pe inimă când te-am văzut, dar mai tânjesc după trei lucruri: să-mi văd iarăşi feciorul, să mănânc şi-apoi să beau ceva.

— Da, o să-l vezi când vom cădea la învoialăşi se va hotărî preţul de răscumpărare, spuse Felimid; fiindcă o să te coste mult argint, cu toate ca îmi eşti prieten, altfel tot tribul ar turba de furie. Dar până una alta trebuie să fii oaspetele meu.

Strigă iarăşi nişte porunci; intrară şase paţinake şi începură să aducă de-ale gurii pe un covor pe care-l aşternură pe pământ.

— Astea îmi sunt neveste, spuse Felimid. Poate să-ţi pară că-s cam multe pentru un om bătrân ca mine. Dar pe aici aşa e obiceiul. Şi trebuie să am şi eu ceva ca să-mi mai treacă de urât, după ce Ferdiad a răposat şi s-a sfârşit cu giumbuşlucurile.

— E o mâhnire pentru mine s-aud aceasta despre frăţâne-tău, îi spuse Orm. Cum a murit ? Şi cum de aţi ajuns aici ? .

— Acum mănâncă liniştit în vreme ce-o să-ţi povestesc; eu am mâncat şi sunt sătul. Aicea n-avem bere, dar asta e o băutură pe care noi o facem din lapte de iapă. Gustă din ea: se pot bea uneori şi băuturi mai proaste.

Era o băutură limpede, dulce-acrişoară şi despre care cu

greu s-ar fi găsit vreo laudă de spus, socotea Orm. Dar în curând se dovedi că zăcea multă vlagă în ea.

Meşterul din Erin stăruia pe lângă Orm să-nfulece tot ce se găsea, strigând într-una la femei să mai aducă şi într-acestea îi povesti ce se-ntâmplase cu el şi cu frăţâne-său.

— Noi am pornit în lumea largă, mai departe, aşa precum ţi-am spus atuncea când ne-am despărţit şi am ajuns la marele cneaz din Kiev. Am stat la el doi ani, am făcut şotii spre desfătarea tuturor şi amândoi ne-am bucurat de mare trecere şi cinste; dar am băgat de seamă că începusem să ne îngrăşăm. Am fost cuprinşi de-ngrijorare şi am plecat, deşi toţi voiau să ne oprească; căci, înainte să ne treacă vremea, ţineam s-ajungem la împărat, la Miklagård, aşa cum ne gândisem de la început. N-am ajuns insă niciodată acolo, fiindcă la praguri am fost prinşi de paţinaki. Ne-au găsit prea bătrâni ca să le fim de vreun folos şi se gândeau să ne ucidă ca să ne pună căpăţânile în pari, după obiceiul lor. De frica morţii am făcut atuncea nişte giumbuşlucuri pentru ei, din cele mai copilăreşti, până s-au aşezat pe brânci în jurul nostru şi-au început să ni se-nchine ca la nişte zei. Dar tot n-au vrut să ne dea drumul; iar după ce am început să le-nţelegem graiul ne-au ales drept căpetenii din pricina înţelepciunii noastre şi a priceperii la vrăji. În scurtă vreme ne-am deprins şi cu dregătoria asta, fiindcă e mai uşor să fii o căpetenie decât un măscărici. Şi pe deasupra, înţelesesem că bătrâneţea începuse să-şi arate faţa. Căci e aşa precum a spus arhiepiscopul Cormac Mac Cullenan odinioară: Când înţeleptul a ajuns la cincizeci de ani, nu mai trebuie să umble bezmetic de beţie cruntă, nici să se mai aprindă de dragoste pe frigul nopţilor de primăvară, nici să mai umble-n mâini.

Felimid sorbi din cana lui şi clătină din cap cu întristare.

— Aşa e, urmă el şi toate astea le-a uitat frate-meu Ferdiad atunci când una din neveste i-a născut gemeni, doi băieţi. Atunci a băut mult din laptele ăsta de iapăşi a jucat în mâini faţă de toatălumea, la fel ca regele judeilor în faţa

lui Jehova; şi în acel joc de bucurie, a căzut moale la pământ şi a rămas fără simţire, iar când l-am ridicat era ţeapăn.

L-am jelit mult şi-l mai jelesc şi-acumdar nimeni n-ar putea să spună altfel decât c-a fost o moarte potrivită pentru un meşter măscărici. După aceea am rămas cuminte la paţinakii ăştia. Sunt ca nişte copii şi mă respectă mult şi rareori se-ntâmpla să mă înfrunte sau să nu-mi asculte sfatul, afară numai când pornesc la vânătoare de capete. E un vechi obicei la ei, de care nu se pot lăsa. Şi-acuma vreau s-aud şi despre tine şi ai tăi.

Orm îi povesti tot ce voia să afle. Chibzui insă bine când ajunse la comoara de la praguri şi-i spuse că era cuprinsă în trei saci de argint; căci nu voia să piardă din ea mai mult decât era nevoie, atuncea când avea să vină vorba despre preţul de răscumpărare pentru Svarthöfde şi Ulf. La urmă povesti şi despre luptă, iar când sfârşi bătrânul Felimid îi spuse:

— A fost mare noroc că fiul tău şi băietanul înfiat de tine au fost prinşi vii şi asta s-a întâmplat numai din pricină că sunt atât de tineri. Cei care i-au luat şi-au făcut socoteala că vor avea un bun câştig pe urma lor vânzându-i arabilor sau bizantinilor. Aşa că să fii pregătit să-i plăteşti scump şi e un alt mare noroc că ai la îndemână o comoară.

— O să plătesc ceea ce socoteşti tu că li se cuvine, spuse Orm, iar că feciorul fiicei regelui Harald o să mă coste scump nu e mai mult decât aşa cum se cuvine.

—Încă nu l-am văzut, îi spuse Felimid, căci eu nu mă amestec în jafurile oamenilor mei decât atunci când e nevoie. Ei sunt tot timpul în goană după oameni şi pradă pe la praguri. Acum e însă vremea să isprăvim şi treaba ce te-a adus încoace.

Ieşiră amândoi din cort şi Felimid dădu nişte porunci. Cei doi bătrâni fură şi ei treziţi din somn şi se înfăţişară cam mahmuri; iar când tustrei se aşezară cu Orm alături pe tăpşanul înverzit, veniră fuga toţi din tabără făcând o roată mare în jurul lor. Apoi fură aduşi şi prinşii, păziţi de oamenii

care-i luaseră. Amândoi erau palizi la faţă, iar Svarthöfde avea şi părul năclăit de sânge. Dar când dădură cu ochi de Orm, se luminară dintr-o dată; şi cele dintâi vorbe pe care le rosti Svarthöfde fură:

— Unde îţi este sabia ?

— Am venit fără arme ca să vă dezrobesc, răspunse Orm. A fost greşeala mea că aţi fost prinşi.

— S-au năpustit asupra noastră pe la spate, printre stânci, spuse Svarthöfde posomorit şi noi n-am mai putut face nimic.

— Ne-au otânjit la cap, spuse şi Ulf cel Vesel şi după aia n-am mai ştiut nimic până ce ne-am trezit legaţi burduf şi aruncaţi ca nişte saci pe cai.

Apoi bătrânul Felimid vorbi cu celelalte două căpetenii şi cu oamenii care-i luaseră pe prinşi; şi se tocmiră îndelung pentru suma ce trebuia cerută.

— Aşa e obiceiul pe la noi, îl lămuri pe Orm după aceea: ca toţi care au fost în luptă să-şi aibă partea din suma de răscumpărare, dar cei ce i-au luat pe prinşi trebuie să primească îndoit. Acum le-am spus că Svarthöfde e fiul tău şi că tu eşti o căpetenie printre ai tăi; dar am ascuns că e feciorul fiicei unui mare rege, căci suma ar fi fost nespus de mare..

Până la urmă se hotărî să plece ziua următoare spre corabie; iar pentru Ulf cel Vesel avea să se plătească atât argint cât încăpea în patru cuşme ţuguiate de-ale paţinakilor. Dar pentru Svarthöfde cereau atât argint cât cântarea el însuşi.

Orm găsi că era argint, nu glumă. Dar amintindu-şi cât de răvăşit fusese-n dimineaţa aceea, când aflase că Svarthöfde căzuse prins, îşi mai veni în fire şi socoti că totul se sfârşise mai bine decât nădăjduise.

— Nu e prea greu băiatul, îi spuse Felimid ca să-l mai mângâie. Te-ar fi costat mai mult dacă ar fi trebuit să fii tu însuţi cântărit. Şi un fecior e mai de preţ decât argintul. Şi pot vedea pe faţa lui că e feciorul Ylvei. Mâhnirea mea e că eu n-am nici unul. Am avut unul, dar a murit în vârstă

fragedă şi acum nu mai am decât fiice. Fiii lui Ferdiad vor fi aicea căpetenii după moartea mea.

În cursul zilei sosiră-n tabără şi paţinakii care fuseseră la praguri să-şi ia răniţii. Pe morţi îi părăsiseră acolo, fiindcă la paţinaki nu era obiceiul să-şi facă griji cu ei decât atunci când cel care murea era o mare căpetenie. Dar erau tare supăraţi că oamenii lui Orm îşi adunaseră după încăierare morţii, aşa că nu putuseră să aibă capetele lor. De aceea socoteau că n-ar fi mai mult decât drept ca Orm să le plătească şi pentru paguba aceasta.

Felimid răcni înfuriat la ei găsind pricina neîntemeiată; dar cum ei stăruiau, îl sfătui pe Orm că nu era bine să-i întărite, fiindcă înverşunarea lor când era vorba de capete de prinşi era o furie smintită căreia nu i te puteai împotrivi.

Când Orm află de asta, căzu din nou pe gânduri, descurajat şi socoti că se părea că paţinakii aveau de gând să-i ia şi pielea de pe oase. Dar întrucât era în puterea lor, nu prea-i dădea mâna să nu le facă voia. Cugeta totuşi cu amărăciune că sacii cu argint aveau să fie tare uşuraţi de marea sumă de răscumpărare şi că la asta se mai adăuga tot ce le venea parte oamenilor săi. Dar după ce mai chibzui puţin, găsi un mijloc de scăpare.

— O să răscumpăr capetele oamenilor mei, dacă mă sfătuieşti s-o fac şi pe asta, îi spuse el lui Felimid; şi o s-o fac aşa ca zurbagiii să câştige mai mult decât nădăjduiesc. Când am luat comoara eram tare grăbiţi, căci ne temeam să nu cadă asupra noastră prea mulţi vrăjmaşi. Atunci unul din saci s-a rupt şi aproape tot ce era înăuntru s-a scurs în apă: o groază de bani de argint. Şi din pricina grabei noastre, n-am mai putut face nimic pentru a scoate tot argintul ăla. Aşa că o treime din comoară se află tot acolo unde a fost; iar dacă oamenilor tăi nu le e teamă să se cufunde în apă, pot dobândi acolo o mare bogăţie.

Apoi descrise locul şi cum putea fi găsit lesne după pietroaiele ce se aflau îngrămădite pe patul apei. Felimid tălmaci tot ce-i spusese Orm şi, mai înainte de a fi ajuns la capăt, oamenii mai tineri se repeziră val-vârtej spre cai spre

a ajunge cei dintâi la pescuitul de argint.

După aceea, Felimid dădu poruncă să se pregătească de ospăţ şi spuse că aveau să se desfete împreună, el şi Orm, în amintirea vremurilor de odinioară. Vorbi mult despre regele Harald şi despre Ferdiad, frăţâne-său şi îşi aduse aminte chiar şi de rândul acela când fusese oaspete la Gröning şi-l ajutase pe părintele Willibald să-i creştineze pe păgâni.

— Acuma însă meşterii din Erin au isprăvit cu jocul, spunea el, nu ne-a mai rămas nimic din glumele de altă-dată. Noi am fost cei din urmă din neamul lui O'Flann care-au făcut şotii şi giumbuşlucuri în faţa regilor încă din zilele regelui Conchobar Mac Nessa. Aicea, în singurătatea mea, am încercat să-i mai învăţ pe tineri câte ceva din meş-teşugul meu, însă n-am izbutit. Băieţii nu-s buni de nimic, iar când am trecut !a fete încercând să le învăţ să joace ca maeştrii măscărici, nici ele n-au avut destulă minte ca să priceapă meşteşugul ăsta, cu toate că mi-am dat atâta Osteneală arătându-le chiar eu cum trebuiau să facă totul. E adevărat că ele n-au fost tot atât de neajutorate ca băieţii mai isteţi din tribul ăsta; şi a fost una care a ajuns aşa departe, încât putea să joace binişor în mâini cântându-şi singură din fluier melodia. Însă nimic mai mult; şi nici măcar mişcările picioarelor sau fluieratul nu erau tocmai cum trebuia.

Scuipă scârbit în faţa lui şi clătină din cap.

— Dintr-asta a ajuns aşa înfumurată, urmă el, deşi era numai o ucenicăşi nu prea pricopsită, încât mi s-a urât s-o tot văd făcând-o pe grozava şi i-am trimis-o dar lui Gzak. Cred că ai auzit vorbindu-se despre acest Gzak, căci el e unul dintre cei trei oameni mai puternici din întreaga lume. E marea căpetenie a paţinakilor de pretutindeni şi-şi trece vremea stând mai mult în Krim; s-a bucurat nespus de fată, căci e un suflet necioplit şi nu se prea pricepe să deosebească un ucenic de meşter. După aceea, Gzak a dăruit-o împăratului din Miklagård, ca mulţumire pentru birul de prietenie pe care i-l trimite împăratul. Se pare că

cei din Miklagård o duc acum cam prost cu jocul şi cu giumbuşlucul; căci ucenica a jucat acolo în faţa împăratului şi a curtenilor dobândind multă faimă, până ce a murit de îngâmfare după vreun an. Iar acum am necazuri din pricina asta; căci astă-iarnă Gzak mi-a trimis vorbă că vrea să aibă alte două dansatoare la fel, spre a-l putea înveseli din nou pe împărat. Cu ele mă tot zbat acum. Mă amărăşte mult prostia şi neîndemânarea lor, cu toate că pe astea le-am ales cu mare grijă. Ele nu au ce-ţi arăta, Orm, fiindcă tu m-ai văzut pe mine şi pe frăţâne-meu. Dar ele pot să se înfăţişeze, dacă vrei şi poate că băieţii tăi o să se bucure văzându-le.

Orm nu răspunse nu la îmbierea asta, iar Felimid strigă nişte porunci. Când se află de asta, se auziră chiote de bucurie şi mare larmă.

— Tot tribul se mândreşte acum cu ele, spuse Felimid, iar mamele le spalăîn fiecare dimineaţă cu lapte dulce ca să le fie pielea albă. Dar ele nu vor izbuti vreodată săînveţe să danseze aşa cum trebuie, oricâtă Osteneală mi-aş da eu.

Se aşternură nişte lăicere pe bătătura din faţa corturilor căpeteniilor şi se aduseră făclii. Apoi se-nfăţişară dansatoa-rele în murmurul de încântare al tuturor celor din trib. Erau bine făcute şi păreau să fie cam de paişpe ani. Aveau pălării roşii peste părul negru şiraguri de mărgele verzi pe piept şi erau îmbrăcate cu şalvari de mătase galbenă, din ţara sererilor, legaţi la glezne.

— E multă vreme de când am văzut ultima dată dansatoare, spuse Orm, asta a fost pe vremea când eram în straja stăpânului meu, Almansur. Pot spune însă că n-am văzut vreodată altele mai drăgălaşe decât astea.

— Nu înfăţişarea, ci meşteşugul este ceea ce trebuie văzut, îi spuse Felimid. Veşmintele le-am născocit eu însumi şi ele pot fi vrednice de laudă.

Fetele erau însoţite de doi băieţi de-aceeaşi vârstă, care se aşezară repede pe vine şi începură să cânte din fluiere; iar cele două dansatoare ţopăiau în jurul lor învăpăiate de lumina faclelor, săreau, se făceau ghem, se aplecau pe

spate şi se-nvârteau într-un picior, aşa că toţi care erau de faţă, afară doar de Felimid, nu mai puteau de încântare. Când terminară, fură întâmpinate cu strigăte de bucurie şi ele se izmeniră mândre băgând de seamă că până şi străinilor le plăcuse dansul lor. După aceea se uitară cam sfioase la Felimid. El clătină din cap nepăsător şi se întoarse către Orm:

— Eu nu le spun nimic, începu el; căci ele ar fi mâhnite de vorbele mele şi, tot aşa, tribul întreg. Şi-n seara asta, când suntşi străini de faţă, ele fac tot ce sunt în stare. Dar fluieraşii sunt tristeţea mea mai mare, căci ei sunt mult mai proşti ca fetele. Şi ei sunt totuşi sclavi kazari, care ar fi putut să-nveţe multe; şi kazarii sunt socotiţi drept fluieraşii cei mai iscusiţi. Dar, precum văd, sunt numai vorbe goale.

Fetele începură un alt dans; dar după puţin timp Felimid răcni înfuriat, aşa că totul se opri pe loc.

— Fratele meu Ferdiad e fericit că nu mai poate să audăşi să vadă asta, îi spuse el lui Orm. Căci el era mai simţitor ca mine.

Strigă spre băietani şi unul dintre ei veni cu fluierul spre el.

Parcă se strecură o vrajă în fluierul de lemn când însuşi Felimid porni să cânte. Era ca şi când ar fi fluierat din el plă-cere şi fericire, şagă şi râs, farmece de femeie şi sclipiri de spadă, zorii zilei deasupra unui lac şi adierea vântului peste un câmp cu flori de primăvară. Svarthöfde şi Ulf se legănau într-una părând vrăjiţi să nu mai stea pe loc; cei doi bătrâni de lângă Felimid mai moţăiră câtva timp şi adormiră fericiţi; paţinakii tropăiau ca apucaţii din picioare şi băteau din palme, râdeau, plângeau; iar dansatoarele zburau în jurul lui de parcă ar fi fost vrăjite de sunetele fluierului şi prefăcute-n fulgi.

Felimid luă fluierul de la gură, apoi dădu cu mulţumire din urechile lui lungi.

— Acum a mers destul de bine, spuse el.

— Credinţa mea e, spuse Orm, că nu se află meşter mai iscusit ca tine şi nu e de mirare că paţinakii ăştia au înge-

nuncheat în faţa ta când ai venit întâi la ei. Dar nimeni nu e în stare să priceapă cum poţi să scoţi astfel de viersuri din fluierul ăla de lemn.

— Asta e vraja care se aflăîn lemnul fluierului, atunci când fluierul a fost făcut cum trebuie, răspunse Felimid; şi vraja asta iese la iveală când din el cântă cineva ce are în suflet tot o vrajăşi, pe deasupra şi răbdare să caute ce-ascunde fluierul în el. Numai ca sufletul acela nu trebuie să fie ca un lemn.

Sameşul lui Faste se apropie, căzu în genunchi în faţa lui şi îl rugă să-i împrumute fluierul. Îi curgeau lacrimi pe obraji.

— Ce vrei să faci cu el ? îl întrebă cu ciudă şi mirare Felimid. Tu ştii să cânţi din fluier ?

— Nu, spuse sameşul smerit. Eu sunt slujbaş la vistierie. Dar o să-mi dau silinţa săînvăţ. Vreau să rămân la tine şi să cânt din fluier.

Felimid zâmbi şi îi întinse fluierul. Sameşul îl băgă în gură şi începu să sufle cu nădejde. Din când în când scotea un piuit, dar altceva nimic şi paţinakii se tăvăleau de râs de truda lui zadarnică. Dar el se chinuia într-una, palid şi cu ochii bulbucaţi spre cer.

— Ia spune, vezi ceva ?îl întrebă cu milă Felimid.

Sameşul îi dădu fluierul înapoi şi începu să plângă din senin.

— Văd ce-ai cântat, răspunse el.

Iar Felimid dădu din cap.

— Poţi să rămâi, îi spuse el. O să te-nvăţ. O să ajungi destulde iscusit să poţi cânta în faţa împăratului, când o să le desăvârşesc pe zgâtiile astea. Poţi să păstrezi şi fluierul.

Cu asta se-ncheie şi seara, iar dimineaţa următoare, Felimid şi oaspeţii încălecară şi porniră spre corabie cu un alai mare de paţinaki. Dar înainte de plecare, bătrânul Felimid le făcu daruri de bun rămas. Orm Svarthöfde şi Ulf cel Vesel primiră fiecare câte un cuţit cu înflorituri de aur pe mâner şi teacă de argint frumos împodobită; iar Ylvei îi trimise un val de ţesătură de mătase. Îi mulţumiră pentru

toate şi fură întristaţi că ei n-aveau nimic de preţ să-i dăruiască.

— Puţine sunt cele la care ţin, le spuse Felimid, iar argintul şi aurul nu se află printre astea. De aceea nu văîntristaţi, căci am totuşi prietenia voastră. Cu toate astea, cred că s-ar găsi ceva ce aş dori să am în schimb, dacă se va ivi prilejul. Mai ai tu, Orm, câinii cei mari ?

Orm îi răspunse că zăvozii o duceau tot bine şi că erau şaisprezece la număr atuncea când plecase de acasă.

—În scurtă vreme ai să fii şi tu, Svarthöfde, un războinic în toată firea, spuse Felimid; şi cred că o s-ajungi şi tu să pleci în lungi călătorii, dacă ai început cu ele aşa devreme. Şi poate că odată ai să pleci înspre Kiev, sau poate chiar spre Miklagård. Şi dacă o să fie aşa, atunci să iei cu tine doi sau trei din câinii ăia mari. Ăsta ar fi într-adevăr dar de prietenie, cel mai frumos din toate pentru mine; căci ei se trag din Erin, ca şi mine.

Svarthöfde spuse că-i va împlini dorinţa, dacă va mai călători pe drumurile acelea şi cu aceasta plecară de la paţinaki.

Sameşul lui Faste le făcu semne de bun rămas când trecură călărind pe lângă el, dar ei aveau acuma alte treburi la care trebuiau să se gândească; stătea împreună cu sclavii kazari şi începuse să înveţe măiestria fluierului. Atât Svarthöfde cât şi Ulf ar fi rămas cu dragă inimă mai multă vreme în tabără la paţinaki, ca să se bucure de dans şi de alte petreceri. Dar Orm era nerăbdător s-ajungă înapoi la fluviu unde se afla corabia şi-l aşteptau ai săi; şi, pe deasupra, se simţea pe jumătate despuiat şi nu prea mai era în largul său, le spunea el, când n-avea pe Blåtunga la şold.

Când fluviul se zări de pe-o colină, paţinakii mai merseră cu ei un timp şi se opriră la oarecare depărtare de corabie, pentru ca nu cumva să ajungă la vreo ceartă cu oamenii lui Orm; şi nici stăpânii prinşilor, nici ceilalţi din pâlc nu vrură să-i dea din mână pe Svarthöfde şi Ulf mai înainte ca suma de răscumpărare să fie pe deplin plătită.

Orm porni singur spre corabie, iar oamenii scoaseră chiote de bucurie când îl văzură şi vâsliră înspre mal. Toke sări întâiul pe uscat şi îi întinse sabia, apoi ceru să-i spună ce făcuse. Orm povesti în grabă despre Felimid, despre bunăvoinţa lui şi cum se terminase totul, precum şi despre suma de răscumpărare pe care se-nvoise s-o plătească pentru Svarthöfde şi Ulf.

Toke zâmbi cu încântare.

— Află că nici norocul nostru n-a fost prea prost, îi spuse el; şi mi se pare că n-o să trebuiască sa risipeşti argintul pentru a-ţi dezrobi băieţii. Căci nouă paţinaki suntîn mâinile noastre şi cred că-s prea deajuns pentru răscumpărare; zac legaţi cobză pe corabie.

Mai spuse că Spof, Långe Staf şi mulţi alţii nu se putuseră împăca cu gândul la tot acel argint care se risipise în apă.

— Atât au stăruit şi m-au rugat, îi spuse el, până când m-au înduplecat; aşa că Spof cu douăzeci de oameni au pornit pe malul drept, pe care nu-i ameninţa nici o primejdie. Iar între două praguri au trecut pe malul celălalt printr-un vad unde abia dacă era nevoie să înoate şi către asfinţit s-au îndreptat spre locul unde am găsit comoara. Au auzit strigăte vesele şi au văzut cai lăsaţi slobozi la păscut; şi au dat peste paţinakii ăştia ce tocmai pescuiau argint. Toţi au fost prinşi fără vreo greutate, căci erau fără arme şi n-apucaseră să scoată un picior din apă când fuseseră împresuraţi. Oamenii au găsit acolo şi mult argint pe care paţinakii îl scoseseră din apă pentru ei. Acum tocmai ţineam sfat pe corabie dacă să dezlegăm pe vreunul dintre prinşi şi să-l trimitem la ai lui cu vorbă să vă lase slobozi pe voi trei.

Orm spuse că noutăţile acelea erau bune, deşi paţinakii le socoteau cu totul altfel. Apoi rămase un răstimp pe gânduri neştiind ce hotărâre să mai ia.

— Eu n-o să cer răscumpărare pentru paţinakii prinşi, îi spuse el. Şi dintr-aceasta nimeni dintre cei de pe corabie n-o să sufere vreo pagubă, afară de mine însumi. Să nu li se

dea însă drumul prinşilor mai înainte ca băieţii să fie slobozi.

— Tu eşti o mare căpetenie, îi spuse Toke şi trebuie să-ţi ţii cuvântul. Dar asta înseamnă dărnicie faţă de nişte oameni ce n-o merită. Căci ei au fost aceia care au căutat gâlceavă, nu noi.

— Tu nu-l cunoşti pe Felimid, îi spuse Orm. El merită un dar. Aşa căîn privinţa asta se va face cum vreau eu.

El şi Toke aduseră un sac cu bani şi îl cărară între ei până la paţinakii care aşteptau nerăbdători tot măsurându-şi cuşmele spre a alege dintre ele pe cea mai mare. Dar Felimid se supără văzându-i cât erau de lacomi, îşi scoase el însuşi căciula şi porunci ca tot argintul cuvenit să fie măsurat cu ea şi se făcu întocmai.

Apoi fură trimişi şi nişte oameni să caute prin lemnăria, veche ce se afla împrăştiată la locul de edec şi se întoarseră cu o prăjină lungă. Fu aşezată pe o piatră şi cumpănită astfel ca să cântărească drept, iar Svarthöfde se urcă pe-un capăt. Pe celălalt paţinakii puseră o desagă şi Toke turnă argint în ea până ce Svarthöfde fu ridicat de la pământ. Toţi paţinakii, spunea Felimid, socoteau că se făcea întocmai dupa obiceiul căpeteniilor; căci se gândeau că, dacă Svarthöfde s-ar fi dezbracat în pielea goală, s-ar fi făcut economie la argint fără ca ei să fi putut să vină cu cârteli.

Când se sfârşi şi cu aceasta, Toke plecă înspre corabie cu argintul ce mai rămăsese, iar Orm îi spuse mulţumit lui Felimid:

— Am avut mult noroc la drumul ăsta şi norocul cel mai mare a fost acela că te-am întâlnit. Ne-ai găzduit cu cinste, ne-ai făcut daruri scumpe de prietenie când am plecat din tabără şi ai venit ai noi până aici. Acuma o să-ţi fac şi eu un dar. Şi iată darul meu.

Toke pusese să-i dezlege pe cei prinşi, iar Felimid şi paţinakii îi văzură cu uimire.

— Sunt cei care-au plecat călări să pescuiască bani de argint, îi spuse Orm. Oamenii mei s-au dus acolo cu aceeaşi

treabăşi i-au prins; ţi-i dau acuma înapoi fără răscumpărare, cu toate că mulţi pot socoti aceasta drept o mare nerozie. Dar aşa stau lucrurile, Felimid, îţi sunt îndatorat şi eu nu vreau să mă tocmesc cu tine.

— Eşti vrednic de noroc, îi spuse Felimid.

— Cu câinii din Erin rămâne totuşi cum ne-am înţeles, îi spuse Svarthöfde. O să-i aduc cu mine când o să trec din nou pe drumul ăsta. Şi cred că n-o să treacă multă vreme, căci eu mă socotesc acum bărbat în toată firea după ce-am fost cântărit în argint.

— Poate o să ai nişte dansatoare scăldate în lapte când vom veni şi tot atât de frumoase ca astea pe care le-am văzut acum, spuse Ulf cel Vesel.

Felimid se scărpină după ureche.

— Tu crezi că la asta e cel mai bun moşneagul, spuse el, să aibă dansatoare pregătite când o să veniţi voi. O să aleg însă cu grijă dintre cele mai urâte şi o să le îmbăiez în grajd; căci altfel s-ar putea ca nişte tineri fără minte să le găsească drept lucruri bune de furat de la bătrânul Felimid, care a îndurat atât necaz cu ele.

Îşi luară rămas bun de la bătrânul meşter măscărici şi de la paţinaki, urcară pe corabie şi începură să vâslească înapoi, spre casă. Răniţii păreau să se ţină bine şi chiar Olof Fluture, care fusese cel mai greu lovit, era plin de nădejde. Oamenii puseră voioşi mâna pe vâsle, cu toate că de-acolo aveau drum lung de străbătut în luptă cu şuvoiul. Feciorii magului erau acuma cei mai veseli dintre toţi, fiindcă aveau cu ei doi fraţi pe punte care aveau să fie îngropaţi cu cinste împreună cu ceilalţi la primul loc de popas. Dar pentru Toke, cum spunea el, călătoria aceea fusese cu adevărat fără pereche până acolo; fiindcă făcuseră drum lung şi dobândiseră atâta aur şi argint şi totuşi nu trăsese încă pe Rodanåbb. Nădăjduia că poate va avea mai mult noroc în drumul către casă, având atâta aur de păzit. Ulf şi Svarthöfde nu mai puteau de încântare tot povestind celor mai mari tot ce văzuseră la paţinaki. Cât despre Orm, el era singurul de pe corabie care stătea posomorât pe gânduri.

— Ai început cumva să te căieşti că le-ai dat drumul prinşilor fără răscumpărare ?îl întrebă Toke.

— Nu mă căiesc deloc, răspunse Orm. Însă norocul meu a fost nespus de bun până acuma. De aceea m-a cuprins un fel de teamă şi tare bine-ar fi să ştiu cum or mai fi ducând-o cei de-acasă.

IX

Despre întoarcerea acasă
şi
cum a făgăduit să se boteze Olof Fluture

Şi-au îngropat morţii într-un loc unde nu mai puteau să fie tulburaţi de nimeni în odihna lor şi au plutit în sus pe fluviul mare fără-întâmplări deosebite, cu ajutor din partea vântului care bătea mereu prielnic. Mergea însă încet cu însănătoşirea lui Olof Fluture; avea puţină poftă de mâncare şi rana nu voia să se închidă; şi era vorba să se oprească la Kiev spre a chema în ajutor vreun vraci. Dar el nici nu vru s-audă de aşa ceva, fiindcă, la fel ca Orm, ardea de nerăbdare s-ajungă cât mai repede acasă. Iar oamenii vâsleau cu voie bună mai departe, căci se simţeau bogaţi, cu toţii şi nu voiau să risipească din argintul lor printre străini.

Când au ajuns la Fluviul Brebilor şi trebuiră să vâslească iar din greu, Svarthöfde puse mâna pe o vâslă şi trecu la trudă; spunea că îi venise vremea să fie socotit printre bărbaţi. Era cam greu pentru puterea lui; dar, cu toate că avea numai băşici în palme, vâsli neîntrerupt până ce-i veni rândul să fie înlocuit. Şi pentru asta îl lăudă până şi Spof, care nu prea făcea risipă cu vorbe mari.

La locul de edec găsiră boi să tot tocmească, aşa că drumul pe uscat fu mai uşor de dat asta. Dar când ajunseră la satul dregoviţilor, unde erau urşi şi albine, făcură trei zile popas în vechiul loc de tabără. Trimiseră îndată după nişte babe iscusite ca să-l vadă pe Olof, a cărui stare se înrăută-

ţise. Acestea îi scotociră cu ghearele în rană şi-i picurară pe carnea vie zeamă de furnici şi de pelin până ce Olof începu să urle de durere. Ăsta era semn bun, spuneau cu mulţumire babele; cu cât ţipa mai tare, cu atât era mai bine. Îi oblojiră rana cu o unsoare făcută din grăsime proaspătă de breb şi îi dădură să soarbă o fiertură ca fierea de amară, dar care-l întări numaidecât. Apoi aduseră din sat poloage mari de fân şi două femei tinere şi grase. Babele îl dezbrăcară pe Olof, îl unseră cu mâzgă de mesteacăn şi îl culcară pe o blană de ursoaică întinsă peste fân între femeile tinere şi grase ca să-i ţină cald; apoi îi mai dădură să bea din băutura cea amară şi îi acoperi cu piei de bou. Şi Olof adormi curând şi dormi două nopţi şi-o zi între femei; iar când se deşteptă, cele două grăsane strigară că începuse să se însănătoşească. Babele fură plătite bine pentru treaba asta; şi celelalte două căpătară o răsplată buna; dar nu voiau cu nici un preţ să-l încălzească şi pe altul.

După aceasta, Olof Fluture se întremă văzând cu ochii, iar când ajunseră la oraşul polocilor, rana îi era aproape vindecată şi putu iarăşi să mânânce şi să bea la fel de bine ca şi ceilalţi. Acolo căpeteniile au fost încă o dată oaspeţii lui Faste şi-i povestiră cum îi părăsise pisarul lui fără să pară că-l mustra prea tare cugetul.

În oraşul acela oamenii se simţiră ca la ei acasă; şi după ce-o ţinură trei zile tot într-o beţie şi desfătare cu femeile, spre marea bucurie a sărăcanilor de-acolo, porniră moleşiţi la vale pe fluviul Dyna când începuseră să cadă frunzele şi ajunseră nestânjeniţi la mare când începură nopţile cu brumă.

Într-o dimineaţă, lângă Ösyssla, se năpustiră asupra lor nişte tâlhari estoni, în patru corăbii mici înţesate cu oameni. Stof îi văzu întâi, când se iviră ca nişte năluci din ceaţă şi-i puse pe vâslaşi să tragă cât puteau; iar când estonii se apropiară gata să arunce căngile cu câte două corăbii pe fiecare parte, făcu în grabă o întoarcere meşteşugită lovind cu pintenul una dintre corăbiile vrăjmaşe, astfel că luă apă

şi vâsli spre ţărm. Alta ajunse coastă lângă coastă şi aruncă pe punte căngi şi lanţuri; dar înainte de-a se întâmplă şi altceva, feciorii magului săriră peste parapete la estoni, toţi fără scuturi şi cu strigăte de bucurie dând iureş cu săbii şi securi, aşa că măturară la iuţeală puntea fără ca ceilalţi să le sară în ajutor. Văzând ce se întâmplă estonii înţeleseră că întâlniseră nişte vikingi sălbatici şi se îndepărtară speriaţi vâslind din răsputeri.

Feciorii magului primiră multe laude pentru isprava asta, dar câţiva dintre ei erau posomoriţi şi începură să rostească vorbe grele despre tatăl lot. Unul pierduse două degete, un altul se alesese cu obrazul despicat de-o lance, iar un al treilea avea nasul zdrobit şi chiar şi ceilalţi aveau semne. Cei ce fuseseră răniţi mai tare spuneau că asta era din vina magului nerod, care-i împinsese la nişte fapte de nebuni cu vorbele-i necugetate, căci ei fuseseră încredinţaţi c-aveau să scape teferi din încăierare. Dar ceilalţi erau împotriva lor spunând că tot ce prezisese bătrânul la plecare era că şapte dintre ei aveau să se întoarcă în viaţă, dar despre răni şi degete tăiate nu le spusese nici o vorbă; şi pentru asta n-a lipsit prea mult să se ajungă la încăierare între fraţi, dar Orm şi Toke îi potoliră cu sfaturi înţelepte şi îşi urmară drumul fără alte întâmplări.

Apoi plutiră cu vânt prielnic şi vreme bună de la Ösyssla până la gura râului de-acasă. În acest timp Orm măsură şi împărţi argintul fiecărui om de pe corabie, atât simbria cât şi partea din comoară. Şi nimeni nu rămase nemulţumit, căci el făcu la fiecare o parte mult mai mare decât nădăjduiseră.

După aceea, într-o dimineaţă, pe când Toke se afla la cârmă şi toţi ceilalţi dormeau buştean, Orm se aşeză posomorât alături şi se simţi cuprins de gânduri negre.

— Mulţi alţii ar fi fericiţi în locul tău, îi spuse Toke. Totul a mersşi s-a sfârşit cu bine, ai dobândit o mare bogăţie şi în curând vom fi acasă.

— E o nelinişte ce mă cuprinde, spuse Orm. Şi aurul m-apasă greu.

— Cum poate să te-apese aurul ? întrebă Toke mirat. Acuma ai averea unui rege şi regii nu au obiceiul să-şi plece capul din pricina averii lor.

— E prea mult pentru mine, spuse Orm pe gânduri. Tu şi Olof o să aveţi parte frumoasă, totuşi mie o să-mi rămânăşi aşa prea mult. I-am înşelat pe oameni spunându-le că-n sipete sunt doar zorzoane ieftine pentru femei. Şi din pricina asta mă aştept la vreo nenorocire.

— Ai început să te frământi cam prea devreme, spuse Toke. Nimeni nu ştie ce e în sipete; poate că-n ele e tot argint. Iar ce le-ai spus despre zorzoane de femei a fost cu judecată şi eu aş fi făcut la fel ca tine; căci până şi oamenii cei mai blajini ajung ca nişte fiare când ştiu că prin apropiere se află aur.

— Acum vorbesc aşa ca Dumnezeu să mă audă, spuse Orm. O să deschid îndată unul dintre sipete; şi dacă e aur în el, atunci o să împart la oameni tot ce se află în acel sipet. Aşa că ne mai rămân trei; şi din ele tu o să capeţi unul, al doilea o să fie al lui Olof, iar cel de-al treilea o să-mi rămână mie. Şi acum, când am spus asta, mă simt mai împăcat şi inima mi-e mai uşoară.

— Tu o să faci cum vrei, îi spuse Toke, cât despre mine, de acum încolo nu mai am nevoie de negoţul meu cu blănuri.

Atunci, fără să-l simtă nimeni, Orm scoase unul din sipetele cele mici, îl puse jos în faţa lor şi tăie sforile acelea roşii cu pecetea împăratului. Avea încuietoare zdravănă; băgă în dreptul ei cuţitul său şi pe-al lui Toke şi apăsă până ce trosni în încuietoare şi ceva se rupse. Ridică uşurel capacul şi amândoi rămaseră înmărmuriţi văzând ce se afla în sipet.

Nici Fafner[55]
în timpurile vechi
n-a clocit

55 Balaurul care păzea comoara nibelungilor

rosti Toke cu evlavie când avu iarăşi glas; şi la aceste stihuri Orm nu răspunse cu toate că dealtfel ţinea să se arate la fel de iscusit ca Toke.

Între timp soarele se înălţase şi sipetul se lumină: şi era plin cu aur, un aur ce nu se mohorâse zăcând în fluviu. Erau în cea mai mare parte galbeni, galbeni de toate felurile, care umpleau aproape sipetul; şi printre galbeni se aflau podoabe scumpe: inele mari şi mici, lanţuri şi toarte, agrafe şi paftale şi alte lucruri de găteală ca nişte arătoase bucăţi de slănină într-un blid cu mazăre, gândea Toke.

— O să avem ceva pentru femei, când vom deschide sipetele acasă. Numai să nu-şi piardăşi minţile de bucurie când le-or vedea.

— Nu va fi prea uşor de împărţit ce e în sipet, spuse Orm.

În vremea asta oamenii începuseră să se trezească. Şi Orm le spuse că unul dintre sipetele cu zorzoane avea să fie partea lor adăugând că lucrurile dinăuntru erau multe şi mai presus de orice aşteptări.

Şi împărţeala ţinu aproape toată ziua. Au fost câte optzeci şi şase de galbeni, mari şi mici, pentru fiecare om; şi pe deasupra parte deopotrivă pentru cei căzuţi, de împărţit între moştenitori; la fel şi parte osebită de cârmaci, pentru Spof, care era de patru ori mai mare. Cel mai greu a fost cu podoabele; din când în când nu mai era alt mijloc decât să taie inelele şi alte scule în bucăţi spre a se face împărţeală dreaptă; dar deseori oamenii cădeau la învoială între ei dându-şi galbeni unul altuia spre a păstra întreagă o podoabă mai frumoasă. Câţiva din ei erau gata de harţă, dar Orm le spuse că trebuiau s-aştepte să se bată până ce vor ajunge pe uscat. Iar printre vikingi mai erau şi dintr-aceia care nu mai văzuseră vreodată bani de aur. Când Spof le spuse cât argint mergea pe aur, rămaseră cu gurile căscate ţinându-se cu mâinile de cap, fără să poată înţelege cât de bogaţi erau, cu toate că se străduiau din răsputeri să facă socoteala.

Când împărţeala se sfârşi, mulţi dintre oameni se puseră cu sârg pe lucru, pentru a-şi face chimire mai încăpătoare; alţii frecau şi curăţau într-una aurul ca să lucească mai frumos; şi mare era bucuria tuturora când vorbeau despre norocul lor, despre întoarcerea acasă şi despre beţia cea de pomină pe care aveau s-o facă atunci.

Plutind mereu, ajunseră la gura râului şi vâsliră mai în sus până la curtea unui gospodar pe care Orm îl cunoştea; acolo traseră corabia pe mal printre frânturile de gheaţă proaspătă, o băgară într-un şopru şi luară cai cu plată. Câţiva porniră de acolo către case, dar cei mai mulţi rămaseră în ceată.

Spof stătea în cumpănă. Poate era mai bine, îi spuse el lui Orm, să rămână la ţăranul ăla, despre care se spunea că era om cumsecade, spre a găsi în primăvară o corabie cu care să se întoarcă în Gotland.

— Va fi însă o iarnă grea şi cu primejdii pentru mine, spuse el îngrijorat. Căci ce ţăran poate sa fie atât de cumsecade încât să nu mă gâtuie în somn dacă o să afle ce am în chimir ? Toţi îi omoară bucuros pe goţi şi fără multă vorbă, pentru bogăţia pe care cred c-o au asupra lor.

— Atuncea o să mergi cu mine, spuse Orm şi-o să-ţi petreci iarna la mine, ca oaspetele meu; asta nu e mai mult decât îţi sunt dator. După aceea poţi porni încoace şi-o să găseşti tu vreo corabie spre casă când se va face primă-vară.

Şi Spof îi mulţumi pentru bunăvoinţă şi se lipi de ceata lui.

Apoi porniră mai departe; şi nu era prea lămurit dacă acuma Orm, sau Olof Fluture, era acela care tânjea mai mult s-ajungă cât mai repede la Gröning.

Mergând astfel, ajunseră la o răscruce unde cărarea se desfăcea în două şi unde una din poteci ducea spre casa lui Sone Magul. Dar cei şapte fraţi rămaseră posomorâţi pe loc şi începură să se scarpine în cap. Orm vru să afle ce se întâmplă cu ei.

— Acum o ducem bine, suntem teferi, răspunseră

mâhniţi, mai bine chiar decât oricare alţii. Suntem bogaţi şi nimic nu ni se poate întâmplă până ce ne-om întoarce acasă. Dar, de îndată ce-om da ochii cu bătrânul, vraja se sfârşeşte; şi după aia putem muri ca toţi ceilalţi. Mai înainte nu ne temeam de moarte; acuma însă ar fi păcat, cu atât aur la chimir.

— Puteţi să măînsoţiţi şi voi, le spuse Orm şi să bem la Gröning pentru înapoiere. Sunteţi cu toţii oameni de ispravă, şi s-ar putea să am culcuşuri pentru voi şi peste iarnă. După aceea, o să puteţi pleca iarăşi pe mare, dacă aşa vă place şi să trăiţi fără vreo altă teamă atât cât o să vreţi.

Vorbele astea le merseră feciorilor lui Sone drept la inimă; îl ascultară cu multă bucurie şi hotărâră să mai zăbovească până s-or întoarce şi pe la bătrân. Şi cel mai sigur ar fi fost, socoteau ei, să plece iarăşi către Gårdarike.

— Atuncea aţi putea să fiţi oamenii mei, le spuse Svarthöfdeînflăcărat. O să plecăm pe mare într-acolo, Ulf şi eu, când o să fie vremea.

— Vorbeşti cam prea de timpuriu întocmai ca o căpetenie, îi spuse Orm zâmbind. Eu cred că trebuie să mai aştepţi puţin.

Când se apropiau de Gröning, Orm începu să se frământe şi nerăbdarea lui spori, aşa că dădu pinteni calului şi porni împreună cu Olof înaintea celorlalţi.

Cel dintâi lucru pe care îl văzură fu acela că oamenii tocmai dregeau poarta cea mare. Apoi văzură că biserica arsese. Şi la priveliştea aceasta tristă, Orm fu cuprins de aşa spaimă, încât abia avu curajul să se apropie de casă. Cei de la poartă îl văzură, strigară tare spre ogradă şi Ylva se ivi în fugă. Şi Orm îşi mai veni în fire văzând că rămăsese măcar ea.

— Ce bine e că te-ai întors iarăşi acasă, îi spuse ea. Dar ar fi fost mai bine daca te-ai fi întors măcar c-o săptămână mai devreme.

— S-a întâmplat nenorocire mare ?întrebă Orm.

— Tâlharii au căzut asupra noastră noaptea, răspunse

ea..

Şi sunt acuma patru zile de atunci; şi au răpit-o pe Ludmila, colanul şi multe altele din casă, precum şi trei dintre slujnicele mele. Părintele Willibald a căpătat o lovitură de măciucă în cap şi zace mai mult mort. Eu am scăpat fugind la vreme cu copilaşii, cu Oddny şi bătrâna şi am stat ascunse în pădure toată ziua următoare. Au fost barbari păgâni din Smoland. Au scos şi vitele din staul, dar câinii tăi i-au pus pe fugă şi s-au întors cu paisprezece vaci. Iar Osa crede că ar fi putut să fie şi mai rău şi tot aşa socot şi eu acuma, când te-ai întors acasă.

— E tare rău şi aşa cum e, îi spuse Orm. Rapp mort, Ludmila răpită şi preotul cu capul spart, poate lovit de moarte...

— ...colanul spuse Ylva cu lacrimile-n ochi.

— Să nu plângi după el, îi spuse Orm. Căci o să ai podoabe câte vrei. E bine că am oameni pregătiţi, fiindcă nelegiuirea asta n-o să rămână fără răzbunare.

— Ai grăit bine, Orm, îi spuse Olof Fluture. Ticăloşia asta n-o să rămână nepedepsită. Dar ştie cineva de unde au venit tâlharii ?

— Nimeni nu ştie ceva lămurit, răspunse Ylva. Harald a fost rănit chiar de la început, după aceea s-a târât până la feredeu şi a rămas zăcând acolo. Dar s-ar putea ca părintele Willibald să ne spună ceva, dacă şi-o mai veni în fire. Au pus foc numai la biserică şi asta-i de mirare; şi el a fost lovit acolo, lângă biserică. Au jefuit ce-au apucat şi oamenilor li se pare că, după vorbă, erau smolandezi; erau în ceată mare. Şi şi-au luat morţii cu ei: cinci au fost doborâţi de Rapp şi de oamenii lui, cât s-au luptat la poarta mare. Şi asta-i tot ce am putut afla.

Ceata lui Orm se-apropiase între-aceastea şi Ylvei îi căzu o piatră de pe inimă când îl văzu pe Svarthöfde. Şi prima grijă a lui Orm fu să trimită oameni cu cai pe la vecinii mai bogaţi să facă rost de hrană; căci în cămară nu mai rămăsese cine ştie ce, iar în butoaie nici un strop de bere, după ce dăduseră tâlharii iama peste tot.

Apof intră să-i cerceteze pe răniţi. Harald primise o lance drept în piept şi era tăiat la umăr; era însă voios şi avea să se facă bine în curând, spunea el; şi ceea ce dorea mai mult era să stea şi să-l asculte pe Ulf cel Vesel sau pe Svarthöfde povestind câte văzuseră şi ce făcuseră în călătoria lor.

Osa stătea de veghe în cămara preotului şi-l îngrijea cât se putea de bine. Părintele zăcea cu capul înfăşurat în nişte legături şi era încă pe jumătate toropit. Dar când îl desluşi pe Orm, ochii înceţoşaţi i se mai luminară şi spuse cu glas slab: Bine-ai venit acasă ! După aceea căzu din nou în toropeală şi Osa spuse că mai mult zăcea şi murmura pentru el însuşi, fără ca ea să poată înţelege ce spune.

Se bucura văzându-l iar pe Orm acasă şi începu îndată să-l mustre că nu se întorsese mai devreme. Dar când aflã că adusese comoara lui Ore, se mai domoli mângâindu-se cu gândul că năpasta ce dăduse peste ei era o floare la ureche pe lângă ce văzuse ea în tinereţe. Iar cu Ludmila se întâmplase aşa cum prezisese ea chiar la botez, când îi dăduseră copilei numele ce-l purtase o nefericită. Părintele Willibald avea să se înzdrăvenească iarăşi, cu toate că fusese cu un picior în groapă, fiindcă din când în când înţelegea ce-i spunea ea şi ăsta era un semn bun. Ce-o chinuia mai mult acum şi îi venea mai des în minte era cămara goală şi toate vitele care se rătăciseră.

Toke, Spof şi Svarthöfde luară cu ei câţiva oameni şi porniră pe urmele lăsate de tâlhari spre a cerceta în ce parte duceau. Nu era greu să-i urmărească, spuneau feciorii magului, deoarece nu mai căzuse nici un strop de ploaie după năvala lor. În vremea asta, Orm întrebă cu de-amănuntul pe oamenii lui Rapp care mai rămăseseră în viaţă, spre a afla mai mult despre tâlhari. Însă aceştia nu putură spune cine ştie ce mai mult decât aflase de la Ylva până atunci.

În ziua dinaintea încălcării, spuneau oamenii, fusese sărbătoarea aceea căreia preotul îi zicea Toţi Sfinţii; ţinuse o predică frumoasă pentru toată lumea, iar seara se băuse în

cinstea tuturor sfinţilor. După aceea dormiseră cu toţii neîntorşi până la revărsatul zorilor, când tâlharii se năpustiseră asupra lor. Nimeni nu-i bănuise prin apropiere până ce câinii începură să latre furioşi şi chiar în clipa aceea tâlharii se repeziră în poartă cu nişte trunchiuri de copaci şi o sfărâmară. Rapp şi Harald ieşiseră afară cei dintâi, iar oamenii îndată după ei; făcuseră cu toţii tot ce se putea face, aşa că cele mai multe din femei avură vreme să se facă nevăzute împreună cu copiii fugind prin spatele ogrăzii şi după aceea, pe malul râului, până la pădure. Însă vrăjmaşii fuseseră în număr mult prea mare şi nu putuseră să-i stăvilească la poarta mare. Preotul, care începuse să fie din ce în ce mai tare de urechi, nu se trezise de îndată, cu toată hărmălaia. Iar când ieşi în curte, Rapp era mort, tâlharii peste tot. Văzuse numai cum ardea biserica, strigase tare şi alergase într-acolo şi din pricina asta câinii nu fuseseră dezlegaţi la timp.

Iar asta, spuneau ei, era tot ce ştiau; căci încetaseră să se împotrivească şi se-ascunseseră şi ei unde putuseră când l-au văzut pe Rapp căzând şi o mulţime de tâlhari asupra lor. După aceea, când tâlharii ajunseseră de-acum departe, fuseseră şi câinii dezlegaţi; fiindcă tâlharii nu îndrăzniseră să se apropie de ei. Atuncea câinii au pornit în goană după urme lipsind o zi întreagă şi s-au întors acasă cu paisprezece vaci.

Orm ascultă posomorât la toate astea şi găsi că multe nu fuseseră făcute aşa cum trebuia; acuma însă nu mai avea vreun rost să înceapă cu mustrări, credea el; iar faptul că oamenii se ascunseseră spre a scăpa cu viaţă, după ce Rapp şi Harald fuseseră înlăturaţi, era o slăbiciune despre care el nu voia să spună nici o vorba.

Nu ştia bine dacă-i părea mai rău de Rapp sau de Ludmila; dar cu cât se gândea mai mult la toate, cu atât furia-i creştea şi totodată şi dorinţa aprigă de a se răfui cât mai curând cu ceata aceea de tâlhari. Socotea drept cel mai de crezare că fuseseră oameni din Värend, cu toate că domnea într-una pacea şi nu ştia să aibă vreun vrăjmaş pe-

acolo.

În ziua următoare, părintele Willibald fu mult mai limpede la cap, deşi era tot slab şi prăpădit. Avea să-i spună noutăţi.

Ieşise în ogradă când poarta mare era de-acuma spartă, spunea el şi ceea ce văzu întâi şi-ntâi fu pălălaia unui rug pe care tâlharii îl ridicaseră lângă biserică şi începuse să se-ntindă. El alergase într-acolo strigându-le să lase lăcaşul Domnului în pace.

— Atuncea a venit spre mine un om cu barbă neagră, râdea şi răcnea tare: „Lăcaşul Domnului să se prefacă-n scrum, căci eu m-am lepădat acuma de Cristos ! Acesta-i ce-l de-al treilea păcat al meu ! Şi nu mai am nici un păcat de săvârşit !” Aşa a spus râzând din nou şi l-am recunoscut. Era preotul ăla, Rainald, care a fost aici acum mulţi ani în urmă şi care s-a dat singur în mâinile smolandezilor la sfatul obştilor. El a fost tartorul şi nimeni altul. Şi că trecuse de partea diavolului, auzisem noi. Atuncea l-am afurisit şi am sărit spre rug; dar m-a lovit un om şi după aceea nu mai ştiu nimic.

Toţi cei de faţă strigară de uimire la această noutate, iar părintele Willibald închise ochii şi clătină din cap.

— Aşa e, spuse el: un om care a fost odinioară slujitorul Domnului mi-a ars biserica.

Atât Osa cât şi Ylva izbucniră în lacrimi; fiindcă li se părea cumplită vestea cu acel preot care îl slujea pe diavol.

Olof Fluture scrâşni din dinţi şi-şi scoase spada. O izbi în podea aşa puternic, încât rămase înfiptă; apoi îşi puse mâinile împreunate deasupra străjii.

— Iată ce legământ fac eu acum, le spuse el: N-o să mănânc la masă, nici n-o să dorm în pat, nici n-o să mă mai bucur de petrecerile bărbaţilor, până ce spada mea nu va străpunge trupul acelui blestemat cu numele Rainald, care a fost preot al lui Cristos şi care a răpit-o pe Ludmila Ormsdotter. Iar de mă va ajuta Cristos să mă răzbun şi să i-o smulg din gheare pe Ludmila, atunci o să rămân al Lui atâta cât voi mai trăi.

X

Cum s-au răfuit cu magistrul cel smintit

Îndată ce aflară despre mişelie şi despre întoarcerea lui Orm, vecinii porniră încărcaţi spre Gröning, cu oameni şi cu cai, dornici să ia şi ei parte la răzbunare. Aşa ceva s-a întâmplat arareori în vremea noastră, spuneau ei şi se aşteptau la multă desfătare din răfuiala asta. Cei ce erau creştini spuneau că ei erau datori să se răzbune pentru silnicia împotriva preotului şi arderea bisericii. Orm le ură la toţi un bun venit din inimă şi nu mai aştepta decât să se întoarcă cei trimişi să le găsească vizuina.

A treia zi spre seară, aceştia sosiră. Se ţinuseră pe urmele tâlharilor până hăt-departe, spre miazănoapte şi spre răsărit; şi lucrul cel mai bun era că aduceau cu ei pe Torgunn, nevasta lui Rapp Chiorul, pe care o găsiseră lihnită şi aproape moartă în pustietate. De-acolo se întoarseră. Torgunn scăpase fugind de la tâlhari; şi mersese singură atât cât o ţinuseră puterile iar după aceea oamenii o duseseră pe rând în braţe. Trei dintre ei o şi ceruseră de-acuma de nevastă şi dintr-asta ea începuse să se simtă mai înzdrăvenită; dar nu voia să creadă, spuneau ei, că vreunul dintre dânşii ar fi putut să se măsoare cu Rapp Chiorul.

Torgunn avea de povestit lucruri de seamă. Era întocmai cum spusese părintele Willibald: cei căruia ei îi ziceau magistru era căpetenia cetei de tâlhari. El o recunoscuse şi îi vorbise pe când se întorceau spre cuibul lor. Şi îi spusese că se lepădase de Cristos şi că acum putea să facă orişice voia. Arsese biserica pentru a nu-l avea pe

Dumnezeu pe-aproape; căci după ce aceea nu se mai afla, nu mai era nici o biserică prin locurile acelea.

Ortacii lui, mai spunea Torgunn, erau din cei scoşi de sub scutul legii şi tot felul de oameni fără căpătâi, câţiva tocmai din Ostrogoţia şi Njudung, ce căutaseră scăpare în bârlogul lui şi acum trăiau din jafuri. Erau mulţi la număr şi nu se mai temeau de nimeni, iar magistrul avea mare putere asupra lor.

Despre Ludmila nu ştia prea multe, numai că fata nu-şi pierduse cumpătul şi că-l ameninţase pe magistru şi pe ceilalţi cu răzbunare grabnică şi cruntă. Tâlharii le duseseră spre aşezarea unde stăpânea magistrul, iar zăvozii se năpustiseră asupra lor pe drum. Doi dintre ei fuseseră muşcaţi şi unul sfârtecat şi omorât, iar câinii luaseră cu ei o parte din vitele furate, lucru care-i întărâtase foarte pe tâlhari. Atunci ea şi Ludmila încercaseră să fugă, dar fuseseră văzute şi prinse iarăşi.

Apoi ajunseră în satul tâlharilor, ce se afla la capătul de sus al unui lac grozav de mare; lacul acela era pe mâna dreaptă când mergeai într-acolo. Tâlharii îi ziceau satului lor Prästbyn. Acolo Torgunn căzuse la sorţi să fie a unui om pe nume Saxulf, un bărbat mare şi gros, care era rău. O lăsase legată pe pieile din coliba lui şi venise la ea beat turtă către seară. Atunci o dezlegă, însă nu-i adusese nici de mâncat, nici, de băut. Torgunn ştia că era văduvă, dar clocotea de furie că trebuia să doarmă cu un bărbat ce se purta atât de rău. Puţin timp după ce barbarul adormise, se strecură tiptil din aşternutul puturos de piei şi apucă un măngălău cu amândouă mâinile. Putere, spunea ea, primise de la Dumnezeu şi pe deasupra din furia şi din dorinţa ei ca Rapp să fie răzbunat; şi când Saxulf primi un măngălău în creştet, nu ieşi nici un geamăt din gura lui şi îşi zgârci doar puţintel picioarele. După isprava asta se furişase tiptil afară şi pornise la drum prin noapte fără s-o vadă cineva. Mersese repede, cu teamă, mai mult de-o zi şi o noapte, pe urmele pe care veniseră, găsise nişte răchiţele, apoi zăcuse mult timp vlăguită, aşteptând moartea şi colţii fiarelor sălbatice,

până ce Svarthöfde şi ceata lui o găsiră şi-i dădură să mănânce. Fusese nevoită să facă drumul înapoi călare pe umerii bărbaţilor şi-acuma începuse să se simtă ceva mai bine.

Asta a fost tot ce le-a povestit Torgunn. Era de mult folos, căci astfel au putut să afle unde se găsea cuibul tâlharilor. Lacul cel mare, spuneau cunoscătorii drumurilor de prin părţile acelea, care fuseseră pe urmele tâlharilor, era acela căruia i se zicea Asen şi printre oamenii lui Olof Fluture erau câţiva ce cunoşteau pustietăţile acelea şi potecile care treceau pe acolo. Aceştia se însărcinară să ducă ceata până la bârlogul ticăloşilor; dar cel mai bine, spuneau ei, era să facă un ocol după o zi de mers şi să apuce pe un drum mai spre apus căzând asupra lor din partea aceea. Orm şi ceilalţi găsiră că chibzuiseră cu cap, fiindcă în felul ăsta puteau să-i prindă ca din oală înghesuindu-i către lac.

Orm numără apoi o sută doisprezece oameni laolaltă în ceata sa şi ziua următoare trebuiau să fie gata şi să plece. Era îngrijorat din pricina aurului bulgarilor şi, târziu noaptea, când toţi ceilalţi dormeau, luă cu sine pe Toke şi pe Olof Fluture şi ascunse sipetele într-o tainiţă din inima pădurii, departe de cărări, pe unde nu se abătea nicicând vreun om. Nu-şi bătu capul să pună în ascunzătoare şi multul său argint; căci se obişnuise cu argintul, spunea el şi putea foarte bine să rămână în sipetele Ylvei, deşi în curte rămâneau acuma numai câţiva oameni rânduiţi de strajă.

A doua zi toţi se treziră în revărsatul zorilor. Mai rămăseseră câteva lucruri de făcut înainte de-a porni la drum.

Căci trebuiau luaţi şi câinii; şi câinii trebuiau să se deprindă mai întâi cu toţi noii veniţi, ca să nu fie vreo încurcătură mai departe şi să muşte din greşeală alţi oameni, de-ai lor. Şi câinii se deprinseră curând cu mulţi din ceată, aşa încât îi socoteau prieteni după ce-i mirosiră o dată sau de două ori; dar faţă de câţiva erau încruntaţi, mârâiau la ei şi nu voiau să înţeleagă altceva decât că trebuiau îndată sfâşiaţi. Asta stârni mult haz; căci cei pe

care nu-i sufereau câinii se cam supărară socotind că miroseau la fel de bine ca oricare, iar ceilalţi se apropiau de ei, strâmbau din nas şi făceau fel de fel de glume pe seama lor.

În cele din urmă totul fu gata şi ceata de hăitaşi porni la drum cu câinii ţinuţi zdravăn în curele de oameni de nădejde care miroseau frumos.

Apucară pe făgaşul pe care veniseră tâlharii şi merseră într-una toată ziua, până ce ajunseră la locul unde fusese găsită Torgunn. Acolo făcură popas peste noapte, iar a doua zi porniră mai departe spre apus călăuziţi de cei doi oameni ai lui Olof Fluture care ştiau toate cărările pe-acolo. Timp de trei zile merseră tot înainte pe un drum anevoios, printre mlaştini, printre muncele şi prin pădure deasă, fără să vadă vreo ogradă sau să-ntâlnească măcar un om. Câinii înţelegeau prea bine după ce vânat umblau şi le păsa puţin de urmele jivinelor; căci ei aveau un fel de mândrie a lor şi când umblau la vânătoare după oameni erau nepăsători şi liniştiţi până ce venea clipa să fie sloboziţi.

În cea de-a patra zi, după-amiază, ajunseră într-un loc unde două cărări se-ncrucişau; acolo se opriră, iar cele două călăuze le spuseră că aveau lacul în faţa lor şi că satul tâlharilor se afla la mică depărtare cu spatele drept către lac. Fusese un drum istovitor, dar Orm şi Olof Fluture socoteau să-i împresoare de îndată; fiindcă merindele erau aproape pe sfârşite şi amândoi îşi cam pierduseră răbdarea. Câţiva din oamenii mai tineri se căţărară în nişte pomi de pe-o colină şi de acolo putură arăta cu mâna cum era aşezat satul tâlharilor, iar Orm îşi împărţi în grabă ceata în trei pâlcuri. Toke luă unul, Olof pe-al doilea şi Orm pe cel de-al treilea, iar câinii îi păstră el însuşi, ca să nu fie sloboziţi cumva la timp nepotrivit. Toke urma să năvălească dinspre miazănoapte, Olof Fluture dinspre miazăzi; cu Toke mergea Svarthöfde, iar pe lângă el feciorii lui Sone Magul, care de la o vreme începuseră să se şi socotească oamenii lui. Orm poruncise ca nimeni să nu dea foc la case, nici să se poarte rău cu vreo femeie; căci se putea să fie mai multe

femeile răpite decât cele ale lor. Iar când Toke punea să se sune din corn, celelalte două pâlcuri trebuiau să dea năvală înainte, fiecare dintr-o parte, fără strigăte de luptă. Pâlcurile lui Toke şi Olof se despărţiră pornind la drum, iar Orm şi oamenii săi înaintară cu fereală prin hăţiş până ce ajunseră la marginea pădurii, lângă jariştea desţelenită din jurul satului. Acolo oamenii se aşezară jos şi începură să roadă merindele rămase în aşteptarea cornului lui Toke.

Orm îl luă pe Spof cu sine şi se târâră amândoi pe burtă întru-n desiş de lemn-câinesc; acolo se opriră uitându-se spre sat. Părea destul de mare şi multe case erau noi; iar printre case puteau vedea şi oameni cu treburile lor, atât bărbaţi cât şi femei. Să tot fi fost vreo sută şi cincizeci de oameni în satul ăla, credea Spof. În faţa lor, într-o viroagă, era izvorul satului cu un fel de scoc; o babă, cu cobiliţă şi două ciuturi, veni acolo, luă apă şi se întoarse clătinându-se sub greutate. Apoi veniră doi bărbaţi şi adăpară patru cai. După ce caii băură, dădură semne de nelinişte şi începură să bată din copite şi Orm crezu că ei simţiseră apropierea câinilor. Dar câinii stăteau cuminţi în spatele lui Orm, adulmecau din când în când şi rămâneau tăcuţi. Bărbaţii de lângă izvor îşi struniră caii şi se întoarseră spre sat şi mai trecu puţină vreme. Apoi veniră trei femei cu câte-o ciutură în fiecare mână, având cu ele doi bărbaţi care păreau că le păzesc. Şi Orm îşi ţinu răsuflarea; cea mai înaltă dintre ele era Ludmila ! îi spuse asta la ureche şi lui Spof; Spof îi răspunse tot în şoaptă că ar fi o depărtare bună pentru arc până acolo. Cornul lui Toke zăbovea, iar Orm nu cuteza să-şi scoată la iveală pâlcul prea devreme; făcu însă un semn spre doi vlăjgani din preajmă, care fuseseră la lupta de la praguri şi erau socotiţi printre cei mai dibaci arcaşi. Ei se credeau în stare să-i nimerească şi să-i doboare la pământ pe bărbaţii de la izvor, se ridicară fiecare la adăpostul unui pom şi puseră săgeţile pe strune. Dar Orm le spuse să aştepte.

În vremea asta, femeile îşi umpluseră ciuturile şi-acum se pregăteau să se întoarcă; dar Orm ţipă de două ori ca

şoimul. Era un ţipăt pe care îl scotea aidoma ca şoimul şi toţi copiii săi ştiau cine e şoimul când îl auzeau. Ludmila fu văzută îndreptându-se de mijloc când îl auzi. Mai merse câţiva paşi pe lângă celelalte, apoi se poticni, scăpă o ciutură din mână şi apa se împrăştie pe jos. Dădu un ţipăt, se întoarse la izvor şi începu să-şi umple ciutura din nou. Aceasta îi luă cam mult, iar când fu gata se aşeză trudită jos ţinându-se de un picior. Cei doi bărbaţi îi spuseră ceva cu glasuri aspre şi se apropiară ca s-o ia cu ei. Atunci ea se întinse cât era de lungă la pământ şi începu să ţipe.

Cornul lui Toke încă nu se auzea; însă acum nu mai era vreme de aşteptat; căci de îndată ce câinii auziră strigatul Ludmilei, începură să se frământe şi să mârâie.

Orm le făcu un semn oamenilor săi şi amândouă arcurile zbârnâiră deodată. Trăseseră cu dibăcie şi săgeţile se-nfipseră acolo unde trebuia; însă cei doi bărbaţi aveau pe ei cămăşi de piele groasă şi se ţinură pe picioare. Îşi smulseră săgeţile în grabă şi începură amândoi să urle; iar Ludmila sări în sus cât ai clipi, îl otânji în cap c-o ciutură pe cel de lângă ea şi o luă la fugă din răsputeri către pădure. Dar cei doi se dezmeticiră repede şi porniră după ea înfuriaţi, iar printre case se iviră oameni alergând înspre fântână ca sa afle ce se întâmplă.

— Daţi drumul câinilor, porunci Orm ţâşnind în goană din desiş; şi în aceeaşi clipă se auzi sunându-se din corn şi strigăte de luptă din amândouă părţile.

Dar atât cornul cât şi strigătele fură acoperite de urletele câinilor când fură sloboziţi; cei doi care fugeau după Ludmila se opriră-n loc când îi văzură. Unul din ei se răsuci îndată pe călcâie şi începu să fugă înspre sat ca un nebun, dar câinele ce nu-l slăbea din urmă făcu un salt, îl înşfăca de ceafă şi-l doborî; celălalt însă părea că nu-şi pierduse cumpătul, căci alergă în grabă la izvor, intră în apă şi-şi trase sabia. Trei câini deodată se năpustiră asupra lui; pe unul dintre ei mai avu vreme să-l lovească, dar fu trântit îndată peste cap, se cufundă în apă şi numai câinii mai ieşiră afară după aceea.

Ludmila sări în sus de bucurie când îl văzu pe Orm. Voia numaidecât să afle ce era cu Olof şi cu aurul bulgarilor şi primi bune lămuriri. Cât despre ea, fusese cinstită ca o fiică de mare căpetenie; nu trebuise să se culce cu alţi bărbaţi, numai cu preotul nebun, care era neputincios; aşa că, într-adevăr, ar fi putut să fie şi mai rău, socotea ea.

Orm îl chemă pe Spof cu doi dintre oamenii mai în vârstă şi le porunci să stea la marginea pădurii cu Ludmila, până ce se va isprăvi zarva din sat. Celelalte două femei se-apropiară; erau femeile preotului, spuneau ele. Se aruncaseră cu faţa la pământ şi câinii nu se atinseseră de ele.

În sat lupta era în toi când Orm şi soţii lui ajunseră acolo. Vitejii lui Olof se băteau în săbii cu o ceată de tâlhari strânşi între nişte case şi el însuşi se auzea răcnind prin larmă să-i lase pe toţi cei cu barba neagră pe seama lui. Atunci intră şi Orm în luptă venind din cealaltă parte şi pierdu câţiva oameni loviţi de săgeţi trase viclean din case; şi toţi vrăjmaşii aceia fură împresuraţi acolo şi răpuşi, cu toate că se apărau cu străşnicie, iar oamenii Ini Orm se năpustiră îndârjiţi prin case şi-i doborâră pe cei care stăteau ascunşi. Orm văzu doi dintre câinii săi zăcând morţi cu lănci înfipte în trup şi fiecare cu câte un vrăjmaş răpus sub el; ceilalţi se auzeau acuma hămăind cu furie spre lac.

Apoi se întâlni cu Olof Fluture; acesta era însângerat şi scutul avea numai tăieturi pe faţă.

— Am scăpat-o pe Ludmila, strigă Orm. O am la adăpost acuma !

—Îţi mulţumesc, Cristoase ! rosti Olof. Dar unde e procletul ăla negru ? Săştii că e al meu !

Oamenii lui Toke avuseseră de înfruntat grosul vrăjmaşilor; când se auziseră strigătele de luptă din partea aceea, mulţi năvăliseră asupra lor. Către aceia se îndreptau acum venind din coaste pâlcurile lui Olof şi Orm şi se dădu acolo lupta cea mai cruntă, cu mult sânge vărsat, fiindcă tâlharii se băteau ca nişte câini turbaţi. Deodată Orm se repezi după colţul unei case pe urma unuia care-o luase iute la picior; un om în zale şi un chel cu secure ieşiră dintr-

o casă şi se năpustiră asupra lui. Orm îl lovi năprasnic pe cel în zale culcându-l la pământ şi se feri în lături de securea celuilalt; în grabă, se poticni într-un morman de bălegar, căzu pe spate şi-l văzu pe chel ţinând securea gata să lovească. Pe când cădea, spunea el mai târziu, îşi aminti de bătălia de la Maeldun de odinioară şi de scuturile care-l acoperiseră acolo şi nu simţea vreo bucurie că următorul lui popas de noapte avea să fie în împărăţia Cerurilor. Dar chelul holbă ochii şi deschise gura, securea îi scăpă din mână, căzu în brânci şi-nţepeni holbându-se; iar când Orm se ridică uimit, se auzi strigat pe nume dintr-o casă, ba nu, de pe acoperişul ei, pe care feciorii lui Sone Magul stăteau călări şi-şi zdrăngăneau arcurile de bucurie că-l ajutaseră la timp.

Orm se simţi sleit de vlagă după asta, aşa că se opri şi se uită cu grijă împrejur. Era învălmăşeală mare peste tot. Femeile ţipau, bărbaţii lor erau vânaţi prin case, vaci, porci şi orătănii alergau de colo-colo şi cei mai mulţi dintre tâlharii care mai rămăseseră în viaţă fugeau la vale către lac. Toke şi Svarthöfde se apropiau. Spada lui Toke lăsa dâre roşii. El îi striga lui Orm că nu se mai bătuse aşa din tinereţe. Dar se grăbea; îşi striga oamenii şi porni în goană după fugari. Svarthöfde se opri să-şi cheme oamenii de pe acoperişul casei.

Atunci se auzi un urlet ca de fiară şi un bărbat cu barba neagră şi cu securea-n mână venea spre ei în goană cu Olof Fluture din urmă. Fugarul se feri în lături când îl văzu în faţa sa pe Orm, sări peste un gard şi o luă la fugă mai departe. Svarthöfde se întoarse, îi ieşi înainte şi îl pocni în frunte doborându-l la pământ.

— E al meu ! E al meu ! strigă Olof trăgându-şi răsuflarea.

Cel doborât se zvârcolea pe jos. Olof ajunse lângă el, îşi apucă spada cu amândouă mâinile, străpunse zalele şi omul şi o lăsă înfiptă în pământ.

— Doamne ! strigă de două ori cel ţintuit cu glas înspăimântat; şi cu aceasta amuţi.

— Acesta a fost legământul meu, spuse Olof cu mulţumire.

— E oare omul nostru ?întrebă Orm. E greu să-l recunoşti acum.

— Nu-i bine să porţi în luptă la vedere lucruri de furat, răspurtse Olof aplecându-se deasupra mortului. Ia uită-te colea !

Pe pieptarul cămăşii de zale se vedea sclipind ceva de aur şi Olof îl smulse de la gâtul lui. Era colanul de la Almansur.

— Se potriveşte, spuse Orm. Şi, dacă mă gândesc mai bine, mai e un lucru. Cine din viesparul ăsta putea să-l cheme la sfârşit pe Dumnezeu afară de magistru. Dar mă întreb ce-o mai fi vrut de la Dumnezeu ?

XI

Despre vânãtoarea câinilor

Câţiva din oamenii magistrului nebun scăpaseră fugind cu bărcile ce se aflau la mal; dar nu prea mulţi, căci oamenii şi câinii îi vânaseră de-a lungul ţărmului. Răniţii lor fură ucişi, deoarece erau priviţi ca nişte ticăloşi şi în afara legii. Douăzeci şi trei dintre hăitaşi care veniseră cu Orm fuseseră ucişi şi mulţi alţii răniţi; dar socoteau cu toţii că fusese cu adevărat o luptă straşnică, despre care avea să se vorbească multă vreme prin împrejurimi.

Prin case era bere din belşug şi o mulţime de purcei fură tăiaţi; apoi au făcut praznic pentru fericirea celor morţi, după ce-i adunaseră pe toţi şi ridicaseră morman de pietre deasupra lor. Femeilor răpite care se aflau în sat li se dădu voie să plece încotro voiau, fiecare cu câte o vacă şi cu ce pradă mai puteau căra. Slujnicele Ylvei, amândouă tinere, se aflau printre ele şi erau tare bucuroase de mântuirea lor. Căci trebuiseră să-ndure multe, spuneau ele şi fuseseră ţinute închise după ce fugise Torgunn; şi dorul lor era acum să se mărite cât mai repede cu nişte oameni aşezaţi.

Câinii fură mult lăudaţi pentru ceea ce săvârşiseră în luptă; numai doi dintre ei fuseseră ucişi. Iar când toate vitele fură adunate pentru a fi duse ca pradă către casă, Orm spuse că turma aceea puteau s-o mâne numai câinii, căci la aşa ceva erau deprinşi mai bine ca haidăii. Se găseau cai pentru toţi răniţii; şi după ce aceştia începură să

se mai întremeze ca să poată sta pe cai, Orm ieşi din satul cel pustiu şi apucă spre casă pe drumul cel mai scurt care ducea spre miazăzi pe malul lacului.

Ludmila mergea şi ea călare, iar Olof Fluture nu se mişca un pas de lângă ea. Şi îl rugase atât pe Orm cât şi pe Toke să nu-i spună prea multe despre cele două femei tinere şi grase care-i ţinuseră de cald în satul dregoviţilor, ca să n-o supere. Făcură amândoi mult haz pe seama lui; şi socotiră că-şi pierduse capul şi că era ţâcnit pe jumătate dacă venea la ei cu astfel de copilării. Dar Olof le răspunsese serios că, întrucât era mult mai în vârstă decât ea, el trebuia să fie mai prevăzător.

Mergeau încet din pricina celor răniţi mai greu. În frunte, câinii îşi mânau cireada fără grabă şi în bună înţelegere; iar când vreo vacă încerca să fugă sau să se întoarcă, o aduceau fără zăbavă înapoi.

În seara aceea au făcut popas devreme şi şi-au cercetat răniţii, iar dimineaţa următoare au pornit mai departe pe malul lacului, apoi au apucat în jos spre locul ce se numea din moşi, strămoşi Pajiştile lui Tyr. Pe-acolo hălăduiseră odinioară oameni şi se dăduseră mari bătălii pe-acele pajişti în vremurile de demult; şi de aceea căpăta-seră şi numele. Se povestea că pe Pajiştile lui Tyr se vărsase atâta sânge, că iarba creştea acolo mereu mai bogată ca prin alte părţi. Acuma însă nu mai erau pe-acolo nici oameni, nici case.

Când se apropiară de acele pajişti, câinii se neliniştiră, astfel că oamenii se întrebau dacă nu mirosiseră cumva urme de urs sau dacă nu cumva adulmecau urme de sânge vechi. Câinii se răspândiră prin desişuri fără să le mai pese de cireadă şi câţiva începură deodată să latre tare. Ceilalţi se luară după ei şi-n scurtă vreme toţi lătrau cu furie tot mai departe, de parcă ar fi fost iar sloboziţi la luptă. Lui Orm îi păru cam ciudată treaba asta, fiindcă nici un tâlhar nu izbutise să scape fugind în partea aceea; şi se urcară toţi pe un colnic cu mărăcini ce se afla lângă cărare spre a putea vedea mai bine.

În faţă, pe mâna dreaptă, se vedea pajiştea deschisă

dincolo de hăţişuri şi într-acolo alergau răzleţe nişte vite, mari cu câinii după ele.

— Zimbrii ! strigă unul din oamenii lui Toke. Sunt nişte zimbri, pe care-i gonesc câinii.

Parcă li se păruse câinilor că animalele acelea erau tot pe seama lor şi trebuiau mânate către casă la fel ca vacile şi dădeau multă osteneală, iar oamenii de pe colnic putură urmări cum se băteau cu animalele neîmblânzite pentru a le întoarce spre cireadă. Dar zimbrilor nu le plăcea şi mugetele lor se puteau auzi amestecate cu lătrăturile dulăilor; până la urmă zimbrii izbutiră să se strângă iarăşi la un loc şi se pierdură înspre miazănoapte, printre colinele împădurite, mereu cu câinii după ei.

Nu mai era nimica de făcut şi oamenii din ceată trebuiră să mâne singuri vacile. Oamenii lui Toke, care ştiau multe lucruri despre zimbri, spuneau că uneori, la începutul iernii, ei coborau din codrii Ostrogoţiei spre Pajiştile lui Tyr. Erau ţinuţi drept sacri de cei bătrâni, atâta vreme cât păşteau pe câmpul zeului războiului şi acolo îşi aveau sălaşul lor de iarnă fără să fie tulburaţi. Odinioară fuseseră cu mult mai numeroşi, aşa cum toţi bătrânii puteau să povestească, dar pe meleagurile acelea nu mai puteau fi întâlniţi decât pe Pajiştile lui Tyr şi nu întotdeauna.

Găsiră iar urmele zimbrilor în paraginile de la răsărit de Kraka-sten; dar în codrii cei deşi, spre miazăzi de acel loc, câinii le găsiseră cu multă greutate, căci se putea vedea, după urme, că turma pe care-o hăituiseră se micşorase din ce în ce. Pe câţiva îi ţinuseră cu toate astea laolaltă; iar când ajunse acasă, Orm află că dulăii lui sosiseră de-acum la Gröning cu doi tauri, cinci vaci şi câţiva pui. Argaţii ieşiseră ca să-i doboare, dar fără vreo izbândă; iar când sălbăticiunile porniră mai departe către miazăzi, câinii tru-diţi crezuseră că îşi făcuseră datoria şi se duseseră întins spre străchinile cu mâncare.

După aceea, zimbrii fură zăriţi în multe alte locuri din ţinutul cu păduri; de multă vreme nu se mai întâmplase printre göingi ceva mai de mirare. Acum se putea întâmplă

orice, spuneau ei, după ce văzuseră cu ochii lor că zimbrii se întorseseră; şi se gândeau cu toţii la vorbele bătrânilor care spuneau că nici un rege n-avea să vină pe la ei mai înainte de a se întoarce zimbrii. Acum, credeau cei înţelepţi, trebuiau să fie pregătiţi pentru cele mai rele lucruri şi să ţină arcul şi lancea gata de luptă. Unii dintre păgânii botezaţi credeau de la o vreme că Isus avea să se pogoare în Göinge, într-un car mare tras de zimbri; dar nu găsiră prea mult sprijin. Cei mai mulţi îl aşteptau pe cruntul rege Sven; iar când se răspândi şi vestea că el murise de curând în Anglia, negru la faţă de mânie împotriva gloatei de acolo, fu atâta bucurie printre göingi, că toată berea se sfârși în scurtă vreme, iar oamenii îi duceau dorul însetaţi şi răguşiţi nemaiavând cu ce să-şi dreagă glasul. Le rămăsese doar laptele de vacă.

Dar cei care-au trăit mai mult n-au fost până la urmă înşelaţi în aşteptarea lor, când Knut Svensson cel Puternic, rege al Danemarcei şi al Angliei, sosi la gura râului cu cea mai mare flotă care se pomenise până atunci şi se bătu în râul sfânt cu regii şvezilor şi norvegienilor.



Acesta e sfârşitul povestirii despre Orm Tostesson şi norocul lui. N-a mai plecat vreodată în călătorie peste mări şi ţări, dar de atunci încolo aproape toate i-au mers bine. Singurul lucru de care se plângea mai des era doar o durere pe care o simţea din când în când în spate şi pe care însuşi părintele Willibald n-a fost în stare să i-o lecuiască.

Olof Fluture s-a însurat fireşte cu Ludmila; au trăit fericiţi şi în bună înţelegere, dar se spunea că el nu mai avea cuvânt în casa lui ca înainte.

Spof a cerut-o de nevastă pe Torgunn, văduva lui Rapp Chiorul; la început ea a făcut puţine nazuri, găsindu-l cam mărunţel şi încărunţit în barbă; până la urmă însă, după ce şi-a călcat pe inimă punându-i dinainte tot argintul din chimir, Torgunn n-a mai putut să se împotrivească. Au plecat spre Gotland, când a pornit să bată vânt de primăvară, cu corabia adăpostită peste iarnă în şopronul de la gura râului; şi tot atunci au mai plecat Svarthöfde, Ulf cel Vesel şi feciorii lui Sone Magul ca să-şi încerce iar norocul într-o călătorie lungă. Duceau cu ei şi o pereche de câini mari, aşa cum îi făgăduiseră lui Felimid şi au lipsit de acasă şapte ani.

Când s-au întors, Ulf cel Vesel s-a însurat cu Oddny, care în toată vremea asta nici nu voise să audă de vreun altul. Svarthöfde a plecat în Anglia, iar în bătălia de pe Râul Sfânt a fost chiar pe corabia regelui Knut.

Toke Grågullesson a avut multă bucurie de la sipetul

